

ENVER POLAT
(SELÇUK)

mavidir
avaşîn'in suları

WEŞANÊN SERXWEBÛN 93

Selçuk Şahan
mavidir avaşînin suları

Weşanên Serxwebûn 92

Selçuk Şahan

mavidir
avaşînin suları

Selçuk Şahan

mavidir avaşînin sulari

Weşanên Serxwebûn: 92

basım tarihi: Ocak 1999

içindekiler

önsöz 7

yazarın önsüzü 21

özgür günler 27

mavidir avaşînin suları 125

selçuk yoldaşın çeşitli yazıları 223

özgür politika yazıları 261

ve selçuk için 339

Önsöz yerine

Hiç hiç hatırlamayacağız çünkü unutmayacağız

*“Zaman, son büyük yarışında,
koşacak ikinci yelkovanla
kavuşturacak her şeyi bir anda...
kimbilir, belki mümkün ola
yaşamak, ölüm sonrasında...”*

Jose Gorostiza

İnsan ve zaman ülkemizin ateş ve kan gecelerinde daima akar, ulaşmak ister bilinmeze doğru. Ya da bilinmeyeni “*bilir*” kılma-ya... Bilinmeyen ise, hiçbir zaman tükenmez. Sonu olmayan bir serüven, bir yürüyüş misalidir bu. Zaman geçer geçmek bilmeden. Geçer ve kalır. Belki hepimiz geçsek bile, o ne geçer ne de kalır.

Zamana yürüyüş, kuşkusuz tek ve düz değildir. Düz yollar hiçbir zaman götürmez bizi kışlara ve yazlara... İnsansal yürüyüş, zamanın içinde. Zaman yürüyüşle içiçe. Bazen aydınlıkta, bazen karanlıkta.

Zaman içinde insan; çoğu kez gelip geçici bir konuktur. Geldiği gibi, anlamsız ve anmasız. Ne geride bıraktığı işaretler, ne de bir parça eser. “*Var*” ve “*yok*” arasında meçhul. Ve hayat levhaları, ya da künyeleri mi diyelim, açılmaz bile...

Kimi defa bir yoldaş, bir müttefik rolünde olur insanlar. Az manalı ve az anmalı endamıyla gelip oturur zaman sarayında. “*Geçici konuklar*”a çıkmasa da adları, onlar da çok geçmeden zaman der-vasında yutulur giderler. Sınırlı bir işaret ve bir parça etkiyle anılır bir süre. Ve hayat künyelerinde, “*eh işte*”, “*kötünün iyisi*” ya da “*iyinin kötüsü*” diye düşer birkaç sözcük.

Bir de zamanın görkemli konukları var. Ne geldikleri gibi giderler, ne de az bir etki bırakırlar ardıllarına. Sayıları az da olsa, ateşe bakan su günlerinde yaşarlar yanibaşımızda. Bilirler bizi, bilmeyiz onları. İşaret bırakırlar zamana ve hayata dair ve bizlere...

İnsan, tarih içinde bir varlık değil, tarihin kendisidir. Zaten tarih zamanın öznesi olabilenlerin eseridir. Zaman ve mekan farkları olsa da aralarında, yörüngeleri hep aynı istikameti çağrıştırır eser yaratıcılarının. İleriye, yeniye ve düzlemlere...

Çağlar öncesine baktığınızda zamane okyanuslarının çölleştiğini görürsünüz, dağlar aşınmış düzlenmiştir, “tanrı” kralların görkemli mabetleri bile direnememiştir zamanın yok edici gücü karşısında. Çağlar bir bir devrilir, tufanlar kopar, alem değişir, nice kavimler yitip giderler zaman karşısında. Ama yine de zaman, bütün yok ediciliğine rağmen, adını hayat levhalarına kazıyanlarla baş edememiş, gücü yetmemiş yazıları yok etmeye. Kasırgalar dahi baş edip aşındırmamış onlardan geriye kalan ayak izlerini. Çünkü onlar için hayat künyelerinde hep, “olağanüstü kişilikler”, “büyük yaratıcılar” veya “büyük arayışçılar” diye düşmüş notlar. Ve hep anılır, unutulmazlar. Zaman içinde sonsuzluğa yorulmadan, soluklanmadan açılır ve med cezîrler’e aldırmadan kulaç atarlar.

Onlar hayat ve zamanın kendileridir.

Zaman bir yerde yaşam cengaverlerinin kılıç şakırtılarından çakılan kıvılcımdır. Umut dolu, erdem dolu, mutluluk ve özgürlük doludur.

Cengaverler, Avaşîn’in buğulu şafak zamanlarında, tıpkı eski zamanlarda olduğu gibi dört nala sürerler beyaz atlarını. Ve geride bıraktıkları toz duman bulutu içinde ne yağmur ve ne de beyaz kar taneleri silip süpüremez, örtemez atlarının nal izlerini.

Yenilmezler.

Zamanı kendilerinde yaşarlar ve kendilerini zaman denilen o büyümlü atmosferde gerçekleştirirler.

Yüreklerini avuçlarında taşırlar.

Şimdi dağlarda, ovalarda kendi zamanımızın arayışındayız. Öyle bir zaman ki, geçmiş ve gelecek tüm zamanlar bunun içinde giz-

li. İnsan, bütün zamanların tek bir zaman olduğu ve o sonrasızlıktan kovulup dünyaya sürgün edildiği zaman, takvimin ve saatin kölesi oldu. Zaman denilen şey dün, bugün ve yarına, saate, dakika ve saniyelere bölününce insanın zamanla kurduğu evrensel birlik sona erdi; insan gerçeğin akıp gidişinden koptu, onun dışında kaldı. “*Bu an*” dediğimiz o an geçip gitmiş, bitmiştir. Zamanın bu türden mekânsal ölçümleri, insanı gerçekten uzaklaştırır. İnsanı kendine yabancılaştırır. Gerçeğin kendini dışarı vurduğu bütün “*şimdileri, gerçek dışı düşlere dönüştürür.*”

“*Bütün bir insanlık bir insanda gizli olabileceği gibi tüm zamanlar da bir insanda gizli olabilir.*” Evet, her şey zaman denilen kavramda gizlidir.

Zaman şart koşar, meydan okur. Ve, “*benim için kolay geçmeyeceksin*” derler. Sonra yine eklerler; “*ya sana bir başarı bahşedeceğim, ya da seni yaşanmamış sayacağım*” diye işaret koyarlar. Bu bir zamana eleştiridir, tarih dışına fırlatılmaya karşı yeni bir zamana başlangıçtır.

Bu, zaman karşısında sıradanlaşmayı aşmaktır. Aşmak ise; büyük zaman sahiplerinin, zaman benim diyen militanların ve “*tanrısal*”laşmanın kârıdır ancak.

Kavga saflarında, ya da zamanımızın bugününde korkakların ve hainlerin yeri olamaz. Hainlik, korkakların işidir, yiğitlerin işi değildir. Yiğitler er meydanında cengtedir. Neden mi? Çünkü savaş zaman benim diyenlerin o büyüğü dansıdır da ondan.

Ceng ateştir.

“*Ateş, aydınlatan bir şeydir.*” “*Ateş, ısıtan bir şeydir.*” “*Ateş yakıcı bir şeydir.*”

“*Ateş*”, diyeceğiz, “*güzel ateş, yak bizi. Bize hayatı ve zamanı anlat...*” Ateşiz, ateşin ve toprağın yaratıp bir anda yuttuğu...

İşte, ateş!

Zaman ateştir. Ateş ise acımasız. Bazen durgun bir nehir gibidir görünüşü, ama yanılıcıdır. Alttan alta deli dolu akar, coşar, ama üstte ise mağdur ve masumdur.

Tıpkı fırtına öncesi o tanrısal sessizlik gibi.

Kimi yerlerde zaman; sahra çölü gibi kurak ve geniş... Ve heyecan verici. Duyguları ve vurguların tümünü saklar içinde zaman. İnsansız zamanlar bir hiçtir kuşkusuz. Başlama duygusunu yitir-mektir. Boşluktur. Bir çöl ve mezar misali. Zaman, insanla anlam-lılaşır. Ama köle insanla değil, aklını ve yüreğini birleştiren insan-la. İnsan nesnesi oldu mu onun, artık kölelik ve hiçlik başlar. Bu nedenle özlem olmakta kılar kendilerini büyük erdem sahipleri.

Büyük kavuşma özlemleridir zaman.

Unutulmuşluğun kendisidir sanki ama hep bizimledir. O bizim sırrımız, suçumuz ve bağışlamayan (bağışlanamayan) yanımızdır.

Zaman, insanla işlenir, bereketli olur. Yaşam başlar, canlılık kokar. Bir hiç olmak isteyenler ve bitek toprakları çoraklaştırıp, suyu ve toprağı kirletenler de olmuştur, zaman birikiminin ürünü olan tarihte.

Ve demek ki, her insanla zaman iyi değildir, olamaz da. İyinin yol aldığı kadar kötüsü de geçmiştir zaman tarlasından.

Zaman tarlasına verimli tohumlar ekenler olduğu gibi, verimsiz tohumlar da ekilmiştir. Güzellikler kadar çirkinlikler de bitivermiş-tir hasat mevsimlerinde. “*Tanrılar*” savaşının ürün verdiği dönem-lerdir hasat zamanları. Hasatlarda çok kez direniş toplanmıştır. Bu-rada direniş sadece bedenle değil, yürekle olmuştur. Direnişi büyü-ten yürek ve bedenler sahipsiz değildir elbet. Yakıcı bir ateştir dire-niş. Yürekten yüreğe, bedenden bedene gezer. Çünkü direniş gez-gin ruhludur. Zulmün olduğu yerde o da var. Zaman kötünün lehine işler gözüксе de, aslen direnen beden ve yüreklerin dostudur.

Zaman direnişlerle güzel ve anlamlı. Çabuk unutulmaz, hemen silinmez belleklerde ve yüreklerde yer edinir çıkmamacasına, za-mana karşı...

İnsanın kendini arayıp bulması, zamanın bilincine varması; ken-disiyle dünya arasındaki o algılanmayacak kadar saydam bilinç perdesini çekip kaldırmasıyla gerçekleşir. Daha doğar doğmaz za-manın büyük sessizliği ve yalnızlığıyla karşı karşıya kalırız.

Zaman büyük acılardır.

Zaman ve yaşam tek, bölünmez bir birimdir. Zaman değişimin taşıyıcısıdır.

Hayat ve zaman bizim bildiğimizden daha büyük, daha dolu.

Çoğu zaman'da kendisidir, kendi gerçeğine korkusuzca bakmasıdır, hesaplama eğiliminde olmasıdır, evet çoğunlukla budur.

Zaman içinde yaşıyoruz ve zamandan yapıldık, yaptıklarımız zamandır. Biz zamanın çocuklarıyız ve zaman umuttur.

Ama hâlâ kendi içlerinde ve zamanda hapis olanları da görüyoruz.

Her geçen gün yönelme duygularımızı yitiriyoruz. Yönelme duygusunu yitirmek ise, yokoluş sürecine boyun eğmektir.

Zamandan ve kendinden kaçışın trajedisidir bu.

Geçmişimiz, gerçek fakat acımasız, karabasanlar ve trajedilerle dolu. Toplumlar da ancak bu karabasanların malzemesinden kalıcı devrimler yaparak büyür ve yüceleşirler. Bugün büyük devrimsel bir gerçekleşme içinde olmamıza rağmen, tarihimizin izleri hâlâ kolay kolay silinmiyor. En eski yaralarımızdan bile kanlar akıyor. Ve kan akan yerlerimiz kalmış diye seviniyorlar. Nereye gidersek gidelim, neye el atarsak atalım, geçmişimiz bir gölge gibi peşimizi bırakmıyor. İşte, bunun için yoldaşlarımız bugün geçmişimizin diyetini savaşıarak ödemeye çalışıyorlar. Ki en doğru ödeme biçimi budur. Kendi ayak izlerimiz kadar gerçek bir ısrarla bizi izleyen geçmişimizin mahkumiyetinden, ancak böyle kurtulabilir ve özgürleşebiliriz.

Şimdi zamanın ölümünü kutlayan törenler düzenliyorlar, ama yanılıyorlar. Oysa bu aynı zamanda, zamanın yeniden doğuşunu da gösteriyor. Evet, Kürt ülkesinde şimdi, kendi zamanımızın yeniden doğuşunu kutluyoruz ve her şeyin zamansız geçmişte olduğu gibi olmasını istiyoruz.

Şimdi de, hâlâ o eski zamanlarda olduğu gibi, bu topraklarda büyük zamanların savaşçılarını görmekteyiz. Bunlar çoğu zaman içimizdedirler. Bir gizli nehir gibi sürekli içimizde akarlar. Onlar kendi zamanlarının sahipleri olmak için savaştılar. Bütün o eski zamanlara inatla kendi zamanlarını gerçekleştirdiler. Sadece kendilerinin olan zamanlara inandılar.

Zamana inanç en kutsal inançtır. Zaman tanrı gibidir. Zaman “benim”, “varım” ve “savaşıyorum” diyenindir.

Yüreği büyük tutkularla yanmayanlar için zaman öldürücüdür, büyük mezardır.

Zaman ve tarihimiz acıya ve ölüm korkusuna aldırmayan yiğitlerimizin destansı öyküleriyle doludur.

İşte, oradalar, bulundukları ve bulunmadıkları mekanlar ve zamanlarda yalnızca Selçuklar, Şahanlar ve Ekinler var şimdi. Bütün düşlerimizle birlikte, hepsi zamanın şimdi denilen anında oradalar; orada olmaktan hoşnut. Ve burada biz, kızgınlığın, nefretin, aşkın ve ölümün yıpratmadığı insanlardan değiliz. İşte, dünün, bugünün ve yarının zamanında gözlerimizi kapatınca onları ve gerçekleştirmek uğruna düşlerini toprağa değil de, kalplerimize gömen yoldaşlarımızı görüyoruz. Onlar geceleri ateş, gündüzleri ise bir ırmak gibi içimizde zamana akıyorlar.

Hayır, hayır büyük haksızlık, oralarda çamur gülüşlerin ve ölüm sözlerinin duyulduğunu bize söylemeyi beceremediler. Oralar denilen yerlerde olamazsınız, oralar yok, şimdi buradasınız. Başlangıcınız şehit düştüğünüz anlar değildir yalnızca. Başlangıçlarınız zamana hükmettiğiniz anlardır.

İşte, bu bir özgürlük durumudur.

Özgürlük, insanın “ulaştım” diyebileceği bir gerçekleşme değildir. Özgürlük an’daki farklılıktır. Her şeyden daha fazla, süreklilik ister; kişi sadece, yaşam içinde, yaşamı yüceltme hedeflerine doğru koşarak özgür olabilir. Şehitlerimiz özgürlüğün süreklileşmiş biçimidir; gerçek biçimleridir. Onlar özgürlük sularıdır. Onların ulaştıkları sulara ulaşanlar, özgürlüğe ulaşmışlardır ve Kürdistan’da su onların söylemi, ifadesidir.

Özgürlüğe ulaşmış olanlar, ondan bir daha asla geri dönmeyenlerdir. Onlar, zaman ve mekana karışmışlardır; nerede ve ne zaman gerçekleştikleri belirlenemez bile. Ama her zaman yaşam içindedirler, eylem halindedirler. Kendileriyle birlikte ve kendilerinden sonra gerçekleşen her yücelmede, onların izi vardır.

Selçuk yoldaş da bir yerlerden geliyordu, çok uzaklardan, zamanın o yoksul ülkesinden geliyordu ve yine o yoksul ülkeye, yani “*sanki rüyada buluştum*” dediği topraklara gidiyordu. Aslında ne

bir yerlerden geliyordu, ne de bir yerlere gidiyordu. O, devrimci mücadelesi boyunca kendisini bütünüyle bu an'a, yani bugünün sonsuzluğuna taşıyordu. Hiçbir zaman kendini geçmişte aramadı, kendini geçmişe yaslamadı, sadece gelecek kendisine yetecekti. Çünkü, geleceğin geçmişte saklı olduğunu biliyordu.

Neler mi söylerdi Selçuk...

“İyi insanlar ve gerçekten birbirine dürüstçe bağlı olanlar, birbirlerini unutmazlar. Çok uzaklarda aynı amaçlar için yaşarlarsa, onlarınki sadece fiziki ayrılık olur. Duygular da ise birbirlerinde sürekli yaşarlar. Yalnızlığa mahkum değiller. Birbirlerine diyebilirler; haydi git özlemi çekilen güzel yerlere. En içten ve en sıcakından insani duyguların, özgür ve onurlu yaşamın yurt edindiği güzel coğrafyalara git ve beni de götür. Beni de kendinde götürüyorsun bize ait olmayan yaban ellerden bizim ellere... Gözlerin görmediğini hayal kurarak canlandırırılar. Sevinirler, coşarlar, heyecanlanırlar... Birbirlerinde iz bırakanların, birbirlerinin beyinlerine ve kalplerine yerleşmeyi başaranların ayrılık dertleri yoktur. Onların birbirlerine söyleyecekleri, onların bundan sonra yapacaklarıdır.”

Sizlerle nasıl konuşmalıyız? Evet, sizlerle taş dilinde konuşacağız, sizlerle su dilinde konuşacağız, sizlerle kan dilinde konuşacağız ve sizlerle nasıl konuşacağımızı bilmiyoruz. Evet, şimdi yaşayanla ve ölü olanla konuşmak ya da kendimizle mi konuşacağız? Şimdi burada, zamanın bu yerinde ve kimselerin uğramadığı yerlerde ölüm yazıyor ve bir an için olsun yaşıyorum onu.

Aslında ölüm de doğum gibi bir tür huzur duygusudur, yaşam inancıdır. Ama ölüm düşüncesi her türlü huzuru ortadan kaldırır. Geride bırakılanlar için... Şimdi büyük huzursuzluk ve yalnızlık duygusuyla başbaşayız. Bu, bizlerdeki ölüm düşüncesi değil, aksine en değerli varlıklarımızı kaybetmemizin büyük yalnızlığıdır. Kendimizin kaybolan bir parçasını sevebilir miyiz? Bunun için kimsenin hiçbir zaman kaybolmadığına, ölüm diye bir şey olmadığına inanıyoruz. Sadece bir ayrı kalma duygusudur. Ölümler gelip geçicidir, daha büyük yaşamlar ve özlemler için saklarız onu. Yeni arayışların başlangıçları yaparız. Devrimcilerin ölümleri yaşamlarla

rını ve gerçekliklerini aydınlatır ve açıklığa kavuşturur, tıpkı senin şehadetin gibi. Ama yine de her ölümden bir yara izi kalır, bunu da biliyoruz. Ve şimdi yaralıyız.

Sen de biliyorsun, şairin dediği gibi, “*Her buluşmada yitiriyoruz kendimizi.*” Bunun için sürekli kavuşma özlemleri içinde olacağız. Hiçbir zaman ulaşamayacağız, ulaşmak için sürekli kavga edeceğiz.

Şimdi hatırlıyoruz; “*olmam gereken yerde olmadığımı bilirim yalnızca*” derdin. Çoğu seni veya sizleri aceleniz yokmuş gibi tanırdı. Öyle değil işte. Büyük bir acele ile kitaplara ve Serxwebûn çalışmalarına nasıl büyük bir coşkuyla yüklendiğini biliyoruz. Çünkü, topraklarındaki rüyalarla birleşmek için acelen vardı. Acelesi olmayanlar ateşlerinizde yansınlar.

“Çok uzaklarda orda, öte yanda, kıyıları genişler, büyüktür
sevdalı bir bakış gibi,
orada suda örtünmüş gece çiviyazısını sergiler bir el
eriminde,
ırmak girer uyuyan ovaya şarkısıyla ve nemlendirir
özgürlük sözünün köklerini,
ovada sarılmış gövdeler saydam ağaçlardan bir ormanda
yitirirler kendilerini,
yürürüz güneşin yaprakları altında, birbiriyle çekişen iki
yansımamız biz,
gümüş köprülerini kurar bize, geceyi geçelim diye, taşlar
yolverir,
orada sen aydan düşen göğüsteki dövmesin, orada
teslim alır uykusuzluk elması bizi
ve onun boş merkezinde biz, göz kırpmayan bir gözü ve
kendi saltanatında tutulan anın yerine çivilenişi.
Hepsi de çok uzakta, geriye dönüş yok, ölümler ölü değil,
yaşamıyor yaşayanlar”

“Çok küçük yaşlardayken, hayal meyal, Hayri Durmuş yoldaş

köyümüze gelmişti. İlk gördüğüm devrimci ve PKK'li Hayri arkadaşta” diyordun. Hayata, devrime ve zamana ilişkin herhalde ilk işareti Hayri yoldaştan almış olmalıydın. O, işareti almıştı ve Hayri yoldaşın borçlarını ödemek için Kürdistan basınında büyük emek insanı oldu.

Ulaşılmaz yakınlık, zamanın kulağından çekilen güneş yaprağı. Zamandan süzülen ışık. Susamış güneş, toprağın teri seni savaş ölülerinin arasına gömüyoruz.

“Anlaşılamadım”, ve “kendimi zamanın öte tarafına, yani tarihin bir zamanında anlaşılabileceğime bırakıyorum” derdin. Bundan ötürü de çok az kimse gördü, ya da anlamaya çalıştı seni. Gerçekten de, hangi zaman ve hangi mekanda devrimci mücadeleye atılışını ancak senin şehadetinden sonra, bu gecikmiş zamanlarda anlayabiliyoruz. Sen, Kürdistan'ın yoksul, eski ve en gizemli kesimi olan köylülükten geliyordun. Her şeylerini ve zamanlarını yitirmiş, bütün Kürt ülkesi yoksullarının gözyaşlarından bir bilinç kaynağı ve köylülüğün nasıl bir aydın olabileceğinin, nasıl devrimcileşebileceğinin de en büyük pratik gerçekleştiricisi oldun.

İşte, şimdi seni zamanın öte yüzünde bekliyoruz. Ya da bizler zamanın öte yüzüne gitmeye hazırlanıyoruz.

Seviniyoruz, çünkü bekleyeceğimiz bir şeylerimiz var, bekleyecek bir şeyi olmamaktır korkunç olan.

“Mavidir avaşînin suları” adlı günlüğünde zamana şunları not düşmüştün: “Ben kimseye benzemek istemediğimi, bunu kendime yakıştırmak istemediğimi söylersem; kendini çok beğenmiş ya da sevdalanmış biri olarak başkalarını küçümsemiş olmuyorum” ve devamla “Doğal insan, içtenliğinde ısrarlı insan güçlü ve özgür insandır.” Aslında büyük arayışların ve hayallerini ateş tutkusu ve suyun sabrıyla gerçekleştirmenin insanıydı Selçuk. Farklı olmak, kimseye benzememek bir tutkuydu. İnsanın kendisini yalnızca kendisinde bulacağına ve kendi yalnızlığında kendisini gerçekleştirebileceğine inanıyordu. Bir başkasında kendini aramak, kendisine yabancılaşmaktan ve saygısızlıktan başka bir şey değildi. İnsan ancak kendi içine dönerek canlanabilir. Senin için bundan ötesi önemsizdi.

Avuçlarında toprak, ateş, su ve kalem. Elllerinde yoksunluğun çorak tadı ve de silah. Gözlerinde öfke...

Sen birçoklarımızdan farklı olarak içinde gizli olan her şeyi açıklıyor ve yazıyordun. Ama yine de umudun arayışındaydın. Zaten, değil midir ki, büyük arayışlar içinde olanlar her zaman acıyı göğüslemek cesaretinde olacaklardır, çünkü onlar için arayışlar büyük önem taşırlar. Ve onlar çoğu kez aradıklarını değil de, aramadıklarını bulurlar. Kimbilir belki de bunun için anlaşılamadın.

Zaman içinde kaybolmuş, tarih içinde amaçsız dolaşan bir toplumdan çıkıp yolunu arayan, içe akan bir ışıktır...

Evet, sen kendin gibi bir insandın.

Senin için sürekli arayışlar, kendi içine yolculuklar, yeni şeyler yaratmanın peşinde olmak yıldızların ve gövdelerin birliği gibi bir şeydi. Hiçbir şeye inanmadığı kadar yıldızlara, hayallere ve bir de kendine inanırdı. *“Yıldızsız bir rüya, unutulmuş bir rüyadır. Yıldızlı bir rüya, uyanırken görülendir. Gözlerimizi açık tutalım, Che gözlerini hiç yummadı.”* Che için şair Elouard bunları söylüyor. Evet, bizler de sizler için diyoruz ki, zamanın gece ve gündüzlerinde ve uçurumun ucundakiler gibi sonuna kadar gözlerini hiç yummadılar. Ve o gözler ki, büyük derinlikteki yıldızların arayışından bir an olsun bile şaşmadılar. Ancak gözleri uzak sahiller gibi olanlar yıldızları görebilirler. Ama sen *“sözler gözlerimdir ve sözler seyreder beni”* derdin.

*“O sözler ki
bir kez çıkar ağzımızdan
yüreğimizin üstünde dolu bir tabanca
gibi taşır
uğruna asılırız.”*

O, sözler ki, bizim imzamız, kişisel mührümüzdür.
Sözcüklerimiz gömülüdür...

İşte, şimdi o sözler ve gözlerden yükseliyoruz.

Yunus Emre'nin o dizelerindeki gibi, *“Ararsan mevlayı kendin-*

de ara, Kudüs'te, Mekke'de, Hac'da değil. Eğer bir müminin kalbini kırarsan hakka eylediğin secde değildir. ...Bir ben vardır bende, benden içerü."

Evet, kendi içlerinde büyük yaratma yolculukları gerçekleştirenler ancak gerçeğin kendisine ulaşabilirler. İşte sen; kendi içinde büyük yolculuklar gerçekleştirdin, ulaşabildin mi acaba? Neyi arıyordun? Suyun kaynağını mı? Kürdistan ülkesindeki ateş ve kan bahçelerini mi? Yalnızlığı mı? Yoksa kelimelerin ve yazının gücünü mü? Bulmuş muydun? Bu neyin yargılamasıdır veya neyin savunmasıdır, gerçekte bir yürüyüşten ibaret olan bu yaşam?

Biliyoruz, kendi içinde hapis olmayan, hiçbir yere hapsedilemez. Sen, her şeyden önce, kendi zindanını paramparça ettin. Nasıl mı? Kendini çoğaltarak... Kendinde kendini var ederek, düşmanına karşı savaşarak, yazarak ve geride bıraktığın bir basın ordusuyla. Evet, yazmak güzel bir şey; çünkü, büyük bir sessizlik ve bazen kendi kendine ve büyük kalabalıklarla konuşmaktır. Sen hep bunun uğraşısı içinde oldun ve buna inandın. Yıllarca yazdığın binlerce sayfalara inanmasaydın, hayat nasıl korkunç bir boşluk, ne büyük bir çöl olurdu senin için. Şimdi o yazı yazmandaki büyük tutkuyu da anlıyoruz.

Sizler ki, zamanın büyüleyen çekiciliği ve sevgisiyle kapıları fırtınaya açtınız, fırtınalı dağların ötesinde nasıl bir dünya var, ve bunu biliyoruz. Artık hepimiz fırtınanın içindeyiz, fırtınanın kendisine dönüşmemiz gereken bir yaşam biçimine girdik.

Yalnızca yürümek değil, ama aynı zamanda bir yol yaratmak... Gerçek bir yürüyüşçünün edinmesi gereken en temel diğer bir özellik de bu olsa gerek, işte bunu bize hatırlatıyorsun. Evet, evet, daha çok zaman yok. Zamanın içinde yürüyoruz ve sizlere ulaşmak için acelemiz var. Acelesi olmayanlar ateşlerinizde yansınlar.

Bütün yaşam zaman denilen bu an'da büyümlü bir yolculuk değil midir zaten, yürümekte olduğumuz ömrü alan bir yol değil midir? Acı ile acısızlık, acı ile mutluluk, yaşam ile ölüm, yalnızca yüksek dağlarda, kar fırtınalarında, Avaşın'ın zaman gibi akan sularında bir araya gelebilir.

Şimdi Avaşın suları zamanın başlangıcındaki kadar diri. Ve şimdi, rüzgarlar uyanıp seni soruyor, Avaşın'ın mavi suları uyanıp seni arıyorlar. Biliyorsun, Avaşın suları ışıktır, su ise şeffaf zaman. Bir silahlı gerilla geçip gider, Besta'ya...

Zamanın içinde yaşıyoruz ve zamanın karşısına dürüst çıkmalıyız. İşte, şehitlerimiz şimdi zamana egemen oldular, zamana boyun eğmediler.

Sen, hiçbir zaman bildiğin doğrulardan vazgeçmedin, büyük bir inatla bildiğin doğruların savunucusu oldun. Zaten insan hiçbir zaman bildiği şeylerden değil, hep bilmediği şeylerden vazgeçer.

“Kalbimiz, o paramparça kitabe,
ne yazardı bir zamanlar?

‘Kavuşmak’ derdi, ‘kopmuş olanların
dileğidir

Bakınca seni gördüğüm aynada,
baktığımız aynı göz

konuştığımız aynı dildir’

Şimdi sadece taze kanla besleniyor
hakikat

isteğimiz dahilinde

Göğüslerimizin toprağıyla yeni bir
bahçe kuruluyor

Aden’de

Cahilim, aç gözlerini süsende, uzat
göğ kollarını, o

cennet ağacını

Bu bir kavuşma gülüdür dalındaki,
hepimizin

kanları renginde

Bir kuşak sürecekse bizden geleceğe,
işte sadece böyle

Vay, hükmümüz yok artık hikayenin
üzerinde

Destanlar içinde kayıp yoksullar,

masallar içre
gidip de gelmeyenler
Arayıcılar, belli belirsiz yıkıntıların
içinden bakarlar
Vay, yanmış ellerin sürekli kuvveti
Kara yazılmış yazgılar, rüzgarın
alınlara yerleşmiş derin
işareti
O rüzgar saçlarımızı bizden alıp gitti
Kutsal meşenin, o yekpare kulenin
altında yatıyor
sessizliğimiz
Sise yargılı kalıyor ömrümüz artık
anlaşılmayan bu dilde
Paramparça kalbimizi bırakarak
gidiyorlar”

Bir son değil, anın yara izi değildir. Kendini koparan bir sürekliliktir, kendini ve bizleri sürdürmek için...

Onlar, denizin sularının göğün sularıyla birleştiği yerde, alacakaranlığın gündoğumunda dönüştüğü yerde aynı ufukta yeniden belireceklerdir.

Unutmayacağız, her unutuşta biraz daha eksilerek. En hatırlanacak olanları unutmak derin yalnızlık yaraları bırakıyor içimizde.

Hiç hiç hatırlamayacağız, çünkü hiçbir zaman unutmayacağız sizleri.

Ölüme karşı gülmeli her yürek, -kanayarak tabii.
Selçuk gibi...

Serxwebûn çalışanları adına ***Diyar***

Birlikte olursak göreceksiniz uzakta olursak duyacaksınız...

Umut insanın anlık vazgeçilmez ihtiyacıdır. Nasıl vatansızlık yaşanmıyorsa, umutsuz da yaşanmıyor. Onsuz her türlü zorluklara, bütün çirkinliklere alışılmıyor. Küçüklükler karşısında büyüklüklere ulaşılmıyor. Her şeyde, her zamanda umut güç veriyor, umut iddialı kılıyor, umut ruh zenginliğini yaratıyor.

Umut hayaller üretiyor. Yaşama sevgi besliyor hayaller. Geleceğe köprüler kuruyor. İyi insanlardan, özgür yaşamlardan oluşan bir dünya kuruyor.

Umudun ve hayallerin gerçekleşeceği o gün heyecan veriyor.

Artık gidiyorum, yıllarımın geçtiği Avrupa'dan. Doğduğum topraklara, havasını soluyarak büyüdüğüm dağlara.

Yolları, arabaları, binaları ve mağazalarıyla, gözlerin gördüğü her reklamıyla insanın ruhuna ve duygularına hücum eden Avrupa'dan gidiyorum. Şehit Yüksel Günebakan'ın deyimiyle, Kürdistan'a gidiyorum.

Burada tanıştım PKK'yle. PKK'yle Kürtleştim, Kürdistan'ı sevdim.

Kasım '84 yılında saflara katıldım. İnandım ve güvendim. PKK

okulum oldu. Okudum, dinledim ve öğrendim. Hiçbir şeyim yoktu ki, kaybetmiş olayım. Kazandım, daha doğrusu kazandırıldım.

Bu yolun doğruluğundan, bu davanın kutsallığından hiç kuşku duymadım. İnandığım gerçekliği hem gördüm, hem yaşadım. Kaç kez, kendi kendime düşünerek “*ne mutlu bana PKK içinde yer alıyorum*” diye tarifsiz bir sevinci yaşadım. Böyle yaşamaya devam ediyorum.

Eksikliklerim, yetersizliklerim elbette oldu. PKK kişiliğini temsil etmede zayıf kaldım. Bunlara rağmen, hiçbir zaman dürüst yaklaşımımdan vazgeçmedim. Kendimle insan olarak saygı duyduğum için, ikiye yüz lülüğü ve kurnazlığı yakıştırmadım. Bu yıllarda öğrendiğim bir yakıcı gerçek şudur: İnsan en asgarisinden dürüst, onurlu ve boyuneğmez olmalıdır. Bu üç özelliğin olmadığı bir kişilik, bin yıl yaşasa bile yine de PKK’li olmayı başaramaz.

Başkan Apo’nun insan ve yaşam çözümlemeleri, daha şimdiden insanlığın yaşadığı şu yeryüzünde tartışmasız bir rekordur. Tarihçiler ileriki yıllarda kesin yazacaktır.

Kürt devrimi ne kadar dünyanın en zor işi niteliğine sahipse, Başkan Apo’nun takipçiliğini yapabilmek de, bir kat daha fazla zor bir olaydır. Bir kat daha fazla diyorum; çünkü Kürt devriminin yaratıcısı olan bir önderdir, onun stratejisti ve taktisyenidir. Başkan Apo’nun takipçileri onu tekrar tekrar benzer konularda ve sahalarda uğraştırıyor. Bu durum, Kürt devriminin olması gereken düzenin gerisinde kalmasına yol açıyor.

Öğrenimimi Başkan Apo’dan aldım. Yıllarca okudum, anlamaya çalıştım. Öğrendiklerimin tarihi kişilik pratiğini başarmaya yeterli olduğuna inanıyorum.

Yıllarca aynı sahada kaldım. Birkaçı dışında, sorumluluğu altında çalışma yürüttüğüm kişiler, kendi inançlarına ve kendi davalarına ihanet ederek, eski düzenin yaşamına döndüler. Böyle insanların önkesiciliklerini varın siz düşünün. Yine bu sahada daralanlar, bunalanlar kaç kişidir bilmiyorum. Ayrıca bu sahanın şu veya bu özelliğini gerekçe göstererek, başka sahada görev kolaylığını seçmek isteyenler de az olmadı. Tıkanmalar, sorunlar, didişmeler...

Kendi kendime kararlaştırdım: Düşmek bir yana, asla tıkanmayacağım, daralmayacağım, yük olmayacağım, başaracağım. Belki istenen ölçülerde olmadı, ama sözünde durdum, kararımı içimde saklamadım. Partinin sunduğu imkanları, Başkan Apo'nun güçlendirici perspektiflerini değerlendirmeye çalıştım. Bunlar yeterli geldi. Bunun dışında yardım etmesi gereken kimi sorumlu kişilerin bütünüyle kurnazlık ve kompleks içinde olduklarını gördüm. Yardım edecek durumda olmadıkları gibi, sorumlulukları altındaki kişilere yetki silahıyla kendi dayatmalarını kabul ettirmeye, kendilerine benzeştirmeye çalıştıklarına hep tanık oldum.

Bundan ne umutsuzluğa kapıldım, ne de gerekçe gösterip kendimi koyvermedim. Sözüm vardı benim, başaracağım diye. Bu sahaya gelirken hiçbir yeteneğim yoktu. Sıfır noktadaydım. Her çalışma dalı yeni bir başlangıçtı. Politikanın kendisi bir başlangıçtı. Bütün politik deyimleri yeni yeni öğreniyordum.

O yıldan bugüne geçen zaman içinde bu sahada öğrenmediğim hiçbir şey kalmadı. Hepsini kendi öz çabamla öğrendim. Birlikte olduğumuz kişilerin (benden daha birikimli ve tecrübelilerin) hiçbir katkısı ve teşviki olmadı. Buraya kadar yıkılmayacağımı, yıllarca da kalsam tıkanmayacağımı kanıtladım. Bunalımların, düşüşlerin, kaçışların ve daha çok çeşitli olumsuzlukların ortamından süzölüp bu düzeye geldim. Bu sahada her yönüyle bir “ilk”i hedefledim. Devrim ve parti ölçülerine göre çok ileri bir başarı olmadığını da unutmuyorum. Bu yıllarda en sevindiğim anlar ise “*bizsiz bu çalışma yürümez*” anlayışıyla, partinin kendilerine muhtaç olduğunu sananların şantajcı yaklaşımlarını, çalışmalara güç yetirerek boşa çıkarmayı kanıtladığım zamanlar oldu. Bununla birlikte yeni arkadaşlara tecrübelerimi aktararak, nasıl gelişebileceklerini kavratmaya çalıştım. Bazı arkadaşlar şahsında sonuç da alınabildi. Çok değerli arkadaşlar da tanıdım bu yıllarda.

Ufak tefekleri, dolaylı yollardan olanları saymazsam, birkaç kez ayağım kaydırılmaya çalışıldı. En yetkili yerlere farklı yansıtıldım. Hiç korkmadım. Kendime güvenimi yitirmedim. Bu tür basitliklerin, feodal-komplocu anlayışların dik olan başımı eğemeye-

ceklerini, ak olan alnımı lekeleyemeyeceklerini biliyordum. Beni yenemediler, kendi kendilerini yendiler. PKK'nin hak-hukuk ve adaleti var oldukça, hiç kimse hiç kimseyi haksız bir şekilde altemez. Yeter ki sen dürüstlüğünü, onurunu koru ve boyun eğme. Gücümü PKK'nin bu özelliğinden aldım; hep buraya dayanarak hiçbir zaman yenilmeyeceğim.

“Başıma bir iş gelir” kaygısıyla, düşündüğüm ve inandığım doğrulara ihanet etmedim. Ortama ve kişilere göre renk değiştirmedim. Bir yerlere gelmek için, ikiyüzlülük ve yağcılık yapmadım. PKK'den her yükselişin emeğe ve çabaya dayalı olduğunu öğrendim. Ne kimsenin sırtına binmeye tenezzül ettim, ne de sırtıma basılmaya müsaade ettim. Bilebildiğim kadarıyla bazı sorumlu düzeylere Başkan Apo'nun talimatıyla getirildim. Bu açıdan kişilerin kişisel lütufları sonucu bir yerlere gelmediğim için gurur duyuyorum. Kendimi şu veya bu güçlü kişide değil, kendimde arayıp bulmaya çalıştığım için özgürlüğe daha anlamlı yaklaştığıma inanıyorum.

Başkalarına benzemek ve başkalarını taklik etmekten iğrendim. İnsanın bir köle gibi kendisinden daha güçlü olanlara satmasından güçlülere ait kılmasından nefret ettim. Bunu bir insanın kendine yapabileceği en büyük saygısızlık olarak karşıladım. Bu kişiliklerin çok rahat bir şekilde kendilerini PKK'li olarak saymalarına da haytet ettim.

Sürekli okumayan, sürekli yoğunlaşmayan, sürekli öğrenmeyen bir insanın beşikteki bebek kadar saf ve mezardaki ölü kadar hatasız olsa bile asla ve asla PKK'liliği kendisine yakıştırma hakkı yoktur. Bu kişilik uyanmalıdır. Cüceliğiyle PKK'nin canına okuduğunun farkına varmalıdır. Dünyanın hiçbir yerinde PKK'yi kendine benzeştirme gücünü bulabilecek insan yoktur. PKK yetkisiyle ayakta duran insanın hiçbir varlığı yok ki değeri olsun. PKK'ye güç katmadan PKK'ye sahiplik ettiğini söyleyenler, kendini korunç bir şekilde kandıran sahtekarlardır.

Bu yazı ve yazının içeriğini oluşturan iddialar son sözümüdür. Ya da vedalaşma mektubumdur. Avrupa'daki değerli hevallерimi, di-

ğer tanıdıklarımı bırakıp da Kürdistan'a çıkıyorum. İyi insanlar ve gerçekten birbirine dürüstçe bağlı olanlar, birbirilerini unutmazlar. Çok uzaklarda aynı amaçlar için yaşarlarsa, onlarınki sadece fiziki ayrılık olur. Duygular da ise birbirlerinde sürekli yaşarlar. Yalnızlığa mahkum değiller. Birbirlerine diyebilirler; haydi git özlemi çekilen güzel yerlere. En içten ve en sıcaktan insani duyguların, özgür ve onurlu yaşamın yurt edindiği güzel coğrafyalara git ve beni de görür. Beni de kendinde götürüyorsun bize ait olmayan yaban ellerden bizim ellere... Gözlerin görmediğini hayal kurarak canlandırır. Sevinirler, coşarlar, heyecanlanırlar... Birbirlerinde iz bırakanların, birbirlerinin beyinlerine ve kalplerine yerleşmeyi başaranların ayrılık dertleri yoktur. Onların birbirlerine söyleyecekleri, onların bundan sonra yapacaklarıdır.

Bir de tüm tanışmışlıklarına rağmen sahteliklerini ve küçüklüklerini maskeleyerek bağlı olduklarının rolünü oynayanlar ise kendilerine üzülsünler ve ağlasınlar. Kendilerinin başkalarında anılmaya vesile olacak hiçbir iz bırakmadıklarını unutmasınlar. Soylu duyguların, büyük yaşamların içinde tehlikeli virüsler olarak; yesinler, içsinler ve giçinsinler. Ne roller yaparlarsa yapsınlar, yüz ifadelerine yapışmış çirkinlikleri tarihin büyük bakışından gizleyemeyecekler. Yaşayan ölümler, köle ruhlular tarihin kutsadığı hevaler arasında yer bulamazlar. Bizim cumhuriyete akan tertemiz ırmaklarımızdan ayrışıp kıyılarda çürüyecekler.

Benim sözüm; her biri bir abide, her biri bir güç deryası, her biri bir zafer kaynağı hevalerimdir. Bütün bu hevalerimi kendimde götürüyorum. Beynimde ve kalbimde taşıyorum her şeyden daha çok sevdileri Kürdistan'a, Kürdistan'ımızın köylerine, şehirlerine... Kürdistanımızın bütün insanlarına, onların gece ve gündüz misafirliklerine... Her şeyin bize ait olduğu dünyalara... Taşırım bütün hevalerimi, dünyanın en büyük insanı Serok Apo'nun öğrenciliklerine...

Bunlar yazılı sözler ve güzel bağlılıklardır. Daha güzeli ve asıl olanı bunları pratikte gerçekleştirmeyi başarmaktır. Bu ikinci adım atılmadan güzel sözlerin ve bağlılıkların hiçbir anlamı yoktur.

Benden beklentisi olan hevallerim, kesin yanılmayacaklardır. Tekrar vurgulayarak, kesin diyorum: Benden kötü haber duymayacaksınız. Hangi görev ve sahada olursa olsun, insanlığımı bağlayan sözü unutmuyacağım. Başaracağım; ama sıradan değil büyük başaracağım. En kötü ve en zorlu anlarımı, en güçlü anlarıma dönüştüreğim. Kurşunlarla delik deşik olsam gurur duyarım; paramparça edilsem direnirim. Beni onursuz noktaya çekecek hiçbir güç olmayacaktır. Ve bu dünyada beni yenecek hiçbir güç tanımayacağım. PKK'den besleneceğim, Başkan Apo'dan öğreneceğim. Bırakalım kutsal Kürdistan değerlerini, tek bir hevalimin beklentisini bile boşa çıkarmamak için her türlü fedaya tam hazırım.

“*Şakası yok bu işin*” sözü Başkan Apo'ya ait. Hiç unutmuyorum ve tarihin büyük eylemcisi olmaya gidiyorum. Birlikte olursak göreceksiniz, uzakta olursak duyacaksınız.

Not: Bu yazıyı, hemen okunsun diye yazmadım. Yaşamın bir parçası olan şehadet olayından ya da yıllar sonra, yani yazıdaki iddialar gerçekleştirildikten sonra okunursa anlam kazanır. Eğer bundan önce okuyan arkadaş olursa, onun da değerlendirmesini belirttiğim zamanlara ertelemesini istiyorum.

14 Haziran 1996

Selçuk

***Özgürlük Derslerinden Notlar
(Özgür Günler)***

Parti Merkez Okulu Günlüğü

*Yaşanan bu andır; ya kazanırsın, ya kaybedersin.
Öncesi ve sonrası, hatta sonsuzcası da anların birikimidir.*

*“Daha göklerde olanı arıyorum”
Başkan Apo*

*“Yurda dönme zamanı gelmeden önce
geceler ve gündüzler uzundu...”
Kızılderili Reis Manuelito*

*“Biz farklıyız ve çözümün fırtınalaşmış biçimiyiz...”
Başkan Apo*

İnsan-değer ilişkisi

Değerlerine sahip çıkmayan insan koftur; değersizdir. Değersiz insandan değerli şeyler beklenemez. Ama insanlığın değerlerine karşı ihanet beklenebilir.

Kürt kimliği ve yaşamı; Kürt değerleri yok edilerek, gaspedilerek yok edildi. Kürt kimliği ve yaşamı; kaybedilen değerler yenisinden bedeller karşılığında kazanılarak ortaya çıkarıldı.

Bugün Kürt kimliği bir gurur vesilesidir. Herkesin dikkate almak zorunda olduğu bir büyüklüktür. Geçmişte ne kadar eziklik duyulmuşsa bugün o kadar onur kaynağıdır.

Bir Kürt değerleriyle vardır. PKK'nin yarattığı ruh insan olan herkesi etkilemiştir. Etkilemediği tek Kürt yoktur. Çoğunluk içinde bazılarının tepkici ve düşmanca davranması bu etkilenme sonucudur. Yaratılan yeni değerler karşısında eski değerleri (sömürgeciliğe ait) ayakta tutamaması nedeniyledir.

Kan ve canın düştüğü Kürdistan toprakları; insanlığın kültür coğrafyasına dönüşüyor. Bir tarih bahçesine güçlü aday olması sevindirici ve heyecan vericidir.

Her Kürdün kendi değerlerine sahip çıktığını gördüğümüz gün, Kürdistan devriminin halkın sağlam ellerinde güvenceye alındığı gündür. Emeklerimize, değerlerimize ihanet etmek istemiyorsak, hatta özgürlüğümüzü artık hiç kaybetmek istemiyorsak, asıl yapmamız gereken, kazanımlarımızı halka mal etmektir.

Emperyalizm karşısında bir sistem gücüne dönüşen reel sosyalizmin trajik yıkılışını unutmamak gerekiyor.

“Benimdir” denilmeyen bir değer kaybolmaya ya da gasp edilmeye mahkumdur. *“Onu (değeri-kazanımı) kaybedersem ben de kaybederim”* diye bir kaygıyı taşımayan bir insanın değerlere bağlı kalmasını beklemek gafilliktir.

Yani, değerler ait kılınabildikçe, sahip çıkılması sağlanabilir.

Kazanımlarımızın, uğruna büyük bedeller verdiğimiz değerlerin sadece yaratıcılarına (PKK’lilere) değil, bütün Kürtlere, hatta bütün insanlığa ait olduğunu söylemeli ve söylediklerimizi pratikte gerçekleştirmeliyiz. Bu, çok önemli bir yaklaşımdır. Halkımızın da, dostlarımızın da beklediği, heyecanla karşıladığı böyle bir tutumdur.

PKK ancak böyle bir yaklaşımla korunabilir. PKK sıradan bir kurtuluş hareketi değildir. Bu tanımlama çok dar. Asıl olarak bir değerler hareketidir. Bu değerler, PKK’yi yüzyılın olayı olarak tarihe yerleştirmiştir. PKK düşmanları kahrolsun: PKK yarattığı değerlerle, yeryüzünün tarihinden silenemeyeceğini garantilemiştir.

Mevcut kolektivizmin gözden geçirilmesi gerekiyor. Kolektivizm doğru kullanılırsa, bir ideal sistem yaratılabilir; şimdiki biçimiyle (reel sosyalizmde olduğu gibi) uygulanırsa bir sistemin çöküşünü hazırlayabilir.

“*Hepimizindir*” denilene “*benimdir*” diye sahip çıkabilen bir anlayış kişilikte bir parça haline getirilmedikçe, “*hepimizindir*”i orta yerden kaldırmak zahmetine girilmeyecektir.

Hiç kimse Kürdistan halkı kadar, kendi değerlerine sahip çıkışta hassas olamaz. Çünkü onu vareden, bugüne getiren sadece ve sadece PKK’nin eşsiz fedakarlık ve mücadele azmidir.

Parti Önderliği temsilini Abdullah Öcalan’da buluyor. Bu anlamda Başkan Apo, Kürdistan halkının en büyük değeridir. Başkan Apo, bireyle bu işe başladı. Daha sonra gruplaştı, örgütledi, partileşti ve önderleşti. Başkaları yardım ettiği ya da istediği için; tarih ve halk bilincini kazanarak böyle bir adıma ihtiyaç duymadı. Sezgileri onu yanıltmadı. Fakat tarihsel adımın böyle dev bir insanlık hareketine dönüşerek, bütün dünyayı ilgilendireceğini bugünkü gibi bilmiyordu. Bu da çok doğal. Zaten önemli olan yürütülen hareketin önderi olarak amansız günlük takipçi olmak, sürekliliği için elden gelen her şeyi yapmaktır.

Bütün zorluklara ve bedellere değmiştir: Kürt kimliği ve Kürt toprağı...

23 Haziran 1996

Kürdistan hukuku

Bugün hava her günden daha sıcak. Devam eden dünkü dersi, kapalı okulda tartışmalarla sürdürdük. Öğleye kadar sonuçlandı. Bugünkü dersi ise kamelyada işliyoruz.

Ağaçların gölgesinde bile çok sıcak. Dayanacağız, mücadelemizin de hep sıcak olduğunu söyleriz ya.

Bizim bütün derslerimizde en önemli ihtiyacımız güç oluyor. Büyük eksikliklerimizin altında yatan, güçsüzlüktür. Gücün olmadı mı, sen yoksun. Güçlü sana yer vermez. Güc'e yarandığın sürece kullanılırsın. Bunun dışında bir şey değilsin. Zayıfın yaşamı, suç yüklenmiş bir yaşamdır. Suçlu yaşamak, kölece yaşamaktır.

Bir güçlü ile bir zayıfın konuşmalarını dinleyin, farketmekte zorlanmazsınız. Buradaki güven, buradaki hükmedicilik farklıdır.

Kendi gerçeğini yargılama gücünü gösterebilen, kendine ilişkin dürüst karar verebilen insan, başkalarını adilce yargılayabilir, doğru sonuca ulaşabilir. Bu insan güvenilirdir. Çünkü kendini çözebilmiş, kendini komplekslerden kurtarmış, küçük hesaplara ihtiyacı olmadığını görmüştür.

İnsanın güçsüzlüğü öyle sıradan bir özellik olarak değerlendirilmemelidir. Böyle bir insanın günlük yaşamı suçlar biriktiriyor. Kendisini küçülttüğü gibi çevresine de bulaştırıyor. Bu yaşadıklarını doğru olarak kabul ediyor. Buna karşı güçlü insanın güçlü yargılaması olmazsa, suç birikimi yaşamı yaşam olmaktan çıkarır.

Vicdanlar doğru karar verebilir mi? Kimin vicdanı, hangi vicdan adaletli davrabilir? Güçsüz insanın vicdanı bağışlayıcı olur, suçun büyüklüğüne rağmen affedici olabilir. Acıma hissiyle karar verir. Aslında karşıdakine gösterdiği acıma, kendisine karşı gösterdiği acımadır ya da duygusallıktır.

Demokratik gücü olmayan, demokrasiyi ne koruyabilir, ne de uygulayabilir. Özgürlük gücüne ulaşmayan, çevresine özgürlük anlayışını yerleştiremez.

Sosyalistleşmek, sıradan bir düzey değildir. Gerçek bir sosyalist insan, adaletli karar gücünü geliştirebilir.

Beyni yanlış çalışanların kalbi de yanlış atar, vicdanı da yanlış çalışır.

Ders, divanın toparlayıcı değerlendirmesiyle sonuçlandırıldı.

Saat henüz onbir. Öğle arasına bir saat var daha. Bu bir saat bireysel çalışmaya ayrıldı.

Öğleden sonraki ders “*parti tarihi*” olsa gerek herhangi bir durum çıkmasa. En azından bir haftayı alması bekleniyor.

Ders komisyonu vardı. Yedi kişilik komisyon, dersi dönemlere göre ayarlamıştı. Dört bölüm olarak verilmişti. 1990-96 bölümünde ben de vardım. Doğan, Milan ve ben '93 yılına kadar çalışmıştık. Sonra haber geldi; Cemil Bayık (Cuma) arkadaş dersi verecek diye. Buna sevindik. Ders vermekten kurtulduğumuz için değil, parti tarihini daha iyi öğrenecek ve sonuç çıkaracağımız için sevindik.

Hava sıcaklığı devam ediyor, gölgeliklerde bile terliyoruz.

Şu anda ne yapmalıyım konusunda düşünüyorum. Bu sahaya yeni geldiğim için özgeçmiş raporunu mu yazayım, parti tarihi dersine mi çalışayım, Turgunye'ın Babalar ve Oğullar romanını mı okuyayım, yoksa söz verdiğim Diyarlara kafamda tasarısı hazır olan mektubu mu yazayım? Net kararım yok. Yarım saat geçti bile, onikiye yarım saat var. Sanıyorum hiçbirini yapmayacağım.

Evet, yapmıyorum. Defterimi kapatıp dışarı çıkıyorum...

24 Haziran 1996

Parti Tarihi

“Parti tarihini iyi alan, tarihe karşı görevini layıkıyla yerine getirir.”

Cemil Bayık

PKK tarihini öğrenmek için çok materyal var. Başkan Apo yaptığı çözümlemelerde ideolojik-politik boyutuyla işlemiştir. Cuma arkadaş bunu belirterek “*daha çok tarihin pratik boyutlarını işleyelim ki önderliğin çözümlemeleri daha iyi anlaşılsın*” diyor.

“PKK’ye gelmek, kendine ait olmaktan çıkıp tarihin malı olmak demektir.”

Nasıl PKK'li olunur?

Sözlü ve yazılı cevap vermek belki de o kadar zor değil. Sadece PKK'ye katılmakla, PKK içinde kalmakla PKK'li olunamaz. PKK'liliğin pratik cevabını bulmak hiç zor değil. PKK, öyle sıradan ölçülerle ulaşılabilecek bir hareket de değil.

“Partileşmeye ihtiyacım yok” diyen, kesinlikle yürüyemez. Kendini partileştirmiş ve bununla yetinen insan karşı-devrim faaliyetlerine doğru gidiyor demektir.

PKK'nin çıkış koşulları ve amaçları doğru değerlendirildiğinde bir partiden çok bir hareket özelliğini taşıyor. Kürdistan'a sahip çıkmak; dünyaya meydan okumaktır. Dünya egemen güçlerine düşmanlık yapmaktır...

Hava tüm sıcaklığıyla bastırıyor. Pencereleler açık ama sığağa kâr etmiyor. Hemen hemen tüm öğrencilerin yüzlerinde ter damlaları. Yüzler yıkanmış ya da başlar su altında tutulmuş gibi. Bedendeki ter elbiseleri ıslatmış, yüzeyde ıslak lekeler oluşturmuş. Mendili olan habire terlerini siliyor. İki saatlik ders anlatımından sonra ara verildi. Herkesin yüzünde bir memnuniyet. Ders önemli ve Cuma arkadaş anlatıyor, yoksa dinlemek kolay değil o sıcaklık altında.

Oturum arasında nöbetçi subay 16-17.00 nöbetçisi olduğumu söyledi. Dersin ikinci oturumunu dinlemedim. Yalnızlık anlarında iyi yoğunlaşıyor insan. Nöbette yalnızken ağaçlar, duvardan sarkmış paslı şişler, bir köşede bulunan teller, birden beni Kürdistanlı günlerime götürdü. Kürdistanlı günlerim aynı zamanda çocukluk dönemimdi. Onaltı yıl öncesini hatırlamaya çalıştım. Beni etkileyen oyunlar, olaylar, sözler ve davranışlar... Ayrıca tanıdıklarım...

Geçmiş yolculuk, buradan Kürdistan'a yolculuk istemimi daha da güçlendirdi. İnsanın kendisine ait olmayan hiçbir şey tatmin edici değil. İnsan yaşamındaki boşluklar, öyle kolay kolay doldurulamaz.

Televizyon haberlerini izledikten sonra koğuşlarımıza çekildik. Bireysel çalışmaya ayrılacaktı zaman...

26 Haziran 1996

27 Haziran '96

Ders başladı. Hava dün gibi sımsıcak...

PKK'yi anlayan ve PKK'ye güvenen bir insanın başaramayacağı hiçbir şey yoktur.

Türk devlet geleneği komplocudur. Bastırmadığı bir halk hareketi ve direnişi kalmadı. İlk defa PKK bu çemberi aşmasını başardı, devletten kopuşunu tam yaptı. Şimdi devleti ciddi ciddi uğraştırıyor.

“Kendilerini ideolojik olarak eğitmeyenler içinde bir neden var.”

PKK'nin her zaman en zoru seçmesi, kolay yola tenezzül etmesi onun bir özelliğidir.

PKK'nin ortaya çıkışı da bir olay. Onu destekleyen hiçbir örgüt ve tanınan şahsiyet yoktu. Engellemek için hemen herkes var.

Durduramadılar PKK'yi. Çünkü PKK tarihten onayını almıştı.

“Partide denilse ki, ‘herkes çalışsın, geçimini sağlasın ve ayrıca faaliyet yürütülsün,’ o zaman çok az insan kalırdı. Maalesef gerçeklik bu.”

Geçmişten çok çarpıcı fedakarlık örnekleri verildi ve bugünle karşılaştırıldı. Sonuçta ilginç durumlar ortaya çıktı.

“Bu hareketin gerçek sahipleri Parti Önderliği dışında hiçbir yaşayan değildir. Yaşayanların yarın ne olacağı belli değil.”

Aslında büyük hareketlerin, devrimci akımların ilkleri ve sonrakileri arasında böyle bir fark vardır. Bu durum, kaçınılmaz bir gelişmedir. Önemli olan tarihin büyük fedakarlıkları gözardı etmemesidir. Büyük insanlar birkaç kişidir. Bu büyükler, daha sonraları da, yoğun imkanlar içinde de ortaya çıkabilirler.

Her dönemin koşulları farklı olduğu için, politika ve çalışması da farklı olur. İlk dönemin en önemli görevlerinden biri imkan yaratmak iken, sonraki dönemin görevi ise yaratılan imkanları değerlendirerek amaca ulaşmaktır.

PKK'lilerin büyük çoğunluğu gerçek PKK'li değildir. Gerçek PKK'lilik için uğraşan insan sayısı azdır. Devrim sonrası süreçte, gerçek PKK'liler ile gerçek olmayanların ayrışması kesin gereke-

cek. PKK'ye her şey yakışmaz. Büyük hareketlerin kişilikleri de kanıtlanmış büyüklerdir.

'75 yılında PKK'nin henüz bir grup olarak Kürdistan'a dönüşü, o zamana kadar en anlamlı anavatan dönüşüydü.

"Eskiden bir arkadaş bir yere gittiğinde, oranın işi bitiyordu. Şimdiki arkadaşlar öyle değil."

Cuma arkadaş, Haki Karer arkadaşın katledilişini adeta o günleri yaşayarak ve bize de yaşatarak anlattı. Klasik deyimiyse bir sinema filmi gibi. *"İntikam aldıktan sonra Kemal'le birlikte yarım sayfalık bir bildiri yazdık"* diyor. Ancak o kadar yazabildiklerini söylüyor. *"Ben okuyordum Kemal onaylıyordu, Kemal okuyordu ben onaylıyordum. Kısaydı ama iyi bildiriydi. Düzeyimiz buydu. Şimdi her arkadaş sayfalarca bildiri yazabiliyor"* diyor Cuma arkadaş, canlı bir tanık olarak.

"Başkan Apo'nun bir özelliği, bir hamle yaptığında, düşmanın da karşı bir hamle geliştirebileceğini hesaba katmasıdır."

Ders '78 dönemine kadar getirildi. Ders saati 17.00'de tamamlandı.

Akşam haberlerinden sonra, HADEP'e yönelik TC operasyonunun yeni dönem açısından neyi ifade edeceği konusunda hazırlanan paneli izledik.

Başkan da telefonla katıldı. Çarpıcı açıklamalar vardı. Her akşam haberleri izlemek çok iyi oluyor.

Dün akşam Şenol arkadaş da okula geldi.

Takım düzenlemeleri oldu. Yeni (beşinci) bir takım oluşturuldu: Şehit Harun Takımı. Ben de bu takıma düştüm.

28 Haziran '96

PKK tarihi dersi devam ediyor.

PKK ilk adımından itibaren ses getirdi, çünkü bin yılların statükosunu redderek çıkış yaptı.

Yılların güç kazanmış Süleymanlar aşiretine karşı mücadele ka-

rarı verilirken, buradaki arkadaşların sadece bir silahı vardı. Bu silah daha önce de birçok eylemde kullanılmıştı.

PKK'nin dışındaki güçler PKK'yi silahlı bir parti olarak düşünüyorlar. Bunun korkusuyla da PKK üzerine istedikleri gibi gidemiyorlar. Bu tek silah gözbebeği gibi korunuyor. Her arkadaş adeta bu tabanca üzerine titriyor. Sonuçta, üç silahla Hilvan direnişi örgütleniyor. Silahın ikisi ödünç alınmıştır. Büyük iradenin gücü yakalanmış bir kere...

“... Süleymanların bir arabası geçti ve önümüzü kapattı. Sordular, öğretmen olduğumuzu söyledik. Arkamızda da silahlı bir arabaları vardı. Ne yapacağımız konusunda planımız vardı. Neyse ki tanımadılar...” şeklinde bir olayı anlatıyor Cuma arkadaş, Kemal yoldaşla birlikte.

Örgütlenen Hilvan direnişi başarılı olmak zorundaydı. Çeteyi beyninden vurmak gerekiyordu. Eylem, yapmış olmak için yapılmaz, bir ihtiyaçtan doğar ve eylemden sonuç almak kaçınılmazdır.

Başarıda ön çalışma esastır. Esas halka yakalandı mı devam kolayca gelir. Rastgele hedefler çözümüyor, tersine düşman gücü daha güçlendiriyor.

PKK için çok önemli: Ya büyük bir atılım yapacak ya da ezilip gidecek. Ona göre bir hazırlık yapılıyor.

“Görevi başarmadan hangi yüzle Başkan'ın karşısına çıkarım?”

Kemal Pir

Göreve yaklaşım; partiye ve önderliğe yaklaşımı da belirliyor.

Bizde çoğunlukla görülen; kendi isteği ve keyfine göre hareket etmektir. PKK eyleminin mesajı: Nereye gitseniz kurtulamayacaksınız. Bu bir ilk eylemdi. Halka cesaret ve güven verdi.

Devlet de Hilvan'da şoka uğradı. Hilvan belediye başkanı da görevinden alındı. Belediye hoparlöründen özeleştiri verdirildi.

Halk gözleriyle görüyordu. Her yönüyle sıkıntılı bir dönemdi. Emegi geçen arkadaşlar: Kemal Pir, Mehmet Karasungur, M. Hayri Durmuş, Mazlum Doğan.

Hilvan direnişinin kazanılması halkta büyük güven ve beklenti yaratıyor. Halka göre Apocular her türlü sorunu çözüyor.

Cemil Bayık birinde Suruç ilçesine gittiğinde, uğradığı bir köyde su sorunları olduğu, köylerinde bir çeşme yapılmasını istediklerini söylüyor.

Kendilerine durum doğru temelde izah ediliyor.

Cuma arkadaşın anlatım tekniği şöyle: İlk dönemi pratik boyutlarıyla anlatıyor ve tamamladıktan sonra çıkarılması gereken sonuçları aktarıyor. Sanıyorum, anlaşılır bir yöntem.

İlk oturumdan sonra ara verilmişti. Parti Önderliği'nin okula geldiğini öğrendik. Kısa bir süre sonra okuldaki sandalyeleri kamelyaya taşıdık. Bu, Başkan Apo'nun gelip konuşması demektir. Herkeste bir heyecan gözleniyor. Tabii en çok yeni gelenler heyecanlıydı. İlk defa görüşeceklerdi. Saat 11.00 sıralarında kamelyada oturup beklemeye başladık. Yeni gelenler yönetim tarafından ön tarafta topluca oturtuldu. Şafak arkadaş *“Başkan diyalog geliştirebilir”* demişti.

Epey süren sessiz bir bekleyişten sonra Başkan geldi. İyi günler diledikten sonra hemen süreçle bağlantılı konuşmaya başladı. Başarısız kişilik üzerinde durdu. Bir saat kadar konuştu. Bunun bir *“hoşgeldiniz”* konuşması olduğunu ve devamının gelebileceğini söyledi.

Öğleden sonra derse devam edildi. Her örgüt militanı yetkiye ve mevkiye göz dikmelidir. Devrim ve örgüt için olursa doğru olur. Böyle olmayıp kişisel kariyeri için kullanırsa, bu, kabul edilmez bir tutumdur.

“Avrupa'dan ve metropollerden yeni gelen arkadaşlar toplu yemeğe gitmesinler” dedi nöbetçi subay, isimlerimizi de okuyarak. Başkan'la görüşecek ve yemek yiyecektik.

Epey bekledik. Akşam saat 20.00 sıralarında çağrıldık. Toplam onaltı kişiydik. İçeri girdik. İki koltukta yer bulamayanlarımız yerde oturdu. Mehmet Aktaş (gazeteci) için *“gazeteci”* diyen Başkan, fotoğrafçıya *“çek çek”* diye seslendi. Şenol'u da tanıdı (ondört ay önce ayrılmıştı buradan). *“Şenol'la da çek”* dedi Başkan, dört yıl sonra beni tanımadığı belliydi.

Oturduktan sonra, tanışmak üzere sırayla diyalog geliştirmeye

başladı Başkan. Arada Duran'ı da hatırladı. Yedinci-sekizinci sırada olmalıydım. “*Senin adın ne heval?*” diye sordu. “*Selçuk*” deyince, “*öyle mi, Selçuk sen misin? Gençsin daha. Hatta daha da gençleşmişsin. İddialı mısın? Senin raporlarını okudum*” dedi ve hemen sonra “*neyse şimdilik*” diyerek ilgili sorular sordu. “*Onbir yıldır hep basın-yayındaymışsın. Nasıl sabretmişsin? İyi bir sabır... Görüş, tespit var, ama aktarma-uygulama, politik üslup zayıf.*” Bu arada ben, “*Başkanım hep bir sahada kaldığımdan dolayı olabilir*” diyerek araya girdim.

“*Doğru, olabilir*” dedi Başkan ve ardından sordu:

“*Kaç yıldır Avrupa’dasın?*”

“*Onaltı yıl civarında...*”

“*Çok fazla. Senin en azından ülke havasını soluman lazım. Ülkeyi yaşamalısın.*”

Bu arada Şenol’a da, “*sen de dağı istiyorsun. Göndeririz sizi. Yapabilerseniz size komutanlık da verebiliriz. Birikimleriniz var, aktarın... Bir türlü büyük komutanlar çıkmadı. Bir gitme imkanım olsaydı...*”

Kürdistan’a gidişim garantileşmişti. Cuma arkadaşla da görüşmemizde, sormuştu bu konudaki görüşümü. Belirleyici partidir. Sonuçta çok kullandığı bir deyimle “*bakalım*” demiş ve sağlık sorunum olup olmadığını sormuştu. Ben de “*hiçbir sorunum yok*” cevabını vermiştim. Onaylar bir tavır sezmiştim. Ya da böyle olmasını istemişim.

Saat 21-21.30 sıralarında artık dinlenmek için gidebileceğimizi söyledi. Görüşme yerinden ayrılırken elimi biraz fazladan sıkarak, “*tamam Selçuk, sana da başarılar. Yeni bir başlangıç şansını vereceğiz sana, değerlendirirsin...*”

Görüşmeden çok sevinmiş olarak döndüm. Dışarıda daha yakından tanıdığım arkadaşlardan Melsa ve Rohat’a hemen Kürdistan’a gidebileceğimi müjdeledim. Benim adıma sevindiklerini sanıyorum. Şafak arkadaşla da söyledim. Hatta mümkün olursa bu devrenin sonunda gitmeyi önereceğim. Son haber olarak bana yarın mutfak nöbetçilerinden olduğumu söylediler.

29 Haziran '96

Hiç böyle bir iş yapmamıştım. Ateş gibi yanan bir mutfakta dört kişi habire çalıştık.

Yakından tanıyan ve bu tür işlere yabancı olduğumu bilen arkadaşlar, yüzüme gülümsüyorlar; “*kolay gelsin*” ya da “*proleterleşiyorsun*” diyorlar. Gerçekten çok yoruldum.

30 Haziran '96

Tekmil sonuçları aktarıldı.

Ardından ülkeden gelen dört arkadaşın ilk sözleri alındı.

Bundan sonra da parti tarihi dersine devam edildi.

12 Eylül cuntasının öngünleri anlatılıyor. Parti Önderliği'nin yurtdışına çıkışı izah edilirken Cuma arkadaş “*durumdan ben ile Abbas arkadaş haberdarız. Tedirginiz. Sağlıklı bir şekilde ulaşmasını istiyorduk. Çok önemliydi. Bir hareketin, bir halkın kaderi söz-konusuydu. Hangi arkadaş ne olursa olsun, önderlik yaşadığı müddetçe yaşatır, yenilerini yaratır.*”

Aklıma Başkan'ın kimi zaman kendine ilişkin belirttiği bir nokta geldi. Hatırladığım kadarıyla şunları söylüyordu Başkan Apo:

“*Yıllardan beri hep anlatıyorum. Bizim beklentilerimize cevap veren bir komuta kişiliği, bir önderleşme olayı gelişmedi. Hayret! Ben mi anlatamıyorum, siz mi anlamıyorsunuz?*”

İşte Başkan Apo ile Başkan Apo'yu en iyi anlayabilenlerden Cuma arkadaşın sözleriyle karşılaştırırsak nasıl bir sonuç elde ederiz?

(“*Başkan Apo, darağacının altında onyediyıl boyunca politika yapmış ve başarmıştır.*”)

Aslında iki doğru belirleme. Ama yine de bir eksiklik var. Doğru olmasına rağmen neden sonuç alınamadı?

Sanıyorum büyüklük ile küçüklük arasındaki farkın özü ve biçimleri iyi izah edilirse doğru cevap verilebilir. Başkan yıllardır doğruları veriyor. Ve biz de hep doğrular verdiğini sloganlaştırıyo-

ruz. Ama ya sonuç?..

Ders yoğun sıcaklık içinde 12 Eylül darbesine geldi. Bugünün son oturumudur.

12 Eylül cuntası, devrimcilere karşı ölümcül bir savaştır. Her zaman on yılda bir darbeye alışan Türkiye, artık bu son darbesini sürekli kılmak zorunda kaldı. Diğer darbeler bir yerde amaçlarına ulaştılar.

PKK, Kürtlerin tarihini yazarken, Türk egemenlerinin tarihinin gerçek olmadığını ortaya koymuştur.

Davut (Resul Altınok) unsuru birkaç arkadaşı ajan olarak damgalayıp öldürtüyor. Kurbanlarından ikisi Zeki Palabıyık, Sakine Kırımızaş. Davut, Sakine arkadaşına çirkin bir yaklaşım dayatır. Sakine arkadaş gerekli net tavrı koyunca, Davut onu ajanlıkla suçlar ve vurdurtur. Sakine arkadaş talimat üzerine kendisini vuranlara şunu söyler: *“Siz bir talimat üzerine beni ajan olarak vuruyorsunuz. Doğru değil. Ben ajan değilim. Parti araştırıp benim ajan olmadığını ortaya çıkaracak ve o alçağı (Davut’u) da cezalandıracaktır”* diyor. Nitekim öyle oluyor.

Kişisel endişeler olsa başka türlü olurdu. Önemli olan böyle kurbanlık duruma düşmemektir. Ama bir kere tuzağa düşünce de, onuru korumayı unutmamak gerekiyor.

’80’lerden hemen sonra Başkan Apo’ya yönelik baskılar geliyor. PKK’nin mevcut radikal, anti-emperyalist çizgisinden taviz isteniyor. Başkan Apo, bu dayatmaların ne anlama geldiğini hemen tespit eder ve gerekli tavrı koyar.

1 Temmuz ’96

Dün defterim hazır değildi. Değer-insan ilişkisi üzerine olan yazım *“Çanda Serkeftin”* adlı duvar gazetesi için yazılacak. Ancak geç saatlere kaldı. Ben gidip yattım. Sabah bir arkadaş verdi.

Dün yine parti tarihi dersini gördük.

Havanın ağır sıcaklığı devam ediyor. Bu durum kendimizi derse

vermede zorlayıcı oluyor. Her şeye rağmen direnmeye devam etmekten başka çaremiz yok.

Koçer'in arkadaş bu defterimi okumak istediğini söyledi. “*tamam*” dedim.

2 Temmuz '96

15 Ağustos öncesi, Ocak '84'te yapılan merkez toplantısını anlatıyor Cuma arkadaş.

Bu toplantı hakkında bilgilerim var. '91'in sonlarında Mahsum Korkmaz Akademisi'ndeydim. Bu toplantının dört tutanak defteri gelmişti, erkenden redakte edilmesi isteniyordu. Yazılar çok bozuktu, epey zaman alacaktı. O yıl şehit Mine (Emel Çelebi) arkadaş da akademideydi. Zaten kendisi de basın-yayında çalışmıştı. Onu da önerdim birlikte redakte etmek için. Sonuçta defterlerden ikisini ben, ikisini de Mine heval aldı. Biz redakte etmiştik, Abuzer (Çiya) ve Delil arkadaşlar da daktiloya çekmişlerdi.

Bu toplantı sonrası ülkeye gidiliyor tekrar. Bu arada Süleyman'ın (Baki Karer) durumu kontrol altında. Bundan Cuma arkadaş sorumlu. PKK dışındaki güçler, bu durumu kullanıyorlar. Hatta alınan bir duyuma göre, baskın düzenleyip Süleyman ve Davut'u kaçıracaklar. Buna göre tedbir düşünülüyor. Cuma arkadaş, o gün Merkez Karargah'a gitmek üzere ayrılıyor. Süleyman'ı teslim ettiği arkadaşlardan biriyle karargahta karşılaşılıyor. Şeker almak üzere gitmiş. Cuma arkadaşın içine doğuyor: “*Şeker çok mu gerekliydi? Süleyman kaçmış olmasın mı?*” diye soruyor. Hemen birlikte geri dönüyorlar. Yerine vardıklarında Süleyman kaç(ırıl)mış... Cuma arkadaşın bu ders anlatımlarında dikkat ettiğim kadarıyla sezgileri güçlü ve onu yanıltmıyor...

Süleyman'ın kaçıışından birinci derecede sorumlu olan Cuma arkadaş, kendisi için soruşturma ve yetkilerin dondurulmasını istiyor. Cevap gelmeyince, bu tutumun yanlışlığına tepki duyarak, kendi kendisini yetkilerinden arındırıyor. “*Ama işlerimi ise canla başla yapmaya devam ettim*” diyor, “*merkezde olup olmamak be-*

nim için hiçbir zaman sorun olmamıştır. Ben hizmeti esas alıyorum. Bu beni küçültmez.”

Bu arada tepkiciliğin hem kişi ve hem de mensup olduğu örgütün aleyhine işlediğini söylüyor. *“Hatta kişiyi haklı olsa bile örgüt karşıtı durumuna bile getirebilir”* diyor.

Kendi tutumundan çıkardığı bir sonuç: *“Ben örgüte meydan okumuş ve zarar vermişim. Partinin verdiği yetki ve görevlerden kendimi alıkoymuş, parti dışına atmışım. Daha sonra Kör Cemaller, Şehmuzlar vb.’ler rahat bir şekilde partiye zarar vermişlerse, bu benim seyirciliğimden de kaynaklanmıştır. Kendimi yetkisizleştirdiğim için gördüğüm yanlış tutumları eleştiremiyordum.”*

“Devrimcilik, yetkiyle yapılamaz.”

Bir PKK’linin özelliği kendi yanlışlıklarına, kişilik özelliklerine karşı acımasız olmasıdır. Kendini ne pahasına olursa olsun özgürleştirmesidir. Ama bizde söylenmesine rağmen yapılmayan budur. Gördüğüm kadarıyla Cuma arkadaş ise, olması gerekenden daha fazla acımasızdır kendisine karşı. Yanılmıyorsam bunun bireysel boyutu var. Olumlu değerlendirilebilecek bir gurur var. Eksiklikleri gururuna yedirmiyor, kabullenemiyor. Onun için kendine karşı acımasız davranarak kendi kendini cezalandırıyor. Kendini zor durumlarda bırakıyor. Art niyetliler onu ezmeye çalışıyor, onun bıraktığı boşluğu gaspederek örgüte zarar veriyorlar. Ama PKK’de özellikle Başkan Apo’nun büyük gözetleyiciliği sonucu iyi işleyen bir sistem olduğundan, art niyetliler amaçlarında başarılı olamıyorlar. Yani Cuma arkadaş, bir küçük parça da olsa kendine haksızlık yapıyor, kendi yanlışlıklarını biraz abartarak yorumluyor. Ama parti ona her dönemde sahip çıkıyor. Zaten o da partiye ve Başkan Apo’ya hepimizden daha fazla sahip çıkıyor. İnancını ve bağlılığını hiçbir zaman yitirmiyor. Onun için yıkılmıyor ve sonuçta kazanıyor.

15 Ağustos, bir kararın verildiği gündü. Bugün için karar verilmeseydi ne olurdu? Bunun cevabı fazla zor değildi. Tarihe karşı sorumluluk gerekiyordu. Silahlı mücadelenin bu tarihte ilan edilmesi, yeni bir sürecin bin yılların derinliklerine dayandırarak başlatılmasıdır.

15 Ağustos'un Kürdistan tarihinde çok önemli bir yeri var. Sorduğunda bütün Kürtler, büyükleri de küçükleri de 15 Ağustos'u sana anlatırlar. Bu atılım, sınırlı bir PKK'li kesim dışında hiç kimse tarafından doğru dürüst anlaşılmamıştı. Şok etkisi yaratmıştır. Özellikle Türk ordusu en büyük şoku ve şaşkınlığı yaşadı. Bu durumu iyi değerlendiremedik. Atılımın büyük yankısı herkesi etkisi altına aldı.

Kürdün ölüm fermanı yırtılıyor ve yakılıyordu Kürdistan'ın zifi karanlıklarında. Çakılan kıvılcım Kürdün yüzünü güldürüyor, ruhunu şahlandırıyordu.

15 Ağustos, Türkiye'nin istemese de değişmek zorunda kaldığı günün adıdır. İsterse tartışsın, bunun hesabını verecektir. Türkiye o günden bugüne adım adım yola geliyor. Yaptığı bir kuru kabadayılıktır.

PKK başlattığı bu çok riskli oyunu sürdürüyor, yenilmeden kesintisiz bir şekilde başarıyla devam ediyor. Sadece Kürtler değil, "*Misak-ı Milli*"de yaşayan herkes bu adımın sarsıntılarıyla kendine geldi.

15 Ağustos deyince Agit (Mahsum Korkmaz) arkadaş akla geliyor. 15 Ağustos'la özdeşleşmiştir. Agit, gerçek Kürdistan halkı arasında efsanevi bir isim. Kahramanlığı çok anlatılan bir Kürdistan şehididir.

Büyük insanların eseri büyük olaylardır, büyük yürüyüşlerdir. Tarihe oynayanlar, dönemin fırsatlarına ve imkanlarına sıradan yaklaşamazlar. Tarih büyükse, sen küçüklükte ısrar ederek rol oynayamazsın. İz bile bırakamazsın. Büyük düşüneceksin, büyük yapacaksın ve büyük yaşayacaksın. Büyük dönemlere küçüklükler bolca-yaygınca dayatılır. Ama sen, her türlü küçüklük dayatması karşısında büyüklüğünden taviz vermeyeceksin. Yoksa kendin daha da küçüleceksin. Zavallılaşırısın, en nihayetinde içindeki doğrulara ve gerçeklere ihanet edersin. Yani dilin, içinde doğru olduğuna inandığın gerçekleri dile getirmek yerine, mevcut ortamın egemen olan görüşünü savunursun, bir hiç olarak...

15 Ağustos sonrası gelişmeler toparlanamıyor ve örgütlenemi-

yor. Savaşın geliştirilebileceğine, kazanılacağına dair güçlü inanç yoktur.

İnançsız hiçbir şey olmuyor. Sıradan iş bile başarılmıyor. Napolyon'u hatırlıyorum: Ordular üzerine yürürken kazanacağına olan inancı tamdır. Kazandıktan sonra da, *“ben her zaman kazanırım”* diyor. Müthiş inanç ve hırs vardır. Bir şair kadının deyişiyle *“ateşin ruhudur”* Napolyon. Kazandığı savaşlar ne tesadüf, ne de şanstır. Zaten, *“şans beni bulmuyor. Ben kendi şansımı yakalıyorum”* diyor. İyi düşünüyor, iyi planlıyor ve hatasız savaşıyor. Dolayısıyla istediği sonucu alabiliyor. Kızkardeşi Loise, *“Napolyon, senin isteyip de başaramadığın hiçbir şey yok”* diyor.

Başkan Apo, Kürtlerin gururu olarak kendini insanlık ideallerine göre ortaya çıkaran bir önderliktir. Bu tartışmasıdır. Ama böyle bir önderliğin varoluşunun avantajıyla neden Sezar, Büyük İskender ve Napolyon'dan sonra dördüncü büyük komutan Kürdistan'da çıkmasın? Hiç zor değil. Hem zemini ve hem de fırsatları vardır. Henüz gecikilmiş değil. Böyle bir komutanlığın adayları çok olmalıdır.

PKK insana ve mensuplarına büyük değer verir. Fakat bu kişi hep kendine göre hareket ederse, yanlış hesap yaparsa, onun canına okumayı da bilir. PKK duruma ve doğruya göre büyük affedici-dir, aynı zamanda büyük acımasızdır da.

Abdullah Ekinci, III. Kongre döneminde intihar etti. Fatma ve Selim Çürükkaya intihar olayında rol oynuyorlar. Zamanında Siverek direnişinde belgelerle yakalanıyor. Fakat kısa bir süre sonra serbest bırakılması şüphe çekiyor. Bir zaman sonra durum anlaşılıyor. Abdullah Ekinci'nin devletle ilişkili olan bir amcası nüfusunu kullanarak serbet bıraktırıyor. Bu durum anlaşılınca Abdullah Ekinci de içinde bulunduğu ezikliği aşıyor ve gelişiyor. Gelecek, umut vaadediyor. Fatma ile Selim o eski şüpheliyi canlandırıyorlar. *“Sen nasıl yaşarsın, ölmeliydin. Ajan değilsen kendini ispatla”* vb. deniliyor. Bir de yanlış anlamamışsam *“Berlin”* isimli bir roman veriliyor kendisine. O romanda çıkmaza giren bir ajanın intiharı konu ediliyor.

Cuma arkadaş, Abdullah Ekinci arkadaşın başarılı ve değerli bir kişi olduğunu ve intiharında Fatma ile Selim'in rol oynadığını söylüyor.

Birkaç yıl önce ise Selim, Abdullah Ekinci'den bahsederken kendi rolünden bahsetmedi. Söz konusu romandan konuştu. *"Bu romandan etkilenip intihar etti büyük ihtimalle"* demişti.

İnsan kitap gibi değil... Zamana göre farklı konuşuyor.

III. Kongre'nin tanımını Başkan Apo'nun şu sözleri çok iyi yapıyor: *"Burada çözümlenen an değil tarihtir, kişi değil sınıftır..."*

Bu sözler, III. Kongre'nin yapıldığı Mahsum Korkmaz Akademisi'ndeki binanın ön duvarının sol köşesinde yazılıydı.

Ekim '86'da yapılan III. Kongre, PKK'nin gerçek kimliğini bulduğu, kendini yeniden yapılandığı, tasarrufçu-tekelci anlayışlardan arındırdığı bir kongredir.

Esas olarak PKK'yi tehdit eden iki anlayış: Küçük-burjuva kemalist anlayış ile feodal-aristokrat işbirlikçi eğilim.

Ortayolcu eğilim o zamanlar daha zayıftır. Bu eğilim sonraki yıllarda başını uzatacaktı.

Abbas arkadaş örneğinde görülen şudur: İşlenen suçlar, hatalı pratikler ne olursa olsun, dürüst ve samimi yaklaşım gösterilirse parti tarafından affedilir ve görev verilir. Gerçekten Abbas arkadaş III. Kongre'den sonra Avrupa pratiğine çıktı. Yine ciddi hataları oldu. Parti Önderliği tarafından müdahale edildi. Abbas arkadaş görevden alındı, özeleştirisi istendi. Bunlardan kısa bir süre sonra Abbas arkadaş eski görevine getirildi.

PKK bir anlaşılabilse: PKK ne mensupları, ne dostları ve ne de düşmanları tarafından tam anlaşılabilmiş değil. Daha çok askeri-radikal bir hareket olarak tanınır. Bundan daha fazla insancıl ve affedici olduğu bilinmiyor. PKK için ölçü insanlık ilkeleridir. Varolan acımasızlığı; insanın demokratik ve özgürlük haklarına verdiği büyük önemden kaynaklanıyor.

"Cezada PKK'nin en istemediği tarz, fiziki idamdır. Sorunu ideolojik-politik olarak halletmek PKK'nin tercihidir." (Cuma arkadaş)

PKK, bırakalım örgütleri ve partileri, devletlerden bile daha açıktır. İllegal koşullarda örgütlenen ve mücadele yürüten PKK, tarihte benzersiz ve başarılı bir açıklık politikasını uyguluyor. Açıklık sıradan bir olay değil, büyük riski vardır. Başta Sovyetler Birliği olmak üzere bütün Doğu Avrupa ülkeleri kapalılıktan açıklığa geçerken hepsi dağıldı.

PKK ise başardı. Bu kadar açıklık; doğruluktan, dürüstlükten, haklılıktan oluşan bir kendine güvendir. Başkan Apo'nun büyük eseridir açıklık. Yetki ve mevkilerin tekeline kıran, ne olup bittiğinin açıkta olmasını isteyen tarihsel bir yaklaşımdır bu.

Dersin son bölümü çok heyecanlıydı, dikkat çekiciydi. III. Kongre'den sonra Kör Cemal ile Şehmuz'un kendisiyle ilk görüşmeleri ve onun hakkında planladıkları oyunu anlattı Cuma arkadaş. Ayrıca bu arada kendi tavrını ve bazı yerlerde yapının nasıl kendisine karşı yönlendirildiğini aktarırken adeta nefeslerimizi tuttuk. *“Eğer örgüt sorumluluğunu taşımayıp sorunu kişisel olarak ele alsaydım, karşı karşıya gelirdik ve kan gövdeyi götürürdü. Sabırla sorunu halletmeye çalıştık”* diyor.

Her insanın altından kalkamayacağı bir pratik uygulamayla karşı karşıya gelindiğinde *“ne yapmalı?”* sorusuna cevap vardı Cuma arkadaşın anlattıklarında. Dürüst, onurlu ve boyun eğmeyen tavır kazandırıyor.

Havanın sıcaklığını unutmuş, bunun verdiği yorgunluğu atmış halde can kulağımla dinledim.

Yarın sabah derse kalınan yerden devam edilecek.

3 Temmuz '96

“Kör Cemal'in parti karıştı tutumuna karşı tek başıma kalmışım. Ama bir yolunu bulmalıyım. Xakûrkê'ye gittim. Ferhat'ta umudum vardı. Başkan'ın kardeşiymi. Yapımızda bunun etkisi var diye öne çıkaracaktım.” (Cuma arkadaş)

Ferhat yoklanır. Herhangi bir tutum belirlemiyor. Ondan da

umut kesilir. “*Ama yine de onu öne çıkararak süreci tersine çevirecektim*” deniliyor.

Ferhat kişisel endişelerden dolayı sessiz kalıyor. Cuma arkadaşın kendisini yoklamaya çalıştığını sanır.

Ders arasında bir arkadaşın “*Cuma arkadaş çok çekmiş*” dediğini duymuş Cuma arkadaş. Dersin ikinci oturumunda Cuma arkadaş bunu açıkladı. Şöyle dedi: “*Eğer çok çekmek istemiyorsanız partileşin...*”

Örgütün darbe aldıktan sonra sen kendini koruyamazsın. Örgüt adamı örgütünü korumadıkça, tehlikeleri bertaraf etmedikçe kendini korumak zordur. Kişisel endişeler, bu tür zamanlarda bir şeyleri kurtaramaz.

Sen birinin pratiğine inkarcı yaklaşırsan, o sana yardımcı olmaz. Senin de başarısız olman için çalışacaktır. Dolayısıyla böyle olan yaklaşımlar sorunları çözemez. Mücadele tarihimizde bunun birçok örneği vardır. Anlayış ve yaklaşımlar yaygındır.

Devrimciliğin yeri ve zamanı yoktur.

4 Temmuz '96

İki günlük tekmil sonuçları aktarıldı. Fazla bir sorun yok. Parti tarihi dersine ilişkin değerlendirmeleri olumlu.

Yeni gelen bir arkadaşın önsözü alındı.

Derse başlamadan önce, geçen gün Dersim’de intihar eylemi gerçekleştiren Zeynep Kınacı arkadaşın Başkan Apo’ya yazdığı rapor okundu. Uzun bir rapor.

Rapordan:

“*Süreç intihar eylemlerini gerektiriyor. Bu tarihsel bir çıkış olur. Düşmanın önderliğimize yönelik suikast girişimine en iyi cevap budur...*

Başkanım, yaşamınız bize onur veriyor. Bizim için yaptıklarınız karşılığında ne yapsak azdır. Canımızı bile versek yine de azdır. Keşke verecek başka şeylerimiz olsaydı...

Mücadelemiz yakında zafere ulaşacaktır.

Yaşamı ve insanlığı çok sevdiğim için bu eylemi gerçekleştiriyorum..”

Bütün arkadaşlar ayağa kalkarak uzun süre alkışladılar. Kesin, Parti Önderliği bu vesileyle kapsamlı bir değerlendirme yapacaktır.

Parti tarihi dersinin Avrupa bölümüne devam edildi. “*Kendi istemimle Avrupa görev sahasına gitmedim.*” (Cuma arkadaş)

Mehmet Şener’in konuşma istemine Cuma arkadaş yanıt veriyor. Başkan Apo eleştiriyor, politik davranmadığını söylüyor. Cuma arkadaş: “*Doğrudur, daha politik davranılabilirdi*” diyor.

Mehmet Şener’e 4. Kongre Hazırlık Komitesi’nde bilinçli olarak yer verilir. TC tarafından PKK’ye dayatılan bir politika, 4. Kongre’yi ele geçirme çabaları vardır. Bu politika, Mehmet Şener’i ortaya çıkarmak, bütün yönleriyle tanımak için gerekiyordu.

IV. Kongre’de Şehmus Yiğit’in pratiği de değerlendiriliyor. PKK, yargılanması gereken yön varsa, şehit olursa bile onu yargılar. Şehmus arkadaş yaklaşımı ve pratiğiyle Hogir’a zemin sunmuştur. Yanlış cezalandırılanların itibarları iade edilirken, şehitlerde yaşamış olan olumsuz yan yargı konusu yapılıyor. Gün gelir çatışmada ölenler, duruma göre şehit edilmeyebilir. İçimizde gerçekten PKK’li olmayan ve nereye kadar yürüyeceği belli olmayan “*PKK’liler*” var. Başka yerlerde tutunamamış ve PKK’de kariyer yapmak isteyenler var. Bunlar tamamen kişisel hesap ve kaygılar temelinde hareket ediyorlar. Yarın öbür gün bunlardan biri ölürse şehit mi olur?..

Saat onbire doğru ara verdik. Çıktığımızda Başkan’ın geldiğini tahmin ettik. Bu arada sımsıcak güneşli günü öyle dolu geçirmedik. Derken saat 11.30 başında zil çalındı. Derse girip tarih dersini görmeye devam ettik.

Öğle arası da uzun geçti. Başkan’ın ders vereceğini, yani çözümlene yapabileceğini tahmin ettik. Öyle olmadı. Bir saat gecikmeli olarak saat 14.30’da başladık.

5 Temmuz '96

Bugünkü ders çözümleme. Başkan giriyor derse. İşlenecek konuları belirttikten sonra giriş yapmaya başladı. Belliydi Zeynep Kınacı arkadaş üzerine konuşacağı.

“...Parti içinde yaşanan müthiş biçimsizliğe bahane olamaz.

Çaresizlerin yeri, çaresizlerin yurdu.

Hizmete layık olmayanlar semtimize bile uğramamalı.

Sizler için büyük sabrediyoruz. Bugüne kadar hâlâ sizi anlamış değilim.

Bütün yaptıklarımla yetinmiyorum. Peki siz neyinize güvenip böyle rahat olabiliyorsunuz?

Sizin bu kişilik tarzınızla üç saniye bile yaşayamam...”

Bu ön girişten sonra Dersim’de intihar eyleminin büyük şehidi üzerine durmak istiyor Başkan Apo. Zeynep yoldaşın yazdığı raporunun okunması ardından değerlendirmenin daha iyi olacağını söylüyor. Başkan, kendisi okuyor. Göz gezdirir gibi, belirli, gerekli yerlerini okuyor.

“Bu mektup davaya bağlılığın bir manifestosuna daha da eklemek haddimize değildir. Ama manevi sorumluluğumuzun bir gereği birkaç söz söylemek gerekiyor.

Bir intihar eyleminden çok, ileri bir saldırı boyutu olarak değerlendirmek gerekiyor.

Bu eylemin PKK’nin silahlı eylem çizgisinde en ileri ve belirgin yeri vardır. Bunu değil, diğer eylemleri intihar eylemleri olarak değerlendirmek gerekiyor.

Eylem, PKK’nin ideolojik-politik hattından kopuk değil.

PKK’nin adına eylem yapmanın, PKK’nin özünü kavramaktan geçtiğini gördük.

Mükemmel bir tarih özetlemesi yapıyor. Bunu görmüştür.

Gerçek PKK’liler böyle olur.

Biz ‘baharda insanlarımızı bir patlayabilecek bomba haline getireceğiz’ demiştik. Mesaj bu söylediklerimizin nasıl anlaşılması gerektiğini ortaya koyuyor.

Evet, bu bir intihar değil, ciddi bir saldırdır. Diğer türlü değerdendirmek haksızlık ve hakaret olur.

Örgütsel bir bombadır. Yerinde ve etkileyicidir.

Burada bir kişi olarak, çok büyük bir gerçekteşirme düzeyidir.

Partinin zaferini kesinleştiren bir eylem çizgisidir.

Tarz nasıl olmalı, sorusuna cevaptır bu eylem.

Düşman genelkurmayının yıpratım savaşı bile, eylemin büyüklüğünü ve etkisini gösteriyor.

Döneme dayatılan eylemin en doğrusudur!

Artık sadece TC'nin değil, emperyalist güçlerin rahatları kaçacaktır.

Buna rağmen 'verecek başka şeyimiz olsaydı' diyor.

En büyük eylemciler güvendikleri ve inandıkları değerlerden güç alarak yaparlar.

Kabul edilebilir yaşamın sınırlarına yürüyor.

Erkek de yapabilirdi, ama yapan kadındır. Kadının yaşadığı gerçektekle ilgilidir.

Yaşamdan vazgeçenler asla böyle büyük eylemler yapamazlar.

Siz yenildikten sonra, her şeyi kaybettikten sonra ölmek için intihar eylemine giriyorsunuz.

Zaferin yakın olduğuna inanıyor.

'Canımdan vazgeçip eyleme gidiyorum' bu kölelerin işidir.

Anlamalı bir yaşam için büyük bir eylemin bağlantısı vardır.

Bu yoldaşımın anısına bağlı kalacaksam; sözkonusu şerefsizlerin benim adıma saflarda bulunması bir hakarettir. Biri davanın kutsal ateşinde kendisini eritecek, diğeri de yaşama hakaret için saflarda rahatlık peşinde olacak!

Peki sizin yoldaşlığınız nasıl cevap verecek? Siz nasıl bağlılığınızı kanıtlayacaksınız? Sizin adınıza biraz endişeleniyorum.

Sizin erkekliğinizle bu arkadaşın kadınlığını yanyana getirdiğimizde en karıcıl durumu yaşayan sizin bu erkekliğinizdir.

Dünyanın yardımıyla kazanamayacağımızı, bu çağrıya kulak vermekle, bu çağrıya bağlı kalmakla başarabiliriz."

Saat onbir buçukta Başkan'ın yaptığı çözümleme sonuçlandı.

Saat 14.30'da tekrar sınıfa girdik. Bu kez Cuma arkadaş verdiği tarih dersine kaldığı yerden devam etti.

Hava çok sıcak.

PKK'nin Zindan Konferansı'nı yapması ciddi ve riskli bir olaydı. Ayrıca ulusal kurtuluş hareketleri içinde yapılan bir ilkti.

Zindan Konferansı neden riskliydi? On yılın üzerinde direniş, yine bu süre içerisinde bitmeyen işkence, zulüm, baskı ve ölüm vardı. Şimdi PKK zindan tutsaklarını el üstünde tutmuyor. Zindanda şekillenen kişiliği sorguluyor. Direnişleri değerlendiriyor, sapmaları düzeltiyor. Zindanlardan çıkan arkadaşlar beklediklerini değil, başka bir şey buluyorlar. Tepki gösteriyorlar. Bir kısmı partinin eleştirilerine anlam verip bütünleşirken, bir kısmı da yeni durumu kabullenemiyor.

Daha sonra Zindan Direniş Konferansı sonuçları cezaevlerine de aktarılıyor ve orada da konferanslar yapılıyor.

Tehlike şurada: Tutsaklar, partinin bu tutumuna karşı çıkabilirdi. Ama sessiz kalmak, zindan kişiliğine dokunmamak daha tehlikeliydi. Örneğin Selim Çürükkaya, Cuma arkadaşına *“bizden iki kişi Türk ordusuna gitseydi, bu orduyu rahat bozabilirdi”* diyor.

Başkan Apo, zindandan çıkan arkadaşları kendi denetiminde eğitimden geçirmeden gerillaya ya da başka sahalara göndermedi. Böyle olması şarttı.

1990-91 ve sonrasında sık sık kepenk kapatma taktiğini eleştiriyor Cuma arkadaş. Bunun sık sık yapılması ve tekrarlanması, eylemin hem etkisini azaltıyordu ve hem de halkı ekonomik vd. yönlerden zor durumda bırakıyordu.

Savaşlarda bir dizi taktik-pratik saldırılar başarılmadan stratejik saldırı gerçekleştirilemez. Dünyanın benzer savaşlarında da böyledir. Bu örnek, Güney Savaşı vesilesiyle verildi. Hatırlayın '92 yılını. Yani Ekim '92'de Güney Savaşı başlamadan önce Şırnak'a baskın yapıldı. Hakkari'ye saldırıldı. Newroz'da katliam yapıldı. Ve daha başka yerlerde devlet güçleri terör estirdi. Amacına ulaşmayacaktı.

Kaldığımız yerden devam etmek üzere dersi saat 17.00'yi on geçte bırakıyoruz.

Akşam saatlerinde tur atarken bir ara Kendal arkadaş bir türkü seslendirmeye başladı. Sordu bana: “*Klam biliyor musun?*” Hiç bilmediğimi ve bu konularda yeteneksiz olduğumu söyleyince, “*Cûdî*” isimli türküyü başlamıştı. Bir şehit arkadaş üzerine olan bu türkü müthiş güzeldi. Bunun üzerine bir Kürtçe şiir okudu. Bu şiir de güzeldi. Kürdistan kokuyordu, hem türkü ve hem de şiir... Kendal arkadaş şiir ve türkü üzerine açıklamalar da yaptı. Konuşkan bir arkadaş. Bir de Kürdistan’ın güzel coğrafyasından bahsetti. Hele Kürdistan şelalelerinden, dik ve derin vadilerinden bahsetmesi var ya, nasıl Kürdistan özlemini ayaklandırıyordu.

Saat 22.00 sıralarında koğuşumuzun arkasında iki-üç arkadaş sohbet ediyordu. Bunlardan biri Medeni arkadaştı. Küçük Sabri arkadaş da vardı. O da çok konuşkan ve güleryüzlü bir arkadaşımız. Medeni arkadaş nereli olduğumu ve hangi eyalete gitmek istediğimi sordu. Cevap verdikten sonra, ben de kendisinin nereli olduğunu, nerede ve ne kadar sürede savaşta kaldığını sordum. Üç buçuk yıl savaşta kaldığını söyledi. Bingöl ve Palu’nun da yeni oluşturulan Erzurum Eyaleti’ne dahil olduğunu söyledi. Ayrıca bu eyaletin müthiş güzel coğrafyası olduğundan bahsetti.

Tercih bana kalırsa, bir Erzurum Eyaleti’ne gitmek isterdim, uzun yılların biriktirdiği özlemi gidermek için. Başka ciddi hiçbir nedeni yok. Asıl önemsedğim Kürdistan’dır. Kürdistan kurtuluş savaşında yer almak diye bir hedefim vardır.

Bizde çoğunlukla Kürdistan’a duygusal bağlılık var. Olmasın demiyorum, yanlış görüp reddetmiyorum, ama tek başına yetmez duygusal bağlılık. Bağlılığın gerekleri bilimselleştirilmelidir. Yine bu yaklaşımlara politik perspektif egemen kılınmalıdır.

Eksik olan; politik ve tarihsel perspektiftir. Bir PKK’li için elde silah güzel Kürdistan dağlarında savaşmak yetmiyor. Bir yurtseverin böyle bir hedefi olabilir, çok doğaldır, ama bir PKK’linin bu kadar daraltılmış bir hedefi olamaz. PKK’li savaşın komutasından daha aşağısını kabul etmemelidir. PKK’liliğin şartları ve gereklerini unutmamak gerekiyor.

Büyük bir olay olan Kürdistan, büyük insanlar ister.

6 Temmuz '96

Bizde tekdüzelik vardır. Bu bir Kürt tarzıdır. İlk öğrendiğimiz tarz bizde bir alışkanlık olur. Günler geçer, yeni gelişmeler yaşanır, süreçler kapanır, dönemsel atılımlar başlar ama biz alışkanlığımız olan tarzı sürdürmeye devam eder dururuz.

Bunun cevabı zor değil. Hem bu durum bize yabancı da değil.

Biz değişmeyince, bizim olan tarz da değişmiyor. Halbuki bırakalım bir önceki süreç ile bugünkü süreci; dün ile bugün bile farklıdır. Hatta saatlerin farkını bile hesaba katmak gerekiyor.

Bunca imkan ve fırsatlara rağmen kazanamayışımız, bizim kendini korumakta ısrar eden tutucu kişilik özelliklerimizden kaynaklanıyor. Mevcut geleneklerin dışında hareket eden, eski statükoları hedefleyen ve kendi tarzına has bir çizgide radikal dönüşümler için mücadele veren PKK'nin mensubu olacaksın, ama bu özelliklerin dışında olduğunun farkına varamayan yaşam sahibi olacaksın!..

Bu ne büyük çelişki?

Gerçekten büyük çelişki. Kapsamı geniştir bu çelişkinin. Bazı sorunları dile getirdiğimizde, hayretimizi ya da şaşkınlığımızı göstermenin önüne geçme gücünü gösteremiyoruz. Aslında bu tutumda traji-komik bir durum vardır. Kendi kendimize hayret ediyoruz, şaşkınlık gösteriyoruz. Büyük gafleti yaşadığımız nokta ise; bu sorunların hep başkasında varmış gibi bir psikolojik ruh halini yaşamamızdır. Halbuki biz, yerden yere vurduğumuz karşıdakinden farklı değiliz.

Gerçeğimizin bu trajik anını yakaladığımız an, ruhumuzda ve beynimizde bir titreme olacak kuşkusuz. Ya doğru rotaya gireceğiz ya da düzenin dayattığını kader diye kabul edip insanlıktan uzaklaşmaya göz yumacağız.

“Olmuyor böyle” deyimini sık kullanırız. *“Yenilenmek ve sürecin beklentilerine cevap vermek şarttır”* deyimlerinin çok fazla değil birkaç kez gereklerine yönelseydik durum bugünkü gibi olmazdı.

Umutsuzluğa kapılmak yok. Bilmediğimiz çok şeylerin çoğunu öğrendik. Daha da öğreniyoruz, öğreneceğiz. Hep öğrenmek, öğ-

rendiklerimizi hep uygulamak ve sonuçta hep kazanmak bizim temel amacımız olunca, gerici alışkanlıklarımızı da bir bir söküp atacağız.

Biz değişeceğiz, biz yenileneceğiz ve biz kazanacağız... Yani diğer bir deyimle: Öğrenmek... uygulamak ve kazanmak...

Cuma arkadaş: *“’87’de yağmura karşı en yeni keşfimiz naylon çadırlardı. Hatta soruluyordu: Nasıl olur da şimdiye kadar böyle bir buluşu gerçekleştirememişiz? Bu çadırlarda ısrar ettik. Bir kere Kürt olarak alışmıştık. Ta ki 1991-92 kışında Besta’da büyük darbe yiyince aklımız başımıza geldi. Halbuki önderliğin talimatları vardı: Yeraltı sistemine geçin.”*

1991-92 kışında Bekaa vadisinde (Mahsum Korkmaz Akademisi’nde) ’92 yılına büyük hazırlık yapılıyordu. Serhildanlar için, ulusal meclis için, ulusal ordulaşma için Başkan Apo sistemli ve derinlikli çözümlemeler yapıyordu. Şiddetli bir kışın yoğun karı ve soğuğu altında sımsıcak hazırlıklar geliştiriliyordu.

O dönemde redaksiyondaydım. ’92 hazırlık çözümlemelerinin toplandığı kitabın ismini iddialı seçmiştik. Tam görüş birliği sağlanmadan, özellikle benle Abuzer’in ısrarı sonucu *“’92 Devrimi”* ismini koymuştuk. Bu ismin bile psikolojik morali vardı. Başkan yirmi gün civarında kalmıştı. Büyük ve seri yoğunlaşıyordu. Hemen her gün hem karargahlarla konuşuyordu, hem de akademide Türkçe ve Kürtçe ders veriyordu. Yorulmayan bir tempoyla.

En sonunda bu hazırlıklara denk olarak adımların atılmadığını gördük. Ama halkta hayal kırıklığına yol açmadı. Bahar geçmek üzereydi ki, hâlâ bir eylem yapılmamıştı. Sürece müdahale etmek gerekiyordu.

“Savaş riske katlanma olayıdır. Eğer bir komutan riske katlanmayı göze almasa kazanması mümkün değildir. Savaş her zaman belirsizliklerle doludur. İşe bu doluya göre, taktikler üzerine yoğunlaşmak gerekiyor.”

’92 Güney Savaşı, mücadelemizin yenilginin eşiğine geldiği bir dönemdir. Böyle bir tehlike ortaya çıkıyordu. Halbuki bu yıl hiçbir dönemde olmayan imkanlar ve değerler vardır. Zamanında güçlü

hazırlık yapma ve doğru değerlendirme durumu olmuyordu. Eğer doğru taktik yönelimler gerçekleştirmiş olsaydık, belki de şimdi ülkemizin yarısında iktidarlaşmış olacaktık. Güney Savaşı'na hazırlanmadan girdiğimiz için; savaşırken değil, girmeden önce yenildik.

“Metina’yı ‘habersiz’ terkedişim sonucu soruşturmaya alınmış ve görevlerimden alınmışım. Böyle kritik bir dönemde PKK’nin tasfiyeyle karşı karşıya olduğu bu savaşta böyle bir durum çok zoruma gitmişti. Kararı da tek başıma almamıştım...” (Cuma arkadaş)

Taktik dışılığa rağmen PKK gerillalarında olağanüstü bir çaba, olağanüstü bir moral, olağanüstü bir direniş sergilendi ve Haftanın’de KDP-YNK güçlerine ciddi darbeler vuruldu, kırıldılar. Bunu farkedene TC, yeni bir cephe açtı... Çok yakınlara geliyorlar. PKK’-yi sandviç hareketiyle ezmek istiyorlar. Çok umutlanıyorlar. Hatta operasyonu yöneten TC komutanı Mete Sayar telsizden Cuma (Cemil Bayık) arkadaşına *“öğle yemeğinize misafir oluyorum”* diyor. Cuma arkadaş da *“buyur gel”* diyor. Aynı zamanda bir sinir savaşı.

Tek başına direnmek ve savaşmak yetmez. Sonu yoktur. Direnmek ve savaşmak, ama mutlaka kazanmak. Direnmek ve savaşmak kazanmak için olmalıdır. Savaşmak yaşamak içindir... Bunun için savaşıyoruz. Ama birçoğumuzda egemen olan ölü çizgidir, ölüme yatmaktır.

Savaş sonrası sorunlar önderlik tarafından zamanında görülmeseydi ve önderliğin düzeltme yöntemi, doğru yargılama süreci gelişmeseydi, sorunlar ağırlaşacak ve hatta PKK’yi parçalayacaktı. Aşınan öncülüğü ayakları üzerinde oturttu. Yargılama-özeleştirici süreci sadece Güney’de savaşan güçleri değil, bütün PKK yapısını kapsamına alıyordu. Böylelikle PKK’yi bir yıkımın eşiğinden kurtarmıştı.

“Ateşkes siyasi çözüm için ilan edilmemişti. Politika yapıldı. TC gerçeğini bilenler, onun öyle kolay kolay siyasi çözüme yanaşmayacağını bilir...”

Çok emin bir şekilde bu görüşü aktarıyor Cuma arkadaş. Yanlış değil şüphesiz. Ama ateşkes ilanının siyasi çözüm sürecini günde me getirdiği ve bunun da mücadelemiz lehinde olduğu kesindir.

Yani değişik bir formülasyonla ateşkesin amacı aktarılabilirdi.

Ateşkesle  ok Şey değişti. Bu  ok Şeyin hepsi PKK'ye hizmet etmiştir. PKK'nin imajı '93 ateşkesiyle birlikte değişmeye başladı. Aynı oranda ise TC'nin saldırgan taraf olduğuna inananların sayısı arttı. Devam etmekte olan ateşkes ise, aslında PKK lehinde işlev görüyor. TC saldırıyor, PKK aktif savunma yapıyor.

7 Temmuz '96

TC, aslında '94'te yapmak istediklerini '93'te gerçekleştirmek istemişti. Aslında TC'nin başına gelen budur. Her yılı kendi süresi içerisinde karşılayamıyor.

Düşmanın '94 yılının ünlü sloganı: “*Ya bitecek, ya bitecek!*” TC Başbakanı Tansu  iller, hemen hemen bütün konuşmalarında sıra ‘teröre’ geldi mi, hep bu sloganı tekrarlayıp duruyor. Kendinden emin, ‘teröre’ karşı sonuç alabileceğine güveni var.  evresini de inandırabiliyor.  nemli süreçlerde sloganlar önemlidir. Ancak sıradan, tekrarlanan değil, yeni sloganlar gerekli. Bir dönemi bu sloganın coşkusu ve ruhuyla götürüyorsun.

Topyek n bir savaş ilanıyla, mücadelemiz için “*ya bitecek, ya bitecek*” diyordu düşman.

Bize de topyek n direnmek ve kazanmak gerekiyordu. Başkan Apo'nun “*PKK' lileşelim savaşı kazanalım*” adı altındaki   z mlerme serisine Aralık '93'ten beri başlanmıştı. Çok çeşitli konularda   z mlerme üstüne   z mlerme yapıyordu.

Bu dönemde Serxwebûn çalışmalarında görevliydim. Ocak '94't . Avrupa'da her yılın başında toplu -on günlük- eğitimlerle yapı sürece hazır hale getirilir. Gazete çalışmalarından dolayı ilk beş günden sonra eğitimden dönmüştüm. Diğer birim  yeleri eğitimlerine devam ediyorlardı. Gazete çalışmalarında yer alan Jiyan ise yoğunlaşmış eğitim devresinden yeni dönmüştü. Serxwebûn'un Ocak sayısını ikimiz  ıkaracaktık, '94' n ilk sayısıdır. Yıla ilişkin hedeflerimizi iyi ifade eden ve mesaj veren bir başlık/manşet bul-

malıydık. Bir ara bulunduğumuz yerden Ajans'a (Kurd-A) yaya giderken, başlık konusunda yoğunlaştım. Hiç beklemediğim anda aklıma geldi. Amaç, “*ya bitireceğiz, ya bitireceğiz*”e de cevap verecek bir başlık bulmak.

Bulmuştum: “*Ya kazanacağız, ya kazanacağız!*”

Dönüşte, nasıl bir başlık atacağımızı biliyor musun? Sanki umursamaz bir tavırla, “*tabii: Ya kazanacağız, ya kazanacağız...*” dedi. Biraz hayret ettim. Ama o da bir anda böyle düşünmüştü. '94 yılında bu slogan çok yaygınca kullanıldı.

'94 yılında kahramanca direniş, fedakarlık gibi konularda bir sorun yok. Ama taktik tutturulamadı. Hatta bizim uygulamak istediğimiz taktiği düşman uyguluyor. Düşman, bu yılda inisiyatifi ele almak ve yılı önde tamamlamak istiyor. '95'e böyle bir avantajla girmek istiyor.

Biz taktiği uygulayamadık. Başarı hedefimize ulaşamadık, ama en azından düşmanın kendi hedeflerine ulaşmasını engelledik.

“*Botan'ın merkezi bir rolü var. Botan'da sonuç almak savaşta sonuç almak demektir...*”

Botan '93'te kendine sevdalanmıştı. Kazandığını sanmıştı. Buna kendini inandırmıştı. Düşmanın kendisini yenemeyeceğini düşünmüştü. Bu yanılgılarından dolayı '94'e hazırlıksız girmişti.

PKK'nin ilk programı yazıldığında sıfırdan başlanmıştı. Aradan yaklaşık yirmi yıl geçti. Büyük gelişmeler ve değişimler ortaya çıktı. İlk programını gerçekleştiren PKK, geleceğe yönelik olarak programını gözden geçirerek yeniden yazdı.

Tüzüğünde de değişiklik yapıldı. Daha önceki reel sosyalist ülkelerden/partilerden etkilenmeydi. Çekiç-orak artık tarih olmuştu. Orak-çekiç parti amblemi olmaktan çıkarıldı.

PKK, bu konuda eleştiri aldı. Sosyalist çizgiden, marksizmden uzaklaşıyor diye. Ancak bu eleştiriler ciddiye alınamazdı. Çünkü bu eleştirileri yapabilmek için; bir, düzeni hedefleyip savaşım halinde olmak; iki, sosyalist yaşam ve pratiğe sahip olmak gerekiyordu. İlginç ama bir gerçektir ki, bu iki özellik eleştiri yapan güçlerde değil, PKK'de vardı.

Öyleyse burada eleştirilecek bir yanlışlık yok. PKK değişerek değiştiren büyük bir harekettir. Büyük bir hareketin ne yaptığını anlamak için, çok büyük araştırmak gerekiyor.

IV. Kongre Haftanın'de yapıldı. Herhangi bir deşifre ve baskın durumunda yeni yedekler vardı.

12 Mart '95 tarihinde TC, tarihinin en büyük operasyonu ile Güney Kürdistan'a giriyordu. Amaç belliydi: PKK'ye karşı baharla gerçekleşen büyük saldırısıydı. Bir ABD yetkilisi, *"PKK, bu tür operasyonlarla yok edilemeyecek kadar uluslararası alan hücre örgütlenmesi olan bir harekettir"* demişti.

Güney Kürdistan'daki II. 15 Ağustos Atılımı'nda da ciddi hatalar yaşanmıştır. Zamanlaması isabetli olmamıştı.

Bir yanlış imaj yayılmıştı kamuoyuna. Sanki savaş yok da PKK başlatmıştır. Doğru değil. KDP gizli bir savaş yürütüyordu. Biz bu hamleyi başlatarak gizli savaşı deşifre ettik.

Dublin anlaşmasının 6. maddesinde PKK'ye karşı savaş ilanı vardı.

Zaten biz savaştan/saldıran değil, savunma yapan tarafız.

"Biz müdahale etmeseydik, kesinlikle Dublin süreci işletilecekti. Ve durum '92'den daha kötü olacaktı. Bizi planları önünde engel olarak görüyorlardı. Doğal olarak biz bu sürece müdahale edecektik."

PKK tarihinin ilk gününden son gününe kadar anlatılanlarda görüldüğü gibi, defalarca tasfiyeyle karşı karşıya gelinmiştir.

Bırakalım dış düşman ile içteki gizli düşmanı, en samimi PKK'liler bile PKK'yi kaç kez yenilgiyle karşı karşıya getirmişlerdir.

Yani PKK, dışarıdan sanıldığı gibi kolay bir şekilde bugüne gelmemiştir. Müthiş bir çaba, müthiş bir takip, müthiş örgütsel tedbir, müthiş bir kararlılıkla bu düzey yakalanmıştır.

Cuma arkadaş, *"PKK'yi bütün yenilgi anlarından, bütün tasfiye süreçlerinden kurtaran Başkan Apo'dur"* diyor. Bundan hiç şüphe yoktur. Başkan Apo, PKK'liler ve Kürt halkı için artık manevi bir kuvvet, bir yaşam ruhudur. Yani bir PKK'linin neredeyse hatalarında da, doğrularında da Başkan Apo'nun içine yerleşen yargı gü-

cünü hatırlamamazlık etmesi onun elinde değil. Bu anlamda kimi zaman Başkan Apo'nun eğittiği ve donattığı PKK'liler de PKK'yi tasfiye olmaktan kurtarmıştır. Bunu söylemek, Başkan Apo'nun rolünü görmemek anlamına gelmez!

Örneğin, benim çıkardığım sonuçlara göre, PKK'yi kimi zor süreçlerden kurtaranlardan biri de Cuma arkadaşdır. Daha başka arkadaşlar da vardır. Bu kurtarıcılar da Başkan Apo'nun çizgisini diğerlerine göre daha ileri düzeylerde temsil ettikleri için böyle bir rolü oynayabilmişlerdir.

Bazen gerçeklerin formülasyonu çok önemlidir. Başkalarının işine geldiği gibi kullanmalarını engellemek için gereklidir. Biz Cuma arkadaşın ne kastettiğini belki de çok iyi anlarız, ama bizim dışımızdakileri bizim gibi düşünmek yanılgıdır.

Parti tarihi dersi bugün bitti. Günün son oturumu sorulara ayrıldı. Kendim de iki soru sordum. Soruları tek tek cevaplandırdı Cuma arkadaş. Her cevabım ardından da *“yeterli mi, ikna oldunuz mu?”* diye soruyordu.

26 Haziran ile 7 Temmuz tarihleri arasında verilen PKK tarihi dersi sonuçlandı. Bir kısa sonuç değerlendirmesi yapmak uygundur: Bu süre içerisinde takım değerlendirmelerinde, dersin hep olumlu ve etkileyici geçtiği açıklandı.

Çok anlaşılır bir dille anlatıldı. Platformun anlaması ve ilgi duyması çok önemlidir. Aslında bir yerde amaç da budur.

Cuma arkadaş başlarken; Parti Önderliği'nin parti tarihini anlam ve yorumuyla anlattığını, kendisinin de pratik yönleriyle anlatacağını vurgulamıştı.

Kendim de, hepimiz de böyle bir anlamı çekici ve yararlı bulduk. Yöntemde ve içerikte eksiklikler vardı. Şöyle ki: Anlatımın içeriği çok içseldi. Daha çok parti içi tarih anlatıldı. Platform için gerekli olan bu yön olabilir. Zaman da önemlidir tabii. Dış gelişmelerden biraz fazlasıyla soyutlandı tarihimiz.

Parti tarihinden, olay ve pratikten çıkarılan sonuçlar zengin olmadı. Hep bir yönüyle sonuçlar değerlendirildi. İlk birkaç sonuçtan sonra belli oldu ne yönlü sonuçların çıkarılacağı...

Cuma arkadaş, Parti Önderliği'nin eleştirisi ve perspektiflerine büyük anlam yüklerken, kendine yaklaşımda da haksızlık yapıyor. Bir arkadaşın deyişiyle “çok çekmiş”, örgütü korumak için çok çabalamış, ama önderliğin bir eleştirisini adeta dozer yapıp kendi üzerinden geçiriyor. Eksiklikleri olumsuz yönleriyle abartıyor.

Bana öyle geliyor ki, PKK tarihinde yaşayan diğer arkadaşların yorumları aynı olmaz. Cuma arkadaşın anlatımında duygusallığın izleri var. Fakat her şeye rağmen iyi “*parti tarihi*” dersini dinledik. Cuma arkadaşın bu tarihteki rolünü de öğrenmiş olduk. Çok iddialı ve kendine güvenli yaklaşımı sevindiricidir. Bu Kürdistan halkının ihtiyacına bir cevap olabilir.

Çok içten duygusal bir sesle “*heval, daha ne kadar burada kalacağız? Ben öleceğim yahu. Burası bizim ülkemiz değil. Bizim vatanımız çok şirindir. Orada insan özgürdür*” diyor Şoreş arkadaş. “*Artık Parti Önderliği'ni de gördük. Ölsek de bir şey olmaz. Ülkeyken korkuyorduk önderliği görmeden öleceğiz diye*” sözleriyle devam ediyor...

Çok sıcak bir vatan sevgisi. Herhalde öyle seilmeyen bir vatan için savaşılmaz. Arkadaşların Kürdistan'ı anlatmaları beni etkiliyor. Daha çok ülkeye konsantre oluyorum. Bu çok güzel bir duygu. Herhalde Kürdistan'a gittiğimde, içimde dolup taşan sevgiyi orada boşaltacağım.

8 Temmuz '96

Bu gece bir-iki arası köşe nöbetçisi olarak uyandırıldığımda çok uykum vardı. Buraya geldiğimden bu yana ilk defa bu kadar uykusuz olduğumu hissettim. Gittiğim nöbet yerinde hep tur attım. Hareket halinde tuttum kendimi. Dinç kalmak için buna ihtiyaç duydum. Aynı köşede diğer bir arkadaşla birlikte nöbet tuttuk. Bir ucunda ben, diğerinde o. Nöbetimiz bittiğinde diğer nöbetçi arkadaş, çok yorgun olduğundan tur atmadığını söyleyerek bana, “*sen hep tur attın, yorulmadın mı?*” diye sordu. Ben “*çok yorgun oldu-*

ğumdan hep tur atmak zorunda kaldım” dedim.

Bugün ders yapılmadı. Öğleden önce genel temizlik yapıldı. Öğleden sonra da onbeş günlük okul toplantısı yapıldı. Rapor okunduktan sonra değerlendirmeler yapıldı. Raporun eksik yönleri dile getirildi. Aslında raporu aşan ciddi eleştiriler olmadı.

Bir-iki güçlü değerlendirme yapıldı. Ama buna rağmen bir açılım için perspektif sunulamadı.

Kendim değerlendirme yapmadım. Aslında fikrim yok değildi. Fakat yapılan diğer değerlendirmeler dışında değildi, bir bu. İkincisi, geldiğimden bu yana yapılan ilk toplantıydı. İzlemek daha iyi olabilir diye düşündüm.

Aslında sorun, büyük iddia sahibi olmak, büyük başarılar için yoğunlaşmaktır. Buna göre bir yaklaşım gündeme alındı mı, değerlendirmelerin niteliği yükselir.

Yarın moral gecesi. Hazırlıklar önceki günden başlamıştı. Kadir arkadaş kültürel programdan sorumlu olarak hazırlıkları iyi takip ediyor.

Yemeğe başlama komutundan hemen önce nöbetçi subay yemekten sonra halay çekileceğini söyledi. Bir müjde gibi oldu sanıyorum.

Daha çaylar içilirken ve halaylar çekilmeden Rohat ile tur atıp konuşuyorduk. Buradaki eğitim ve yapı üzerine görüş alışverişinde bulunuyorduk. Büyük iddia sahibi kişilerin neden çıkmadığı konusunda düşünüyorduk. Derken nöbetçi subay önümüze dikildi. Benim nöbetçi, Rohat’ın ise nöbetçi çavuş olduğunu söyledi. Zaman geçiyordu bile. Hemen nöbet yerlerimize yol aldık.

Nöbet yerine vardıktan kısa bir süre sonra halay türküleri de yükselmeye başladı. Nöbetten (20-21.00) döndüğümde ders salonunda halay çekiliyordu daha. Oynayan herkes sanki suya batmış gibi sıırsıklam. Pencerele açık, havalandırma sistemi çalışıyor olmasına rağmen salon ter kokuyor. İlk başta ter kokusuna dayanmak için kendimi zorladım, sonra alıştım. Seyretmeye başladım. Diğer oynayan arkadaşlar gibi terlememek için halaya katılmadım. Boş bulduğum saldıyelerden birine kuruldum. Son olarak Botan’-

ın ünlü “*bablekan*” oyunu oynanıyordu. Şafak ve Roza arkadaşlar da oyunun içindeydiler. Sonra ayrıldılar oyundan. Benim oturduğumu görünce “*neden oynamıyorsun?*” diye sordular. Ben de kurnazca bir cevap verdim: “*Bakarak öğreniyorum.*” Şafak, “*yarın Botan’a gideceksin, öğrenmen lazım*” demişti.

Dışarıda yarınki moral gecesinin provası yapılıyor. Marşların sesi koğuşumuza kadar ulaşıyor. Zengin bir program sunulacağı benziyor.

9 Temmuz ’96

Başkan Apo geldi. Derse başlamadan önce her takımdan bahçede çalışacak bir kişi istendi. Beşinci takımdan ben çıktım. Kayısı ağaçlarının altını sıra boyunca kürek-kazmayla kazıyıp havalandırdık.

Haber geldi, Başkan çözümleme yapacak diye. İşi bırakıp derse girecektik. Uygun zaman bulup da giremeyince, tekrar bahçe işine döndük. Öğleye kadar iki sıra bitirdik.

Sabah dersinde Newal arkadaşın Merkez Karargah’ta Fuat, Zeki, Kazım vb. arasında parti dışı yaklaşımları, birbirini boşa çıkarıcı tutumları işleyen bir raporu okunmuş. Ders sonrasında bu rapor tartışılıyordu. Derste bulunmadığım için yönetimden raporu istedim. Şafak arkadaş, geri iade edilmek üzere -Parti Önderliği’ne olduğu için- verdi.

Bazıları bireysel kitap okurken, bazıları tur atıp sohbet ederken ve bazıları da moral gecesine hazırlık yaparken, ben ondört sayfalık raporu okudum.

Rapor bir filmin konusu gibi hazırlanmış adeta. Bahsedilen anlayışlar olabilir ama bana abartılı gibi geldi. Eğer o arkadaşlar bir-biri hakkında bu tür iddaları ileri sürecek ve entrikalara başvuracak kadar bireysel davranıyorlarsa onlar PKK’li değil, PKK’nin canına okuyanlardır.

Öğleden sonra saat 16.00 sıralarında Başkan sahaya indi. Başkan’la oynama sırası gelenler arasında ben de vardım. İlk voley-

bol oynandı, ardından futbol.

Bir ara kaleye geçtim. Başkan'ın birkaç şutunu önledim. Gol yemeye karar verdim, gelen bir şutun üstünden atladım. Bir-iki topa da uzanamadım. Maçın sonlarına doğru güzel olduğunu sandığım iki gol attım. Maç sonrasında arkadaşlardan bazıları güzel goller attığımı söylediler.

Maç sonrasında akşam altı yemeğine boş zaman vardı. Bir süre sonra sulu patateslerden oluşan yemeği yedik. Bol yapılmıştı, tabaklarda kaldı. Yemek fazlası ne yapılacak diye merak ettim.

Moral gecesi 20.30'da başlayacaktı. Bu arada grup grup sohbetler, voltalar, BBC dinleyenler vd. biçiminde meşgul olanlar.. Son olarak ben, Şafak, Harun ve Şenol arkadaşlar sohbet ediyorduk. Sonra birlikte tur atmaya başladık. Savaş sorunlarından konuşuyorduk.

Saat yediyi çeyrek geçiyordu. Gecenin başlamasına epey vardı. Futbol oynarken çok terlemiştim. Tişörtüm ıslaktı. Bir duş almak istedim. Su soğuktu. Baştan aşağıya birden su dökemedim. İnsanın nefesi kesilebilir. Bu nedenle üç bölüm halinde alıştırma alıştırma duş yapabildim.

Aram Tigran da eşiyile birlikte gelmişti. Onun da moral gecesinde türkü söyleyeceğini öğrenmiştik. Avrupa'dan gelen ve Aram'ı tanıyan arkadaşlar birbirlerine, "*Aram söylemeye başlarsa bir daha durmaz*" hatırlatmasında bulunuyorlardı.

Derken moral gecesi başladı.

İlkin koro çıktı ve ilk parça olarak "*Ey Raqîb*"i söyledi. Koma Raperîn de gelmişti, dört çocuklu bir aile grubuydu. Her biri bir müzik aletini çalıyordu. Küçük çocuklardan ikisi birer türlü söyledi. Çocuklardan bir konçerto çaldı. Müthişti. Tahminlerime göre sekiz yaş civarındaydı. Hemen aklıma bizim Özgür Politika'nın Viyana muhabiri Ali Can'ın Mozart üzerine yaptığı araştırma geldi. Okumuştum "*dahi çocuk*"u. Bu Kürt çocuğu uluslararası alanda tanınan bir müzisyen olamaz mı? Grup sorumlusu ne güzel düzenliyor ve yönetiyordu.

Başkan'ın zevkle Koma Raperîn'i, özellikle çocukları dinlediğini sanıyorum.

Arada başka programlar çıktı. Sunuculuğu Kadir arkadaş yapıyordu.

Bir ara skeç çıktı. Kişilik netleşmesi üzerineydi. Adı: İç dünya. Kişiliklerin kendileriyle nasıl mücadele ettiği ve netleştiği dillendiriliyordu. Kısa sürmedi. Bitti en nihayetinde. Saygın bir üslup ve konu yoktu bu skecin.

Sunucu arkadaş şiiri okuyacak arkadaşı davet eder etmez, Başkan müdahale etti. Programın düzenleyicilerini sordu kızgın bir ses tonuyla. İç dünya oyununu kastederek *“kırk yılda ancak gerçekleştirecek bir olayı beş dakikada bitirmek seviyesizliktir. Emegimize karşı saygısızlıktır”* sözleriyle birlikte; sanat, saygı ve terbiye üzerine kısa bir çözümleme yaptı. Bu moral gecesinin bir konser şeklinde olması gerektiğini söyledi. Yönetimdeki arkadaşlara çok sert çıktı. *“Gidecek bir yerleriniz olsaydı hepinizi kovardım”* dedi.

Ardından ayakta alkışlarla Aram başladı müzik programına. Saat gecenin bir buçuk-ikisine kadar bildiği tüm türkülerini okudu. Birikisini tekrarladığının farkına varmadı. Çok ama çok uzun sürdü. Yorulanlarımız, uyuklayanlarımız oldu. Alkışların temposu düştü. Aram, bitirecek beklentisine karşılık adeta inat edercesine defterinden bir parça daha, bir daha diye diye moral gecesinde bazılarımızın moralini bozdu.

Sanatçıların bir özelliğidir. Kendilerini beğendikleri gibi sanıyorlar ki dinleyiciler de öyle beğeniyorlar. Tam bir yanılgı...

“Siyasi üretim”

Başkan Apo:

“Büyük anlatmak istiyoruz, ama her biriniz başlı başına bir engeldir. Büyük anlamaya yanaşmıyorsunuz. Çok büyük yaşam hataları yapılıyor.”

Planlanmış, örgütlenmiş, hedefine yöneltilmiş ve amacına tam kilitlenmiş kişilik yok. Bunun büyük başarısı için büyük tempo yok.

“Dayatmalarınız anlamsız ve zamansız...

Korkuya dayalı tedbirler gerçeğimize uymaz, korkunç ihanetlere götürür.

Sorgulayın kendinizi: Neden böyle terbiyesizim? Ben ne istiyorum? Yaşamasını biliyor muyum?

Redleriniz neyedir, var mıdır?

Hiçbir zaman arayışlarımı paraya bağlamadım.

Kendimi bazı arayış ve esaslara bağladım.

Bu duruşla mutlak kaybedersiniz.

Kilitlenmişsiniz ve bu, sizin için en kötü durumdur.

Normal karşılamanız, aklın almayacağı bir şeydir.

Zamanı, öküzün trene baktığı gibi harcamak ne hazin durumdur...

Savaş, kendini kazandırma hareketidir.

Bu fakir halinizi militan bir cevapla gidermelisiniz.

Milyonlarca yaşamı inceleyerek bu sonuca ulaştım. Bende, önderlik gerçeğinde kazandırmadır.

Büyük kazandırma savaşı nasıl gelişecek?

Çok çalışıyorsunuz, ama siyaset üretemiyorsunuz.

Bizde güçlenmenin sınırı görünmüyor.”

Siyasi üretimimiz yok. Bize ait olan yoktur. Onun için sahip çıkmıyoruz.

“Başarı siyaset üretimden geçer.

Büyük yaşam savaşı...

Güç kazanmak, büyük kazanmak demektir.

Sonuç istiyorsunuz, ama gereklerini yerine getirmiyorsunuz.

Bu haliniz bana dilenciye hatırlatıyor.

Çizgi her şeydir, tamamen kazandırıyor.

Militanlar siyasi niteliği yüksek noktalarda bir yaşamı tercih ederler...

Siyasal, örgütsel ve çizgi takipçiliğim; düşmanı bile lehimizde çalıştırır.

Marks, sadece söz söylüyor. Benim için söz söylemek iş değil. Lenin, örgütsel esaslara ilgilendir. Bu da benim için sorun değildir.

Lenin, örgüt iç çözümleme yapmaz, Mao'nun aklına bile gelmez.

Biz farklıyız ve çözümün fırtınalaşmış biçimiyiz.

Kendi doğallığını yitirmedim; ruhumu satmadım.

Gerçekten ben 'insan bakiresi'yim. Kendimi bakire yaşıyor, kendimi hiçbir kire-pasa bulaştırmıyorum.

Benimki PKK'ninki insanı temiz kılma hareketidir.

Herkesi bir çırpıda etkileyen yaşam, bende sadece tepki yaratır.

Daha göklerde olanı arıyorum. Daha zengin olanı arıyorum.

Bizim arkadaşlarımız militanlık yaptıklarını sanıyorlar.

Çocukken şanssızlık dediğim, benim şansımdır. Böyle bir çocukluk sürecim olmasaydı ben 'ben' olmazdım.

Tam bir seçkinciyim. Tam bir ilah gibi... Diğer yandan 'bırak insan olduğu gibi kalsın' ilkesine bağlı kaldım. Bu ikisini birleştirdim.

İlkelerde yüceleşme; güdülerde hareketlenme...

Herkes güdülerde çok şey kaybederken, ben güdülerini güce dönüştürürüm.

Güdülerini tahrik ederim, ama ilkelerle kontrol ederim.

Büyük savunma hareketim var: Ruhumu satmamak; düşüncemde yenilmemek için...

İnsan, şahane bir teknik. Bir insanı çalıştarmasını bilersen, her şeydir veya her şeyin canına okumasıdır, benim şahsımda görüldüğü gibi.

Teknik, bazılarında herhangi bir şey olabilir. Bende ise bir insanın kendini ordulaştırmasıdır. Süper tekniğim... Bir insan atom bombasından daha etkili bir silahtır. Örneğin TC'ye bir atom bombasını atsaydım, bu kadar etkili olamazdım.

TC, benim için taktik düşmandır. Daha büyük düşmanlar var. Sadece asırları değil, çağlar ötesini düşünüyorum.

Benim felsefemde öncesizlik ve sonsuzluk var...

Bütün bunlar beni ayakta tutuyor veya tatmin ediyor.

Ben dünyanın en rahat anlaşılan insanıyım. Ama uygarlık yalana-dolana bulaştığı için anlaşılmıyorum.

Beni çocuklar daha iyi anlıyor. Herkes kendini bende buluyor,

‘senden de bir parça var bende’ diyor.

Uykum çok derin değil; rüyalar seyrek. Rüyalar dönemsel oluyor.

Uyku ile ölüm anlamsız bir sorudur. Ölüm olduğunda yaşam yoktur; yaşam olduğunda ölüm yoktur. Uyku için de geçerli bu..”

Öğleden sonra Başkan’ın yeni gelenlere yönelik yaptığı kısa - diğerlerine göre- çözümlemenin yazılısı okundu ve değerlendirmesine geçildi. Hüseyin, Melsa ve Rûbar arkadaşların yönetiminde. İlk oturumda okunurken, uyuklamalar oldu. Hem sıcaklıktan, hem de dün gece geç saatlerde yatılmasından dolayı. İkinci oturumun başında Hüseyin arkadaş yaptığı açıklamada *“birinci oturumda uyuklamalar fazla olduğundan yeni baştan okuyoruz. Dikkatle dinlensin”* dedi.

Kendi kendime *“yine ilk oturum kadar uyuklamalar olabilir”* diye düşündüm. Fazla anlamlı bulmadım. Askerce bir özelliği olduğu da kesindi. Bunun yerine eleştirel bir uyarı yapılabilirdi...

Çözümleme okunduktan sonra sorulan sorulara bakılırsa, ciddi bir şekilde dinlenmediği, doğru sonuçlar çıkarılmadığı ortaya çıkıyordu.

Başkan’ın çarpıcı bazı sözleri soru olarak soruluyor ve açıklamaları isteniyor. Sorulan bütün sorular böyle. Çok yetersiz bir durum. Böyle soru olmaz. Bir anlamda hiçbir şey anlaşılmamış demektir bu. Kendini kandırma diye buna denir. Başkan böyle anlaşılamaz, dolayısıyla temsil edilemez.

Dersten sonra Melsa’yla görüş alışverişinde bulunduk. Bir ara Hüseyin de gelip sohbetimize katıldı. Bu konudaki düşüncelerimi aktardım. Hemfikirdik. Melsa, benim de tartışmaya katılmamı istedi. *“Tabii katılmam gerek, ama yarın günboyu nizamiyede nöbetteyim”* dedim.

Hüseyin gitti. Melsa’yla konuyu değiştirdik. Başkan’ın öğleden önceki Ali Kemal’le diyalogu üzerinde konuştuk. İkimiz de, Başkan’ın sorulan sorulara çok çarpıcı cevaplar verdiğini söyledik. Ben bütün önemli açıklamaları not aldığımı söyledim.

Başkan bir ara platforma dönerek sorularımızın olup olmadığını

sormuştu. Ben o ara kendimi hazır tutmaya çalışıyordum. Başkan birden sorabilirdi “*benim tarzımı kime-neye benzetiyorsunuz?*” diye.

Bu durumu Melsa’ya hatırlattım. “*Eğer kaldırılırsaydım, önderliğin başarma hırsının Napolyon’un hırsından daha yüksek olduğunu söyleyecektim*” dedim. İyi bir benzetme olduğunu söyledi Mel-
sa; ayrıca kendisinin de bu konularda yoğunlaştığını belirtti.

Akşam ana haber bültenlerini dinledik...

Cudi arkadaş, bu akşamdan kendisinin, benim ve Nizam arkadaşın nizamiyede nöbetçi olduğunu bildirdi...

10 Temmuz 1996

11 Temmuz ’96

İçtimaya katılmadan nizamiyeye gittik.

Bizim takımdan üç kişi mutfakçı, üç kişi de sofracı. Ayrıca arada nöbetçiler de olabilir. Takım komutanı Menaf arkadaş da nöbetçi subaydır. Mevcut sayısı yirmibir olan takımımızın tekmillerde vereceği sayı çok az olur.

Buraya geleli yirmiiki gün oluyor. İlk defa nizamiyede nöbet tuttum. Elimdeki “*Kalbimi Vatanıma Gömün*” kitabını okudum zaman zaman. Ayrıca “*partiye katılım sorunu*” dersi için daha önceden aldığım notları düzenleyerek temize çektim. Derse hazırım artık. Dünden eksik kalan bir parça günlük de yazdım.

Sisteme göre bir kişi kulübenin üstünde, iki kişi de altta nöbet tutuyor. Yukarıda kaldığım sürede çevreyi gözledim. Yoldan geçen taşıtlar, içindeki insanlar, geçen yolun kenarındaki çöpler, ayrıca bizim çöp bidonlarını karıştıran çocuklar ilgimi çekti. Giyimleri, yüz ifadeleri bana geri kalmışlığı çağrıştırdı. O kadar çok araba geçti, birkaçı dışında hepsi çöplüktü. İnsanlar daha çok Arap geleneklerine göre giyinik.

Kürdistan henüz kurtarılmamış da olsa, hatırladım. Hem Kuzey Kürdistan’ı, hem de Küçük Güney Kürdistan’ı düşündüm; oradaki

yaşam düzeyi nasıl diye. Karşıda büyük ceviz ağaçları vardı. Bizim köyün dışındaki bir vadide bulunan ceviz ağaçlarını hatırladım. Küçükken giderdik. Küçük torbalarımızı bile dolduramazdık. Çünkü ağaçlar çok yüksekti. Tırmanabildiğimiz dallarında zaten ceviz yoktu. Cevizler daha çok tırmanamadığımız yüksek dallarda dururlardı. Taş veya kısa sopalar fırlatarak tek tek ceviz düşürürdük. Ayrıca bu vadinin üzerimizde korkusu da vardı. Derin bir vadiydi. Akan suyun bazı noktalarının çok derin ya da dipsiz olduğu söylenirdi. Vadide dik kayalıklar ve keskin uçurumlar bulunurdu. Bununla birlikte tehlikeli yılanlardan bahsedilirdi. Bir de karanlık basınca ayının da geleceğini duymuştuk. Bütün bunlar üzerimizde bir korku yaratırdı. Korka korka giderdik. Ve bir an önce ceviz toplayıp dönmek isterdik. Karanlığa kalmak ise; bunu düşünmek bile korkunçtu...

12 Temmuz '96

“Yaşamı bilmeden yaşadığını sanmak...”

Bugün video kasetinden izlenen çözümlemede önderliğin bir belirlemesidir.

Konu, Merkez Karargah'taki iktidarlaşma hastalığı ve bu çerçevede bireysel çatışmalar üzerine olan bir bayan arkadaşın raporu. Geçenlerde okunup değerlendirilmişti. Başkan'ın konuyla ilgili çözümleme üzerinde ders görüyoruz.

İlkin sorular alınıyor. Gerçekten Başkan'ın söyledikleri anlaşılmıyor. Cümleler alınıp soru olarak soruluyor. Bir sürü soru soruldu. İkisi dışında sonuç çıkarmaya dayalı sorular değildi. Demek ki, yapı parti ve savaş gerçekliğimize çok yabancı. Kolaycı bir tarza başvuruluyor. Sonuç çıkarmak ve bu sonuçlardan soru üretip konuyu derinleştirmek yerine, hazır cümleleri not alıp soruyoruz. Bunu aşmak gerek, ama mutlaka.

“Eğer Parti Önderliği müdahale etmeseydi, bence Zeki Askeri Konsey Başkanı olurdu. Sonuç itibariyle Fuat arkadaş ve Zeki'nin tavrı; önderliği kabul etmemek, karşı çıkmaktır.” (Zap Anakarar-

gah Yönetimi'nde yer alan Zeynep arkadaş.)

Bu arkadaş çarpıcı değerlendirmeler yaptı.

Aynı kampta yönetimde yer alan bizim takım komutanı Menaf arkadaşın değerlendirmesi de doyurucuydu. Ders sonuçlanmadı. Yarın devam edilecek.

Okumakta olduğum “*Kalbimi Vatanıma Gömün*” kitabını kütüphaneye teslim edecektim, kapalıydı. Peyman arkadaş daha önce kendisinin de okumak istediğini söylemişti. Kendisine de haber verdim teslim ediyorum diye. Teslim etme işi yarına kalınca, ben de Kızılderililerin alıntılanmış sözlerini okumaya karar verdim. Beğendiğim bazı bölümleri buraya alıyorum:

“(Beyazlara hitaben) Ben rüzgarın özgürce estiği, gün ışığını hiçbir engelin durduramadığı kırlarda doğdum. Hiçbir şeyin sınır tanımadığı, her şeyin özgürce soluk aldığı bir yerde doğdum. Ve şimdi de orada ölmek istiyorum, duvarların arasında değil.” (Kızılderili On Ayı)

“Halkın toprağı satılmaz.” (Azgın At)

“Bu ülkeyi asla bırakmak istemiyorum; kandaşlarımın tümü bu topraklarda yatıyor. Çürüyüp dağılacağım yer burası olacaktır.” (Kurt Gerdanlık)

“Bu toprak benimdir. Burada büyüdüm. Atalarım burada yaşayıp burada öldü; ben de burada kalmak istiyorum.” (Karga Tüyü)

“Yüreklerimiz doğduğumuz ülkeyi arıyor ve özliyordu...” (Küçük Kurt)

“O zaman kaç kişinin öldüğünü anlayamamıştım. Şimdi kocamışlığımın şu yüksek tepesinden gerilere baktığımda, yerde birbirleri üzerinde yığılı duran boğazlanmış kadınları ve çocuklara, hâlâ o genç gözlerimle görebiliyorum. Ve orada, o kanlı çamurun içinde bir şeyin daha öldüğünü ve o kar fırtınasına gömüldüğünü görebiliyorum. Evet, bir halkın düşü öldü orada. Güzel bir düştü, evet... sonra bir ulusun umudu kırılıp paramparça oldu. Artık yer yüzünün merkezi yok, ölüp gitti kutsal ağaç.” (Kara Geyik)

“Bize birçok söz verdiler, hatırlayamadığım kadar çok; bir tekinin dışında hiçbirini tutmadılar. Toprağımızı alacaklarını söylediler.”

ler ve aldılar.” (Kırmızı Bulut)

Ve kitabın sonundaki bir Kızılderili türküsü:

Her şey

ölür

toprak kalır

der ihtiyarlar.

doğru

söylüyorlar.

haklılar.

Saat 22.30, yat saati ise 22.00’dir. Bazı arkadaşlar yatmış, bazıları ise okuyorlar. Ayrıca radyodan Amerika’nın Sesi Radyosu Türkçe haberleri veriyor.

Artık ben de yatıyorum. Bu gece nöbetim de yok.

13 Temmuz ’96

Bugün tartışılan konu, kadın sorunu üzerine. Kalkıp konuşan erkek ve bayan arkadaşlar oldu. Ağırlıklı değerlendirmeler tekrar ve geleneksel.

Bir arkadaş, sorunun formüle biçimiyle ifade ettiği anlama katılmadığını söyledi. Ona, kadın güç olmaya doğru gittiği için erkek yaklaşmıyor; geleneksel kullanılma anlayışı olduğunu söylüyor. Doğru değil.

Her şeyiyle yeni bir durum. Eskinin kalıntıları taşınıyor olabilir, ama bu, olayın yeniliğini yadsımıyor. Kadın ordulaşmasının adımları atılıyor. Erkek-kadın birlikte siyaset yapıyor, silah kullanıyor, tartışıyor, taktikler belirliyor. Bu, geçmişe göre az bir yenilik değildir.

Bu gerçeklere rağmen; kadın maddi-manevi büyük güç olmaktan çok, bunun bilincini taşıyor. Tabii bunun da önemli bir adım olmadığını söyleyemeyiz.

Özellikle çatışmalı ve zorlu ortamlarda, kadın adeta güçsüzlüğünü hatırlıyor, belki de kendini bu güçsüzlüğe mahkum ediyor. Geleceğine, mevcut statüsüne ilişkin kaygılar taşıyor. Dolayısıyla

kadın, kendi kaderini henüz güçlüden, erkekten koparmış değil. Zor anlar kadının güçlü anları olması gerekirken, zayıf anları oluyor. Müdahale edip kendi başına çözüm gücü olmaya cesaret edemiyor. Tersine bir kurtarıcı arıyor. Kime dayanabileceğine ve kime güvenebileceğine bakıyor. Tavrını buna göre belirliyor.

Burada soruna kaynaklık eden cins değil, zayıflıktır. Zayıf olan, erkek de olabilir. Aslında zayıf kişilik “*kullanılmak için*” vardır. Zayıfların tercihi içten gelen bir istem değil. Bir güçlü tarafa kayar. Yarın bu güçlüden daha güçlüsü çıktı mı ona ilgi duyar ve çeşitli biçimlerde kendini ona teslim eder. Başkan’ın bahsettiği “*ruhunu satmak*” zayıf insanda bir alışkanlık olur.

Tartışmaya katılan bir bayan arkadaş; “*bayan arkadaşlar önderlikten gücünü alıyor, erkek almıyor*” demek yanlış... Parti Önderliği diyor ki “*size koca yok.*” Kadın bundan hareketle kocayı öldürüyor, ama yerine yeni kocalar yaratıyor.

“Önderlik gerçeği” dersine geçildi. İlk bölüm teorik anlatımlı geçti. Tartışmaya açıldı. Ancak katılım yok gibi. Bir-iki soru ve cevaplar dışında açılım olmadı. Ne soru sorulsun ve ne konuşulsun ki? Yapı yeni. Önderliğin güncel yönleriyle ilgilenir.

Öğleden sonraki bölümde Kürdistan’daki önderlik için kısa bir giriş yapıldıktan sonra tartışmaya açıldı. Ta Med İmparatorluğu’ndan bu yana sorunun açılabilmesi belirtildi.

Anlatılması gerekiyordu. Yapı dinler ve not tutardı. Anlatılmadan tartışmaya sunulursa, tabii ki kimse katılmaz. Soyut anlatım, ele alış tarzı var. En azından yapının düzeyine ve ilgisine göre değil.

Aktarılan önderlik gelişmesinden çok, tarihtir. Gerçi önderlik gelişmesi ile tarihi birbirinden ayırdetmemek gerekiyor. Nitekim içiçedir. Ama madem ki tarih dersi daha önceden verilmiş ve önderlik gerçeği de şimdi veriliyor, o zaman uygun düzenleme yapılarak, somuta indirgenebilir. “*Dersim isyanı anlaşılmadan, PKK önderliği kavranamaz*” dedi, komisyondan Ali arkadaş. Hiç alakası yok.

’91 yılının sonlarında, Bekaa Vadisi’ndeki Mahsum Korkmaz Akademisi’nin Şehit Ahmet Güler Eğitim Devresi’nde önderlik gerçeği dersi komisyonda şehit Mustafa Gezgör de vardı. Anla-

tım tekniği çok daha farklı ve derindi. Fakat çok çok derinleştirilmişti. Öyle ki, çok uzaklara düşmüştü. Yönetim tarafından müdahale edilmişti. Adeta bir darbe gibi olmuştu. Yapıdan görüş alınmış, fakat dikkate alınmamıştı.

Bugünkü ders, zaman kaybı yarattı. Tarihte önderlik özetlenerek günümüze gelinebilirdi. Tatışma bu noktadan itibaren başlatılabilirdi. Bugün tartışılan, kitaplardan okunup tartışılacak tarihti.

Eğitim oturumlarını beklerken iki dikkat çekici olay oldu. Birincisi: Bir arkadaş bir diğerine ayaklarını önündeki kaldırımdan indirmesini istedi. Denileni yapmayınca, “*heval biraz söz dinlemek gerekiyor*” diyen arkadaşına muhatabı “*ama bazı arkadaşlar da kendilerini konuşturmasınlar*” dedi.

İkincisi: “*Heval oradan geçme, basma o çiçeklere*” uyarısına muhatap olan arkadaş tepkici bir şekilde “*heval baksana, başka nereden geçeyim?*” dedi. Başka zaman da bu tür örneklerle tanıştım. Kimse eleştiriyi kolay hazmedemiyor. Nedeni üzerinde biraz yoğunlaştım: Başarısızlık, iç rahatsızlık, çözümsüzlük...

Akşam 9 Temmuz tarihindeki moral gecesinde Başkan’ın müdahalesi ve konuşması üzerine eğitim amaçlı bir toplantı yapıldı. Fazla yararlı geçmedi. Toplantı başlatılana kadar bile bir sürü zaman harcandı. Ne divan toplantısının amacını ifade edebiliyor, ne de yapıdan bazı arkadaşlar kolay anlayabiliyor. Gündüz zaman kaybettiğimiz gibi, bu akşam da kaybettik. Şaşırtıcı değil. Bir düzeyin çeşitli konularda ve çeşitli biçimlerde kendini yansıtmasıdır. Davranış, söz ve eylemlerimiz bilinen bu geri özelliklerimizden dolayı sonuç alıcı olamıyor. Ders başlamadan önce yanımda oturan Hasan arkadaş defterime bir göz atarken okumaya daldı. Nasıl bulduğunu sordum. Beğendiğini, bir romana iyi bir materyal olduğunu söyledi.

Öğleden sonra da Şenol arkadaş göz atmak isterken okumaya daldı. Daha sonra kendisine de aynı soruyu sordum. Cevap olarak (gülümseyerek), “*hele bir devre sonu gelsin, seni eleştireceğim. Hep ideolojik olarak yaklaşılmaya çalışıyorsun. Kavramlarla açıklıyorsun durumu. Tam okumadım, daha da inceleyeceğim*” dedi.

“*Olur*” dedim.

14 Temmuz '96

Hayri, Kemal, Akif ve Ali arkadaşların büyük ölüm orucunu başlattıkları gün: PKK tarafından ilan edilen Ulusal Onur Günü. Sabah oturumunda 14 Temmuz, cezaevi çıkışlı Necmi, Felat ve Harun arkadaşlar tarafından anlatıldı ve anıldı. Bu anma devam ederken Başkan Apo geldi. 14 Temmuz üzerine çözümleme başladı:

“Büyük karar kişiliklerini anlama ve bağlı kalmak.

Direnış değerlerine böyle cücece bağlılık göstermek, aşınmanın kendisidir.

Birileri, bazıları ‘ne olacak benim halim?’ diye hak arıyorlar. Neredeyse herkes diyor; ‘benim sorunum, benim hakkım...’ Bu emperyalizmin kışkırtmasıdır.

Bu sizdeki düşman dayatmaları önünde durmasak, bu parti gider.

PKK bu değil; herkes istediğı gibi çarpıtamaz. Bunları bırakacaksınız. Bu büyük günler adına yemin ediyorum ki; sizi bu hastalıklarınızla taşımayacağız.

Kocaman PKK karargahları hastaneye dönüştürülmüş.

Zindandakilerin bir canı vardı, onu da erittiler. Nasıl bunu anlamayacaksınız?

PKK, büyük yaşayanların birikimidir.

Başarısız hiçbir günümüz olmadı. Tahammül edilmemeli.

Büyük savaştan başka yolunuz var mı?

Benim de emrinde hareket ettiğim bu direniş şehitlerinin anısına bağlılıktır.

Her şey amansız hedefe kilitlenmiş yürüyor.

Her anım, düşmana yaşamsal bir darbedir. Bütün çabalarım sizi önderliğe alıştırmaktır, sizi devletleşmeye alıştırmaktır.

Yorulduk ve yıprandık demeyin, hayır, daha bir şey yapmış değilsiniz.

Müthiş bir insan ilgilisiyim.

Söylenenler doğruysa biraz gayrete gelmeniz gerekiyor.

Düşünün, sevdikleriniz için hiçbir şey yapamaz durumdasınız.

Ben istiyorum diye değil, kendiniz için gerekli olduğu kadar

alın. Sizi başarıya ve yaşama götürecektir olan budur.”

Çözümleme saat 14.00 sıralarında bitti. 12.00’ye onbeş kala başlamıştı. Kendi kendime büyük ölüm orucunun yıldönümü, öğle saatinde yemek yemek yerine dersimiz başlıyor; özel bir anlamı mı olabilir diye düşündüm. Önderlik böyle mi düşündü? Önemli değil. Her şey ille de bir anlama gelmek zorunda değil. Bana göre bir anlama geliyorsa, ikincisi için de aynı anlama gelme şartı yok ya!

Daha sonra ders işlenmedi.

Azime arkadaş redaksiyon için tecrübelerimden yararlanmak istediğini söyledi. Biraz konuştuk. Daha sonra varsa bir yazıyı redakte edebileceğimi söyledim. Saat 24.00’e kadar bu yazıyı redakte ettim. Bütün saatler dolu olarak değil. Bu sefere mahsus yardımcı oldum.

Hemen her gün derse başlamadan önce basın için gönüllü iki veya daha çok arkadaş isteniyor. Hiç orali olmuyorum bile. Onbir yıl boyunca hep bu işi yaptığımdan dolayı, bu işi yapmama hakkını kendimde buluyorum. Anlayışla karşılanıyor.

Melsa, bu defterimi okumak istediğini hatırlattı ve hemen vermemi söyledi. Okuyup teslim ettiğinde görüşünü sordum. Güzel yazdığımı ve bende değişiklikler olduğunu belirtti. Özellikle Kürdistan’a ilişkin duygularımdan bahsetti. Ben, Melsa’nın sanıyorum alışık olduğu bir şekilde karşılık verdim: Benim bu duygularım yeni değil, fakat şimdiye kadar bu duygularımı dile getirecek bu vesile doğmamıştı.

Daha iyi anlıyorum: Beni yakından tanıyanlarda farklı bir imaj yaratmışım. İmaj da az önemli değil. Ünlü Çek yazar Milan Kundera’ya göre, imagoloji ideolojinin yerini almaktadır. Abartı olsa da, yabana atılır bir iddia değil tabii. Söz konusu imajı tanıdıklarıma yerleştiren de benim sözlerim ve davranışlarım. Taklit kişilikten kaçışın bir dezavantajı olsa gerek...

Yaşam ve zamanın gerisinde kalmazsan, düzeltmeyeceğin ve başaramayacağın hiçbir şey yoktur.

Yarın mutfak nöbetçisiyim...

15 Temmuz '96

Mutfak için saat 05.00'te uyandırıldık. İkinci kez oluyor. Geçen sefer kadar sıkılmadım.

Ben, Nizam, Diyar ve Ferhat olarak mutfağı yürüttük. Diyar ve Ferhat, hemen her konuştuklarında zıtlaştılar. Bunun nedenleri üzerinde biraz konuştuk.

“*Kolay gelsin*” diyen arkadaş çok oldu. Peyman arkadaş, “*yine mi nöbetçi olmuştun?*” diye sorunca ben de cevap olarak “*evet, iyi oluyor nöbetçilik. Askerileşmeme hizmet ediyor. Onun için yakın-mıyorum*” dedim. Melsa da vardı yanında. Cevabım hoşlarına gitti sanıyorum.

Vasat bir nöbetçilik yaptık. Soğuk bir duşla nöbetçiliği sonuçlandırdık saat 20-21.00 sıralarında.

Başkan bugün de çözümleme yaptı. Biz kaçırdık. Ayrıca diyaloglar da geliştirmiş. Şenol arkadaş, bir ara diyaloga kaldırıldığını ve bu devre sonunda gidebileceğini söyledi. Daha sonra sohbet edeceğimizi söyledim.

Aslında Şenol bir devre daha kalmalıdır. Daha da güçlenebilir. Daha geleli yirmi gün olmadı sanıyorum. Daha sonra sohbet ettik. Başkan “*ne olacak benim halim Şenol?*” diye sorunca, o da “*daha çok bizim halimizin ne olacağını düşünüyorum*” cevabını vermiş. Aslında zekice bir cevap.

16 Temmuz '96

Bir taraftan zamanın hızla azaldığından bahsederken, diğer yandan bu önderlik gerçeği dersinin öncesinden, bu kadar uzun ve gereksiz olarak üzerinde durmak neden?

Zaman bolluğunda ilkel komünal toplumdan son yüzyıla kadar kapsamlı değerlendirilebilir. Ama böyle bir lüksümüz yok. Bu konuda uyarılar da yapılmıştı. Bir saate yakın anlatılanlar, aslında özet olarak sunulacaktı. Ayrıca çekici değil. Çok kitabi ve ezber-

lenmiş bir aktarım vardır. PKK'nin üslubu ve hitabı değil. Bu tarz günümüzde ne sözlü ve ne de yazılı düzeyde dinleyici bulamıyor. Büyük sıcaklık altında sıkıcı bir anlatım fazla anlamlı değildir.

Gerçekten şehit Mustafa Gezgör'ün çekici anlatımı bir kez daha aklıma geliyor... Kitabı, hele bir de onlarca, yüzlerce yıl önceki gelişmeleri yazan kitaplarsa; anlatıma ısınmak çok zor. Kitabın bilgileri kitaptan okunursa daha iyidir. Hiç olmazsa kitaplardan ya da okunanlardan sonuç çıkarılır.

İkinci oturumda Başkan'ın 14 Temmuz günü yaptığı çözümlemenin yazılısı okundu. Kendimize yakınlaştık.

“En kritik süreçlerin bir yüreği, bir dili vardır.”

Başkan'ın çarpıcı bir vurgusudur bu sözler.

Sanıyorum bizde çoğunlukla hem kritik, hem de kritik olmayan süreçlerin yüreği ve dili değişmez. Bu konuda istikrarımız müthiş!

Bundandır, Başkan'ın deyimiyle derin üzüntülerimiz ve derin sevinçlerimiz yok. *“Alnı açık yürümek”* kolay değil. Kendini sorun yapmayan; kendinin bugününü ve yarınını sorgulamayan kişinin unutulması kolaydır.

Kendini başkalarının yüreğine ve beynine yerleştirmenin adıdır ölümsüzlük.

“Önderlik; önderlik gerçeği nedir; önderliğe bağlanmak nasıl olmalıdır?” soruları genel ve aynı zamanda tartışma geliştirecek, katılıma teşvik edecek sorular değil. Bu anlamda divandaki arkadaşın platformun suskunluğuna getirdiği eleştiriler ve eleştirilere gösterilen gerekçeler gerçekçi bir tespit değil. En çok tartışılması gereken, ilgilenilmesi gereken bu ders, yöntem hatasından dolayı cansız geçiyor. Sorular somutlaştıkça katılım oranı arttı.

“Neden önderlik tarzına ulaşmıyoruz?” sorusuna, kampın en yaşlı öğrencilerinden bir arkadaş, Hz. İsa'dan ve Babillerden örnekler vererek *“Başkan'la aramızda zaman farkı var. En az iki yüzyıl zaman farkı olduğu için ulaşmamız mümkün değildir”* dedi.

Söz ile özü'müzün böyle ayrı durmasında cesareti nereden aldığımız soruldu. Biz birbirimizden cesaret alıyoruz. Birimizdeki eksiklik, diğeri için cesaret kaynağıdır. Yetersizlikleri ve zayıf-

lıkları fazla olan kişiler birbirleriyle daha uyumlu ve anlaşmalıdır. Birinin gelişme kaydetmesi, kendi yetmezliklerine yönelmesi durumunda, eski uyumlu günler uyumsuz günlere dönüşür. Çünkü geriliğinde ısrar eden kişi, çevresinin ilerlemesine göz kapar.

Bu durumumuzla büyük dava karşısında duruşumuz ne olabilir ki? Hangi iddiamız, nasıl bir hedefimiz, ne kadar umut ve inancımız var? Kaldı ki bu halimizle davayı sahiplenmiyoruz bile. Daha çok dayanışmacı olarak katılıyoruz. Bizim küçüklüğümüzden başlayarak, davayı, bizden büyüklerinki sayıyoruz. Bu kesin bir gerçektir.

Demek ki, bu dava içinde emeğe dayalı büyüdükçe, o oranda davaya sahip çıkabileceğiz. İddiası olanlar için bu, bir çözüm yoludur.

Artık kendi kaderimizi kendi elimize almalıyız. Bunu başardığımız oranda devrime ve partiye de katkı sunmuş olacağız.

17 Temmuz '96

Bugün ben, Şenol ve Kadir “*partiye katılım sorunu*” dersinin komisyonu olarak çalıştık. İzin alıp derse girmedik. Aldığımız notları gözden geçirdikten sonra, bir çerçeve çizdik. Buna göre çalışmaya başladık. Öğle arasında bir ara Dr. Mahir ve -yanılmıyorsa- Hayri arkadaşlarla sohbet ettik. Birden sohbet, devrim sonrasında ne iş yapılacağı konusuna geldi. Her iki arkadaş bana uygun iş bulamadılar. Tabii mecazi anlamda konuşuyoruz. Dikkat ettim; bende esas aldıkları saf ve iyi niyet özellikleriydi. Yani daha çok olumluluğu ağır basan kişilik özelliklerine göre konuşuyorlardı.

Yanıldıklarını söyledim. İlk izlenimlere göreydi değerlendirmeleri. Sandıkları gibi ya da sandıkları kadar iyi bir insan olmadığımı, yüzümün içimi tam yansıtmadığımı belirttim. Ayrıca ipucu olarak ne gibi eleştiriler aldığımı ve nereli olduğumu da hatırlattım. En azından şimdilik ikna olmadılar. Tabii hayal kırıklığına uğratmayacağım kesindir. Ama iyi olmayan, düzeltmem gereken yanlarım da var.

Şenol, bugün iki kez defterimden bölümler okudu. O okuduğun-

da zaman zaman göz ucuyla baktım. Yüz ifadesini okumaya çalıştım. Görüşlerini sordum. “Söyleyeceğim” dedi, ama görüş belirtmedi. Ama ben kendisinin ilgiyle okuduğunu, bunun olumlu değerlendirmeye işaret olduğunu söyledim. Yaklaşımımı “*narsistlik*” olarak yorumladı.

Bir ara “*bugünleri on yıl sonra, o günün gözüyle yazmak gerekiyor*” dedi. Ben de “*yazdığım bugünleri on yıl sonra okumak gerekiyor*” dedim.

Duran, biz nizameyenin orada dersimizi çalışırken, geldi-geçti. Aslında dün geleceğini söylemişti Güney Kürdistan’ı dolaşmaya giderken. Dönüş bileti ayın onyedisine kadardı. Biletini belki uzatmıştır diye düşünürken, zamanı olmadığından ancak arabadan el sallayabildi. Mektup yazmıştım basın-yayındaki arkadaşlara. Duran’ın haberi vardı. Avrupa’ya başka gidecekler olur, ama biraz gecikme olur.

Biliyorum, Diyar’ın Duran’a soracağı ilk soru, benim nektup yazıp yazmadığım konusunda olur. Hem yeni çıkan Serxwebûn’un (Haziran 1996) iki başlığında anlam hatası ve düşüklük vardı, onu da bildirecektim.

18 Temmuz ’96

Divandan Ali Laz arkadaş zamanın kısalığına dikkat çekmişti. Tartışmalara geçmeden önce üç-dört noktanın yetersiz anlaşıldığını söyledi ve konuşmaya başladı.

Hayret! Çok çelişkili bir şekilde, yetersiz noktalarının açıklamasını uzatıyor da uzatıyor. Çok gereksiz bir şekilde ayrıntılara giriyor.

Zamana ilişkin açıklama yapılmamış gibi, tartışmaya kalkan arkadaş belki de daha da uzatmak için zorluyor kendini. Divan da dinliyor. Asker yaklaşım böyle olmamalıdır. Sorulan sorulardan biri “*Parti Önderliği kalıplara sığmaz*” şeklinde oldu.

Başkan’ın neden mevcut kalıplara sığmadığını kavramak çok önemlidir. Bizim tabu sandığımız, dokunulmaz düşündüğümüz yargılar Başkan tarafından yıkılmıştır. Sosyalizm değerlendirmesi

önemli bir örnektir. Çekiç-orak'ın değiştirilmesi, Genel Sekreterliğin Genel Başkanlık yapılması, Stalin-Lenin ve Marks'ın eksik yönlerinin eleştirel tarzda değerlendirilmesi, birçok arkadaşımız tarafından hemen anlaşılamadı. Eğer bu değişiklikler Başkan tarafından değil de bir başka arkadaş tarafından dile getirilseydi, tutucu arkadaşlarımızca nasıl değerlendirilirdi?

Değişmek ve yenilenmek zorundasın. Sen değişip yenilenmezsen dünya değişmez de seni mi bekler?

Önderlik gerçeği dersi öğlede sonuçlandırıldı. Yemek arasından sonra bizim hazırladığımız partiye doğru katılım dersini verdik. İlk bölümü Şenol verdi. Bitmedi. Yarına tartışmalar devam edecek.

19 Temmuz '96

19 Haziran günü Avrupa'dan bu sahaya gelmişim. Bir ay oldu. Birçok arkadaştan, buradaki günlerin çok çabuk geçtiğini söylediklerini duydum-dinledim. Benim için tersi geçerli, günler uzun geçiyor. Sanki çok uzun zamandan beri bu sahaya gelmişim.

Neden zamanın hızlı geçmemesini anlayabiliyorum. Beklentilerimden kaynaklanıyor. Kürdistan'a gitme istemi, bende bir sabırsızlık yaratıyor. Ülkeye gidişe garanti gözüyle bakıyorum. Gideceksem, bir an önce gideyim diye düşünüyorum. Onbeş-yirmi gün sonra bitebilecek bu devrenin sonunda bir gidebilsem. Hemen gitmesem, hayal kırıklığını yaşamam tabii.

Bugün dersimiz devam etti. Birinci oturumun sonlarına doğru Başkan geldi. Doğal olarak dersimiz bugün sonuçlandı. Çözümleme yapıldı. Halbuki bugün sabah sporunda, hatta gece 03-04.00 nöbetinde bile vereceğimiz derste hangi noktalar değerlendirilebilir diye düşündüm.

Başkan Apo, saat 10.00'da yönetim, kadro ve savaş üzerinde çözümlemeye başladı.

Başkan'dan:

“Düşmanı ele alsak belki bin defa yenebiliriz, ama malesef sizi

olumlu bir noktaya getiremiyorum. Develerden daha inatçısınız.

Beni boşa çıkaran ne düşmandır, ne de halktır; şimdi daha iyi farkediyorum ki başta merkezimiz olmak üzere, gövde kadrosudur. Çok tehlikeli bir durum.

Sorguladığımız arkadaşlar en bağlı ve dürüst insanlar, ama pratikleri önderlikten intikamdır.

Birgün yirmidört saat, biriniz çıksın kendini yerime koysun. Benim sizin için yaşadığım gibi yaşasın. Çıkan yok.

‘Ben’ ölmüştür, örgüt işlemiştir...”

Ders, doğru önderlik ve katılım üzerineydi. Dolayısıyla bizim dersimiz olduğu yerde kaldı. Yapılan çözümleme yazılı hale getirildikten sonra okunacak ve tartışılacak.

20 Temmuz ’96

Dünkü çözümleme okundu bugün. Kendi hazırlıklarımızı iptal ettik, çözümlemeyi işledik. Okul kurulundan Medya, Şenol ve ben. Aslında Medya yönetiminde olacaktı, ama o “*heyecanlanırım, iyi yönetemem*” vb. gibi nedenlerden dolayı kabul etmedi. Çözümlemeyi iki oturum boyunca okuduk. Sorulan soruları üç başlık altında topladık. Her birimiz bir bölümü yönettik.

Ders vasat geçti sanıyorum. Güçlü sonuçlara dayalı sorular sorulmadı, biz de divan olarak iyi bir soru düzenlemesini yapmadık. Katılım çok güçlü olmadı.

Soruların sonuncu bölümünü yönetmişim. İlk söz hakkı verdiğimde hiçbir elin havada olmadığını gördüm. Hiç doğru bulmadım. Bunu açıklamalarım da yansıttım. Olan katılım da sınırlı oldu.

Bu arada not aldım. Tartışmaya katılmamanın nedeni ve anlamı üzerine de not aldım. Başka noktalarda da hazırlandım. Toparladığımda, eleştirel bir değerlendirme yaptım. Örneğin “*katılmayan anlayamaz ve sahip çıkamaz. Yaşanan bu andır; ya kazanılır ya da kaybedilir*” noktalarını vurgulamayı önemsedim. İyi oldu sanıyorum. Ders sonrasında Beser “*eleştiriye kime yönettiğini biliyorum,*

biz konuşmayanlara. Aslında ben kendimle çok uğraşıyorum, tartışmaya katılmak için...” dedi. Başarabileceğini söyledim.

İnsan karar kıldı mı ve çabaladı mı başarır.

Bir ara ben ve Melsa tur attık. Sonra Harun, ardından Şenol da katıldı. Divan avantajını kullandığımı söyledim. Şenol, bir avantajım daha olduğunu söyledi. Yazdığımı belirtti. Harun “*yazma heval*” dedi gülerek. Yine Diyar’dan laf açıldı, onu da konuştuk. Bir konu (hatırlamıyorum ne olduğunu) hakkında, Diyar’ın benim aleyhimde olacağını söyleyince Şenol; Melsa ile aynı ağızdan “*hayır, Diyar bağlıdır*” dedik.

Roza ile de dersin eksiklikleri üzerine konuştuk. Tartışmaların sonuç alıcı geçmediği konusunda hemfikirdik.

Kaç gündür akşam haberlerini izlemiyorduk. Bugün izledik, çok iyi oldu. Habersizlik, kopukluk yaratıyor insanda.

21 Temmuz ’96

Gece bir-iki arası nizamiye yerinde nöbetçiydim. Gökyüzü duruydu ve yıldızlar açık seçikti. Hemen hiç yerimde durmadım, hep tur attım nöbet yerinde. Yat saati 22.00 olunca gece yarısı sonrası (bir-iki) oldukça geçtir. Epey geç bir saatte nöbet tuttuğunun psikolojisini taşıyorsun.

Bunları düşünedururken, birden günlük gazete (Özgür Politika) çalışması aklıma geldi. Saat gece iki-üç, hatta dörde kadar çalışır ya da bir vesileyle oturur tartışırdık. Akşam sayfaları yarına kalmasın diye çalışırdık.

En sona kalan Sinan arkadaş olurdu. Bir saatten sonra tempoları düşerdi. Bazen saatler alan tartışmalara girerlerdi. Kimi zaman ben yanlarına gider bir eleştiri ya da yeni bir şey söylerdim, derken tartışma başlardı. Hatırlıyorum, zevkle tartışırdık.

Savaş ve ordulaşma üzerine verilen derste çarpıcı örnekler olmalı. Bir örnek: Grup eyleme gidiyor. Sızma yöntemiyle düşman gücüne baskın düzenleniyor. Ama hedefe yaklaşıldığı bir

sırada düşman gerillanın, gerilla da düşmanın kendisini gördüğünü fark ediyor. Düşman buna göre tedbirini alarak mevzileniyor. Gerilla için tedbir ise geri çekilmektir. Çatışma çıkıyor. İki gerilla şehit düşüyor. Az mı iki gerilla? Soruluyor “*neden geri çekilmediniz?*” diye. “*Aslında doğrusu geri çekilmektir, ama gururumuza yediremedik. Korkaklık olarak değerlendirilebilirdi*” şeklinde de cevap veriliyor. Gerilla grubunun başındaki komutan da epey tecrübeli birisi.

Gurura ve kaygıya; iki gerilla ve zaman kaybı veriliyor. Savaşta hep hızlı olmak gereği vardır. İnisiyatif işlemeli. Gerektiğinde anında karar vereceksin. Çok hızlı düşünecek, çok hızlı kararlaştıracaksın. Hakim olursan, askerleşirsen kararların isabetli olur.

Savaşı duyumlar üzerine değerlendirmek ayrı, savaşı savaşın içinde değerlendirmek ayrı. Kendi kafandan geçenler ile arkadaşın kafasından geçenleri bilme farkı gibi. Gittiğimde daha iyi göreceğim, yaşayacağım, değerlendireceğim.

Savaş kolay değil. Savaş psikolojisini yaşayan insanı, savaşı televizyondan izleyen insandan ayırdetmek gerekiyor. Ama bazı yönler var ki, değerlendirmek için ille de savaşın içinde olmak gerekmiyor.

Örneğin, bugün ders başlamadan önce ülkeden savaş haberleri okundu. Dersim’de bulunan bir tavuk çiftliği basılmış ve on bin tavuk kleşle taranıp imha edilmiştir. Ders oturumu arasında sohbet ederken, Cuma arkadaş geldi, ayağa kalktık. Dersim’den gelen Şahan arkadaş bu eylemi sordu. Bu arada bazı ilgili değerlendirmeler yaptı. “*Bir komutan kleşle tavuk tarar mı? Bu nasıl komutandır? PKK’yi tüketen komutanlar bunlardır işte. Aslında böyle komutanları ipe çekmek gerekiyor*” diyordu.

Dersi veren Bawer arkadaş “*savaşta riski göze alacaksın. Kelle-yi koltukta tutacaksın*” diyor.

En tehlikeli anlarda bile komutan yüz hatlarında kazanma havasını yansıtmak zorundadır.

Savaştan gelen arkadaşların değerlendirmesi, savaş ile ideoloji bağlantısında aynı noktaya çıktı. İdeolojisiz bir savaşın kazanıla-

mayacağı açık ve kesin bir dille ortaya konuldu. Böyle bir tespitin yapılması çok önemli. Acaba bütün sorun, bu doğru tespite ulaşmak mıdır? Hayır, doğru tespitin uygulamasındadır. Bu savaş uygulaması da az bir olay değildir.

Toparlama konuşmasında “*biz ideolojiyi küçümsüyoruz*” değerlendirmesini yapıyor eleştirel tarzda. Aslında öyle yansıyor veya yansıtılıyor olabilir, ama gerçekte de kimse ideolojiyi küçümseyecek kadar güçlü değildir. Kaldı ki, güçlü insan daha fazla ideolojiye sarılır. Dolayısıyla burada küçümseme değil, zayıflığını gizlemek, kolayı seçmek ve savaşa ciddi yaklaşmamaktır.

Böyle bir eksikliği yaşayanlar, ideolojiyi küçümseme gücünde olmadıklarını çok iyi bilirler.

Günün olayı, iki kişinin, Ali Laz havalin sigara içmeme kararını ihlal ederek gizliden sigara içmesi ve bu durumun platforma getirilmesiydi. Çeşitli değerlendirmeler yapıldı. Son olarak Cuma arkadaş kalktı, (Ali Laz için) sorunun bir sigara sorunu olmadığını, teknik ve polisiye yaklaşmanın da parti tarzı olmadığını vurgulayarak “*böyle önemli bir sahaya dayatılan ideolojik-politik bir yaklaşım sözkonusudur*” dedi.

Her ikisi için de soruşturma kararı alındı. Kararlar isabetliydi.

Havîn’e değil, Ali’ye ilişkin kısmi izlenimlerim olumlu değildi. Örneğin önderlik gerçeği ders komisyonundaki duruşu, kitabi aktarımı, partinin olmayan üslubu, yapının düzeyini dikkate almama tutumu dikkatimi çekmişti. Şenol’un kendisine ait olduğunu söylediği bir deyimle “*partiye çelme atılamaz*.”

Bu kadar kötü bir duruma düşmek, benim açımdan kişinin var olmasının gerekli olup olmadığı tartışma konusu yapıyor. Bazı tutumları yakıştıramıyorum insan olana. Hayal kırıklığına uğratmıyor bu tutumlar, sahiplerini gözlerde saygıya değmez kılıyor. Bu küçük-geri tutumlara tenezzül etmek onurlu bir tavır değil.

Hiç kimse PKK’den büyük değil. Varsa gerçek büyük kişilikler, onların hepsi PKK’nin eseridir. Küçük adamların gelip kendilerini “*büyük*” olarak PKK’ye yutturmaları hiç mümkün değil.

Bu kadar akılsızlık olur mu hiç?

22 Temmuz '96

Savaşa gittin mi, düşmanını öldürmek zorundasın. Silahlısın, düşmanın da silahlı. Sen öldürmesen o öldürür. Konuşma-diyalog temelinde çözüm sağlanamadığı için silahlı bir şekilde karşı karşıya geliyorsun. Bu durumda “*ben adam öldüremem*” demek, savaş ortamında çok saçma bir yaklaşım olur.

“Korku başka, korkaklık başka bir şeydir. Bizim mahkum etmemiz gereken korkaklıktır. En cesur komutanda bile korku vardır. Ama bu normaldir. Önemli ve gerekli olan bu korkuyu kontrol altına almaktır.” (Ders veren Bawer arkadaş)

Savaşta duygular yoğunlaşır ve çeşitlenir. Hiç beklenmeyen sıradan bir panik, bir gerilla birliğinin imhasına neden olabilir. Dersim’de böyle bir panikte otuzbeş kişilik birlikten onbeş kişi şehit düşüyor. Düşmanla işbirliği yapan ve Dersim’de son bütün karakollarını yapan mühendisin oğlu, yolu kesilen (gerillalar tarafından) arabalardan birinden çıkar. Gerillalar alıkoyarlar ve mühendisin oğlu olduğunu biliyorlar. Aslında öldürme istekleri yok. Fakat babasının suçları çok ağır. Oğlu da bu işte çalışıyor. Oğlunu mutlaka cezalandırmak gerek. Cezalandıran gerillalar, sonra cesede baktıklarında savaşın bu kurbanına acıyorlar. Acıma da, kin ve nefret gibi kontrol altına alınmak zorundadır. Savaş arkadaşlığı kutsaldır.

Savaşın ateşiyle çelikleşir. Kanla beslenen bir arkadaşlıktır. Bu arkadaşlığın büyük bağlılığı vardır. Yirmi yıldır savaşıyoruz.

Yirmidört saat savaşın hattındayız. Ama yürüttüğümüz savaşın sonuçlarını, tahribatlarını, tecrübelerini kitaplaştıramadık. Komutanlarımızın yazılı hale getirdiği bir savaş teorisi, savaş kültürü, savaş doktrini geliştirilmiş değildir.

Arazide yürürken, tüm ayrıntılarına dikkat etmek çok önemlidir. Ağaçların, taşların, toprağın renk ve şekillerini bilmenin büyük yararı var. Buna çok ihtiyacın olur.

Amed Eyaleti’nde başarılı bir çatışma ardından otuzyedi kişilik gerilla birliği geri çekilir. Henüz fazla uzaklaşmamışken, kaban bir su yollarını kesmiş geçit vermiyor. Komutan ve bir başka geril-

la suya kapılmaktan zorbela kurtulup karşı tarafa atarlar kendilerini. Geride kalan arkadaşların suya vurmamasını söylerler. Yeni arkadaşlar da var. Su tehlikelidir. Çakılıp kalırlar suyun kenarında. İkinci Türk ordu birlikleri gerilla grubunu kuşatarak imha eder. Suyu hesaba katmamak otuzbeş gerillanın şehadetine neden olur.

Menaf arkadaş, savaşı etkileyen faktörleri adeta yeniden yaşayarak anlattı. Yaşadı ve yaşattı anlatımlarını. Hele araziye anlatırken, Kürdistan'a götürdü ya da Kürdistan'ı getirdi.

Arazi ve iklim faktörlerinin anlatımı çok çekici geldi bana. Kürdistan'ı yıllar önce yaşadığım gibi yeniden yaşama duygusu uyanıyordu içimde. Dağları, ormanları, taşları ve suları Kürdistan'da görür gibi oldum. Kürdistan'a gideceğim zaman konusunda daha da sabırsızlandırdı.

Aslında her şeyi Kürdistan'a ve kendimi de Kürdistan'a bağlamaya çalışıyorum. Buna ihtiyaç duyuyorum. Yıllardır ilk defa Kürdistan'a yabancılaştığımı, ama birden uyanmış gibi çok görmek istediğimi farkediyorum. Avrupa'nın beni hiç etkilemediğini düşünüyorum; böyle bir durumu dikkate bile almıyordum. Gerçi beni geriye çekici hiçbir gücü yok, fakat öfkelendiğim bende iz bırakmış olmasıdır. Bu izleri silmek, benim için sıradan bir sorun bile değil. Kürdistan'a bağlandın mı, Avrupa'nın içinde barınacak hiçbir yeri olmaz.

Acımasızlık, duygusuzluk, kuraklık savaşımızın doğası gereği olamaz. Başkan'ın son dönemlerde sıkça ele aldığı bir durum. Yabancılaşmadır bu. Eğer savaşta bu ve benzeri anlayışların giderilmesi yönünde tedbirli olunmazsa ne olur? Kendal arkadaş, anlamlı bir şekilde “*savaşta acımak, acımasızlıktır*” diyor. “*Ölüm, ölüm psikolojisi*” üzerine sorulan sorulara güçlü cevaplar verilemedi. Özellikle savaşta yer alan arkadaşlar, ölüm psikolojisini kendi somutlarında iyi değerlendirebilirlerdi. Güçlü ve başarılı insanın daha fazla yaşamak isteyeceği, yaşamına daha fazla başarılar sığdırmaya çalışacağı ne kadar gerçekse; güçsüz ve başarısız savaşçının da ölüme ucuz yaklaşacağı o kadar kesindir.

Nöbetçi subay tarafından 13:45'te zil çalındı. Saatleri karıştırdı

mı diye sorarken, nöbetçi subay “*hayır*” diyerek saatleri karıştırmadığını söyledi. Sonra “*Ali Kemal ayrılıyor*” dediler.

İçtima sahasına gittik. Çok sıcak. Dayanmak ancak zorunlu olursa mümkündür. Hatta bir arkadaş güneş sıcaklığından düşmenden kendisi takım sıralamasından çıkıp oturdu, başını tutmuş halde.

Veda töreniydi. Ali Kemal Özcan, duygusal bir konuşma yaptı. Sanıyorum kimi arkadaşlar içlerinde, konuşmasını kısa tutmasını istediler. Ben kimi zaman sola eğim göstererek yüz ifadesini görmek istiyordum. Konuşmasının içinde “*ruhumu temiz tutacağım. Altı yıldır PKK’yi tanımaya çalışıyorum. Burada kaldığım üç haftada öğrendiklerim bu altı yıl kadar oldu...*” diyordu. Etkilendiği yansiyordu.

Veda töreni yerinden alkışlarımız arasında ayrılırken, geri geri giderek zafer işaretlerini yapıyordu. Ayrılmak zorunda kalıyormuş gibi yüzünde ifadeler yansıtıyordu. Sahanın çıkış kapısına yakınlaştığı sırada gözlerini ya terden ya da gözyaşlarından siliyordu. Bütün bu olup bitenleri kendi kamerasına aldı. Çekimi Sefkan yapmıştı.

23 Temmuz ’96

İlk defa bu gece nöbetçiyken hemen kalkmadım. Rohat nöbetçi çavuş olarak uyandırmıştı. “*Kalk, nöbetçisin*” demek yerine uyandırmış, çeşitli hareketler yapıyordu. Ben de uyanmış, kalkmıyordum. Sabaha doğru 04-05.00’tir saat. Sonunda “*yoldaş, niye kalkmıyorsun, nöbetçisin. Son kitabı (Napolyon üzerine olan) unuttun mu?*” dedi. Ben de o anki uykulu halimle “*o, burada değil ki*” cevabını verdim. Sonra nöbetçi olduğumdan kalktım. Şaka yapıyordu sanki, ben de şaka yapıyordum kendimce.

Nöbetim 05.00’te bittikten sonra içtima saatine kadar futbol oynamayı düşünmüştüm dün gece, ama nöbetim bittiğinde kararımı gözden geçirdim ve vazgeçtim. “*Yorulurum ve sonra sabah sporunda geri kalabilirim*” endişesiyle vazgeçtim. Sporda hiçbir gün geri kalmamaya kararlıyım. Geride kalmayı kendime yakıştırmıyorum. Ayrıca askerlik için sporun vazgeçilmez önemde olduğuna inanıyorum.

Bugünkü “*ordu ve savaş*” dersine “*halk savaşı ve gerilla*” bölümleriyle devam ettik. Harun arkadaş halk savaşını anlattı. Kitabı bilgilerdi, ama iyiydi. Tecrübeli arkadaşlardan Ahmet Rapo birkaç kez konuştu. Kürtçe konuştuğundan hepsini anlayamadım. Ama her soruya yapıdan verilen cevaplardan sonra Harun’un toparlama yapması iyiydi. Bir soru, “*denge döneminin tehlikeleri*” üzerineydi. Bu soruya ben de kalkıp cevap verdim. Politik sürecin askeri sürece karşı kullanılacağı, görüşme vb. yöntemlerle devrimci güçte beklenti yaratılacağı, uluslararası ilişkilerin aleyhte kullanılacağı, böylece devrim ve halk saflarında güvensizlik geliştirileceği ve denge döneminin bu temelde uzatılacağı vb. noktalarda bir cevap geliştirdim. Ders sonrasında Harun, iyi bir noktaya temas ettiğimi söylemişti. Ben de “*tabii*” demiştim mütevazî olmayan bir şekilde ve gülererek.

Gerilla bölümünün tartışmasında genellikle eksiklikler ve bu eksiklikler sonucu yaşanan kayıplar dile getirildi. “*Gerilla, düşman operasyonlarına göre yaşamını ayarlıyor. Kuzey’de farklı bir duyarlılıkla, Güney’de farklı bir yaklaşımla gerillayı ele alıyoruz*” diyen Zeynep, kayıpların yaşandığı bazı örnekleri verdi. Gerilla olabilmek için zorlukları yaşamak gerektiği görüşüne de katıldığını söyledi. Değerlendirmesi gerçekçi geldi.

Zagroslardan gelen Şoreş “*gerillanın eksikliklerini dile getirmek ayrı, teşhir etmek ayrı. Eksiklikler tüm gerillalara maledilemez*” diyerek tepki gösterdi.

“*Gülün Adı*” kitabından biraz okudum. Bugün epey okudum. Yorulduğumu hissetmişim. Şenol geldi “*dolaşalım biraz*” dedi. Kamelyadan çıktık, nöbetçi subay karşıladı: “*Şenol heval nöbetçisin.*”

Spor sahasına gittim. Bayan arkadaşlar futbol oynuyorlardı. Seyreden arkadaşların yanında oturdum. Bir süre sonra Harun geldi. “*Bugün güzel oynuyorlar, seyretmeye değer*” dedim.

Botan’dan gelen Şoreş de oradaydı. Bir-iki anısını anlattı sempatik üslubuyla. Yine Kürdistan özlemini dile getiriyordu. “*Keşke partinin ideolojik çizgisini doğru kavrasaydık da, uçlara düşmeseydik*” diyordu.

Bugünkü derste gerilladan gelen arkadaşlar, durumu çok iyi de-

ğerlendiriyorlar. Eksikliklerini cesaretle ortaya koyarken, doğruyu da gösteriyorlar. Öyleyse onlara, bu doğru değerlendirmelerin tersini yaptıran nedir? Savaş koşulları nasıl etkiliyor insanı? Doğru değerlendirmelere inançsızlık mı var? Başkan'ın karşısında söz verirken ve değerlendirme yaparken ikiyüzlülük mü yapılıyor? *“Aslında doğrusu bu söylediklerimizdir, ama bu doğrular uygulanamaz, daha fazlasını yapamıyoruz”* diye düşünüp itiraf cesaretini mi bulamıyorlar? Bir şeyler var, çözmek gerekiyor.

24 Temmuz '96

“Tupamarolar” Rohat'ın elindeki kitabın adı. Önsüzde bir not var: Tupamarolar ismini Peru sömürgeciliğine karşı direnen Latin Amerikalı Tupac Amaro adlı kahramandan alıyor. Bu kahraman işkence altındayken *“bu dünyada iki kişi tanıyorum: Biri siz, diğeri ben. Başka hiç kimseyi tanımıyorum”* diyor. Bunun üzerine, eşi ve çocukları önünde önce dilini keserler. Sonra, elleri ve ayaklarından dört ayrı ata bağlarlar. Tupac Amaro'yu dört parçaya ayırırlar. Her bir parçasını Latin Amerika'nın dört ayrı önemli merkezine asarlar. Yeni Tupaclar çıkma cesaretini göstermesinler diye. Yanılıyorlar.

Tupac Amaro, böyle efsaneleşeceğini, dünyanın bütün ezilen halkları tarafından tanınacağını biliyor olmalıydı. Yoksa dilinin kesilmesine, atlara bağlanarak dört ayrı parçaya bölünmesine nasıl dayanabilirdi?

Dünkü dersimiz devam etti. Hava parçalı bulutlu. Ama yine de çok sıcak. Doğan anlattı. Gerillanın hareketliliği ardından, tartışma yapıldı. Gerillayı gerillalar eleştirdi. Fazla anlamlı değil, hem yapmak, hem de eleştirmek uzun vadeli olmayan dar sorumlu anlayıştır. Belki hatalar yapılırken farkına bile varılmış, ama önemsenmemiştir. İnsan yaptığına sahip çıkmalıdır. Kendi yanlışına da, doğrusuna da sahip çıkmayan insan, kendini toplum ve tarih karşısında önemli görmeyen kişidir. Bizde ağırlıklı olarak böyle kişilikler vardır.

Hep aynı arkadaşlar kalkıp değerlendirmeye başladılar. Olması

gerekenden daha fazla eleştirel. Elbette olumlu yanlar kazanılmış durumda, ama iyi anlaşılması için sağlıklı bir değerlendirme yöntemini esas almak gerekiyor. Eleştiri çok rahat yapılıyor. Bu “rahatlık” bir sorumsuzluğa işaret ediyor. Kendi pratiğine sahip çıkmamayı ifade ediyor. Eğer yaptıklarına (olumlu veya olumsuz) sahip çıkılsa, bu kadar rahat eleştiri yapılmazdı. Ya da yenilgili ruh halini yansıtıyor. “*Ben yenilmişsem, orada hiçbir şey yoktur, olan da kötüdür*” mantığı sergileniyor.

Bir örnek: Kırkdokuz kişilik bir gerilla grubu Hakkari çevresinde iki başarılı eylem yaptıktan sonra güvenli bir dağa çıkma kararı alınıyor. Ancak zafer sarhoşluğu da var. Geç harekete geçiliyor, düşman takiptedir. Gece yola çıkılıyor. Sabah olduğunda ancak ulaşmak istedikleri dağın eteğindeki ovalık alana varırlar. Ne oluyorsa, o anda oluyor: Düşman gerilladan önce o dağa ulaşmış mevzileniyor. Gerillaya ovalık alanda saldırıyor. Tam kırkdokuz gerilla şehit düşüyor.

Başkan Apo’nun kimi zamanki öfkelerini anlamayanlar bu tür örneklerden dolayı anlamayacaklar mı? İki başarılı eylem yapılıyor, tedbir alınmıyor. Daha sonrası düşünülüyor ve eylem grubunun hepsi gafilce avlanıyor. Tam kırkdokuz gerilla, biraz geç hareket ettiği için şehit düşüyor. Kırkdokuz gerilla kendi başına bir ulusal kurtuluş hareketi bile başlatabilir. Bugünkü dersin son bölümü “*gerilla ve hedefler*”di. Kısa bir anlatım ardından tartışmaya geçildi. Divanda dersi yöneten Doğan, konuşmayan arkadaşları tartışmaya davet etti. Bugünkü savaş ve ordu dersine hep belirli arkadaşlar katıldılar zaten... Ön taraflarda oturuyordum. Diğer oturumların aksine dinçtim, ama tartışmaya katılmaya niyetim yoktu. Yine gerilladan gelen arkadaşların anlatacaklarını düşünüyordum... Hiç bekmediğim bir anda “*Selçuk heval, ne diyorsun bu konuda?*” diye sordu Doğan arkadaş. Hazırlıksız yakalanmışım. Bu sorun değildi de, konunun başlığı neydi, bir türlü aklıma gelmiyordu. Onun için manevra yaptım: “*Gerilladan gelen arkadaşlar değerlendirsınler.*” Siyasi yönlerini ve sonuçlarını değerlendirebileceğimi söyledi. Tabii, bu arada anlattığı bölümün başlığını da dile getirdi. Ve başladım değerlendirme yapmaya...

Son arada Koçerîn heval, Avrupa'dan (günlük gazeteden) “Yıldırım” soyadlı bir arkadaşın geldiğini söyledi. İlkın hatırlayamadım, daha sonra aklıma geldi: Bizim Mamoste. O arada görüşmedik. Ders bittikten sonra görüştük. Konuştuk Avrupa'dan, buradan... Gelişine çok sevindim. Zaten onun coşkusu ve sevinci yüzünden apaçık okunuyordu.

Gittikçe “*nasıl savaşımalı ve başarmalıyım?*” sorusuna cevabım güçleniyor sanırım. Bu konudaki değerlendirmeyi savaş dersi üzerinde biraz daha yoğunlaştıktan ve dinledikten, yani daha net sonuçlara ulaştıktan sonra geliştireceğim.

25 Temmuz '96

Başkan Apo'nun çözümlemesi:

“Savaşçı kişiliğimizi, önderlik tarzına bağlayalım.

Bu iş öyle kitaplarla, pratiğinizle zafere yetmediği ortaya çıkmıştır. Bu iş öfke ve kitaplarla halledilmiyor. Önceden anlamalıydınız.

Kürdistan savaşçılığı çok farklı olmak zorunda.

Bu kişiliğinizle ancak ölüme gidilebilir. Zafere götürecek idiaalı militanlarımız yok.

Hep düşünüyorum, yıllar boşa harlandı.

Büyük bir gelişme fırsatını kaçırdınız.

Siz gerçekten savaşmak ve başarmak istiyor musunuz?

Ateş sanatıdır savaş...

‘Ruhumda ne olup bitiyor?’ neden sormadınız?

‘Kim sizi bu duruma getirdi?’ gece gündüz düşünüyorum.

Karacahil misiniz?

Hepsi iyi niyetli aptallar.

Dostlar ve yabancılar anlamak istiyor.

Gerçekten özde ilgili misin? Ben her zaman ve her yerde varım. Sizinki tersinedir.

Size nereden anlatayım? Kendimi, tarzımı anlatayım.

İstismar edenlerden fanatikçe bağılı olanlara kadarki anlayışlar gittikçe tehlikeli oluyor.

Herkesin öldüğü noktada yaşamı yarattım. Herkesin yenildiği noktada başarı yarattım.

Oyunlardan önce ‘ya yenilirsem’ diyordum. Kavgada yine ‘ya kaybedersem’ diyordum.

Hâlâ öğrenciyim, öğreniyorum.

Akıl almaz bir tekrarı yıllardır sürdürüyorum.

Savaş oyununuz tümüyle kurallara ters, buna rağmen sizinle savaş oyununu oynuyorum.

Sizin için küçük bir olumsuzluk, yerle bir olmanın nedenidir.

Mezardan çıkarıp hesap sorasım geliyor.

Bütün şehitlere böyle bir seslenişim vardır.

‘Ölürsem de, ben değil miyim?’

Bir gururda eğilmemeyi, kırılmamayı olağanüstü kişiliklerle geliştiriyorum.

Bütün bunlar ‘ben nasıl savaşçı oldum?’

‘Birleşemeyiz, kökleşemeyiz, savaşamayız.’ O zaman neresi kaldı? Halbuki yaşam için kıyamet koparılmalıydı.

Deliliği ve hastalığı bırakacaksınız. Bunalımlı köleliği kabul etmeyeceksiniz. Bunlar hakarettir, bunlar soysuzluktur.

‘Kolayca ölmeyeceğim’ diyen kişi bunun cevabını vermeli ve yaşam tutkunu olmalıdır.

Kendimi beğenilir kılmak, kendimi kabul ettirmek için yıllarca savaştım. Siz ise bu noktada kaybettiniz.

Yaşam benim için tam bir imtihan.

PKK sen değilsin; Mazlum’dur, Hayri’dir, Kemal’dir, Zeynep’tir, değerler bütünüdür, benim tarzımdır, senin emeğindir.

Kendi özünüze ihaneti bırakın!..

Büyük azimler, büyük iradeler, büyük tutkular nerede? Ne olmuş sana heval, böyle yorgun duruyorsun?

Amaçlarım için girmedığım kalıp yoktur...

Son dönemlerde şöyle bir şey aklıma geldi: Bazı son durumlara bakarak, ‘bunlar karşı-devrimcilik, özel savaşçılık yapıyorlar’ dedim.

İyi ki, yüreğimizi ayarlamışız, yoksa yaptıklarınızla belki yüz defa kalp krizine götürürdünüz.

Sözümüz ve özümüz bir olsun.

Kin dağlarınız olacak. Bitmez tükenmez kinleriniz olmalıdır. Ben şahsen, çok şeye karşı kin kaynağıyım. Her şey beni ya kine, ya da sevgiye götürüyor. Kin biterse, savaşamazsın. Savaş layık bir yaşamı imkan dahiline koymak, güzel duyguları yaşamak içindir.

Beni tatmin eden bir yön, düşmanın da, dostun da beni artık basite alamadığıdır. Beni alaya alanların hepsini dize getiriyorum.

Canavar mısınız, melek misiniz belli değil. Bütün bunlara rağmen size tahammül edemiyorum. Kendime şeref sözüm var: Ben böyle yaşamam. Ne yapacağım bu kişiliği?..”

Başkan Apo, savaş ve ordulaşma sorunları üzerine çözümleme yaptı. Net mesajlar verdi. Yukarıdaki notlardan, yapılan çözümlemenin içeriği anlaşılıyor sanıyorum. Artık devrenin sonuna doğru geldiğini, grupların gideceğini belirterek, devreden beklentileri dile getirdi. Başkan’ın yoğun hazırlıklar içinde olduğu görülüyordu. Bizim bu hazırlığa hazır olmamamıza ise öfkeliydi.

Bugünkü çözümlemede Başkan, en az üç kez bizlerin geriliği nedeniyle tekrar yapmak zorunda kaldığını söyledi. Bu noktayı başka zamanlar da dile getirdiğini hatırlıyorum. Tekrar dediği de, bizim yıllardır üzerimizden atmadığımız geri özellikler ve bunun tahribatları konusundadır.

Başkan, tekrardan bahsederken aklıma geldi. Örneğin, bu tekrarı başka arkadaşlar yapsa, dolayısıyla bu sorunlarla uğraşsa, Başkan’ın bu sahadaki uğraşısı üstünden kalkar. Bu durumda Başkan, çok yeni fikirler, çok yeni arayışlar, çok yeni pratik atılımlar geliştirebilir. Demek ki, bu yardımcılık görevi yerine getirilmiyor ki, bu işle de uğraşan Başkan oluyor. Daha da kötüsü, bu yardımcı olması gerekenler de Başkan’ı uğraştırıyor.

Mamoste, bir günde bayağı alıştı. Sporda, yaşamda, diyalog ve eğitimde hareketli katılımı oldu. Sohbetimiz bugün de devam etti. Şenol “*basın üzerine tartışmayın*” diyerek, ilgi mi duyduğumu sordu. Tabii en uygun cevabım hazırды.

Akşam Melsa ve Rohat'ın da bulunduğu bir askeri sohbet yaptık. Kürdistan'da bizleri bekleyen görevler üzerinde iddialarda bulunduk. Napolyon için güçlü bir komutan olmakla birlikte, biraz dar olduğunu ve iki yüzyıl sonra onu aşmamız gerektiğini söyledim. Rohat güldü “*bakın şimdi de Napolyon'u beğenmiyor*” dedi...

Mamoste'den Eduardo Galeano'nun Rüzgarın Yüzyılı/ Ateş Anıları adlı seri kitabını aldım. İlkini bunu okuyup ardından Gülün Adı'na devam edeceğim.

Kitap başlamadan önce sol boş sayfanın başında “*ve kendimizi turnaklarımızla söküp kopardık rüzgardan*” sözü yer alıyor ve imza; Juan Rulfo.

26 Temmuz '96

“*Savaşı savaşımadan kazanmak*” ya da “*savaşı savaştan önce kazanmak*” belirlemesi çok kullanılıyor. İlkini, Cuma arkadaştan dinlemiştim. Tarih dersini verirken, ilgili yerlerde birkaç kez kullandığını hatırlıyorum.

Konumuz “*gerilla ve planlama*”dır. Dolayısıyla bu söz dersimizle ilgilidir.

Öğle arasına kadar dersin bu bölümü bitti. Koğuşa gitmedim. Hemen kamelyanın serinliğinde Ateş Anılarını'nı okumaya başladım. “*Bir ulusal iktidarsızlık kuramı*” başlıklı olayın sonu beni daha fazla ilgilendirdi: “*Kendi tarihini yaratamadığından ancak kaderini gerçekleştirebilir. Ve bu kader, bu umarsız felaket, yıldızlarla değil, kanla yazılmıştır.*”

Biraz ötede Rigas'ın Dedikleri adlı kitabı okuyan Şenol, bir baktım, yanımda ve defteri almış okuyor bile. “*Bu defterin mezesi oldum*” dedi. “*Sen defterimi böyle takip edersen, tabii ki böyle olur*” cevabını verdim.

“*Benim için savaş doğduğum gün başlamıştı.*” (Pancho Villa, 1911 Ateş Anıları-3)

Akşam onbeş günlük okul toplantısı yapıldı. İki günde bir yapı-

lan ve toplu olarak sunulan tekmil sonuçlarına bakılırsa, durumlar rapora yansıtılmıştı.

Yapılan değerlendirmeler rapora çok aykırı değildi. Bazı arkadaşlar ciddi bir gevşeklik olduğunu, bazı arkadaşlar da inkarcı yaklaşılmaması gerektiğini söylediler. Birinci yaklaşım, bazı tepkici yönleriyle birlikte daha gerçekçiydi.

Birkaç arkadaşın daha çok bayan arkadaşların yönetimdeki bayan arkadaşları eleştirmeleri dikkat çekti. Zaten önerilen dört bayan arkadaştan hiçbiri divana seçilmek için yeterli oy alamadı. Bazı arkadaşların kimi davranış ve sözlerinden, erkek arkadaşların (tümü için geçerli değil) bayan arkadaşlara tepkisi göze çarpıyor.

Toplantı sanki sonuca yaklaşılmıştı ki, birden katılım sayısı artmaya başladı. Sarı-kırmızı-yeşil ışıklarla yarı karanlık aydınlatılan kamelyada toplantımız devam ederken, dört bir yanda yatsı ezanı yükselmeye başladı.

Güçlü bir doğrultuda yürümeyen toplantı, bizim aynamız olarak kabul edilmelidir. Yapının çoğunluğu zaten yeni ve tecrübesizdir. Ama yönetim, şimdiye kadar yapılan (benim tanık olduğum) üç-dört toplantıyı doğru dürüst yürütemedi.

Birkaç özeleştirme ve bir soruşturma kararı alındı. Bazı yaklaşımlar gerçekten çok geriydi. Bu yaklaşımların PKK adına sergilenmesi ise çok daha kötü oldu.

Ciddi olarak eleştirilen arkadaşları (yönetim düzeyindekiler) izah adı altında savunma yaptılar. Kendi söylediklerine inanmaları, inandırıcı olduklarını sanmaları tam bir gafletti.

Hem çok kötü, hem de çok yazık: Büyük kandırma... kanma... Bir ilginç örnek: Bir arkadaş başka bir arkadaş için soruşturulmasını ve ülkeye giden bir grupta birlikte de savaşa gönderilmesini istiyor. Bunun politikayla hiç alakası yok.

27 Temmuz '96

Ordu ve savaş dersi devam etti. Ders komisyonunun bugünkü

üyeleri Bawer ve Ramazan.

Bir baskın eylemi, Dersim’de Mercan karakolu baskını çizilmiş halde anlatıldı. İkinci oturumu Ramazan arkadaş yönetti. Türkçe bilmediği için Kürtçe yönetti.

18 Mart ’95 tarihinde Dersim girişinde büyük bir pusu eylemi gerçekleşmiş ve düşmana büyük kayıp verdirilmişti. Bugünkü “*pusu*” dersinde kartona krokisi çizilmiş halde anlatıldı. Serkan bizzat bu eylemin içinde yer alan bir arkadaş olarak o günkü pusu eylemini aktardı. Aynı eylemde bizden biri bölük ve ikisi de takım komutanı olmak üzere toplam oniki arkadaş şehit düşmüştü. Bütün kayıplarımız bizim hatalarımız sonucu olduğu örnekleriyle aktarıldı.

Ders oturumları arasında iç sayfaları çıkarılmış 8 Temmuz ’96 tarihli bir Özgür Politika elime geçti. Bu sayfalardaki yazı-yorumların imzalarına baktım. Son sayfadaki iki imza dikkatimi çekse de, gazeteyi yine aldığım yere koydum. Sonra bir arkadaşın son sayfadaki yazıları okuduğunu gördüm. Düşündüm; kesin bilseler, Bêritan (Hêzil Çağlayan) ve Berfin Berbang arkadaşlar yazılarının benim tarafımdan okunmasını isterler. Ya da yazılarını okuduğumu duysalar-öğrenseler çok sevinirler. Tabii bu, diğer taraftan kendi sevincime de dönüşür.

Ders aralarında her iki yazıyı da okudum. Şöyle veya böyle olseydi, daha iyi olurdu demeyeceğim, güzeldi yazılar. İsteyerek okudum.

“*Ölümü ölümden beter etmek*” başlığı altında yazmış Hêzil Çağlayan. O ara yanımda olan Şenol’a “*bak yeni bir edebiyatçı doğuyor*” dedim ve kim olduğunu hatırlattım. Yazısının son paragrafı ilginç ve cesaretliydi. Şöyle: Çıldıırıyor korkudan caniler yoldaş... Ve biz... kadın olmanın sorumluluk ve onuruyla daha da korkusuz ve senin izinde yürüyeceğiz ölümü simgeleyen her şeyin üstüne üstüne. Çünkü biz kadınız, Kürt kadını!

Belki de bu defterim onlara ulaşır, kendileri de okur. Zaten Mamoste hevalle konuştuk, döndüğünde birlikte götürecek.

Moral gecesi vardı. Sadece konser yapıldı. Öğrenci arkadaşlarımızdan Beser, Serhat ve Şemdin iki saat boyunca türkü söyledi-

ler, sonra halay çekildi. Beser tam da ondan en çok dinlemek istediğim iki parçayı (Rozerîn, diğerinin ismini bilmiyorum) arka arkaya söyledi.

Moral aldık. Harun’la birlikte, Mamoste’ye “gazetenizin iki eski yazarının fotoğraflarını çekmez misin? Altında ‘işte şimdi asker olmuşlar’ diye yazarsınız” dedik.

“Burası bambaşka bir dünyadır, çok değişiktir. Avrupa yaşamı bir tekrardır” diyordu Mamoste. Ben de o yönlü görüş belirttim, kabul ettim.

Nöbete çıktığımda halay başlamıştı. Döndüğümde devam ediyordu. Harun “oynamıyor musun?” diye sorduğunda, “başından burada olsaydım oynardım. Ama şimdi bakıyorum, terden sırılsıklam olmuşsunuz. Sizin gibi olmamak için oynamayacağım” dedim. Ama seyrettim. Fotoğraf da çektirdik. Herkes çok coşkuluydu.

28 Temmuz ’96

Bugün izin aldım. Dün Peyman arkadaş Abbas arkadaşın ders olarak verdiği parti tarihi dersinin dizgi çıkışlarını verdi; redakte ve tashih için.

Cephe dersi komisyonunda da yer alıyorum. Yakın zamanda bu dersi işleyeceğiz.

Kitap dizgisini iki kişi olarak gözden geçirmemizi söyledi Peyman arkadaş. Ama ben onun kaygılarını anlayarak “bir kişi yapabilir iki kişinin işini, hem de daha kısa sürede. Benim gibi emin olabilirsin ki, çok iyi gözden geçirilecek” dedim.

Abbas arkadaş daha farklı, daha yorumlu anlatıyor. Daha başındayım. Cuma arkadaşınki daha pratik ağırlıklı ve anlaşılırdır. PKK tarihine materyallerin böyle hazırlanması çok yararlı oluyor. Sabri Ok da yazıyormuş, ayrıca Fuat arkadaşın kendi tarihiyle içiçe yazdığı bir kitap vardır.

Şenol “ne o Selçuk, gene redaksiyona kayıyorsun” diye espri yaptı. Artık savaşa gitmem konusunda beni desteklemeyeceğini söyledi.

Benim cevabım olmaz mı? *“Düşündüğün gibi değil. Bir PKK’li kompledır. Yıllardır hep tek yönlü gelişmeye sahip olduğumdan dolayı eleştiriliyorum. Şimdi savaşa da giderek bozuyorum.”*

Bizim takım komutanı Menaf da oradaydı. O da esprili sohbetimize katıldı. Bir ara *“Selçuk, senin yerinde olsam savaşa gitmem. Bizim yazarlarımız yok”* deyince, *“güçlü bir yazar olmak için savaştım gerekli”* cevabını verdim.

29 Temmuz ’96

Bugün yine izin aldım. Çünkü işe başlamadan sabah tekmil ve platformuna katıldım. İki arkadaşın yazması daha önceden kararlaştırılan özeleştirileri okundu. Yönetimden Zerdeşt ve yapıdan Berxwedan arkadaşlar. Her iki özeleştiri de kabul edildi. Yönetimden iki arkadaş, özellikle Bawer ve Zerdeşt’i savunduğunu gizleyemedi.

Bir de Rengîn’e söz hakkı verildi, partiden ne istiyor ve amacı nedir soruları çerçevesinde. Birkaç müdahale sonucu zar-zor tamamladı, ama yetersiz ve yanlış bir yaklaşımla. Daha sonra yapıdan arkadaşlar görüş belirttiler. Sonunda genel özeleştiri gününe kadar yapıyla konuşmama cezası verildi. Soruşturulacak bir yanının kalmadığı söyleniyordu.

Yakından tanımıyorum ama bugün bazı izlenimler edindim: Bunalımlı. Gözü arkada, kopmuş değil. Kendine güvensiz, bu arada partiye de, arkadaşlara da güvensiz. Savaşa gitmek istediğini söylüyor, ama net ve emin değil. Ailece partiye katılmış olmaktan pişmanlık duymakta olduğu iddiası doğru olabilir.

Gündüz 10-11.00 köşe nöbetini de tuttuktan sonra çünkü çalışmama devam ettim. Bir ara yorulunca gözlerim, bu satırları yazmaya karar verdim.

Hava öylesine sıcak ki, ağaç gölgelerinde bile dayanmak kolay olmuyor. İnsanın yoğunlaşmasını olumsuz etkiliyor. Arada bazen rüzgar esince biraz nefes alıyoruz. Bir dakika bile bekleme tahammülünü gösteremiyorsun bu sıcaklık altında. Her anımız terli terli

geçiyor. Defalarca ellerimizi, yüzlerimizi yıkıyoruz. Mendillerimizi ıslatıyoruz, bol bol su içiyoruz. Soğuk olsa, kalın giyinir, çaresini bulursun, ama sıcak için neye başvuracaksın? Ağaçların gölgesine sığınıyoruz. Ya yerimiz bol ağaçlı olmasaydı...

Bugün spor sırası bizim takımdaydı. İkinci takımla futbol maçı hazırladık. Çok iddialıydık. Yeneceğimize kesin gözüyle bakıyorduk. Sahaya çıktığımızda iyi oynabilen arkadaşların olmadığını gördüm. Derken maç başladı. Bizim takım, başta ben, çok bireyci oynadık. Birkaç top dışında hiç pas atmadığımı, hep topu kendim götürmek istediğimi, hep diğer arkadaşlardan pas istediğimi yenildikten sonra düşündüm. Oniki-dört yenilmiştik. Ama ben, bireysel oynamakla birlikte, çok hırslı oynadım. Gerçekten bu yenilgi zor geldi.

Akşam 21.30'da Cuma arkadaş, geçen gün yaptığımız onbeş günlük okul toplantısı üzerine bir toplantı yaptı. Toplantı raporunu ve onbeş günlük bireysel raporları okuduğunu belirterek, bu toplantının amacına ulaşmadığını söyledi. "*Devrenin bir doğrultu kazandığını düşünmüştük*" diyerek, "*hayır, ciddi yetmezlikler var.*" Yönetim ve yönetimin hatalarıyla kendisini kapatan yapıyı ciddi eleştirdi. "*Böyle gidilemez ülkeye*" dedi.

İki-iki buçuk saat süren toplantı önemliydi. Herkes dile getirmişti. Eğer kural ya da alışkanlık gereği "*Cuma arkadaşın toplantısı çok yararlı geçti*" demek yerine, esas mesaj ve sonuçları çıkarırsak, "*toplantı yararlı oldu*" derken, ikiyüzlü davranmış olmayacağız.

2 Ağustos '96

Üç gün bir şeyler yazamadım. İşlerimin çokluğu ve akşamları da derslerin ilerlemesinden dolayı. Bir yandan elimdeki Parti Tarihi kitabının dizgisini gözden geçiriyor, diğer taraftan cephe dersi komisyon çalışmalarına katılıyordum. Bu işlere harcadığım zaman, günlük yazmaya yetmedi. Doğrusu biraz da zorlamadım kendimi. Bir-iki gün yazılmasa da "*olabilir*" diye düşündüm.

Dün cephe dersini verdik Kadir ve Şilan arkadaşlarla. Tespit et-

tiğimiz üç metni okuduk. Açıklamasını da yaparak, bu çerçevede tartışılması, bazı ek cephe çalışmalarının değerlendirilmesi gerektiğini vurguladık.

Katılım fena değildi, fakat daha çarpıcı noktalar açılabilirdi. Biraz tekrar oldu. Sondan bir önceki oturumun sonunda artık kimse tartışmak için el kaldırmayınca ara verdik. Arada son oturumu kendi değerlendirmelerimize ayırmaya karar verdik. Kadir arkadaş toparlama mahiyetinde bir yarım saat civarında konuşacaktı. Benim de aldığım notlar vardı, ardından kısaca değerlendirecektim. Kadir, sürenin bitimine beş dakika kala konuşmasını sonuçlandırdı. Ben notlarımdan bir-ikisini bu süreye sığdırıp devrenin son dersini kapattım.

Parti Önderliği'nin dün gece geldiğini bugün öğrendik. Ben bu gece 04-05.00 nöbetçisiyken öğrenmişim. Güvenlik yerini almış, devriye çıkarmıştı. Sabah spora çıkmadık. Zaten önderlik buradayken, spor yapılmıyor. Rahatsız olmasın diye. Kahvaltı sonrası, yani normalde ders başlangıcı saatte yaptığımız içtimada nöbetçi subay, *“herkes koşuşlarına çekilecek, özeleştirisini yazacak”* dedi. Hemen herkes özeleştirisi üzerinde yoğunlaşırken, saat 10.00 nöbetçi subayın talimatıyla kamelyada yerlerimizi aldık. Parti Önderliği tarafından çözümleme yapılacak. Şu an saat 10:25. Önderliği bekliyoruz sessizce, bu arada yazdım bu satırları.

Yerimiz gölgelik olmasına rağmen yine de çok sıcak. Bekliyoruz. Önderlik her an çıkıp gelebilir.

Başkan geldi. Hemen çözümlemeye başladı:

“Anlayın. Anlamıyorsanız, canınız cehenneme...”

Yüksek düşünmek, yüksek anlamak yok. Bu özgürlüğe hakarettir.

Kendinize verdiğiniz yüksek sözler de yok. Yaşadığımız siyasi gerçekliğin çok uzağındasınız.

Tam bir engel olmak, sizin için hiç önemli değil. Bu tutuma b yük savaş açtık.

Eskisi gibi eleştiri-özeleştiri bana anlamlı gelmiyor. Tekrar ve bıktırıcıdır. Değişik yöntemler uygulamalıyız.

Toprağa karşı bir hain gibisiniz. Sizi toprakla kaynaştırmak istiyoruz, serpiştirmek istiyoruz.

Sigarasına vb.'ne gösterdiği ilgiyi toprağa göstermiyorlar. Kuş beyinli desem, kuşlara hakaret olur.

Gideceksiniz, bol bol şikayet raporlarını göndereceksiniz.

Bütün örgüt değerleriyle oynandığında, sizin içine girdiğiniz tutum: 'Bunaldık...'

Devlet fikriniz olmazsa, nasıl iktidar savaşımını vereceksiniz?

Orduyu nasıl kuracaksınız?

Ben kendimi hâlâ beğenmiyorum.

Sizi savaşa çağırmak suçmuş gibi bir psikoloji içindesiniz.

Sıkıntılarınızı bile çözemiyorsunuz ve PKK'ye yüklüyorsunuz.

Asrın köleliğine koşuyorsun.

Çok sağlam yaşam planlarına ulaşın.

Bir demagojik tarz hakim, hemen kaldırmak gerekiyor.

Bunlar hepinizi bağlayan eleştiriler oluyor.

Tedbir olarak yenilikler geliştirmek gerekiyor.

Düşünüyorum, o mevzilerde olsam ben ne yapardım? Aslında düşmana karşı çok şey yaparım. Ama bununla da yetinmem, dar bulurum.

Düşmanın bize yönelik uygulanmaya hazır planları vardır.

En tehlikeli, en aşağılık bir oyun: 'Üzerime gelmeyin, yoksa intihar ederim.'

Varsa bir bağlılığınız; demagojiyi terkedeceksiniz.

'Beni öldür, senin başına bela olayım.' Ölüsüyle bizi tehdit ediyor. Bunalımı partinin üzerine at.

Bu devremiz; hem nasıl yaşamalı ve hem nasıl savaşmalı sorularına cevap bekliyor.

Büyük kültür, büyük toprak, büyük onur savaşımı vermek gerekiyor.

Aldıklarınızı bir hamleye dönüştürmek gerekiyor.

Düşmanı çok çok ağlatacak, sızlatacak imkanlar elinizdedir.

Tek başına bir hamleye hükmedecek güç vardır.

Şikayetçilik dönemi bitti, en zor dönemlerin çare kişiliği olun.

Dönemi etkileyecek cevaplar verin.

Bizde söz ve eylem bitmez tükenmez. Bunların gereklerini yeri-

ne getirmekten başka çare yok. Düşmanın dayatmaları belli. ‘Kimlik değiştirin’ diyor.

Bizdeki, hep olandan öteye olarak değerlendiriliyor.

Tek başına kalmama ne acıyın, ne de ucuzca bağlanın.

Düşmanımız vahşi, hiçbir yaşam şansı vermiyor.

Ya defolup gidersin, ya yer yarılr içine girersin.”

Çözümleme ardından önderlik diyalog geliştirmeye başladı. İlkin Cuma arkadaşla. Hemen oradaki ağaca yaslanarak ve kollarını da dallarından geçirerek öylece diyaloga devam etti. Çok içten ve doğal bir görüntü ortaya çıkmıştı. Cuma arkadaşın savaş pratiğine gideceği diyalogdan belliydi.

Yönetimden Doğan arkadaş ikinci olarak kaldırıldı. Doğan da ülkeye gidecekler arasında. Bu diyalog bittikten sonra önderlik yapıyı gözden geçirdi. Bir ara benim ve Menaf arkadaşın oturduğu yere gelip konuşmasını sürdürmeye devam etti. Bize de bakarak “*kaldırdı kaldıracak*” diye bir yandan heyecan, diğer yandan cevapları hazırlama çabası var içten içe... Derken oradan ayrılıp bayan arkadaşların oturduğu bölüme gitti. Kadın sorunundan bahsetmeye başladı. Şafak arkadaşı kaldırdı. Arka bölümde oturduğumuz için diyalog anlaşılmıyordu. Yalnız önderliğin Şafak arkadaşına, geçen yılları iyi değerlendirmedeğini söyleyerek, beklentilerini yansıtıyordu. Daha büyük görevlere hazırlamak istediği anlaşılıyordu.

Sonra Medya arkadaşı da diyaloga kaldırdı. Ölüme koşmak yerine, yaşama koşmak gerektiğini belirtiyordu önderlik. Üç buçuk saat sürdü çözümleme. Devre sonu çözümlemesiydi. “*Toprağa karşı bir hain gibisiniz. Sizi toprakla kaynaştırmak, toprağa serpiştirmek istiyoruz*” sözü müthişti, çok anlamlıydı.

Gecikmeli öğle yemeğinden sonra arkadaşlar yazılı özeleştirilerini hazırlamaya devam etti. Gündem özeleştiriydi.

Kendim üç sayfa yazdım. Daha gözden geçirmeyi düşünüyorum. Yeterli değil aslında. Sanıyorum biraz geçiştirme oldu. Herhalde yeni gelenler sözlü olarak özeleştiriri verecekler. Bir sürpriz olmazsa, bir devre daha kalacağım. Ülkeye gittiğimde çok geniş bir rapor yazmalıyım. Özeleştirimi yazdıktan sonra elimdeki tarih kitabının

gözden geçirilmesi için kitabı alıp kamelyaya gittim. Okuduğum bölümleri de Şenol (tekrar geçti deftere) için yanıma aldım.

PKK Tarihi kitabını okurken, Suudi Arabistan'dan gelen Kemal arkadaş yaklaştı. “*Sen günlük tutuyormuşsun*” diyerek sorusunun nedenini açıkladı: “*Birisiyle tartışıyorsun sonra da onu günlüğüne yazıyorsun. Gel biz de tartışalım ve beni de geçir deftere...*” Ben, farklı bir günlük tuttuğumu, her şeyi yazmadığımı söyledim.

“*Günlük mü yazıyorsun?*” diye soranlara hep böyle bir cevap vermeyi tercih ediyorum. Böyle bir cevap vermemin nedeni, bu sorudan rahatsız olmamdır.

Halbuki Kemal’e söylediği veya duyduğu gibi yapmadığımı ve her şeyi yazmadığımı belirtmişim. Ama onun söylediklerini yazdım. İlginçtir; kendini deftere geçirmek girişiminde bulundu. Ben “*hayır*” dedim. Ve o da başarısız olduğunu sandı. Başardığını bilmiyor. Çünkü, girişimi ilginçti, yapmak istediği değil.

Akşam ise halay çekildi. Biraz izledim. Halaya girip girmeme konusunda kararsızdım.

3 Ağustos ’96

Bugün eleştiri-özeleştirisi günü. İlk okulun yönetimi verdi. Birinci sırada Doğan arkadaş özeleştirisiye kalktı. Ardından Bawer, Şafak ve Peyman arkadaşlar. Daha sonra yönetimin diğer üyeleri de özeleştirisiye kalktılar.

Bawer arkadaşla ilişkin gözlemlerime dayanarak eleştiri geliştirdim. Sorunlarının partileşmemekten kaynaklandığını belirttim.

Ayrıca Şafak ve Hüseyin arkadaşları Avrupa’dan tanıyorum. Onlara yönelik de eleştiriler yaptım.

Şafak arkadaşın yazılı özeleştirisi uzundu. Profesyonel katılımı oniki yıl oluyor (Şenol ondörde çıkardı!). Özeleştirisinin uzunluğu gibi kapsamlı eleştiriler de aldı. Yararlanabileceği ve güçlü çıkışa dönüştürebileceği bir eleştiri-özeleştiriyi yaşadı.

Onu Hamburg’tan tanıyalı ondört yıl oluyor. Bana göre daha

farklı bir yerlerde olmalıydı. Tabi hakkının yendiğini söylemiyorum. Kendisinden kendisi sorumludur. Güç ve birikimine dayanarak, gelişme yaratan yılları yaşayabilirdi. Yırtıcı değil. Kazanmada ısrarcı-inatçı değil. Hep mütevazî ve saf davrandığı belli oluyor. Olanlara güç yetiremeyince, durumu değiştirmenin mücadelesini vermeye devam etmek yerine içine atmış, kabullenmek zorunda kalmıştır. Beklentilere tam cevap veremediğinin farkına varmış, ama “*elden ne gelir?*” dercesine bir ezikliği yaşamıştır. Geçmiş yılları sırtında bir yük olmuş, adeta bu yükün altında yorulmuştur.

Ne yapmalı?

PKK’de her gün, yeni bir başlangıçtır. Geçmiş, gelecekte tekrarlamak için değil, gelecekte tekrarlamamak için bir derstir. Şafak arkadaş, geçmişteki başarısızlıklarına değil, başarılarına dayanmalıdır. Eziklik psikolojisini atmalıdır. Başaracağına inanmalıdır. Kendisine sonuna kadar güvenmelidir. Kendisinde bu enerjiyi ve potansiyeli görmelidir. Riski göze almalıdır. Yaşamını başarıya adanmalıdır. Büyük konuşmalı, büyük umutlanmalıdır. Çevresinde yarattığı Şafak imajını, yaşam ve söylemiyle yenilemelidir. Bir fırsat doğmuştur: Bunu iyi değerlendirip tarihi kişilik olma şansını kaçırmamak gerekiyor. Peyman arkadaşın belirttiği gibi, Şafak arkadaşta yıpranmamış temel insani özellikler vardır. Ve kendinin büyük kişilik olacağına ruhsal olarak inanmalıdır.

Medya ve Felat arkadaşların da özeleştirileri kapsamlı geçti. Uzun zaman aldı.

4 Ağustos ’96

Bugün de özeleştirilere devam edildi. Divanda Peyman arkadaşın başkanlığında Alişer ve Felat arkadaşlar yer aldı. Peyman’ın toparlamaları güçlü. İyi takip ediyor ve o anda iyi yoğunlaşıyor.

Bugün de Milan ile Menaf arkadaşlarındaki kapsamlı geçti. Kendileri için soruşturma önerisi de yapıldı. Ancak yeterlilik önergeleleri kabul edildi.

İki gündür hareketli ve canlı geçiyor. Hem özeleştiri heyecanı ve hem de ülkeye gidiş coşkusu hissediliyor.

Benim de platforma kalkabileceğim ihtimali üzerine yazdığım üç sayfalık yazılı özeleştirim yetersiz buldum. Yeniden yazma ihtiyacını duydum. İki buçuk sayfaya yakın yeniden yazdım. Daha derinlikli oldu.

Amed arkadaş soruyor “*Selçuk heval, kalk da onbir-oniki yılın hesabını ver.*” Cevabım “*tek bir sahada çalışmam oldu. Fazla hata yapma imkanım ve şansım olmadı*” şeklinde oluyor.

5 Ağustos '96

Ayakta toplantı.

Bugün Başkan geldi. Beklenmiyordu. PKK Tarihi kitabını okumak (redakte etmek) için izin almıştım. Köşede sabah 07-08.00 nöbetçisiydim. Ardından kamelyaya giderek çalışmaya başladım. Bir süre sonra nöbetçi subay arkadaş, Başkan'ın geldiğini duyurdu.

Bir süre sonra ders arası da verildi. Traşı uzayanlar banyoya do-luştular. Ben de araya girip traş oldum. Sonra toplandık kemalya-da. Bir özeleştiri platformu daha yapıldı. Kendal arkadaşın özeleş-tirisi yapıldı. Eleştiriler çok kapsamlıydı. Sarsıldı, yararlı oldu kendisi için. Raporunun kabul edilmemesi yönünde bir öneri de vardı. Az oy farkıyla yeterli görüldü.

Sonuca bağlandıktan sonra ara verildi. Daha yeni kamelyadan çıkmıştık ki, önden gidenler geri dönmeye başlamışlardı. “*Baş-kan geliyor*” telaşıyla herkes kamelyaya doğru hareketlendi. Baş-kan bir taraftan yaklaşmıştı bile. Bizler de koşar adım yerlerimi-ze yöneldik.

Başkan nasıl koşuşturduğumuzu görüyordu. Ve “*herhangi olağ-a-nüstü bir durum yoktur. Dikkatli olun, çiçeklere basmayın*” diyordu.

Derken, herkes yerini aldı. Elinde Cuma arkadaşın ilaçları da vardı. Bugün “*oturalım*” demedi. Ayakta kaldık, öylece çözümle-meye başladı. Bir ara “*yorulanlar, oturarak dinleyebilirler*” dedi.

Ayrıca “maksadımız gerektiğinde sabaha kadar ayakta toplantı yapabileceğimizi göstermektir. Bu, bizim yöntemimiz” gibi bir açıklamada da bulundu. Aslında çözümlemelerde önemli noktalara değindi. Çoğunu not etmek istiyordum, ama ayaktaydık.

Daha sonra diyaloglar da geliştirdi. Sonra Amanos grubu için konuştu. Gruba Kendal ve Kemal arkadaşlar da eklendi.

Akşama doğru Mamoste ve Harun arkadaşlarla birlikte yapılacak röportaj ve görüşmelerin biçim ve içeriği üzerinde konuştuk. Harun da çok güzel bir kitap olacağını söylüyordu. O da öneriler sundu. Zaten kimlerle röportaj ve görüşme yapılacak, bir liste çıkarılmıştı. Böylece biçimi daha da zenginleştirdik.

Öyle tartışırken, Şafak geldi yanımıza. Kitaptan ve kendisini de kitaba geçirmekten bahsettik. Derken, Peyman ve Roza arkadaşlar da geldiler. Onlarla da aynı konuyu konuştuk. Zaten ikisinin de isimleri listede vardı.

Öyle konuşuyorken, Parti Önderliği sahaya doğru gidiyordu. Hemen kalktık ve sahaya gittik.

Başkan bugün Şenol’u sordu, diyalog geliştirdi. O ara PKK müminlerini yaratmaktan bahsediyordu. “Şenol, nasıl gelişme var mı? Müslümanlaştın mı?” diye sordu.

Şenol, gitmekten yana biraz daha umutlanmış. Rohat da öyle diyordu. Bana göre, bugünkü diyalog o anlama gelmiyordu.

Şenol’la 21-22.00 arası nöbetçi çavuşken karşılaştım. “Şenol, nöbetim var mı?” diye sordum. “E tabii, parti gece yarısı size de bir şans tanır” cevabını verdi.

Saat 23.00. Belki gece yarısı daha gelmedi. Henüz Şenol’un bahsettiği şansı yakalamış değilim. Ama bu gece sözkonusu şansı yakalamayacak kadar şanssız olduğumu sanmıyorum.

Takmımızda Kamil ve Kendal arkadaşlar sivil giyinmişler. Koğuştaki son gece yatıyorlar. Bugün birlikte birkaç fotoğraf çektik.

Kamil, Güneyli bir arkadaş. Türkçe de biliyor. Epey sohbet ve tartışmalarımız oldu. Ona kitap yazacağımı ve büyük yankı yaratacağını söylemiştim. “Fotoğrafları birlikte götürüyoruz. Sen kitap yaz. Ben fotoğrafını arkadaşlara göstereceğim. İşte budur diyece-

ğim” diyor gülerek. Savaşta tecrübe kazanmış ve kendine güvenen iddialı bir arkadaş. “Size güveniyorum, başırırsınız” dedim kendisine. O da esprili bir şekilde “eğer sen inanıyorsan, o zaman biz başırırız” cevabını verdi. Ardından ciddileşerek belli bir tecrübe-ye sahip olduklarını, başarmaya kararlı olduklarını söyledi.

On arkadaş gidiyor. Hepsi tecrübeli. Amanoslardan ses duyduğumuzda bu arkadaşlarımızı hatırlar ve gurur duyarız. Bu bizim beklentimiz, onların da iddiası.

6 Ağustos '96

Program henüz Parti Önderliği tarafından bildirilmediği için, nöbetçi subay takımların kendi içinde özeleştirici platformlarına devam edilmesi talimatını verdi.

Bir-iki arkadaşın özeleştirisi alınmıştı ki, ikinci bir haber geldi: “Kamelyada toplanın, çözümleme yapılacak...” Bugün bir grubun çıkacağını haber almıştık. Saat 9:30 sıralarıydı. Başkan geldi. İlk çözümleme yaptı ülkeye dönüş üzerine:

“Hiç kimse, partiyi dilediği gibi kullanamaz.

Ayıplı insanın insanlık içinde yer alma hakkı yoktur.

Çirkinliklerinizi ve yaramazlıklarınızı gizleyemezsiniz.

Bu sözler boşuna söylenmiyor. Yarın hesabını vereceksiniz. Gerçeklerini yerine getirmezseniz, belki biz o zaman yaşamayız, ama tarih affetmez.

Kendini aldatarak, büyük gerçekleri karşılamak mümkün değildir.

Bu okul (Parti Merkez Okulu), binlerce yılın hayalini, zaferini ayaklarınıza taşıyan bir okuldur.

Her gün; büyük tartışıyoruz, büyük öğreniyoruz.

Ne mutlu kutsal vatana dönüş yapıp ulaşana...”

Bu kısa ön çözümlemeden sonra yirmi kişilik hazır grupta yer alan arkadaşlarla tek tek kısa diyaloglar yapıldı. Arkadaşlar da son sözlerini verdiler.

Söz veren arkadaşlar şunlar: Felat, Alişêr, Adil, Xemgîn, Agêt,

Şoreş, Seyfi, Cudi, Hüseyin, Dr. Mordem, Rizgar, Fikret, Karker, Peyaz, Ferhat, Azad, Rohat (Kıbrıs), Hayri, Vedat, Mazlum.

Hepsi de coşkuluydu. Yarın öbür gün onları nasıl duyacağız, kimbilir?

İlkin törenle Amanos grubunu gönderdik.

Bu sahaya geleli 48. günüm. Hiç bu kadar etkilenmemiştim.

Bugün söz veren yirmi arkadaş için de tören yaptık. Bu sefer tören sahasını terketmemiz istenmedi. Üç araba mı ne bekliyordu. Hepimiz toplandık. Aralara sıkıştıyorduk, daha iyi görebilmek için. Başkan tek tek arkadaşlarla bir daha vedalaşıyor, sırtlarına vuruyor bir moral söz eşliğinde ve kendi elleriyle kapıları açıp bindiriyor ve kapatıyordu. Arkadaşlarımız el sallıyorlardı. Biz peşlerinde gitmek için bekleyenler de el sallıyor ve alkışlıyorduk. Kahramanlarımızı ülkemizin kurtuluş savaşına gönderiyorduk. Arabalar niza-miye yolunda herakete geçerken, Başkan ellerini çarpazlama sallayıp selamlarken görecektiniz: Ne kadar içtendi. Var mı dünyada böyle bir önder? Arabalar gözden kaybolunca geri dönüyordu ve “*buna dayanmak için büyük yürek lazım*” diyordu.

Hepimiz etkilendik. Etkilenmeyen varsa, onu bizden saymamak gerekiyordu. Belki de gözyaşları dökmedik ama içimizde ağladık, duygularımıza yenik düşerek.

Böyle bir vedalaşmanın izlerini taşıyarak Kürdistan’a gitmek, her zaman yaşanmaz. Bu sımsıcak güneş altında ateş ruhluların yine sımsıcak töreni, büyük başarmak için fazlasıyla yeterlidir.

Törenden sonra doğruca gidip defterimi aldım ve şu yukarıdaki satırları yazdım.

7 Ağustos '96

Bugün mutfak nöbetçisiydik. Ben, Rohat, Welat arkadaş. Rohat’la ilişkilerimiz samimidir. Zaten kaç yıldan beri tanışıyoruz.

Kahvaltı hazırladıktan sonra, mutafağın önünde patates soymaya başladık. Her gören bir şey söyledi. Biz halimizden memnunduk.

Gülüyorduk. Gerekli yerlerde en çarpıcı cevapları veriyorduk.

Hele takımlar kahvaltıya sıra halinde önümüzden geçerken görecektiniz. Nasıl “ilgi” görüyorduk. “*Küçük burjuvalar*”, “*diplomatlar*”, “*bürokratlar*”, “*gözlüklüler*” ve daha birçok sıfat yakıştırdılar, espritüel bir üslupla “*Parti Merkez Okulu tarihinde ilk defa böyle isabetli nöbetçiler seçilmiştir*” dedim. Bir ara nöbetçi subay olan Sürbüz arkadaş, yönetimin beni çağırdığını söyledi. Yönetim yerine gittiğimde Aras (güvenlik) arkadaş var. “*Sandalyeni al nizamiyeye git*” dedi. Elini omuzuma götürerek, bir terfi alacağımı söyledi.

Nizamiyeye gittim. Benden önce gidenler ve sonra gelenlere bakılırsa, ne için çağrıldığımız belli oluyordu. Harun, Cuma, Metin, Adnan, Menaf, Roza, Melsa, Zeynep ve ben. Yeni devrenin yönetimi olarak Cemil Bayık arkadaşına önermişler. Bir de yarın Başkan’a önereceklerini söylüyorlardı. Bir ön görüşme yapıldı.

Mutfağa döndüğümde, Rohat ne için gittiğimi öğrenmişti ya da tahmin etmişti. “*Sana bundan sonra ‘muhalefet’ edeceğim*” diyordu.

Akşam içtimasında gideceklerin isim listesi okundu. Dördüncü ve beşinci takımlardan bir araya getirildiler. Ben ikinci takıma verildim. Metin, ben ve Şahan arkadaş şimdilik takım yönetimi olarak atandık.

Gidenler arasında Şenol’un da adı okundu. Okunmadan önce Bawer’e sordum. “*Yeterlidir, güçlüdür*” dedi ve görüşümü sordu: Olumlu değerlendirdim.

Bugün, buraya geleli üçüncü defa mutfakçılık yapıyordum. İlk nöbetimde Aziz arkadaşı birkaç kez serbest giriş çıkışından dolayı eleştirdim. Gerginlik oldu. Karşılıklı sert tartışma ve iyi olmayan bir sonuç ortaya çıktı. Bugün akşama doğru Aziz geldi, sırtıma hafiften vurarak konuşmak istediğini söyledi. Hemen anladım, o günkü tartışmamızı konuşacağını. Çünkü o tartışmadan sonraki yaklaşımlarından pişmanlık duyduğu belliydi. Zaten ben de ona yaklaşımlarımda, herhangi bir önyargı içinde olmadığımı yansıtıyordum. “*Özür dilerim*” diyerek izahta bulundu. “*Ben özür dilerim*” diyerek hiçbir önyargım olmadığını söyledim. Sonra tartışmamızı, sohbetimizi genelleştirerek tur atmaya devam ettik. Çok iyi ve anlamlı oldu.

8 Ağustos '96

Kaç gündür yapmadığımız sporu yaptık.

Başkan'ın geleceğini bekliyorduk. Gelene kadar önderliğin 2 Ağustos tarihli çözümlemesini okumaya başladık. Zerdeşt, Roza ve ben komisyonduk. İlk oturumu tamamlayıp ara verdik. Daha yürürken karşıdan görünen nizamiye kapısı açıldı. Gelen Başkan'dı.

Yeni gelen bir bayan arkadaşla (Zozan) konuşuyorduk. Özgür Politika ve Serxwebûn'daki arkadaşların selamlarını getirmişti. Ayrıca Mahsum'un da geleceğini söyledi.

Sonra Beser ve Şemdin de yanımıza geldiler. Rohat, ben ve onlar doğru sanat anlayışı üzerinde konuştuk. Birden arkadaşların kamelyaya doğru geldiklerini gördük. Demek ki, Başkan geliyor. Biz bir yere oturmaya çalışırken, Mamoste, "*seni biriyle tanıştırayım mı?*" dedi. Kamelyanın girişine baktım: Hêlîn gelmişti. Tabii o arada görüşemezdik. Uzaktan o da gördü. Selamlaştık. Gördüğüm çok sevindim. Değerli bir arkadaşdır.

Bugün yirmi kişi daha gönderildi. İçlerinde Kadir ve Ozan Serhat arkadaşlar da vardı. Kadir'le geniş diyalog yaptı Başkan. Çok moral aldı Kadir. Onun adına ben de çok sevindim. "*Seninki saza sığınmış Pir Sultan tarzıdır*" diyordu Başkan.

9 Ağustos '96

Bugün ders yok. Hava çok sıcak. Bunaltıcı. Gölgeleklerde bile serinleyemiyorsun. Böyle olunca da zaman geçmiyor. Mamoste'yle dershanenin nizamiyeye düşen tarafındaki bahçeye gittik. Okuduk. Bir ara araba geldi. Çetin de vardı içinde. Avrupa'ya döndüğünü söylemişti Rohat. Yazdığımız mektuplar vardı, duruyordu. Ta Duran'ın geri dönüşünden bu yana.

Bir mektup daha yazdım Diyar gillere. Bitirdim, Çetin'e verdim.

Öğleden sonra Rohat'la kamelyaya gittik. Varoluşçuluk üzerine değerlendirme yaptık. Doğal insan nasıl olmalıyı konuştuk. Kendi-

mizden bahsettik. Başkan'ın ise düşünölenleri nasıl gerçekleştirdiğini vurguladık.

Diğer bir yerde oturan Peyman, kalkıp giderken yanımıza uğradı. İlkın *“sizin ahbap-çavuşluğunuzu eleştiriyorum”* dedi ve ardından kitap işinin nasıl gittiğini sordu. *“Siz yine ahbap-çavuşlukla eleştirin, ama bizim tartışmamız zengindi”* dedikten sonra, kitaba ilişkin bilgiler verdim. Kamelyadan kalkıp gelirken, Rohat, Şenol'a Selçuk'un iktidara geldiğı *“benim de ordunun başına gelerek yasalarını uyguladığım bir dönemde sen mutfağına girmişsin”* dedi. Tabii espri yapmıştı. Yoksa Şenol da gidici olmakla birlikte, takım komutan yardımcısıdır. Rohat devamla eklemiş: *“Ama bu mütevaziliğı sergileyip mutfağına girmekle hem Selçuk'u ve hem de Rohat'ı geride bırakmışsın.”*

Bunları mutfağın hemen yanında konuşuyorduk. Şenol'un yanına gittim. Kısa turlar attık. Rohat'ın dediklerini hatırlatınca, gülümseyerek, *“ben de ona dedim ki, partide düşmeyen bir allah, bir Serok'tur”*. Sonra konuyla ilgili Stalin döneminden bir olay anlattı.

Serkan'la ona (Şenol'a) bir defter hediye ettik. Defterin kapağında kendi adımıza bir de not düştük. Serkan *“senin defterin senden önce Zap'a gidecek”* dedi. Defteri Avrupa'dan getirmiştim.

10 Ağustos '96

Başkan dün akşam geç saatlerde geldi. Bugünü etkiledi bile.

Bugün heyecanlı ve hareketli başladı.

Başkan dün akşam Şenol'un da listeye alınıp alınmadığını sormuş. Bunu bu sabah Şenol heyecan ve sevinçle anlattı.

Birazdan çözümleme başlayacak. Gidecek arkadaşlar ön sıralarda oturmuşlar, hepsi de coşkulu ve sabırsız.

Başkan çok öfkeli. Yine durumların anlaşılmasından böyle öfkenin ortaya çıktığı belli oluyordu:

“Niye başında bilmiyor muydun bizim ne mal olduğumuzu?”
Evet, sizin söylemek istediğiniz tam da budur. Ama ben yine bir maceracıyım.

Tövbeler olsun, hiçbir şey anlamıyorsunuz. Gözlerinize bakıyorum iki dakika içinde düşersiniz. İki söze uygulama imkanı veremeyene yiğit denilir mi? Gururunuz sahtedir.

Bu sözleri de anladığınızı sanmıyorum.

Düşman benim için ısrarla şunu diyor: Gençleri kandırmış. Düşünüyorum da gerçekten sizi kandırmış mıyım?

Düzenin akıllı bir genci olarak saflarımızda bulunuyorsunuz.

Sihir mi yaptık, böyle sizi toplayabildik?

Muhtemelen sizi büyüledim. Sizin tarz, büyülenme tarzıdır.

Büyüleyici etki altında sağlam bir birlik gerçekleşmez.

Ölü ölüdür. Ne yapalım ölünüzü? Ölünüzü niye böyle bırakıyorsunuz parti ortamına? Yaşama bu kadar saygısız olanın, ölüsü çok daha tehlikeli olur...”

Bugün de bir grubun sözü alındı. Yönetimden Zerdeşt ve Hüseyin arkadaşlar da söz verdiler. Bugün isimler anlamı üzerinde de durdu Başkan. Tek tek divana çağırıp önce diyalog geliştirmek, sonra sözlerini almak. Belirlenen arkadaşlar yerlerinde kalktılar, kendilerini tanıttılar.

Başkan bugün giden bazı arkadaşlar için tanık-şahit de istiyordu. Şemdin ve ben, Şenol için tanıklık yaptık. İlkın “*bilinç ve birikimi yeterlidir, parti tarzıyla uygularsa başarabilir*” dedim. Başkan “*hayır, sözü kestik. Şartlı martlı değil. Başaracağı konusunda tanıklık yapacak mısın?*” dedi. Ben de “*evet*” diyerek başarabileceğini söyledim. (Şenol’un üstündeki gömleği ben aldım. Soran arkadaşlara, tanıklığımın karşılığı olarak aldığımı söyledim. Harun, gömleğin bana bol geldiğini, kendisine vermemi istedi. Vereceğim.)

Bugün yirmi erkek ve beş bayan arkadaş son sözlerini verdiler. Başkan, Nûjîn arkadaşla konuşurken yakın yerde oturan bana döndü bir ara: “*Filozof Selçuk, ideolog. Sen hep dinliyorsun. Bu konuda ne diyorsun? Ne yol öneriyorsun, bizim yolu nasıl buluyorsun?*” diye sordu. Biraz diyalog geliştirildi. Çürükkaya’nın yazdığı “*Apo’nun Ayetleri*” adlı kitabı okuyup okumadığını sordu. Bazı bölümlerini okuduğumu söyledim. “*Senin hemşerindi, değil mi?*” diye sordu.

Sözleşmeler bittikten sonra toplu yemin töreni yapıldı. Yine gi-

denlerin içinden taşan heyecan ve coşku ortamı hareketlendiriyor.

Gecikmeli öğle yemeğini yedikten kısa bir süre sonra zil çalınıyor; vedalaşma töreni için. Yine çok etkileyici sahneler. Bir grup arkadaşımızla birlikte bizden bir parça daha Kürdistan'a yol alıyor.

Okul yavaş yavaş boşalıyor. Kalan arkadaşlar da yarın gidecek, büyük ihtimalle. Hêlîn'le oturup konuştuk. Sonra Mamoste de ortak oldu sohbetimize. Hêlîn bir de "*yarın gidiyorum, bana ne vereceksin?*" dedi. Varolan bir şeylerimi giden arkadaşlara daha önceden vermiş olduğumdan, bende verilecek bir şey kalmadığını söyledim. Keşke yarayacak bir şey olup da verseydim Hêlîn'e. "*Madem ki bende bir şey yok, sen uygun bir şey ver*" dediğim Hêlîn, "*tamam, yarın vereyim*" dedi (konuştuğumuzda akşamın geç saatleriydi).

Oturduğumuz yere Şafak arkadaş geldi. Harun arkadaş da vardı. Birlikte çekilmiş fotoğrafları vardı ellerinde. Ben de baktım. Şafak, yarın gidebileceklerini belirterek "*gel biraz konuşalım*" dedi. Daha konuşmaya başlar başlamaz, Harun okula gidip toplantı yapmamız gerektiğini söyledi. Yarına erteledik. Kalktığımda, Şafak'a "*özeleştiriyeye kalktığın gün senin hakkında günlüğüme bir şeyler yazdım*" dedim. "*Ben o zaman bir okuyayım*" dedi. Zaten ben de okumasını istiyordum. Ayrıca konuşmak da istemiştim daha önceden. Çünkü onun mutlaka bir çıkış yapmaya ihtiyacı var. Yardımcı olabileceğime inanıyorum. Onun önündeki engelleyici anlayışları büyük oranda bildiğimi sanıyorum.

Yarını bekliyorum. Onun nereye gideceği net değil daha.

11 Ağustos '96

Bugün nöbetçi subaydım. Üçüncü takımın koğuşlar arası sahayı temizlemesi gerekiyordu. Takım komutanı Rohat'ı "*sıkıştırdım*", "*talimat üstüne talimat verdim*."

Gidiş sözleşmeleri 9-10.00 arası başladı. Kamelyanın kapısında bekledim. Başkan sözcüsüyle görüldü. Yakınlaştığı sırada daha dik durdum ve şiyarbın (dikkat!) çektim. Hazırolda bekledim. Baş-

kan kapıya geldiğinde tokalaştık. Ben elimi çeker gibi yapıp geri çekilmek isterken, O, bırakmadı, sıkarak kendisiyle birlikte yürüttü. Kendi kendime, acaba derse katılmamı mı istiyor diye sordum içimdem. Flaş patlayınca, anladım ki birlikte fotoğraf için elimi bırakmadı. Zaten flaş patladıktan sonra da elimi bırakmıştı.

Nöbetçi subay görevi gereği, sözleşmelere katılmadım. Saat 15-16.00 arası bitti. Bu arada Avrupa'dan misafirler geldiler. Çok iyi bilmiyorlardı. Güvenlikten Şoreş vardı. Kimi zaman misafirlerle ilgilenmeyi ona devrettim. Şoreş'in de işi vardı. Zaman zaman gidip nöbetçileri kontrol etmesi gerekiyordu. Gideceği anlarda da sanki yeni hatırlıyormuşçasına, "*Selçuk heval, misafirleri bana bırakıp nereye gitmişsin?*" diyordu.

Birkaç gün önce gelen Adil'in annesi, Adil'le birlikte gittikleri yerden gelmişlerdi. Ayten heval (Adil'in annesi) çağırdı. Bir bıçak, bir çakmak, bir kalem, bir dış fırçası, macun, bir şort verdi. Aynılardan (dış fırçası hariç) birer tane Rohat için de verdi. Bir de tek yelek vardı. "*Sen veya Rohat giyer. Kendi arınızda halledin*" dedi. Tabii ki, kendim için aldım. Güzel bir yelek. Ben yelegeimi Xelat hevale vermiştim.

3 Ağustos tarihli günlüğümde Şafak hevale ilişkin yazdıklarımı verdim. Milan hevalle birlikte okudu. Bir danışman gibi yazdığımı söyledi. Daha sonra "*burada olursam, seninle bu konularda tartışmak isterdim*" dedi. Ben de, "*ben de*" dedim.

Sözleşmeler bittikten sonra yemek yendi. Gidenler çok hızlı hazırlandılar. Yarı yarıya olmuştuk neredeyse. Sivil ve askeri giyenler. Şu köşede bu köşede neşeli sohbetler fotoğraf çekmeler ve sağa sola koşuşturmalar. Hêlîn'le karşılaştım arada. "*Bir kez de şimdi tokalaşalım*" dedim. Ayaküstü konuştuk. "*Son söyleyeceklerin, eleştirin var mı?*" diye sordu. Ben de "*ille de niye eleştiri yönelteyim? Çok konuştuk ve tartıştık zamanında. Sana inanıyor ve güveniyorum*" dedim. O da kendine olan güveni ve beklentiyi boşa çıkarmayacağını söyledi...

Yirmibeş-otuz arkadaş (bayan ve erkek) etkili bir törenle Kürdistan'a uğurladık, alkışlar arasında. Ama bugün, kafasını arabanın ta-

vanındaki açık bölümden çıkaran Jiyan'ın dile getirdiği “*Bijî Serok Apo!*” sloganı da atıldı. Sloganı atan Jiyan gilleri ellerini kaldırarak selamlayan Başkan'ın yanından geçerken, Başkan'ın ne düşünebileceğini merak ettim. Yine etkilenmiştik hepimiz. Bu son gruptu...

Bir daha onlarla görüşeceğimiz ne kadar mümkünse, bir daha hiç görüşemeyeceğimiz de o kadar mümkündür. Aslında çok büyük ve kutsal bir amaç olmazsa, acısı insanı ya çıldırtır, ya da öldürür.

Başkan giden gruplarla diyaloglarında kaç kez şunu söyledi: “*Kolay ölmeyeceksin. Tedbirlerini alacaksın. Sen vurulduğunda bil ki ben vuruluyorum: Tamam mı?*”

Özellikle de “*sen vurulduğunda bil ki ben vuruluyorum*” sözleri ünlü “*Çanlar Kimin İçin Çalıyor?*” kitabını ya da yapılmış filmini çağrıştırdı hep. Filmin sonunda bir sevgi ve bağlılık sahnesi var. Ağır yaralı ve kaçamayacak durumda başrol oyuncusu erkek, onunla birlikte kalmakta ısrar eden ve ağlayan başrol oyuncusu bayana sevgisini ve bağlılığını dile getirirken, “*git*” diyor, “*beni de götürüyorsun. Ben de sendeyim. Çok uzaklara git. Gidersen eğer, beni kendinde götürürsün oralara. Ama burada kalırsan, ikimizi de öldürecekler (Franko güçleri). Haydi kalk git. Ben sendeyim...*” Bayan ikna oluyor ve gidiyor uzaklara...

Akşam geç saatlerde kurul (Şafak, Medya, Harun) ile takım yönetimleri toplandı. Şafak son duruma ilişkin bazı açıklamalar yaptı. Bugünlerin (özellikle 15 Ağustos vesilesiyle) kritik olduğunu, bu nedenle geçici bir süre olarak planladığını ve daha sonra buranın durumuna göre yeni düzenlemeler yapılacağını söyledi.

12 Ağustos '96

Sıkıcı bir gün geçirdik. Çevre ve koğuş temizlikleri yapıldı.

Biz ikinci takım olarak daha önce dördüncü takımın bulunduğu yere yerleştik. Daha serin ve kullanışlıdır.

Toplu temizlik erkenden bitti. Bireysel temizlik de zaten sorun değil. Bireysel çalışma yapıldı.

Elimdeki Parti Tarihi kitabının üçyüzyirmialtı sayfalık bölümü bitti. Okumuş oldum. Bir buna sevindim, bir de ayrıca kitap okuyabileceğim için sevindim.

Ayrıca Cuma arkadaşın verdiği Parti Tarihi dersi henüz kasetlerden çözülmüş değil. Onu takip etmek gerekecek. Daktilo edildikten sonra ya da edilmeden önce bir gözden geçirilecek. Harun arkadaşla bu durumu konuştuk.

Kaç günden beri ilk defa televizyon haberlerini izledik. Siyasal gelişmelerden kopuk kalmak çok kötü.

Haberlerden sonra videodan gerilla yaşamını izledik. Kürdistan coğrafyası çekiyordu, çağırıyordu. Yıllardır Kürdistan dışında yaşayanlar için bu anlama geliyordu. Ama Serkan arkadaş gibiler için daha farklı. Çünkü kendileri o coğrafyada yıllarca gerillacılık yapmışlar. Zaten sordu bana “*bunun bir mesajı olabilir mi?*” Ben de “*evet, yurtdışında yaşayanlar için çekicidir*” biçiminde cevap verdim.

Bugün fazla bir iz bırakmadı. Sıcaklığı ve sıkıcılık daha çok öne çıktı. Yarın bireysel eğitim programı hayata geçirilecek.

13 Ağustos '96

Bugün de dün gibi sıcak ve sıkıcı. Canlılık, hareketlilik yok.

Biraz kitap okudum. 15 Ağustos'un bugünkü anlamı üzerine Duvar Gazetesi için yazı yazdım. “*Büyük buluşturan gün*” başlığı altında. Aceleyle getirdim, çok uzun olmayan bir yazı.

Akşam, bir süredir alınmayan tekmil toplantıları yapıldı.

14 Ağustos '96

Bugün Başkan geldi. Zaten bekleniyordu.

Sabah el-yüz yıkama yerindeyken, Harun da geldi. Roj baştan hemen sonra ses tonunu biraz indirerek, Cafer'in geldiğini söyledi.

Sevindim. Cafer'i çok beklemiş ve konuşmuştuk Şenol'la. Şenol da birkaç gün önce Zap'a gitti, Cafer'le görüşemediler. Belki bir daha görüşemezler. Cafer de “*Şenol'u da göreceğimi sanıyordum*” dedi belli bir üzüntüyle.

Dün Ahmet de Moskova'dan gelmişti. Birkaç tur atmıştık. Bugün de Cafer'le turlar atarak sohbet ettik, durumlar üzerine yorum yaptık.

Çözümleme 10.00 sıralarında başladı, 14:30'da bitti. Halk faaliyetine gidecek arkadaşların sözleri alındı ve kendileriyle diyaloglar geliştirildi.

Şafak arkadaş kalkıp kısaca kendini tanıttıktan sonra Başkan güzel tanımlamalar yaptı: “*Şafak, hep şafakta kalan Şafak... Şafaktan bir türlü doğmayan Şafak...*” Bence Şafak arkadaş bu tanımlama ve diğer perspektifler güçlü katkı sundu.

İkinci takım yönetiminden ayrılıp birinci takım yönetimine atandım. Bazı arkadaşlar “*Selçuk heval, niye bırakıp gidiyorsun?*” dediler. Özellikle Zerdeşt arkadaş. Zerdeşt bugün ciddi ciddi sordu bana: “*Selçuk heval gerçekten sen Kürdistan'ın neresindensin? Sen tip olarak da, konuşma üslubuyla Kürtlere benzemiyorsun...*” Nereli olduğumu söyledim.

15 Ağustos '96

Kürdistan halkının en önemli ve tarihi günlerinden biridir 15 Ağustos. Hemen her Kürt bugünü bilir ve selamlar.

Saat sabaha karşı 04-05.00 arası güvenlik nöbetini tuttuktan sonra Rohat'tan nöbetçi subaylığı devraldım.

Program ilkin belli değildi. Ama hemen herkes Başkan'ın 15 Ağustos değerlendirmesini yapacağını tahmin ediyor.

Bir yandan bireysel çalışma, diğer yandan Beser ile Şemdin sorumluluğunda moral gecesi provası yapıldı. Saat oniki sıralarında bütün takımlar spor sahasında yerlerini aldılar. Bayraklar asıldı, masa kuruldu. Hava çok sıcak. Başkan çok uzun konuşmadı. Zaten karargahlara yönelik uzun bir değerlendirmeden sonra gelmişti.

Mesaj uzun olsaydı, bayılıp düşenler de az olmazdı herhalde.

Moral gecesi 20.00’de başladı. Yönetim için ön sıralarda boş yer bırakılmıştı. İlk defa gidip böyle oturacağımız için sıkılıyorduk. Zaten öncesinde Cuma arkadaş yönetim tarzı üzerinde çok genişçe durdu. Moral gecesinde folklorun bir figüründe Beser ve Şemdin grup önüne çıkıyordu. Şemdin oyun gereği tam bir kabadayı erkek tipini çiziyor. Ama sonunda Beser onu kovuyor ve sıraya gireceği anda elindeki mendille vuruyordu. Çok ilgi çekici ve komik oluyordu. Herkes çok güldü.

Saat on sıralarında ara verildi. Kolalar içildi, pastalar yenildi. Ardından da folklor-halay başladı.

Başından sonuna kadar oynadım. Çepkêyi öğrendim sayılır, ayrıca bablekana da ısındım. Bir dahaki sefere herhalde tam öğreneceğim.

22 Ağustos ’96

Kaç gündür yazmadım. Futbol oynarken düşüp parmağımı incitmem benim için sahte bir gerekçe oldu. Sağ elin başparmağı şişti, kan topladı. Zeytinyağlı-tuzlu hamur koydu Nezihe heval. Ender heval de daha sonra dinlendirici bir tarzda sardı. Hâlâ şişi inmiş, ağrısı da tam geçmiş değil. Tırnak da atabilirmiş!

Ayrıca ara günleri de yaşıyorduk. Henüz eğitim programı da başlamış değildi. İkinci ders olarak “*felsefe*”ye başladık. Rohat, Serkan ve ben. Ben yarınki bölümü anlatacağım.

Misafirlerimizden Ekrem hevalin çektiği fotoğraflarım vardı. Bunları bana verdi. Rohat’a da gösterdim. Birini hatıra olarak istedi. “*Arkasına da iyi bir söz yaz*” dedi. “*Tamam*” diyerek birkaç saniye düşündüm ve hoşuma giden şu sözler aklıma geldi: “*Ben, kendime inandığım ve güvendiğim kadar, hiç kimseye inanmıyor ve güvenmiyorum.*”

Beklediğimden daha ilginç ve anlamlı bulundu bu sözler. Melsa, “*Tam bir narsistin sözleri*” dedi. Şoreş “*ama olur mu heval?*” karşılığını verdi. Sağ yanımızda bulunan Cafer’e de okuttu Rohat. “*Selçuk,*

bence hemen yırt at” dedi. Ve gülüyoruz. İzah getirmeye çalıştım.

Aslında yanlış anlaşılmaya çok açık, onu çok iyi biliyorum. Ama aynı zamanda hiçbir yanlış tarafı yok. Bir insanın herkesten daha çok kendisine inanması ve güvenmesi, başka inanılabilir ve güvenilebilir insanları görmezden geldiği anlamına gelmez. Aslında böyle bir yakalaşım gereklidir. Böyle insanlar iddialı olur, hırslı olur, başarılı olur. Kendinden önce başkalarına inanır ve güvenirsen, sen ne kadar kendi üzerinde etkili ve hakim olabilirsin? O zaman seni yönlendiren sen olmazsın.

24 Ağustos '96

Felsefe dersinin bugünkü bölümünü ben veriyordum. PKK ve önderlik felsefesi konusunu işliyordum. Bir oturumda sonuna gelmiştik ki içeriden araba sesini duyduk. Gelen Başkan'dı. Dersimize ara verdik. Diğer seferlerden daha erkenden önderlikten çözümleme yapılacağına dair talimat geldi. Bugünkü çözümlemeyi PKK felsefesine ayırdı. İki saat kadar sürdü. Müthişti bu çözümleme. Hemen her belirleme çok çarpıcıydı *“işte ben de böyle belirlemelerde bulunmak istiyorum”* dedirticiydi.

Bir ara biraz gözlerim kapandı, uyukladım. Hiç yakışık olmayan bir tutum. Önderlik büyük dikkat ve önemle felsefeyi çözümlerken, bu duruşumuz hiç uygun değildi. Birinde kapanan gözlerimi açtığımda, önderliğin tebessümlü bir yüzle bana baktığını gördüm. Bir eziklik duydum. *“Nasıl uyuklarım?”* diye kendime öfkelen dim içten içe.

Akşama doğru önderliğin spor yapacağı söylendi. Zaten ilkin voleybol, sonra futbol oynuyor önderlik. Ben futbol oynadım önderliğin karşı takımında. Zindan arkadaşına birinde faul yaptım, düştü. Çok doğal olarak faul verildi hakem tarafından. O ara önderlik de yaptığım faule tanık oldu. *“Aslında dışarı da atılabilirdi”* dedi. Bu hatamdan da sıkıldım. Kendime yakıştırmadım.

Yirmialtı-bir yenildik sonuçta.

Başkan'ı uğurlamak için toplandık. Bugünkü çözümlemenin çok kapsamlı olduğunu, mutlaka bizlerde değişim yaratması gerektiğini öfkeli bir şekilde vurguladı. Daha sonra tokalaşarak ayrıldı.

Bugünkü sıkıntılarımdan biri, bir oturumluk derste beklemediğim bir biçimde anlatımda tutukluk yapmam oldu. Benim zoruma gitti. Rohat *“kendine aşırı güveninden dolayı üzerinde ciddi durmuyorsun”* dedi. Doğruluk payı vardır.

Genellikle yapacağım işin başarısından emin olmak benim için çok önemli. Bu sefer yanıldım. Felsefeyi hiç yazılı okumamıştım. Başkan'ın deyimiyle hayat okulunda öğrenmişim. Gerekçe olmasın da; dersane yeterince aydınlık değildi. Notlarımı net göremiyordum. İstemediğimden daha fazla notlara kaydı gözlerim. Notlar arasında bağlantıyı iyi kurmak istedim. Yine anlatımın rastgele olmaması, konunun dışına kaçmamasına dikkat ettim. Kısacası benim de, arkadaşların da beklentilerine uygun bir anlatım olmadı.

Buna sıkıldım, yakıştırmadım. Telafi etmek benim için görev oldu. Zaten sıkıntımı gidermenin tek yolu olarak daha sonraki oturumlarda yüksek performans olarak düşündüm.

25 Ağustos '96

Dünkü çözümlemenin bir bölümünü Rohat, bir bölümünü de ben okudum. Tartışmaya açarken, dünkü oturumun kötü performansını telafi etme çabasıdaydım. Tartışmaların derinleştirilmesi ve açılınması yönünde bir uğraş verdim. Bir ara tartışmaya katılan olmadı. Bu tutumu felsefik yönüyle konumuzla bağlantılandırıdım. Ayrıca bu suskunluğun bizim geri olan gerçeğimizi yansıttığını belirttim. Eleştirdim.

Gün boyu devam etti. Sonuçta yararlı geçtiğini sanıyorum. Tekmil sonuçlarında dersin olumlu geçtiği, ama katılımın yeterince olmadığı belirtiliyordu. Kaç gündür felsefeyle yatıyor, felsefeyle kalkıyoruz. Şaka yollu kafamızın karıştığından bahsediyoruz, ama gerçekten de epey içine girdik.

İlk fırsatta zamanım olsa, bazı önemli kaynaklardan felsefeyi okuyacağım. Bu konuda yeterli olmadığımı, güçlü formülasyonlara sahip olmadığımı gördüm. Felsefe dersinin bana bir yararı da bu oldu. “*Ah bir zaman bulabilsem*” diyeceğim ama istediğim o zamanı, bir kurtarılmış Kürdistan’ımız olmadan hiçbir zaman bulamayacağımı biliyorum. Dolayısıyla önemli olan zamansızlık içerisinde zamanın yaratılmasını ayarlayabilmektir.

Bunu da başarmak zorunda olduğum için mutluyum.

29 Ağustos ’96

“Biz kendimize en gerekli olanı bulmaya çalışıyoruz.

PKK her an karşısına dönüşebilir. Yetmiş yıllık reel sosyalist sistem, Komünist Parti karşısına dönüşmedi mi?

PKK, kendini kurtarmaya muhtaç olanların değil, kurtuluşu ülkede yürütmek isteyenlerin partisidir.

İktidar hırsınız var mıdır? Buna benzer sorular az değil.

Bu bir kader değil, kendini bir kandırmadır.

Bir halk için en büyük kötülük, halkı eğitmeyen öncülüğün dayatılmasıdır.

Zayıfken her yere çıkmıyordum. Vatanda kalmak istiyordum.

Sosyalizm, emek özgürlüğüdür.

Sosyalist insan akıl üretir.

Bu, PKK’de zafer kazanmıştır.

Çalışarak zenginleşeceksiniz. Sonuç; başaran sosyalist insandır. En çok kazandıran ve sizin ihtiyacınız olan budur.”

Aldığım notların karalamasından belli ki uyuklamışım. Harun’la yan yana önde oturmuştuk. Daha önce kendisine olası uyuklama durumunda beni dürtmesini söyledim. Ben de uyuklamamaya çok kararlıydım. Canlı canlı dinlerken, birden uykunun ağırlığı çöktü gözlerime. Çok uğraştım, bir türlü atamadım bu uykuyu üzerimden. Çok önemli çözümlemeydi. Bu uykulu halim, benim iyi dinlememi engelledi. Sanıyorum Başkan da farketti. Zaten çözümle-

me içerisinde diyordu “*nedir bu ölü haliniz?*” diye. Halbuki gençlerde bana, “*bizi iyi dinliyorsun*” demişti Başkan.

Bu durumuma çok öfkelen dim. Çözümleme bittikten sonra çıktığımızda beklediğim gibi Zeynep ve Harun arkadaşlar uyukladığını hatırlattılar. Ben öfkeli bir şekilde yanlarından uzaklaşırken “*tamam, biliyorum*” dedim.

9 Eylül ’96

Yönetim kurulunda görev aldıktan sonra doğru dürüst yazamadım. Birkaç gün dışında hiç uygun zaman bulamadım. Ama benim de eksikliğim oldu. Zamansızlığı yazmamaya gerekçe gösterdim sanıyorum. Daha önceden başladığım tanıtım ve önsüz yazısının son bölümünü de temize geçirip bitirdim. Mamoste hevalin gerilla röportajlarından hazırlayacağı kitap için yazdım. İyi olduğuna inanmam önemlidir. İlk yazının sahibi beğenmeli, sonra başkasından beğeni beklemelidir.

Parti Önderliği geldi.

İlkin gelen misafirlerle görüştü sanıyorum. Biz derse devam ettik. Saat 12.00’ye geliyordu. Bugün sözcü olan Cuma Tak arkadaş geldi ve “*dersi sonuçlandırın, önderlik çözümleme yapacak*” dedi. Hemen ders sonuçlandırıldı. Kısa bir süre sonra önderlik geldi.

“*Sözün gücü eylemin gücüdür*” sözleriyle çözümlemeye başladı. Çok önemli vurgulamalarla bir buçuk-iki saat kadar bu çerçeveyi açtı; perspektifleri geliştirdi.

Ayrılırken her zamanki gibi hazır bulunuyorduk. Geçenlerde yaptığımız onbeş günlük toplantının raporunu bugün önderliğe sunmuştuk. Ayrıca Cuma (Cemil Bayık) arkadaş da yapının bütün bireysel raporlarını daha önce okumuşt u. Başkan ayrılacağı sırada bize (kurula) gelen eleştirilerden bahsetti. “*Neden bu kadar eleştiri alıyorsunuz? Menaf bir türlü, Zeynep bir türlü, Selçuk sen de...*” dedi. Üzerinde durmamızı, bu kadar eleştirinin lüks olduğunu söyledi...

10 Eylül '96

Kürdistan tarihi dersi devam etti. Sabahki bölüme Şeyh Sait isyanıyla başlandı. Bilimsel ve duygusal değerlendirmeler yapıldı. Misafirimiz olarak bulunan Haşim Kutlu da bir değerlendirme yaptı. Başlangıçta kendisinin de önemsedığı bir gerçeğe dikkat çekti. O da “*kitaplardan öğrendiklerimizle Kürdistan izah edilemez*” dedi. Bu arada PKK’ye ilişkin çeşitli çevrelerin “*milliyetçi, sosyalist, ulusalıcı, feodal*” vb. değerlendirme yapmalarının boşuna olmadığını, bir izahının yapılabileceğini söyledi.

Önemli bir nokta. PKK’ye doğru yaklaşım budur. PKK, ne olduğuna ilişkin bir iddia sahibidir. Bundan kuşku duyacak bir zayıflığı yok. PKK, Kürdistan’dır. PKK öncesinde Kürt ve Kürdistan ölüydü; bu anlamda “*yok*”tu demek, nihilist bir yaklaşım olmaz. En sosyalist bir hareket olmasına rağmen, PKK, Kürdistan’ın bütün renklerini taşıyor. Başka değil de, PKK kitaplarına bakılırsa, bu gerçek çok daha iyi anlaşılır.

Geçenlerde gelen misafirler birlikte birkaç sayı Özgür Politika getirmişlerdi. Hepsinin sayfalarını açıp baktım. Daha çok biçim ve haber-yorum başlıklarına göz attım. 2 Eylül '96 tarihli elimde kaldı. Oradan dört yazı okudum. Hüseyin Kaytan’ın “*Fırtınalı Günler*” Can Berkar’ın (Ali Can olduğunu biliyorum; bu ismi birlikte beğenmiştik) “*Ve öteki*”, Ş. Ciziri’nin “*Nihilist Felsefe*” yazılarını okudum. Başka da bazı yazılara göz attım.

Sokrates araştırmasındaki “*benim saygınlığım hiçbir şey bilmediğimin çok iyi farkında olmamdır*” (Sokrates) sözlerini çarpıcı ve öğretici buldum. Daha önceleri yanılmıyorsan 10 Ağustos '96 günü Başkan ülkeye hazırlanan gruplarla konuşurken, beni diyaloga kaldırmıştı. Kaldırırken “*bizi iyi dinlemeye çalışıyorsun*” demişti. Bunun üzerine ben kendime sorma gereğini duymuştum. Aslında iyi bir dinleyici olmadığımı bir kez daha farketmiştim. “*Bir kez daha*” diyorum, çünkü daha önce de genel olarak iyi bir dinleyici olmadığımı, kendine sevdalı davrandığımı, birçok şeyi beğenmediğimi vb. tutumlarla dinlemekten çok, dinletmek istediğimi bili-

yordum.

Dün önderliğin çözümlemesini dinlerken, zaman zaman ağırlık çöktü, gözlerim kapandı. Bunun önderliğe bir saygısızlık anlamına geldiğini düşündüm. Eğer önderlik beni iyi dinleyici olarak düşünmüşse, öyle söylemekle bir beklentisini dile getirmişse, ben kötü ya da az iyi (ortalama) bir dinleyici olmayı kendime yakıştıramam. İyi dinleyici olmak zorundayım.

Aslında uzun bir zamandan beri ben fazla dinleyerek öğrenmediğimi büyük bir kayıp sayıyorum.

Bundan sonra kazanacağım...

Daha sonra başka yerde, örneğin Kürdistan'da devam etmek üzere, bu günlüğü sonuçlandırıyorum.

11 Eylül '96

Bilemiyorum, bu defterimle bir daha buluşacak mıyım? Bir seferde yazıp geçtim öyle. Bazı sayfaları (günleri) gözden geçirdiğimde, cümle bozukluklarını, eksikliklerini düzelttim. Ama hepsi gözden geçirmek isterdim.

Günün birinde bu defter elime geçerse, iyi bir biçim verirdim. Bundan sonra ne olur bilemem. Bu defteri Mamoste hevalle gönderiyorum. Özgür Politika'nın çok değerli çalışanları isterlerse okuyabilirler. İçinde tanıdıkları isimler var. Olmasa bile, Selçuk'u tanıyorlar. Bence bugünlerde Selçuk'un ne düşündüğü merak etmeye değer. Yine de onlar bilir.

Bu günlüğü Serxwebûn'a, orada Diyar arkadaşına teslim edilmesini istiyorum. Diyar'ın bir çeşit sağlama alacağına inanıyorum.

En azından şimdilik sonsöz yerine bunları yazmakla yetiniyorum.

Herkese en içten selam ve saygılarımla...

Selçuk
Parti Merkez Okulu

mavidir avaşînin suları

Yaşam; yetmez ve bitmez bir arayıştır.

“Doğal insan, en büyük insandır.”

(Başkan Apo)

O, sadece görüldüğü yerde değil...

Her Kürdün ruhu olarak her yerde...

*“Anıların kazanılması, zaferin biriktirilip
tarihin bir gününde ilan edilmesidir.”*

“Aptal insan kendine güvenir, büyük insan kenine inanır.”

(V. Hugo)

“Dağların yerinde oynayacağı gün geliyor.

Ben öyle diyorum, diğerleri kuşku duysa da!”

(Akiko Yosono)

“Ben her zaman kazanırım...”

(Napolyon Bonapart)

İnanıyor ve kendime güveniyorum

Kendim hiç başkası yerinde olmak istediğimi hatırlamıyorum. Hatırlamayacağım bundan sonra da. Olmayan, gerçekleşmeyen, hissedilmeyen bir şeyi hatırlayamazsın.

Çok farklı farklı özelliklere ve başarılarla sahip kişilikler yaşıyor şu benim de yaşadığım yeryüzünde. Ben de dahil, büyük çoğunluğun takdir ettiği insanlardır bunlar.

Ama her şeye rağmen, onlar kendileridir, ben veya bir başkası değildirler.

Bırakalım başkası yerinde olmayı, bana göre, benzemek ve taklit isteği bile özgür insana yakışmaz, insanın kendini terk etmesi, boyun eğdiği insana satması demektir bu. Kendini başkalarına benzetenlerin ve taklit edenlerin zoruna gidiyorsa bu söylediklerim, gerekirse kendilerinden özür de dilerim, sorun değil...

Zamanında bir arkadaşşıma verdiğim bir fotoğrafımın arkasında, *“Ben herkesten daha çok kendime inanıyor ve güveniyorum”* sözlerini imzalamıştım. Biliyorum, birkaç tarafa çekilebilecek, değişik açılardan yorumlanabilecek bir yaklaşımdır. Ben bütün kaygıları anladığımı, nasıl olursa olsun anlayabileceğimi sanıyorum. Özcesi, bu sözleri ben yazmışsam, asıl ne anlamda kullandığımı çok iyi biliyorum. Hiç yanlış değil... Kaldı ki, kendine inandığın ve güvendiğin kadar, inanır ve güvenirsin... Kendini kandırmayanlar için bu, başka türlü değildir.

Ben kimseye benzemek istemediğimi, bunu kendime yakıştırmak istemediğimi söylersem, kendini çok beğenmiş ya da sevdalanmış biri olarak, başkalarını küçümsemiş olmuyorum. İçinde yer almaktan tarihi gurur duyduğum, yaşamımın doğal bütünü gördüğüm PKK hareketinin en belirgin ve kalıcı olabilecek özelliği, kendi insanlarına kendilerini daha daha yenileyerek özgürleştirme

ve farklı bir renk haline getirme şansını ve imkanını vermesidir.

Doğal insan, içtenliğinde ısrarlı insan, güçlü ve özgür insandır. Bir insan, doğruların sesi yerine, ortamın veya çevrenin sesine kulak verir, onların istem ve beğenilerine göre hareket ediyorsa, o, Başkan Apo'nun deyiimiyle “yaşayan ölü”dür.

Bu defterde, ben içimden geçenleri yazıyorum. Klasik tarzda günlük tutmuyorum. Bir insan yeni yaşamlar, yeni süreçler karşısında neler hisseder, ben her şeyi olduğu gibi içimden dökemem. Yaşadığım zamanı, bu zamanın insan gerçekliğini gözönünde bulundurmak zorundayım.

Bu şekilde yazmayı tarihi bir yaşam belgesi olarak çok önemsiyorum.

Dağda insan daha çok düşünüyor ve yoğunlaşıyor. Anlamını bilenler, bu dağlara boşuna çıkmadıklarını bilenler için böyledir. Ben de bu duyguları yazmaya çalışıyorum...

Selçuk (Enver Polat)

Sanki rüyada buluştum toprağımla

Dün bir grup arkadaşı göndermiştik. Topluca bir heyecanı yaşamıştık. Peyderpey diğer grupların da sözleri alınacaktı. Dün akşam da Başkan biz kuruldaki arkadaşlarla konuştu. Bir ara dönüp bana, “*Selçuk’a üzülüyorum. Nasıl yaşatacağız, yaşayabilir mi?*” demişti. Ben de “*yaşatırım kendimi, Başkanım*” cevabını vermiştim. Metin heval bunu daha sonra “*seni ülke için düşünüyor*” diye yorumlamıştı. Tecrübe konuşmuştu.

İkinci gün heyecan içinde kamelyada oturduk. Hemen sözleşmelere geçilmedi. Ön bir çözümleme yapıldı. Kurul üyelerinin sonunda ben oturmuştum. Son üç sırada Cuma Tak, Metin ve ben vardım. Gidecek grup Şahan’la başlıyordu, heyecanını hissettiriyordu.

Derken, Başkan “*haydi Cuma senden başlayalım*” dedi. Bu sefer heyecan bize de yayıldı. Cuma ve Metin’den sonra kalktım. Başkan gülümseyerek “*Selçuk sen de mi kalkıyorsun? Seni yarına*

düşünüyorduk. Neyse sen de geç sözünü ver” dedi. Diyalogun sonunda, nerede görev almak istediğimi sordu. “Botan ya da Zagros’ta” cevabını verdim. Sonuçta Zagros kararlaştırıldı.

Toplam 25 arkadaş söz verdi. Ama ne heyecan...

Toplu söz verdikten sonra dağıldık. Hemen noktaya gitmek için sivil elbiselerimizi giydik. Daha önce elbiselerimi hazırlamıştım. Gömleği Mamoste heval bırakmıştı. Çantam hazırды. Harun da bir radyo ve bir teyp koyunca hazırlığım tamamlanmıştı.

Ben hemen yeni açtığımız Parti Merkez Okulu Anı Defteri’ne koştum, son duygularımı yazdım. Bir de mektup yazacaktım Diyar’a ve diğer hevallere. Rohat’ın dün gittiğini, ben ile Cafer’in de bugün, biraz sonra yola çıkacağımızı yazacaktım, belki de son kez. Ama zaman olmadı. Hemen Başkan’la yemeğe gittim. Deniz de habire fotoğraf çekiyordu. Başkan’dan uzak yerdeydim, kalabalıktık. Bir ara Başkan’a yaklaşıncı, Deniz’e *“haydi Selçuk’u da çek”* dedi.

Yemekten sonra yürüyüşe geçtik. Spor sahasını dolaşıp döndük. O gün koordine olan Zeynep koşup tekmil verdi. Arkadaşlar sıraya dizilmişti. Tek tek arkadaşlarla vedalaştık. Coşkumu her arkadaşla paylaşarak vedalaştım. *“Serkeftin”, “başarılar”, “kendini koru”* vb. dileklerde bulundu arkadaşlarım. Bizleri derin duygular, sevgi ve coşku içinde uğurluyorlardı.

Sıra arabalara binmeye geldi. Son arabaya kalmıştım. Metin’i son perspektifle arabaya bindirdikten sonra *“haydi Selçuk, başarı haberlerini bekliyoruz. Zagros’un aslanı olacaksın”* dedi. Yoğunlaşmış duygular içinde *“kesin, Başkanım”* cevabını verdim. Başkanımız hepimiz için elleriyle kapıları açtı ve bindirerek kapıları kapattı. Başkan’ın el sallayışları ve bütün hevallerimizin *“Bijî Serok Apo”* sloganıyla uğurlandık. Bir kez daha, derler ya, ya dönülür, ya dönülmez...

Başkan her söze kalkana söylediği gibi bana da *“Kürdistan’ın görkemli coğrafyası karşısında heyecanlanıyorsun, değil mi?”* diye sorduğunda *“evet”* demiştim. Ama asıl heyecanı yola çıktıktan sonra daha derinden, hem de iliklerime kadar duymaya başlamıştım. Bana göre Başkanımız, her gün daha keşfedilebilecek bir ön-

derlidir. Hep öndedir. Seni senden daha iyi tanır, daha çok hisseder. Örneğin, heyecanımızı biz daha tam yaşamadan o yaşıyor. İnsan daha sonra bunu farkediyor.

25 kişiyiz. Yolculuğumuz uzun. Güney Kürdistan'ın bir şehrine gideceğiz. Onyedili saatlik bir yol. Saat 18.30'da trene bindik. Herkes çok mutlu ve heyecanlı. Bir zayıflığımız olsa da sigarayı aradık. (Okulumuzda sigara içilmiyordu. Cuma arkadaş yasaklamıştı. Çok iyi bir uygulama olarak oturmuştu. Tam beş buçuk ay oluyordu içmeyeli.) Biraz tereddütlüyüz, acaba bu kural daha devam ediyor mu diye. Sorduk. Özellikle ben ile Şahan arkadaş bunu yansıttırıyor. Kuryemiz cenbinden Pall Mall çıkarıp birer sigara dağıttı. Aylar sonra sigara içmek de bize bir heyecan veriyordu. Benim aklıma Başkan'ın *"bu kapıdan çıkar çıkmaz sigara tütürüyorsunuz. Devrim işlerine bu kadar önem vermiyorsunuz"* sözleri geldi. Bir eziklik duydum, saygısızlık olmasından korktum. Kendimi ikna yolu olarak *"savaş sahasında bağlılığımı göstereceğim"* sözlerini içimden geçirdim.

Tek koltukta oturmuş, dalıp gitmişim. Başkan'ın söyledikleri ile Kürdistan'ı, gideceğim savaş sahasında bütünleştiriyorum. Nasıl yaşamalı ve savaşmalıyım ki Başkan'a başarı haberlerini göndereyim. Nasıl bir başarı grafiğini yakalmalıyım ki, Başkan'ın beklentisi olan Zagros Aslanı olayım?

Sadece bu mu? Hiç de değil.

Binbir hayalden daha fazla, hayaller, yine hayaller. Ömrümün bütün gece uykularında görmediğim bir rüyadayım, hiç uyanmak istemiyorum.

Partiye katılırken politik değildim, bilinçsizdim. Bu nedenle ilk katılımda ciddi bir heyecanı duymamıştım. Bir zamanlar sonra yaşamım değişmiş ve bunu farketmişim. Dolayısıyla o gün bugüne karşılaştırılmazdı bile. Zaten Almanya'da katılmışım.

Bugün bambaşka, bildiğim ve duyduğum her şeyden daha farklı ve güzel bir rüyaydı. Onaltı yıl sonra Kürdistan'a dönüyordum. Ölsem de, yaşasam da, bu, benim ülkem Kürdistan'da olacaktı. Avrupa'nın bütün çekiciliği ve lüksüne rağmen, her güzelliğinde

bir boşluğu gördüm ve hep ülkemin güzelliklerini aradım durdum. Yıllar yılı bu özlemi içimde büyüttüm, hayallerimde yaşadım.

Bir ara Metin heval dinlediği teybi bana verdi. Koyduğum kasette karışık parçalar vardı. Müzik eşliğinde Kürdistan'ı ve Başkan'ın beklentilerini hayal etmek daha güzel oluyordu. Koma Agire Jiyan'ın “*çûme ser çiyayê Gabar*” parçası, beni daha fazla ülkenin dağlarına götürüp dolaştırıyordu. Trenin penceresinden hep dışarıyı seyrederek duygularımın bütün yoğunluğunu yaşıyordum. Kimse dokunsun ve benim ömrümde ilk kez gördüğüm bu rüyadan uyandırısın istemiyordum.

Diğer arkadaşlar da heyecan ve duygu yüklüydüler. Bu coşkuları her sözlerine ve espirilerine yansıtıyor. Bir ara Cafer heval, Kürdistan'a gidiş şansını yakaladığını kastederek “*iyi yırttık ha*” dedi. Ben de bunun rüya kadar inanılmaz bir olay olduğunu söyledikten sonra, yanımdaki Şahan hevale “*seninki ilk değil, aynı heyecanı yaşamıyor olabilirsin*” dedim. “*Valla ben de aynı heyecanı yaşıyorum*” cevabını verdi Şahan heval.

Cafer benden defter istedi. Yolculuğumuzun uzun olduğunu, bu anın yazılabileceğini söyledi. Okulda kullandığım not defterini verdim. Daha sonra içeriğini doldurarak düzenleyeceği notlar tutmaya başladı. Bu arada arkadaşları çağrıştıran bazı özellik ve benzetmeleri not etti. Bana ilişkin “*deli filozof Akif'in yakın arkadaşı Selçuk*” diye yazdığını öğrendim. Topluca güldük. (Okulumuzda Mardin'den gelen Akif hevalin akli dengesi bozulmuştu. Okul kurulundan benle Metin heval ilgileniyorduk. Özellikle ben hep onunla tartışırdım. Çok felsefik konuşurdu. Bir süre sonra bununla yetinmeyen Akif, felsefik tartışmalarını yazıya dökmeye başladı. Daha sonra da bana mektup yazıp, o gün kendisiyle ilgilenen nöbetçiyle bana ulaştırdı. Bir mektubunun başlığı “*Selçuklu döneminden kalma yönetim anlayışına sahip olan günün adamı Selçuk yoldaş*” şeklindeydi. Bu mektubunu okuldaki birçok arkadaş zevkle okudu ve gündemleştirdi. Ebubekir arkadaştan sonra Cuma arkadaş da duydu. “*Hayret, hiç böyle bir şey aklıma gelmezdi*” dedi. Zaten ben arkadaşlara “*Akif'in fazla akıllı olma sorunu var*” diyor-

dum. Kısacası, birbirimize alışmıştık. Hep beni sorduğunu bütün arkadaşlar öğrenmişti)

Uykumuz iyiden iyiye bastığında henüz Suriye topraklarından geçiyorduk. Sabah olduğunda Güney Kürdistan topraklarına geçeceğimizi öğrendik.

Uyuduğum koltukta saat 06.00 sıralarında uyandım. Kürdistan topraklarına varmıştık. Yağmur yağıyordu. Havayı hafif sis kaplıyordu. Tren çok eski ve camları fazla kirli olduğundan uzun mesafeyi göremiyordum. Göz görebildikçe düzlük bir alandı. Topraklar yağmur suyundan çamurluydu. Ama her şeye rağmen Kürdistan topraklarıydı. Müthiş heyecanlandırdı ve duygulandırdı beni. Yüreğimin derinliklerinden yükselen bir heyecandı. Aslında benim için tarihin en tarihi buluşmasıydı.

Pencerenin kenarında oturuyordum. Başkan'ın "*heyecanlanıyor musun?*" sözünü hatırladım. "*Heyecan diye buna denir*" diye düşündüm. Bunu yandaki koltukta oturan Metin hevale de açtım. "*Demek ki, Başkan bu heyecanı kastetmiştir*" dedim. Müthiş bir isabet: Kürdistan'la buluşunca Başkan daha iyi anlaşılıyor.

Uzun süre pencerenin kenarından kalkmadan bizim topraklarımızın seyrine daldım. Gözüme çarpan her şey ilgimi çekiyordu. Güney'den Kuzey Kürdistan'a uzanıyordum. Gelecekle kurduğum köprüden geçiyordum, dönüyordum. Bu topraklarımızın bir yerini köyümüzün bir coğrafya parçasına benzettim. Çok değil biraz benziyordu. Daha çok da ben benzetmek istiyordum. Köyümüzün Elazığ tarafına düşen Mergê Tawp'a benzettim. Çocukluğumda çok dolaştığım bir yerdı. Diğer çocukluk arkadaşlarımla birlikte kidik olatmaya götürürdük. İlkbaharın yeşilliğinde yayılırdı kidiklerimiz oralarda. Güzel kidiklerimiz otlarken, biz çocuklar da bilebildiğimiz oyunları oynardık. Son günlerde birinde televizyonda dinlediğim bir parça aklıma geldi: "*Beni köyümün yağmurunda yıkayın...*"

Yıllar sonra Kürdistan toprakları üzerinde yolculuk yapıyordum. Bir çeşit hasret gideriyordum büyük buluşmanın tarif edilemez özlemi içinde. Geçerken, toprak damlı evlere, koyunlara ve keçilere bakıyordum.

En nihayetinde gitmek istediğimiz Kürt şehrine vardık. Tam on-yedi buçuk saat sonra.

İstasyonda indiğimizde, derler ya, bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu. Üç grup halinde hareket edecektik. Ben üçüncü grupta birliktaydım. Bu gruptan dört arkadaş trenin ön kapısından indik. Üç arabaya biraz aceleden bindik. Şiddetli yağmurdan dolayı fazla etrafımıza bakamıyorduk. Üç araba peşpeşe yola koyuldu. Arabalar pikaptı. Bir kişi şoför mahallinde, diğerlerimiz arkalara binmiştik. Yağmurdan ıslanıyorduk. Kemal hevalin olmadığını farkettik. Sonra içimizden bir arkadaş, bir arabanın daha önden gittiğini söyledi. Gelip kapının önünde indiğimizde, milis ve Metin heval durumu sorduk. Başka araba olmadığını şaşkınlık ve öfke içinde belirttiler. Hemen ikisi tekrar istasyona döndüler. Ayrıca tespit ettik ki, Kemal’le birlikte Ahmet Dere ve Diyar hevaller de yoklar.

Bu arada yurtsever bir arkadaş yeni gelen grubu aldı. Ben de gidecekken Rohat heval “*sen de burada kal*” deyince orada kaldım. Burada Rohat, Ferhat, Kadim, Karker ve Berxwedan arkadaşlar vardı. Sanki çok uzun bir süredir okuldan ayrılmışlar gibi peşpeşe sorular sormaya başladılar. Halbuki bizden bir gün önce ayrılmışlardı.

Kısa bir süre sonra Metin ile kurye arkadaşlar geldiler ve kayıp arkadaşları bulamadıklarını söylediler. Daha sonra gelen bir diğer kurye ise, o arkadaşların kendilerinin gönderdikleri bir araba tarafından alındıklarını söyledi. Rohat heval buradan bir espri üretti bile: “*Metin heval, Selçuk heval şimdiden üç kayıp verdi.*”

Kürdistan’a özgü döşeli evde gelen pilav, tavuk, tavuk suyu ve soğan yedik. Dün akşamdan yememiştik. Trende yolculuğumuz devam ederken acıkmıştık. Diyar ve Kemal arkadaşlar esprili şekilde “*heval yemeğimiz gelsin, yiyelim ve sonra yatalım*” deyince ben de, “*heval, bu külüstür tren Lufthansa değil ki, hostesler size yemek getirsin*” karşılığını vermiştim.

Yine onaltı yıl sonra ilk defa Kürdistan’daki bir Kürt evine gidiyordum. Bizi getiren kurye, ayrı düşen üç arkadaş nedeniyle sinirlendiğinde evin yurtsever kadını, Kürtçe olarak, “*bir şey olmaz, hevaller yabancılık çekmişler, bilmeyebilirler*” dedi.

Bir süre sohbet ettikten sonra, bu rüya gibi günü henüz (rüya-dan) uyanmadan yazmaya başladım. Hemen yanımda oturmakta olan Rohat “*Selçuk, beni geçir ha*” dedi. Rohat, somutlaştırdı da: “*Yaz yaz, okulun anı defterine ilkin benim kendi duygularımı yazdığımı belirt. Bu tarihi bir olaydır*”. Ferhat, somutlaştırmadı “*yaz, bir sayfa kadar olsun*” dedi.

Bu son yazdıklarımı Ferhat hevale okudum. “*Yeterli mi?*” diye sordum “*hayır*” dedi, “*ben sana demedim mi, en azından ismim on defa geçsin. Sen o kadar fotoğraflarıma da baktın. Niye yazmıyorsun? Sen hep kendini yazıyorsun.*” Günlük benimse, kendi duygularımı yazmam kaçınılmazdır.

Güney Kürdistan’ı da görmüş oldum. Tren yolculuğumuzda Güney Kürdistan topraklarına girdiğimizde, yakından tanıdığım Güneyli arkadaşlar aklıma gelmişti. Örneğin daha dün akşam Başkan bizi yolculadığında Hêlîn geldi benimle Cuma Tak arkadaşın yanına “*gidiyorsunuz demek*” diyerek, bizim adımıza sevindiğini yansıtıyordu. Başkan da o ara yanımda Metin’le konuşuyordu. Flaş patlayınca Hêlîn gülerek ve sevinerek “*çok güzel bir fotoğraf oldu*” dedi. Mahsum Korkmaz Akademisi’nde bulunduğum sırada o da oradaydı. O zamanlar daha onüç yaşındaydı. Güney Kürdistan topraklarına girdiğimizde o aklıma gelmişti. Akif Hasan, Saadet, Rewşen, Şahin arkadaşlar, okulumuza zaman zaman gelip giden Rêdar arkadaş, okulumuzun lojistiğinde çalışan Mihemmed’i de hatırlamıştım.

Bunları yazarken, Metin heval kasete aldığı Başkan’ın diyaloglarını düzenliyordu. “*Selçuk heval, bak seninle diyalog başladı*” deyince teybi aldım. Başkanın bana söylediklerini bir kez daha dinledim. Başkan “*Selçuk arkadaşımız biraz düşünceyle uğraştı, ama pratikte bir çocuk gibi. Sorunları görme var, ama müdahalede cılız kaldı*” demişti. Ayrıca Bingöl’ün gözükara, kendine aşırı güvenen, hesapsız, kılı kırk yarmayan yarım PKK’li kişiliğine vurgu yaptıktan sonra şehit Mesut’u, Şehit Zaza Hasan, Munzur ve Şehit Veli arkadaşların bu özellikleri sonucu şehit düştüklerini belirtti. “*Sen bu arkadaşlarımıza bağlı olacaksın ve*

bu yetmezlikleri aşacaksın” demişti Başkan. Ben de buna cevap vereceğimi belirtmiştim.

Hêvîdar arkadaş geldi iki arkadaşla birlikte. Biraz sohbet ettik. Eğitim devremizin güçlü geçtiğini söyledik. O, Rohat ve ben, son sorgulama süreci ve devremizin bazı özellikleri üzerine konuştuk. Tabii ülkeye gidiş sevincimizi ve coşkumuzu yaşayarak sohbeti geliştiriyorduk. Hêvîdar “*Selçuk heval, nereye gidiyorsun?*” diye sordu. Ben de “*Zagros*” deyince, “*neden Bingöl tarafına gitmiyorsun?*” dedi. O da Bingöllü. Bunun kararını daha sonra vereceğimi söyledim.

Bir gün sonradır. Şehit Muhyettin hevalin ailesindeyiz. Çok ilgi gösterdiler. Öğleye doğru evin sahibi kaldığımız odaya geldi. Arkadaşların hazırlanmamız gerektiğini söylediklerini aktardı. Ayrıca varsa birer fotoğrafı hatıra vermemizi belirtti. Fotoğraflarımız vardı. Fotoğraf makinemizle onun evinde de fotoğraf çektirmiştik. Toplu fotoğrafımızda bir Metin heval yoktu. Bir toplu ve bir de Metin hevalin fotoğrafını verdik. Arkasında da kendi beklenti ve ilgilerine layık olacağımızı not düştük.

Derken kısa bir süre sonra bizi alacak araba geldi. Başka arabalar da diğer evlerde kalan arkadaşları topladılar. Toplandığımız yerden iki arabayla bizden sonraki grubun direkt gittiği yere doğru yola çıktık. Burayı son durak sanmıştık; Kuzey Kürdistan’a buradan yola çıkacağımızı düşünmüştük. Erkekler bir, bayanlar bir odada oturmuştuk. Herkes bir diğeriyle coşkulu ve gürültülü konuşuyordu.

Daha yarım saat geçmemişti ki “*kalkın gidiyoruz*” dediler. Yine iki ayrı minibüsle yola koyulduk. Artık karanlık iyiden iyiye çökmüştü. Belli bir yere vardıktan sonra indik arabalardan. Geldiğimiz araba yolundan biraz uzaklaşarak yaya yürümeye başladık. Son noktaya gidecek, oradan da uygun bir zamanda Kuzey’e yönelecektik. Yolda yürürken hafiften bir diken ayağıma battı. O esnada Rohat’a “*ayağıma diken battı*” dedim. Gittiğimiz noktada odada toplandık. Birinde bayanlar, ikisinde erkekler vardı. Rohat’la aynı odaya düşmüştük. Daha yeni oturmuştuk. Konuşmalar bir gürültü

yaratmıştı. Uzaktakiler birbirini duymuyorlardı. Rohat elini kaldırdı: “Arkadaşlar bir dakika, size yürüyüşümüzün esprisini anlatayım: Selçuk’un ayağına diken batmış.” Herkes topluca güldü...

Fırınların grevinden ve hazırlıksızlıktan dolayı yemek yoktu. Çok acıkan arkadaşlar vardı. Kimisi sabahtan yememişti. Bir çay içtik sadece. Ayrıca gerilla için gerekli malzemeler ve elbiseler verildi hepimize. Bu eşyaları düzenlerken gerilla tecrübesi olan arkadaşlar, Rohat’ın deyimiyle, biz “yeni katılımlılar”a yardımcı oluyorlardı. Gece saat 24.00 sıralarında yan yana tıkabasa doluştumuz odalarda yattık. Yatmadan önce yarınki gidiş için düzenleme yaptık. 78 kişilik grup Metin’in sorumluluğunda yola çıkacaktı. Grubu 3 takıma ayırdık. Her takımı da 2 mangaya göre düzenledik. Buna göre 1. Takım komutanı Zinar, 2. Takımın komutanı Şoreş, 3. Takım komutanı ben, bayanlar takımının komutanı da Milan’dı.

Sabah kahvaltısını yaptıktan sonra silah, şarjör ve mermiler dağıtıldı. Böylece gerilla donanımı tamamlanmış oldu.

Yola çıkış zamanını beklemeye başladık. Herkeste heyecan artıkça artıyordu. Artık günlerce devam edecek yolculuk başlayacaktı. Net değil hangi geçişi kullanacağımız. Normalde belli bir yol kesitinden sonra arabalarla Zap’a yakın bir noktaya gidiliyordu. Ama bugünlerde Parti ile KDP arasındaki bir olaydan dolayı küçük bir pürüz yaşıyordu. Bu nedenle Zap’a tümüyle yaya yürüme ihtimali vardı.

Bekleyiş devam ederken, haber geldi “saat 16.00’da yola çıkıyoruz” diye. Arkadaşlar daha da hareketlendi. Son olarak su için küçük mataralar da dağıtıldı. Ben biraz da herkese bakarak hazırlıklarımı tamamladım. Bu matara işimi de öyle yaptım. O ara takım takım fotoğraf çekiliyordu. Mataramı henüz çantama bağlamamıştım. Elimdeydi. Fotoğraf çektikten sonra su doldurup çantama bağlamamıştım. O ara fotoğraf çekecek süre kadar zamanlığa matarayı bir arkadaşına vermeye niyetlenirken Rohat karşıma çıktı. Yanımda Şahan da vardı. Matarayı elimde gören Rohat “yahu Selçuk, bu kadar mütevazilik de olmaz. Bak ben manga komutan yardımcısıyım, yine de matara taşımiyorum. Sen takım komutanısın”

dedi gülerek. Ve ardından ekledi: “*Kaldı ki sen kendini bir general olarak düşüneceksin.*” Bunun üzerine ben de “*ama generaller de su içer*” karşığını vererek Şahan’a döndüm ve “*öyle değil mi Şahan?*” diye sordum. Şahan gülüyordu ve “*gerçekten sen en doğrusunu yapıyorsun. Böyle mütevazî olmak gerekiyor. Böyle öğrendiğimiz zaman kesin kazanacağız*” diyordu.

Gidiş saati gelince takımlar halinde içtima düzenini aldık. Metin arkadaş yolculuk üzerine kısaca konuştu. Ardından kurye arkadaş da gerekli birkaç uyarıda bulundu.

Arabalar kapıya yanaştı. Onbeş dakikalık bir mesafeye kadar götürüp indireceklerdi. Hepimiz bir seferde sığmadık. Arabalardan biri geri geldi, bizim takım ve ilk arabalarda yer bulamayan bir manga kadar bayan arkadaş bindi. Karisörü tıkabasa doldurmuşuz. Silahlarımız ellerimizde, çantalarımız sırtımızda. Tecrübesiz. Hepimiz oturmuşuz. Hem acemilikten, hem de yer darlığından hareket edemiyoruz. Yürürsek, bu kadar yorulmazdık herhalde. Yanımdaki Sewra’ya “*özgürlüğümüz kısıtlanmış*” deyince, o da onaylayarak “*gerçekten de öyle*” diye cevapladı. Bir an önce noktaya ulaşmayı arzuluyorduk. Çok da sert ve soğuk bir rüzgar esiyordu.

En nihayetinde arabalardan indik. Hemen yüz metre kadar ilerideki noktaya koştuk.

Orada takım düzeni aldık. Bir anlamda yürüyüşümüz resmen başlıyordu. Hava kararmıştı zaten. Ama uzak mesafelerdeki büyük ışıldaklar ve kimi petrol kuyularından çıkan dev alevler karanlığı yırtıyordu biraz. Ama biz ancak çok yakın mesafeden farkedilebildik. Petrol kuyularının yanından geçiyorduk. Özellikle birinin çok yakınından geçtik. Yürürken dikkatlice baktım. Ama sadece teknik merak değildi, ağırlıklı siyasi bakıştı. Çünkü o topraklar bizimdi, petrol de. Ama hepsi de sömürgeciler tarafından işletiliyordu. Kuyuya baktığım sırada “*bir gün gelecek ki, sen bizim için petrol çıkaracaksın*” dedim kendi içimde.

Yürüyüş benim için dünyalar büyüklüğünde anlamlıydı. Her adımım ve bastığım karış toprak benim için önemli ve yaşamsal geliyordu. Yürüyordum ama önüme fazla bakmadan. Dalıp gitmiş-

tim yürürken. Hemen her şeyi düşünüyor ve hayal ediyordum. Olan bitenler ve bundan sonra nasıl olabileceğini ve benim gelecekte rolümün nasıl gelişebileceğini birçok yönüyle, düşündüğüm-düşünebildiğim bütün yanlarıyla irdeliyordum; beynimin ve yüreğimin merkezine bu hayallerini oturtuyordum. Arada bir uzandığım geçmişlerden ve geleceklerden dönünce, önüme bakarak adımlarımı atmam gerektiğini hatırlıyordum.

Yürüyorduk sessizden sessize. Öyle olması gerektiği yönünde uyarı da gelmişti. Bu sessizliğin de anlamına yüksek değer veriyordum. Herkesten duyulan herhangi bir ses yoktu, ama yine herkesin içinde büyük yoğunlaşmaların olduğunu da tahmin ediyordum ve bunu doğal da sayıyordum.

Böyle düşündüğüm ve hayallendirdiğim bir sırada sıraların gerilerinden gelen Metin “*bunu yazıyorsun değil mi?*” diye sordu. “*Zaten yazılması gerekeni düşünüyordum*” cevabını verdim. Daha fazla konuşmadık. Karanlıkta adımlarını hızlandırıp önlere doğru gitti.

Çok uzun olmayan zaman aralıklarında molalar veriyorduk. Aramızda neşeli sohbetler ve Kürdistan’a ilişkin duygular geliyordu. İkinci molamızda sigara içiyorduk. Cafer’in sesi duyuldu yanımızda: “*Selçuk nerede?..*” Rohat’la birlikte gelmişti beni sormaya. Ziyaretlerine değer verdiğimi söyledim. Yürüyüşten bu yana ilk defa görüşüyorduk. Doğrusu Avrupa’dan iyice tanışanlar olarak birbirlerimizin yürüyüş gücünü merak ediyorduk. Cafer “*aslında bize göreymiş*” dedi. Ben de “*gerçekten geç kalmışız*” karşılığını verdim. Kısa bir sohbetten sonra kendi takımlarına dönecikleri sırada Cafer’in elindeki elfeneri yandı. Bir-iki arkadaş hemen uyarı yapınca Cafer “*kusura bakmayın, tecrübesizliktir*” derken, Rohat da “*anlayışla karşılayın, yeni katılımız*” sözleriyle tamamladı. Hepimiz bu sözlere gülerek onay verdik.

Yolda zaman zaman sessiz sohbetler yapıyorduk. Bizim takımın 1. manga komutanı Xelîl, hem yolu tanıyor, hem de ülke pratiği vardı. Anılar anlatıyordu.

Bir süre sonra tümsek bir noktayı aştığımızda Xelîl “*burası sınırdır*” deyince, ben de “*gerçekten mi?*” diye sordum. O da “*komik*

bir sınır, değil mi?” sorusuyla cevapladı.

Epey yorulmuştuk. Artık bu gece konaklayacağımız noktanın bir an önce gelmesini arzuluyoruz. Bu konaklama noktası Dicle suyuna yakın bir yerdeydi.

Yaklaşık beş-altı saatlik bir yol yürüyüşü ardından konaklama noktasına vardık. Çok derin bir vadiydi. Etrafı büyük kayalıklarla çevriliydi. Derinlere inerken yer yer elfeneri kullanmak zorunda kaldık. Serhat (Suudi) son noktada bir kayadan diğerine fırlayıp düşmüştü. Çenesinden ve bir parmağından yaralanmıştı.

Manga manga belirli noktalarda yattık. Ben, Rizgar (Zagros), Sadun ve Mazlum serdiğimiz bir yağmurluğun üstünde uykuya geçtik. Rizgar Zagros tecrübelerini aktararak “*sırt sırta verelim ki üşümeyelim*” dedi. Söylediği doğrudu, ama üşümemeye yetmemişti yine de.

Ertesi gün akşama doğru harekete geçtik. Botlar Dicle suyunun, bilinen diğer bir adıyla türkülere konu olan Ava Mezin’in kıyısına taşındı. Takım takım geçecektik.

Suyu gördüğümde “*Ava Mezin Ava Mezin*” diye başlayan ama devamını bilmediğim türkü aklıma gelmişti. Bir olayı daha çağrıştırmıştı. Kasım ’87 yılında Ava Mezin’nden geçerken bir grup arkadaş kurulan pusu sonucu şehit düşmüştü. Bu grup içerisinde yakından tanıdığım, devrimci olmamda rol oynayan ve uzaktan akrabam olan Aydın Bulut da vardı. Onları bir kez daha andım.

Böyle bir sudan ilk defa geçiyordum. Botlara da hiç binmemiştim. Bir rüzgar esiyordu. Yağmur da hafiften yağmaya başlamıştı. İki kurye arkadaş sekiz-on arkadaşı karşı tarafa geçirip geri dönüyorlardı. Ama nasıl da seri ve dikkatli çabalıyorlardı. Hayran kaldım bu çabalara, saygıya değer çabalardı. Bu kadar önemsemelerini anlayabiliyordum. Belli ki, bu tarihi işlerin bilincindeydiler.

İnsanın aklına olumsuzundan birçok durum gelebiliyordu. Büyük çoğunluğumuz yüzme bilmiyordu. “*Pusu varsa*”, “*bot devrilirse*”, bilmem ne olursa, sonuç ne olurdu vb. istenmeyen durumlar akla geliyordu, alınan tedbirlere rağmen.

En son grup da suyu geçtiğinde karanlık iyiden iyiye basmıştı.

Suyun yaklaşık ikiyüz metre uzağındaki bir noktada bir araya toplandık. Zap'tan bir grup gelecekti. Bizim kuryeler o grubu, o grubun kuryeleri de bizi götürecekti. Saat 18.30 sıralarıydı. Karşı grubun yaklaşık saat 20.00'de ulaşacağını söylediler. Kapkaranlık bir ortamda takımlar halinde beklemeye başladık. Çantalarımızdaki ekmekten yedik, sigara içtik. Birbirimizin yüzünü seçemeyecek kadar hava kararmıştı.

Grup belirlenen saatten daha erkenden bulunduğumuz noktaya ulaştı, kalabalıktı. İçlerinde Dîlan da vardı. Bir süre önce üç Fransız gazeteciyle Zap'a gitmişti, geri dönüyordu okula. Birkaç dakikalığına görüştük.

Gelen ve giden gruplar olarak merhabalaştıktan sonra yolumuza devam ettik. Yavaş yavaş yağmur da yağmaya başladı. Yolun kimi kesitleri çok çamurlu ve biraz da yokuş. Bu durum yürüyüşümüzü yorucu kılıyordu. Öndeki arkadaştan biraz kopup uzaklaşsan hemen yolu kaybedebilirsin. Çok karanlıktı. Yükseklerle doğru yürüdüğümüz için ufuk aydınlığı yol takibini bir parça kolaylaştırdı. Kafalarımızın silüetini takip ederek yürüyorduk.

Hem susamış, hem de yorulmuştuk. Hedef noktamız Çiyayê Bêxêr (Hayırsız Dağ)'dır. Yağmur gittikçe şiddetleniyordu. Yürüyüş temposu düşüyordu. Ta Ava Mezin'den bu yana Çiyayê Bêxêr görünüyor olsa da, yürüyor yürüyor, bir türlü ulaşamıyorduk. Gerçekten de ne hayırsız dağdı ismi gibi...

Bir sırtta birkaç kom ve Kürt çobanlar vardı. Komlarda koyun ve çobanlarla birlikte yaşıyorlardı. Üç ayrı koma yerleştik. Koyunların yattığı yerler olsa da, bizim için o an bulunmaz yerlerdi. Çoğu arkadaş hemen yer kapıp yatmaya başladı bile.

Şoreş'le aynı komdaydık. Kurye, çobanlar, Şoreş, Sabri ve ben hemen yatmadık. Bir çay yapılacağı söylendi. Şoreş, yorgunluktan sonra çayın çok iyi geldiğini söyleyerek beklememi belirtmişti. Bu arada kurye arkadaş çantasından bir gerilla ekmeği ve bir soğan çıkardı. Her ikisinden birer parça yedik. İlk defa gerilla ekmeğini ilgiyle yiyordum. Ben yerken, Şoreş de beni ilgiyle izliyordu.

Derken çay da oldu. Sadece bir kirlenmiş bardak vardı. Barda-

ğın kirliliği kimin umurunda sanki. Küçük bir suyla çalkaladın mı yeter de fazla bile. İlk çayı Şoreş'e uzattılar. Şoreş de ısrarla bana ikram etmek istedi. Ben de Şoreş'in içmesinde ısrar ettim, içmek zorunda kaldı. Sonra arkamdaki kasada kırık bir bardağın daha olduğunu söylediler. Bir tarafı yarı yarıya kırıktı ve diğer bardaktan daha fazla kirliydi. Onu da biraz suyla çalkaladılar. Kırık noktasına kadar doldurulan bu bardak da bana uzatıldı. Zevkle içmeye başladım. Şoreş gülümseyerek bana bakıyordu. "*Selçuk, nereden nereye! Avrupa'ya böyle bir yerde, böyle bir bardaktan çay içtiğini yazarsan acaba inanırlar mı?*" Bir an için oradaki yaşam imkanları gözlerimin önüne geldi. Böyle bir yerde değil yatmak, geçmek bile istemezdim. Tabii öyle bir bardaktan da çay içilemezdi. Belki böyle bir bardağı bulundurmamak, eleştiri konusu olurdu.

Benim için hiç yadırganacak bir durum değildi, çok doğaldı. Hatta o günkü koşullarımız için sıcak ve yağmurdan koruyan bir yerdi. İsteyerek yaşadığımız değil, zorunlu olduğumuz için buna da, daha fazlasına da katlanacağız.

Gece soğuktu. Yağmur yağdı bütün gece. Nöbete çıkan bütün arkadaşlar hep ıslandılar. Cılız ateşimiz doğru dürüst ısıtmıyordu bile.

Sabah 06.00 sıralarında yola çıktık. Çiyayê Bêxêr noktasına gideceğiz. Bir ihtimal, oradan arabalarla kalan yolumuza devam edeceğiz. Noktaya yaklaşık bir saatte ulaşabileceğimiz söylendi, tabii yağmur da bizimle yola çıkmıştı. Çamurlu ve kaygan yolda yürüdük, ıslana ıslana.

En nihayetinde noktaya ulaştık. Oradaki arkadaşlar hazırlıklıydılar. Sobaların gümbür gümbür yandığı çadırlara yerleştirildik. Tanıdığım bir arkadaş çıktı: İbrahim (Kadah). "*Tanıdın mı?*" diye sorduğumda cevap vermeye hazır değildi. Şaşkınlıkla süzdüğü anda, kendi ismimi söyledim. Yakından tanıştığımız için hatırlamakta zorlanmadı. Biraz sohbet etme olanağımız oldu.

Hemen çorbaları içtik. Ardında çay ve sigaraları içtik neşeli sohbetler arasında. Öğleye doğru da salçalı pilavı yedikten ve çayı da içtikten sonra yola çıktık. Ulaşmayı hedeflediğimiz nokta ise Çiyayê Spî'ydi.

Bayan arkadaşlar da Çiyayê Bêxêr'in hemen eteğindeki küçük köye yerleşmişlerdi. Çadırlardan çıkarak köye gittik. Yol oradan geçiyordu zaten. Dört bayan, beş erkek arkadaş yürümekte zorlanırlar diye o köyde kaldılar. Bir sonraki gün arabayla Çiyayê Spî'ye gideceklerdi.

Yağmur hiç durmadı. Sanki yağmurlar bizi beklemiş, biz yola çıkınca gökyüzünden üzerimize boşalmak istemişti. Geçtiğimiz yolda, içinden geçtiğimiz köyde hiç insan yoktu. İki köpek vardı, havlıyordu. Dört eşek de umarsız bir şekilde otluyordu. Birkaç saat sonra boşaltılan bir köye ulaşmıştık. Mola verdik. Boş evlere geçtik. Hem yağmurdan korunduk, hem de dinlendik biraz. Ateş yakacaktık ki, kuryeler seslendiler hareket edeceğiz diye.

Asıl zorluk şimdi başlıyordu. Yaklaşık beş saatlik bir yol yürüyecektik; hem de hiç ara vermeden, yağmur altında. Yolumuz kimi zaman toprağa sürülmüş tarlalardan geçiyordu. Ayakkabılarımızla birlikte çamur da yapışıp kalkıyordu. Ayaklarımız daha da ağırlaşıyordu. Çok yoruluyorduk ama ara da veremiyorduk. Yağmur şiddetinden bir şey kaybetmiyordu. Zaman zaman geride kalanlar, kayıp düşünler ve boşalan yağmurlar yürüyüş tempomuzu düşürüyordu. Karanlık da basınca yürüyüş daha bir ağırlaşmaya başladı. Elbiselerimiz sıırılsıklam, ayakkabılarımızın içine su doldu. Aralıksız yürüyüş nedeniyle ayakkabılarımızın içinde toplanan su ılıklaşmıştı.

Çiyayê Spî'ye ulaşamayacağımız kesinleşmişti. Güzergahımıza yakın yerde bulunan bir köye gittik. Ulaştığımız ilk evler boştu. Köy KDP yanlısıydı. Isınmamız ve elbiselerimizi kurulumamız gerekiyordu. Girişimde bulunduğumuz bir-iki ev kapıyı açmadı. Daha sonra takımlar halinde çareler bulmaya çalıştık. Biz de kapıyı zorla açıp bir eve girdik. Tek odalı evdi Yataklarını sermiş yatıyorlardı. Bir ana baba, iki-üç çocuk vardı. Korku ve panik içindeydiler. Beklemedikleri bir iyi niyetli baskına uğramışlardı. Sekiz yaşlarında bir çocuk avazı çıktığı kadar ağlıyordu. Ana yatağın üzerinde doğrulmuş otururken, pijamalı baba durmadan yalvarıyor ve evi terk etmemiz için ricada bulunuyordu. En tücrübelimiz olan Xelîl, olgun bir üslupla, niyetlerimizin kötü olmadığını, buna mecbur kaldığımızı-

zı, biraz ısındıktan sonra ayrılacağımızı söylüyordu. Ama ev sahibi ikna olamıyor, ağlayan çocuğu için de “*lütfeñ terk edin, bakın çocuğum korkusundan çıldırıyor*” diyordu. Sadun sert bir üslupla “*biz Saddam’ın askeri değiliz, niye böyle dayatıyorsun?*” diye çıkışınca müdahale ettik. Bir soba yakımı kadar ısınacağımızı söylemiştik. Ev sahibi baktı kendi tutumumuzda ısrarlıyız; gitti odun getirdi, sonra da lambadaki gazı da odunların üzerine dökerek, erkenden yanmasını sağladı. Amacı belliydi; bir an önce soba yansın; ısınsınlar ve evi terk edip gitsinler! Bir de gidip kalacağımız boş evlerde yakmak için odun verecekti. Bu şartı da kabul etti. Böyle bir gergin ortamı yatıştırmaya ve atlatmaya çalışırken, Zerdeşt durmadan sıkıştığını, dışarı çıkmak zorunda olduğunu söylüyordu. “*Sırası mı?*” dememize rağmen Zerdeşt dışarı çıkmakta ısrarı sürdürdü ve dışarı çıktı. Sonunda sobayı yaktık, epey ısındık. Adam da ağlayan çocuğunu koz olarak kullanırken, hep “*rica ediyorum, kurban. Çekin giden, çocuk çıldırıyor*” diyordu. İsmiñi öğrendiğimiz çocuğa “*ağlama Evin, korkma, uyu*” vb. telkinlerinde bulunuyorduk.

Bir süre sonra evi terketmeye karar verdik. Yeterince odun da alacaktık. Boş eve gittik. Diğer gruplardan fazla haberimiz yoktu. Odunlarımız çok az, hava ise hem çok yağışlı, hem de çok soğuktu. Boş evin orada bir merdiven vardı. Basamaklarını söktük. Daha sonra direklerini yakmaya başladık. Oda duman dolmuştu. Sabaha kadar doğru dürüst uyuyamadık, ama ateşimizi söndürmedik. Bu arada diğer gruplarla da ilişki kurmuştuk.

Sabah çıkan bazı arkadaş tüm gruplara haber verdiler. Bütün arkadaşlar toplanınca yola devam ettik. Çiyayê Spî’ye yakın bir noktadaydık. Dağın doruklarını bembayaz bulutlar kaplamıştı.

Bir süre yürüdükten sonra, sıra Çiyayê Spî’yi çıkmaya gelmişti. Bir ara Metin, Şoreş ve ben birlikte yürüdük. Metin gil bir yaşlının evinde misafir kalmışlardı. Sabah kalktıklarında başlarının üstünde kurutulmuş üzümün asılı olduğunu görmüşler ve ceplerini doldurmuşlar. Metin biraz bana verdi, biraz da arkamda yürüyen Xelîl’e verdi. Yokuşa tırmandığımız sırada kuru üzümleri de yememiz enerji biriktiriyordu bizde.

Yokuş yaklaşık ikibin metre kadardı. Tepeler, dağlar, koskoca büyük kayalıklar büyülecî güzellikte. Bir yandan yürürken, diğeryandan çevremdeki doğa güzelliklerini izliyordum. Çoğuy arkadaş gibi çok yorulmuştum. Daha geride kalanlar vardı. Çok ağır tempoyla yürüyordum. Oturup dinlenmek istemiyordum. Dinlenmeden Çiyayê Spî'ye çıkmayı kendime bir sınav olarak koymuştum. Zor bir andı. Ben savaş cephesine gidiyorum. Yarın bunun gibi ya da daha ağır zorluklar karşıma çıkacaktı. Bu zorluklar karşısında ne kadar dirençli olabilirdim? Zorlukların üstesinden nasıl gelebilirdim? Nasıl bir irade ve azim taşımalıydım? Daha birçok soru ve cevaplar konusunda yoğunlaşıırken, aynı zamanda yürüyordum. Nasıl kazanılır ve kaybedilir'i kendi kendimle tartışıyor ve bundan yürüme gücünü ediniyordum.

Çiyayê Spî'yi çıktığımızda bir kez daha arkamıza dönüp bakmaktan kendimizi alamadık. Artık yokuş aşağı başlıyordu, bir devamla dağlar vardı. Göz alabildiğince dağlar yükseliyor ve uzanıyordu. Bu dağlar bizim dağlardı.

Artık yorgunluğumu unutmuştum. Çektiğim yorgunluk boşa değildi. Bu sırta çıkmak zorundaydık. Çok doğal olarak da yokuş yukarıyı tırmanacaktık, hepsi o kadardı.

Çiyayê Spî'yi çıktıktan sonra oradaki tepecilerin noktasında biraz dinlendik. Az sonra da düzenleme yapıldı ve buna göre takımlar aşağı doğru yerlerine indiler.

Mevsim sonbahar olsa da müthiş güzellikler gözlerimi kamaştırıyordu. Kuşlar ötüşüyordu. Çeşit çeşit ağaçlar vardı. Milan tanıtıyordu. Ya müthiş kayalıklara ne demeli, nasıl anlatmalı... Ağaçlardan dökülen yapraklar, bir halı döşemesi gibiydi.

Bu güzel doğa manzaraları bir yandan beni büyülerken, içimdeki hayali Kürdistan'ı uyandırırken, diğeryandan beni Kürdistan'da geçen yıllarıma götürüyordu. Bazı yerlerin bana çok uzun yıllar önce gördüğüm, yaşadığım köyümün bazı coğrafya parçalarını çağrıştırması beni hayrete düşürüyordu. Örneğin bir sırttan geçerken serin bir rüzgar yüzümü yaladı. Bu sırt ve rüzgar belki yirmi yıl önce Kuruca (Xezik) köyünden eski köyümüz olan Xeylan'a

annemle birlikte giderken yolumuz üstündeki bir sırtı ve orada esen rüzgarı çağrıştırdı. Yine patika bir yol, aynı köyler arasındaki Gelendere denilen noktayı hatırlattı. Daha birçok manzara, hatta taş ve toprak biçimleri bende geçmişte gördüklerimi çağrıştıyordu. Geçmişle bugün arasında gidip geldim ve bugünden de hep geleceği düşleyerek yürüyordum.

Bu manzaralar karşısında “*tam aradığım, tatmin olacağın yerler. Artık kimse beni buradan çıkaramaz*” diye geçirdim içimden.

Çiyayê Spî’nin dolunda bayan arkadaşların bir koğuşuna yerleştirildik. Önce çok nefis bir çorba, ardından çay içirdiler. Geçen gece uyuyamadığımızdan uyuyup dinlenmek istedik. Daha yarım saat geçmemişti ki, uyandırıldık. Aşağıdaki yola inecek, oradan arabalarla Zap’a hareket edecektik.

Yola aynı yerde yerleşen 1. ve 2. takımlar henüz inmemişlerdi. Biz ve bayan takımı arabalara binip cephe karargahı yakınında indirildik. Geri giden arabalar diğer iki takımı Zap’a yakın noktaya götürmüşlerdi.

O gün de çok yağmur yemiştik. Hava da epey soğuktu. Biz iki takım cephe karargahının çadırlarına yerleştirildik. Burası etrafı büyük kara kayalıklarla kaplı bir vadiydi. Herhangi bir tarafa baktığında koskocaman kayalıklar görürdün. Bir de karşında yükselen kayalığa bakakalıyorsun.

O gece çadırda diğer arkadaşlar kadar ıslanmamış olmama rağmen, beni bir titreme tutmuştu. Çok üşüyordum. Böyle ciddi rahatsızlık durumlarında kendimi bildim bileli uyku esnasında dünya kadar rüya görürüm. Yine rüya görmüştüm. Hatırladığım rüyalar-dan biri Özgür Politika gazetesine ilişkindi. Orada çalışan bütün arkadaşları görmüştüm. Önderlik sahasına gelmeden önceki son faaliyet sahamdı. Bu satırları yazarken de oradaki değerli arkadaş-ları bir bir içimde anıyorum...

Sabah kahvaltısından sonra az uzağımdaki yola inip çamurlu yolda yürümeye başladık. Aşırı çamur ve rampadan dolayı bir saat kadar yürüyecektik. Arabaların beklemekte olduğunu söylemişlerdi. Vardığımız bir dereden birikmiş su aktığını gördük. Sel

akıyordu bulanık halde. Kurye ile birlikte Şoreş ve Xelîl suya vurup geçtiler. Yakınımızdaki köyden traktör getireceklerdi. Bir süre bekledikten sonra, Rizgar Zagros yanımıza yaklaşıp “*traktör gelmeyebilir, biz de vurup geçelim*” deyince “*tamam, haydi geçelim*” cevabını verip ayağa kalktım. İlkin o, ardından ben ayaklarımızı elimize alıp suyu geçtik. Daha sonra diğer arkadaşlar da suya vurup geçtiler. Yakınımızda yolun üstündeki köyden geçerken, köylüler evlerinin önüne çıkıp bizi seyrediyorlardı. İyi ki suyu geçmiştik. Arkadaşlar traktör bulamamışlardı. Köyün öbür tarafında bekliyordu önümüzde giden üç arkadaş. Arabalar orada bekliyorlardı. Kuryeler ilk başta bağlantı kuramayınca iki grup halinde ateş yakmak kalmıştı bize. Kötüsü yağmur damlacıkları düşmeye başlamıştı. Acıkmıştık da. Yakınımızda yol kenarında istiflenmiş taze turplar vardı, birkaç tane alıp yemiştik. 15-20 yıldan sonra ilk defa turp yiyordum. Daha sonraki kokusuna büyük alerjim vardı. Orada yedim, ama bundan sonra yememeye devam edeceğim.

Bir süre bağlantı kuruldu. Bulunduğumuz yerden sağ yönümüzdeki tepeyi tırmanmaya başladık. Tepeyi çıkmakla arabaların çıkarması bir oldu. Vakit kaybetmeksizin uygun düzenlemeyle arazi arabalarına bindik. Bizlere birer paket sigara verildi. Ayrıca arabada biraz bisküvi ve kabak çekirdeğini aramızda bölüştük. Öğleden sonraydı, sabah kahvaltı yapmıştık.

Kurye, açlık sorununun çözümü için bisküvi ve cola almayı düşündü. İki saate yakın bir mesafeden sonra gelen Amediye kasabasında mola verdik. Bir ara Şoreş çağırıp, Amediye’yi dışarıdan seyretmemi istedi. İndim. Hafiften yağmur da yağıyordu. Kurye ve dört arabanın şoförü bisküvi-kola işiyle uğraşırken, ben kayalıklardan oluşan büyük yükseltilerin çevrelediği Amediye’yi izliyordum. Yolun üst ve alt tarafından iki ayrı şelale akıyordu. Alışveriş yapılan büfe kadar küçük bakkalın arkası derin bir vadiydi. Düzenli akıtılan suyun etrafında korukluklar yapılmıştı. Karşı sırtta birbirine basamak gibi yapışık iki güzel ev Amediye’yi daha da güzelleştiriyordu. Bulunmaz bir turistik yer olarak düşündüm.

Alınan bisküviler, kola ve yedigünler Türk malıydı. Yolda yemeye başladık. Yiyeceklerimizi bitirdiğimizde, iniş noktasına varmıştık bile. Beklemeden Zap nizamiyesine doğru, kayalıklar arasında ilerleyen yolda yürümeye başladık. Burası da çok güzeldi. Hem yürüyor, hem de seyrediyorum çevremi. Bazen dönüp arkama bakıyor ve geçtiğim yerler güzel bir manzara gibi gözlerimin önünde aşağılara uzanıyordu.

Bir saat sonra tek parçalı çok yüksek bir kayalığın altındaki bir-iki çadırdan oluşan nizamiyeye ulaştık. Bizden önce çıkan iki takım da orada bekliyordu. Biz de o gece orada sabahladık.

Kahvaltıdan ve çay içtikten sonra tekrar yola çıktık. Hep yokuş yukarı yürüyecektik. Yaklaşık iki saat sonra Zap “*şehri*”nde olacaktık. Dağların doruklarına ince karlar da düşmüştü.

Yorgun argın, zorbela çıktığımız dağın sırtından merhabalaştık Zap’la...

17 Aralık 1996

Sen veya o?

Öyle ya, bu “*sen*” kimdir? Bundan sonra hitap edeceğim, muhatap alacağım bu “*sen*”i nasıl biri olarak düşünüyorum?

Bu “*sen*”, hem herkestir, hem hiç kimsedir. “*Sen*”le tartışacağım. Düşündüklerimi aktaracağım. Bir mektup gibi, belki de bir mektuptan da farklı. Bilemiyorum, nasıl bir şey ortaya çıkacak. Ama yazmak gerek. Kürdistan dağlarından yazmak çok heyecanlı, çok romantik olsa gerek.

İdealimdeki insana hitaben yazma biçiminde karar kıldım. İdealimdeki insanı çok fazla tarif edemiyorum. Hem kalıplara koymak da istemiyorum hani. Sınırları ve biçimi belli olan her şey eksikse, ben idealimdeki insanı tarifsiz ve sınırsız olarak duyurmak istiyorum. Ulaşılır değil, yakınlaşılacak ama bir ömrün yetmeyeceği kadar ileride olan bir insan düşünüyorum, hedefliyorum.

Bu insan “*büyük insan*”dır.

Hiç kimse böyle bir insan olmadı daha. Ama insan olan herkes-
te bu “*büyük insan*”dan parçalar, özellikler var.

Ben “*büyük insan*” parçalarına ve özelliklerine hitap edeceğim.

Bu anlamda yazdıklarım belli ve kafamda tasarladığım tek bir
insana yönelik değil.

Saygı duyduğum insan, aynı zamanda sevdiğim insandır. Sevdi-
ğim ve saydığım tek bir insan değil, sayamayacağım kadar çoktur.

17 Aralık 1996

Proleter Celal

Bugün Zap’a göneş doğmuş. Zaten dün gece ayışığı vardı, yıl-
dızlar doğmuştu. Bu hava bozmadı. Sabahla birlikte devam etti.
Zap vadisi çok derin olduğundan güneş henüz bu sabah saatlerinde
çevreyi tümünden farketmiş değil.

Bugün bizlere, gerillada kefyeye olarak bilinen büyük şallar veril-
di. Şalın uçlarındaki iplikleri bir çeşit bağlamak, ya da örmek gere-
kiyormuş. Xelîl bir örnek gösterdi. Biraz devam ettim, ama baktım
ki biteceği yok... Biliyor musun, ben sabırsızım. Hep erkenden işi-
mi bitirip, üstümdeki yükü veya stresi atmamak istiyorum.

En mutlu olduğum anlar, işimi istediğim gibi bitirdiğim zaman-
lardır. Kusura bakma, anlattıklarım arasına kendi bir özelliğimi
koydum.

Şalın ipliklerini kendime göre bağlamaya başladım. Küçük
küçük tutamlar halinde bağlamayı kararlaştırdım. Basittir ama
seri gitti.

Güneş doğmuş doğmasına ama ne bahar, ne de yaz güneşidir.
Sonbahar, hatta kış mevsimi olduğunu saklayamıyor.

Arasıra kuşlar ötüşüyor. Senin de, herkesin de duymasını ister-
dim.

Ben içeride şalın ipliklerini bağlarken, çadırın dışında Berxwe-
dan da odun kırıyordu baltayla. Bir ara ağzından Ahmet Kaya’nın
“*Uçun, kuşlar uçun, doğduğum yere*” şarkısı çıktı. Hemen çok de-

ğer verdiğim şehit Proleter Celal aklıma geldi.

Proleter Celal’le Paris’te tanışmıştık. Almanya’dan Fransa’ya gazete çalışmalarını aktarınca O’nu da bu çalışmalara katmıştık. Saflara yeni katılmıştı. Çok iyi Fransızca biliyordu, Türkçe’yi sonradan öğrenmişti. Zaten benim ismimi bir türlü doğru telafuz edemiyordu. Bu nedenle bazen doğru telafuz edene kadar tekrarlatınca kızılıyordu. Ve diğerlerine karşı sık sık kullandığı “köylü!..” deyimini benim için de kullanırdı.

Proleter Celal daha sonra ’90 yılında Mahsum Korkmaz Akademisi’ne gitti. Eğitimini tamamlayınca da “doğduğum yere” gitmişti. ’92 yılının sonlarında KDP-YNK’nin PKK’ye karşı savaşlarında o da ARGK gerillası, bölük komutanı olarak savaşmış ve şehit düşmüştü.

Düşünebiliyor musun, zaman ya da yıllar ne çabuk akıp gidiyor. Altı yıl önce ayrılmış, vedalaşmıştık Proleter Celal’le. Ayrılık anında “*sizi utandırmayacağım*” dediğini çok iyi hatırlıyorum. O şehit düştüğünde ben Almanya’nın Düsseldorf şehrinde Serxwebûn çalışmalarında yer alıyordum.

Onun şehadetinin üzerinden dört yıl geçti. Ve ben şimdi, ülkenin temiz havasını Zap vadisinde soluyorum.

Biliyor musun, duygusallığım tutmuş olacak ki, içimden “*Proleter Celal’le buralarda buluşsaydık, ne kadar anlamlı olurdu*” diye geçirdim. İnaniyorum konuşacak o kadar çok konumuz olacaktı ki...

Mektubun sonuna gelirken, güneş daha da yükselmiş ve naylon çadırımızdan içeri sızmış bile.

Zap’a kadar gelmem bir adım, önemli olan devamını da getireceğim. Proleter Celal’in beklentisi ve inancı asla boşa çıkmayacaktır. O’nu bir kez daha ülkemizin topraklarına derin saygılarımla anıyorum.

Anlattığım gibi, birden aklıma geldi Proleter Celal ve bu vesileyle düşündüklerimi senin de öğrenmeni istedim ve sana yazdım.

18 Aralık 1996

Ayrılık zor mu?

Bugün de hava güneşli. Ama sıcak da değil, soğuk da, ikisinin arası ya da soğuk ağırlıklı bir hava.

Dün bizim takımın birinci mangası, bugün de ikinci mangası yemekçi ve ekmekçi.

Çaydanlıkta, sobadan çıkardığım köz üzerinde suyu biraz ısıtıktan sonra saçlarımı yıkadım. Ahmet Palu su dökerek yardımcı oldu. Saçlarımı kurulandıktan sonra ben, Ahmet Palu ve Sabri fırının bulunduğu noktaya indik. Aşağıda Rohat da traş oluyordu. Burnunu da sabunlamıştı. Ahmet Palu'ya dönerek, Rohat'a ilişkin bir espri yaptım: *“Rohat sen ek olarak burnunu da traş ederek, farkını koyuyorsun. Şimdi senin manga komutan yardımcılığını kabul ediyorum.”* Yüzünde traj bıçağını gezdirdiğinden sözlü cevap vermedi, gülerek karşılık verdi. O da bizimle gelecekti. İş uzun sürünce, biz çekip gittik.

Fırın bir kayalığın altında. Az aşağıdan Zap suyu geçiyor. Geçiş yolunun üst tarafında. Giderken yolda karşılaştığım Direncan ve Berfin de fırına kadar geleceklerini söylediler, beraber gittik.

Bir süre sonra başka arkadaşlar da yemek almak için geldiler. Bir ara fırının güneş vuran yamacında ben, Rojhat, Ahmet Palu ve Sewra sohbet ediyorduk. Konu yazı yazma üzerinde de açıldı.

Bugün Cuma arkadaşın gelip toplantı yapacağı, askeri eğitim görmesi gerekenlerin gideceği haberi gelmişti. Bundan konuşurken, Rojhat *“bana bazı ayrılıklar zor geliyor”* dedi. Sewra ise *“heval gerillada bu tür ayrılıklar çok olur, alışırsın”* cevabını verdi...

Sadun'un kuru fasulyeleri daha pişmemişti. Fırının yamacında güneşle birlikte, soğuk rüzgar da esiyordu. Gerçi yeni kefyelerimizi dolamıştık boynumuza... Sabri elindeki tabak ve şişeleri yıkamaya, Sewra da koğuşuna gitti.

Rojhat da ısrar etti, gidip bulunduğumuz yamacın öbür tarafındaki teleferiği görmemizi istedi. İlk *“hayır”* dedim, sonra gönül-süzce kabul ettim.

Yolda, ayrılığın neden zor olduğu konusunda fikrimi sordu. Bu

tür ayrılıkları anlayabildiğimi sanıyorum.

Yaratan insan, kendi manevi ihtiyaçlarını, boşluklarını tespit edebilen insan için zorluklar kalıcı olmaz. Yani kendini kandırmadan tanıyan insan önceden hazırlıklıdır. Hayal kırıklıklarına uğramanın zeminini daha önceden ortadan kaldırır, yürüyüşün ileri kesitinde bir önceki yaşam düzeyi doyurucu olmaz ya da bugünde dünü ararsan başarılı olamazsın.

Alışkanlık ya da bazı değerler insanda iz bırakır. Alıştığın bir ortam vardır, sevdiğin arkadaşların vardır. Ayrılırken sende buruk bir acı bırakır. Yanılmamak gerekiyor: Son ayrılık noktası, senin için daha önce yoktu. Daha önceki ayrılığında da aynı buruk acıyı yaşamıştın. Ama sonradan yeni ortama katılım sağlıyorsun, yeni arkadaşlıklar yaratıyorsun. Böylece buruk acıya yola açan boşluklarını dolduruyorsun.

Yani toplumdan kopmadığın müddetçe, gideceğin her yerde katılım sağlayacağın bir yaşam ve seveceğin arkadaşlar olur. Ama kendiliğinden de hiçbir şey olmaz. Gelecek karşısında güçlü ve umutluyusan, senin için ne bir çözümsüz sorun, ne de aşılmaz zorluklar olur. Bende de yaşandı. Avrupa'da yer değiştirirken, yine Avrupa'dan bu sahaya gelirken, alıştığım ortam ve arkadaşlar vardı. Bir daha onları göremeyeceğimi düşündüm. Biliyorum duygusal bir yaklaşım olduğunu, ama gittiğim yeni yerlerde sevillecek veya alışılacak ortam ve arkadaşlar buldum. Tabii bu, eski arkadaşlarını unutuyorsun anlamına gelmez. Tersine, yaşam tarihini zenginleştiriyorsun. Yenilikler ekledikçe, geleceği, yarını daha çok merak ediyorsun. Çünkü geçmiş yaşanmıştır, merak edilecek bir yanı yok, ama gelecek daha yaşanmamıştır. Onun için onsuz yaşayamayacağın bir arayışçı kesilirsin. Demek ki, her ayrılık, bir başka yenilikte buluşmaktır.

19 Aralık 1996

İlk toplantı

Sabah duyduk dün gece Cuma arkadaşın geldiğini.

Nöbetçilerimizin getirdiği kahvaltıyı çay kaynamadığından daha yememiştik. W. Mahir geldi ve “*saat 7.00’ye 15 kala okulda olun*” dedi. Çayı beklemeden alelacele kahvaltıya başladık. Ardından hemen okula indik.

Toplantı Cuma arkadaşın saat 07.00’de gelmesiyle başladı. Toplantı hakkında bilgimiz vardı. Askeri eğitim görmesi gerekenler toplantı ardından ayrılacaklardı. Bazı arkadaşlar da yapılacak merkez ya da askeri konsey toplantısından sonra askeri eğitime ve görev sahalarına gideceklerdi.

İsim listesi okundu. Askeri eğitim görmesi gerekenler arasında görev sahaları belli olan arkadaşlar da vardı. Benim de ismim toplantıya katıldıktan sonra askeri eğitim görmesi gerekenler arasında geçiyordu. Ben, Cafer, Rohat ve Ahmet Dere, benzer arkadaşlarla birlikte daha sonra askeri eğitime katılacağız.

Cuma arkadaş çoğunlukla Kürtçe konuştu, ama ben de ağırlıklı olarak anladım.

Çıkardığım sonuç: Askerlik bu sefer çok ciddi ve tüm kurallarıyla yapılacaktır. Bırakalım kazanmayı, kaybetmemek için bile olsa işlere ciddi yaklaşılacaktır. Her birimizin tam bir PKK askeri olması gerekiyor. Başka çaresi yok.

Askeri eğitime ayrılan arkadaşlar saat 10.00’da ayrıldılar. Yeni ve tecrübesiz oldukları için biraz buruk ayrıldıklarını söylediler. Ben o an hazır bulunamadım.

Askeri eğitimin nasıl yapılacağı konusunda açıklamalar yapıldı.

Bilmiyorum, herhalde ben, askeri eğitimi çok abartıyorum. Bir yüksek dağ düşünüyorum. Zaman zaman yağmurlu ve zaman zaman çok soğuk geçeceğini tahmin ediyorum. Bazen çamurlarla süüneceğimizi, ama yine de çok hızlı hareket halinde olacağımızı gözlerimin önüne getiriyorum. Örneğin, üstümüz başımız çamur ve kir içinde kalacak. Ellerimizi ve yüzümüzü yıkayacak ne suyumuz, ne de zamanımız olacak. Karanlık bastığında yorgun argın düşeceğiz. Ve buna benzer birçok zorlukla karşılaşacağız. Böyle düşünmek veya hayal etmek benim için bir avantajdır. En azından böyle bir psikolojiyle hazır olacağım.

Belki daha zor, belki daha kolay geçebilir. Burası o kadar önemli değil. Kararım varsa, her türlüüne hazır olmak, bunu yaşamın kaçınılmaz bir parçası olarak düşünmek durumundayım.

Kalan otuz civarında arkadaş, mangalara göre düzenlendi. Bizim mangadan Rizgar da Çiyayê Reş'e gitmek üzere vedalaştı.

Akşam tekmil toplantısını yaptık. Manga komutanı Şoreş Kürtçe açılış yaptıktan sonra söz hakkını verdi. Kısa bir suskunluktan sonra Delîl Çirav söz hakkı aldı. Türkçesi zayıf olmasına rağmen Türkçe değerlendirme yapmaya başlayınca Şoreş'ten bir gülümseme diğerlerimize de yayıldı. Delîl'in kendisi de gülüyordu. "*Ee heval Kürtçe bilmeyen arkadaşlar var*" gerekçesiyle Türkçe konuştuğunu söylüyordu.

Velhasıl gülmekten tekmil toplantısını yapamadık.

Sen, bu anlatıklarımı gündüz ya daelektriğin ışığında okuma şansına sahipsin kimbilir. Ama henüz bitiremeden karanlık bastı. Biraz da karanlıkta yazdım, ama sonuçlandıramadım. Öbür gün bitirdim.

Sen, eğer bu satırları gecenin geç saatlerinde okuyorsan, sana Zap vadisinden iyi geceler diliyorum.

20 Aralık 1996

Dağ, müzik ve anılar...

Dün saat 22.30-24.00 arası nöbetçiydim. Bilmiyorum sen, belki bu saatlerde bir şeyler okuyordun, ya biriyle sohbet ediyordun, ya da (varsa) televizyon seyrediyordun. Bunlar veya başka uğraşlar içindeydin. Senin bu saatlerin nasıl geçti, bilemiyorum. Merak etmeme de gerek yok hani. Ama benim bu birbuçuk saatimin güzel, derin ve romantik geçtiğini belirtmeliyim sana.

Gökyüzünden yarımay ve yıldızlar kaybolmuştu. Yerini bembayaz bulutlar kaplamıştı ve bunun etkisiyle yeryüzü kapkaranlık değildi. Dikkat etsen, bir yerden diğer bir noktaya kadar fazla zorlanmadan yürüyebilirdin.

Beni uyandıran Delîl Toros da uzanıp uyuduktan sonra ben çadırdı yanan sobayla başbaşa kaldım. Dağda değerini daha iyi anladığım radyoyu cebimden çıkardım. Orta dalgadan müzik bulmaya çalıştım. Değişik değişik müzik türlerini dinledim. Türkçe, Arapça, Farsça, Yunanca, başka dillerden beğeniyle dinlediğim müzikler oldu.

Kulağım radyoda, gözlerim yanan sobadaydı. Ama hayallerim uzaklardaydı.

Mesela sana çok gereksiz gelebilir, ama ben dinlediğim sanatçıların o müzik parçalarını nerelerde seslendirdiklerini düşündüm. O müziğin ülkesini ve şehrini tasavvur ettim.

Dünyanın en müzikseverlerinden biri olarak beni kabul edersen, yanılmış olmazsın. Her zaman müzik sevgim kendini korumakla kalmadı, hep gelişti.

Müzik, vantansızdır. Pasaportsuz bütün sınırları delip geçer. Dolayısıyla müzik için her yer bir vatandır. Her kulak bir dinleme durağıdır. Bütün dinleme duraklarına uğrar da geçer dalga dalga...

Müzik, insanı duygulandırır, geçmiş anılarına götürür, gelecek yürüyüşüne hırs katar ve teşvik eder.

Belki sende de olmuştur: Mesela ben bir yeni kaseti ya da tek bir müzik parçasını ilkin nerede dinlemişsem, yıllar sonra aynı kaset ve parçayı dinlediğim zaman beni o yere götürür.

Ben böyle birkaç kaset ve parça hatırlıyorum. Bizim Huner-kom'un bir kaseti var, dinlediğim zaman beni Paris'e götürür. Bir diğeri beni Mahsum Korkmaz Akademisi'ne götürür. Beser'nin "*Nûrhaq*" adlı kaseti de beni Almanya'nın Düsseldorf şehrine götürür. Koma Çiya-1 kasetinde Besê'nin seslendirdiği ve benim de çok sevdiğim "*Rozerîn*" parçasını dinlediğim zaman, Helmond yolunda Serxwebûn'a arabayla gidişimi hatırlıyorum.

Var daha böyle müzik kaseti ve parçaları...

Dün radyoda Orhan Gencebay ve Vahde Vural'ı da dinledim. PKK'ye daha katılmadan önce dinlediğim iki sanatçıydı. Almanya'nın Morende ve Hollern mıntıkalarını hatırlattı. Buralarda meyva bahçelerinde çalışıyordum o zamanlar.

Belki uzattım, belki de ayrıntılandırımdı. Bir gecenin dağ karanlığında ve sessizliğinde bunları düşünmenin çok normal olduğunu, sanıyorum sen de kabul ediyorsun. Ben burada duygu ve düşüncelerimi yazıyorum. Yani, doğruları yanlışlardan arındırarak yazmayı düşünmüyorum. Ne düşünüyorsam, belli bir sınır dahilinde yazıyorum. Senin için de çekici olan bu biçim değil midir?

Elbette müziğin dün gece götürdüğu yerleri öyle uğrayıp geçmedim. Bütün hatırladıklarımı yaşadım da döndüm.

Ben müziği çok seviyordum, ama dağda daha sevdim. Dağ, müzik ve anıları birleştirdiğin zaman kendini romantik bir dünyada bulursun, hissedersin doyasıya.

Müzik gibi bu dünyayı da sevince, seninle bunu paylaşmak istedim.

21 Aralık 1996
Zap (Suyun Kenarı)

Özeleştiri ve Manolios

İki gündür Zap'ta eğitim devresini tamamlamış bir kısım arkadaşın platformları (özeleştirimleri) yapıyor.

Suyun hemen kenarındaki muhteşem okulda bu platformların tarihi anlamı var elbette.

Okulu bir görsen. Her gören neredeyse çarpılıyor. Bir mağara oyulmuş, önü de taşlarla geniş bir şekilde örölüp kapatılmış. Altı penceresi de var. Dışarıdan baktığın zaman iki katlı sanırsın. Yukarıdan sonradan yapılmış merdivenlerle iniyorsun. Kapısı da var, oradan içeri giriyorsun. Kapının dışında, dışarıya geniş bir delik açılmış. Sanıyorum, herhangi bir durumda, kapının çıkış hacminin yetmezliği dikkate alınarak, bu geniş delik açılmış.

İçerisi jeneratörle elektriklendirilmiş. Ampüller on ayrı noktada takılmış. Hitap yeri iki-üç metre genişliğinde; iki basamakla çıkıyorsun. Biraz yuvarlakça olan duvarları büyük sarı-kırmızı-yeşil bezlerle kapatılmış. Tabii ki içinde ikiyüzden fazla sandalye var,

Rüyalarım da değışti

Kaç gündür yazamadın sana. İnanır mısın, hemen her gün yazmaya niyetlendim. Neler yazacağım konusunda da hep yoğunlaştım. Kaldı ki, buralarda yazılacak çok şeyler var. Her an aklına bir konu gelebilir.

Kaç çadır değıştirdik bugünlerde! Zaman alıyor, yazma zevkini o an kırıyor. En azından erteletiyor.

Bir de düne kadar fiziki rahatsızlığım vardı.

Biliyor musun, çok sıkıldım bu duruma. Daha başlangıçta herhangi engelleyici bir hastalığın ortaya çıkmasından korktum. “*Ben böyle bir önemli zamanda hastalanacak biri olamam; kabullene-mem*” diye hep içimden geçirdim. Ama benim böyle hassas yaklaşmam bir yana; gerçekten ciddi ciddi rahatsızlandım.

Midemde bulantı, göğsümde (özellikle yutkunurken) yanma, başımda ağrı vardı. Yemek yiyemiyor, iştahla yiyenlere adeta şaşıyordum. Bir-iki lokma, bir-iki kaşık ancak yiyebiliyordum. Onu da çıkarıyordum. İlk defa midemde ekşime oluyordu.

Bu rahatsızlığımı, halsizliğimi gizleyemiyordum. Soranlara, “*herhalde fiziki bütünleşmenin sancılarını yaşıyorum*” diye cevap veriyordum. Arkadaşlar da normal olduğunu, hava değışiminden kaynaklandığını söyleyerek moral veriyorlardı.

Neyse ki geçti. Buna ne kadar çok sevindiğimi bir bilebilsen. Her şey yolunda. Gittikçe alışıyor ve bütünleşiyorum. Artık rüyalarım da değışti. Savaş rüyalarını görüyorum. Dün ve evvelki gece gördüğüm rüyalar askeriydi.

Aslında sana dün gece nöbetteyken yazacaktım. Tabii dışarıda tutulan nöbetten bahsetmiyorum. Koğuş içindeki nöbetten konuşuyorum.

Saat 23-24.00 arası nöbetçiydim. Yeni taşınmıştık bir grup arkadaş olarak. Yerimiz bir büyük taş altıydı. Hangi yılda olmuşsa bilmiyorum; yukarıdan yuvarlanan bu büyük kaya parçası koğuşumuzun doğal tavanı gibi durmuş, ya da oturmuş diyelim.

Soba yanıyordu. Uzun süre uyku tutmamıştı gözlerimi. Ancak

bir saat kadar uyuyabilmişim. Yorgunluk vardı üzerimde. Sobanın kenarında ısınarak yazmak güzel olurdu. Fanus ışığı yeterliydi. Kaç kez, yattığım yerin başucundaki çantama baktım, defterimi çıkarıp yazmaya niyetlendim. Hem de tekrar tekrar yazma isteğine rağmen, kalkamadım yerimden.

Bilmiyorum, sen nasıl değerlendirirsen değerlendir. Belki hantallık da, tembellik de denilebilir. Ama bana göre her ikisi de değil. Düpedüz yorgunluktu ve bu da çok normaldi.

Bugün yine başka çadıra geçtik. Baştan savma olan bu çadıra biraz biçim verdik. Yukarıdan daha da aşağıya, suyun kıyısına indik. Şu anda küçük fanusun loş ışığında yazıyorum.

Küçük bir çadırdayız. Soba bir güzel yanıyor. Çay içiyorum şu anda. Suyun sesi de bir güzel duyuluyor.

Bu anların başka zamanlar için bedel olduğunu düşünmek bana güç veriyor, zorlukları yaşanılır kılıyor.

27 Aralık 1996
Zap (Dola Şivê)

Yağmursuz günler de gelecek!

“Umut zaferden daha değerlidir” demişti okulda Başkan Apo. Bu söz çok hoşuma gitmişti.

Umutsuz yaşanamaz. Umutsuz yaşamlar hem kısa, hem başarısız. Umutsuz yaşamlar, ölü ve mutsuz. Umutsuz yaşam, çok iddiasız ve yenik yaşamdır.

Seni, daha derinlere indirmeden kısaca belirtirsem; umutsuz yaşam, insana yakışır yaşam değildir.

Yukarıdaki başlık dikkatini ne kadar çekti, bilemiyorum. Ama ben beğendim. Son iki gündür kullanıyorum. Bazı arkadaşlara da hatırlattım.

Biliyor musun, iki gece ve birbuçuk gündüz boyu hiç dinmeyen bir yağmur yağdı. Halbuki sabırsızlık içinde bir an evvel dinmesini beklerken, bu yağmur aralıksız yağmaya devam etti.

Kıyısındaki kayalıklar arasında konumlandığımız su (Zap'ın bir kolu) iki-üç katına çıkacak kadar kabardı. Yatağına sığmazlığın bir sonucu azgınca ve kükreye kükreye akmaya başladı. Bir de içtiğimiz ve diğer işlerde kullandığımız duru su yağmurla birlikte boz-bulanık oldu.

Bu, derede olup bitendi. O kadar sorun değildi. Bunun da ötesinde yeni bir değişiklikti.

Aslında sorun çadırlarımızdaydı.

Dışarıda yağmurun yağışını içerden pencereden izlemek müthiş zevkliydi. Çocukluğumda köyümüzde yağmurun yağışını evimizin ikinci katının misafir odasındaki pencereden izlediğimi çok iyi hatırlıyorum. Bazen pencerenin de bir camını açar, öyle seyrederdim. Öyle ki kimi zaman damlalara kadar ayrıntılarına dikkat ederdim. Açtığım pencereden ayaklarımı sarkıtığım da olurdu. Gelip geçen olsaydı, bir şeyler söyleyerek o anki zevkimi ve havamı yansıtırdım.

Ama o eski günlerdi. Bu sefer, yağmur dopdolu yağıyordu ve ben de dağdaydım. Çadırımız kötü durumdaydı. Alttan su sızmış, yere serdiğimiz bir battaniyenin çoğunu ıslatmıştı. Dolayısıyla küçük koğuşumuzun yarıya yakını oturulamaz ve yatılamaz duruma gelmişti. Bu kadar olsa, yine neyse. Bir de rüzgar esiyordu. Çadırımız sağlam kurulmamış olduğundan, uçmasından veya çökmesinden korkuyorduk. Endişeler içinde ve yağmur altında yapılabilecek müdahaleleri gerçekleştirdik. Çadırımız ayakta kalsa, başka her şeye razıyız aslında. Üstelik akşam, karanlık saatleriydi.

Bir de, PKK 5. Kongre sonrası Genişletilmiş 4. Merkez Toplantısı başlamış, saat 15.30'da yukarıımızdaki şikefte gideceğiz. Yağmur yağmaya devam ediyordu. Islana ıslana yokuşu çıktık. Toplantı yerine en erken bizim manga ulaşmıştı.

Yani anlayacağın günde sabah, öğle, akşam olmak üzere üç kez yağmur altında ıslanarak yukarıya çıktık indik.

Düşünebiliyor musun, bu yağmurun yaptıklarını. Buna bir de kış mevsiminin (çok aşırı olmasa da) soğuşunu eklersen, şimdi olduğun yerde kendini nasıl hissedersin?

Benim aklıma bu durumda “*yağmursuz günler de gelecek*” söz-

leri geldi. Gerçekten de yağmur dindi. Yağmursuz günde yağmurlu günlerin zorluklarını unutuyorsun.

Üstelik şu anda, bu satırları yazdığım sırada ayışığı karanlıkları zifiri olmaktan kurtarmış durumda.

Saat gecenin 02.15'ini gösteriyor. Burada noktalayıp tekrar uzanıp yatacağım sabahın saat 06.00'sına kadar.

İyi geceler...

*30 Aralık 1996
Zap (Dola Şivê)*

1997'nin 1. günü

Günler nasıl da çabuk geçiyor. Sanki daha dün girmiştik 1996 yılına. Seninki nasıl geçti; uzun mu, kısa mı?

Günler dolu geçmeye görsün, bilemezsin zamanın nasıl akıp gittiğini. Hele zamanı tarihi işlerin için yetmez görüyorsan, o durumda zamanın akışına çok daha sitem edersin. Zamanı durdururcasına bir çalışmanın sahibi olanlar, bu durumu daha iyi anlarlar.

Biliyor musun, '96'nın son daikakasını nöbeti Menaf'a devredererek geçirdim. Yani yılın saatinde (23-24.00) nöbetçiydim.

Sadece hatırladım ki, yeni bir yıla giriyoruz. Daha fazlasını değil.

Neden yeni bir yılın başlangıcına çok büyük anlam yükleyeyim ki? Bir kere, ben neden etrafı kaya dağlarıyla çevrili bir vadide bulunuyorum! Çok güzel bir coğrafya parçası olması, benim kastettiğim gerçeği değiştirmez.

Ülkem işgal altındaysa, günlerim özgür değilse ve bundan ötürü ben savaşmak zorunda kalıyorsam, yerleşik geleneklerin yerleşik insana hissettirdiğini hissedemem.

Büyük yaşam özgürlüğünü kazanıncaya kadar, biz kendi yasalarımıza göre hareket edeceğiz. Bütün günleri kazanımlarla geçirmeye çalışacağız. Her günü dünden daha güçlü ve daha özgür kılmayı hedefleyeceğiz, yılbaşı günü de dahil.

Geçen yılbaşını hatırlıyorum. O zamanlar Özgür Politika gaze-

tesi çalışmalarında yer alıyordum. Alman matbaaları yılın ilk gününde çalışmadıkları için, o gün bizim için de otomotikmen tatil yerine geçmişti. O gün gazete çıkmayacaktı. 28 Ağustos '95'ten bu yana ilk defa bir gün çalışmayacaktık harıl harıl...

Günlük gazete çalışmaları olduğu için herhangi bir yere ayrılmazdık. En çok birkaç saatliğine, daha fazlası lükstü. İşte o zamandan bugüne kadar 365 gününün geçtiğine inanamıyorum.

Bir gün özgür Kürdistan'da yılbaşını kutlamaktan daha fazla bir özlemim yoktur.

Burası Zap. '96'ye burada girdim. '98'e de Kürdistan'da gireceğim. Bunu bilebiliyor muyum acaba?

Hiç önemli değil, Kürdistan'da bulunuyor olmak yeter bana...

1 Ocak 1997

Zap (Dola Şivê)

Bombalandık!

Sakın heyecalanma. Filmlerdeki kurguları da hayal etme... Bombaların nasıl düştüğünü, nasıl insan bedenlerini parçaladığını, nasıl yerden toz bulutları kaldırdığını tasavvur etme... Televizyondan izlediğin haberlere de hiç inanma...

Çünkü, bunların hiçbiri anlattığım gibi olmadı. Tabii ki, sana propagandanın psikolojik olanını yaptığımı düşünme.

Ben her şeyi olduğu gibi tüm doğallığıyla anlatıyorum. Kendime hak ettiğim bir övgüde bulunsam; bana inanan hiç yanılmadı; şimdi eskisinden daha güçlü olduğuma göre, bundan sonra da hiç kimsenin yanılmayacağı garantisi var bende. Bu yönüm kusursuz PKK'lidir.

Ayrıntıya girdim, hem de kendimi övme uğruna. No problem! Sen böyle düşünmekte haklı ol...

Kaldığım yerden devam edeyim: Bizim toplantımız devam ediyordu. Öğleye kadarki oturum bitmek üzereydi. YAJK sorumlusu Hêlîn arkadaş divanda ayağa kalkmış, değerlendirme yapıyordu.

Sanıyorum artık değerlendirmesinin sonuna geliyordu. Birden savaş uçakları, vadiden kk bir parçasını gördüğümüz gökyüzünde uçmaya ve bir yerleri bombalamaya başladıklarını duyduk. Hln’in kulağı uçak seslerinde. Diğerklerimiz de kulaklarımızı Hln’den çok uçaklara vermiştik. Hln, Cuma arkadaştan izin alarak değerlendirmesini kesti.

Hiç kimsede panik yoktu, ama merak çoktu. Bir-iki arkadaş dışarı çıkıp bakınca, diğerk bazı arkadaşlar da dışarıya yöneldiler. Cuma arkadaş uyardı. Mağaranın dış cephesinde oturanların da arka tarafa kaymalarını söyledi. Oturum sonuçlandırıldı, ama kimse dışarı çıkıp çadırlarına gitmedi. Gidemezdi, çünkü bombardıman devam ediyordu. Bizim bulunduğumuz vadi değil, Merkez Karargah’ın bulunduğu noktanın çevresi bombalanıyordu. Bu bombardıman işi birkaç saat devam etti.

Biliyor musun, merak ettik, Türk tv ve radyoları bu bombardıman haberini nasıl verecekler. Kaç kampın yerle bir edildiğini ve kaç “*terörist*”in öldüğünü propaganda edecekler! Aynı şeyin hemen hepimizin aklına gelmesi; kulaklarımızın TC zel savaşının yalanlarına ne kadar alıştığını gösteriyor tabii.

Ama o gün bir arkadaşımız (Dell isminde) şehit düştü. “*Kendi hatasının kurbanı oldu*” dedi arkadaşlar. Mağaraya girmişler. Bir ara uçak sesleri kesilince, dışarı çıkmak istiyor. Diğerk arkadaşlar beklemesini söylüyorlar, ama O “*artık geçti*” deyip dışarı çıkar çıkmaz isabet alıyor ve şehit düşüyor. Saygıyla anıyorum.

Bu şehadet bizden biraz uzak bir noktada gerçekleşti. şehit arkadaşı şahsen tanımamıştım.

Bombalanmak böyle mi diye, tecrübesi olan arkadaşlardan bilgiler aldık.

O gece karartma yapıldı. adırlarımızda fanusları kullanmadık. Sobalarımızı yakmakla yetindik.

Her şeye rağmen bir heyecanı yaşadık. Duygular daha da yoğunlaşıyor, daha fazla düşünüyor insan.

Akşam toplantımıza devam ettik. Işıkların biraz kamufleyle dışarı sızmasını engellemiştik.

Bir sonraki gün sabah sohbetinde Xelat “*ben bu gece rüyamda uçaklar tarafından kovalandığımı gördüm*” diyordu gülerek. Benim de korkup korkmadığımı sorunca “*ben korkmaktan çok merak ettim*” cevabını verdim.

Bu bombardıman ’97 yılının ikinci gününde gerçekleşmişti. Tabii, bu yılın birinci gününden itibaren Güney Kürdistan’a girmiş, bombalamaya başlamışlardı.

Nasıl? Görüyor musun? Başka yerlerde insanlar nasıl yeni bir yıla giriyorlar; biz Kürtler nasıl giriyoruz?

Buna öfkelenmeyenin insanlığından şüphelenmek geliyor içimden. Bu bombardıman olayı, beni dağa daha fazla bağladı. Bu bile başlı başına savaşmanın bir gerekçesi değil mi?

Biliyor musun, geçenlerde sabah saat 05.00’te nöbete kalktığымda radyomu açtım, Türkçe haberler vardı. Biraz gecikmeli açtığымdan “*teröristlere çağrı*”nın son bölümünü dinleyebildim: “... *güvenlik güçlerimizin şefkatli kollarında huzura kavuşacaksınız...*”

Ne büyük yalan ve iğrençlik! İnsan olan kanamaz yeryüzünün bu en çirkin çağrısına...

5 Ocak 1997
Zap (Dola Şivê)

PKK ve sınırların ihlali

Geçmeden asıl anlatacaklarıma, bugün de savaş uçaklarının üstümüzden uçtuklarını söylemeliyim sana... Öğleye kadarki oturumların sonuncusu ve son yirminci dakikasıydı uçak seslerini duyduğumuzda.

Dikkatlerimiz uçak seslerine kaydığından son yirmi dakikayı bitirmeden ara verdik. Ama azar azar mağarayı terk ettik. Tedbirlere göre hareket edecektik. Ve bir de koşarak çadırlarımıza ulaşacaktık.

Her şey çok yoğun ve hızlı. Monoton değil buradaki yaşam. Bu dağlar ne güzel dağlar... Bilmem hatırlar mısın, eski bir türkünün

“bu bağlar ne güzel bağlar” sözleri aklıma geldi de, ben bağlar yerine dağları kullandım. Ama haklıyım, değil mi? Çünkü bağlar da değil dağlardayım. Herhalde Dola Şivê’yi yakında terkedeceğiz. Toplantının sonlarındayız. Özeleştirilerle devam ediyor. Bugün sabahın ilk oturumunun başlangıcında Cuma arkadaş divan adına bir açıklamada bulundu: “Özeleştiriyeye kalkan arkadaş, gelen eleştirilerden hangisini kabul etmiyorsa, hangisinde ikna olmuyorsa hiç çekinmeden dile getirsin. Gizli kalmasın. Kim neyi kabul ediyor ve neyi etmiyor, böyle bilmiş olalım. Her açıdan sağlıklı, gerçekçi ve sonuç alıcı olan bu yaklaşımdır. Partinin kimseye bazı özellikleri zorla kabul ettirme sorunu yoktur. Kimsenin de kendini gizleme ve kandırma ihtiyacı olmasın.”

Bu açıklama çok önemli, ciddi bir fark. Onun için yukarıdaki başlığı koydum. Yoksa PKK’nin uçakları yok ki, Türkiye sınırlarını ihlal edip bombalasın. PKK her konuda alternatiftir. Askeri ve imha amaçlı sınır ihlaline karşı PKK’nin cevabı; insansal gelişmede bütün sınırları ihlal etmektir. PKK gün geçtikçe kaydettiği her gelişme, aynı zamanda bir kalıp parçalanması ya da bir sınırın ihlalidir.

Eskiden hatırlıyorum, belki sen de hatırlasın: Özeleştiriyeye kalkan bir arkadaş, herhangi bir noktada bir eleştiri kabul etmediği zaman birden bazı eller öfkeyle kaldırılırdı: Beklendiği gibi “arkadaş eleştirileri boşa çıkarıyor, kabullenmek istemiyor. Bu tutum partinin yaklaşımına terstir. Hakkında yazılı özeleştirisi öneriyorum” denilirdi. Sonuç alınırdı bu tutuma göre. Daha da kötüsü bu, PKK tarzı sanılırdı.

Gerçi kurnaz yöntemlerle, partinin doğru anlayışının suistimaliyle birçokları özeleştirileri boşa çıkarmıyor değil. Özeleştiriyi kendine kılıf yapıp da bildiğini okuyan da az değil. Ama buna karşı mücadele, partiye ait olmayan “zorla kabul ettirme” yöntemiyle olmaz.

Anlaşılan nedir?

Yaşam akıp gittikçe, PKK bu yaşamın içinde insanlık boyutunu yükselttikçe, biz PKK’yi daha iyi tanıyacağız.

PKK bir yere, bir zamana kadar değildir. PKK falan büyüklükte ve iyilikte olan bir hareket de değildir. PKK kitaplardan okunarak, dillerden duyulacak öğrenilecek bir nitelikte de değildir. Ancak yaşanarak kavranabilecek bir dünyasal olaydır.

Türkiye'nin tecrübeli ve etkili kalemşörlerinden M. Ali Birand'ın Sabah gazetesinde yayınlanan bir köşe yazısını hatırlıyorum. Bizim Özgür Politika'nın Frankfurt'taki merkezinde okumuştum. PKK'nin artık Apo tarafından da kontrol edilemez bir dev organizasyona dönüştüğünün altını çizmişti bu makalesinde.

Bunda gerçeklik payı vardır. PKK ne bir örgüt, ne de bir parti-nin kalıbına göre değildir. Sınırları yoktur. Tarihin her olumlusuna dayanan ve buna yenisini dünyanın Kürdistan coğrafyasında eklemek isteyen bir hareketin hangi sınırlarından bahsedeceksin!

Her bir olayın bir ilk doğuş yeri vardır ve dünyasallığı varsa günü geldiğinde ulaşılması gereken her yere varır.

Bu nedenle, her gün daha da keşfedilecek bir hareket olma özelliğine sahip olduğundan, belki "*PKK'yi ne zaman anlayacaksın?*" diye bir soru sormak fazla anlamlı değil; tabi bir yönüyle bu böyledir.

Kürtlerin böyle bir hareketi PKK'si olduğu için artık şöyle bir tespit yapılabilir: Kürtler şanssız olduğu kadar şanslıdırlar. Bu şansın anası da, babası da bu şanssızlıktır.

Aslında çok heyecanlı bir olay dalga dalga yayılıyor. Bu dalgaların bizi nasıl sardığını bir duyumsayabilsek...

Bugünlerin tarihiliğini yaşayabilmek; büyük beyin, büyük ruh, büyük yürek gerektirir. Bu iş büyük insanların işidir. Büyük düşü-nemeyen, kimsenin varlığını hissedemeyecek küçük bir noktadır.

7 Ocak 1997
Zap (Dola Şivê)

Moral çeşmesi

Bir güzel doğa parçasından bahsedeceğimi sanıyorsan, yanıli-

yorsun. Son yıllarda Kürdistan güzelliklerinde patlamanın olduğunu bildiğini sanıyordum. Renga renk güzellikler, bir cenneti tamamlıyor sanki... Bir cennet yaratmaktır amacımız yeryüzünde.

Bugün bir insandan bahsedeceğim sana. Bu insan, şimdi doğdu, havasını soluduğu, buz gibi suyunu içtiği Bingöl topraklarında ölümsüzleşen bir insan. Bu unutulmaz insan Mesut ve Zaza Hasan kod ismini kullanan Sait Demir.

Bugün düşündüm de “*moral çeşmesi*”ne benzettim.

Bilmem tanıştın mı Mesut’la? Tanışma şansın olmamışsa, üzölmeliyim senin için. Onu tanıyanlara sor. Her tanıyan, şehit haberini duyduğunda nasıl içten bir acı çeker, yüzünde acı tebesüm belirirdi.

Anlıyorum Mesut’u tanıyanları. Moral çeşmesiydi. Gittiği her yerde çevresine kana kana içirmişti bu moral çeşmesinden. Herkes, O’nun bütün arkadaşları bu moral çeşmesinden tekrar tekrar içmek istiyorlar. Ama bu kez kalplerinin orta yerine götürüp anıtlastırmak için.

Dün, Zagros Eyaleti’nden toplantıya gelen Rûbar (Çukarcalı) arkadaş, Mesut’un akrbası olup olmadığını sordu. Mesut’la iki yıl birlikte kaldıklarını söyledi. O’ndan bahsederken, derin saygı ve sevgi beslediği belli oluyordu. Kendisinde birçok fotoğrafının olduğunu, hakkında yazılar yazdığını belirtti.

Doğrusu, bu vesileyle Mesut’u yazmak aklıma geldi. Hakkında yazacağım için sevindim. Bir yandan da kendi kendime kızdım. Belki yeni dağa çıkışım, günleri dolu geçirişim bir gerekçe olabilir, ama ben kendimi içten eleştirdiğim zaman bu ve benzeri gerekçeler aklıma bile gelmemişti. Benim düşündüğüm, toplantı oturumu biter bitmez Mesut’u doyasıya, güzel yazabildikçe yazmaktı. Nitekim bir yandan Mesut üzerinde sohbet ederken, diğer yandan O’nun nasıl dile getirilmesi gerektiğini düşünüyordum. “*Moral Çeşmesi*”, o sırada aklımdan geçirdiğim birkaç boşluktan biriydi...

Parti Merkez Okulu’ndayken Mesut’un şehadet haberini almıştık. Başkan, deşifre olan bir noktayı çok kullandığını ve takip

edildiğini ve bunun sonucu kendini koruyamayıp şehit düştüğünü söylemişti. Zaten son söz diyalogunda da O'nun ismini anarak diğer Bingöllü bazı şehit arkadaşlarla birlikte, aynı hatalara düşmemem gerektiğini hatırlatmıştı. Şehadet haberinden tanıyan bütün arkadaşlar etkilenmişti. Çok yakından tanırdım O'nu. Daha Kürdistan'a doğru yola çıkmadan Mesut'un anısına yazma girişiminde bulunmuştum. Bir A4 sayfası kadar yazmıştım O'nu, ama beğenmemiştim. Çok etkileyici ve duygusal bir üslupla anlatmak istemişim. Öyle kalmıştı ve kendimi de borçlu saymıştım. Burada yazmakla borcumu ödemeye çalıştığım için, ayrıca seviniyorum. Zevkle yazıyorum.

Mesut'u '84 veya '85'lerde, tam hatırlamıyorum, belki daha erken yıllarda tanımıştım. Espri yetenekleri, coşkusu ve güler-yüzlülüğüyle dikkatimi çekmişti. Yaşam doluydu. Umutluydu, iyimserdi.

Bu tanışmamız Hamburg'da olmuştu. Bir derneğimiz vardı, Almanya'nın kuzey ve liman kenti olan Hamburg'da. Çok güzel günlerdi. O günlerde PKK'yle tanışmıştım. O zamanlar, özellikle Kuzey Kürdistan'ın Bingöl, Palu, Karakoçan alanlarından insanlar akmıştı Hamburg'a. Hemen hepsi dernekle ilişkideydi. Derneğe gider doluşurduk. Seminerler düzenlenirdi, tartışmalar yapılırdı. Daha değişik sohbetler edilirdi.

Mesut da, o günlerde Kürdistan'dan Avrupa'ya çıkanlar arasındaydı. 12 Eylül öncesinde tanışmıştı PKK'yle, oraya gider gitmez ilişkilerine devam etmişti.

Sonra dernek çalışmalarından profesyonelleşerek partiye katıldık ve değişik şehirlerde faaliyetlere gittik. Aradan yıllar uzunluktan zaman geçmişti. Yıl '87'ydi sanıyorum. Köln'den Hamburg'a gidecektim. O da Köln'deydi ve Hamburg'da işi çıkmıştı. Akşama doğruydı. Hamburg'da daha önceki yıllarda tanışmıştık, ama sohbetlerimiz, yakından tanışmışlığımız yoktu. Çok iyi hatırlıyorum; Köln trenistasyonunda trene binmiş ve doğal olarak aynı kompartımanda oturmuştuk. O çok konuşkan, ben değil. *“Birbiri-mizle tanışıyoruz, değil mi?”* diye sormuştu, içten bir gülümse-

meyle. Ben de aynı içtenlikle “*tabii Hamburg’tan*” cevabını vermiştim. Artık karanlık basmıştı dışarıda. Biraz Bingöl’den, biraz Hamburg’tan konuştuk, sonra uyumaya başlamıştık. Geç saatlerde Hamburg’ta inmiş, ayrı noktalara gitmiştik.

Bir dahaki karşılaşmamız bir yıl sonra olmuştu. ’88 yılında Paris’te bir konferansımız vardı. Orada karşılaşmıştık. O’nu bilmiyorum, ama benim Paris’e ilk gidişimdi. Konferans aralarında bol bol sohbet ediyorduk. Gazeteciliğe, yazım işlerine ilgisi vardı. Gazeteye yazılar göndermek istediğini söylüyor, öneriler yapıyordu. Çok sıcak geçiyordu sohbetimiz. Şimdiki gibi hatırlıyorum; olayları anlatım tarzı çok çekiciydi. Espriler katıyordu anlattıkları arasına. Çok gülüyordum anlattıklarına. Öyle ki, O da benim çok gülüşüme gülüyordu. Bu konferansla birlikte samimiyetimiz çok ilerlemişti.

Bir zaman sonra hiç görüşemedik. Metropollere gittiğini, orada çalışma yürütmekte olduğunu duymuştum.

Aradan yıllar geçmişti. Yıllar geçti derken, sanıyorum iki-üç yıl olmuştu görüşmeyeli.

Yıl ’91. Paris’ten Düsseldorf’a dönmüştüm. Zaten Düsseldorf’tan Paris’e gitmiş, basın işlerini orada yürütmüştük. Yaklaşık üç yıl Paris’te Battal, Ronahî ve diğer bir-iki arkadaşla gazetelerimizi çıkarmış, Alman devletinin baskıları geçen yıllara nazaran azalınca geri dönmüştük terkettiğimiz Düsseldorf şehrine...

Bir fırsat doğdu; Mahsum Korkmaz Akademisi’ne gidebileceğim yönünde karar çıkmıştı. 25 Ağustos ’91 tarihinde Bekaa Vadisi’ndeki akademiye gittim. Merkezdeki evden daha şafak atmadan karanlıkta çıkmıştık. Kampa vardığımızda tan vaktiydi, ancak insanı seçebiliyordun. Kampın hemen girişinde Mesut, elinde bir elfeneriyle bizi bekliyordu. Yakınlaştığımızda, daha emin olmak için elfenerini yüzüme tutarak “*sen misin?*” sözleriyle çok içten ve sevecen bir ses tonuyla sordu Zazaca lehçesiyle. İkimiz de görüştüğümüze çok sevinmiştik. Yeni bir eğitim devresi başlamış ve O da seçilen yönetim içinde yer almıştı. O gün yönetim işine başlıyordu. “*Gel*” dedi “Akif Hasan da bura-

da.” Akif’i de Avrupa’dan tanıyordum.

Bir devre, yaklaşık üç ay boyunca birlikteydik.

Çok değişmiş olarak görmüştüm. Fiziki değişimin, olgunluğun yanısıra siyasal olarak da epey güçlenmişti. Saçları dökülmüş, palabıyık bırakmıştı. Askerce duruşu vardı resmi ortamlarda. Ama yeri geldiğinde bu pozisyonunu bırakıyordu. Hele benimle kampın herhangi bir yerinde karşılaşınca, daha önce çok samimi olduğum Mesut oluyordu. Mesela uzaktan, Zazaca “*ti sinên?*” diye sorar, sıcak sohbetler yapardık.

Belki çocukluk yapma gibi özellikleri vardı. Bu özellikler mevcut siyasal ortamda bir yetersizlikti. Ama burada vurgulanması gereken şudur: Mesut, çocuk ruhlu bir insandı. Çocuk ruhlu olmak, dolayısıyla yaşama doyumsuzca sarılmak herkesin başaramayacağı büyük bir olaydır, bir meziyettir. Mesut, daha sonra Avrupa’ya gönderildi. Çok uzun bir süre kalmadan tekrar Ortadoğu’ya döndü ve oradan da Amed Eyaleti’ne geçti...

Son olarak ’93’ün başlarında görüşmüştük. Hatırlıyorum, içeriye canlı bir girişi vardı. Berxwedan ve Kurd-A bürosuna gelmişti.

Yine moral çeşmesinden içmiştik, çok da sevmiştik.

Bir parça sohbetimiz olmuştu. Bana “*zaman zaman Hamburg’a git, oradaki kitleyle ilgilen*” diyordu. Bingöl çevresinden gelenleri kastetmişti. Tabii ben zaman bulup da hiç gidememiştim.

Bu son görüşmemizdi. Bir daha görüşemedik ve konuşamadık. Artık sonsuza dek ne görüşebileceğiz, ne de konuşabileceğiz. Ve bu değiştirilemez gerçek ne kadar büyük acı... Çeken bilir demişler diye bir söz var, işte öyle bir şey...

Yarın askeri eğitime gideceğiz. Yaklaşık yirmi gün devam edeceği söylendi.

Haberin olsun. Sanmıyorum, bu sıralarda fazla yazma olanağım olmayacak.

Bir sonraki konuda buluşuncaya dek, hoşça kal.

9 Ocak 1997
Zap (Dola Şivê)

Ben mi, yazılarım mı?

Sanıyorum, ilk başta bu başlık anlaşılmaz gibi geldi sana. Hak vermem gerek. Birazdan anlayacaksın, anlayınca da belki ilginç, belki de saçma bulursun. İstedğin doğru sonucu çıkarma hakkını engelleyemem. Karşı iradeyi hiç saymış olmayayım, ama benim bu düşünceyi doğru bulmam önemlidir. Kendi düşüncemden taviz vermemem kadar, senin, yorumunda etki altında kalmaman da esas olmalıdır.

Ben savaş ortamındayım. Savaş cephesine doğru yol aldıktan bu yana makaleler yazıyorum. Düşünceyle uğraşıyorum. Derinleştirmek, yaratmak, çözmek istiyorum. Bunu, bitmeyen ve yetmeyen arayışçı özelliğimin bir gereği sayıyorum. Yaratıcılık olmadan, yaşamak hiç de anlamlı değildir.

Bilmem kaç milyarıncı yaşında benim de geldiğim bu dünyadan adı sanı duyulmamış nice insanlar gelip geçmiştir. Kimbilir kaç değerli, soylu ve erdemli insan tanınmadan ömrünü tamamlayıp bu dünyaya veda etmişti. Belki de hiçbir güzel, değerli özelliklerini insanlığın hizmetine sunma fırsatını bulamadan yaşamı noktalamıştır.

Bu söylediklerimi, herkes benim kasettiğim dışında anlamak veya yorumlamak zorunda değildir. Yani kendimi çok değerli bulduğum için mi böyle bir düşünceye ulaştım? Bu nedenle yazmış olmayayım mı? Buna benzer sorunlara basit bir şekilde cevap aramak boşunadır. Kaldı ki her insanın kesinkes bir görevi vardır: İnsan olarak kabul görme özellik ve yeteneklerine sahip olmalıdır. Sen çalışacaksın, yoğunlaşacaksın, üreteceksin, değerler yaratacaksın. Sen başkaları tarafından anıldığın ya da hatırlandığın zaman sadece fiziki olarak değil, yaptıklarınla çağrışım yaptırmalısın. Kendini saygın görececek bir yaşamın sahibi olacaksın. Gerçekten kendine sevdalanmaya yol açacak başarıları ortaya çıkaracaksın. Bu konuda kendine çok inanacak ve çok güveneceksin.

Özellikleri daha da sıralanacak böyle insanlar duyulmadan, tanınmadan, anılmadan yitip gitmesinler. Onlar böyle bir kayboluşa

layık görülmesinler. Tersine onların, insanlığın örnek insanları olarak tarihte yer alma hakları olsun.

Bu nasıl sağlanacak? Kendileri mi, başkaları mı bunu başaracak sorusunu ortaya atarsan, bu, hemen sonuca ulaştıracak bir tartışma olmayacak. Çok yönlü perspektiflerden ele alınıp değerlendirilmesi gerekecek. Tek bir tarafın rolü tek başına belirleyici değildir.

Ben bu makalemde böyle bir tartışmaya girmiyorum. Zaten böyle bir amacım da yoktu.

Yani anlayacağın, sen ne kadar değerli özelliklere sahip olursan ol, kendini kalıcılaştırmanın yolunu bulamazsan, gerinde seni çağrıştıracak eserler, izler bırakmazsan, bu dünyada yaşadığını ancak çok yakından tanıyan bir çevren bilmiş olacaktır.

Hiçbir şey temenniyle, istemek ve arzulamakla olmuyor. Özellikle dünyamızın bu çağında engeller karşısında geri adım atmadan, daha büyük güçlere boyun eğmeden, delinip geçilmesi gereken statüko aşılmadan insan olarak insan rolünü oynayamazsın.

Herkes gerçekçi olmak zorunda. Herkes kendisine bir tanrı seçeceğine, kendi tanrısı olmak durumunda. Seni yönlendiren dışarıdaki tanrılar olmamalıdır. Bir kere, böyle bir durumda sen kendini “var” sayamazsın.

Bilemiyorum, çok mu uzatıyorum? Seni sıkıyor mu bu uzatıklarım? Sanmıyorum sıkıcı olsun. Düşünmeye, yoğunlaşmaya, çok yeni şeyler bulmaya benim de, senin de diğerlerinin o kadar çok ihtiyacı var ki.

Şimdi geliyorum esas sorunun cevabına:

“Ben mi, yazılarım mı?” sorusuna cevabım verilmiş durumda.

Şöyle ki, bana sorsalar ve iki tercihle karşı karşıya olduğumu söyleseler tavrım ne olurdu: Ben şehit olmayı, yazılarımın yok olmasına tercih ediyorum. Ben bir zaman gelecek, ömrümü tamamlamış olacağım. Ama bu “ben”i nasıl yaşatmak gerekir. Bu “ben”in arkasında bıraktığı değerler, insan toplumu içinde edindiği yer önemlidir. Devrimde yer alıyorsan, senin tarihi işler yapma şansın ve fırsatın olur. Devrim yeni fikirlerin, yeni kişiliklerin, yeni yaşamların bütününden gerçekleşir.

Bu nedenle yazdıklarımı çok iyi korumak istiyorum. Bu defterimin kaybolma ihtimali aklıma geldiği zaman bile, bunu çok büyük kayıp olarak değerlendiriyorum. Ben ölürüm, ama yazılarımdaki “ben” yaşarım. Ama yazılarım kaybolursa “ben”i bazı belgelenmemiş pratikler yaşatamaz.

Onun için ve daha da açılmanabilecek nedenler sonucu bu konuda netleştirdim: Yazılarımdan kaybolmasındansa ben öleyim daha iyi... Kastettiğim sıradan yazılar değil, içinde fikir olan, bir dönemin kişilik duygularını belgeleyen, değişim süreçlerini ortaya koyan, o dönem mücadelesini yaşayan vb. yazılar çok önemlidir ve tarihe bir katkıdır.

Hepimiz yazsak, yaşadıklarımızı belgelese ve bunları gözümüzün nuru gibi geleceğe saklasak, dev gibi bir tarih ortaya çıkacak. Müthiş bir heyecanı şimdiden duyuyor musun?

11 Ocak 1997

Zap (Kanî Gûzêl Ceviz Çeşmesi)

“Bir daha görüşmeyeceğiz belki”

İki gün önce Zap’tan Zagros’a yola çıkarken Rohat’la birlikte, bizi su kenarındaki teleferiğe kadar yolculamaya gelen Cafer’le vedalaştığımızda, bu sözleri söylemişti. Ben de “*bir daha görüşeceğiz diyelim, görüşemezsek bile yine de görüşelim*” demiştim.

Önderlik Sahası’ndan geleli yaklaşık iki ay olmuştu. Gelen kalabalık arkadaş grubuyla bir bir ayrılıyorduk. Bir süre önce sonuçlanan Genişletilmiş Merkez Toplantısı ardından ben, Rohat, Cafer, Cuma Tak, Ahmet Dere, Harun ve Sadun devam etmekte olan askeri eğitime gitmiştik.

11 Ocak ’97 tarihli “*Moral Çeşmesi*” başlıklı yazımda askeri eğitim sırasında boş zaman bulamayacağımı ve bu nedenle sana yazamayacağımı hatırlatmıştım. Kurêjahro dağının eteklerine gittiğimizde ilk iki gün eğitime katılmamıştık. İkinci gün, bu defterimin kaybolabileceği kafamdan geçince “*ben mi, yazılarım mı?*”

başlıklı bir makale yazdım. Biraz da kitap okumuştum. Ardından yirmi gün boyunca ne yazabildim, ne de okuyabildim. Ama inanır mısın; insanlar, olaylar, yaşamlar ve güzel coğrafyalar beni hep düşündürdü ve kafama notlar yazdırdı, daha birçok şey çağrıştırdı.

Bugünlerde zor'u daha çok sevdim. Daha doğrusu zor'un sonucunda yaratılan güzelliği, kazanımı daha yakından gördüm ve sevdim. Zaten kolayda kazanılacak bir güzellik yoktur. Zor'da ve riskte başarı vardır. İnsan, kendine “*başarmak ve yaratmak için bu dünyaya geldim*” şeklinde bir rol seçmeli diye düşünüyorum. Böyle bir rol üstlenmeden insan nasıl insanlığını kabul edebilir ki?

Üstelik bu zor'u çok güzel bir coğrafyada başarma mücadelesini veriyorduk. Abbas arkadaş Zagros'a geçerken eğitim kampımıza uğramıştı. Beraber yemek yedik, sohbet ettik. Bu coğrafyanın çok güzel olduğunu, baharda görmek gerektiğini söylemişti, bana hitaben. Onaylamıştım ve “*daha şimdiden belli çok güzel olduğu*” cevabını vermiştim. Kurêjahro'nun zirvesi dışında daha kar düşmemişti. Ocak ayının ortalarıydı. Abbas arkadaş “*henüz karın düşmemiş olması normal mi?*” diye sormuştu. Soruma karşılık “*belli değil daha, her yıl buralar kardan dümdüz olur; bilemiyorum*” cevabını almıştım.

Biliyor musun, o günlerde ne düşünüyordum? Sana tuhaf geleceğini düşünmüyordum değilim, ama ben düşündüğümü saklamayacağım senden. Karın yağmamışlığını, orada kendi varlığıma bağlıyordum. Havanın böyle güneşli geçmesini, üstelik kış ortasında böyle bir havanın güzelliğinin Selçuk'un şansından kaynaklandığına inandırmıştım, iddialistçe. Bu hissimi yakından tanıdığım bazı arkadaşlara da söylemiştim. Cuma Tak, bu tür bazı yaklaşımlarıma yabancı değildi. Sevimlice gülmüş “*doğrudur, senden kaynaklanıyor*” demişti. Harun ise “*Selçuk, insan bu kadar narsist olmaz*” karşılığını vermişti.

Şimdi itiraf ediyorum, ama gülme bana. İki gün geçti aradan bir kar yağdı ki; dışarıda sıırıslıklam oldum. Sabaha doğru saat 04.00 sıralarında çantalarımız erzak dolu bir şekilde Kurê Jahro'ya tırmanmıştık. Şafak atar atmaz kar yağmaya başlamıştı. Bu kar lapa

lapa yağıyor ve dinmiyordu. Birkaç gün orada kalacaktık, ama kar gittikçe yükseliyordu. Planı değiştirmek zorunda kalmıştık. Akşam karanlığında kampa dönmüştük; düşe kalka. Arkadan bayan arkadaşlardan bazılarının düşerkenki bağırımları duyuluyordu. Ben kendime güvenip “*düşmem*” dediğim anda kendimi yerde buluyordum. Ama ben iyiydim. Jiyan’ın (gençlik) bana görüştüğümüz kampta söylediği “*sen zorlansan da söylemezsin*” sözlerinde küçük bir haklılık payı olsa da, ben gerçekten iyiydim.

Bu arada belirteyim: En nihayetinde beklenmedik bir zamanda, kamptan ayrılmadan bir gün önce Jiyan’la görüşebildik. Avrupa’da basın-yayında birlikte kalmıştık. Bol sohbet ettiğim ve bol kavga ettiğim bir arkadaştı. Karşılıklı memnun olmuştuk bu karşılaşmadan. Tam ya da doyurucu sohbet edememiştik. Yarın devam edecektik, ama görüşmeden ayrılmıştık kamptan.

Ha, unutmadan hatırlatayım sana, Selçuk manga nöbetinde diğer arkadaşlarıyla birlikte gün boyu ekmek yapımında yer aldı. Ekmek işiyle uğraşırken, özellikle Serxwebûn ve Özgür Politika gazetelerinde çalışan arkadaşların beni görmelerini ve bu ekmeklerden yemelerini çok isterdim. Görmediler ama dilerim bu satırları okurlar yıllardan birinde.

Şunu söyleyeyim sana: Asla yapmayı düşünmediğim işleri PKK’de gönüllü yapıyorsam, bu davamızın dokunulamaz kutsallığından ve ölçülemez büyüklüğündendir.

Karlı bir günde dönmüştük Zap karargahına. Yollar çok kötüydü. Zaten önümüzde yürüyen kuryemiz beş metre kadar yüksek kayalık yoldan kayıp düştü. Hemen ateş yaktık ve gerekli girişimlerde bulunduk. Bu kazadan sonra yolumuza daha dikkatli ve yavaş tempoyla devam ettik.

Cemil Bayık arkadaşla görüştük. Karşılıklı görüş alışverişinde bulunduk. Beklememizi söyledi. Epey ilgilendi. İkinci günün akşamı benle Rohat’ı çağırdı. Bizi Zagros’a götürecek Kobra Celal gelmişti. Konuştuk epeyce, perspektifler sundu. Beklentileri dile getiriyordu. O akşam vedalaştık kendisiyle. Sabah 06.00’da yola çıkacaktık. Kaldığımız mangada Cuma Tak, Cafer, Ahmet Dere ve

Sadun arkadaşlar vardı. Cemil Bayık arkadaşın yanına gittiğimizde uyuyorlardı, döndüğümüzde ise uyanmış, bizi bekliyorlardı. Biraz sohbet ettikten sonra topluca uyumaya başladık.

Saat 04.30'da ilkin Cafer uyandı, sonra diğerlerimiz. Cafer bizim için mirtoxa yaptı. Hem yememiz için, hem de birlikte götürmemiz için. Tabii yolda, mirtoxayı çadırdaki unuttuğumuzu hatırladık. Ben Rohat'ın, Rohat da benim çantaya koyduğumu sanmıştık.

Arkadaşlar Zap suyunun karşı tarafına geçiren teleferiğe bizi bindireceklerini söylediler. Sadun yolun kayganlığından korkup teleferiğe kadar inmedi. Hepsiyle vedalaştık. Ne zamandan beri birlikte olduğumuz bir grup arkadaştık.

Bu son ayrılığımızdı belki de. Cafer bunu düşünerek "*Selçuk, belki bir daha görüşemeyeceğiz*" sözlerini söylemiş olmalıydı. Bu sözler üzerine '92 yılında Almanya'nın Düsseldorf şehrinde, gece lambası ışığında yatağında uzanarak okuyup bitirdiğim "*Bir Daha Görüşemeyeceğiz*" adlı romanı hatırlamıştım. İkinci Dünya Savaşı sırasında yazılmış bir romandı. Sonucu dışında beğenmiştim. Roman ismine uygun bitmemişti. Yolda Zagros karargahının Avaşîn'de olduğunu düşününce, ilk aklıma gelen "*Merhaba Gabar*" şiirinin "*Mavi değil Avaşîn'in suları/ Habur'a bakamam bile...*" dizeleri oldu.

Dört kişiydik. Cemal Bayık arkadaşın yol konusunda çok tecrübeli olduğunu söylediği Kobra Celal, Erbil'de tedavi olup dönen Zerdeşt, Rohat ve ben.

Coşkumuz, mutluluğumuz tarifsizdi. Sabırsızlıkla beklediğimiz yolculuktu. Teleferiğe binip arkadaşlardan ayrılınca artık "*Zagros'a gidiyoruz*" hissini yaşamaya başlamıştık. Teleferikle Zap suyunu havadan geçerken Rohat'a "*düşünebiliyor musun, Selçuk ve Rohat birlikte Zagros'a gidiyorlar*" dediğimde, o da "*evet, tarihi bir gün*" cevabını vermişti. Bir düşümüz gerçekleşiyordu. Bunu aynı zamanda derin bir sessizlik içinde yaşıyorduk. Yoğunlaşıyorduk. Rohat'ı bilmem ama, şimdiki zamanda ve sonraki zamanda yapmak istediklerimi düşünüyordum. Önderlik Sahası'nda bir akşam yenilikçilik üzerinde tartışırken, Cuma Tak arkadaşına "*ben*

2000 yılını yaşamaya çalışıyorum” demiştim. İşte şimdi de ’97 yılının başında on yıllar sonra olabilecekleri, kendimin bundaki yerini kararlaştırıyordum.

Yol boyunca çok gerekli şeyler dışında konuşmadık. Kendi dünyamdaydım. Kendi kendime geçmiş-i-geleceği tartışıyordum. Yaşadığım birçok olayı ve yeri yaşıyordum. Başarmak istediklerimi de nasıl gerçekleştirebileceğimi düşünüyordum. Bir yandan da coğrafyamızın güzelliğini seyrediyordum. Kış halinde bir de baharda yeşerecek bu coğrafyayı tasavvur etmeye çalışıyordum. Bu yoğunlaşma bana yorgunluğumu da unutturuyordu.

İlk molamızı Kanî Gûzê’de verdik. Yemek, yani sade ekmek yedikten hemen sonra kalkarak yolumuza devam ettik.

Sekiz saat kadar yürüdükten sonra yolumuz üzerindeki bir mezrayauğradık. H...’nın evine gidip biraz dinlenecektik. Bir gencin bize tarif ettiği eve gittik. Tek odalı toprak damlı bir evdi. Bu mezra ve ev çok çekici geldi bana. Büyülendim adeta. Bir sevinci ruhumun derinliklerinde hissettim. Henüz özgürleşmemiş bir yaşam ve kurtulmamış bir yerleşim alanı olsa da, o an hayran kaldım. Çok yakın buldum kendime. Belki de doğup büyüdüğüm köyümüzü çağrıştırmıştı bir parça. Gerçi Kuruca (Xezik) çok daha büyük ve zengindi, ama çamurla sıvanmış ev duvarları, kapalı kadın ve kızlar ortak yandı.

Odaya geçip oturduk. Soba yanıyordu. Sobanın üstünde de çay kaynıyordu. H... hazır değildi. Bir ana ve iki genç kızı vardı. Ana hastaydı, inliyordu. Bir dağ başıydı. Zaten Kobra Celal, köyün ismini sorduğumda “*ismi yoktur*” demişti. Gözlerimi gezdirdim küçük odada. Eşyaları birazcıktı. Duvarlar çamurdan sıvalı. Tavan kesilmiş odundandı. Başkan’ın bir posterı asılıydı. İnleyen ana, bana onyediyıldır görmediğim anamı hatırlatmıştı. Yine sobanın üstündeki bir çaydanlık, onsekiz-ondokuz yıl öncesinden hatırladığım yeşil çinkolu bir çaydanlığımızı çağrıştırmıştı. Öylesine yoğunlaşmışım. Kendi kendime, o insanların nasıl yaşadıklarını, nasıl ilişkilendiklerini, neleri yediklerini, nasıl pişirdiklerini, hatta o küçük odada nasıl yattıklarını, o sessiz ve kapalı genç kızların

mevcut yaşamlarından memnun olup olmadıklarını, gerillaya katılıp katılmayacaklarını ve buna benzer birçok noktayı evde dinlediğimiz sırada düşündüm. Rohat “*gerilla olduktan sonra ilk defa bir köye iniyoruz*” diyordu.

Bize çay, dört ekmek ve küçük bir tabakta tahin getirdiler. Çantalarımızda epey olan ekmeği çıkarıp sofraya koyduk. Zaten arkadaşlar hep uğruyormuş. Yemeğe başlarken, Rohat H...’yı da sofraya davet ettiğinde bir pot kırdığının farkında değildi. Çünkü oruç zamanıydı. Kobra Celal, Avrupa’da doğup büyüdüğümüzü, bu nedenle durumu bilmediğimizi söyleyerek düzeltme yapmıştı.

Evden ayrıldıktan sonra iki saat kadar daha yürüdük. Yolda meşe ağaçlarının altındaki sağlam palamutları topluyordum zaman zaman. Rohat’a da yemesini önermişim. Derken çok yüksek bir sırta vardık. Aşağıda kış mevsimine rağmen bir cennet manzarası gözlerimizi kamaştırıyordu. Büyüledik. Bir su akıyordu, sağında ekin alanları ve asfalt yol vardı. Çevresinde ise yükselen dağlar. Muhteşemdi her şey. Bu coğrafyada birgün yaşamak, bazı yaşamların onlarca yılına bedeldi.

Akşama lojistik birimi ve misafirhanenin bulunduğu Çemçê’ye ulaştık. O gece orada kalacak, öbür gün sabah yolumuza devam edecektik.

Çok yorulmuştuk. Ama Kobra Celal’in tahmin ettiğinden daha iyi yürümüşüz.

Sabah kalktığımızda hava bulutluydu. Yola çıkılabilir mi diye düşünedururken, bir de baktık kar yağıyor. Kar aralıksız yağmaya başladı. Yola çıkamayacağımız kesinleşti. Zap ve Zagros karargahlarına bizim bu noktada olduğumuz telsizle bildirildi. Öğleden sonra uğrayan bir grup arkadaş içerisinde Avrupa’dan gelen Sadun da vardı. Bir ara, ileride dağıtım biriminin yeri olduğunu, orada geçen devrede birlikte eğitim gördüğümüz Vedat arkadaşın da bulunduğunu söyledi. Rohat’la birlikte üçümüz oraya gittik. Vedat yoktu, 2.5 saat uzaklıktaki hastaneye gitmişti. Dağıtım biriminde Şervan, Rizgar, Zeki ve Musa arkadaşlar vardı. Kar kalınlığı artıyordu. Bu sefer orada kaldık.

Burada sohbet ettik, dama oynadık, yakmak için odun kesip taşıdık. Arkadaşlar iyiydi biz de. İyi olmayan, moralimizi bozan kardı.

Yolumuz kapalıydı kardan. Sabırsızlandık ve bir an evvel noktamıza ulaşmak istiyorduk.

Sana, sanıyorum bir daha karargahtan yazacağım.

5 Şubat 1997
Çemçê (Zagros)

Avaşîn'de Avaşîn'i görmedim daha

İlk defadır bu kadar uzun süre içerisinde sana yazmadım. Çemçê'den sana yazdığım tarihten üç-dört gün sonra kar yağışı durdu. Günler güneşli geçmeye başladı. Ve karargaha yol açılır açılmaz biz de yola çıktık.

Yolumuz üzerinde bir bayan birliği vardı. Yanılmıyorsam saat 14.00 sıralarında oraya varmıştık. O günün kalan devamını, yani sabaha kadar olanını orada geçirecektik. Yola devam etmemiz fazla sağlıklı değildi. Bize gelen talimat da öyleydi. Zaten kardan ve geçtiğimiz sulardan dolayı ayaklarımızdan ıslanmıştık. Önümüzde daha dört saatlik yol vardı.

Bayan arkadaşlar bir çadırı bize bıraktılar. Çadır bir mağarada kurulmuştu. Parti okulundan birlikte geldiğimiz Sewra arkadaş da oradaydı. Buralarda en azından şimdilik bir tanıdığımız çıkınca seviniyorduk. Bize yemek getirdiler, yedik ve biraz da kendimizi kuruldık. Daha uzun bir zaman geçmemişti ki, uçak sesleri gelmeye başladı. Sesler daha sıklaştı ve yakınlaştı. Nöbetçi subay alarm verdi. Herkes sağlam noktalara çekildi. Bizim bulunduğumuz mağaralı çadırda bir de küçük tünel vardı. Orası da doldu. Uçaklar yukarımızdaki bir noktayı vuruyorlardı. Vurdukça bulunduğumuz nokta da çok şiddetli olmasa da sarsılıyordu. Ayrıca her vurduğunda arkadaşlar topluca gülüyorlardı...

Sabah karargaha doğru yola çıktık. Yol açıktı ama adımlık genişlikte bir yoldu. Adımını daha önce atılmış adım yerine basma

zorundaydın, zaten yoksa kara batıyordun. Bu yorucu oluyordu.

Dört saat içinde Avaşîn'e vardık, onbir kişiydik. Bazı arkadaşlar Oramar'a geçmek üzere beklemekteydi, birlikte kalmıştık. Şahan geldi. Sonra basında yer alan Mahsum ve Haydar geldiler. Biraz sohbet ettik. Onlarla gerillacılık yanında, gazetecilik gibi ortak bir yanımız daha vardı. Beni bekliyorlarmış...

Kısa bir süre sonra eyalet sorumlusu Abbas arkadaş geldi. Konuştu ve ilgilendi bizimle. Onunla Avrupa'ya çıktığı '87'nin başından beri tanışıyorduk. Neler yapabileceğimden, genel örgüt ve savaş sorunlarından konuştu. Yine coğrafyanın güzelliğinden bahsetti. Basın mangasında kalmamı söyledi. Hem serbest manga olduğunu, hem de buradaki arkadaşlara yardımcı olacağımı söyledi. Bir süre sonra yapılacak düzenlemeye kadar.

Sabaha basın mangasına gittim. Haydar, Şervan, Mahsum, Botan ve Süleyman arkadaşlar vardı. Manga çadırı çok büyük ve yer yer çürümüş bir kayalığın altında kurulmuştu. Hava saldırılarına karşı iyi bir noktada değildi, ama yüksek bir noktada bulunması manzara seyretmek için avantaj oluşturunuyordu. Baktığın zaman ismini öğrendiğim Barzan dağı, Miros'u ve daha başka dağları görürdün. Hemen karşıdaki sırtları da seyrederdin.

Hemen her gün seyrettim bu manzaraları. Ama anladım ki, bu dağları sevmezsen, güzelliğini her gün yeniden yeniden seyretmezsen günün birinde doyar ve sonra da bıkabilirsin. Ben her baktıkça sanki yeni görüyormuşum gibi duyguları yaşadım. Arkadaşlar Avaşîn suyunun güzelliğini hep anlattılar. Ben Avaşîn'in balıklarını yedim, ama daha kendisini görmedim. Daha bu akşam Avaşîn'den bahsederken görmediğimi söyledim. "*Gerçekten daha görmemişsen, hemen seni tutup Avaşîn'e atmak lazım*" dedi Abbas arkadaş, espri yaparak.

Kaç aydır ilk defa artık kendi görev sahamızda olmanın psikolojik rahatlığını burada yaşamaya başladık. Birkaç gün sonra düzenleme yapılacak, çevre birliklerinden birine gideceğiz.

Bulunduğumuz noktada sadece kar lekeleri kaldı. Ama karşıdaki dağlar kar altında. Özellikle etrafı açık olan Barzan dağı her

yerden daha fazla kar toplamış. Ama yine de her sabah bahar havasını soluyorsun, kuşların ötüşünü duyuyorsun. Tabii içinde bir de bahar ferahlığını hissediyorsun.

21 Şubat 1997

Avaşın

Burada her şey başka

Bugün bir arkadaşına yazacağım. Belki tanır, belki de tanımazsın. Diyar isminde, '92 yılında Serxwebûn çalışmalarına katılan bir arkadaşım. Gazete işine o da benim gibi sıfırdan başlamıştı, ama benden daha avantajlı başlangıç yaptı. Kendimi övmüş olmayayım ama doğruyu söylemek gerekirse, ben sıfırdan, daha apolitik ve her türlü gazete işlerinden habersiz, hatta bilgisayarı hiç görmemiş olarak başlarken, Serxwebûn'da bir Selçuk yoktu.

Biliyor musun, daha ilk günden dikkatimi çekmişti ki, Diyar hep benimle sohbet etmek veya tartışmak eğilimindeydi. Tecrübelerimi aktardım, yardımcı oldum, teşvik etmeye çalıştım. Ta o zamandan '96'nın ortalarına kadar birlikte çalıştık. Gazete işini öğrendi. Zaten şimdi de bu çalışmanın başındadır. Onunla ilk tanışan, eğer beni de daha önceden tanıyorsa, yaklaşımlarıyla bana benzetirdi. Yanlış temelde değil; yıllarca birlikte çalışmanın ve tartışmanın bir sonucu oldu.

Burada henüz yeniyim, şaka yollu nitelendirdiğimiz gibi daha “yeni şervanim.” Henüz tanıdıklarım çok az. Diyar'ı aramam belki şimdilik yaşanan boşluktandır, belki de içinde bulunduğum savaş koşullarındandır. Diyar, politik yaşamımda en çok tartıştığım ve en çok anlattığım bir arkadaşır. Ayrı mangada kalan Rohat bunu okursa, kesin “*vicdansız Selçuk, peki biz az mı tartıştık?*” diye soracak. Hepsi değil, biraz doğru. Rohat'la Avrupa'da karşılaştığımız zaman tartışırdık. Ama Önderlik Sahası'nda beş ay kadar birlikte kaldığımız dönemde tartışmalarımızı yenilikçilik ve arayışçılık üzerinde derinleştirmiştik. Ayrıca aynı sahadayız ve görüşüyoruz. Fark bu.

Ama Diyar’la Şimdi ayrı sahalardayız. Neler duyumsadığımı, neler yaptığımı duyurmak istedim. Bunlar kafamdan silinip gitmesin diye yazıyorum. Gerekirse ve m¼mk¼n olursa, bu yazdıklarımı bir mektup Şeklinde kendisine ulaőtırırım.

Tabii mektuplar muhataplarına hitaben yazılır. Şimdi ona yazmaya başlayayım. Bakalım beğenecek misin?

“Diyar; senin de gelmek isteyip de gelemediğin ve bu konuda umutlu olmadığın (fiziki durumdan dolayı) K¼rdistan dağlarında-yım. Buraların her Şeyiyle bir başka g¼zellihte olduğunu nasıl anlatsam sana? Biliyor musun ve inanıyor musun, en son g¼rd¼đ¼m veya yeni g¼rd¼đ¼m her yeri bir ¼nceki yerden daha b¼y¼leyici buldum. Başkanımızın deyimiyle buralar, yani bizim coğrafyamız Şu yery¼z¼ cehenneminde gerĥek bir cennet g¼zelliđinde. ¼yle bir g¼zellik ki, hiĥ doyamıyorsun. Yani diyelim ki, yaz mevsiminin en kavurucu sıcıağında buz gibi bir kaynak suyunun kana kana iĥimi gibi ferahlatıcı. Bu g¼zellik karşısında sadece d¼ř¼ncelerin değil, duygularınla değişiyorsun. İĥinde Şimdiye kadar hiĥ hissetmediğin bir mutluluğu hissediyorsun. Ağır bir y¼k¼ ¼zerinden atmış gibi hafifliyor, rahatlıyor ve dinleniyorsun. O anda her Şeyin bedeli bir yaşama geĥiyorsun. ‘¼zg¼r yaşam diye buna mı denir?’ diye kendine soruyorsun. Tabii teredd¼ts¼z bir ‘evet’ cevabını hemen peşinden ekliyorsun.

Biliyor musun, burası dağ olabilir, ama ne iĥin bu dağlarda bulunduğunun bilincinde olursan, daha fazla d¼ř¼n¼yor ve daha fazla fikir ve duygu yenilenmesini yaşıyorsun. Ben bu değişimleri hep bu defterime yazıyorum. Belgeliyorum. Senin bu yazdıklarımı okumanı ĥok istiyordum. Ardından da g¼r¼řlerini almayı...

Hatırlıyor musun, gerek Serxweb¼n’da, gerekse de ¼zg¼r Politika’da yazdığım ¼zg¼n yazılar ve makaleler hakkında g¼r¼řlerini sorardım. Biraz da kendimi ¼verek, yeni bir Şeyler bulup bulmadığını, filan noktaları anlayıp anlamadığını sorardım. Eğer beklentilerime g¼re cevap verseydin, tamamdı, değilse yarı şakayla ‘sen anlamamışsın, g¼zden kaĥırmıřsın’ diyordum ve ikimiz birlikte g¼l¼yorduk.

Şunun için bunları hatırladım: Avrupa yaşamımız tek düzeydi. Oradaki egemen yaşam, daha doğrusu kaynağımızdan uzak olan yaşam için fazla yenilenme ve düşünme koşullarına sahip değildi. Bu konuda yenilik peşinde koşarken zorlanıyordum. Çok arıyordum ama az buluyordum. Bulduklarımı da sana, Zelal'e ve Melsa'ya 'zorbela' kabul ettiriyordum. Sedat ve Mahsum'u çabuk ikna ediyordum.

Ama burada öyle değil. Doğduğun topraklardasın. Doğduğun toprakların dağlarındasın. Üstüne üstlük kutsalların en kutsal amacı için buralardasın. Taş olsan bile, değişmez misin? Bu temiz havayı teneffüs edersen, kaynak suyunu içersen, güzel coğrafyayı seyredersen, o zaman düşün düşündüğün kadar ve yine yenilen yenilendiğin kadar...

Sana söylemiştim 'gidersem yazacağım' diye. Hatta orada yazdığım bir yazıda da dile getirmiştim, şimdiye kadar sözümde durdum. Bundan sonra da sözümde kararlıyım. Gerçi şimdiye kadar daha savaş pratiğine başlamış değilim. Ama sanıyorum, o zaman daha iyi konularda yazacağım.

Şimdi senin nerede olduğunu, ne yaptığını yaklaşık olarak tahmin edebiliyorum. Ama sen tahmin edebilir misin? Sanmıyorum.

Anlatmaya çalışayım sana öyleyse.

Çadırımız kocaman, yüksek bir kayalığın altında. Bir vadinin sırta yakın yamacında. Etrafta uzanan dağlar görürsün. Bulduğumuz noktada geçen günlerde erimişti karlar. Ama birkaç gün önce tekrar kar yağdı. Bugün kar yağışı durdu, güneş doğdu. Son yağın karın yarısı bir daha eridi. Artık toprak ısınmıştır. Kolay kolay kar tutmaz. Zaten baharı sabırsızlıkla bekliyorum. Baharı hayal edince daha seviyorum bu dağları.

Bazen kobra helikopterleri, bazen savaş uçakları dolaşırlar üstümüzde. Şimdiye kadar bulunduğumuz noktaya hiç bomba bırakmadılar. Ama yakınlarımızda bulunan arkadaşlarımızın noktasına birkaç kez bomba bıraktılar, taradılar. Tedbirli ve hazır olduğumuz için herhangi bir kaybımız olmadı. Zaten öyle gelişigüzel bir şekilde çadır kuramazsın. Hava saldırılarına ya hiç, ya da ancak biraz

hedef olabilecek şekilde kurmak zorundasın. Hatta bu da yetmez. Uçakların bombalama ihtimali kuvvetlenince belirlenen mağaralara girerek tedbir alırsın. Daha bugün bile üstümüzde dolaştılar. Yakınımızdaki Miros alanını taradılar kobralarla. Biz de çadırlarımızdan çıkıp belirlenen sağlam noktalara gidip bekledik. Rohat da vardı yanımızda. En son ikimiz çıktık. ‘Biz bombalanabileceğimize inanmıyoruz, bu konuda daha ikna olmadık’ dedik arkadaşlara. Çünkü daha yanımıza bomba düşmedi. Birgün düştüğü zaman herhalde daha hızla tedbirli noktaya koşarsınız, eğer isabet edip bizim tüm bedenimizi paramparça etmese.

Ben şu anda basın mangasında kalıyorum. Bir hafta sonra düzenleme olacak ve görev sahalarımıza dağılacāğız. Buraya geldiğim ilk gün Abbas arkadaş, bir yeni Serxwebûn sayısının geldiğini söyledi. Kasım ’96 sayısydı. Yani Abbas arkadaşın yazısının ve benim de Başkan’la birlikte olan fotoğrafımın olduğı sayı. Daha buraya gelmeden, askeri eğitim gördüğüm noktada ilk defa karşılaştığım Jiyan da fotoğrafımın Serxwebûn’da çıktığını söylemişti. (Jiyan seni sormuş, mümkün olursa sana mektup yazacağını söylemişti.) Sonradan basındaki arkadaşlar, Abbas arkadaşın benim fotoğrafımı görünce, ‘Serxwebûn Selçuk’a torpil geçmiş’ dediğini söylediler. Zaten şaka yolu bazı arkadaşlara ‘eğer Serxwebûn’da fotoğrafınızın çıkmasını istiyorsanız benimle çekin, o zaman garantilidir’ diyorum.

Buradan Serxwebûn’a katkıda bulundum. Şenol telefonla senden röportaj sorularını aldığında ben de oradaydım. Ama soruların tam buraya göre hazırlanmamıştı. Daha sonra Zap’tan ayrılıp Zagros’a geldim. Birkaç gün sonra Cuma arkadaş o soruları Abbas arkadaşına göndermişti. Abbas arkadaş o soruları bana verdi ve yeniden düzenlememi söyledi. Kendisi cevaplandıracaktı. Soruları düzenledim yeniden, röportajı yaptık. Buradaki Haydar arkadaşla birlikte ilk bir redaktesini de yaptık. Altı daktilo sayfasını ben yazdım. İlk defa altı sayfa daktilo yazdım. Biliyorsun, ben on parmak bildiğim bilgisayarlarda bile kolay kolay yazmıyordum. Çok yorucu oldu benim için. Yazmak için aldığım bölümü Mahsum’un (bu

tandığın Mahsum değil) yardımıyla bitirebildim.

Müjde sana veya Serxwebûn'a: Zap'ta Mart ayından itibaren Artêşa Gel dergisi çıkıyor. Dergi için istedikleri ülke izlenimlerini yazıp gönderdim. Not düştüm, "mümkünse Serxwebûn'a da gönderin" diye. Dergi, çok çeşitli konuları içerecek. Zamanında size ulaşırsa, oldukça yararlanabilirsiniz. Serxwebûn'un içeriği güçlenir ve zenginleşir. Ben de yazmaya çalışırım. Abbas arkadaş da bu konuda bir şeyler yapabileceğini söyledi. Hatta eleştirdi; 'neden Serxwebûn yazı istemiyor?' diye.

Anılar artık eskisi gibi ilgi çekici değil. Bir diğer yanı ise, günlük olarak yazmak olanaklı olmuyor. Bu nedenle günlük-anı yerine, aklıma gelen konularda yazıyorum. Anı-denemelerin içiçe olduğu bir içerikte makaleler yazmayı tercih ettim. Ayrıca biraz daha çekicilik kazandırmak için, birine mektup yazıyormuşum gibi bir hitapla başlangıç yapıyorum. Bir önsöz de yazmışım defterin başlangıcında. Amacım bir kitap niteliğinde yazmaktır. Bazı isimleri kafamdan geçirdim ama henüz aradığım ismi bulmuş değilim. Önderlik sahasından gönderdiğim günlükten çok farklı ve çok kaliteli bir biçimde hazırlıyorum. Beğeneceğinden kesin eminim. Şimdiye kadar en erkenden okuyacağın kitap olur. Elimdeki defter ikiyüz sayfadır. Bu defteri Mahsum Avrupa'dan getirmişti, ondan almıştım. Bu yazıyla birlikte 92. sayfası doldu. Defterin hepsini yazdığım zaman oraya göndereceğim. Tabii yazacaklarım bu defterle son bulmayacak; yazmaya devam edeceğim. Yazdıkça veya tamamladıkça göndermeye çalışacağım. Senden tek istediğim, ulaşırsa bu defter(ler)imi, çok iyi saklaman-korumandır. Şayet o sahadan ayrılma durumun olursa bile, oradaki arkadaşlara koruma üzere teslim etmendir. Bu benim için yaşamım kadar, hatta daha fazla önemlidir. Zaten bunu ne kadar önemsemişim konusunda da bir yazı yazdım. Bu defterimin başına bir iş gelmesini aklıma bile getirmek istemiyorum.

Hiç ara vermeden bu kadar yazınca yoruludum. Son vereyim. İmkan olursa, bu mektubu sana daha erkenden ulaştırmaya çalışacağım. Herhalde sana ulaştığı zaman sen benden, ben de senden

daha fazla memnun oluruz. Selamlar...”

Evet; arkadaşım Diyar’a yazdığım mektup bu kadar. Bilemiyorum beğendin mi? Daha da uzatabilirdim ama yorulдум. Yorulduğumu hissettiğim anda sonuçlandırdım. Ben, yazdığım için yorulдум. Sen ise sadece okudun. Onun için yorulmamış olmalısın.

25 Şubat 1997

Avaşın

Üç ayda bir yıkandım

Daha önce cezaevinde kalmış, çıktıktan sonra Önderlik Sahası’na gitmiş ve oradan da Avrupa çalışmalarında görevlendirilmiş Filo isminde bir arkadaş var. Orada görevli olduğu eğitim çalışmalarında yer alan bir genç temizliğine çok düşkünmüş. Bu, Filo’nun dikkatini çekince şöyle bir değerlendirme yapıyor: “*Temizlik iyidir ama seninki sosyete temizliğidir.*” Bu değerlendirmeyi duyunca çok gülmüştük Diyar’la. Ardından Diya “*Selçuk aslında seninki de sosyete temizliğidir*” demişti bana. Bende el yüz (günde onlarca kez) ve saçlarını yıkamak bir takıntıydı ve bu dikkat çekiciydi. Ayrıca da bu konuda hassasiyetlerim vardı. Diyar’ın dayanağı buydu.

Bugün üstümdeki varımı yogumu, bedenimi yıkamam benim için önemli bir değişiklikti.

Buna ilişkin yazayım dedim sana bugün. Çünkü gerilla tarzı yıkanmaktı. İlgi çekici, merak uyandırıcı yaşamdan bir parçadır. Senin için de dikkat çekici olabileceğini düşündüm. Daha doğrusu kendim için çekici bulduğumu, senin için de geçerli görüyorum. Kusuruma bakar mısın, bilmiyorum ama, kalem ve defter benim elimde. Olay yerinde olan da benim. İnisiyatifimi kullanıyorum işte. Aslında böyle bir inisiyatifi kullanmak senin için de güzel bir olay. Seni olmadığın yerde olduruyorum; daha ne istiyorsun!

Aylar sonra üstündeki elbiselerle birlikte bir temiz yıkandığın zaman kesin bir değişiklik hissedersin tabii ki.

Aralık ayının ilk haftasının sonunda ülkeye girmiştik yanılmıyorsa. İki-üç gün öncesinde kaldığımız yurtsever evde yıkanmıştık. Gel zaman git zaman bir daha yıkanmadım. Bir ara Aralık ayı sonu ile Ocak ayının başları arasında iki hafta süren toplantı döneminde kaldığımız yerde Zap kolu olarak bilinen bir su akardı. O günler yağmurlu geçerci çoğunlukla. Dola Şivê’de bulunuyorduk. O ara bazı arkadaşlar akan sudan yararlanıp temizliklerini yapmışlardı. Ben ise iki parça elbise, çorap ve ayaklarımı yıkamıştım. Tabii su buldum mu ilk fırsatta saçlarımı yıkamayı ihmal etmem; soğuk suyla...

Daha sonra askeri eğitime gitmiştik. Yirmi gün kadar orada kaldığımızda daha da kirlenmiştik. Zaten hep dışarıdasın. Yatıyorsun, sürünüyorsun, çöküyorsun ve daha başka askeri hareketler yapıyorsun. Sabah karanlığında çıkıyorsun, akşam karanlığında dönüyorsun. Erzak taşıyorsun, odun taşıyorsun, içinden yediğin ve içtiğin bulaşıkları yıkıyorsun. Bunlardan başka da fazla bir zaman bulamıyorsun. Artık sen, nasıl kir pas içinde kaldığımızı, yüzümüzün yandığını, ellerimizde kirin biriktiğini ve ellerimizin yaralandığını ya da çatladığını tasavvur et.

Zaten askeri eğitimden yedi arkadaş olarak dönüp o akşam görüştüğümüz Cuma arkadaş, geceyi geçirmek üzere ayrılırken “*yarın Dola Şivê’ye gidip banyo yapın*” demişti. Düşünüyorum da, banyoyu Cuma arkadaşta hatırlatan, bizde oluşan görüntüyü de belki de.

Şubat ayının biri miydi, ikisi miydi, gittik banyo yapmaya. Zaten Dola Şivê, etrafı büyük kayalıklarla kaplı derin bir vadi. Su dolu dolu akıyordu; karşıya kolay kolay geçemeyecek kadar doluydu. Yine iki küçük elbise parçasını yıkamakla yetinmişim. Ayrıca vücudumu bir kez sabunlamıştım. Banyomu alelacele sonuçlandırmıştım soğuktan dolayı. Anlayacağın sadece kirleri uyandırdım galiba. Dolayısıyla kendimi bonya yapmamış saydım. Bir-iki gün sonra ayrılmıştık Zagros’a doğru Rohat’la birlikte.

Aradan yaklaşık yirmi gün geçti. 15 Şubat, karargahta banyo

günüydü. Basın işleri olduğundan biz gidememiştik. O günden bugüne fırsat kolladık. Kimi günler işten dolayı gidemedik, kimi günler de kar yağışından. Nihayet bugüne kaldık.

Sabah aklımıza geldi “gidelim mi?” diye. Mahsum’la ben gitmek istiyorduk. Şervan gitmemiz için teşvik etti, Rohat da elini kirlenmiş yakama atarak tahrik etti gitmemiz için. Kararımızı kesinleştirdik.

Bulunduğumuz noktadan yukarılara gidecektik. Orada akan su vardı. Tabii karlı bir noktaydı. Yolumuz üstünde kaya diplerinde kurulmuş mangaları yeni görüyordum. Manga manga eğitim yapıyorlardı. Bir manganın yanından geçerken “*örgüt tarzı dışında başaracağını sanan ahmaktır*” sözlerini duydu kulaklarım. Bu sözler beni alıp da Almanya’nın Düsseldorf şehrindeki Serxwebûn’da o dönem yayınladığımız bir çözümlemede, bu sözleri çok anlamlı bulmuş, kendim için tam geçerli saymış, genelde de böyle bir yanılmanın olduğunu düşünmüş ve bu nedenle arabaşlık olarak kullanmışım.

Neyse banyoya dönelim. Galiba seni de Düsseldorf’a kadar götürüp getirdim. Ama kötü olmadı, değil mi?

Yokuş yukarı yürüdüğümüz için Mahsum da, ben de epey yorulduk. Yol da çamurlu, karlı, dar ve kaygandı. Nihayet suyun başına vardığımızda daha önce basın mangasında yer alan Botan da oradaydı. Zaten karlı yolda bir kişinin ayak izleri vardı.

İlk işim odun toplamaktı. Balta götürmediğimize pişman olmuş-tuk. Elle ve taşlarla odun biriktirdik. Birlikte götürdüğümüz lastikle odunları tutuşturduk. Orta büyüklükte bir ateş yaktık. Orada bulunan üç tenekeye de su doldurarak ateşin etrafına koyduk. Kısa sürede ısındı sular. Daha önce de orada banyo yapılmış olduğundan naylon parçaları da vardı. Naylonları kar üstünde derinleştirdik; bir leğen gibi suyu toplu tutması için. Böylece naylonlar içinde teker teker elbiselerimizi yıkamaya başladık. Elbiselerimin altında çamur gibi su birikiyordu. İlk defa bu dağlarda, üç ay sonra bazı elbiselerimi yıkıyordum. Elbiseleri suyun içine atmadan iki elimizle gözlerimiz önünde garip bakıyorduk. Maalesef, ismini bu-

raya geçirmek istemediğim ama senin tahmin edeceğin o küçük hayvanları görüyordu gözlerimiz. Bunlara “çete” diyor gerillalar. Tiksindirici de olsa, buralarda bu “çete”lerle birlikte yaşamaya ya da onlara alışmaya zorunlusun. Kendini ne kadar temiz tutarsan tut. İlaç da kullanabilirsin, ama yine de iyiden iyiye bunlarla tanışmışlığın devam eder.

Elbiselerimizi bu “çete”lerden temizledikten sonra yıkadık. Bir-iki zorunlu parça dışında tüm elbiselerimizin yıkanmasını tamamladıktan sonra sıra kendimizi yıkamaya geldi. Sağ tarafımızda yirmi metre kadar uzaklıkta orta büyüklükteki bir taşın hemen altında kar yoktu. İlk Mahsum sıcak su tenekesini götürüp yıkandı. Ardından ben gidecektim. Mahsum’a havanın üşütüp üşütmediğini sordum. Biraz soğuk olduğunu, o an üstüne su dökebileceğini söyledi. Ama benim aklımda, Dola Şivê’deki banyo fiyaskosu vardı. Bu nedenle beraberimizde götürdüğümüz yağmurluğu, zaman zaman rüzgarın estiği yöne gerdim. Faydası da olmadı değil. Ayaklarım üşümesin diye ayağımdan çıkardığım iki çift çorabın üstüne bir küçük odun parçası ile birkaç çalıçırpı koydum. Çok kapalı bir yer olmadığından soğuk rüzgarı alıyordu, ama korktuğum kadar üşümedim.

Banyom bittiğinde çok üşüyor ve titriyordum. İlk yanımda bulundurduğum büyük kefiyeyi üstüme attım ve onunla kendimi kuruladım. Ardından hızla elbiselerimi üstüme geçirdim...

Ateşimiz yanıyordu. Radyoda Türkçe müzik parçaları söyleniyordu. O an kendini hafiflemiş olarak çok rahat hissediyorsun. Biraz ısındıktan sonra geri kalan elbiselerimi de yıkadım. Bazı elbiselerimiz tam kurumadan giymek zorunda kaldık. Üstümüzde tümenden kuruyacaklardı. Epey zaman aldı bu banyo işi. Epey de yorucu oldu. Ama değdi bunlara. İşimiz biter bitmez orada beklemedik. Bu kez yokuş aşağı iniyorduk. Yol çamurluydu ve kaygan. Yokuş çıkmak kadar inmek de zordu.

Düşündüm, daha çok sefer her mevsimde banyolar yapacağız. Aklıma yaz mevsimi geldi. Bu mevsimin sıcaklığında, insan karşılaştığı büyük sularda, girerek yıkanabilir ve bu çekici olsa gerek.

Birinde Abbas arkadaş Avaşîn'in sularına çok sıcak günde böyle girip iyi bir serinlediklerini söylemişti.

Bugün de sana bunları yazdım.

27 Şubat 1997

Avaşîn

“Yaşam çağrısıyım”

Bugün hava güzel. Ne kar yağıyor, ne de yağmur. Zaman zaman bulutlar gizlese de güneş çıktığında bahar sıcaklığıyla ısıtıyor bizi Avaşîn'de. Baharın daha da yakınlaştığını bugün biraz daha hissediyorum.

Senin Ocak ayının başında okuduğun Aralık '96 tarihli Serxwebûn sayısını ben bugün gördüm. “Okuduğun” diyorum ama yanılıyor da olabilirim: Belki sen de okumamışsın. Sorun bu değil.

Serxwebûn'da Başkan Apo'yla yapılan röportajı okudum. Biz daha Önderlik Sahası'ndayken Londra'dan Ali Kemal isminde master yapan gazeteci arkadaş gelmişti. PKK felsefesi üzerinde çalışıyordu. Tez verecekti. Bunun için Başkan'la da bir röportaj yapmıştı. O zamanlar dinlemiştim. Zaten röportaj ikili değil, bütün okul öğrencileri önünde yapılmıştı. Özellikle de bazı felsefik cevapları müthiş bulmuş ve not etmişim.

Röportajın ön açıklamasında tez'in birinci seçildiğini belirtiyor Ali Kemal. Oradayken epey sohbet ve tartışmalarımız olmuştu. Canlı, hareketli ve bütünleşen özelliklere sahipti.

Bugün yine Serxwebûn'da bu yazıyı okudum. Zaman olsa hepsini okumak isteğimdir. Aylar sonra ulaşırsa da bir yeni gazete, dergi ve kitap görünce, ne kadar seviniyor insan. Çok yakından tanıdığın ve herkesten daha çok sevdiğin bir arkadaşınla buluşuyor gibi mutlanıyorsun. Yutarcasına sayfalarını karıştırıyorsun, sonra tekrar ön ve arka kapaklarını gözlerine tutarak sevecenle bakıyorsun. İçinden “hepsini bir okuyabilme zamanı bulsaydım” diye geçiriyorsun, ama öyle olmayacağının üzüntüsüyle. Zaten Serxwebûn'-

un yanında Zülfikar, PKDW Bülteni, Apo'nun Askerleri adlı kitap-
çık ve bir Arapça dergi daha vardı. İdeolojik-politik, hatta sosyal
gıdamızdır bu tür yayınlar. Radyoyu da eklemek gerekir tabii.

Bugün okuduğum röportajdan aldığım Başkan Apo'nun sözleri-
ni, düşündüm de ilk dinlediğimde de not etmişim.

Bu sözler; insanı büyülleyen, insana ruh veren, insanı büyüklüğe
teşvik eden sözler. Aynı zamanda insanın küçüklük yanlarının ne
kadar iğrenç durumda olduğunu da gösteren büyük insanın büyük
sözleri.

“Yaşam çağrısıyım” başlığını bu sözlerden seçtim. Zaten bilen-
ler iyi biliyor, Başkan Apo'nun her anı bir yaşam çağrısıdır. Bu ka-
dar sık ve neredeyse gökleri delen, rüzgar gibi yayılan etkili bir
çağrıya rağmen anlayanların sayısı ne kadardır? Çok çok az. Çok
az anlaşılmasının nedeni neyi gösteriyor diye sorarsan, benim ce-
vabım *“iki ayrı taraf arasındaki fark”* şeklinde olacak.

Bir taraf rastgele, büyük hedefsiz ve büyük iddiasız *“yaşar”*ken,
diğer taraf bak ne diyor:

*“Aslında savaşımız TC'yle sınırlı değil, çağlar ötesine kadar
uzanıyor. Ben kendimi yüzyılla bile, hatta bin yıla da sınırlı gör-
mem.”* Bunun adına *“bu sınırsız ve süresiz bir yaşam gücüdür”* di-
yor. Aynı yerde şunları söylüyor devamla: *“Benim felsefemde ön-
celik sonralık, ilk ve son yoktur.”* Bunun anlamını da *“evrenselliği
yakalamak”* olarak değerlendiriyor.

Başkan Apo'yu anlamazlığın bu büyük farktan doğduğunu bir
kez daha düşünüyorum. Bu felsefeden gerçekten de yaşam akıyor,
umut fişkırıyor. Bir ömrün alamayacağı kadar büyüklük gerçekleşt-
riyor. Bütün zamanlarında hep yeniyi, çekici olanı, zenginliği arar-
san, bu büyüklüğün imkanlar dahilinde olduğunu tespit edebilirsin.
“Daha göklerde olanı arıyorum” diyen bir kişilik, elbette dünya ba-
taklığından korur kendini. Balzac'ın *“Goriot Baba”* romanında da
geçen bir diyalogda *“kendini yükseklerde tutacaksın ki, dünya ba-
taklığına batmayasın”* sözleri önemli bir felsefik vurgudur.

Dünyada genel bir insanlık bunalımının en temel nedeni insanların
arayışı bir felsefe haline getirememeleridir. Bunalımların temelinde

büyük arayış ve büyük insan felsefesinin yoksunluğunun derin bir uykuya yattığını bilememeleridir. Yukarıda aramak yerine altta durgun kalmak, bir gün önde olmak yerine bir gün geride kalmak, umutla yüzyıllara ve çağlara uzanmak yerine ruhu için bir alıcı aramak “*küçük insanın*”, bir diğer adıyla “*yok insan*”ın felsefesidir.

Başkan Apo, uygarlık yasalarını esas almadığını söyler. Bu uygarlık karşıtlığı anlamına gelmiyor. Yerleşik veya diğer bir deyimle hazır yasalara göre bir çizgi yerine, doğallığın yasalarıyla hareket ettiğini vurgular. Zaten ona göre “*doğal insan en büyük insandır.*” Kendi açımdan rahatlıkla belirtebilirim ki, buna katılamamak insan onurundan, insan özgürlüğünden yoksun olmak demektir.

Onurunu ve ruhunu koruyamayan ve ruhunun satın alınmasını engelleyemeyen, güçlü karşısında ezilmekten kurtulamayan sıradan insanlar, ne uygarlığın, ne de doğallığın yasalarını esas alabiliyorlar. Bunlar acınacak durumda, en altta sürünen ve bunu da yaşam sanan kişiliklerdir. Bu kişiliklerden bir beklenti içinde olunamaz. Bu anlamda onlara basamak arttırmak gerekmektedir.

İnsan, kendisi olmalıdır. Kendi rolünü kendisi yazmalıdır. Bir başkasının belirlediği rol çok önemli ve başarılı olabilir. Ama rol oynayanın değil, yazarındır.

Başkan Apo’nun önderliği de bu konuda güçlü örnekler içeriyor. Bazı çözümlemelerinde bir militanın rolünü bir artist gibi oynaması gerektiğini vurguluyor. Bu konuda büyük uygulayıcıların olmamasını eleştiriyor. Bu, hazır olanın bile doğru dürüst uygulanmaması anlamına geliyor. Her şeyden önce iyi bir yaratıcı ve iyi bir uygulayıcı olabilmek için, kişinin kendini iyi tanıması, ilerletici yasalara ulaşip ona göre rolünü belirlemesi gerekiyor. Bunu yapmaktan aciz olan ve başkasına havale eden bir insan kişiliği kuşkuludur. Mülkçüdür. Kendisinden daha güçsüz olanı mülk edinir, kendisinden güçlü olana da mülk olur. Ruhu satın almak veya ruhu satmak gibi.

Kişilik bu şekilde bunalır, çürür “*yaşayan ölü*”ye dönüşür.

Doğallığın yasaları bu kişiliği reddeder. Doğal olmayan her şey bağımlıdır. Bağımlı olan ise özgür değildir. Bırakalım kişilikleri,

devletlerin bağımlısı bile hiçbir zaman sorunlarını köklü çözüme kavuşturamaz, ihtiyaç duyduğu bir kalkınmayı bile gerçekleştiremezler. Çünkü burada öz irade, öz güç yoktur. Olanı sınırlıdır. Bunun değişmesi için de köklü bir dönüşüm vazgeçilmezdir.

Kendine ait olduğun kadar kendini doğal sayabilirsin. Doğal olduğun kadar özgürsün. İnsan bunu amaç edinir ve “*nasıl insan olmaz*”ı iyi incelerse, doğallığın yasalarını yapabilir.

4 Mart 1997

Avaşın

Şu okumanın tadı var ya!

“*Bal suyu tatlıdır, şeker iyidir ama kitabın tadı her ikisinden de iyidir.*” Ortaçağda yaşayan Rus piskoposu Kiril’e ait bu sözleri “*İnsan Nasıl İnsan Oldu?*” kitabının ikinci cildinde okumuştum ve not defterimin bir köşesine not etmiştim.

Bir dönem, kitapların yazılmasında ve okunmasında bir patlama yaşanıyor. Aynı zamanda bilimin filizlenmeye başladığı yıllardır.

Bu kitabın birinci cildini okuma şansım olmadı. Birinci cildini Ahmet Dere okumaya başlayınca, başka kitap olmadığından ben de ikinci ciltten başlamıştım. Bir daha da birinci cilt boşalamadı. Neredeyse okumakta olduğum ikinci cildi de kaptırıyordum. Beğendim kitabın ikinci cildini.

Sen de okumuş musun, bilmiyorum. İçinde çok bilgi var. Bir de sade ve anlaşılır bir dille yazılmış. Çok mükemmel ve mutlaka okunması gereken bir kitap olduğunu söylemiyorum, ama okursan pişman olmayacağın ve kendini kazanımlı sayacağın bir kitap.

Bu ciltten, kitaplara ilişkin başka da birkaç not almıştım. “*Kitaplar evreni sulayan ırmaklardır*” diyor eski çağlarda yaşayan bir tarihçi.

Polonyalı Kopernik, bilim peşinde. Araştırıp ortaya çıkardığı bilimsel gerçekleri bir kitapta topluyor. Ancak yayınlamaktan korkuyor. O dönemde kiliseler etkindir. Afaroz edileceğinden, ölümle

cezalandırılacağından ürktüyor. Dostları teşvik ediyor. Kitap yayınlandığında fırtınalar kopuyor. Bu düşüncelerinden vazgeçmesi için binbir baskıyla kuşatmaya alınıyor. Ölmeden önce düşüncelerinden vazgeçiyor. Ama düşünceler; bilimsel ve doğru olanları ölümsüzdür, biliyorsun. Kitapta, Kopernik'in ölümünün yazıldığı yerde şöyle anlamlı bir cümle var: “*Kopernik mezarında yatarken, kitabı dünyayı dolaşmaya başlamıştı...*”

Ya Cordano Bruno için ne demeli? Müthiş bir tempoyla çalışıyor, okuyor, araştırıyor. Abartı olmasın ama dünyanın kitabını okuyor. Bu arada Kopernik'in kitabıyla da karşılaşılıyor. Müthiş etkileniyor. Ona karşı da kampanya geliştiriliyor. İtalya'dan kaçıyor. Birçok ülkeyi, şehri dolaşıyor. Kendi ülkesinin özlemini çekiyor, ama araştırmalarını aralıksız sürdürüyor. Bir dönem sonra zamanın güç sahipleri kendisinin affedildiğini, çalışmalarına İtalya'da devam edebileceğini belirterek çağrı yaparlar. Bruno, bu çağrıya inanır ve döner. Bir oyun olduğunu farketmez. İtalya'ya döndüğünde tutuklanır. Ortaçağ işkencelerinden geçirilir, ama düşüncelerinden vazgeçmez. En sonunda yakılarak ölümüne karar verilir. Hiç yalvarmaz, kendisini acındırmaz. Hatta “*ben korkmuyorum, ama siz karar verirken çok korkuyorsunuz*” diyor. Bu karar sonucu Bruno yakılarak katledilir. Kitapta onun temposundan bahsedilirken şunlar belirtiliyor: “*Kitaplıkta saatlerce kalan Cordano Bruno, yüzyıllarda ve ülkelerde dolaşıyor, insanlığın geçtiği uzun yoldan yeniden geçiyordu.*”

Ne mutlu böyle bir şansı yakalayana.

Biliyor musun, benim de hep öyle bir özlemim var. Ne zaman bir kitaplığa baksam, hep orada kalmak, raflardaki kitapların hepsini, ama hiçbirini bırakmamacasına okumak istiyorum.

Kitap büyük yaşam zenginliğidir, birçok yerde birçok çeşit yaşamak demektir. Yaşamın enternasyonalize edilmesidir. Yaşam alışverişi ve ortaklığıdır. Yaşamı gözden geçirmek, insanca olanını, onurlu olanını arayışçı olanını geliştirmektir. En güvenilir arkadaşlıktır.

Önderlik Sahası'ndayken oradaki duvar gazetesi için tek soru üzerine görüşler alınıyordu. “*Devrim sonrası hayaliniz nedir?*” di-

ye bir soru soruluyordu. “*Bana ait kalacağım bir yerim ve içinde dolu kitabın olmasını istiyorum*” cevabını vermiştim. Gerçekten daha başka zamanlarda da birkaç kez devrim sonrasını (tabii yaşamak üzere) konuştuğum arkadaşlar oldu. Ben o zamanlar da böyle kazanılmış bir özgür yerimin olmasının çok büyük hedefler ve hizmetler için yeterli olacağını söylemiştim. Öğrenmek ve uyarlamaktan daha değerli bir yaşam düşünemiyorum. Çok heyecanlı buluyorum. Böyle bir hayali gözlerimde canlandırıdığım zaman, o günü daha da yakınlaştırmak için daha çok yüklenmek ve tempo mu yüksekletmek gereğini duyuyorum. Gerçekten, özgürlüğü kazanmak için o kadar çok gerekçemiz var ki. Çokça mahkum ettiğimiz bireyci yaşam bile, ancak Kürdistan’ın kazanılmasından geçiyor. Başkan Apo’nun Aralık çözümlemelerinde vurguladığı gibi, bir zamanlar nasıl bütün yollar Roma’ya çıkmışsa, bizim için de şimdi bütün yollar Kürdistan’a çıkıyor.

Bunun ya farkında değiliz, ya da nedense uygulaması bize zor geliyor.

Bir ara 1993-94 yıllarında bütün basın-yayın (Serxwebûn, Berxwedan, basım ve ajans) çalışanlarının sayısı yirmiye bulmuştu. Hafta sonları toplu eğitim çalışmaları yapıyorduk. Sorunlarımız epeydi. Yeni arkadaşlar vardı; birbirleriyle çok uğraşıyorlardı, çekiyorlardı. Basın-yayın sorumlu komitesi olarak bu sorunları gidermek için çabalıyorduk. Ben o zaman “*yan yana olmaktan sıkılıyor ve birlikte çalışmaktan isteksiz davranıyorsak, mevcut tutumlar çözümleyici değil. Şöyle bir slogana sarılalım: Yüklenelim, Kürdistan’ı kazanalım ve birbirimizden kurtulalım!*” demiştim. Çekici bir slogan olmuştu. Tabii bu, yanlış yorumlanmaya da açıktı. Karasu arkadaş, böyle bir slogan geliştirdiğimi duymuştu. Daha sonraki ilk görüşmemizde beni eleştirmişti.

Bazen eğitimlerimizi seminerler şeklinde iki kişilik divan seçimiyle yapardık. Birinde Sinan ile Rûken’in yönetiminde eğitim yapıyorduk. Bu sloganı, ders çıkarmak açısından dile getirdiler. Eksik kaldı ve ben tamamlamak gereğini duydum. Sloganıma sahip çıkmıştım.

Özür dileyeyim senden, eğer konunun dışına çıkıp seni sıkıttıysam. Ama o günleri bir de yademiş oldum. O zamanki arkadaşların çoğu şimdi ayrı ayrı mücadele sahalarında bulunuyor. Geri çekilenler de oldu. Dilerim ki, bu arkadaşların hepsi bu satırları okusun.

Konumuz kitap sevgisi ve okumanın tadıydı, değil mi?

Geçenlerde Balzac'ın "*Goriot Baba*"sını okudum. Romanın konusu Paris'te geçiyordu. Tanıdığım yerler vardı, oraları dolaştım. Düşün, Avaşın'de yaşarken Paris'i dolaştım. Daha sonra da Rûbar arkadaş, kendisinin de "*Notre-Dame'ın Kamburu*" romanı okuduğunu, iki-üç günde okuyabilecekse, verebileceğini söyledi. O an bir başka mangada bıraktığını belirtmişti. Bir sonraki gün Victor Hugo'nun bu romanını almaya giderken ve alıp geri dönerken, bir çocuktan daha fazla sevindiğimi söylemeliyim. Okudukça okudum, yutarcasına. Gözlerim ağrıyana kadar okuyup kısa sürede, iki günde okudum. Bu sefer Paris'i daha çok dolaştım. Ortaçağ Paris'iydi bu tabii. Romanın önsözünde Victor Hugo "*aptal insan kendine güvenir, büyük insan kendine inanır*" diyor. Çok güzel ve doğrulanabilir bir belirleme.

Ayrıca Başkan Apo'nun Aralık çözümlemelerini, daha başka açıklama ve çözümlemelerini okudum. Şunu açıklıkla belirtiyorum ki, Başkanımızın çözümlemeleri okunmadan bu dağlarda ne özgür ve sosyalce yaşanabilir, ne de savaş kazanılabilir. Bunu tartışmasız bir doğru olarak savunuyorum. Belki uzaktan buna tam anlam verilemeyebilir, ama burada o kadar net anlaşılıyor ki.

Bir coğrafyanın güzelliğinde yaşamak tek başına fazla anlamlı değil. Bu güzelliği anlamak ve kazanmak, anlayışla yaşanmadıktan sonra, coğrafyadaki otlardan herhangi biri gibi olursun. İki kere ikinin dört ettiği gibi.

Anlıyor musun?

Geçen ömrün her anına zengin yaşamı sığdırıyorsun, yeniliği arama büyüklüğünü göstermiyorsan, çok yazık. Hatta dünyadaki yazıkların en yazıkı. Her günü aynı geçen bir ömrü doldurmak işkencedir. Tabii her günü değişik geçen ömre de doyum olmaz. İşte böyle yaşarsan kazanırsın, yoksa kaybedersin.

Kitap uygun ve boş zamanların tanrı(ça)sıdır bana göre.

Ömründen daha fazla ve daha değişik yaşamları tanımak istiyorsan kitapları sev ve oku.

6 Mart 1997

Avaşîn

Kürdistan domuzu

Sana, Avaşîn'in ayazlı bir gecesinin geç saatlerinde Kürdistan domuzu vesilesiyle yazmak istedim. Gökyüzü dupduru ve masmavi, bütün yıldızlarla dolu. Ama ayışığı yok. Hava zifiri olmasa da karanlık. Karşıdaki tepelerin sırtlarındaki karlar belli belirsiz. Sobamız şu anda iyi yanıyor. Süleyman ve Cevahir battaniyelerin altına çekilmiş uyuyorlar. Mahsum daktilo başında, Haydar'ın okuduğu talimatı yazıyor. Ayrıca sobanın üstündeki küçük stîlin içindeki şekerli su kaynamak üzere. Pelûr yapacak Haydar bize. Bu kaynayan suya un katıyor ve biraz katılaşıncaya kadar karıştırıyor. Sonuçta oluyor pelûr. Soğumuş olanı daha lezzetli. Daha önce yine burada bir mi iki kez mi yemiştım.

Biraz önce *“PKK’yi daha daha keşfetmek”* başlıklı bir konu yazıyordum. Bir yere kadar getirip bıraktım. Fazla acelesi yok nasılsa. Kendi düşüncemi yormadan yazarsam, daha iyi bir yazının ortaya çıkabileceğini kararlaştırdım.

Anlayacağın o defteri kaldırmadan bu defteri açtım.

Neredeyse yazmadan geçecektim. Mangamda muhabereden sorumlu olan Şervan, Oramar bölgesine gitti. Gittiği sırada ben hazır değildim. Bugün PKK felsefesi dersini veriyordum. Dün akşam Başkan'ın PKK felsefesi üzerine Ağustos '96'da yaptığı çözümlemeyi video kasetinden izleyip not almıştık. Bu çözümleme yapıldığında ben okuldaydım. Benim de yer aldığım felsefe dersine ara vermiştik. Üç kişilik komisyonda benim anlatacağım bölüm PKK felsefesiydi. Başkan bu çözümlemeyi yapınca, hemen o akşam daktilo edip yazılı hale getirmiştik. Daha sonra da okuyup üzerin-

de tartışmıştık. Çok güçlü gördüğüm bir çözümlemeydi. Dün akşam videodan bir kez daha pür dikkat dinledim. Kendimi de, diğer arkadaşları da izlemiş oldum. Kamerayı çeken Ahmed Palu'ydu. Zaten kimi zaman bana “*sen uyukladığın zaman seni yakın çekime alacağım*” diyor ve gülümsüyordu. Ben de “*kesinlikle öyle yapmayacaksın*” karşılığını verince daha fazla gülüyordu.

Dün dikkatimi çekti: Kamerayı bazen öğrenciler üzerinde dolaştırırken, yakından tanıdığı beni ve Melsa'yı biraz daha yakına alıyordu. Bir de Cafer'in uyuklamalı halini yakın çekime almıştı. Cafer'i görürsem bir espri konusu olarak bunu kendisine hatırlatacağım. Tabii Amed Palu'yu da görürsem hatırlatırım. Şimdi Cafer Botan'da, Amed Palu da Zap'tadır.

Görüyorsun değil mi, Kürdistan domuzundan nerelere kadar gittim. Bilmiyorum, insan öyle onurlu yaşamalı ki, kendi anılarını, kendi tarihini sevsin, sahip çıksın. Ben dün akşam bu çözümlemeyle birçok şey düşündüm ve hatırladım. Oradaki arkadaşların yarısı Kürdistan'a geldi. Burada kimisi şehit düşebilir, kimisi kahramanlaşabilir, kimisi de olmayabilir.

O gün çözümlemeyi dinlerken bir yandan not alırken, diğer yandan kendi kendime “*Başkan'dan şu noktayı, bu noktayı alıntı yapıp derinleştireceğim, çok güzel bir ders olacak*” diye düşünüyordum.

Dün akşam o günü sevgi ve özlemle andım.

Öyle güzel günler olmalı insan yaşamında. Yaşam onurlu, dolu başarılı ve güzel geçmeli.

Özür dilesem mi senden? Hızımı alamayıp uzaklara gidiyorum. Hiç yorulmuyorum; tersine çok dinleniyorum. Seni de kendim gibi sanıyorum. Ne yapayım, sana anlatacaklarım bitmiyor. Söz vermiştim; önemli gördüklerimi sana hep yazacağım diye.

Mesela hep beraber hareket ettiğimiz Rohat geçenlerde bir grup arkadaşla birlikte Oramar'a gitti. Vedalaşmada tokalaşırken “*arayış felsefemizi yere atmayasın*” dedi. “*Tabii ki değil*” cevabını verdim. Yine okuldan birlikte geldiğimiz Kerim ve Serhat da karargahtan ayrıldılar. Şahan vardı, O da gitti.

Yani anlayacağın, bizim Önderlik Sahası'ndan gelen devremizden bir ben kaldım karargahta. Abbas arkadaş eyalet yönetimindeki arkadaşların benim karargahta kalmamı uygun gördüklerini söyledi.

Sakın bunu üzüldüğüme yorumlama. Mücadele her yerde mücadeledir. Her mücadele sahasında da arkadaşlar var. Bizim için önemli olan ve bizleri birbirine bağlayan da mücadeledeki başarıdan başka bir şey değil.

Söz; burada ayrıntılara son veriyorum.

İkinci gündür, bu yazıya devam ediyorum. Bu son cümleyi yazdıktan sonra jeneratörü kapatmamız gerekti. Işıksız kalmıştık. Dolayısıyla ara vermek zorunda kalmıştım.

Ama biliyor musun, bu son cümlemin ortasında aklıma vurgulamam gereken bir nokta daha geldi. Abbas arkadaş giden arkadaşlarla tek tek ilgilendi. Ardından hepsine yönelik konuşmalar yaptı. Çok içten ve çok etkili hitap etti. Kendi kendime, bunu “*bunlar kasete alınıp yazılı hale getirilmesi gereken konuşmalar*” olarak düşündüm. Bunu kaydetmeliyim. Bu sefer kesin, sıra bizim ülkenin domuzunda. Belki de diyeceksin, bu domuz meselesi de nereden çıktı? Kendine göre haklı olmadığını söylemiyorum. Ama kendimi de haksız görüyor değilim. Bana bazı çağrışımlar yaptı; bir anımı hatırlattı, dün akşam domuz eti yiyince.

Yanılmıyorsam '94 yılıydı. O zaman Serxwebûn Düsseldorf'ta çıkıyordu. Kaldığımız bir ev vardı. O dönemde Avrupa'da olan Karasu arkadaş gelmişti kaldığımız eve. Sohbet ediyorduk, tartışıyorduk. Bir ara tartışma konumuz yurt sevgisine dönüştü. Karasu arkadaş, bizlerde yurtseverliğin eksik olduğunu söylüyordu. Yurt sevgisinin bir PKK'li için oldukça önemli olduğunu vurguluyordu. Coğrafya güzelliğinden de bahsederken, domuzların da olduğunu konuşmuştuk. Avrupa'da domuz eti, en çok yenilen etlerin başında gelir. Karasu arkadaş bana sormuştu, domuz etini yiyip yetmediğimi. Ben, birkaç kez yediğimi ama tadını beğenmediğimi söylemiştim. Kürdistan dağlarına gittiğimde ise domuz etini yiyeceğimi belirterek “*çünkü onlar Kürdistan domuzudur*” demiştim. Karasu arkadaş bu cevabıma gülmüştü.

İşte dün akşam domuz etini yiyince ve tadını Avrupa domuzlarının etinden daha lezzetli bulunca, Düsseldorf'taki bu anı aklıma gelmişti. Gerçekten de tadı çok farklıydı. Düşünüyorsun, bu dağlarda yaşayan her şey daha temiz ve daha farklı. Avrupa domuzları besiyeye alınıyorlar. Özel çiftliklerde yetiştiriliyorlar. Bir-iki domuz çiftliklerinin yanından geçmiştim. İğreniyor insan. Domuzların çıkardığı o ses, o koku var ya, mide bulandırıcı. Belki sen de biliyorsun. Bir de mecbur değilsen, neden o domuzların etini yiyesin ki, değil mi? Ama Kürdistan domuzları cennet kadar güzel ve tertemiz havası olan bir coğrafyada yetiştiriliyorlar. Bir diğer farkları da bizim domuzlarımızın çiftliklerde hapsedilip özel besiyeye alınmaması, yani özgürlüğü yaşamalarıdır. Yedikleri ve içtikleri temizdir.

Burada sonuçlandırayım. Fanusun ışığında yazıyorum. Kafamı eğmiş, defterimi yan tutmuş halde yazıyorum. Bunun yoruculuğu, beni, yazımı sonuçlandırmaya zorluyor.

10 Mart 1997

Avaşîn

Mavidir avaşînın suları

Nereden aklıma geldi bu başlık, biliyor musun? Şimdi Sağmalcılar Cezaevi'nde olan Meral (Kıdır) arkadaşın çok beğendiğim bir şiirinin ilk dizesi, “*Mavi değil Avaşîn'in suları*” diye başlıyor. Ben de yalanlamamak üzere “*Mavidir avaşînın suları*” başlığını koydum yazımın başına. Avaşîn'in Kürtçe anlamı “*mavi*” ya da “*yeşil su*” demektir. Tabii Meral arkadaş “*mavi değil*” derken, yanılmıyorsa (kan karıştığı için) “*kızılaştığına*” dikkat çekiyor. Yani bunun siyasi bir anlamı var.

Henüz jeneratörün ışığı yokken, karanlıkta bir saat kadar bekleme gereği bende bir sıkıntı yarattı. Radyomu çıkardım. Erivan Radyosu'nun saati gelmişti. Frekansını ararken, hangi ülkeye ait olduğunu bilemediğim bir yabancı müziğe rastladım. Karanlığı ro-

mantikleştiren bir müzikti. Dinlendirici ve yoğunlaştırıcıydı. O an düşündüm; ışık geldiğinde zamanı nasıl değerlendirmeliyim diye. Önce yazmaya devam ettiğim “*PKK’yi daha daha keşfetmek*” yazısı üzerinde çalışmak aklıma geldi. Hemen ardından sana yazma istemi gelişince, tercihim bundan yana yaptım. Çünkü sana yazma istemi daha ağır bastı.

Biliyor musun, şöyle bir özelliğim var. Elimdeki dışında ikinci bir iş yapma istemim olunca, birincisini ya ikinciliğe düşürüyorum (duruma göre), ya da bir an önce ikinci işe ulaşmak için aceleyle getiriyorum.

Bu nedenle sana yazmak zorunda kalıyorum, anlıyor musun? Hem “*PKK’yi daha daha keşfetmek*” yazısında iddialıyım. İstemli olduğum zaman üzerinde çalışacağım.

Hatırlattığını farkederek gibiyim, ama biliyorum Avaşîn’in uzağına gittiğimi. Ben de sana hatırlatmak istiyorum ki, beni bana rağmen sınırlandıran veya bağlayan hiçbir şey olmasın. Tartışmasız kutsal doğrular ve değerler dışında. Bunun özgürlükle, kendine ait insanlaşmakla bağlantısını düşünüyorum. İnsan, önce böyle insanlaşır, sonra da böyle özgürleşir. Daha bir sonrasında ise insanlığa ve tarihe böyle katkı sunabilir. Buna tam inanmaktan pişman olmayacağımı da kesin biliyorum. Böyle düşünmeyen, bu düşüncesi için mücadele etmeyen bir insanın çabası ya da emeği bilinçli olmaz ve amacına ulaşmaz. Bunun bütün yönlü kanıtı, iyi bir öğrencisi olmayı hedeflediğim büyük insan Başkan Apo’dur.

Avaşîn’e ayın 15’inde gittik. Banyo günüydü o gün. Mahsum, geçen sefer gittiğimiz yukarıımızdaki, yakınımızdaki suyun kenarını tercih etmiş, ben ile Haydar ise Avaşîn’i. Avaşîn daha uzak ve aşağıımızdaydı. Gidiş yokuş aşağı olduğundan kolayken, dönerken yokuşu çıkmak epey zor olacaktı. Mahsum bunu bize hatırlatmıştı, ama buna rağmen gitmiştik.

Yedek elbiselerimizi ve silahlarımızı alıp yola koyulduk. Yolda sohbet ediyorduk. Ben bir yandan da çevremdeki doğa manzaralarını seyrediyordum. Gördüğüm küçük bir uçurum bana köyümü de hatırlatmıştı. Sohbetlerin bir anında Haydar, buralardaki halk ara-

sında efsaneleşen bir olayı anlattı: Çadırımızın kurulu olduğu yüksek kayalığın bittiği sırtta geçiyor olay. Köyün adı Söğüt Çeşmesi. Bu köyde ihtiyar bir kadın yaşarmış, bir de kedisi varmış. Günün birinde kedi kaçıp gidiyor. Kedi geri dönmeyince, yaşlı kadın, bunu bir büyük felakete yorumluyor. Bu hislerini diğer köylülerine de açıyor, ama kimse yaşlı kadının söylediklerini inandırıcı bulmuyor. Yaşlı kadın diğerlerini ikna edemeyince, tek başına köyünü terkedip gidiyor. Yaşlı kadın köyden ayrıldıktan sonra şiddetli bir depresyon oluyor. Oradaki kayalıklar köyün üstüne yıkılıyor. Köy bütün sakinleriyle birlikte kayalıkların altında kalıyor. O kayalıkların yeri daha belliymiş.

Böyle sohbetlerle yolun bir yerinden ayrılıp vadiyi takip ettik. Çünkü yol yukarılara doğru devam ediyor ve gideceğimiz noktadan uzaklaşıyordu. Aynı zamanda bayan arkadaşların karargahına gidiyordu.

Yaklaştıkça Avaşîn'in sesi daha yakından duyuluyordu. İnsanı etkileyen bir sestti. En azından benim gibi Avaşîn'i merak edenleri heyecanlandırıyordu.

Avaşîn'i görür görmez ilk başta dikkatim Avaşîn'in rengine kaydı. "*Gerçekten de maviymiş*" sözleri çıktı ağızımdan.

Bizden önce giden arkadaşlar da vardı.

Dolu ve hızlı akıyordu Avaşîn. Yüzücüler geçebilir miydi, bilmiyorum. Mahsum, iyi bir yüzücü olduğunu ama bu su soğukluğu ve hızlı akıntı nedeniyle cesaret edemeyeceğini söylüyordu. Derin bir vadiden akıyordu. Karşıda yüksek dağlar vardı. Yer yer görülen kayalıklar bir sur biçimindeydi. Hemen hemen dik yükselen dağlardı. Kendi kendime "*insan tırmanmak isterse acaba ne kadar yorulur*" diye düşündüm.

Avaşîn'in kıyılarında çeşitli meyve ağaçları olduğunu da söyledi arkadaşlar. Fakat mevsim koşullarından dolayı ormanlar yaprak, ağaçlar çiçek açmamıştı daha. Kimbilir, yeşillik çıktığında Avaşîn'in yeşilliği daha da göze alıcı olur.

Diğer arkadaşlar balık tutmak için de hazırlık yapmışlardı. Bulduğumuz noktada bir elbombası atıldı suya. O ara bir-iki arka-

daş da soyunup suya atlamaya hazır bekliyordu. İlk bir balık çıkınca suyun üstüne, atlamaya hazır bekleyen Erdal hemen suya daldı. İki-üç metreden balığı kaptı ve hemen geri yüzdü. Hemen ardından büyük bir balık daha çıktı suyun üstüne. Erdal yine suya atladı ve aynı uzaklıktaki balığı tuttu ve eliyle dişleri arasına alarak geri döndü. Hareketli ve başarılıydı.

Yıkamak için bir-iki mağara vardı, açık yerleri de taştan duvarla örülmüştü. Güzel yerlerdi. Yıkılırken hemen hiç üşümemiştim.

Saat 14.00 sıralarında temizlik işlerimizi tamamladıktan sonra geri döndük. Doğrusu daha ilk adımlarda yorgunluğu hissettim ve oldukça yorulacağımı hesapladım. Mahsum boşuna uyarmamıştı. Zaten dönerken de hatırlatmıştı. Hem yoruluyor, hem de terliyorduk. Her ne kadar elbiselerimizi yıkayıp giymiş olsak da, banyo-dan sonra terlemek insanın hoşuna gitmez ya. O yorgunluk anında yaptığımız tercihten pişman olup olmadığım belirsizleşmişti. Ama şu anda o yorgunluk anındaki gibi muğlak değilim. Bir daha temizlik için Avaşîn'i tercih ediyorum. En nihayetinde iki üç kez mola vererek yukarı çıkabildik.

Hatırlıyorsun, daha önceki bir yazımda “*Avaşîn’de Avaşîn’i daha görmedim*” başlığını koymuştum. Böylece bir kârım daha oldu: Avaşîn’i gördüm. Ama doymadım...

Sonuçlandırmadan, sana hava durumunu da bildirmemi istemiyor musun? Avaşîn’e banyo için gittiğimiz günün sonrasında başlayan yağmur belli aralıklarla yağmaya devam ediyor. O günden bu yana güneş yüzünü daha görmedik. Zaman zaman hava açar gibi oluyor ama kısa bir süre sonra tekrar yağmur damlaları düşmeye başlıyor. Kimi zaman da yerden gökyüzüne doğru bir ses kalkıyor, bulutlarla birleşiyor. Bazen yerden yükselen sis ile gökyüzünde biriken bulutların birleşimindeki küçük aralıklardan görülen dağ zirveleri çok ilginç ve çekici manzaralar oluşturuyor. Birinde Kurê Jehro’da askeri eğitim gördüğüm sırada, karşıki dağdaki dağın zirvesinde yeralan Şikefta Brîndara (Yaralı Mağarası) kayalık kütlesi yerden yükselen sis ile bulutların arasından

bir ada görüntüsünü oluşturunuyordu. Çok ilginçti. Arkadaşlar birbirlerine gösteriyorlardı. Sanki yer ile gökyüzü arasındaki boşluğa yerleşmiş bir kayalıktı...

Bugün ise zaman zaman kar da yağdı. Dağ sırtları hafif beyazlasa da tutmadı. Bir ara kar yağışı yoğunlaştığından Abbas arkadaşla dışarı çıktık. Büyük kayalığın yağıştan koruyan alt kısmında savaş üzerine sohbete başladık. Yeni taktiklerin geliştirilmesi gerektiğinden bahsediyor, görüşümü soruyordu. Daha sonra da '95 yılındaki KDP-PKK savaşında hangi taktiklere başvurdıklarını anlattı. Miros'ta, Barzan dağında, Şela Dizê'de, Kurê Jehro'da nasıl savaştıklarını açıklıyordu. Bir ara da, 15 Ağustos Atılımı için basılan Şemdinli ve Erüh eylemlerine o zamanki arkadaşları zor bela inandırdıklarını söyledi. Şemdinli baskını için Kurê Jehro'dan gelip bulunduğumuz Avaşîn'den geçerek, eliyle gösterdiği karşıdaki dağların arasındaki bir noktada toplantı yaptıklarını anlatırken, onüç yıl önceki o günü yaşıyor gibi geldi bana. Konuşmamız, tartışmamız bittiğinde, kar yağışının da durduğunu farkettilik...

Şu anda da, yani gecenin bu saatinde de (20.40) çadırın üstüne kar mı, yağmur mu bilmiyorum ama bir şeyler düşüyor. Bu paragrafa başladığımda bir rüzgar da esmeye başladı. Çadırımızın naylonu ve kapımıza astığımız yağmurluk rüzgardan sallanıyor. Şimşekler de çakıyor. Açık olan radyomdan Türk müziğini dinliyorum. Haydar “*radyonu kapat, şimşekleri çeker*” diyor, bir ara uyandığında.

“*Hava nasıl oralarda? Üşüyor musun?*” Burada şu an biraz soğuk. Sobamızdaki odunlar tutuşmuyor. Mahsum bir yanda, Haydar diğer yanda uzanmış yatıyorlar battaniyesiz. Süleyman battaniyenin altında henüz uyanık. Cevahir ise uzanmış kitap okuyor. Benim şu an ne yaptığımı biliyorsun ya.

İyisi mi, yazımı burada sonuçlandırıp şu sobamızdaki odunları tutuşturmaya bakayım...

18 Mart 1997

Avaşîn

Günlerden kesitler

Günlerdir sana yazmaya niyetlendim de, bir türlü yazamadım. Sanki seni özledim gibi geldi, bu sefer. Aradan çok zaman da geçmedi aslında. Topu topu bir hafta oldu, sana yazmalı.

Zaman gerçekten coşkun bir nehir gibi dolu ve hızlı akıyor. Yetmiyor. Buralarda çok işler yapmak, çok düşünmek için bol zamana ihtiyaç duyuyor insan, biliyor musun? Çünkü buradaki yaşam ve mücadelemiz, bulunduğumuz yeri sonsuza kadar mesken tutmak için değil, bu dağlara bir daha çıkıp savaşmamak için. Bu son çıkışımız ve son savaşımızdır; ya yenilir ya kazanılır değil. Tahammülümüz yok, kabullenemeyiz. '94 yılının Ocak ayında Jiyan'la tek başımıza çıkardığımız Serxwebûn'a manşet yaptığımız gibi *"Ya kazanacağız, ya kazanacağız!"*

Şimdi Düsseldorf'tan Zagros'a dönelim. Zaten Jiyan da Zap'ta, basın işlerinde. Askeri eğitim sırasında çekim için iki arkadaşla gelmişti. Akşam karanlığında yıllar sonra görüşmüştük. Biraz sohbet ettik, karanlıktan birbirimizin yüzünü görmeden...

Aslında unuttum. Biliyor musun, hangi haberle başlayacaktım? Bugünkü ekmeklerimiz bol böcekli ve kurtluydu. Mutfakçı arkadaşlar elekten geçirmeden, böcekli ve kurtlu hamuru yoğurmuşlar. Ekmeğin içini açıyorsun; küçük kırmızı böcekler dolu. Temizlemeyeceğin kadar çok. Zaten böcekli kısmı atsan elinde ancak birkaç lokmalık ekmek kalıyor. Tabii o kadar böceği gördükten sonra, temizlediğin o birkaç lokmayı da yemek istemiyorsun.

Ama teknil sonuçlarının değerlendirilmesinde, bugün mutfakçı olan manganın ceza olarak tekrar bir gün mutfak nöbetini tutması karar altına alındı.

Şu anda belki de midende bir şeyler hissediyor olabilirsin. Bu koşulları ve zorlukları bilmiyorsun. Bu konularda çok hassas olmama rağmen yadırgamıyorsam, Demirel'in deyimiyle, anlaşılmalıdır. Bilmiyorum, hatırlıyor musun? '89 mu, '90 mı, iyi hatırlamıyorum. Demirel *"ben komünizme karşı olduğumu söylüyorsam, bu anlaşılmalıdır"* demişti. Ben o zamanlar Paris'teydim.

Bu böcekli ekmeği temizleme faaliyeti içindeyken Küçük Yaşar, bana bakarak *“kimbirlir heval Selçuk Avrupa’da ne güzel ekmekler yiyordu, burada böcekli ekmek”* dedi. Espriyle onu doğruladım.

Akşama şöyle bir ekmeğin içine baktık; yine bol böcekler. Ekmekleri indirdik elimizden, sadece pirinçli, az fasulyeli bir çorba içtik...

21 Mart günü Newroz’u kutladık. Bir program hazırlamıştık. Müzik, skeç, şiir vb.’den oluşuyordu programımız. İlk tören yapmıştık. Abbas arkadaş, kısa bir kutlama konuşmasından sonra Başkan Apo’nun ARGK gerillalarına yönelik Newroz mesajını okumuştı. Daha sonra da dışarıda bir yerde toplanıp oturarak programa geçmiştik.

İlk bölümden sonra Abbas arkadaş kutlama yerinden ayrılmıştı. Programımız bittikten sonra arkadaşlar karargah sahasında türküler eşliğinde toplu halay çekmeye başladılar. Ben de halaya katıldım. Halay türkülerini bilen arkadaşlar toplu söylüyorlardı. Bir süre sonra elinde telsizle Abbas arkadaşın hızlı adımlarla bize doğru geldiğini gördük. Yaklaşınca halayı durduran arkadaşlar geri çekildiler. Gür sesiyle *“hayır hayır gitmeyin, toplanın”* dedikten sonra *“sizin yaptığınızın hiçbir estetik yönü yok. Bu çıkardığınız ses insanlara ait değil, bazı mahlukların sesine benziyor”* sözleriyle eleştirilerini öfkeli bir şekilde sürdürdü ve derinleştirdi. Kendisine biz eski kültürü hatırlatıyorduk.

Ben anlam veremediğim gibi hayret ettim. Toplu halay bu türküler eşliğinde ilk defa çekilmiyordu. Avrupa’da da, Önderlik Sahası’nda da bazı günlerin yıldönümünde hep halay çekerdik. Her halkın halay türkülleri var; eskileri de, yenileri de olur. Ben bunun gericilikle bağlantısını kuramadım. Bu tavır, daha doğrusu sözkonusu değerlendirme zoruma gitti. Birinci değerlendirme, ikincisi müdahale biçimi doğru değildi. Arkadaşların coşkusu birden moral bozukluğuna dönüşmüştü.

Bu olay vesilesiyle bir kez daha gördüm ki, Abbas arkadaşın kişisel kaygıları çok az. Fakat şu da bir gerçek ki, bir küçük olumsuzluk, bir büyük olumluyu yıkacak kadar güçlüdür. Bence müda-

hale ederken, arkadaşların o anki psikolojilerini dikkate almalıydı. Müthiş yoğunlaşan ve devrim için yaşayan bir arkadaşdır. Ancak sorunu bir yolunu bulup bu yoğunlaşmasını çevresine maledebilmesidir. Yani ilk adımı çok güçlü, ama ikinci adımı birinci adımı karşılayacak kadar güçlü değildir.

Öğleden sonra bizim Önderlik Sahası'ndaki devremizin (Şehit Zeynep Kınacı Eğitim Devresi) bir moral gecesini video kasetinden izledik. İlk müziği Deniz, Hêvîdar ve o ara ziyaretçi olarak gelen Suna'nın (Hêvîdar'ın kardeşi) toplu halde ve solo söyledikleri türküler oluşturdular. Çok güzel söylüyorlardı. Özellikle de “*voreyî varena gulê hûrdî hûrdî*” parçası çok etkileyiciydi.

Abbas arkadaş da izliyordu. Zaman zaman görüntüdeki bazı arkadaşlar ve müzikler üzerinde sohbet ediyorduk düşük ses tonuyla. O da Beser Şahin'in çok güzel bir sesi olduğunu söylüyordu. Bana göre de öyle zaten. Güzel sayılabilecek bir moral gecesiydi. Arkadaşlar özellikle Ozan Şemdin'in iki ayrı skesine çok gülmüşlerdi.

Hava Newroz günü iyiydi, ama diğer günler ya karlı ya da yağmurlu geçti. Baharın böyle bir yakışmayan özelliği varmış.

O akşam Abbas arkadaş, Merkez Karargah adına MED-tv'ye Newroz mesajını sundu sözlü olarak..

Bugünlerde bir önemli gelişme de, Çemçê'dan gelen Dr. Sefkan'ın çanak anteni kurup ayarlaması oldu. Gerçi daha MED-tv'yi ayarlayabilmiş değiliz. Bulduğumuz noktanın batı yönünde dağ yükseltisi var, kapatıyor. Bundan dolayı MED-tv çıkmayabilir.

Biliyor musun, üç-dört ay sonra televizyondan canlı anahaberleri izlemek müthiş sevindiricidir.

Başka da geleneksel bir deyimle, durumlar iyidir. Vedat ve ben komisyon olarak iki-üç gündür Başkan Apo'nun talimatlarını işliyoruz. Tartışmaya katılanların sayısı az değil.

BBC'den sonra Amerika'nın Sesi Radyosu'nu dinledim. Fanusun ışığında yazıyorum şimdi. Mahsum, Haydar ve Cevahir uzanmış uyuyorlar. Radyo müziği ve sobadaki ateş sesinden başka ses yok. Daha erken. Yazıyı sonuçlandırdıktan sonra Clausewitz'in “*Savaş Üzerine*” adlı eserini okumayı düşünüyorum. Bugün bir ara

okurken, neden bizim de kendi savaş pratiğimizin teorileştirildiği bir kitabımız olmasın, örneğin savaş ve insan ilişkisi vb. konuları içeren bir Kürt eseri olmasın diye düşündüm.

Bu düşüncemi benim için bir tasarı veya bir hedef olarak kabul edebilirsin. Zaten başka neler yazılabilir diye zaman zaman kendime soruyordum. Bugün soruyu sormadan kendiliğinden aklıma gelen cevap benim için sevindirici oldu.

Herhalde yeterli bu kadar yazdığım, senin için de iyi olur. Benim daha şu anda işaret ederken henüz yazmadığım bir sonraki yazıyı okuma isteğini gerçekleştirmiş olursun.

25 Mart 1997

Avaşın

On Dakika vadisi

Burası, eski karargah yerimizi terk edip yerleştiğimiz yeni kampımız On Dakika vadisine yakındır. Bu yeni yerin ismi, Vedat'ın kısa süreli bilgilendirmesinde mesafelerin süreleri için hep “*on dakikadır heval*” demesiyle oluştu. Birkaç kez “*on dakika*” denilince, zaten isimsiz olan vadiye böyle bir ismi uygun gördük. Gülerek bu ismi taktik vadiye.

On Dakika vadisinin kaynağı kısaca böyle.

Aslında hep yazmak istedim sabırsızca, yazık ki hiç uygun fırsat olmadı. Halbuki eski yerimizden çıkarken, kafamda neleri yazabileceğimi de not ediyordum. Zaman geçti ve kafamda tasarladığım notlar yenileri karşısında silinip gitti.

Zaten buraya gelişimizin üçüncü gününden itibaren yağmur yağmaya başladı. Dün akşamdan itibaren de kar yağışı başladı. Sabaha uyandıığımızda yerler ve ağaclar bembayaz. şu anda bile hafif de olsa kar yağışı devam ediyor.

Okulumuz vadiden ikiyüz metre kadar yükseklikte bulunan büyük bir mağara yeridir. Oturuşa göre sel cephesi tümnden açık. Tabii ki çok soğuk. Dün yağmur şiddetlice yağıyordu. Okuldan vadi-

nin karşı tarafına bakınca, daha çok üşüyor insan. Çünkü yağmurun yağışını ve dağın zirvesinde düşmüş karı seyrediyorsun. Arkadaşlar soba getirdiler, ama kâr etmedi soğuğa karşı. Bugün de eğitim devam ediyor. Okuldan aralıksız kar yağışını seyrederken gözlerin, kulakların da eğitimi dinliyor.

Bu da doğaya karşı bir mücadele.

Yağış ya da soğuk o kadar keyfimizi kaçırarak değil ama süreci uzatıyor.

Şu anda yazmaya psikolojim uygun değil. Zaman çok dar, istediğim kadar değil. Saçlarım kaşınıyor, yıkamak istiyorum. Çaydanlığa su koyup sobanın üstüne koymuşum. Sanıyorum sıcaklığı iyidir. Yaklaşık bir saat sonra başka bir işim var, daha sonra da olacak.

Aslında eski karargah yerinde hep akşamları geç saatte yazardım. Sıkıntısız ve rahat bir psikolojiyle yaşayarak yazardım. Şu anda yalnız olmama rağmen o havayı yakalayamıyorum. Sanki bütün yazacaklarımı unutmuş gibiyim. Halbuki sana anlatacağım çok şey vardı.

Bu akşam da zamanımın olmayacağı kesin. Hem zaman olsa bile ışık yok. Işığı serbest yakamıyoruz. On Dakika vadisinin deşifre olmasını istemiyoruz. TC uçakları zaten hep bombalamak üzere, uygun hava koşullarında üstümüzde uçuşuyorlar.

İyisi mi, burada sonuçlandırayım. İlk fırsatta yine yazarım sana.

10 Nisan 1997

On Dakika Vadisi

MED-tv, şimdi de On Dakika vadisinde

Biraz abartmış olarak belirtmeliyim ki, defterim elden ele dolaşırken, son olarak Vedat'tan alıp yazmaya başladım. “*Şu okumanın tadı var ya*” yazısını seslice okudu Vedat. Ben, Baran ve Salih dinledik.

10 Nisan'da yazmıştım ya çok kar yağdı, her yer, dağ, taş ve

toprak karla beyazlamış diye. Bir-iki gün sonra hava açıldı. Güneş doğdu. Zaten uyanmış topraklar güneşin sıcaklığıyla kısa sürede eridi yağan kar. Şimdi o kar yok artık. Hayret ediyor insan: Hiç beklemediğin bir anda bakıyorsun kar yağdı ve her taraf bembayaz oldu; sonra bir güneş doğuyor ve eritiyor bir-iki günde yağan karı.

Baharda yeşillik yerine kar beyazını görmek can sıkıcı oluyor. İnsan beklentisi ve psikolojisi doğal olarak mevsime göre değişiyor. Her şey hazır olmayabiliyor. Sıkıntı bu noktada doğuyor, asli görevleri zorlamasını değerlendirmiyorum.

Sıcak bir havadan sonra dün yine hava karardı ve gökyüzü bulutlandı. Ardından yağmur yağmaya başladı. Bütün gece de devam etti. Hatta sabah uyandığımızda da hafiften yağıyordu. Sonra yağış durdu. Şu anda hava yarı açık durumda.

Şimdi MED-tv konusuna geleyim.

Bir kayalık altını keşfetmiştik. Karşımızda yükselen dağın belli bir yüksekliğinde yağmur almayan bir noktada karar kılmıştık.

Arkadaşlar belli bir uğraştan sonra MED-tv'yi buldular. Çok sevindirici oldu. Zaman zaman izlemek yaşamımızda bir zenginlik, bir değişiklik yaratacaktı. MED-tv'nin ayarlandığı yönündeki haber bir müjde gibi geldi bana.

Bir sonraki gün izlemeye gittik. Haberleri, Serçavan programını, programlar arasında iki kez müzik kliplerini izledik.

Haberlerin (Kürtçe-Türkçe) spikerleri değişmişti. Serçavan programının sunucusu değişmemişti. Herhalde hiç değişmeyen, yerini koruyan spiklerdendir. Programını başarıyla sunuyordu. Yaptığı espriler izleyici gerillaları neşelendiriyordu.

Dikkatimi çeken iki nokta oldu: Serçavan programında istek üzerine Şivan da ekrana çıkmıştı. Sazı hareketli çalıyordu. Başını sallıyor, öne eğiyor, kaldırıyordu. Böyle yaptığı sırada bir grup arkadaş garip karşılayarak gülüyordu. Yine Ozan Diyar çıktığında üç bayan arkadaş vokalistlik yapıyordu. Aynı arkadaşlar tekrar acayip karşılayıp gülüyordu.

Ama ben de kendi içimde bu arkadaşlara hayret ettim. Aslında

anlaşılır nedeni var. Biraz da doğal karşılıyorum. Bunun bir değerlendirmesi de yok değil. Ama ben değerlendirmek istemiyorum.

Aslında bu noktada da bir anlaşmazlık var. Kendi gerçeğimizi kavramamaktan kaynaklanıyor. Elbette her türlü yaşam dışılık, kuralsızlık, modernlik anlamına gelmiyor. Ama modernleşmek en çok da bizim ihtiyacımızdır. Bugünkü koşullarımız, karşı karşıya bulunduğumuz zorluklar bunu yaşamamız ve yansıtmamız önünde engel teşkil edebilir, ama bu hep böyle devam edecek değil. Böyle devam etmesin, bir son bulsun diye bu koşullara katlanıyoruz. Kendimizi birçok konuda sınırlandırıyoruz, yaşamı disipline ediyor ve gerekli tedbirler ve eğitimlerle bir biçime sokmak zorunda kalıyoruz. Devrim koşullarında geçici bir dönemde geçerlidir böyle bir kuralcılık, bunsuz da devrim olmuyor. Her şeyle fedakarlık şarttır.

Bütün bunlar bizim tutucu, tekdüze, tek renk olmamızı gerektirmiyor. En yenilikçi, en değiştirici, en zenginleştirici bir hareket olduğumuz kesindir. Sözden davranışa kadar bütün güzel renkleri yansıtmak bir görevimizdir.

Zaten PKK'nin temel sorunlarından biri de, birçoklarının kendi düşünsel ve pratiksel darlığını PKK'lilik adı altında yansıtmalarıdır, yani PKK'yi anladıkları kadardan ibaret görmeleridir. Gerçekte ise “*o kadar*”dan ibaret bir PKK yok.

Bu konuda belki benimle aynı fikirdesin. Senin de düşündüklerini sana tekrar hatırlatmaktan vazgeçersem belki de memnun olursun.

Yine MED-tv'ye döneyim.

Serçavan, seyirci isteklerini yerine getiren bir müzik programı. Bu program bittikten sonra yine kısa bir müzik programı başladı. Müzikten sonra yine müzik yani. İyi bir program düzenlemesi değil tabii. Bu müzik programında Ozan Beser üç parça söyledi. Bizim ozanlar, Kürt ozanları içinde en çok dinlediğim sanatçı Ozan Beser'dir. Önderlik Sahası'ndayken, o da oradaydı. Bir-iki kez müzik üzerine tartışmıştık. Kalıpların dışına çıkılması gerektiğini, müziğin sınırları tanımadığını belirtmiştim. Müzik konusundaki

değerlendirmelerimi aşırı buluyordu. Ben devrimci sözlerle arabeskin de söylenebileceğini savunmuştum.

İşte o gün MED-tv’de Beser’i izleyince bu tartışmamız aklıma gelmişti. Kendi kendime Önderlik Sahası’ndayken güçlenerek Avrupa’ya dönmüş olabileceğini düşündüm.

Televizyonu kapatıp mangamıza döndükten sonra Dr. Orhan, Beser’in kasetini teyp’ten çaldı. Dağa çıktıktan bu yana ilk defa dinliyordum. Yine bir yaşam kesitimi hatırladım. Bu anı beni Almanya’nın Düsseldorf şehrine götürmüştü.

Beser’in bu kasetini ilk dinlediğim yer Düsseldorf’tu. İlk neredeyse hayal kırıklığına uğramıştım. Daha sonra eleştirim müzik yapımla sınırlandı. Sonra zaten müzik parçalarını da beğenmeye başladım. İlk defa bir kaseti bıkmadan, doymadan günlerce dinliyordum. Benim bir alışkanlığım var: Beğendiğim bir müzik eşliğinde daha iyi yazı yazabiliyorum. İşte bu alışkanlığımın bir sonucu olarak, o sıralar Serxwebûn için aylık yorumları ve daha başka konuları yazınca Beser’in bu kasetini dinliyordum...

Bütün bunlar ve daha fazlası MED-tv’le hatırladıklarımıdır.

O akşam hepimiz için bir güzel değişiklik oldu. Bazı arkadaşlar ilk defa MED-tv’yi izliyorlardı. Hatta ilk defa izleyen arkadaşlardan biri “*ahaa Kürtçe konuşuyor*” deyince, duyan birçok arkadaş güldü ve birkaçı birden “*niye heval, Kürt televizyonu değil midir?*” cevabını verdi.

Bê MED-tv nameşe!

Özgür Politika’dayken, bir ara MED-tv’nin kapatılmasına ilişkin baskılar vardı. O günlerde bir telefon görüşmesinde Günay Aslan bana, o hafta hangi konuda köşe yazısı yazacağımı sormuştu. Henüz konu tespitim yoktu. Günay, MED-tv’yi savunan, sahip çıkılmasına çağıran bir konuyu önermişti. Kabul etmiştim. MED-tv’nin sloganını başlık yaptım. Yazı yayınlandıktan sonra Şenol’un nasıl değerlendirdiğini merak edip telefon açmıştım. İyi bir reklam yazarı olabileceğini söylemişti. Şenol o zaman MED-tv’de bulunuyordu. Şimdi o da dağlarda. Önderlik Sahası’nda birlikteydik birbuçuk ay kadar. İyi tartıştık.

Düşündüm de, MED-tv Haber Merkezi, On Dakika vadisinde MED-tv’yi izlediğimizi duysa, belki de çok önemli bir gelişme olmasaydı, bunu haber yapıp gönderebilirdim.

Son olarak şunu söyleyeyim ki, MED-tv, geçen pazar günümü-zü bir güzel renkelendirmiş oldu.

15 Nisan 1997
On Dakika Vadisi

“Gideceğin yerlere iyi bak...” demişti

Bugün zamanım var, değerlendirmek istiyorum. Zaman seni beklemez, senin işin vardır diye duraksamaz, onu hiç ilgilendirmez. “*Gelip geçiyorum, bana bir şey sığdırmak istemez misin?*” diye de sormaz. Her şey senin elinde. Gelip geçen zamanı ne kadar değerlendirirsen, o kadar kazanımın olur. Başka da hiçbir şey koparmazsın zamandan. Zaman ki, bizim için altın değerinde...

Daha önce Diyar’a yazmıştım. Şimdi de Zelal’e yazacağım. Birlikte Serxwebûn’da çalıştığımız değerli bir arkadaştır. ’92 yılında bir düşman operasyonunda-bombalamasında kar denizinden uzaklaşmaya çalışmışlar. Şehit düşmüşler, yaralanmışlar. Zelal’in elleri ve ayakları yanmış. İki ayağı ve bir eli parmaklarından, bir eli de bileğinden kesilmiş.

Zelal de hitap ettiğim “*sen*”lerden veya “*o*”lardandır.

Başlık onun sözlerinden oluşuyor. Önderlik Sahası’na gideceğim sırada Serxwebûn’daydım. O ise bir iş gereği Brüksel’deydi. Gelip beni göremeyeceği için telefon açmıştı. Gizliliğe dikkat ettiğimizden dolayı Kürdistan topraklarını kastederek “*gideceğin yerlere iyi bak...*” demişti. Ben ise şimdi, onun “*iyi bak*” dediği yerlerden yazıyorum ona. Dilerim, bu yazdıklarımı okuma imkanı olur. O zaman onun sevineceği kadar ben de sevineceğim.

“Biliyor musun Zelal, Kürdistan topraklarına ayak bastığımdan bu yana çok iyi bakmaya, çok iyi anlam vermeye çalışıyorum Kürdistan coğrafyasına. Bakış tarzımı öyle bir gerekçelen-

dirmeye çalışıyorum ki, eğer çizgimden sapmasam (ki sapmak hiçbir zaman olmayacak) hiçbir zaman gözlerim bu toprakların güzelliğine, bu yaşamın özgürlüğüne doymayacak. Belki de tecrübeden çıkarmışsın: Doyumsuz bakmak bir mücadeleyi, bir başarı yaşamını gerektiriyor.

Diyar'a da yazarken vurguladım: Gördüğüm her yeni yeri bir öncekinden daha güzel ve çekici buldum. Bilmiyorum, gerçekten her yeni yer bir öncekinden daha mı güzeldi? Böyle bir soruyu kendime dert etmedim, gerek de yoktu. Sanıyorum biraz da siyasi bakış tarzından kaynaklanıyor. Bir de hep görmediğim yeri merak ettiğim için, geçtiğim ve gördüğüm yerlere bir daha geri dönmek istemedim.

Eğer mücadeleyle kazanılmamış bir sevgi gerçek sevgi değilse, bu dağları sevmek de ancak dağlara anlam vermekle mümkündür.

Biz geleceğimize, umutlarımıza ve hayallerimize uzanan köprüden geçiyoruz. Yürüyüş tarzına göre bu köprü çok dar ya da çok geniştir.

Burada çok daha iyi anladım ki, büyük düşünmesen küçük kalırsın. Zaman zaman ikimiz de büyüklüğü ve küçüklüğü Özgür Politika'daki haftalık köşelerimizde işlerdik hani. Birinde şaka yollu, 'Zelal, niye benim ilgi alanıma giriyorsun? Sen başka konularda yaz' demiştim. Sanıyorum, görüyorsundur, gelişmeler büyüdükçe, 'küçük adamlar' daha çıplak yüzleriyle ortaya çıkıyorlar. Artık ikiyüzlü, zayıf kişilik kendini gizleme gücünden iyiden iyiye düşüyor. Şuna çok inanıyorum: PKK hiçbir ikiyüzlüğe, kötü niyetliye, dürüstçe yaklaşmayana kesinlikle yar-kâr kalmaz. Şimdiki konumları, koşulları hiç önemli değil. PKK, gerçek PKK'lilerindir. PKK'lileşmeyen her PKK'linin başka hiçbir çaresi yoktur. Yani anlayacağın 'küçükler' bir bir dökülüyorlar. Ya büyüyecekler, ya da küçüklüklerini büyüklüğün ezici gücünden kurtaramayacaklar...

Sonbaharda ülke topraklarıyla buluşmuştum. Havalar çok soğuk olmasa da, en azından sıcak değildi. Bu en zorlu mevsimle giriş yapmayı avantaj saymıştım. Ocak'ın ortalarına kadar kar yağmamıştı. Çoğunlukla yağmur yağardı. Bende idealistlik de var biraz,

biliyorsun değil mi? Kar'ın yağmayışını kendi varlığıma bağlamıştım. İçimde böyle düşünmüş ve inanmıştım. Eğer gerçekten kar yağmasaydı, bu iddiamı savunacak ve kendimi değişik bir insan sanacaktım. Ben böyle düşünedururken, bir kar yağdı ki, göz göre-bildiğince her yer bembayaza büründü.

İyi ki kar yağdı ve benim iddiam çürüdü. Yoksa 'kendine sevdalılıktan' geçilmeyecekti.

Ben doğayı, coğrafyayı karlı ve soğuklu olarak da sevdim. Biliyordum, doğanın kanunudur. Kış mevsiminden sonra bahar da gelecekti. Umudumu yitirmedim, moralimi ise hiçbir bozmadım. Tanıdık arkadaşlar gördüklerinde 'zorlandın mı?' diye sordular hep. Ben de 'hayır, zorlanmadım' cevabını verdim. Sanki zorlanmak zorundaymışım gibi. Jiyan'a (Bingöllü) da böyle bir cevap verince, o da, 'zaten sen zorlansan da, demesin ben zorlandım' dedi gülerek. Ama gerçekten zorlanmış değilim. Yabancılık var biraz, o da aşıldı, aşılacak. Bu konuda kendimi övebilirim. Nasıl olsa, sizin deyiminizle, benim kendimi övmelerime yabancı değilsiniz.

Biliyor musun Zelal; Rohat'la bazen tartıştığımızda şunu söylüyordum: 'Bizdeki kendine sevdalanmalar, hak edilmemiş, içsiksiz, boş sevdalanmalardır. Aslında kendine sevdalanmayı hak edecek başarıların sahibi olacaksın. Yani gerçekten öyle bir kişilik güçlenmesini yaşayacaksın ki, hem kendinin, hem de başkalarının sevdalandığı bir insan olmalısın...' Rohat ilginç bulup katılıyordu bana.

Şu an aklıma gelmişken söyleyeyim: Senin yaralandığın eylemde bulunan Rêzan isimli bir arkadaşla tanıştım. Aynı olayda kendisi önde baygın düşüp köylüler erkenden yetişip kurtarmışlar. Sana yazmak istediğini söylemişti, ama erkenden ayrıldı. Gidiş sırasında sana selam bıraktı da gitti.

Şimdilik, hiç beklemediğimiz zamanlarda birkaç kez tekrar kar yağdı, yerler bembayaz oldu, ama çok kısa sürede yağdığı gibi eridi de. Otlar çıkmış. Bazen otları toplayıp yağda kızartarak yemek yapıyoruz. Ancak ağaçlar henüz çiçek açmış değil. Şöyle bir ard

arda yükselen dağlara bakıyorum: Yeşillendiğinde kimbilir ne güzel bir coğrafyaya dönüşecek diye düşünüyorum. Çok güzel fotoğraflar çekilebilir; birinci sayfalık, takvimlik ve kitaplık fotoğraflar... Bir de yazmak gerekecek...

Ben Önderlik Sahası'ndan ayrıldığımda Melsa'nın Avrupa'ya döneceğini duymuştum. Bilmiyorum, döndü mü? Eğer dönmüşse, şimdi anlatmıştır. Son günlerde çok kavga ediyorduk. O an çok kızıyor ve tepki duyuyordum. Diyaloglarımı sınırlamak gerektiğini düşünüyordum, ama çok kısa süre içinde her şeyi unutuyordum. Zaten onunla vedalaştığımda 'kavgalarımızı iyi hatırlarsın, unutmazın' demişti... Aranızın çok iyi olduğunu sanıyorum; senin 'ah-bap-çavuşun'du eskiden. Kızmayasın; eleştiri olarak hatırlatmıyorum, okey mi?

Dîrok, ayrıca, YAJK'tan Saadet, Zeynep ve Bahar; Hêvî, Dîrok, Devrim ve son olarak MED-tv'deki Hevya Sor reklamında sesini tanıdığım Bêrîtan (bunlar yakından ilişkide olduklarım) ve diğer arkadaşlara selamlarımı ve başarı dileklerimi iletmek istiyorum. Neredeyse Mizgîn ve YCK'den Rojîn'i unutuyordum.

Bizim eyalet doğa koşullarından dolayı tam harekete geçmiş değil. Oldukça hazırlıklıyız. Büyük başarı plan ve hedefimiz var. Başkan Apo'nun yarattığı bu dağları güçlü değerlendireceğiz. Zaten bizim başka da bir işimiz yok. 'Biz söz vermişiz, bu yolda dönüş yok bize...'

Şimdilik Zagros'tayım. Burada savaşı öğreneceğim. Önümüzdeki yıl veya yıllarda Amed'e, Erzurum'a, Dersim'e de gitmek istiyorum. Tabii, hele o zamanlar bir gelsin, bakınız. Burada savaş koşulları ne olur bilinmez, ama böyle bir istemim var. Bu arada köyümü de çok özledim. Kürdistan'a geldikten sonra daha çok köyümü görme istemim doğdu.

Çok fazla da önemli değil, Kürdistan'dayım ya.

Dilerim sana ulaşır bu mektubum. Selamlar, başarılar."

*16 Nisan 1997
On Dakika Vadisi*

YRK’li gazeteci arkadaşlarımı bu bahara bekliyorum

Şu anda çadırımızı altında kurduğumuz kayalığın üstüne çıkıp yazıyorum sana. Akşam güneşi batmak üzere, ışıkları vadiden dağların zirvelerine yükselmiş. Az zaman sonra hava kararacak ve ardından ayışığı karanlığı aydınlatacak. Sağım solum her tarafım, gözlerimle gördüğüm dağ silsileleri. Yukarıda ise sadece bir parça masmavi gökyüzü. İkiyüz metre aşağıdaki vadiden akan su gürültüsü. Taşın üstüne indirdiğim küçük radyomdan BBC haberleri.

Artık yeşil bahar geldi gelecek “*dağlarına memleketimin.*”

Ağaçların tomurcukları açmak üzere. Otlar ise yeşermiş büyüyor. Bazı çeşitlerini yağda kızartıp yiyoruz bile. Bakıyorum şöyle her yanımda da yükselen dağlara. Yeşil örtüye bürünmüş güzelliklerini hayal ediyor, özlüyor ve sabırsızlanıyorum. Yemyeşil bir dağ dünyası oluştuğunda fotoğraf makinasını alıp manzaraları çekmeyi tasarlıyorum. Avaşın, bulunduğumuz On Dakika vadi-sinden on dakika uzaklıkta. Bu defterin kitap haline getirilmesi durumunda kapak olacak bir Avaşın fotoğrafını çekeceğimi düşündükçe heyecanlanıyorum. Çekebilme gücüm olsa, o günü yarın kadar yakınlaştırmak istiyorum.

Düşünceler, duygular ve anılar yoğun, ama zaman çok az. Benim başka işlerim ve yoğunlaşmalarım var. Bunu düşündükçe, YRK’li gazeteci arkadaşlarımı hatırlıyorum: Neden gelmiyorlar buralara diye. Gelseler, çok yüklü dönerlerdi.

Dün MED-tv’den Ronahî programında Mehmet Aktaş’ın Başkan Apo’yla yaptığı röportajı izledik topluca. Mehmet bu röportajı yaptığında ben de Önderlik Sahası’ndayım. Birkaç konuda yapmıştı röportajları. Bir röportajının sonunda Başkan Apo “*Selçuk sen de niye soru sormuyorsun?*” demişti bana.

Mehmet’le bol sohbet ediyorduk. Benimle de kısa bir röportaj yapmıştı. Dağa gittiğimde mutlaka yazmamı istemişti. Kamera çeken Feyzullah’la birlikteydi. Avrupa’ya döndükleri gün tören yapmıştık. Şansıma o gün koordine bendim. Hazır bekleyen arkadaş-

lara hitaben kısa bir veda konuşması yapmıştı Mehmet. Memnun ayrıldığına sevinmişim.

Saat 19.00'a geliyor ve hava adım adım kararıyor, biliyor musun? Tam karanlığa kalmadan bitirebilecek miyim?

Artık karanlık bastı. Hafif aydınlık, yazmaya imkan tanımıyor, ara veriyorum. Yarın devam ederim. Zaten uçak ve helikopter bombalarına hedef olmamak için deşifre olmamaya dikkat ediyor ve ışıktandırma yapmıyoruz. Bir sonraki gün devam edemedim. Daha sonraki güne sarktı. İşler belirliyor zamanı. Başkan Apo'nun sık sık vurguladığı gibi, işleri kendimize göre ayarlama lüksümüz yok; kendimizi işlere göre ayarlamak zorunda kalıyoruz. Durumların böyle olduğunu bilmelisin. Çok önemli ve tarihi bulduğum yazma işi, ne yazık ki arta kalan zamanda yapılabiliyor. Şimdilik savaş koşulları bunu gerektiriyor. Anlıyor musun?

Kaldığım yerden devam etmeden önce, bir konuya kısaca değinme gereğini duyuyorum. Dün Almanya'nın Sesi Radyosu'nda bir haber dinledim. Sözümona PKK, Günter Walraf'ı Selim Çürükkaya'yı koruduğu ve Başkan Apo'yla yaptığı söyleşiyi çarpıttığı gerekçesiyle tehdit ediyormuş! Haberin içinde, Selim Çürükkaya'nın kaleme aldığı "*Apo'nun Ayetleri*" kitabının Almanca'ya çevrildiğini ve Başkan Apo'yla söyleşinin de kitabın sonuna eklendiğini duyduk. Ayrıca kendisine "*dünya vatandaşıyım*" diyen bu Alman yazarın PKK'ye ilişkin görüşleri de habere konu edilmiş. Bu görüşler Alman devletinin PKK'ye ilişkin politikasının tıpkısıydı. Anlaşıyor ki, söyleşinin çarpıtılması, Başkan Apo'dan Çürükkaya'nın iddialarını doğrulayacak açıklamalar alınmadığından kaynaklanmış.

Çok zavalıca bir oyun görüyor musun?

İran'a karşı, ABD'yle birlikte Avrupa'nın da tutum aldığı bir dönemde, sözümona Başkan Apo Humeyni, Çürükkaya da Salman Rüştü yapılacak!

Zavallı ve aciz olmasalardı, Başkan Apo'nun söylediklerini olduğu gibi yayınlama cesaretini gösterirlerdi.

Hatırlatayım sana, dün yine ara vermek zorunda kaldım. Şimdi bir daha devam ediyorum yazmaya. Sımsıcak Kürdistan dağ günlerinde.

Ben böyle sıcak zamanda yazarken, kimbilir belki sen de soğuk, yağmurlu ya da karlı bir günde okuyacaksın. Yani en çok sevdiğim ve en çok merak ettiğim gelecek zamanın bir gününde. Ama ben dillerim ki, ne zaman olursa olsun, özgür bir insan olarak özgür bir günde okursun. Kürdistan'ın özgür bir gününde olursa, bu hepsinden daha anlamlı olur tabii ki. Bu bir dua olmadığı için amin demiyorum. Özlem duyduğumuz, uğruna her zorluğa katlandığımız o günleri kendi bilincimiz, ellerimiz ve ayaklarımızla yaratacağız. Buna olan sarsılmaz büyük inancımızla daha o günleri, kazanmadan yaşayacağız. Yaşamadan şimdiden, daha sonra kazanamayacağımız bileceğiz.

Tekrar Kürdistan gazeteciliğine döneyim. Aslında Kürdistan gazetecileri ve aydınları bir ordu gibidir. Kürdistan'da bir insanlık savaşımının veriliyor olması ve yine bu savaşla bir toplumsal altüst oluşun yaşanıyor olması, Kürt gazetecilerini bütün diğer gazetecilerden daha avantajlı kılıyor. Çok güzel edebi eserler yazılabilir, çok güzel sinema filmleri yapılabilir. Değişen ve yeni iç dünyalar edinen, büyüyen insan takip edilip incelenebilir. Müthiş sosyal hareketlilik tarihleştirilebilir. Aslında dünya kadar yazılacak konu var, yeter ki bir yazanı olsun. Kürdistan baharına yetişen, sanıyorum mesleğinin baharını yaşayacak. Hem kendi mesleğinde büyüyecek, hem de Kürdistan'ın tarihine katkıda bulunabilecek.

Gerçekten görmediğin ve yaşamadığın yeri yazarsan, çok eksik kalır. Okuru olay yerine taşımada zorlanırsın. Tasvir çok çok yetersiz olur. Bir fırsat, bir şanstır, hem de tarihi özelliktedir. Başkan Apo, Sıraç Bilgin'in bir sorusu üzerine *“garanti veriyoruz ki, gelmek isteyen aydınları ülkemizin en güzel yerlerinde dolaştırabilir ve istediği zaman geri getirebiliriz”* demişti. Yani böyle bir bahar gezisi için imkanlar da yok değil. Sunulan imkanlar yanında gerekli bütün yardımlar da yapılıyor. Eksik bir şey kalmıyor. Yazma işi olmasa bile, bu cennet coğrafya gezmeye hem de nasıl değer.

Umutluyum, gazeteci arkadaşlarımın geleceğinden ve Kürdistan baharını yaşayacaklarından...

25 Nisan 1997
On Dakika Vadisi

Nasıl ve neden sevmeli?

Dün Dr. Orhan, benimle “*sevgi ve ölüm*” üzerine tartışmak istediğini söylemişti. Bunun üzerine kapsamlı olmasa da belli bir çerçevede karşılıklı görüş alışverişinde bulunduk.

Aslında bu konuda sana daha önceden yazacaktım. Kadın ve erkek özgürleşmesi üzerine bir dersin komisyonundayken, böyle bir konuda yazmak aklıma gelmişti. Tartışmış, yoğunlaşmıştık.

Tabii ki sevgi, özgürlük ve eşitlik üzerinde dururken, ilkin cins ayrımını hareket noktasını yapmamak gerekiyor. Önceliğin insana verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Nedenleri var bunun. Bizdeki, ayakları üzerinde duran kişilik ve onun sadece dönüşmesi sorunu değil. Daha ayakları üzerinde durabilen insanın ortaya çıkarılması gerekiyor. Bu anlamda kadın daha kötü durumda. Dolayısıyla sürünen insanlıktan özgürleşen insanlığı yaratma mücadelesini veriyoruz.

Sürünen kişiliklerimiz hâlâ da az değil. Ayağa kalkanlarımız var ama tekrar düşmemeyi garantileyenlerimiz çok az.

Bizdeki sevgi ve özgürlük böyle koşullarda gelişiyor. Bu kişiliğe göre bir sevgi ve özgürlük sözkonusudur. Bana göre insanın sevmesi, onun toplumsallığının bir ihtiyacıdır. Toplumsal açlığı doyuran sevgidir. Güçlenmiş insan da, zayıflamış insan da sevebilir. Bu sevgilerin gerçek mi sahte mi olduğunu anlamak için, sevgi sahibinin özgürlük derecesine bakmak gerekiyor. Herhalde sahte kişiliğin sevgisinin gerçek sevgi olmadığını bilmek zor değildir.

İnsan yaşamında yalnızlık duygusu da var. Yalnızlığın çaresi kalabalıkta bulunmak değil. Aklıma Başkan Apo’nun yalnızlığa ilişkin kendisine yöneltilen bir soruya verdiği cevap geldi. Devrim işlerinde kendisine çok fazla yardımcı olunmadığını, daha çok tek başına bu işleri yürütmeye çalıştığını söyler, ama duygu ve düşüncede milyonlarla birlikte yaşadığını vurgular. Gerçekten de bu dünyada yalnızlıktan en uzak kişi, Başkan Apo’dur. Onun kendisi için yaşamı durdurup, dünyanın en zor ve en riskli işini üstlenmesinin kaynağında aynı zamanda büyük sevgi vardır.

Şuna getirmek istedim, Başkan Apo’nun örneğiyle: Yalnızlık

korkusunun panzehiri gerçek ve büyük sevgidir. Yoksa bir güçlü-nün himayesine girerek, onun etki alanına kendisini hapsederek yalnızlık korkusunu gidermek mümkün değil.

İnsan gerçeği sınırsızdır. Öyle bir-iki özellikle tanımanın veya keşfetmenin kolay olmadığını bilmelisin ki, kendi kendini kandırma durumu içinde olmayasın. İnsan bütün boşluklarını hep doldurma ihtiyacını hisseder. Temel boşluklardan biri sevgidir. Gerçek veya sahtesi olsun, sevgisiz bir şekilde bir yaşam sürdürülemez. Örneğin hepimiz duymuş, okumuş ya da tanık olmuşuz “*her şeyden nefret ediyorum*” denildiğini. Aslında bu an, sevginin bittiği noktadır. Her sevginin yerini nefret aldığı zaman yaşam anlamını yitirir. Sevgiden soyutlanmış bir yaşamın bağlayıcılığı kalmaz. Tam bir yenilgi anıdır, sonu ise yaşama intihar veya benzer yöntemlerle veda etmektir. Yani tümünden nefretin egemenliğine giriyor ve yaşadığın hayatı da sevmiyorsun. Böylece yalnızlaşıyor ve soğuduğun yaşamı sonluyorsun.

Çok seven çok başarır; ya da büyük seven büyük kazanır. Örneğin bir iş mi yapıyorsun; severek ya da sevmeyerek koyulduğun zaman sonuç ona göre değişir. Bu anlamda sevgi başarıyı belirler. Yine örnek kabilinde belirtirilirse, yaşamı gerçek anlamda seviyorsan, yaşamın özgürlüğü ve onuru uğruna mücadele edersin. Kemal Pir hevalin bu konudaki “*yaşamı uğruna ölecek kadar seviyoruz*” sözünü hatırlamıyor musun? Bir anlamda sevgi, ölüme karşı cesaret silahı oluyor Kemal Pir hevalin elinde.

Sevgi keşfetmenin, ulaşılmak istenilenin, arayışın yoludur. Sınırları olmayan sevgiyle gelişmelerin sınırsızlığı yakalanabilir. Bütün sevgiyi geleneklere göre bir kadına veya bir erkeğe vermek büyük bir tutuculuktur. Sevgi bütün iyi insanlara verilebilecek kadar kendisini üretme özelliğine sahiptir.

Sevgi konusunda daha fazla yazacaklarım vardı, fakat sonuçlandırmak zorundayım. Yarın sabaha Vedat arkadaşlar Önderlik Sahası’na doğru yola çıkacaklar. Belki oraya vardıklarında Melsa da henüz Avrupa’ya dönmemiştir. Melsa alıp birlikte götürür, bir fırsattır. Henüz defterimde boş sayfalar olsa da, bu fırsatı değerlendir-

dirmem en doğrusu. Ya bu boş sayfalar uğruna bütün defterimin başına bir şey gelirse! Vedat’a “*defterimi iyi koru; sadece senden iyi değil. Sana bir şey olursa, deftere de olsun; sana bir şey olmadıkça defterime de olmasın*” dedim. Defterimin yerine ulaşmasını o kadar çok istiyorum ki, benim kadar kimse bilemez.

Sonuçlandırmamam, yazmaya devam edeceğe benziyorum.

4 Mayıs 1977

On Dakika Vadisi

Son yazı

Hiç belli olmaz. Belki de gerçekten son bir yazım olabilir. Duygu sömürüsü oluyor, ama ben duygusal yazıları severek yazıyorum. En azından bir insan çok istediklerine hazır olduğu kadar, hiç istemediklerine de hazır olmasını bilmelidir. Bu, başarıya değer vermenin de bir gereğidir. Dolayısıyla hem beklenenler, hem de beklenmeyenler üzerinde yoğunlaşmak kötü ve zararlı değil. Bunu yapmaya çalışıyor ve gerekli buluyorum.

Bu defterimi Serxwebûn’a gönderiyorum. Orada çalışan bütün arkadaşlara hitap ediyorum. Bu defterde yazdıklarım belki çok beğenilmeyebilir, ama değersiz de değil. Aslında içimden geçenleri daha yalın bir şekilde yazmak istiyordum, öyle olmadı. Koşullar buna uygun değil. Görev sorumluluk da buna tam izin vermiyor. Bunu dikkate alan bir biçimde içimden geçenleri yazdım. Bu yazdıklarımın yıllar geçtikçe değerlendirileceğine inanıyorum. Eğer zamanım ve fırsatım olsaydı, bu defter üzerinde yeni baştan çalışır ve çok zengin bir nitelik ortaya çıkarabilirdim. Belki de çıkaracak ve ekleyecek çok çeşitli bölümler olabilirdi. Örneğin daha birkaç yazı yazmışken, bir önsöz yazdım. Hem kısa oldu, hem de bu defterin içeriğini tanıtmaktan yoksun kaldı. Şimdi yazmış olsaydım, çok daha geniş ve farklı ele alırdım. Ama şu anda zamanım yok. Aslında bir parça da olsa, bu yazı, yazdığım önsöze biraz katkı niteliğindedir.

Önderlik Sahası’ndayken günlük yazdığım bir defteri göndermiş-

tim. Ulaştığını, Diyar'ın Sidar'la gönderdiği bir nottan öğrenmiştim. Yine oradan ayrılmadan önce, bir defterde yazdığım iki-üç yazı vardı ve korunmasını istemiştim. Şu anda her şeyden daha çok dilerim ki, bu defterim de ulaşır. Ulaştığını duysam, Zagros Eyaleti'nde dolu dağlar kadar büyük sevineceğimi biliyorum. Umutlu olmak istiyorum. Ben de hazır bir cep defteri daha var. Artık bu defterimde yazmaya devam edeceğim, bu defterin devamı olacak. Kendime bir sınır veya çerçeve koymuş değilim. Nasıl istersem o içerikte makaleler yazacağım. Doğallığın bozulmasına izin vermeyeceğim. Kendimi farklı yansıtmaya ihtiyacım yok zaten. Kendine saygısı olan, doğallığını korur. Kendine saygısız olan, herkese saygısızdır.

Defterleri doldurdukça göndermeye, ulaştırmaya çalışacağım.

Eğer yayınlama koşulları veya gerekçesi doğarsa; orada yazdığım o birkaç yazı, Önderlik Sahası'ndan ulaştırdığım defter ve bir de bu defter bir kitap haline getirilebilir. Kitabın adı da “*mavidir avaşînin suları*” olur. Zaten Avaşîn'in bir fotoğrafını da çekip birlikte göndermek istiyordum. Ama şu ana kadar olmadı. İlk fırsatta hem Avaşîn'in, hem de başka fotoğraflar çekip göndermeye çalışacağım. Tabii ben yaşıyorken yazdıklarımı yayınlamak isterseniz, bu defterimi tek başına değerlendirmek uygundur. Devamıyla birlikte. Manzara ve gerilla fotoğraflarıyla birlikte olabilir. Ben olsam, yayınlardım. Belki de içinizden “*Selçuk yine mütevaziliği ezip geçti*” sözlerini geçirdiniz. Ama ben rastgele, can sıkıntısını gidermek için yazmadım.

Bunlar benim düşündüklerim ve istediklerimdir. Biliyorum benim için bağlayıcılığı vardır. Siz uygun olanı yapmak yetki ve hakkına sahipsiniz.

Geç oldu, saat 24.00'e geliyor. Burası için oldukça geç bir saat. Şu anda fazla bir şey de aklıma gelmiyor, bu nedenle sonuçlandırmak istiyorum. Yarın sabah da iyi ve sağlam sarıp paketleyeceğim.

Sizlere sonsuz selam ve başarılar diliyorum. Bu defteri kim okursa, onu da selamlıyorum.

5 Mayıs 1997

Zagros

Selçuk yoldaşın çeşitli yazıları

Ekinimiz Avaşın suyundan içecek ve bir bahar gibi yeşerecek

Ekin'di O'nun adı. Bu güzel isim çok yakıştırdı O'na. Adı gibi güzel yüzlü ve temiz ruhluydu. Sıcakkanlıydı. Bu özelliklerini ekerek yeşertmişti abide gibi duran selvi boyunda.

Biliyor musunuz, aslında isimlerin çok fazla güzeli ve çirkinini yoktur. İsimleri güzel ve çirkin yapan kişilerin kendileridir. Bir zamanlar kulağınıza hiç hoş gelmeyen bir ismin daha sonraki zamanlarda bir soylu kişilikte olduğunu görünce, bu ismi kutsarcasına çok seversiniz. Ama tersine, çok beğendiğiniz bir ismi insanlığın yüzkarası bir kişilikte gördüğünüzde de, aynı isimden bu sefer nefret edersiniz. Burada isimlerin çağrışımları, beğeni ölçülerinizde belirleyici olur.

Ama Ekin kendi başına anlamlı ve kutsaldır. İnsanın ilk büyük buluşudur. İlkel insana ilk uygarlık adımını attıran bir uğraştır. Saflarda ikinci bir “*Ekin*” adını duymadım. Belki de vardır, ama ben duymadığım için “*Ekin*” ismini bir ilk olarak anıyorum. Dolayısıyla benim için Ekin her zaman kutsal bir çağrışım yapacaktır. Ve bu ismi büyük çağrışımlarından dolayı hiçbir şey ne çirkinleştirebilir, ne de kirletebilir.

Bizim hevalimiz Ekin, “*ekin*”i insanlığa bir kez daha maledeyerek, kutsamanın en zirvesinde yeşertti ki, ne mutlu O'na. Bu şans O'nun hakkıydı, bunun başta gelen layıkıydı.

O'nu her hatırlayıpta dayanılmaz bir acı duymamak mümkün mü? O'nu, ruhun güzellik ve temizlik tanrıçası olarak gözlerde canlandırmamak da mümkün değil.

Keşke talihsizlik birincisinde yakasını bıraksaydı da O'nu daha fazla tanısam ve şehadet olayı ardından O'nun bıraktığı kocaman etkiyi tam doyurana kadar yazabilseydim. Bütün soylu özelliklerini, kutsal beklentilerini yazdığımı ekebilsem ve insanlık yüreğinde yeşertebilseydim. O'nun böyle erkenden toprağa ekin olması,

diğer bir talihsizlikti.

Ekin'i Zap'ta tanıdım. Yaklaşık bir yıl önceydi. '96 yılının son günleriydi. Dola Şivê'ye henüz kar yağmamıştı. Ama havalar soğuktu. Yılın son yağmurları yağıyordu. Bir ateş etrafında bir yandan ısınırken, bir yandan da sohbet ederken tanışmıştık. Birkaç kez daha karşılaşmış, ama sohbet edememiştik. Tabii ki bu kısa tanışma ve karşılaşma kendisini unutturmamasına yetmişti de artmıştı bile. Sıcakkanlılığı, içtenliği, güleryüzlülüğü, sıradanlığı aşan bir kişilik profiliydi. Aradan aylar geçmişti. Kış gelip mevsim sırasını savmıştı. Baharı da doyasıya severek yaşamış ve yazdan bir ayı geride bırakmıştık. TC ile KDP'nin 14 Mayıs '97 tarihinde başlattıkları ortak operasyon devam ediyordu. Zagros Eyaleti'nin Barzan bölgesinde gerilla güçlerimiz ile KDP'nin peşmergeleri çatışma halindeydi. Kaldığım bölükten şehit Şahan'ın başında bulunduğu bölüğe gitmiştim. Bu bölüğün konumlandığı Namus tepesine bir akşam üzeri gitmiştim. Bu nokta peşmergelerin çıktığı Şehîdan tepesine görüntü veriyordu. O akşam ancak sınırlı bazı arkadaşlarla merhabalaşıp tanışabilmişim. Bayan arkadaşlarla o akşam karşılaşmadığım için tanıdığım arkadaşların olup olmadığını öğrenememişim.

Bir sonraki gün güneşli başlamıştı. Kahvaltıdan sonra mangalarda sohbetler yapılıyordu. Bilemiyorum belki de Şahan arkadaşla olan sevgim ve saygımdan dolayı bölükteki bütün arkadaşları çok sıcak bulmuştum. İçimde böyle bir huzuru yaşadığım sırada saat 08.00'yi gösterdiği zamanda uçak seslerini duymaya başlamıştık. O anda bölük komutanı Şahan, hemen komuta kademesine talimat vererek, gücün savunma tedbirlerini almasını söyledi. Hiç zaman yoktu. Peşmergeler sömürgeci efendilerine konumlanma noktamızı ihbar etmişlerdi. Çünkü uçaklar arayıp da bulamamışlardı. Aldıkları istihbarata göre gelip üzerimize ölüm yağdıracaklardı. Zaten ilk vuruşu yaptıklarında henüz bütün arkadaşlar kendilerini sağlama alacak zamanı bulamamışlardı. Bölükteki bayan takımı biraz daha gecikmeli harekete geçmişti. Şahan, bütün bölük noktasını terkettikten sonra yakın mesafedeki kayalıklara koşmuştu. O arada

bir roketin bayan takımının konumlandığı noktaya isabet ettiğini görmüştü. Şahan'la aynı kayalık altında korunmaya geçmiştik. Yüzündeki renk değişmişti, tek damla kan kalmamış gibiydi. “*Bayan arkadaşların hepsi gitti. Bir roket tam yerlerine isabet etti*” sözleriyle büyük azap içindeydi. Nefes nefese konuşabiliyordu. O arada yanımızda bulunan bir başka arkadaş, bayan arkadaşların kendi noktalarını terkettiklerini gördüğünü söyleyince Şahan'ın yüzü yeniden kanına kavuşmuş gibi parlamıştı.

Uçaklar bir yarım saat kadar roket, kazan attılar ve tarama yaptılar. Yapacaklarını yapıp da ayrıldıktan, böylelikle ölüm yağmuru dindikten sonra bulunduğumuz kayalık noktalardan çıkmaya başladık. Bu sırada Ekin isimli bir bayan arkadaşın ayağından büyük bir yara aldığını duymuştuk. Bölüğe henüz kısa bir süre önce gelen bir arkadaş olduğunu söylüyorlardı. Ekin'le tanışmıştım, ama ismini öğrenmemiştim Zap'ta. Bu nedenle tanımadığım bir arkadaşın yaralanmış olduğunu düşünüyordum. Arkadaşların anlattıklarına göre sol ayağını sığınağın içine attığı sırada henüz dışarıda olan sağ ayağı yakına düşen roketin bir parçasıyla yara alıyordu. Anlık bir zaman kaybının yaşamında nelere yol açacağını daha önceden hesapladığını sanmıyorum. O katil roketin parçasıyla yaralandığı zamanda ise, bunun nasıl bir başlangıç olup nasıl bir sonla tamamlanacağını duyduğu acıdan düşünüp düşünmediğini de bilmiyorum.

Böyle bir hava saldırısından sonra doğal olarak bulunduğumuz noktadan uzaklaşacaktık. İki üç saatlik mesafedeki Avaşîn'in aktığı vadiye bıraktık kendimizi. Kendi yatağından akıp Avaşîn'e karışan Şivê suyunun etrafı çok büyük kayalıklarla çevrili derin bir noktasında konumlandık. Aradan epey zaman geçmişti. Suyu girip hem banyo yapmış, hem de elbeselerimizi yıkamıştık. Ardından da dinlenmeye geçmiştik.

Saat 17.00 sıralarıydı. Aradan dokuz saat gibi bir zaman geçmişti. Bir grup arkadaş darbest -sedye- üzerinde yaralı arkadaşları getiriyordu. Yanımızda indirdiklerinde yaralıyı görmek istedim. Yarası bele sarılan bir şutikle bağlanmıştı. Ayrıca sedyeden düşmemesi için de sıkı sıkıya bağlamışlardı. Acılar içerisinde titrek ve

yarı ağlamaklı bir sesle “*açın, açın diyorum*” diye sitem ediyordu iradesi dışında. Saatlerden beri sedye üzerinde bağlı bir halde hareketsiz kalması, yarasının acısına bir de yorgunluk eklemişti. Başını bir sağa bir sola çeviriyordu. İnliyordu. Yüzünü ikide bir koluyla kapatıyordu. Yüzünden kan çekilmişti. Sararmıştı benzi. Yüz rengi ve göz ifadeleri insanın yüreğine dayanılmaz acılar ekiyordu. O an bıraktığı etkinin kuşatması karşısında kendini tümünden güçsüz hissediyordu insan. Daha fazla bakamamış, birkaç metre ötedeki bir grup arkadaşın yanına gitmiştim. Duyduğum ses ve iniltilerle birlikte insanda bakma gücünü bırakmayan yüz ifadesi beni altüst etmişti. Bu, hayatımda gördüğüm böyle bir tek insan manzarasıydı.

Artık daha fazla yaralıya bakmama gerek yoktu. Aklım fikrim O’na kaçmıştı zaten. Karşımda başka görüntüler olsa da, her şey gözlerimde Ekin’in yüz ifadesi, her sesi kulaklarımda yarı ağlamaklı ve titrek bir şekilde yükselen “*açın, açın diyorum...*” sözleriydi. O acılar içinde neler düşündüğünü, hangi duyguları yaşadığını, nasıl bir kabullenemezlik içinde bulunduğunu, bu kara talihi ne nasıl başkaldırdığını öylesine merak ediyor ve öğrenmek istiyordum ki, iradem dışında tahmini cevaplar bulmaya başlamıştım bile. Darbesti oraya kadar getiren arkadaşlar yerine başka arkadaşlar taşıma işine koyuldular. Çok dikkatli yürümeleri gerekiyordu. Avaşîn’deki hastahaneye daha birkaç saatlik yol vardı. Zaten iki doktor karşılamaya gelmişti. Onlar da refakat edeceklerdi. Yol boyunca Ekin’in nasıl acılar çekeceğini düşünmekten kendimi alamıyordum.

Bir süre önce Barzan bölgesinde Sutunê’ye gidip oradan dönmüştüm. Sutunê ve kullandığımız yol güzergahı gördüğüm yeni yerlerdi. Örneğin Mam Reşo dağları, Basya suyu, Kaniya Durêy, Kartal tepesi, Satê boğazı ve Sutunê köyü yazılmaya değerdi. Daha yeni dönmüştüm. Gördüklerimi bir yazının konusu yapmayı tasarlamıştım. Fakat Ekin’in gözlerimden silinmeyen yüzü gündemi mi değiştiriyordu. Kararımı vermiştim bile, Ekin’i yazacaktım. Başlığını da bulmuştum; “*açın açın diyorum...*”

İlk fırsatta O'nun tahmin ettiğim olası duygularını yazmıştım. Kendimi bir an Ekin'in yerine koymuştum: Nereden bulmuştu O'nu o bomba parçası? Neden O da diğer arkadaşları gibi yarasız atlatamamıştı? Sapasağlamken, umut ve beklentilerle doluyken, neden böyle bir talihsizliğe uğramıştı? Daha kısa bir süre önce iki ayağı üzerinde yürürken ve otururken, neden şimdi bir sedye üzerinde acılar çekmeye mahkum olmuştu? Bundan sonra eskisi gibi ayakları üzerinde yürüyebilecek miydi? Sakat da kalabilirdi. Ya ayağı kesilmek zorunda kalırsa, bunu nasıl kabuledebilirdi? Elbette bir başka arkadaşının kendi yerinde yaralanmasını istemezdi. Ama kendisinin ise diğer arkadaşları gibi hava saldırısını kazasız atlarmaya neden hakkı olmasındı?

Ben yazıyı önceden kafamda tasarlamakla birlikte, başladığım zaman son gördüğüm hali önümde bir ayna gibi duruyordu. Aynadan anladıklarımı yazmıştım.

Tabii ki zaman durmuyordu. Günler tekrarlanmıyor, ayrı ayrı geçip gidiyordu. Daha başka yaralılar, ayakları mayından giden arkadaşlar görecektim. Arada bir hastahaneye gidip gelen arkadaşlardan yaralıların durumunu sorardık. Ekin'den de haberler gelirdi. O'nun kan kaybından oldukça zayıfladığını, belki de şehit düşebileceğini söylerdi gidip gelen arkadaşlar. Sonra duyduk ki, ayağı dizinin üstünden kesilip Avaşın sularına atılmış. Ayağının Avaşın'e atıldığını görünce arkasından ağlamış, ayağının o parçasının artık bir daha geri gelmeyeceğini düşündükçe yüreğinden kopan feryadı dindirememiş. Kim dayanabilirdi ki? Kimbilir kesilen ayağını Avaşın nerelerde kıyıya atacaktı. Avaşın'ın akışını durduramazdı ya. Kanını da Avaşın'ın mavi sularından ayıramazdı. Avaşın durgunlaşsa bile, tek ayağıyla gidip kesilen ayağını kapamazdı. Daha da mümkün olmayan, kesilen parçayı artık köküne yapıştırılamazdı. Belki kendisinden koparılan o ayak parçasına dokunamazdı. Buna benzer binbir türlü duygular, acılar ve çıldırtan gerçekler içinde yaşamak mı kolay, yoksa ölmek mi kolay olurdu? Bir yaşamın sonu ve yeni bir yaşamın başlangıcı altüst oluşların en şiddetlisi değil de nedir?

Sonraları yeni bir haber daha almıştık Ekin'den. Yeniden kendine geldiğini, moral kazandığını, yüzünün güldüğünü söylüyorlardı ziyarete giden arkadaşlar. Sevindirici bir haberdı. O'na ilişkin haberler hem hevalimiz olduğu ve hem de üzerine yazı yazdığım için beni ilgilendiriyordu. O'nunla tanışmak istiyordum -hatırlatayım; yaralı haldeyken gördüğümde yine tanımamıştım. Tanışıp da hakkında yazdığım yazıyı okutmak istiyordum. Okuduğunda, yazdıklarımı nasıl yorumlayacağını çok merak ediyordum. Belki de hiçbir zaman tanışamayacağımızı da düşünüyordum. Benzer düşünceler aklımdan geçiyordu.

Bir günün akşam saatlerinde Şahan, Avaşîn hastanesini ziyaret etmeye karar verdiklerini belirterek benim de kendilerine katılmamı istedi. Miros'un Binebêrê noktasında konumlanıyorduk. Hatırlıyorum, saat 20.00 sıralarıydı. Gerillada gece ile gündüz arasında o kadar fark yoktur. Bazen gece gündüzdür, gündüz de gece. Yani akan zamanın birbirini takip eden aydınlık ve karanlık kesitleridir.

Yol güzergahımız çok kötü olmasa da güzel de sayılmazdı. Ama ayışığı gündüz gibi aydınlatıyordu. Saat 24.00 sıralarında varmıştık Avaşîn hastanesine. Herkes uyuyordu. Bazı yaralı arkadaşlar uyandılar. Ayakları mayından giden Ferhat vardı, Kadir vardı -onlar da Avaşîn'de katledildi. Epey sohbet ettikten sonra uyuduk. Bütün yaralı arkadaşları bir sonraki gün görecektik ve moralli bir sohbet edecektik. Yeni günümüz moralli başlamıştı, hemen Avaşîn'in kıyısında kurulu olan gerilla hastanesinde. O günü de orada geçirip bir sonraki günün sabahında dönmeye karar vermiştik. Bütün yaralı arkadaşlarla görüştükten sonra, Şahan "*haydi gidip Ekin arkadaşı da ziyaret edelim*" demişti. O an yine Ekin'in yaralı hali gözlerimin önünde belirmişti. Hakkında yazı yazdığım ve tanışmak istediğim için az heyecanlı ve çok sevinçliydim.

Kaldığı nokta bir kayalığın altındaydı. Güneş sıcaklığından korunmak için ön cephesine bir battaniye germişti. Şahan önde, ben arkadan içeri girmiştik. Tokalaşıp merhabalaştığımda gözlerime inanmamıştım. Benden önce O bana isimle hitap etmişti. Ben inanamasam da gözlerimin gördüğü bayan arkadaş Zap'ta tanıştı-

ğımız güleryüzlü ve sıcakkanlı Ekin'di. *“Belki o başka yerde yaralanıp buraya getirilmiş”* diye içimden geçirerek oradaki diğer iki bayan arkadaşı tanımadığımı sandığım Ekin'i aramıştım. Hayır her ikisinin de ayakları sağlamdı, üstelik ayaktaydılar. Ve inanmak zorunda kalıyordum ki, Ekin tanıdığım Ekin'di. *“Ekin senmişsin. Tanışmıştık ama ismini öğrenmemiştim. O hava saldırısında ben de oradaydım. Yaralananın sen olduğunu bilmiyordum”* sözleriyle o anki duygularımı dile getirmiştım. Şahan da ilgiyle izlemişti. O'nun hakkında yazdığım yazıyı da okumuştı.

Ekin yazı yazıp yazmadığımı sorunca, çok sevinmişim. Hem evet cevabını verecektim ve hem de bu fırsatla hakkında yazı yazdığımı söyleyecektim. Düşündüğüm gibi yaptım ve cebimden yazı defterimi çıkardım. Sayfasını da söyleyerek defteri kendisine uzattım. Hemen okumaya başladı. O okuduğunda ben arada bir yüzüne bakıyor ve neler düşündüğünü anlamaya çalışıyordum. Okuyup bitirdiğinde gülümseyerek *“güzel yazmışsın”* demişti. Ama sanki başka şeyler de söylemek isteyip de içinde tutmuş gibi bir hava sezdim yüzünden. Kısa bir sohbetten sonra kalkacağımız sırada *“eğer bugün buradaysanız, okumamda sakınca görmüyorsan defterini bırak, okumak istiyorum”* demişti. Defterimi tekrar geri vermişim.

O gün tekrar uğramamıştık. Bir sonraki sabah vedalaşmak için Şahan'la uğramıştık. Hemen vedalaşıp ayrılacaktık. Çünkü diğer üç arkadaş yola çıkmışlardı bile. Şahan da hemen vedalaşıp çıkmıştı. Ardından ben vedalaşmıştım. O arada defterimi de uzatıp verdiğinde gülümsemişti; *“senin benim hakkımda yazdığın yazıya ilişkin eleştirilerim var. Fiziği çok öne çıkarmışsın, duygusal bir yazı. Tamam ilk başlarda yazdığın gibi çok etkilenmişim. Ama şimdi öyle düşünmüyorum. Örneğin Ferhat'a -bu arkadaş mayına basıp bir ayağını kaybetmişti- ilişkin yazıda, bu duruma yönelik koyduğun çözüme katılıyorum”* demişti. Tartışmak istemesi ve eleştirmesi ilgimi çekmişti. Söylediklerini cevaplamak isterken *“bu konuda yazdıklarımda duygusallık ve çelişkiler olduğunu biliyorum, farkediyorum. Ama bana göre insanın bir parçasını kay-*

betmesi kabul edilebilir bir durum değil. Böyle bir etkilenme durumunda insan her zaman gerçeklere hazır olmayabilir” şeklinde yaklaşımıımı ortaya koymuştım. Ayakta çıkmak üzereyken biraz tartışmıştık. Zamanın olmamasına üzülmüştüm. Çok istememe rağmen arkadaşlara yetişmek zorundaydım. İlk fırsatta tekrar ziyarete geleceğimi ve tartışmaya devam edeceğimi söyleyerek ayrılmıştım. Ayrılmadan bir süre önce yanına gidip de sohbet etmediğime ve tartışmadığıma üzülmüştüm.

Avaşın hastanesindeki yaralı arkadaşlardan çok etkilenerek ayrılmıştık. Ziyaretimize çok sevinmişlerdi. Zaten onları çok moralli görmüştük. Yanılmıyorsam ondan fazla arkadaşın ayağı kesilmişti. Yaralıların çoğunluğunu oluşturuyorlardı. Onlara bakınca kendi kendime “*onların bir ayağı mı eksik, yoksa bizim bir ayağımız mı fazla?*” diye düşünüyor insan. Alışmış ve kabullenmişlerdi bu durumlarını. Birbirlerinden g ve moral alıyorlardı. “*Ben de senin gibiyim*” ya da “*o da benim gibi*” şeklinde birbirlerinde çağrışım yapıyorlardı.

Ekin de çok moralliydi. Çok olumsuz etkilenen, kan kaybından çok zayıflayıp sararan, moral bozukluğunu yaşayan bir Ekin yoktu. Bahar gibi yeşeren bir Ekin’i ziyaret etmiştik o yaz sıcaklığında. Yaşama yeni bir başlangıç yapmıştı. Belki de bu yeni yaşama göre eski umutlarını ve beklentilerini gözden geçirmek zorunda kalmıştı. Kimbilir bu arada kaç kez geçmişini, şimdiki durumunu ve geleceğini sinema filmini seyreder gibi gözlerinin nnden geçirmişti. Çocukluk günlerini, düzende yaşadıklarını, devrime katılımlarını, bütün mutlu ve mutsuz anlarını bir bir hatırlamıştı. Belki de kendi filminin sonunda her seferinde kesilen ayağına bakarak içinde bir burukluk duymuştur. Tabii ki özgürlüğünü de düşünmemiş olamaz. Kimsenin yardımına bağımlı hale gelmeden yaşamanın yollarını ve çözümlerini aramıştı. Kendi hikayesinin bundan sonraki bölümünü çok iyi yazabileceğine inanmıştı. Bu inanç, kararlılık ve bu temelde biriken g O’nun yüzünü güzelleştirmiş, gözlerini güldürmüştü. Bütün bunları iyi niyetli ve safça düşünmüştü. Savaşın hiç beklenmedik amansız sprizlerini düşünmek isteme-

mişti bir daha. Kaldı ki, yaralanmış ve ayağı kesilmişti, daha ne olsundu? Amansız süprizler hep O'nu mu bulacaktı? O'nun yoldaşları vardı, kendilerini acımasız süprizlere siper ederlerdi. Tehlikenin O'na ulaşmasına geçit vermeyeceklerdi. Yoldaşlarına inanır ve güvenirdi. Aslında olması gereken, Ekin'in düşündüğü gibiydi. Ama Başkan Apo'nun talimatlarından okuduklarını da hatırlamıştı belki de. Buna rağmen umudunu yitirmemiş, Başkan Apo'nun talimatlarına bağlı kalınabileceğine inanmak istemişti. Yeni yaşamında karamsarlıktan uzak tutmuştu kendisini.

'91 yılında tanışmıştı gerillayla. '92 yılında ise Şemzînan'ın (Şemdinli) Zerzan mıntıkasında savaşılan hareketli bölük içerisinde yer almıştı. Büyük eylemler görmüş, tanıdığı birçok silah arkadaşının şehadetini görmüştü. Yine '92 yılında ihaneti çok yakından görmüş ve savaşmıştı. Daha sonra ayrılmıştı en büyük sevdası olan dağlardan. Ama yüreğini gömdüğü dağlara tekrar gelme sözüyle gitmişti metropole. Uzun zaman metropollerde siyasi çalışma yaptıktan sonra tekrar dönmüştü. Duyguları temizdi. Gerilla yaşamını bir şarkı gibi sevmişti. Cennet ülkesinin, dağlarının sevdalısıydı. Ama bu sevdaya tahammül edemeyenler vardı. Onlar da Kürttü, ama ülkesini sevmeyen, sevenlere bile tahammül edemeyen ihanetçiler vardı. Aynı '92 yılında olduğu gibi yine ihanetçiler sömürgecilerle kendi halkının umudunu söndürmek için geliyordu.

Avaşîn ziyaretinden iki-üç sonraydı. TC ve KDP'nin ikinci operasyonu başlamıştı. Avaşîn hastahanesine bir daha gidersem birçok yaralı arkadaşla birlikte Ekin'i de orada görmeyeceğimi hiç düşünmemiştim. Aslında ben de tecrübesizlikten olsa gerek, yaralıların güvenliklerinin kesin sağlanabileceğini, kesin korunabileceklerini düşünmüştüm. Ben de yanılmışım meğer.

Düşman operasyonu çok kapsamlı ve hızlıydı. Gazaba gelmiş büyük bir canavar gibiydi. Manevra yapıp bulunduğumuz noktadan başka bölgelere geçmemiz gerekiyordu. Düşman her tarafa girmeye çalışıyor, her tarafı didik didik arıyor, gerillayı yenemenin çılgınlığı içinde gözükaraca kan istiyordu. Bölge güçleri Kaniya Ga boğazından çekiliyordu. Bir 6 Ekim günüydü. Geril-

lalar bulundukları gür ormanlıkta kuşlardan daha çok cıvıl cıvıldılar. Öğleden sonra saat bir sıralarıydı. O gün sabah Şahan *“uçaklar hava saldırısı için gelebilirler, arkadaşlar hazırlıklı olunlar”* demişti. Bu uyarıdan dört saat sonra TC’nin uçakları üzerimizden uçmaya başladılar. Sesi duyar duymaz harekete geçmiştik. Belliydi ki, görüntü almışlardı. Noktamıza isabetli vuruyorlardı. Yoğunca vurduktan sonra uzaklaşmışlardı. Bu sefer de iki helikopter alçaktan uçuşlarla taramaya başlamışlardı. Öylesine kıştırılmıştı ki, kendimizi sağlama alabilecek hiçbir avantajımız yoktu. Adeta ölüme mahkum olmuş gibi birbirlerimizin yüzüne bakarak, ne zaman isabet alıp parçalanacağımızı bekliyorduk. Bu yetmezmiş gibi ömrümce beni çok etkileyecek bir kötü haberi alıyordum, yanımdaki bir arkadaştan: *“Şahan da şehit düştü!”* Hiç inanmak istememiştim. Ama bu neyi değiştirecekti ki! Haber doğrudu. Şahan, Hasan, Basri ve Piling’a roket isabet etmişti ve parçalanarak can vermişlerdi. Zaman da ağır yaralanmıştı ve sabaha doğru O da şehit düşecekti. Ekin’in daha önce yer aldığı bu birlik, bir kez daha hava saldırısına uğruyor ve büyük kayıplar veriyordu. Şahan gibi dürüstlük abidesi komutanını şehit veren birlik, büyük moralsizliği yaşıyordu.

Operasyon sonrasında Barzan bölgesine doğru yola çıkmıştık. Şahan’sız dönüşün burukluğu içerisinde Avaşın hastanesine yakın bir yere ulaşmıştık. Sabah hastahaneden iki kurye yanımıza gelmişti. Çeşitli yerlerde saklanan yaralıların bir araya getirilmesi için yardım isteniyordu. Bir de morali yerle bir eden bir kötü haber daha vereceklerdi. Ayakları kesilen bütün arkadaşların saklandıkları yerlerde peşmergeler tarafından bulunup katledildiklerini söylüyorlardı. Katledilenler arasında Ekin’in adı da geçiyordu.

O gün öğleye doğru Avaşın hastanesinin operasyon noktasına uğramıştık. Kimseler yoktu. Manga yerleri dağıtılmıştı. Ekin de yoktu yerinde. Güneş sıcaklığından koruyan battaniye de gerili değildi. Ne oradaydı ne de bir daha orayı görecekti. Avaşın’ın mavi akan sularını seyredemeyecekti. Boş kalmıştı yeri. Ayağı orada kesilmiş ve suya atılmıştı. Eğer suyun hemen kenarında ayağı kesilip

akıntıya bırakılmışsa, belki de gözlerinden akan yaşlar da Avaşîn'e karışmış ve kendisinden kopan ayak parçasına eşlik etmiştir. Kimbilir, belki ayağının kesilmesini, en büyük felaket olacağını düşünmüştü. İlk ayağı kesilip Avaşîn'e atıldığında birkaç ay sonra kendisinin de Avaşîn kenarında katledileceğini bilmesi için hiçbir neden yoktu o zaman. Kendi yaşamının böyle bitmesini önceden ne öğrenmişti, ne de istemişti.

Ekin, Avaşîn'de toprağa tohum oldu. Avaşîn'in suları her dört mevsim mavi akar. Biliyorum Ekin Avaşîn'in sularından kana kana içer ve erkenden bir bahar gibi yeşerir. Avaşîn'i şimdi eskisinden daha çok severiz. Çünkü Ekinimizin gözyaşlarında ve kanında kutsanmış olarak akar gider bundan sonra...

*24 Aralık 1997/ Metina
Selçuk Şahan*

Şahanımız şimdi Zuhal yıldızında

Şahan, belki şu an senin hakkında yazmamdan daha doğal hiçbir şey olamaz. Ama çok zamansız bir tarihte arkanda dünya acısını bırakacağını ve hakkında yazmak için sabırsızlanacağımı düşünmemiştim. Hiç aklıma böyle bir şey gelmemişti. İyi ki aklıma gelmemişti. Nasıl isterdim böyle olmasını! Aslında ne sen aramızdan ayrılısaydın, ne de ben yazmasaydım eğer, bu her şeyden daha iyi olurdu.

İki helikopterin ölüm taraması altında bir vadide hiçbir şey yapamazlığın öfkesini yaşarken, dünyanın en kötü haberini mi alacaktım? “*Şahan da şehit düştü!*” Tanrım, bu haber nasıl doğru olabilirdi? Kötü haberlerden onlarcası yok muydu da, en kötüsünü duyuyordu kulaklarım? Kulaklarım sağır olsaydı da, biraz daha geç öğrenmiş olsaydım senin aramızdan ayrılışını. “*Şahan da şehit düştü*” sözlerinin beni nasıl şaşkına uğrattığını, nasıl psikolojimi yerle bir ettiğini, boğazımda nasıl bir düğüm yarattığını ve nasıl bir duygu isyanını geliştirdiğini, bilmiyorum kimseler bilebilir mi? Eğer birileri tahmin edebiliyorsa, bütün söylediklerim büyük bir yalan olsun.

“*Şahan da şehit düştü!*” Bu sözler, sorduğum her üç arkadaşın da ağzından tıpatıp aynı çıkıyordu. Her defasında kulaklarımdan bir ok gibi girip beynime saplanan bu sözler, gözlerimin gördüğü her yerde seni bir abideye dönüştürüyordu. En iğrenç yalanlara bile bile inanmaya razıydım, ama bu heberin gerçek olmasına asla ve asla. Ne olurdu, her üç arkadaş aynı sözleri tekrarlamasaydı? “*Kesin bilmiyorum*” deseydi biri ya da “*tam belli değil, öyle bir haber var*” deseydi bir diğeri. Maalesef “*Şahan da şehit düştü!*” diyordu her üç arkadaş da. Yutkunmaya başlamıştım. İkide bir nefes alıp veriyordum. Bu haber kulaklarımda zonkluyor, yüreğime acı yağıdırıyordu. Kendimizi birlikte helikopter taraması karşısında korumaya aldığımız arkadaşların yüzüne baktığımda

ya da onlar yüzüme baktığında, kendi içimde “*acaba Şahan’ın şهادetini hiçbir şekilde kaldıramadığımı anlayabiliyorlar mı?*” diye düşünüyordum.

Şahan, gerçekten de o an her şeyi belki, ama senin şهادetini asla kabul edemezdim. Nasıl kabul edebilirdim Şahan, böyle beklenmedik bir erken zamanda nasıl aramızdan bir daha dönmek üzere ayrılırsın? Senin gibi milyonlarca kez daha çok değerli bir arkadaşımı şu yeryüzünde nasıl bir daha göremeyecektim. Dünyanın senden yoksun kalmasını hangi gerekçeyle doğal karşılayabilirdim? Yani “*savaştır, beklenmedik acı sürprizlerle doludur*” mu diyecektim sanki? Hayır hayır Şahan, böyle düşünecek kadar ne katı yürekliydim, ne de aldırmaçlık içindeydim.

“*Şahan da şehit düştü!*” sözlerini duyduğum andan beri bütün zamanım bu olayın kubullenemezliğiyle geçti. Ben hazır değildim senin şهادetine. Aslında sadece ben değil, oradaki bütün herkes, hatta sonradan duyan bütün arkadaşlar da hazır değildi. Bu hazırlıksızlığım bir büyük boşluk doğurdu içimde. O Kaniya Ga boğazı sanki doğan boşluğa düşüp kaybolmuştu. Nerede olduğumu ya bilmiyordum, ya da umursamıyordum. Bütün anlamlar hayalimde beliren resminde birleşmişti. Bütün her şey “*Şahan da şehit düştü!*” sözlerinde ilkin bir acılar yağmurunu yağdırmış, sonra da önüne katıp sürükleyen bir acılar seline dönüştürmüştü.

Bütün güç imha altındayken, sana herkesten daha çok ihtiyaç olduğundan dolayı senin sesini, “*heval...*” diye bağırışını duymak istiyordum. Senin göstereceğin çıkış yolunun daha güvenilir olacağını düşünüyordum. Halbuki bir ara tepeden vadiye doğru inerken, bu kara haber öncesinde sanki senin sesini duyar gibi olmuştum. Demek ki o ses, başka bir sestir, bir daha hiçbir zaman duyamayacağım senin sesin değil.

Şahan, sen tanıdığım en dürüst, en onurlu, en boyun eğemeyen bir insandın. Haksızlığa tenezzül etmeyen, kurnazlığı gururuna yedirmeyen, bireysel kaygıları hiçe sayan büyük bir insandın. Ama bir hatan vardı: Gerçekten sen kendine karşı neden böyle gözükaraydın? Başkasının hakkını çok iyi gözetirken, neden ken-

dine dikkat etmedin? Parti ve halkın sana olan büyük ihtiyacından hareketle neden kendini yaşatma gereğini duymadın? Hiç düşünmeden hep en öndeydin. Neden kendini büyük tehlikelere yatırmaktan çekinmedin? O hava saldırısı günü de yine böyle bir “*hata*” yapmadın mı? Arkadaşların bütünü geri çekildikten sonra biraz rahatladın, onlara bir şeyler olabileceği kaygılarını taşıdın, ama kendini de unuttun. Senin böyle kendine haksızlık yapma hakkın var mıydı?

Aslında var ya Şahan, senin kendine karşı yaptığın bu haksızlığı düşününce, böyle bir şehadetin er veya geç başına gelebileceği sonucuna vardım. Öyle tahmin ediyorum ki, sana roket isabet edip orada şehit düşmeseydin bile, sorumluluğundaki gücü kurtarma kaygısıyla yerinde durmaz, oraya buraya koşuşurdun ve başına bir şeyler gelmesine neden olurdun. Ama biliyorum, bu senin için dikkate alınacak bir husus bile değildir. Sen insana sevgini ve bağlılığını pratikleştirdikten sonra, gerisine aldırılmazdın.

Bilemiyorum Şahan, senin bu “*hata*”na da tabii ki saygı duyuyorum, ama sen hakkında haberleşen “*Şahan da şehit düştü*” sözlerini hiç hak etmedin. Senin her şeyden daha üstün hakkın, yaşamaktı. Düşmana yönelik savaş gücü başında komutanlık yapmaktı. Sen yaşama hakkını arkadaşların için kullandın, kendin için değil. İşte bu noktada sana biraz “*öfke duymama*” izin verecek misin?

Ben gördüm, diğer bütün arkadaşlar da gördü. Operasyonun başından beri ne doğru dürüst yiyip içtin, ne dinlendin, ne de uyuyabildin. Hep düşman operasyonunun imha gücü karşısında birliğini nasıl koruyacağın yönünde yoğunlaştın durdun. Fiziki olarak yorgun düşmüştün. Başını ağrıtmıştın. Rahat bir kafayla dinlenme imkanını bulmamıştın. Hep yüzünden yorgunluk aktığını görüyordum ve sana saygımın arttığını hissediyorum. Ama bu yorgunluğa rağmen enerjin tükenmek ve tempon düşmek bir yana, günden güne yükseliyordu. Bunun kendi görevine olan bağlılığından ve sorumluluğundan kaynaklandığını biliyordum. Zaten görevinin hakkını vermek, senin için tartışılmaz bir konu oluyordu. Nitekim çok başarılı tempon ve sorumluluk anlayışınla komutasını yaptın.

ğın birliğı düşmanın daralan çemberinden ta Kaniya Ga boğazına kadar götürmeyi başarmıştın. Hem de büyük öngörülerinle ciddi tehlikeler atlatarak...

İşte Şahan, şehadetini kabullenmeyişimin gerekçelerinden biri de budur. Çok zoruma gidiyordu: İlkin taburu, sonra da birliğini ta Miros'tan birçok noktayı kullanarak Kaniya Ga boğazına kadar ulaştır ve orada beklenmedik bir zamanda şehit düş! Kim kabullebilir bu durumu Şahan? Sen olsan, kabul eder miydin? Hem de o zor saldırı anında güven verici temponla gücün başında yönlendiricilik rolünü oynaman gerekirken “*Şahan da şehit düştü!*” dediler. İşte sen kesinlikle böyle bir şehadeti hak etmedin.

Hatırlıyor musun, daha operasyonun ikinci gününde önceden inen taburun arkasından Mam Reşo dağlarından Basya suyuna radyodan müzik dinleyerek yokuş aşağı yürürken, “*ne zaman yürümek yerine arabalara bineceğiz?*” diye sormuştun sıcak bir gülümsemeyle. Ben “*en geç 2000 yılında*” cevabını verince, sen “*sanmıyorum*” karşılığını vermiştin gülümsemeni sürdürerek. O ara biraz da devrim sonrasından, gelecekte konuşmuştuk. Mam Reşo'nun aşağıdaki son sırtına vardığımızda, Basya teleferiğinden arkadaşların sırayla geçtiğini görmüştük. Bu manzara karşısında neşelenmiştin. Kısa bir süre önce radyodan dinlediğimiz “*yorgunum dostlarım, yorgunumun artık*” parçasını hatırlamış, en yüksek ses tonuyla coşku içinde aynı sözleri tekrarlamıştın. Suyun başına vardığımızda sırada bekleyen arkadaşlara bir espri yaparak “*arkadaşlar yol verin, siz geçmesini bilmiyorsunuz, bakın ben geçeyim de örnek alın*” demiştin. Ama daha kaç gün geçti ki aradan, sen bizden ayrılıyorsun. Hem de bir daha dönüp Basya suyuna inmeden ve oradan Mam Reşo dağlarına çıkmadan...

Çatışma noktasından uzaklaşırken, iki kez şehit düştüğün tepeye dönüp baktım. Üçüncüsünde baktığımda artık başka tepelerin arkasında kaybolmuş, görünmüyordu. Görenlerin tarifine göre ki, senin cesedini gözlerimde canlandırırken, kabullenemezlikten aklımı kaçırabileceğim aklıma geliyordu. O ölümcül darbeyi aldığında nasıl bir acı duyduğunu hissetmek istiyordum. Bu acının yüz

ifadene nasıl yansıdığını acaba “ay...” sesini çıkaracak zamanı bulup bulamadığını düşünürken, şu anda hâlâ yüreğimde hissettiğim dayanılmaz acıyı duyuyordum.

Saldırı noktasından uzaklaşıp yüksek bir tepede diğer arkadaşları beklerken, hep seni anıyordum. Gözümün görebildiği bütün dağ zirvelerine bakıyordum. Her zirvede bir Şahan görmek istiyordum. Ama hiçbir zirvede sen yoktun. Senin ne bu dağlara, ne de başka dağlara artık hiçbir zaman çıkmayacağını düşündüğümde, en kötüsünden kahroluyordum. Umudumu yitirmemek için çok zorlanıyordum. O ara gökyüzündeki büyük beyaz bulutlar kuzeye doğru kayıyordu. Senin, o beyaz bulutların üstünde bizleri içten gülümsemele selamlayıp Zuhal Yıldızı’na çıkmanı diliyordum. Bulutların arkasından güneşin saçtığı her ışık parçasının başında bir gülümseyen portreni görmek geliyordu içimden.

Artık Kaniye Ga’da bekleyemezdik. O akşam yine yolculuğumuz vardı. Uzaklaşmak gerekiyordu. Gökyüzünü bulutlar kaplamıştı. Zaten hep güneşli günler geçirmiştik. Ama o gün sanki gökyüzü de karalar bağlayıp yasa girmişti. Aslında sadece gökyüzü değil, gözlerimin gördüğü her şey ve her yer yas tutmuştu bana göre. Adeta herkesin yas tutmak zorunda olduğunu düşünüyordum. Duygularıma göre yorumluyordum hani. Nitekim her şeyin merkezine seni koymuştum. Baktığım her yerde seni hayal ediyordum. Buna rağmen senin ayrılışınla doğan boşluğu hiçbir şey dolduramıyordu. Dağlar, taşlar, vadiler, ovalar, yollar yetmez oluyordu. Bütün dalıp gitmelerimde sen vardın. Genellikle gece yürüyüşlerini severdim. Ama o gece sevmedim, hiç sevmedim. Durduğum yerde bekleyip seninle bütün anılarımı bir sinema filmi gibi tazelemek istiyordum. Bu yürüyüş sensizdi. Bir önde, bir arkada, bir ortada veya bilmem bir başka yerde koşturan, sesi duyulan bir Şahan yoktu. Böyle bir yokluk olunca da, nereye neden gittiğimiz benim için anlamını yitirmişti. Çamurlu ve kaygan patika yolda birkaç kez ayağım kaydı, taşlara takıldı, sendeledim ve düştüm. Her gece yürüyüşünden daha çok böyle olmasını, dalıp gitmelerimde hep seni andığıma bağladım. İçimde “*Şahan’sız bir gece yürüyüşü*”

olarak değerlendiriyordum. Bir de yağmur yağdı; derler ya, bardaktan boşalırcasına. Biz iyiden iyiye sıırıslıklam olduk. Daha sonra dindi. Ama bir karabulut parçası yol boyunca bizi takip ederek, zaman zaman üstümüze düşen damlalarla, yağmur yağdırmakla bizi tehdit ediyordu sanki.

Aslında şu anda yazdıklarıımı beni tatmin etmiyor. “*Keşke*” diyorum, “*şimdiye kadar görülmemiş bir olağanüstü anlatım biçimini ortaya çıkarabilseydim.*” Dolayısıyla mevcut her türlü anlatım seni ifade edemez. Büyük romanların örnek baş kişilerine kanmıyorum. O idealize edilmiş, hedeflenmiş kişiliklerdir. Çünkü sen yaşayan gerçektin, örnek bir kişiliktin. Biliyorsun, yeni insanı yaratma mücadelemizde yaşarken, karşılıklı övgülere gerek görmeyiz. Şu anda duymuyor ve okumuyorsun belki, ama şunu kesinlikle ve abartısız belirteyim ki, sana tam güveniyor ve inanıyordum. Sen insanlık onurunu bir kenara atıp da, davana ve arkadaşına karşı en sıradan bir hesapçılık ve kurnazlık yapanlardan veya yapacaklardan değildin. “*İlle de doğru anlaşılayım*” diye bir derdin de yoktu. Kendisi için değil, dava görevi için olmak, senin bir özelliğindi.

Şahan, seni tanıdığım için kendimi şanslı sayıyorum. Seni ilkin Önderlik Sahası’nda tanımıştım. Çok iyi hatırlıyorum; daha ilk diyalogumuzda sıcak bulmuştum. Bana sadece saatin kaç olduğunu sormuştun, bir moral gecesinde yan yana otururken. Gerçekten sözlerin bana sıcak ve içten gelmişti. Daha sonra ülkeye birlikte gelmiştik. Birkaç aylık ayrılıktan sonra hem senin, hem de benim istemimle başında bulunduğun bölüğe geldim ve Önderlik Sahası’nda görmediğim başka soylu özelliklerini de tanıdım. Yine hatırlıyor musun; birkaç kez gülerek sohbet konusu ettiğimiz bir sert tartışmamız olmuştu Önderlik Sahası’nda. Yaptığımız bir toplantıda karşı karşıya gelmiştik. Sonradan ikimiz tarafından da anlaşıldığı gibi, karşı karşıya gelecek iki kişi değildik. Birbirimizden baklemediğimiz bir durum ortaya çıkmıştı. Nitekim ilişkilerimiz soğumadığı gibi, hemen o toplantı biriminde düzeltme yoluna gitmiş, yüzlerimizi birbirine asmayarak gülmüştük. Burada gördüm ki, dava arkadaşın için can vermeye hazır, hatta bunun pratik girişimlerini gerçekleştiri-

ren bir insansın. Dolayısıyla sen, uğruna ölüme gidilebilecek bir arkadaşın. Bu nedenle senin anına doğru bağlılığı şimdiden gündemime almış ve en iyi nasıl layık olabileceğimi kendi kendime tartışmış bulunuyorum. Senin anını hep taze tutarak, bunun pratiğini gerçekleştirmemeyi asla kendime yakıştırmıyorum.

Çünkü sen unutulamaz kadar büyüklük özelliklerine sahiptin. Aslında kendini unutulmaz kılan senin pratiğin ve yaşamındır. İnsanlık onurunu korumada iddialı olan hiç kimse istese de seni unutmaya güç yetiremez. Sen her arkadaşın hevaliydin. Nitekim senin adını anan her arkadaşın yüzü değişiyor, ses tonu düşüyor, söylemek istediğini tamamlayamadan büyük üzüntüsünü ifade eder bir biçimde kafasını önce sağa sola çeviriyor ve sonra da önüne eğiyor. Senin böyle anılman ve sevilmen beni müthiş sevindiyor. Kendimi sana o kadar doğal borçlu sayıyorum ki, isterim bütün insanlık seni tanısin ve övgüler dizesin. “*Devrimciler ağlamaz*” sözünü boşver sen. Ardından ne kadar ağlansa yine de az olan bir kişiliktin. Ben içimden ağladım. Gözyaşlarım gözlerimde toplandı. Sesli ağlamamışsam ya yeri olmadığındandı ya da nasıl ağlandığını bilmediğimdendi.

İlk fırsatta albümümdeki fotoğrafına baktım. Sanki canlı canlı gülümsüyordun aramızda olduğun zamanlar gibi. Elimde hep gözlerime tutmak istedim. Ama fazla bakamadım. Baktıkça yokluğun daha da dayanılmaz geliyordu. Ruhu bedeninden ayrılmış halde toprağına uzanmış cesedin gözlerimin önüne geliyordu. “*Şahan da şehit düştü!*” haberi kulaklarımda zonkluyordu. Doğurusu, varolan bir gerçeklikten uzaklaşmak istiyordum.

Şahan, sen bu şekilde şehit düşecek bir insan değildin. Sen bu şekilde toprağına gömülecek insan olamazdın. Seni hiçbir şekilde toprak altında düşünemiyorum. Bu nedenle eksi çağlarda yaşayan filozof Hermes’in Zuhal Yıldızı düşüne inanmak istiyorum. Hermes, Zuhal Yıldızı’nı evrenin yedinci ve en son katı olarak değerlendiriyor. Ona göre ruhlar oradan kopup dünyaya iniyor, bir bedende yaşıyor ve sonra yine Zuhal Yıldızı’na dönüp ölümsüzleşiyorlar. Senin de tertemiz ruhunun yakışıklı bedeninden ayrılıp Zuhal Yıldızı

zı'na dönerek ölümsüzleştğine inanmak istiyorum.

Biliyor musun Şahan; senin için yaşamak isterdim. Sana karşı borçlarımı fazlasıyla ödemek için. Senin yaşaman durumunda yapabileceklerini de, kendi yapacaklarıma ek olarak yerine getirmek için. Bunun yanı sıra seni tanımayanlara hep anlatmak için.

Şu anda bulunduğumuz noktadaki kayalıkların üstüne çıkıp karşıdaki dağlara baktım, derin bir dalgınlıkla. Cilo'nun doruklarına kar düşmüştü. Artık bu yılın sonuna gelindiğini hatırlatıyordu. Bütün dağlar güzeldi, ama sensiz düşününce bir burukluk hissettim. Sen bu dağların özgürlük komutanıydın, daha dün...

Şahan, burada sonuçlandırayım, hiç istemeden. Bundan sonra da daha çok yazacağımı biliyorum. Bu yazıyı Serxwebûn'a ulaştırabilirsem, mutluluk veren her şeyden daha çok sevinirim. Benim başıma bir şeyler gelsin de, bu yazı gazeteye ulaşsın. Tedbir olarak, defterimdeki bu yazıyı ikiledim. Birini cebimde diğerini çantamda tutacağım. Biri kaybolursa, diğeri kalsın diye. Dilerim korktuğum başıma gelmez.

Şahan, senin aramızdan ayrıldığın tarih olan 6 Ekim '97 gününü kendi yaşam tarihimde bir "*kara bir gün*" ilan ediyorum. Bugün, seni bir daha göremeyeceğimiz tarihin başlangıç günüdür. Sanıyorum bana güveniyordun. Sen yanılmayacaksın. Sana olan saygım ve sevgimin ne kadar olduğunu söyleyemem. Çünkü bu saygı ve sevgi bir "*kadar*"lık değil, sınırsızdır. Hatta bütün sevdiklerim ve saydıklarım izin verirlerse, her 6 Ekim günü sevgi ve saygımı onlardan toplayıp sana yönelteceğim.

Yorgun halin gözlerimin önüne geliyor. Görev duyarlılığından bir türlü uyuyamıyor ve dinlenmiyordun. Artık sen yaşadığın süreçte yapabileceğini yaptın.

Seni hep bir bilmediğim yerde yaşıyor gibi düşüneceğim ve hiçbir zaman unutmamaktan gurur duyacağım.

Şukê Birêy/ Zagros
Selçuk Şahan

PKK veya Başkan Apo'yu daha daha keşfetmek

Gerçekten, tarihten ve güncelden fazla kopuk olmayan, ama çok da benzeri geçmişte ve günümüzde görülmeyen PKK hareketini neden anlamıyor, kavramıyor ve uygulayamıyoruz? Bunda rol oynayan nedir? Tarihin bu ilk olayını tanıma gücümüz mü yok, yoksa bakış açılarımız mı dar; daha da ötesi geleneksel yaşam tarzımıza çok büyük müdahale ettiğinden dolayı işimize gelmediğinden midir?

Avaşîn'de Serxwebûn'un Aralık '96 tarihli sayısında Başkan Apo'yla yapılan bir röportajı okudum. Neden kendisinin anlaşılmadığını izah ederken, yerleşik uygarlığın yasaları dışında hareket ettiğini, onun yaşam biçimini esas almadığını vurguluyordu. Daha çok doğallığın yasaları içinde mücadele ettiğini belirtiyordu. Bu konuda ki yaşam gücünün de sürekli ve süresiz olduğunu anlatıyordu.

Bu insanı büyüleyen noktalar, konunun içeriği bakımından çok önemli ve bir anahtar rolünde!

Biz bu PKK olayını anlamayacak mıyız, ya da bu anlamazlık günün birinde son bulmayacak mıdır? Anlamazlık hangi özelliğimizden kaynaklanıyor? Hemen peşinden şu gerçeği de eklemek gerekiyor: PKK anlaşılmıyorsa, bu PKK'nin suçu değildir. Onu anlamayanlar kendilerini sorgulasınlar ve büyük anlamamazlığın suçunu kabul etsinler. Kaldı ki, bir PKK'ye, PKK'nin özüne ve bir de PKK adına hareket edenlere bakalım ve bu arada dolaşan suç durumlarını tespit edelim. Buradan kendimizi bu işin doğru sonucuna ulaştıralım. Yani PKK'nin anlaşılmazlığı onun ideolojik-politik gerçeğinin, mücadele çizgisinin, yaşam ve pratiğinin muğlaklığından kaynaklanmıyor. Böyle bir muğlaklığın ve netsizliğin olmaması, tersine çok net bir yapılanmaya sahip olması önemlidir ve bu bir ölçüdür.

Buna rağmen PKK'liler PKK'yi tam anlayamıyor, PKK'lileşemiyor. Hatta dışarıdaki birinden daha fazla PKK'ye, yani kendi partilerine bazen akla hayale ve hiçbir izaha gelmeyecek büyük

zararlar vermektedirler. PKK Genel Başkanı, her çözümlemesinde bu çelişkiye dikkat çekmesine, bunun sosyal-toplumsal nedenlerine inmesine rağmen, PKK'lileşmemekteki ısrar devam etmektedir; hem de iyi niyet adına.

PKK'de işleyen bir özeleştirile-eleştirile silahı vardır. Özeleştirileye kalkan her PKK'li (ister eski olsun, isterse de yeni, farketmiyor bu noktada) birçok düzen bağlantılı, yanlış ve zarar verici olumsuz anlayış sıralar. Bu silahın anlamını ve amacını bilmezsen, yine PKK'nin amansız bir sorgulama ve eskiyi mutlaka yıkma hareketi olduğunu biraz kavramazsan çok şaşırır, belki de hayal kırıklığına uğrarsın. “Öyleyse böyle bir kişiliğin PKK'de ne işi var, neden saf-lardan kovulmuyor?” diye de düşünebilirsin. Hatta bu kişiye karşı güvenini yitirmek için birçok gerekçe de bulabilirsin. Şakadan bazı arkadaşlar “Türk ordusu veya devleti bizim böyle olumsuz özelliklere sahip olduğumuzu öğrenirse, acaba ne düşünür?” diye es-piri yapıyorlar. PKK'de olumlu özellikler kişinin yüzüne karşı dile getirilmez, saklı tutulur.

Söz konusu örnek, şu açıdan veriliyor: PKK'liler PKK'yi tam anlayamıyorsa, ya da bu konuda ciddi sorunları ve zorlukları yaşı-yorsa, başkaları kendilerine pay çıkarmasınlar. Şu iddia edilebilir ki, art niyetliler ve başka bazı istisnalar hariç, PKK'ye gelenler ve-ya PKK içinde olanların hiçbiri PKK dışındaki hiç kimseden daha az değerli ve daha az ileri değildir. Bazılarının kültürel, sosyal, hatta siyasal düzeyi çok sınırlı olabilir. Ama bu durum, vurgulan-mak istenen gerçeği değiştirmez. Bu konuda PKK Genel Başkanı “ben her zaman en güçsüz olan noktadan hareket ettim, bu PKK'-nin en temel özelliklerinden biridir” der. Belki böyle bir karşılaştı-rma çok yerinde ve çok gerekli değildir. Bu açıdan yanlış anlaşıl-maması gerektiğine dikkat çekmek istiyorum. Zaten hiçbir PKK'-linin böyle bir sorunu yoktur. Devrimci kendisi için değil de, özel-de kendi halkı, genelde de dünya insanlığı için mücadele ettiğinden dolayı, kendi konumunun ve rolünün bilincindedir.

Bu ayrıntıyla vurgulanmak istenen şudur: Yılların PKK'lisi bile PKK'yi anlamakta sancıları yaşıyorsa, bu, daha çok PKK'nin çok

yönlü büyük yapılanmasından da kaynaklanıyor. Yani sorunu iki nedende odaklaştırmak daha gerçekçidir. Bir de bu yönüyle tartışmak yararlı ve çözümleyici sonuçlar ortaya çıkarabilir. Bu yaklaşım olumsuz yönlere de çekilmeye açıktır. Örneğin bütünlüklü düşünülmediği zaman, bunun reformist ve liberal bir yaklaşım olduğu tespitine gidilebilir. Ama böyle bir yöne çekmenin ne anlamı ve ne de gereği var. Çünkü, PKK'nin anlaşılammamasının nedenleri, belirleyici olan kişilik gerilikleri bir tarafa bırakılarak, ya da meşru gösterilerek, tümüyle PKK'nin büyüklüğüne bağlanmıyor. Zaten bu yazının asıl amacı da PKK büyüklüğünün nasıl bir büyüklük olduğunu, bu büyüklüğün nasıl bir küçüklükten, hatta yok olmakla karşı karşıya olan bir gerçeklikten yaratıldığını izah etmeye çalışmaktır. Yani bu anlaşılmazlık durumunu ortadan kaldırmak için gerçekten zengin yöntemlere, çeşitli bakış açlarına başvurma, Başkan Apo'nun derinleştirici tarzını yakalama ihtiyacımız her türlü diğer ihtiyaçlardan çok daha fazla ve acildir.

Kaldı ki bir küçüklük, ancak bir büyüklük karşısında kendini açığa vurur. Dolayısıyla küçüklük bağlantılarından kopuk, alternatifinden uzak olarak değerlendirildiği zaman anlaşılamaz ve kavranamaz. Bu anlamda PKK'nin dış düşmana karşı olduğundan daha fazla yöneldiği içindeki küçüklüğü büyüklüğe dönüştürmek için onun büyüklüğünü kavramak gerekiyor. Küçüklük, küçüklüğün bakış açısıyla görülemez, bütün yönleriyle bir değerlendirmeye tabi tutulamaz. Küçüklüğün adı belki küçüktür, ama bu adıyla sınırlı bir küçüklüktür. Gerçekte ise, sorun olarak çok büyüktür. Tarihsel ve güncel bağlantıları olmakla birlikte, bin yılların olumsuzluklarıyla, her türden gerilikleriyle birikmiş bir kültürdür, bir gelenektir, bir zırhlı statükodur, bir alışkanlıktır. PKK'nin savaş açtığı küçüklük, böyle bir çirkin ve hiçbir şekilde kabul edilemezliğin sınırlarında seyreden bir küçüklüktür. Bu küçüklük bir anlamda PKK büyüklüğünün gerekçesidir, PKK büyüklüğünün anasıdır. Çok ağır sancılarla bu büyüklüğü doğuran ve doğurduktan sonra, büyüklük büyüdükçe ölmeye başlayan bir anadır. Örneğin Başkan Apo yanılmıyorsa Aralık çözümlemelerinde, yakaladığı bu düzeyin ge-

rekçesinde anasının tutumunun da rol oynadığını vurguluyor. Daha doğrusu, aile ortamının, insanı ancak bitişe götüren Kürdistan koşullarının kendisini böyle bir arayışa yönelttiğini belirtiyor.

Bu örnek ve izahlarla yapmak istediğimiz, küçüklük ile büyüklüğün birbiriyle nasıl bağlantılı olduğunu, birinin diğeri olmadan anlaşılamayacağını ortaya koymak, çözümleyicilikte daha da derinleşmeyi sağlamaktır.

Dolayısıyla bizlerde şu veya bu düzeyde etkili olan küçüklüğü anlamak için, büyümek gerekiyor. Küçük, küçük kaldıkça, taşıdığı küçüklük özelliklerinin atılması yönünde doğru tespitlere ve doğru çözümlere ulaşamaz. Bir insan dününü bugün, bugününü yarın, yarınını gelecekte daha sağlıklı değerlendirebilir. Bu ne kadar yaşamda kanıtlanmış bir doğruysa, küçüklüğün de ancak büyüklükle anlaşılabilceğı o kadar doğrudur.

PKK'nin dönemsel taktikleri, '97 hedefleri ve süreçten beklentileri, her PKK'li için PKK'nin büyüklüğüne mutlaka ulaşmayı, çözümlenmesi gereken bir sorun olarak ortaya koymuştur. Başlatılan partileşme, PKK'yi PKK'de egemen kılma atılımının bir anlamı ve bir gereğı budur.

PKK'de, büyük düşündüğün kadar büyük uğraşırsın, büyük eser yaratırsın. Bu, PKK'nin bir özelliğı, her PKK'li için bir ilkedir. Bu aynada kendi boyunun ölçüsünü de alırsın. Kişi için bir denemedir, bir ayrışmadır, bir insanlaşma, bir özgürleşme ölçüsüdür. Dolayısıyla anlayanlar ve önemseyenler için bir şanstır. Bu ölçüler ve özellikler beraberinde kişinin kendisini, kendini kandırma silahının hedefinden kurtarmasını getirir.

Başkan Apo'yu ilk gördüğümde dört-beş yıl sonra tekrar gördüm. Çözümlemelerini uzaktan sürekli takip etme şansım vardı. İlerleyen mesafeyi ve zenginliğı farkediyordum. Daha sonra gördüğümde, görebildiğim farkın çok azının bilincinde olduğumu anlamıştım. Başkan Apo'nun yaşanmış örneklerin, gerçekleşmiş modellerin ve bunların sonuçları olan kalıpların hapis duvarlarını yıkan ve bunlara sığmayan büyük bir önder olduğuna inandığım kadarını çok yetmez bir düzey olarak değerlendirmiştim.

Belli aralıklarla Parti Merkez Okulu'na gelip çözümleme yapan Başkan Apo'yu dinlerken, ek olarak bu çözümlemelerin tekniği, derinleştirmenin nasıl başarıldığı, bazı belirlemelerin nasıl tespit edildiği, bunların nasıl bir yoğunlaşma sonucu gerçekleştiği, bunların zemininin nasıl yaratıldığı, bunda hangi verilerin temel kılındığı vb. konularda da düşünmeye çalışıyordum. Çözümleme anında Başkan Apo'nun yüz ifadesine dikkat ediyordum. Sanki başka bir dünyadan bizim bulunduğumuz dünyacıklara hitap ediyordu. Gözlerini kısarak anlatmasını da, onun sorunlar dünyasında o anda çözüm işiyle uğraşmasına bağlıyordum.

Bu yaşamda, bu tarzda bir sınır aramak boşuna. Yine bunun insanın ilk aklına gelen bazı verilere dayandığını düşünmek de bir yanılgı. Ne bir sınır, ne de bu çözümleyiciliğe kaynaklık eden bir kalıp bulmak mümkün. Bu noktadan hareketle, bu yaklaşımın sınırsız ve statüko dışı olduğuna inandım. Başkan Apo'nun kendi kişiliğine ve yaşamına ilişkin bir soruyu cevaplandırırken “*bendeki, ucu belli olmayan sınırsız özgün bir dünyadır*” sözleri bu inancımı daha da güçlendirdi.

Dolayısıyla şöyle bir tespit yapmak gerçek dışı değil: Başkan Apo'yu bağlayan, sınırlandıran hiçbir dış etki yoktur. Sınırsız bir yaklaşıma ve adım adım gelişen özgün bir yaşama sahip. Bizim hayal ettiğimiz özgür insan kişiliği budur. Bu nedenle Başkan Apo bir yere ve bir zamana kadar anlaşılması tamamlanacak bir kişilik, bir önderlik değil. Bu anlamda her gün yeniden yeniden keşfedilecek bir önderlik gerçeğidir. PKK hareketini böyle bir önderliğin eseri olarak değerlendirmek gerekiyor.

Başkan Apo'nun literatüründe sıkça kullanılan “*büyük*” deyiminin bu gerçeklikle bağlantısı vardır. “*Büyüklük*” yerleşik bütün dünya düzenlerinin dışındaki ya da üstündeki farkı ortaya koyan bir yaklaşımdır. Belki bazılarımız “*büyüklüğü*” geleneksel ölçülere göre kullanıyor olabiliriz, ama Başkan Apo'nun yüzyılları, çağları sarsmayı hedefleyen bir yaklaşımın ifadesi olarak kullandığını, bilmeyenler öğrensinler. Bu değerlendirmeyi abartılı bulanların düzeyine ilişkin bir fikrim var, ama adını koymayı gereksiz buluyorum.

Neden önümüzdeki yüzyıllara hükmedilmesin ki? Bir hristiyanlık, bir müslümanlık tarihinin başlangıcına ve yüzyıllarca devam edegelen gelişimine bakalım. Bu dinlerin ideolojisini ve topluma yönelik vaadlerini inceleyelim. Bu dinlerin ve diğer bütün irili ufaklı dinlerin de, maneviyatı esas aldığını biliyoruz.

Tabi ki PKK bir din hareketi olmadığı gibi, Başkan Apo da bir peygamber değil. PKK'nin ve Başkan Apo'nun dinlerden ve peygamberlerden hem apaçık farkları hem de avantajları vardır. Başkan Apo'nun ortaya çıkışı dinlerin birkaç yüzyıllık, bin yıllık tarihlerinden sonradır. Başkan Apo, diğer büyük tarihi olay ve kişilikleri incelediği gibi, dinler tarihini de irdelemiştir. Kaldı ki, O'nun araştırmacılığı ve arayışçılığı da bilebildiğimiz tarzda değil. Önüne yazılı tarih kitaplarını koymuş, not almış, başka görüşlerle karşılaştırmış ve sadece böyle teknik bir araştırmayla sonuç çıkarmış değil. Başkan Apo'nun bir farkı da olay ve olguları böyle bir yaklaşımla ele almamasıdır. Böyle bir yaklaşımın olağanüstülüğü yok. Her aydının yapabileceği bir çalışmadır bu. Zaten kimi değerlendirmelerinde Başkan Apo'nun *“ben kitaplardaki verileri esas almam”* dediğini okuyanlar veya dinleyenler vardır herhalde. Bir felsefe değerlendirmesinde *“Politzer'i okudum, bazı bilgiler vardı. Bizim yaklaşımımız çok farklı. Bizim esas alıp geliştirdiğimiz yaşam bir felsefe okuludur”* belirlemesini yapıyordu. O'nun araştırmacılığında, incelenen olay veya olgunun yaşamla, insanla, doğayla, tarihle ve güncelle bütün bağlantılarını kurmak vardır. Hatta duygu, düşünce ve psikolojiyle ilişkisi de vardır. Ve en önemlisi de, araştırmacılığının amacında insanı büyük düşündürtme ve yaşamı özgürleştirme vardır.

Tarihin iki büyük dini olan hristiyanlık ve müslümanlığın geliştirilmesinde rol oynayan öncülerinin böyle bir özelliği yoktur. Bu din yayıcılarının söylemleri Başkan Apo'nunki kadar zengin, derin ve bütün insansal ve doğasal sorunları kapsayacak kadar çeşitli değildir. Yine Başkan Apo maneviyatın yanı sıra maddiyatın insan yaşamındaki yerini boş bırakmıyor. Bu fark veya avantajlara ek olarak, üstlendiği tarihi büyük amacı, bilimsel bir ideo-

loji ve yöntemle gerçekleştiriyor. Dinlerin öbür dünya için vadedtiklerinin gerçekleşebilirliğini, yaşadığımız şu yeryüzünde başarmayı hedefliyor.

Bazılarına göre bu yaklaşım hayali gelebilir. Benim açımdan bu yaklaşımın bazılarına hayali gelmemesi şaşırtıcı olabilirdi. Doğrusu, bu dünyada Başkan Apo kadar daha gerçekçi bir başka insan yoktur. Gerçekçilik; küçük, olağan hedeflerin peşinde koşmak, kolay çözülebilecek sorunlarla uğraşmak değil. Büyük insan, gerçekçiliği böyle ifade etmez. Bu ifade tarzının küçük insanın işi olduğunu çok iyi bilir.

Düşünüyorum da Başkan Apo'nun hareket serbestisi olsaydı, bundan dünya insanlığı çok büyük kazanım sağlardı. Örneğin gerillayı eleştirirken *“benim bütün amacım kendime özgür bir saha açmak ve orada daha büyük işler başarmaktır. Siz o dağları, o muazzam coğrafyayı, oradaki özgür yaşamı değerlendirmesini bilmiyorsunuz”* diyor. Yine tanık olduğum bir diyalogda bir arkadaşaya yaşını sorumuştı. Başkan Apo'yla aralarında on yıllık yaş farkı vardı. *“Çok yıpranmışsın, biraz güçlü tut kendini. Aramızda on yıllık fark var. On yıl az değildir. Ben on yılda neler yapmam ki, neler sığdırmam ki?”* demişti o arkadaşaya.

Başkan Apo'nun bize sıkça hatırlatarak dayattığı *“amaca kilitlenme ilkesi”* budur. Çok önemli ve hayatidir bu yaklaşım. Örneğin çoğu zaman ya başkasından duymuşuz, ya da kendimiz dile getirmişiz: *“Yapmamız gereken işler var, ama zaman yetmiyor”* diye. Aslında bu büyük bir yalan. Bu sözleri söyleyenler hangi büyük tarihi işleri başarmışlar ki, zamanın kendilerine yetmediğini belirtiyorlar? Tabii böyle yoğun çalışanlar da yok değil. Bu noktada, zamanın yetmezliği konusunda yine ilk aklımıza gelen Başkan Apo'nun nefes nefese çabası, anları fetheden yaklaşımı, dur durak bilmeyen yoğunlaşması karşısında zamanın uzunluğu kısa geliyor. O'nun her anı bilinçle doludur, duyarlıdır ve sorumludur. Çünkü anların kazanılması bir başarı biriktirirken, kaybedilmesi de bir yenilgi hazırlar. Anların böyle bir özelliği olduğuna inanmayanlar, ya da böyle bir konuyu kendisi için sorun yapmayanlar, yaşam örgüt-

süzlüğü içinde rastgele yürüyenlerdir. Bu anlayış sahiplerinin kaybedecekleri kesindir, kazanmaları ise tesadüfidir.

Zaman kavramı savaşlarda çok önemlidir. Savaşı sınırsız bir zaman boyunca yürütme şansı, tarihte hiçbir güce veya kişiye düşmemiştir. Zamanı kazanımlarla geçirmemek, savaşın yenilgiyle sonuçlanmasına yol açmaktır. Nitekim bir zafer veya yenilgi ne bir mucizedir, ne de gökten zembille inen bir olaydır. Her zaferin veya yenilginin zeminini, anların kazanılmış ya da kaybedilmiş olması hazırlar. Sonuçlar biraz da birikimlerin patlama noktasıdır.

Yaşamın anlamını bilmeyen, yaşamın her şeye değer olduğunu düşünmeyen, aslında en nihayetinde her şeyin insanca bir yaşam için yapılması gerektiğini savunmayan kişiliklerin dünyası, zamansızdır. Zaman geçiyor, bir ömür tüketiliyor, güç boşa gidiyor vb. bütün bunlar, sözkonusu anlayış için gündemde olmayan sorunlardır. Bir yaşamda zamanın yeri yoksa, orada sadece adı olan bir yaşamdan bahsedilebilir. “Ölü yaşam” bu yaklaşım içinde boy veriyor.

Başkan Apo’da veya PKK’de, bu anlayışa karşı amansız mücadele vardır. Zamana büyük yaşamlar, büyük kazanımlar sığdırmak, zamana yenilgilerin kirini bulaştırmamak esastır. “Yüzyıllarla ancak sağlanabilecek gelişmeleri on yıllara sığdırıyoruz; böyle bir görevimiz vardır” derken Başkan Apo, zamanın altın değerini vurguluyor aslında. Buna herkesten daha çok bizim ihtiyacımız vardır. Ekmek, su ve hava canlı kalmak içinse, zamana büyük kazanımlar sığdırmak da insanca yaşamak içindir. Yaşama karşı büyük sorumsuzluk içinde olanlar, dolayısıyla nasıl yaşadığını kendisi için gündemleştirmeyenler, hatta kendini adam yerine koymayanlar, tabii yaşam ile zaman bağlantısına akıl erdiremezler.

Kısacası, Başkan Apo’nun, dolayısıyla PKK’nin çizgisini daha daha keşfettikçe insan, bu büyüklüğe yük olan, ayakbağı olan küçüklüğü daha iyi görüyor. Anlamak için tek bir yol vardır: Büyük insanlaşmak.

Herkesin bir PKK'si yoktur

PKK literatüründe “*herkesin kendine göre bir PKK anlayışı ve dayatması vardır*” şeklindeki bir belirlemeye sıkça rastlanır. Gerçekte ise PKK bir olmasına rağmen, neden neredeyse kelle sayısına eşit birçok PKK var olsun? Burada anlaşılmayan bir nokta mı var, yoksa düzen etkilerinin dışına çıkmayan bakış açısının körlüğü mü?

Yaşam ve mücadele sorunları, önünü görmeden düşe kalka yürümekten kaynaklanıyor. Yolun, yani çizginin dışına düşen kişilikler artık yeniden karar vermeye gelip dayandılar. Yorgun düşen “*küçük adamlar*” veya PKK yetkisi ve gücüyle kendini bir “*büyük*” sanan tipler, farkında olarak ya da olmayarak, asıl PKK'den tabana kuvvet uzaklaşmaya başladılar. Bütün yaptıklarına ve yaşadıklarına da PKK kılıfını giydirdiler. Derken, aslına hiç benzemeyen birkaç çeşit PKK ortaya çıkmaya başladı. Büyük PKK hareketi yerine, kendi küçüklüklerine uyarlanmış bir PKK'yi yaratmayı uğraşlarının ana merkezine koydular. Hemen kaydedelim ki, asıl PKK dışındaki PKK anlayışları aynı kaynaktan, asıl PKK'nin kurutmaya çalıştığı zehirli düzen pınarlarından besleniyor.

Emperyalist kültür ve özel savaş, aslında çok az insanın ancak tahmin edebileceği kadar çok etkilidir. Bireyler, öyle sıradan çabalarla kırılmayacak büyük bir kuşatma altındadır. Bu kuşatma türlü türlü yöntemlerle bireylerin güçlenmesini engellemekte, dış etkiye bağlamakta, iradesini yok etmekte, ruhunu öldürmektedir. Birey bütün olumlu özelliklerinden arındırılmakta ve bireyin kendisine ait hiçbir kişilik özelliği bırakılmamaktadır. Adeta bir bilgisayarın hafızasını değiştirir gibi bireyin beyni düzen çıkarlarına göre programlanmaktadır. Elbette emperyalist kültüre boyun eğmiş, sömürgeci düzenin alışkanlıklarıyla şekillenmiş bir kişilik devrim saflarında yer alıyor olsa da, oynadığı rol karşı-devrimcidir. Ne kadar partililik iddiasında olursa olsun, yaşam ve pratiğiyle parti yaşamı-

nı bozucu bir role sahiptir. Daha vahim olanı ise, böyle bir kötü rolü, farkına varmadan oynamasıdır.

Tabii ki, yukarıda ortaya konulmaya çalışıldığı gibi kendi kişiliğini PKK'nin özgürleştirici ortamında kazanmamış birilerinden partileşme hamlesine doğru katılımı beklemekten daha hayalci bir yaklaşım yoktur. Yine böyle bir kişiliğin yeni sürece güç getirebileceğini, başarabileceğini ve yürüyüşe devam edebileceğini sanmak kadar gafil bir tutum görülemez.

Gerçekten de her şey diyalektiğine göre değişim halindedir. Hiç kimsenin değişimi durdurma gücü yoktur. Elbette değişim kesin-dir, ama her değişimin olumluluğu kesin değildir. Bir doğru duruş, doğru yürüyüş genel ve özel gelişmeye paralel ilerlerken, bir yanlış duruş ve yanlış yürüyüş ise mevcut geriliğiyle sabit kalmaz ve tehlike boyutunu yükseltir. Sorun olan bu ikincisidir. Bu yenilgili duruşu temsil edenlerin sayısı ve zararları partimizi hiç hak etmediği bir parti görüntüsüne sokmakta, asıl PKK'ye düşmandan daha fazla saldırı konumunu yaratmaktadır. PKK'yi bir parça da olsa anlayamayacak kadar zayıf ve küçük olan bu tipler, buna rağmen çok şaşırtıcı bir şekilde “*partiliyim, savaşçıyım veya komutanım*” derken çok rahattırlar. PKK içinde bulunmakla, kendi tarzına göre çalışmakla PKK'li olunamayacağını bilmedikleri gibi, kendilerini sorgulama ihtiyacını da duymuyorlar.

PKK'lilik adına PKK'nin canına okuyan bu uyduruk kişiliklerin en önemli, en duyarlı çabaları kendilerini kamufle etme çalışmalarıdır. Gerçekten de PKK sırtından yaşamak, PKK imkanları üzerinde tepinmek istiyorlarsa, anı anına kendilerini gizleme ihtiyaçları vardır. “*Ekmek paraları*”nı çıkarmak, gaspettikleri yetkiyi korumak için göz boyamak, farklı imajlar yaratmak zorundadırlar. Bir insanın bütün doğallığından fersah fersah uzaklaşmaları gerekir. Zaten saflarda ucube kişiliği temsil etmeleri, kendi bireysel egolarının tatminine kapılıp doğallıklarına yabancılaşmalarından kaynaklanır. Bu da onların dış etkilerin esiri ve uydusu oldukları anlamına gelir. Aslında doğallık derecesi, kişinin özgürlük düzeyini belirler. Şüphesiz özgür bir iradede de yoksunluk olduğundan,

kişinin her davranışı dış etkilidir, dış yönlendirmelidir. Hedef bilincinden uzaklık, amacı düşünmemelik özgür iradede yoksunluktan beslenir. Böyle bir kişilik partileşme gücüne sahip değildir. Kişilik özellikleri partileşme zeminine uygunluk arzetmez. Dolayısıyla çok iyi niyetli olsa bile, parti gerçeğine tabi olamaz, parti süreçlerine tam katılım sağlayamaz. Bu kişiliğin her şeyden önce yeniden yaratılması gerekir. Bunun için de PKK'nin ideolojik-politik sofrasında kendini doyurmak, bir daha ideolojik-politik açlığı yaşamamak üzere sürekli doyumlu kalmak zorundadır.

Partinin ideolojik-politik hattında yoğunlaştıkça, yerleşik düzenin, dış etkilerin esaretinden kurtulunabilir. Yanılgıların büyüğü bu noktada yaşanıyor. Çoğu “*PKK'li*”, fizik gücü ve cesareti varsa, bir de bazı pratik becerilere sahipse, bunlarla yetiniyor. Ne kadar PKK'lileştiğini, ne kadar dönüştüğünü, ne kadar sosyalleştiğini, hatta ne kadar insanlaştığını umursamıyor bile. Bu kadar küçük düşünüyor işte. Onu tatmin eden budur. Bütün yaşamı ve dünyası bu kadarını kapsıyor. Bu “*tek kişilik dünyası*” yıkılmadıkça, kendini tatmin ettikçe, belki de keyfine diyecek yoktur. Büyük gelecek, büyük beklenti, büyük hayaller onun bir sorunu değildir. Zaten küçük olduğundan dolayı büyük işleri kendine yakıştırmaz. Gerçek anlamda kendisine bir güveni ve inancı yoktur. Bunu da aslında kendine sorun yapmaz. Bu tür büyüklük olaylarını kendisi dışında görür. O kendisinin komuta gücü değildir. Onun bağlı olduğu başka merkezler vardır. Bu merkezler sabit değildir; belli belirsizdir. Bir insan olabilir, bir inanç olabilir, bir büyü olabilir, bir maddi güç olabilir veya farklı başka bir merkez olabilir. Bütün dünyası, bütün yaşamı bu merkezler tarafından belirlenir. O da yaşamının temel odağına bu ‘büyü’nün varlığını koyar. ‘Büyü’sü bozuldu mu, ‘büyü’sü ortadan kalktı mı, buna göre şekillenen yaşamı altüst olur, bir bunalım devresine girer. Zaten sevinçleri, üzüntüleri bu bağlı bulunduğu ‘büyü’ye göre ortaya çıkar. Yoksa bilinçli hükmetme, süreçleri etkileme, partiye bir partili olarak güç katma özelliğinde değildir.

Bunlar ölü kişiliklerdir. Ruhen varlıkları tartışma konusudur. Bu

ruhsuzlukları parti saflarında çok öldürücü bir hastalık gibi bulaşıcıdır. Sürekli PKK ruhunu kemiren bir özelliktir. Her özellik benzerini aradığına göre, bu ölü kişiliklerin yanı da diri kişiliklerin yanı değildir. Tersine bir faaliyetleri de diri ruhu, yani PKK ruhunu öldürüp ölü kişiliklerin sayısını arttırmaktır. En azından yaşamaları için diri ruhları öldürmek gerektiğini biliyorlar.

“*Heval*” deyimini, ulusal kurtuluş mücadelemizin bir kazanımı olarak ortaya çıktı, öze ve biçime kavuştu. “*Heval*” dedi mi, karşıdaki kim olursa olsun sıcak bir diyalog kurmaya yetiyordu. Bir mesaj, bağlayan köprü özelliğini taşıyordu. İnsanları bir araya getiriyordu. Birlik ve dayanışma yaratıyordu. Karşılıklı içtenlik ve güven ortaya çıkarıyordu. Yoldaşlık ilişkisi böylece çok güçlü ve sağlam esaslara oturuyordu.

Şimdi partinin saflarında atılması gereken yük olarak değerlendirildiği ve bundan sonra dayatmalarını karşılıksız bırakmak istemediği bu iradesiz kişilikler, aslına “*heval*”lığın de katilleridir. Bunlar şahsında hevallik ruhu öldürülmüştür. “*Heval*” hitabı bunlarda herhangi bir heyecan, bir sıcaklık, bir coşku çağrıştırmıyor. Güç biriktirmiyor, paylaşım geliştirmiyor. Bu bireyci-bencil tipler parti imkanlarını kullanmayı kendi hakları sayıyorlar. Sözümona kaptırmamaya çalışıyorlar. Bunu kendilerine hak olarak dayatıyorlar. Çünkü bunlara göre süreç tamamlanmıştır, daha fazla ileri götürülemez. Yani yapılan yapılmış; bir şeyler kazanılmış, sıra imkanların paylaşımına, bir köşe kapmaya gelmiştir.

Aslında bu tip; bitmiş, mecali kalmamış, bütün heyecan ve coşkusunu sönmüş, mücadele gücü tükenmiş bir kişiliktir. Bu tartışmasız bir gerçektir. Yaşam ve pratikte kanıtlanmıştır. Bu bakımdan anlaşılmayacak bir sorun yoktur. Sorun tiplerin tarihlerinin sonuna geldiklerini, mücadele yaşamlarını noktaladıklarını itiraf etmeleridir. Tükenmiş gerçekliklerinin farkındadırlar. Ama sanıyorlar ki, bu durumu başkaları farketmiş değil. Ve kendilerini müthiş gizliyorlar. Başkan Apo’nun deyimıyla, kendini olduğundan farklı gösterme felsefesini yapıyorlar. Halbuki acıdır ama herkes, kendilerini çok iyi görüyor ve zavallılıklarına esef ediyor.

Bu kişilik kupkurudur, hiçbir çekiciliği yoktur. Sıkıcıdır, iticidir, yapmacıktır, ikiyüzlüdür. Ne verebileceği, ne de alabileceği kalmıştır. Özellikle de partileşme süreci onların o ısrarla gizledikleri çirkin yüzlerini açığa çıkarmış, teşhir etmiş, yenilgili kişiliklerini ortaya koymuştur. Onlar şimdi partiye, partileşmeye çok öfkeli. Güçleri yetse, düşmandan daha düşmanca bir tutumla partinin sonunu getirecekler. Partinin sonuyla ulusal kurtuluş sürecinin sonu mu gelir, hiç tınmazlar bile. Önemli olan bu değil, kendilerinin asalak, çirkin yaşam ve çıkarlarıdır.

Bu parti dışılıkta ısrar eden kişiliği deşmeye devam edersek, Başkan Apo'ya her şeyden daha çok öfkeli olduklarını tespit etmek zor değil. Çünkü kendi bireysel yaşam zeminini çözümleyen ve böyle bir yaşamın çirkin manevrasını durduran Başkan Apo'nun kendisidir. Bakmayın siz onların "*Bijê Serok Apo*" dediklerine, Başkan Apo'nun çözümlemelerine atıfta bulunmalarına. Nitekim Başkan Apo'yu sömürgeci den de, emperyalistten de daha fazla uğraştırıyorlar. Kişilikleri deşfre edildikçe, gerçeklikleri çözümlendikçe çok korkuyorlar ve bundan dolayı örderliğe içten içe öfke duyuyorlar.

Bu kişilik bir sürecin ürünüdür. Sadece bir yerde ve bazı kişilerde ortaya çıkan bir bunalım değil. Bu tipe bütün mücadele sahalarımızda rastlamak mümkün. Bir birikim oluşmuş, artık eski tarzla ilerletilemiyor. Hem tarzın, hem de tarzı yürütecek kişiliğin mutlak yenilenmesi gerekiyor. Bu birikim bir iktidar örgütlemesini, bunun kadrosal adımlarının atılmasını dayatıyor. Bu dönemin kadrosu zenginliği, çekiciliği, yaratıcılığı, çekip-çeviriciliği temsil etmekle karşı karşıya geliyor.

Olanlar oldu ama bir daha olmayacak

Artık olanlar olmuştur; bütünüyle de partiye olmuştur. Parti şahsında da ulusal kurtuluş ve insanlık savaşımına olmuştur. Bir kesin gerçek daha var: Olanlar asla unutulamaz, geçirilemez. Çünkü bu olanlar partiyi çok önemli bazı tarihi kazanımlardan etti; Başkan Apo'nun büyük çabalarının, büyük hedeflerinin önüne engeller dikti. Ve toplu bir parti karşıtı tasfiyeciliği ortaya çıkardı. Öyle ki kurtuluş ve zafer istiyorsak, bunun yolu, bugüne kadar olunmaması gereken olanların bundan sonra tekrarlanmamasından geçiyor. Zaferi ve kurtuluşu düşman engelleyemeyecek, ama bu olumsuz olanlar engelleyebilir. Bu, gün gibi açık gerçek kimilerine göre gece gibi karanlıksa, araştırılsın ve kavransın, ardından da inanılsın ve ikna olunsun.

Başkan Apo böyle bir pratiğin önümüzdeki sürecin pratiği olarak tekrar partinin karşısına çıkmaması için bütün enerjisini kullanıyor. Düşman karşısında oynanacak final için maçı galibiyete götürecek kişilikleri hazırlıyor. Kişilerin bütün aksayan yanlarını onarıyor, sağlam esaslara oturtuyor. Sorun bu noktada sözkonusu çabaların yoğunluğu içerisinde kendini beslemek, kırık-dökük yanlarını yapılandırmak ve yepyeni bir kişilik güçlenmesiyle sahaya çıkmaktır. Bu final sıradan değil. Bir günde kararı alınmış ve dayatılmış da değil. Kahırlı, acılı ve son derece zorlu geçen ve nefes nefese oynanan maçlardan kazanılan skorlarla böyle bir final yakalanmış ve hak edilmiştir. Düne kadarki her şey bugünkü final için yapılmıştır. Yedek kulübesi ve yedek oyuncular olmayın, herkesin maçı kazanmaya hazır olması gereken tarihi bir final duruyor önümüzde. “*Bizim bunca kazanımlardan sonra kaybetme diye bir sorunumuz yoktur*” denildiği noktada, tarih olmamız işten bile değil. Reel sosyalizm, emperyalist güçleri sınırlandıran bir sistem olmasına rağmen yerle bir oluyorsa “*ama biz farklıyız ve yenilmeziz*” diye kendi kendimizi kandıracak kadar kör olamayız. Doğru,

farklıyız ama karşımızdaki düşman güçler de bunu dikkate alıp, bizi farklı yenmeye çalışacaktır.

Çokça vurgulandığı gibi, '96 tasfiyeciliğinin tasfiyesi temelinde parti geçmiş sorunlu yılları kapatıp yeni bir dönemi açtı. Bu tasfiyeciliğin tasfiyesi, bazı somut pratik örnekler esas alınarak gerçekleşmedi. Bu tasfiyecilikte kimler ne kadar suçlu, kimlerse ne kadar masum ve buna göre bir ceza vermekle söz konusu durum kapatılmadı. Zaten olaya böyle yaklaşanlar yanıldılar ve Başkan Apo'dan beklemedikleri yeni ve hem geçmişi, hem de geleceği çözümleyen bir tavırla karşılaştılar. Bu konuda yapılan çözümlemeler tarihimizin çok kritik sürecine ışık tutan belgeler haline getirildi ve bütün parti yapımıza sunuldu. Bütün partililer bu aydınlatma faaliyetleriyle donatıldılar ve son derece güçlendirildiler.

Bu çalışmadan anlayacağımız şudur ve kesindir: Başkan Apo, PKK'ye yapacağını yaptı. Olası anlamazlık durumları da dikkate alınarak, yapılması gerekenlerden çok daha fazlası yapıldı. Birçok dönemde söylendi ama bu sefer daha farklı bir zamanda ve kesinlikte, gerçek ile sahte PKK'liler ayrışacak. Bu tam bir zorunluluk dışında başka bir şey değil. Aslında bu çok çaba gerektiren ve bütün enerjiyi harcamaya ihtiyaç duyan tarihi final maçta da belli olacak; kimler gerçek, kimlerse sahte PKK'li. Yani kişilerin keyfine kalmanın koşulları da ortadan kaldırılmıştır. Bir sınav heyecanı, bir kesin başarma, süreçten alınının akıyla geçme durumu bireylerin istemi dışında gerçekleşecektir.

Bu konuda bir kez daha kendini kandırmamak, her kişinin gelecek tarihini belirleyecektir. PKK'lileşmek veya PKK'liliğe kabul edilmek, hatır gönül işi olmaktan çıkmıştır. İçerisinde yer aldığımız hareketin adı PKK, ilktir ve benzerlerinden farklıdır. Öyle ünlülerin, ahbap-çavuşların, hatır-gönüle dayalı arkadaşlıkların yeri değildir. Hiç kimse, hiçbir ya da sınırlı-keyfi çabalarla tarihin bu kutsal hareketinin büyüklüğüne sığınma hoşgörüsüyle karşılaşmayacaktır. Yeni bir şansı olmayacaktır. Kaldı ki, PKK bütün şansları dağıtma büyüklüğünü çoktan göstermiştir. Hiçbir PKK'li yoktur ki, PKK'nin dağıttığı şansları almamış olsun. Bu kez PKK başka

bir şans tanıyor. Bir büyük tarihi, bir büyük zaferi yaratma şansdır bu seferki.

Düne kadar belki boşluklardan, başka emellerden ve kurnazlıklardan yararlanarak PKK'de köşe kapanlar bundan sonra hak etmedikleri yerlerden kovulacaklardır. Artık PKK'de hiçbir şey kolay kolay elde edilemeyecektir. PKK'nin hak ve adalet mekanizması tam işleyecek ve emek tekrar tekrar kutsanacaktır.

Dağın zirvesinde sonsuzluğun yaşam yolunu gösteren Başkan Apo'nun iyi bir takipçisi olmak için bulunduğumuz derin vadiden zirveye tırmanmaktan başka hiçbir seçeneğimiz yoktur.

On Dakika Vadisi/ Zagros

Özgür Politika yazıları

Ulusal ve uluslararası düşünmek

Herkesten çok Kürdün böyle düşünmeye ihtiyacı var. Büyük düşünmedikçe küçük Kürdün, herkesin veya “devler”in bir çırpıda ezeceği ve devireceği Kürt olmaktan kurtulması hayal. Büyük düşünmek için büyük nedenler var. Küçük düşünmenin de hiçbir gerekçesi yok. Günümüz koşullarında küçük kalmak, yokları oynamak gibi bir şey. Hele “küçük”lerin küçük bir toprak parçası da yoksa, bu, beterin beteri bir durum.

Kürt, ulusallık düzeyinde düşünmediği için geçmişte hep kaybetti. Şimdiyse ulusal bile düşünmek, kazanmak için yetersiz. Bu yaşamın günlük dersidir. Her adım böyle düşünmeye ve böyle yapmaya zorluyor. Kuzey Kürdistan’ın diğer parçalardan önde olması, uluslararası dengelerde daha fazla ciddiye alınır düzeyi yakalaması, ulusal ve uluslararası düşünmeyi başardığı orandadır. Kuzey’deki ulusal kurtuluşun yükselmesi paralelinde Güney’deki ilkel milliyetçiliğin düşüşe geçmesi de bu nedenledir. Yükseliş ve iniş, aradaki düşünsel ve pratiksel gerçeklikten kaynaklanıyor. Hiç şüphesiz düşkünlük ve kölelik özgürleşmek isteyen insanın tercihi olarak kabul edilemez. Bu, hiçbir insanın kaderi de değil.

Güney Kürdistan’da gerçekleşen Ağustos Atılımı, o topraklarda yeni bir olayın başlangıcıdır. İyi değerlendirilir ve güçlü dersler çıkarılırsa, bu başlangıcın daha erkenden iyi bir sonuca ulaşmasında katkılar yapılmış olur. Tavır belirlemek buna göre geliştirilirse, istenmeyen durumlar, bir daha yaşanmamacasına son bulur. Doğrusunun bu olmadığını söylemek için, Kürdistan tarihini bilmemek gerekir. ARGK gerillaları tarafından Güney’de başlatılan hamle, Güney Kürtlerinin yenilgi dolu tarihine nokta koyacağı benziyor.

İnsan mücadelesiz yaşayamaz. Onun içinde yaşadığı ortamda bulunan her şey, bir anlamda ona karşı savaş halindedir. Bununla karşı karşıya olan insan, isterse mücadeleye atılsın, kaybeden kendisi olacak. Ve mücadelesiz insan, özgür olmayan, anı anına

aleyhinde çalışan, dolayısıyla başkasının yolunda yürüyendir.

Güney’de kaybettiren, öldüren, öldürülmeye yol açan bu kişiliktir. Eskinin değişmemesi için elinden gelen her şeyi yapmaktan çekinmeyen bu insan tipidir. Bunun en somut temsili KDP’lilikte gerçekleşmiştir. Bir bilançosu çıkarılsa, bu çizginin, Barzaniciliğin nasıl onbinlerce Kürdün katledilmesine yol açtığı daha iyi görülür. “*Kardeş*” bu şekilde o kadar çok kardeş kanına girmiştir ki. Kardeşi öldüren “*kardeş*” bunda hep ısrar etti, daha da ediyor. Yaşamını buna bağlı görüyor ve bundan da vazgeçmiyor. Kardeşlerin bu “*kardeş*” tarafından katledilmesi, sadece tek tek kişilerin ortadan kaldırılması anlamında değil. Katledilen bir ulustur, topraktır, ülkedir, özgürlük adına ne varsa hepsidir.

Bu ilkel milliyetçi çizgi kördür. Ulusal çıkarları savunacak düşüncesi ve uluslararası dengeleri değerlendirecek politikası yoktur. Bundan daha fazlasını düşünemeyenden daha fazlası beklenemez. Dolayısıyla bütün yönleriyle değerlendirildiğinde, Güney’deki Ağustos Atılımı, neredeyse gelenekselleşen, yine emperyalizm ve sömürgecilik tarafından körüklenen bu ilkel aşiretçi-kabileci çizginin kardeşi öldürme oyununa son vermesi açısından büyük umut vericidir. Bu hamlenin askeri yönünden çok siyasi, hatta sosyal boyutunu görmek, bakışı netleştirir. “*Devrimci operasyon*” olarak değerlendirilen hamlenin kapsamına bakıldığında, kayıp sayısı çok azken, esir alınma çok fazla. Bu sonuç, hamleyi doğru anlamada fikir vericidir. Kuru bir zor uygulanmamıştır.

Eğer PKK’nin yaptığını “*kardeş kavgası*” veya “*dış müdahale*” olarak değerlendiren varsa, bu görüş sahibine, hemen akla gelebilecek sorular sorulabilir: Güneyli “*kardeş*” neden Kuzeyli kardeşi misafir bile kabul etmek istemiyor? Neden, onun da, kardeşinin de imhası peşinde düşman istedi diye Kuzeyli kardeşini gücü yettiğince öldürmekten çekinmiyor? Gerçek böyleyse, bu karşı karşıya geliş nasıl “*kardeş kavgası*” denilebilir? Daha çok çarpıcı sorular var. Güneyli “*kardeş*” gerçekten kendi görevini yerine getirseydi, iktidar doğurabilecek boşlukları değerlendirseydi, Kuzeyli kardeş, çok ağır görevlerine bir yenisini daha eklemezdi herhalde.

Bir diğ er taraftan da bakılabilir: Güneyli “kardeş”, Kuzeyli kardeşi kadar g    l  olsaydı, bunu nasıl satardı? Daha neler neler yapmazdı? Gelip Kuzeyli halkın savunmasını ve geleceğini mi d ş  n rd ?

Kuzey Kürdistan  nderliğı bu girişimde bulunmasaydı, Güney Kürdistan, Güneyli halkın değıl, hatta ilkel milliyetçiliğinin de olmazdı, başkalarının olacaktır.     n  Güney’in taliplileri çok ve bunların hepsi de PKK engeli olmazsa, istediklerini yaparlar.

Bir de bu yönüyle Kürdün görevi var. Sadece sömürgeci-emperyalist değıl, i te de böyle bir  nden ve arkadan han erleyeni var. Görev büyüktür. Hem ulusal, hem de uluslararası boyutludur. İkiisi de çözümlenmek zorunda. Bir tarafın eksik kalması, diğ erinin de yenilgisidir. Zaten ulusal ile uluslararasılığı içiçedir. K    k adam, bunun altında kötü ezilmekten kurtulamaz. Bu akıbetle tanışmak istemeyen kişi veya g   ler, ulusal ve uluslararası d ş  nmek zorunda.

30 Ağıustos 1995

İnsan her yerde insandır

Adaleti, doğıruluğı, eşiitliğı ve özgürlüğü ilke edinen bir mücadelelenin vatani yoktur. Dünyanın neresi olursa olsun, bu mücadelenin kazanımları ve kayıpları insanlığın kazanım ve kayıplarıdır. Zaten insanlık sadece dünyanın belirli toprak parçalarında bir araya gelmiş değıldir. İnsanlık ile insan dışılık aynı yerlerde ve aynı zamanlarda birlikte yaşıyor. Bu, “*bana dokunmayan yılan bin yaşasın*” felsefesinin iflası ve ge ersizliğıdir. Dünyanın herhangi bir yerinde insanlığa yöneltilen saldırı, dünyanın diğ er yerlerinde insanlığa yöneltilen bir saldırdır. Buna karşi ilgisiz kalmak ya da kalmamak kişinin insanlık ölçüsüdür. Bir yerde desteklenmeyen insanlık mücadelesi, desteklenen insanlık dışı savaştır. şüphesiz bunun ayrıntıları görmezden gelinemez. Ama ayrıntı da bu genel doğırunun geçerliliğini ortadan kaldıramaz. Bir yerde insanlığa sonuna kadar d ş r lm ş l k dayatılır-

ken, diğerk yerde başı dik insanlık yaşayamaz. Bir yerde insanlığa soykırım dayatılırken, diğerk bir insan kendini yaşamında rahat hissedemez.

Özellikle son yılların dünyasında irili ufaklı olarak her yerde savaş vardır. Dünyanın her kıtasında bunun örneklerine rastlamak mümkün. Yaygınca yaşanan bu mücadele ve çatışmalarda taraf olmak, ilgi duymak herkes açısından bir sınavdır. İnsan insanlığını bir de bu yönüyle ölçmek durumundadır.

Doğal olarak yazının konusunu Türkiye ve Kürdistan'dan seçmek gerekiyor. Bugün Türkiye'deki rejim, sadece Türk ve Kürt halkları için değil, bütün insanlık için bir bela durumunu teşkil ediyor. Günümüzde TC, varlığını Kürdistan halkı şahsında insanlığın katledilmesine bağlamıştır. Artık dünyanın kabul ettiği Kürdistan sorununa, geçmiş on yıllık pratik tecrübeye rağmen başından beri izlediği soykırım politikasını dayatmakta ısrar ediyor. Tarih boyunca hep kanla ezerek, çözdüğünü sandığı sorunları Kürdistan sorunuyla karıştırıyor. Yeni ulusal ve uluslararası gelişme ve dengeleri kabullenemiyor. Asırlar öncesinin mantığıyla hareket ediyor ve buna göre ilkel çözüm yöntemlerini dayatıyor. Bu yöntemde katliam, soykırım ve kandan başka bir şey yoktur. Adeta bu yöntem dışında her şey unutulmuştur. Çıkarlarına ters olan gelişmelere, aykırı ses çıkaranlara, muhaliflik yapanlara yönelirken, ezmekten, tasfiye etmekten başka bir şey düşünemeyecek kadar korkaktır. Şantajcıdır, komplocudur, entrikacıdır. Amaçlarına bu biçimde ulaşma isteminden şaşmamaktadır.

Ezme, şiddet yöntemini belirli yerlerde, Kürdistan ve Türkiye'de sınırlandırmıyor. Komşu ülkelere, Avrupa'ya, Kafkas ve Balkanlara da taşıyor ve provokasyonlara başvuruyor. Komplo ve provokasyonları kendi istihbarat örgütü, özel savaş dairesi, konsolosluk ve daha değişik isimler altındaki kurumlar aracılığıyla planlıyorlar. Almanya'nın Neumünster şehrinde Seyfettin Kalan'ın katledilmesi TC'nin yurt dışında geliştirmeye çalıştığı özel savaşın bir parçasıdır. Kürdistan halkının özgürlük mücadelesinin “*terörist*” olarak kabul görmesi için TC'nin özel birimleri hareket halin-

dedir. Yurt dışı kontrgerillası olarak çalışan bu ölüm timleri özel olarak eğitilmiştir. Bunlar için insan yaşamının hiçbir değeri yoktur. Yaşama karşı savaşa alıştırılmışlardır.

Dolayısıyla Kürdistan özgürlük ve kurtuluş mücadelesi nerede güç kazanıyorsa, orada özel savaş faaliyetleri yoğunlaştırılıyor. Şimdiye kadar Almanya'nın PKK'ye karşı tavrında gösterdiği gerekçe, sözümona kendi yasalarına uyulmaması ve Türk kuruluşlarına karşı şiddet uygulanmasıdır. Hayır, gerçek böyle değil. Doğrusu, bunun çok daha derin ve temel nedenleri olduğu açıktır. Birinci neden geçerli veya doğru olsa bile, Alman devletinin PKK'ye yönelik yasaklama ve engelleme politikasından vazgeçmesi gerekiyor. Tabii bu durumda da PKK taraftarı Kürt yurtseverlerine yönelik baskı ve tutuklama olaylarını Alman kamuoyunda meşru gösterebilmek zordur. Bu nedenle özellikle de Türkiye, PKK'nin her gün saldırı halinde olmasının zeminini yaratmak için durdurak bilmeyen bir politika izlemektedir. Bu noktada Türkiye insanının ve ya Türk kuruluşunun saldırıya uğraması, Türkiye rejiminde yansıtıldığı gibi üzüntü yaratmaz. Çünkü ölüm ve yıkımları psikolojik savaşın malzemesi olarak kullanmak amacındadır.

Seyfettin Kalan'ın bu dönemde katledilmesi tesadüf değildir. Türk-ABD dostluğunun, Türk-Alman dostluğundan daha fazla ilerletilmesi, Ortadoğu'da Türkiye'nin daha çok ABD ile hareket etmesi Almanya'da rahatsızlık yaratmaktadır. Türkiye bunun farkında olarak Almanya'nın Türkiye'nin lehinde olmayan politik yönelimlere girme eğilimini boşa çıkarmak, bunun PKK'nin lehine dönüşmesini engellemek için komplo ve provokasyonları hazır tutmaktadır. Özellikle Almanya'nın tartışılmaya başlanan "*PKK yasası*"nın kaldırılması olasılığı Türkiye'yi derinden etkilemektedir. Tercihini daha çok ABD'den yana kullanmak zorunda olsa da, Almanya'yı da oldukça önemsemektedir. Bunun için de kendi medyası dahil olmak üzere, çok çeşitli yöntemlerle Almanya'yı PKK'ye karşı kışkırtmaktadır. PKK ile Almanya'nın hep karşı karşıya gelmesi için özel çabalar harcamaktadır. Gerektiğinde, Kürdü öldürür, gerektiğinde de Türkü öldürür ya da bir Türk kuruluşunu

yaktırır. Amaç Almanya'yı PKK'ye saldırtmak, ya da PKK'yi Almanya'ya saldırtmaktır.

Böyle bir oyun, insan yaşamı pahasına gelişen böyle bir provokasyon yürütülüyor. Bu anlamda sadece Kürtler değil, Türkler de yurt dışındaki Türk özel savaş komandolarından korunmanın tedbirlerini almalıdırlar. Bu tür olası gelişmelerde gerekçe göstermek zor olmaz. İnsan yaşamının değer görmediği zihniyetler için kamuoyunu yanlış bilgilendirmek kolaydır. Zaten özel savaşın akıl hocalığını yapan bir köşe yazarı *“Almanya'nın harekete geçmesi için daha kaç kişinin ölmesi gerekiyor”* derken, aslında yine hatırlatma yaparak akıl hocalığını yapıyordu. Yani *“biraz daha öldürmemiz gerekiyor”* mesajını veriyordu.

Bir şeyler hemen yapılmalı, bu, her yurtsever-demokratın önünde duran bir görevdir.

13 Eylül 1995

Eskiye dönüşün yolları kapalı

Yetmişiki yaşındaki Türkiye, dünyanın hem en kolay ve hem de en zor değerlendirilebilecek bir devletidir. Değerlendirilmesi çok kolaydır; çünkü, yaklaşık bir ay sonra 72. yaş gününü tamamlayacak olan Türkiye bugün toplumsal, sosyal, siyasal ve askeri sel bütün sermayesini kaybetmiştir. Ufku daralmış demiyoruz, yok olmuştur. Geleceği belirsizleşmiş de demiyoruz, ortadan kalkmıştır. Politikası bitmiş, yaşam hücreleri çürümüştür. Bu kesinleşen noktadan sonra ne yaparsa yapsın, oyunun niteliği ve biçimi ne olursa olsun, kendini ele vermeye mahkum eden zincirlerinden kurtulamayacaktır. Onun büyük yalan gerçeği, onun bütün sahteliği gün yüzüne çıkmıştır. O tarihi boyunca çektirdiklerini kat be kat çekme sürecine bir daha çıkmamacasına girmiştir. Yutulmamak için kollarını germiştir, ama her taraf bataklık ve dipelere çekicidir. Böyle bir Türkiye çok kolay anlaşılabilir bir Türkiye'den başka bir şey değildir.

Bir yanı böyle olan Türkiye'nin diğer yanını unutmak, onunla birlikte bataklık içerisinde yitip gitmektir. Aslında esas olan bu yanı görmemek; insan olmanın asla vazgeçilemez şartlarından büyük özgür yaşamın kıyısına bile daha varmadan berideki düşkünlük denizinde boğulmaktır. Bu Türkiye'nin çürüyen özelliği, yine aynı Türkiye'yi tarihin başlangıcından bu yana arşivlediği bütün olumsuzluklar birikimine dönüştürmektedir. Yer, zaman, sınır, kural tanımadan iğne ucu fırsatları değerlendirerek acımasız kanlı imhalarla başvurmayı tek yöntem olarak seçen bir Türkiye'yi insan olan herkesin karşısına çıkarmaktadır.

Ahmet Arif'in "*bunlar engereklerdir, çiyanlardır.. Bunları tanı da büyü...*" dizelerinin çağrışımı gibi, bugünkü Türkiye engerektir, çiyandır, hatta bunlardan bin kat daha beterdir. Ve insanlar ise, onun bu korkunç öldürücülüğü karşısında birer Adiloş bebedir. Bu nedenle insan olma onuruna sahiplik etmek, yaşamını engerek ve çiyanlardan korumak isteyenler, bu Türkiye'yi tanıyıp da var olsunlar. Yaşamak yılanların deliğinde saklanmış, canavarlar ilerlemenin bütün güzergahı boyunca pusular kurmuştur.

Politikasızlığı politika, kurasızlığı kural belleyen bir rejimi geçmiş ve geleceğiyle iyi tanımak, onun nereden ve nasıl vuracağını, başardığında da tam ezeceğini bilmek, bundan sonrasının ve mücadelesinin birinci şartıdır.

Son olarak adı olan ama kendisi olmayan koalisyon hükümetinin dağılması çözümsüzlüğün, siyasi yöntemin önüne bir engel daha dikmenin bir sonucu olmakla birlikte, halka karşı büyük bir saygısızlıktır. İnsanlık bu kadar aldatılamaz. Bu ölçsüzlük çok aşırıdır, hiç kabul edilemezdir. Bu pervasızlığın bu kadar kalın maskeler altında yürütülmesinin hesabı verilecek hiçbir yanı yoktur.

Bu oyunu deşifre etmek için elden ne geliyorsa, o yapılmazsa, durmak olmamalı, yorulmak nedir bilinmemelidir. '96 seçimlerine kadar zaman çalınıyor. Ya zaman kaptırılacak, ya da sen! Gecikmeksizin tercih senin. Çünkü bu zaman bizim zamanımız, Türkiye ve Kürdistan halklarının altın değerindeki zamanıdır. Çalınan bu

zamanda dökülecek kan bizim kanımızdır. Öldürülecek yaşam bizim yaşamımızdır. Katledilecek insan bizim insanımızdır. Biliyorsunuz, 10 yılı aşkın bir süredir yürütülen savaşın bilançosunu. Son yılların her bir savaş yılının içindeki yıkım, vahşet ve katliamın az bir uygulama olduğunu kim söyleyebilir? Çalınmak istenen bu bir yıllık zamanda yaşanacak olası yıkımın geçmişi katlayacağını tahmin etmek o kadar mı zor? Koalisyon bunun için dağılmadı mı sanki? Şiddetin, vahşetin ve zorbalığın adı olan ordunun önünü daha iyi açmak için değil mi?

Türkiye toparlanmak istiyor. Ezmekten, imhadan vazgeçmeden. Bir kanat veya bir kesim böyle başarılamayacağını düşünüyor olabilir ama egemen klik karşısında hafif kalıyor. Egemen klik bu cılız seslere de tahammül edemeyecek noktada seyrediyor zaten. Tansu Çiller ise rolünü oynadı. Bir imaja ihtiyaç vardı; Çiller seçilmişti. Özel savaş gibi sert ve kurnasız, kirli savaş bir “*güzel kadın*”la yumuşatılmak istenmişti. Hiç yararı olmadı değil kendileri için. Ama artık bu noktada gereksizleşmiştir. Karşılıklı savaş sertleşti çünkü. Hükümet bütün uğraşlara rağmen bir süre daha götürülemedi. PKK Genel Başkanı Abdullah Öcalan’ın ateşkes ilan edebileceklerini açıklaması da eklenince, bu, ayaksız koalisyon hükümetinin altındaki yere çakılmasına yetti de arttı. Şimdi görevin tekrar Çiller’e veriliyor olması çok doğal. Ya da bir formülü bulunup bir çeşit “*yeni*” hükümet de kurulabilir. Fakat kesinleşen gerçek, Çiller’in bir daha eskisi gibi işe yaramayacağıdır.

Deniz Baykal, sözümona “*yeni*” bir imajla ortaya genel başkan olarak çıktı. Ne İnönü, ne Karayalçın, ne de Çetin’e “*benzediği*”nin aksine, sorunların ağırlığına cevap verebilecek bir lider profilini çiziyor güya. ’91’de sağ ile solun hükümet yapılmasının büyük taktik hatalarının sonuçlarını şimdi daha iyi anlayarak, bunun üzerine yeni taktiklere başvuruyorlar. Bu bir yıl boyunca türlü türlü “*sosyal demokrat*” maskelerle rejim dışına çıkmış kitleleri toparlama hesabını yapıyorlar. Eskiye dönüş zor. Çünkü karşı taraf dönüşün de yollarını kapatmıştır. Kuşatma duvarlarını aş-

manın olanaksızlığını görebilmenin çılgınlığı da var. “Aslan” sosyal demokratlar güç toparlarken, ordu da yapabileceği her şeyi yapacak. Biçilen rol gereği, ordu vurdukça vuracak, CHP de bu uygulamayı doğru bulmadığını söyleyen yazılı ve sözlü açıklamalar ve benzer tavırlar sergileyecek. Böylece CHP toplum nezdinde “*gerçek sosyal demokrat*” kimliğine kavuşacak. Eğer ’-96 seçimlerine ulaşılabilirse ne ala! Güçlenmiş, sol tabanı toparlamış bir CHP, diğer taraftan “*yükselen değer*” olarak Ecevit’in DSP’si. Olamaz kadar, neden olabilmesin ki! Neden CHP-DSP hükümeti olmasın ki; bir bakarsınız Baykal başbakan, Ecevit cumhurbaşkanı. Bunun en azından “*olmaz*” kadar “*olur*”u da vardır. Sosyal demokrat hükümet daha çok gereklidir Türkiye için. Geçen bu sürede ise ordu vurduğunu vuracak, kırdığını kıracak geriye ne kalırsa, ona göre hesaplar yapılacaktır. Batı, neler karşılığındaysa, buna onay vermişe benziyor.

Öyle olabilirse öyle olsun ama o gün geldiğinde kimbilir olması istenmeyen neler neler olacak...

27 Eylül 1995

Son değil bugün...

Kişiyi en çarpıcı ele veren, en iyi anlatan yine o kişinin sözüdür, davranışdır, komple yaşamıdır. Karşıdakini genel yönleriyle, bunun bütün anlamlarıyla mükemmele yakın ortaya koyabilirsin. Şimdiki ve buna göre sonraki doğrultusunu da tespit etmekte zorlanmayabilirsin. Ama bütün bunları karşıdakinin gizli dünyasının tüm ayrıntılarına inmek için yeterli görürsen yanılırsın. Bahseder-sin gizli yönlerden, bunların tehlikelerine dikkat çekersin. Ama hepsi bu kadar. İnsan yeryüzünün en kolay anlaşılır canlı varlığıdır diyemezsin, tam yanılırsın. Düşünen canlı varlık olarak insan, çözüm gücü olsa bile, her zaman çelişkilerle doludur; doğal olanı budur, başka bir şey değildir.

Sosyal, siyasal kültürel, bir bütün olarak yapısal özelliklerine

göre insanı yönlendirmek kolay ya da zor olur. İnsanı adına layık değerlendirmeyen sistemlerde, yönlendirme sanatının çok farklı, gözlerden çok uzak yönleri vardır. Çok önemsenen ve süreçlere göre çeşitlendirilen bu sanat faşizm koşullarında katlanarak derinleştirilir. Yine bu zamanlarda kişilikler ayrışır. Daha doğrusu saflar netleşir. Ölü canlar ve onun ticaretini yapan tüccarlar her yerde türemeye başlar. Kuklalar, kapı kulları, dalkavuklar, “*evet efendimci*”ler adım başına yerleşir. Bir kesim bütün dirençten yoksun olarak kaderine razı olurken, bu duruma yol açanlar da ölü canların “*yaşamasi*” için çılgınca uğraşır. Biliyorlar ki, onlarsız yaşam yok kendilerine. Çok da korkuyorlar. İnsanı hiçe sayanlar, yaşamı katledenler, acımasızlıkta sınır tanımayanlar kadar bu dünyada daha korkak olan yok. Bunlar çok güçlü iktidar sahibi olduklarını, kuş uçurtmaz kadar hakim olduklarını sanırlar ve yansıtırlar. Bütün insanların avuçlarında oldukları imajını yerleştirirler. Elleri-deki bütün mekanizmaları bunun için anı anına seferberlik halinde tutarlar. Derinleştirilmiş ve her noktaya yaydırılmış psikolojik savaşa hayati önem verirler. Kullanabilecekleri ne varsa hepsine el atarlar. Para onlarda; açlar ordusu var, kendini satmaya hazır istemedikleri kadar insan var karşılarında, basarlar bir miktarını ve kendi işlerini gördürürler.

Bu konuda medya faşizm için altın değerinde bir sahadır. En iyi kullanabilecekleri ne kadar dönek gazeteci ve yazar varsa, bir elle-riyle okşarlar, diğeriyle ceplerini doldururlar. Ve ceplerinde sıcaklık hissedenler, “*evvel allah*” patronlarına iyi kapı kulları olmak için yarışır. Bunlardan biri “*1980 kuşağı büyük devrimi ile ’68’-lilerin kıymeti kendinden menkul şöhretini, muhteşem gençlik efsanesini söndürdüler, devrimcilik tekelini kırdılar*”ın “*izahı*”nı yapan Ertuğrul Özkök’tür. Özkök, kendi kökünü bir kere kurutmuş, yani köksüzleşmiş; bütün yoğunlaşması patronlarına daha iyi yaranma konusunda toplanmış, yediği ekmek parası karşısında sadık kalma-ya ant içmiş müthiş bir dönek. Tarihe saldırıyor. Tarihin bugünü yaratan en önemli ve yakın kesitlerini hafızalardan silmekle uğraş-ıyor. Özellikle gençliği depolitize etmek, en dinamik yaşam süre-

cinde yorgun düşürmek için yıpratıcı bir yazınsal savaş yürütüyor. Biliniyor ki gençlik baskıya boyun eğmez, kurallara uymaz, tekdüze yaşamdan çabuk bıkar. Beğenmediği her şey karşısında itiraz eder. Onu zaptetmek diğer bütün toplumsal kesimlerden çok daha zordur. Kaba kuvvet karşısında isyankardır. Kolay kolay sindirilemez. İstedikleri uğruna başkaldırır. Bu nedenle kapitalist-emperyalist sistemlerde gençliğin zaptı için daha çok uyuşturucu vb. bağımlılık yaratan her türlü yöntemler tedbir amaçlı geliştirilir. Bu tedbirlerden en etkili “müzik”tir. Oysa gerçek müzik, evrenselliği olan çok önemli bir insanlık değeridir. Yaşamın zorluklarına karşı direnç geliştiren, ruh veren, moral aşıl原因, özkültürel gerçekliğe bağlayan, insancılığı soylulaştıran bir sanattır. Bir diğer yönüyle, iyi işlendiğinde en etkili bir hitap ya da çağrıdır.

Türkiye’de 12 Eylül cuntasının en acımasız darbelerinden biri müziğe yöneltildi. Halkın içinden çıkan müzik, 12 Eylül’ün yoz, yıldırıcı, uyuşturucu, kaderci müziğiyle saptırıldı ve müzik sevgisi saptırıldı. Bununla kimliksiz bir gençlik kuşağı yaratıldı. Arabesk, pop müzik konserlerinde gözleri dolu dolu ağlayan, bedenine jilet atan, çılgınlaşıp kendinden geçen bir kesim ortaya çıkarıldı ki, buna gençlik demek için elde hiçbir neden bırakılmadı. Yaşı genç ama ruhu öldürülen bir genç yaş topluluğu türetildi. Bu kesim mevcut özel savaş sistemine karşı çok rahatlıkla örgütlenebilecekken, faşizmin politikası içinde beynini kaybetti, ruhunu ölüme terk etti, duygularını uyuşturdu. Zaten açıklıyor Özkök; “*Onlar dağlarda telef olmadan, eline silah almadan, dünyanın değiştirilebileceğini ispat ediyorlar*” diyor.

Ertuğrul Özkök, pazar günü köşesinde gençliğin fiziki katliamdan bin beter ruhsal katliamından çok mutlu şekilde bu “başarı”larının sonuçlarını yazıyor. “68 efsanesini söndüren kuşak” başlığı altında, bir katliamın hafta sonu keyfini yaşıyor. “*Biz başaramadığımız*”ın teorisini yaparak ’68 gençliğini küçümsüyor. Kendisini de ’68 kuşağının döneği olarak örnek vermeyi borç sayıyor. Anlattıkları için “*bütün bunlara bakın ve benim yaptığım gibi derin bir ah çekip rahatlayın*” diyor.

Tarihin küçük adamlarının yaptıkları gerçekten çok ilginçtir. Hele bir de oldukları gibi görünmemek uğruna sergiledikleri çırpınışlar daha bir başka hayret vericidir. Müzik adına terbiyesizlik ve saygısızlık yapan, ağzına geleni müziğe söz yapan bu kendine ait olmayan kişilik(siz)li sanatçıları övüyor ve gençlerin de bunları takip ettiğini zevkle anlatıyor. Türkiye Cumhuriyeti politikasızlıktan, çözümsüzlükten hasta yatağından ölüme taşıyan günleri beklemeye mahkumken “*Türkiye kıpır kıpır. Türkiye’nin genç insanı, sanatçıları büyük düşünmeyi öğreniyor*” demekten başka çeşit daha küçük düşünülebilir mi? Ya bundan daha fazla kandırmak? Yok yok, ancak bu kadar...

Bugünde tekrarlamak için olmasa da, dün vardır. Bu dün, saygıyla anılacak ve nefretle lanetlenecek kesitler bütünü olarak yazılmıştır. İnkâr edilemez, her iki yönü de. Birini görüp, diğeri görmezden gelemezsin. Birinden gurur, diğerdinden utanç duyarsın. Böyle de olsa, yarının yürüyüşünde her ikisinden de ders çıkarmak zorundasın. Tabii yarında, tekrar iyisini uygulasan gericisin, kötüsünü uygulasan gericiden öteye bir “yok”sun.

Zamanın durdurulamayacağını söylemek bile gereksiz. Bunu bile bile zamanın akmayacağını düşünürsen yaşamı kaybetmiş tam bir çılgınsın.

Gençliğin müzikle, sporla çok ilgili bir duruma getirilmesi, bunun başarılı bir sonuç olarak görülmesi, faşizmin gün kurtarma politikasının yanıltıcılığını gözlere tutan iyi bir aynadır.

Faşizmin bütün kurtardığı bundan bir parça daha fazla değil. Ya bu sürelerden sonraki zamanlar!.. Belki o günler geldiğinde bu gençlik çağını geride bırakmış olacak. Ama gençliğinin harcandığını geç de olsa fark edecek ve içten içe isyan edecek ve çok kötü aldatıldığını yeni kuşaklara aktaracak.

Sadece onlar değil, onlardan sonra gelen kuşaklar da önlerindeki tuzağı zamanında görme şansına sahip olacak ve yollarını değiştirme gereğini duyacaklar.

Öncekiler gibi ömürlerini, gençliklerini teslim etmeyecekler. Diyarbakır’da, Antep’te, Kars’ta vb. Kürdistan şehirlerinde en ka-

labalıkları bile beş bini geçmeyen müzik konserlerinin bu kadar abartılmasının altında yatan nedenleri görmemek için 12 Eylül'ün mükemmel bir çocuğu olmak gerekir herhalde.

Kaldı ki, üç-beş bin kişilik kalabalık nedir ki, bu şehirlerde tek başına özel savaş bürokratlarının, asker ailelerinin ve işbirlikçilerin nüfusuna vurulsa bile bu çok az bir sayıdır. Hem de Kültür Bakanlığı tarafından devlet destekli konserler olmasına rağmen, ancak bu kadar...

Kökünü kaybeden yönünü de saptırır. Söylediklerine inanıp inanmamayı önemsemez. Basılan kumandaya göre düşünür, konuşur ve yapar. Ertuğrul Özkök böyle kaybolan ve kendine ait olmayan bir kişilik.

Biliniyor ki, 68'in gençlik başkaldırısı müzikle başladı. Ama bütün her şey bir günde, bir ayda veya biraz daha fazla sürede olmadı. Yeni gençlik başkaldırılarının çok daha görkemli ve sonuç alıcı olması için koşullar ve nedenler 68'den çok daha fazla ve bir arada. Zaten bütün telaş da bu noktada birikmiş ya. *"Artık '68'i unutalım. Artık '88'lilerin, '98'lilerin kitaplarını yazmaya, onların efsanelerini büyötmeye bakalım"* arzusuyla beslenen sinsî amaçlar hiçbir zaman gerçekleşmeyecek. Müziğe büyük ilgiyi yaratan; büyük sorundur, büyük çözümsüzlüktür, büyük hayal kırıklığıdır, büyük kaybediştir, yaşamı kaptırmaktır.

Ama tarih bunun daha büyük bir tersi olduğunu da kanıtlamıştır. Bugün de kanıtlıyor. Bunun yolu ardına kadar açılmıştır. Gençliğinden taviz vermeyen alternatif gençlik, düzen dışına çıkmış, dağlarda özgürlük toplamaya, güneşi zaptetmeye gitmiş.

Yeni bir kültür, yeni bir müzik yaratmış. Üç-beş bin filan da değil, onbinler, yüzbinler, hatta daha fazlası bir araya gelmiş, akın akın gelmeye de devam ediyor. *"Ne mutlu '88'lilere, '98'lilere"* değil; ne mutlu, yeni özgürlük dünyasını ölümleri ve kanları pahasına yaratmak için ant içmiş onurlu gençlere!

Sadece Kürdistan'da değil, dünyada da bu gençlik doğuyor. Dünyanın hemen her yerinde başkaldırı müzik grupları yaygınlaşıyor. ABD'de var, Almanya'da var, İngiltere'de var, Fransa vd. yerlerde

var. Örneğin, Fransız “TNT” müzik grubu “*Vurun vurun!..*” parçasıyla gençliği müthiş heyecanlandırıyor.

Boyun eğmeyin gençler, bu dünya size göre değil: “*Vurun vurun!..*” Yarın da var.

4 Ekim 1995

Söz hakkı Ali Dayı’da

Belki de geçen Cuma günü “*Güneydoğu*” adıyla Siyaset Meydanı programını izlediniz. Birçok görüşün temsilcisi vardı. Programın ilk akışı içinde bir anda Diyarbakırlı vatandaşlardan bir ses duyuldu. Bilinen ama böyle yerlerde duyulmayan türden. Bir grup olarak izlediğimizde hepimizin dikkatleri bu sese yöneldi. Bu ses içten ve korkusuzdu. Sanıyorum ilk defa Siyaset Meydanı böyle renkli bir konuğa yer veriyordu. Sevindi mi, pişman mı oldu, bilemiyorum; ikincisi ağır basan ihtimal. Bakalım, yanılıyorsam, bundan sonra da benzer sesleri çıkarırlar programa.

Bu ses, yüzünde tarih çizilmiş Bêrîtan aşiretinden Ali (Yazıcı) Dayı’nın sesiydi. Sade, orijinine aitti. Söz hakkı alan ikinci Diyarbakırlıydı. Anlamlı öfkesi, doğrulup aldığı konuşma pozisyonundan belliydi. Biz televizyon başında birikenlerin merakını anlar ve beklentilerimizi bilir gibi başladı konuşmaya. İçinde acılar, ateşler, yıkıntılar vardı. “*Yetmişiki yıldır zulüm görüyoruz*” diyordu zaten. Tavrı ikirciksiz ve netti. Ondan önce konuşan Korkut Özal’a, diğer politikacılara ders vermeye, hatta politika öğretmeye gelmiş gibi açık açık konuşuyordu sempatik telaffuzuyla.

Zamanında izleme imkanını bulamayan bir grup arkadaşlık. Video kasetinin kaydından izliyorduk. İzlerken de hâlâ işimiz vardı. Oturup çay sigara içiyorduk. Devam edecektik işimize daha. Bu arada zamanı değerlendirip izliyorduk.

Programa katılanların çoğu “*rahat konuşamıyoruz*” demeyi, radikal bir söylem sanırken, Ali Dayı’nın öyle bir sorunu bile yoktu. Bakışlarıyla meydan okuyordu zaten. O düşündüklerini söylüyor-

du. Onun için katılmıştı ya programa: *“Biz mi bölücüyüz, yahut devlet mi?”* Zulüm politikasından geçmiş ve şekillenmişti düşünceleri. Umurunda değildi 8. maddenin uygulamaları. Bilmediğinden ya da habersiz olduğundan değil tabii... daha ne görmüş olacaktı ki bu ilerlemiş yaşında...

“Oniki yıldır üzerimizde baskı var. Yahu bize her şey yapıldı” diyerek açıkça devletin suçlu olduğunu söylüyordu. Belki ulusal kimlik mücadelesi konusunda direkt eğitim görmemiş de olabilir. Ama farkediliyordu zulüm ve baskı politikasından doğru sonuçlar çıkardığı. Ağzından sözler yerine sanki kurşunlar fırlıyordu adresine doğru. *“Niye, biz kimiz yahu... Burayı beraber kurtarmadık mı?”* sözleriyle öfkelerini boşaltıyordu. *“Biz yabancı mıyız? Devlet ne istiyor bizden?”*

Bütün gözler Ali Dayı’daydı. Programı izleyen ona yakın arkadaşın yüzünde aynı tebessüm ve ortak onay. Siyaset Meydanı epey izlenen, kendi klasında en çok izleyici toplayan tartışma programı. Zamanım elverdikçe izlemekte yarar görüyorum. Ama böylesine açık konuşan, gerçekleri görmeyenlerin yüzüne şamar sertliğinde indiren sözler dinlemedim. Birlikte zevkle izlediğim arkadaşlarım da aynı fikirdeydi. Büyük saygımızı kazandı. Ali Dayı, aslında bir halkın dile gelen öfkeli duygularıydı. *“Herkes çok konuşuyor ama bir şey yapmıyor. Bakın bize söz verdiler bir yere iskan ettireceklerdi. Fakat biz daha dışarıdayız. Başımızı sokacak bir evimiz yok.”* Programa atv’nin İstanbul stüdyosundan Sakıp Sabancı da katılmıştı. *“Paranın yeşermeyeceği yere yatırım yapmam. Güneydoğu’da güvenli ortam yok”* demişti de Ali Dayı bunu kafasında not almıştı. Ona da öfkeliydi: *“Ahaa... Sakıp Sabancı (yanlış anlamadıysak Savık Sabuncu diye telaffuz ediyordu) orada, o kadar parası var, niye gelip bir şey yapmıyor?”* Bu sözlerini kahkahalar içinde onayladık hepimiz. Yanlış ve haksız olan her şeye çatıyordu, artık affetmeyeceğinin kararlılığını sergiliyordu. Sakıp Sabancı’ya atfen *“koyunlarımızı, kuzularımızı satıp dışarıdan para kazanıyorlar. Bize ucuz eti getirip pahalıya satıyorlar. Biz bilmiyoruz ne etidir, domuz eti midir nedir, bilmiyoruz”* sözleri de müthiş yerine oturuyordu.

“Biz ne yaptık babam! Siz köylerimizi yakıyorsunuz, köylerimizi boşaltıyorsunuz, köylerimizden kovuyorsunuz. Kaç bin köyümüzü yaktınız, boşalttınız?” Bu sözleri ardından sorusunu soruyordu Ali Dayı, bazılarının belki de aklından bile geçiremeyeceği şekilde: *“siz söyleyin, devlet mi terörist, yahut PKK mi?”* Konuştukları çok iyi anlaşılıyordu. İçini boşaltma fırsatını çok iyi kullanıyordu. *“Altıbin beşyüz koyunumuz vardı. Yüzlerce devemiz vardı. PKK’ye yardım edeceğiz diye, koyunlarımızın yarısını götürdüler. Develerimiz ise eser oldu. Terör budur işte.”*

Bir ara Şerafettin Elçi, Bülent Ecevit’e soru sorduğunda Viranşehir Üretim Çiftliği’yle ilgili o dönemin -Ecevit başbakanlığında-ki- iktidar politikasından bahsediyordu. Şerafettin Elçi’nin *“bu çiftlik devlete aitti”* sözleri geçince konuşması arasında, Ali Dayı yine ataktaydı ve arkalardan sesini yükseltti: *“Hayır, o topraklar bizim”* cevabını verdi. Elçi ise çok saygısız ve küçümseyici bir tavırla *“sen karışma Ali”* diye bağıırıyordu; sömürgeci politikacı ve katillere *“sayın”*la hitap ederken, Ali Dayı’yı da azarlıyordu. Bu sözleri duyan bir arkadaşımız iyi bir yakıştırmada bulundu.

Programı izleyenlerin hepsi aynı noktada birleşiyordu: Doğruları tereddütsüz dile getiren Ali Dayı’dır. *“Ali Dayı biraz daha konuşsaydı”* diye içimizde bir arzu kaldı. Bazı değerli insanlar vardı daha, ama Ali Dayı kadar zulmü yaşamadıkları konuşmalarından ve tepkilerinden belliydi. Ali Dayı belliydi ki her şeyini kaybetmişti ve artık kaybedeceği bir şeyinin olmadığını düşünerek, bu konuda kaygısızdı.

Aslında soruna ilgi duyan herkes için yaşanan bir hikayenin gerçeği dilleniyordu. Buradan sorunun nasıl bir çözüm istediğini, bu konuda politikacıların görevinin ne olduğunu anlatıyordu Ali Dayı ve böylece o programda bütün söylenenlerin yerine geçip oturuyordu.

Şimdi buradan nasıl bir sonuca varmak gerekiyor? Mevcut politikalar, bu konuda varacağımız sonuçlara vurduğumuzda ne kadar çözümleyici olabilir? Aynı programda yer alan Hayri Kozakçıoğlu, Necmettin Cevheri, Sakıp Sabancı, Doğu Perinçek, Altemur Kılıç,

Şerafettin Elçi gibi “*kurt*” politikacılar Ali Dayı’dan biraz öğrenebildiler mi? Gerçekten onların bütün söylediklerinin Ali Dayı’nın tek bir içten sözünü karşılamadığını kabullenebildiler mi? Yoksa, devletin “*Kürt Elçi*”sinin deyimıyla Ali Dayı bir “*fanatik*” olarak dikkate mi alınmamalıydı? Eğer buysa fanatizm, daha da ulaştırılması gereken bu değil midir, çözümde samimiyet varsa?

Hiçbir demagoji, hiçbir maske Ali Dayı’nın tutumu karşısında, “*Siyaset Meydanı*”nda ayakta kalamadı, dayanamadı. Ali Dayı tek kişi olarak sanılmıyor herhalde. Orası Diyarbakır’dı. Bütün Kürtlerin bulunabildiği tek Kürt şehriydi. Kürdistan’ın diğer tarafları biraz daha fazla Diyarbakır’dır. Buralarda Ali Dayılar daha çoktur. Daha fazla ve sık zulüm politikası altında yaşadıkları için doğal olarak devlete öfkeleri daha şiddetli. Kürdistan toplumunun diğer genç dinamiklerini saymıyoruz bile.

Kısacası, Türkiye’nin yok saydığı “*Kürt politikası*”, Siyaset Meydanı’nda çok ısrar ettikleri “*Güneydoğu*” politikası olarak iflas ediyordu. Ali Dayı’nın sesine kulak verme gücünü gösteren oldu mu? Türkiye’nin en yetkili kurumları başında yöneticilik yapanlar, Ali Dayı’nın bir parçası kadar olsa bile, ne düşündüklerini biliyorlar mı? Bilmiyorlarsa ne olur?

PKK, hatırlanacağı gibi 26 Ağustos’95 tarihinde emperyalist-işbirlikçi oyunun, komponun Kürdistan halkının aleyhine yaratacağı büyük tahribatı önlemek, ulusal kurtuluş devrimini tasfiye çabalarına rağmen güçlendirmek için Güney’de başlattığı atılıma, ilan edilen ateşkesle yeni bir boyut kazandırdı. Bu atılımın zor sürecini, istenmeyen zorunlu mücadele biçimini geride bıraktı. Bu demektir ki, inisiyatif PKK’de ve onun meşru temsilcisi olduğu Kürdistan halkındadır. Emperyalistler, sömürgeciler ve onlara bağımlı yaşayan işbirlikçiler istedi diye bir şey yapılamıyor Kürdistan’da.

Güney’de PKK tarafından başlatılan atılımı yeni bir umutla değerlendiren Kürtler, şimdi ateşkes sürecini de anlıyor ve alkışlıyorlar. Dış güçlerin Kürdistan’a yönelik yaptırım politikaları ulusal özgürlük iradesini geçemiyor. Yine ulusal birlik iç ve dış cephelerde verilen kıyasıya mücadele sonucunda doğuyor. Bu yeni geliş-

melerin yılın son ayında gerçekleşmiş olması, '96 yılına daha fazla umut taşıyor.

Bu kış mevsiminin dondurucu soğuğuna karşı bu kadar sıcak gelişmeler yaşanmasaydı nasıl dayanılabilirdi...

13 Aralık 1995

Değişerek değiştirmek

Bu değişmeden değiştirebileceğini sanma aptallığından apayrı bir farkın kesinliği ve belirleyiciliğidir. Uzun ve kısa vadede kaybetme ve kazanmanın düğümlendiği yer de bu noktadadır. Değişmeden değiştiremezsin, değişirsen değiştirebilirsin. Değişim kompledır. Sadece düşüncelerini yenileyerek yeniyi yaratabileceğini sananlar, dünya genelinde devrime veya sosyalizme niyetlenenler arasında egemen. Bu nedenledir ki, yenilgi psikolojisi de ağırlıkta.

Neden kaybetmek kazanmaktan daha zor? Neden doğrular söylenir ama yanlışlar yapılır? Neden kavrandığı sanılan gerçekler hep tekrarlanır? Bunlar sadece pratik zorluk ve kolaylıklardan mı kaynaklanır? Çok az insanda bu sorunun cevapları vardır. Ya da başarı ve kazanmanın düzeyi, insanın bu cevapları kendisinde bulundurduğu kadardır.

Yaşadığımız yüzyılın kapanmasına beş yılın kaldığı bu zamanda her şey birbirine çok karıştırıldı. Doğrular ile yanlışlar öylesine birbirine sızdırıldı ki, bunun içinden çıkmak başlı başına bir mücadele gerektiriyor. Ölçüler de yerinden kaydırılmış; arasan yerinde bulamazsın. Koşulları böyle olan yaşamın bütün sahalarındaki insanın kafası ise karmakarışık. Düşüncesi de, eylemi de yok gibi. Olduğu kadar da, bu insana ait değildir. Çok ilginçtir; kime “*bugünün insanlarını nasıl bilirsiniz?*” diye sorarsanız, “*egoisttir, bencil-dir, paylaşımsızdır, hep ‘benimdir’ diyendir*” cevabını alırsınız. Burada oldukça tersyüz edilen ve bu biçimiyle içselleştirilen bir gerçek gizlidir. Doğrusu izah edilmek istenirse, bugünkü insan gerçeği bambaşkadır. Bu insan gerçekten zayıf ve kazanmak gücü-

ne sahip değildir. Bir kere çarpıtılmış, halk arasında kullanılan bir deyimle feleği şaşırtılmış insandır. Bu insanın sahiplik edeceği sermayesi yoktur. “Benimdir” dediği değil, “beni ilgilendirmez” dediği onundur. Büyük bir oyunun kurbanıdır ya da bunun karşısında ayakta duramayan, savunma yapamayan, düşüneyemeyen zavallıdır. Bundan daha kötüsü, kendisinin bu durumda olduğunun farkına varamamış olmasıdır.

İnsan gerçeği daha da derinleştirilebilir. Aslında bu gerçeğin en dip derinliğine ulaşmak kolay değil. El attığın her şey bir diğerini karşına çıkarır. Kaldı ki, sorun anlatmak ve izah etmekle bitmiyor. Bitseydi eğer, bütün bu anlatımın bir gereği ve anlamı kalmazdı.

Her halkın kişilik sorunları ayrı biçim ve özellikte. Bu yönüyle halkları birbirinden ayırt eden kişilik yapılanmaları olduğu doğru. Ama en azından temel olan bir nokta olduğu da diğer bir gerçektir. İnsan olan her yerde insandır. İnsan olmanın özellikleri Kürdistan’da ayrı, Türkiye’de ayrı, Almanya’da ya da başka bir yerde ayrı değildir. Yine yenilginin yeri olmadığı gibi kazanmanın da yeri yoktur. Bu konuda bazı yerler belirlenmiş değildir. Ayrı olan, başka yerlerde başka türlü kazanılacağıdır. Farklı yöntem ve anlayışlarla kazanmanın örgütleneceğidir.

Dünya değişmeden değiştirmek isteyenlerle dolu. Bunlar için her yer aynıdır. Bir yerde geçerli olan görüş diğer yerde de geçerlidir. Burada izah edildiği gibi bir yaklaşıma sahip oldukları söylenirse, kabul etmezler. Etmesinler; yukarıda belirttik ya, çok kötü olan, ne durumda olduklarının farkında olmamalarıdır. Çarpık insanın, dışarıdan başka düşünce ve davranışla şekillenen insanın sağlıklı anlayışa sahip olduğunu ispatlamak zordur. Hayatın gerçeklerinden değil; gazete, kitap, televizyon vb. iletişim araçlarından öğrenen ve duyan insanın herhangi bir konuda isabet ettirmesi bir öz plan ve öz düşünce temelinde değildir.

Sadece düşüncesi “sosyalist” ama pratiği ne sosyalist, ne de kapitalist olanların yaklaşımına bakarsanız, bu konuda çok öğretici örneklerle karşılaşacaksınız. Bu yaklaşımda hareket noktası, yükseliş zemini yoktur. Sol olarak geçinen kimi kesimler, hâlâ PKK-TC

arasındaki savaşı anlayamamıştır. Bunlardan anlayanlar -örneğin Perinçek gibiler- ise seçimlerini devletten yana yapmışlardır. Bazıları müzelikmiş gibi değişmiyorlar. Değişen her şey karşısında küçülmüşler, gruplaşmışlar, mezhepleşmişler. Konuşma ve yazım dilleri sıkıcı, uzaklaştırıcı. Hayret ediyor insan, gerçekten bunlar ne uğruna böyle tutuyorlar kendilerini; nasıl söylediklerine inanıyorlar diye. Kendi söylediklerine anlam verebilmelerinin, bir şey sanıp bundan tatmin olmalarının izahı nasıl yapılabilir?

Örneğin bunların PKK'nin bazı yaklaşımlarını “*eleştiri*” konusu yaptıkları oluyor. Hareket noktaları çok klasik. Yüzyıl öncesinde yazılan kitaplara dayanıyor görüşleri. Dinsel yaklaşım; bilimsel sosyalizmle alakası yok. Biri diyor ki “*Apo ateşkes ilanında ‘bağımsızlık ve özgürlük’ kavramlarını kullanmamaya dikkat gösterdi.*” Bu kadar ve bu anlayış kategorisine bile girmeyen yaklaşıma göre, bağımsızlık ve özgürlükten vazgeçilmiştir. Yine “*çekiç-orak*”ı ambleminden çıkaran PKK'nin sosyalizmden vazgeçtiği, sistemle uzlaşma çizgisine kaydığı söyleniyor. Aslında bu yaklaşım kısaca da olsa değerlendirilmeye değer mi?

Geçen hafta Siyaset Meydanı'nda çıkan Ali Dayı'nın müthiş değerlendirmelerini konu almıştık. Ali Dayı bir sonraki Siyaset Meydanı'na da çıktı. Bu programdaki bir konuşmasında “*bizim sanayimiz asker-polistir. Devletten hiçbir beklentimiz yoktur*” değerlendirmesini yaptı ki, sözkonusu ettiğimiz “*solcu*” veya “*sosyalist*”ler böyle net bir değerlendirmeye ulaşmış değiller.

Unutulmamalı ki, hayatın gerçekleri bambaşkadır. Yerleşik ölçü ve statükolar altüst olmuştur. Hiçbir şey bırakalım yüzyıl öncesini, bir yıl öncesi gibi bile değildir. Ve günün gelişmeleri o kadar ağır ve yeni ki, değişmezsen ve hazır olmazsan seni ezip geçmesi önünde hiçbir engel yoktur. Bayatlamış, büyük gerçekler karşısında cüceleşmiş görüşler bir zamanlar belki sosyalist anlamda dinleyici bulmuştur. Ama bir zamanlar sonrası olan bugünün geçmiş günle hiçbir alakası kalmamıştır; o dönemden süzülüp gelmiş olması dışında. Örneğin Siyaset Meydanı'nın yıldızı Ali Dayı, gerçekleri te reddütsüz dile getirirken, hem de küçümsendiği bir ortamda devlete

kafa tutarken, yurtsever, demokrat ve hatta bir yere kadar sosyalistliğini kanıtlıyordu. En azından yıllar yılı hep “sosyalist” geçinenlerden çok daha ileridir. Böyle bir kişilik milyonlarca dinleyici bulabilir ama klasikleri ezberleyenler, benzerlerinden başka hiçbir dinleyici bulamazlar; zaten bulamaz durumda oldukları için de çekemiyorlar başkalarını.

Kimin ne kadar zoruna giderse gitsin, PKK hareketi eski tarihin hükmünü yırtıp yeni bir tarih yaratmıştır. 12 Eylül ile 21 Aralık gününü (bugünü) karşılaştırın, hiçbir şeyin eskisi gibi olmadığını kör gözleriniz bile görecektir. Türkiye ve Kürdistan nasıldan nasıla dönüştü? İnsan, yaşam ve statüko nasıl değişti? Buradan Ortadoğu, oradan dünya nasıl etkilendi? Kürdistan somutunda yeni insan nasıl büyüdü? Büyük sanılanın küçüklüğü nasıl gözler önüne serildi? Bunu duyuyor musunuz ve de görüyor musunuz?

Sosyalizm, demokratizm, özgürlük böyle gerçekleşmez de sizin gibi beygir dolabı tarzında dönmekle mi gerçekleşir? Bu bir sorudur ama vereceğiniz “evet” veya “hayır” cevabının da hiçbir kıymeti harbiyesinin olmadığını hemen belirtelim ki, rehabetiniz bozulmasın. Simgelerden, çekiç-orak’tan bazı klişeleşmiş kavramlardan ibaret olan bir sosyalizm yoktur. Vardı, ama yenildi ve mensupları bin pişman oldu. Bazıları utancından isim değiştirdi. Sosyalizmde hak gaspı yok. Hak edenin hakkını kendinizde tutmanız mümkün değil. PKK hareketi değişmeden değiştirmiyor. O sonuna kadar değişmeyi esas alıyor ve değiştirerek asıl sosyalizmi başarıyor. Kalıplara ve küçük beyinlere sığmıyor. İçindekiler bile onu anlamakta zorlanıyorsa, dışarıdaki cüce bakışlıya ne demeli? Ben-ce hiçbir şey. Çünkü zaman altın değerinde...

20 Aralık 1995

Barış daha gelmedi

Sanki ’95 yılının bütün siyasal gelişmeleri son günlerini yaşadığımız bu Aralık ayında toplanmıştır. PKK’nin ilan ettiği ateşkes ve

seçim olayları Aralık ayının gündemini belirlemiştir.

Bu gelişmelerin yoğunluğu olması gerekenden daha ağır bir hava estiriyor. Savaş bitti de artık barış da geliyor gibi yaklaşımlar derinleşiyor. Elbette barış, insan olan herkesin arzusu ve mücadelesi olmalıdır. İnsanların kavgasız bir şekilde kardeşçe yaşamalarını, özgürlüklerini gözetmek en başta gelen kutsal bir görevdir. Bunlar tartışmasızdır. Ama bu başka bir şey ve konumuz bu değil.

Siyasal mücadele ve savaş ortamının bütün incelikleriyle sürecin yönünü belirlediğini gelişmeler açısından doğru değerlendirmek, söz konusu edilen tartışmasız görevlerin bir gereğidir. Bu dönemin karmaşık ve renkten renge giren özelliklerine hakim olmadan, barış adına savaşın devamına yol açma tehlikesine düşülebileceğini unutmamak gerekiyor. Peşin reddetme veya peşin kabul etme tutumlarının büyük yıkımları mümkün kılan yanılgılardan başka tür gelişmelere yol vermesi, sadece bir tesadüf olur. İyi anlamak, iyi kavramak ve iyi tespitte ulaşmak önemlidir. Bugün Kürdistan ve Türkiye’de barış, özgürlük ve demokrasiye ekmek-su kadar ihtiyaç vardır. Kan akıyor, savaş devam ediyor. Toplum büyük bir düşürülmüşlüğü yaşıyor. Bu seçimlerde çok açık görüldü: İnsanlar kendilerini katledenleri, yakanları, hapsedenleri oylarıyla seçebilme çelişkisi ve kafakarışıklığı içerisindeyler. Öyleyse barış, bu büyük çarpıtılmışlığa karşı mücadeledir. PKK’nin iddiası zaten başından beri, bütün toplumsal-siyasal yıkımları doğuran kirli savaş durdurmayı hedefleyen bir savaş yürütmektir. Bu savaş silahlı da silahsız da yürütölüyor; koşullara ve dönemsel gelişmelere uygun olarak. Ve PKK 15 Aralık’ta tek yanlı olarak kirli savaşın durdurulmasına yarayacak, siyasal çözüme ve barışçıl bir ortama yol açacak bir ateşkes ilan etmiştir.

Yanılgı noktası buradan başlıyor olmalı. PKK’nin ille de silahlı mücadele diye bir derdi yok. Bir önceki ateşkes döneminde de görüldüğü gibi ateşkes süreçlerinde tek bir kurşun sıkmamıştır. Türkiye rejiminin kendine güven duyup imha yöntemlerinden vazgeçerse, siyasal zeminde çözüm çabaları yönünde mücadele edeceklerini ateşkesin olmadığı zamanlarda da vurguluyor. PKK

tarafı her zaman hazırdır ve kimi zaman da bunu ateşkes biçiminde somutlaştırıyor.

Bundan anlaşılması gereken nedir? Ateşkes, siyasal çözüm yanlısı çabaların bir ileri adımıdır. Bunun doğru izahı yapılmıyor ve pratik gereklerine uygun adımlar atılmıyor. PKK ateşkes ilan ettiği zaman, sanki bu adımı atan veya atmak üzere olan Türkiye’dir gibi rehavete kapılıyor. Yok aslında öyle bir şey. Sorun veya savaş PKK’den kaynaklanmıyor ki, PKK ateşkesiyle savaş bitsin... Halbuki bu dönemlerin daha fazla tehlikeleri vardır. Karşıdaki tarafın Türkiye Cumhuriyeti olması, bu tehlikeyi daha da geliştirebilir kılıyor. Ateşkesmek bir yana, ateşi biraz daha körüklemenin fırsatını yakalamışçasına imhayı daha da ilerletmeye çalışıyor. Açıktan reddetme cesaretini göstermeden, kirli savaşını alttan alta sürdürüyor. Ateşkes adımı biçiminde gelişen iyi niyeti kötüye kullanıyor. Böyle bir durumda barış havasına kapılmak bir yana, karşılıklı savaş dönemlerinden kat be kat daha uyanık olmak, barış isteyenlerin bir görevi ve sorumluluğudur. Hatta diken üstünde olmak, zamanın her anını takip etmek gerekiyor. Siyasal mücadeleyi küçümsemek, silahlı mücadeleyi hiç anlamamak demektir. Aslında PKK’nin ilan ettiği ateşkes süreçlerine “*barış havası*”yla yaklaşıldığı için, sağlanabilecek kazanımların tümü başarılamıyor. Bunun yanında bu adımlar daha güçlü adımlara dönüştürülmüyor. Yine elde edilen siyasal silah güçlü değerlendirilmiyor, bu sürecin zamanına yazık ediliyor.

Siyasal atılım süreçlerine böyle yaklaşılsa, karşı tarafın, yani özel imha savaşında ısrar eden Türkiye’nin bu tutumu önüne set çekilemiyor. Kuşatmaya alıp sıkıştırmada yetersiz kalınıyor. Pratik gereklerin yerine getirilmesiyle birlikte, ateşkesin kalıcı olabilmesi ve sonuçta barışçıl siyasal bir sahanın açılması, Türkiye’nin tutumuna bağlıdır. Devletin istediği, PKK’nin ateşkesi devam ettirmesidir. Bunun için başka ellerden teşvik çabalarına da giriyor. Zaman kazanmaya ve toparlanmaya ihtiyacı vardır çünkü. Zamanla kendi koşullarında PKK’yi legalize etme, düzen içinde eritme, marjinalleştirme, tehlike olmaktan çıkarma ve sonuçta işbirlikçi

izgide “*muhatap*”larla sorunu halletme planlarını yapıyor.

Türkiye’nin bu gerçeği çok köklü olduğu bilindiğinden, PKK’nin ateşkesten beklentileri gerçekçidir: Bunu da mücadele- nin bir biçimi sayarak, sorunun siyasal çözümüne imkan sağla- mak amacındadır. Bu perspektiften siyasal mücadele ağırlıklı sü- relere yaklaşıldığında, yanılığlara düşölerek barışçıl havaların rehabetine girilmez.

’96 yılıyla birlikte başlayacak yeni mücadele sürecinde siyasal ve askeri savaş taktikleri daha fazla iç içe geçerek, bir bütönlük kazanacaktır. Bu iki mücadele biçiminin birbirini dışıtalamak yeri- ne, gelişmelerin koşuluna ve niteliğine göre ağırlık kazanacakları- na hazır olmak gerekiyor. Bu dönemlerin perspektifini iyi sunan ve uygulayan politikacılığına ulaşmak dışındaki her tutum kaybet- tirir. Süreçler iyi takip edilirse, bu tür dönemlerin beklenmeyen birçok kazanımları da vardır. Kazanımlar yine özğüce dayandırıl- mak zorundadır. Çok ciddi çelişkilere ve kopuşların ortaya çıkması ve bundan devrimin yararlandırılması mümkündür.

Türkiye’de yapılan son seçimlerde HADEP’e tavır konulurken; siyasi sürecin halk iradesine dayalı gelişmemesi amaçlandı. Dev- let Kürdistan halkının seçtiği milletvekillerine meclisin kapılarını kapattı. Böylece, Kürdistan halkının ulusal-demokratik talebinin gerçekleşme zemininin oldukça olgunlaştığı ya da çözüm zamanı- nın yaklaştığı bir dönemin tasfiyesine yöneldi. Bu kendisinin iste- mi ve hedefi. Doğal olarak bunun karşısında seçim sürecinde bir araya gelen milyonluk kitlenin örgütlü cephesi ortaya çıkacaktır. Bu irade kendini temsilcileri somutunda alternatif bir mecliste ifa- de edecektir. Bunun anlamı, siyasal mücadelede yeni bir atılım ve yüksek bir tırmanıştır. Alternatif oluşumların zemini bizzat bu se- çim düzenlemesi ve engeliyle daha da olgunlaştı. Başarı şansı ve büyüme avantajı yüksektir.

Siyasal özüm ve barış beklentisi, ulusal-demokratik ve alterna- tif mücadele yöntemleri yaygınlaştıırılıp derinleştirilerek gerçekçi kılınabilir. Şüphesiz Türkiye ve Kürdistan koşullarında barışı özle- yenler, kirli özel savaşın daha fazla kan dökölmesini önlemek iste-

yenler gafleti yaşarlarsa kendileriyle çelişirler, ideallerine ters düşerler ve sonuçta büyük hayal kırıklığına uğrarlar.

Barıştan yana olmak, şimdi barışçıl yaşamak değildir. Barışçıların görevi şimdi başlıyor: Gece ve gündüzler boyu büyük düşünerek, büyük yaparak ve büyük kazanarak.

28 Aralık 1995

Zamanın öncesini yaşayabilmek

Bir gün nasıl yarına taşırılır? Yıllar nasıl tekrarlanmaz? Dönüşümler ve yenilenmeler nasıl başarılır? Yaşamı adına layık kılan, tarihi ilerleten, bu soruların sorgulanmasıdır. Bunun çok çok az yapıyor olması, bugün insanlığın karşı karşıya olduğu sorun ve bunalımların temel nedenidir. Başarısızlık, buradan beslenen güçsüzlüğün, yenilginin eseridir.

Çok gerekli ve önemlidir; bir günde sonraki bir günü yaşamak; bir yılda gelecek yılın gelişmelerini hazırlamak; bir an'da ardından gelen an'ı kazanmak. Yaşanan dönemin kazanım ve kayıpların nicel ve niteliğinin bir sonraki dönemde daha iyi anlaşılması ve netleşmesi, insansal gelişmenin düzeyiyle bağlantılıdır. Bir şey kaybedildikten sonra değerinin daha iyi anlaşılması gibi. Düşünürken yapmak, yaparken düşünmek, insanın üstün bir yeteneğidir. Ve bu yetenekte olan insan azdır. Az olan her şey ise, en çok ihtiyaç duyulandır.

Bu insan, yukarıda bir gerçeği izah eden soruların cevabını kendisinde yaratma gücünde olduğu için devrimcidir, yaratıcıdır, çözümleyicidir; sorunlu, bunalımlı ve dilenci değildir. Asıl başarılması gereken gelişmelerin risklerde saklı olduğunu, insanlık için özgürlüğün ve demokrasinin buna cesaret etmekle gerçekleştirilebileceğini bilen insan, amacını gelecekte arar. Gözü arkada değil, nostalji yapma ihtiyacını duymaz; bağlılığının bir gereği olarak anmak dışında. Bilir ki kazanılması gereken, ihtiyaç duyulan hiçbir şey geride bıraktığı zamanda bir daha kazanılamaz. Zaman durma-

dığına göre insan da gerilere gidemez, o zamanda alamadıklarını alıp bugüne getiremez. Yıllar kazanım ve kayıplarla geçer. Yapılabilecek tek şey vardır: Geçen yılın muhasebesini, büyük sorgusunu çok mükemmel yapıp yeni yılda, geçen yılda kaybedilen kadar kaybetmemek, kazanılanları yükseltilebildiği kadar kazanmaktır.

Aslında gözü arkada olan insan bir gericiliği yaşıyor. Yeni olan-
dan korkuyor; hazırlıksız yakalanacağından kaygılanıyor. Tutucu-
luk ve muhafazakarlıkta ısrar etmesi bu nedenledir. Yarışçı ve ara-
yışçı değildir. Kazanma iddiası yoktur. Gerçek yüzünün ortaya
çıkması durumunda kendisinin de farkında olduğu büyük zayıflığı
ve beğenilmezliğinin başkalarınca da görülmesini hiç istemez.

Bir insanın, bir örgütün, bir devletin eskide ısrar etmesi kesin-
likle normal değildir. Yaptıklarının başarı olarak anlaşılmasını is-
temesi ise ikiyüzlülüktür, maskeli bir yaşama boyun eğmesidir. Yaşadığımız bu koşullarda bir insanın toplumsallıktan kopuk ola-
rak kendisi için hedefleyebileceği ne olabilir? Duyguları ve dü-
şünceleri neyi kurtarabilir? Bu eski dünyanın yaşamında kendine
göre mutluluk arzulayanlar aradıklarını bulamayınca, onları bek-
leyen bunalım oluyor. Sorunları yeniyi yaratma, dünyayı durdu-
ğu yerde değiştirme, toplumsal gelişmeyi başarma noktasında
değil, iç bunalımda başgösteriyor. Bunu kabullenmek istememe-
sinin temel nedeni kişiliğinin çıplak yüzüyle deşifre olmasından
duyduğu korkudur.

Biz, bu tür insanların bol olduğu bir dünyada yaşıyoruz. Bu in-
san tipi arkadaşımızdır, çevremizdir, komşumuzdur, gördüğümüz-
dür, duyduğumuzdur. Nerede ararsak orada istemediğimiz kadar
karşılaştığımızdır.

Günlük yaşamı biraz inceleyici bir biçimde takip ederseniz,
çok dikkat çekici olaylar, davranış ve duygularla karşılaşacaksınız.
Ulaştığınız sonuçlarda, yaşama karşı fazla değil biraz sorumluluk
duyarsanız, çok düşündürücülük olduğunu görürsünüz. Bazıları-
nın yeni hiçbir şey yapmadıkları, hazırı bile değerlendiremedik-
leri, sıradan bir iş yapmakla tatmin oldukları halde durumların-
dan memnun olmaları anlaşılır gibi değil. Yarını planlayamaya-

cak kadar aciz olmanın, düşünmeyi ve yönlendirmeyi başkasına bırakmanın izahı yok. Söylenebilecek bir şey varsa, böyle bir insanın kendi ayakları üzerinde yürüyemediği, yaşamını kendisinden güçlü olanlara dayandırdığıdır.

Yaşamdan, gelecekte bir beklentisi olmayanların geleneklerin içinde kalarak bir veya birkaç güçlü tarafından onaylanmayı yeterli görmeleri doğaldır. Amaçları bunun ötesinde değil. Böyle olan bir kişilikten beklentili olmak ve başarı beklemek hayal kırıklığını yaratır. Bu insanın ilkin kendisi, ardından bir “var” olarak toplumsallığı geliştirmede güç olma sorunu vardır. Buna ulaştığı oranda kendini değerlendirebilir; olayları ve olguları kavrayabilir; zamana ve sürece katılım sağlayabilir; geleceğe umutla bakar, heyecan duyabilir.

’96 yılına ilişkin herkesin beklentisi yüklü, dileği içtendir. Umudu besleyip büyütme iyi ve gereklidir. Ama bunu temenni olmaktan çıkarıp gerçeğe dönüştüren insan gücünü yakalamak da şarttır. Bunu başaramayan insan için dün-bugün-yarın ve başka bütün zamanlar aynıdır. Yeni bir günün, yeni bir yılın, yeni bir sürecin anlamı yoktur. Topu topu bu konuda gördükleri ve duyduklarıdır.

Bu her sahada kendini yansıtır; kendini kandırmak “zorunda” olan kişiliğin pratiğidir. Bu kişilik kendini kandırmakta zorlanmıyor ama karşıdakini dirhem kadar bile yanıltamıyor. Kişinin kendisini kandırdığı gibi kandırabileceği insanlar gittikçe azalıyor. Kandıran ve kandırılanların sayısı azaldığından ve buradan yeni arayışlara yönelim çok sınırlı olduğundan insanlardaki bunalım boyutu genişliyor.

Bunun çok çeşitli somut örnekleri vardır. MED-tv’nin yılbaşı programında müzik şöleni vardı. Müzik insanların dünyada belki en çok hoşlandığı-beğendiği bir sanat olayıdır. Müzik dinlemek (herhangi bir çeşidini) istemeyen insan yok bu dünyada. En büyük kalabalıkları (devrim dönemlerinin coşkulu kitlelerini saymazsak) müzik sanatçıları topluyor. Bu büyük ilginin müzik sanatçısındaki karşılığı ne olmalıdır? MED-tv programından bahsediyorduk. Bü-

tün sanatçıların yüzünde emin ve rahat olma havası vardı. Çoğunlukla kendi kendilerini beğenerek söylüyorlardı. İnsanın aklına şöyle bir soru geliyordu: MED-tv izleyicileri de sanatçılar kadar onların parçalarını beğendiler mi? Ya da o sanatçılar izleyicilerin böyle bir yargı ve psikolojisini düşündüler mi? Sanmıyoruz. Özellikle yaratılmış bazı klasik ya da modern müzik parçalarıyla kendini izeleyiciye-dinleyiciye beğendirmeye çalışmak fazla saygılı bir tutum değil. Bunun müzik alanındaki bir zayıflık olduğunu kabul etmek gerekiyor. Bu zayıflığı bir ünlü sanatçının taklidiyle ya da onun parçasıyla kapatmak, kendi sanatçı kişiliğini ve müzik stilini yok etmek veya bunu var etmeye cesaret edememek demektir. Bir alkış almak, iyi bir sanatın ölçüsü olamaz. Hele devrimlerin altüst oluş günlerinde bazen bir söz, bazen bir gür ses milyonların alkışı ve beğenisi için yeterli olabiliyor. Ama buna kanmamak gerekiyor. Bu bir dalgadır, yayılıyor ve ilerliyor. Yükselen bu dalgaların toplanacağı bir yer vardır. Sanatçı bu dalgayı yakalamalı, ama ona kapılmak yerine dalgalara yeni dalgalara katmak durumundadır. Diğer türlü dalgaların şiddetiyle bir kıyıya vurulmamak kolay olmuyor.

Yaşamın bütün sahalarında birbirine yakın ve bol örnekler vardır. '96'yı karşı-devrimin saldırılarından korumak için iyi dileklerde bulunurken ve bu konuda seferber olmaya adayken, kararda kesin, kopuşta net olan güçlerin bileşimine ihtiyaç vardır.

3 Ocak 1996

Ortadoğu'ya nasıl barış gelmez?

Son dönemlerin diplomasi trafiği Ortadoğu üzerinde yoğunlaşıyor. Ortadoğu dünya güçler dengesinde belirleyici bir merkez konumunda olduğundan, yoğunlaşan diplomatik görüşmelerin neden yapıldığını anlamak fazla zor değil. Belirleyici potansiyele sahip bölgeler her zaman önemli ve ciddi sorunların da merkezi olurlar. Özellikle de Ortadoğu insanlık tarihinde gelişme ve gerileme süreçlerinde en çarpıcı kesitlere tanıklık yapan bir bölgedir.

Uygarlık ve dolayısıyla insanlık burada büyük yükselişı yaşıyor, büyük düşürülmüşlüğü de yine burada yaşıyor, yaşamaya devam ediyor. Eskiden uygarlık Ortadoğu'dan "*medeniyetin*" merkezi olan Batı'ya taşınırken, şimdiki zamanda da bu süreç çok haksız bir gidişata mahkum edilmiştir. Batı vefa borcunu Ortadoğu'ya gericiliği taşıyarak, yine orada üretimini yaptığı gericiliği besleyerek yerine getirecekti.

Bir umut daha var; kimisinin farkına vardığı, kimisinin de ruhunun bile duymadığı türden. Bunalım tek yönlü değil. Bir özelliği yıkılışa, diğer özelliği kalkıştır. Tarih insanlardan, insan faaliyetlerinden kopuk değildir, ta kendisidir. Her şeyin bastırılma süresi bir yere kadardır, ardından sonuç verir.

Eski görkemli tarihinden uzaklaştırılan Ortadoğu bu yüzyılın kapanmasına çok kısa bir süre kala hızlı bir dönüşü yapıyor. Kendine kavuşmaya aday konuma yükseliyor. Biliyoruz ve bilirler ki, Ortadoğu kendine döndüğü zaman dünyanın en büyük depremi o zaman meydana gelecektir. Ortadoğu'yu taşı, toprağı ve insanıyla satın alanların bütün telaşı ve diplomatik seferleri bundandır.

İster kabul edilsin, ister edilmesin ve kim ne derse desin Ortadoğu'yu yeni bir çağda eski günlerine döndürmede esas rolü Kürtler oynuyor. Bu süreç Kürtlerin başkaldırısıyla başladı. Ortadoğu'nun en düşürülmüş halkı olan Kürtler şimdi Ortadoğu'nun en yükselen halkı konumundadır. Kürdü Kürt yapmakta, Kürtleri ulusallaşma sürecine çekmekte öncülük eden PKK ise, şimdiden Ortadoğu'nun en etkili güçleri arasında, hatta birinci sırasına konulursa bunun abartma olmayacağı ileriki süreçte daha iyi anlaşılacaktır.

Kürtler ya da PKK, kimi karşıt güçlerin açıktan ifade ettiği gibi, neden dünyanın başına beladır? Bu sorunun araştırılması durumunda abartı sanılan bir sonuç çıkar ortaya: PKK bir dünya gücüne yükseliyor. Hemen yanlış anlamamanın önüne geçmek önemliyse, şunu belirtmek gerekiyor: Bunu maddi güç kapsamında söylemiyoruz, sözkonusu edilen güç düzeyi ideolojik-politik çizgi ve insan kültürüdür. Belirleyici olan da budur. Kürtlerin dünyanın egemen güçleri karşısında yenilmezliğinin altında yatan bu gerçekliktir.

Aslında '80'li yıllara gelindiğinde bazı önemli gelişmeler olsa da, Ortadoğu gerçeğine derinliğine inmeye cesaret eden herhangi bir güç çıkmadı. Ne “*üsttekiler*” ne de “*alttakiler*” kendilerine sınır çizdiler. Filistin kurtuluş mücadelesi, İran-Irak savaşı, Lübnan'daki bazı güçlerin varlığının ne kadar etkin olduğu o gün de belliydi, bu gün de. Saddam, Kuveyt işgali biçiminde Ortadoğu dengeleriyle oynamak isteyince, nasıl sert ve anında kolu kanadının kırıldığını bütün dünya gördü. Unutulmamalıdır ki, burası Ortadoğu. Ve öyle her bölge gibi ismini anıp geçmemek gerekiyor. Değiştirmek için güç ister; dünya egemenlerini karşıya alma cesaretini gerektirir.

Tarih cilvesidir ya da değildir ama gerçek olan şudur ki; Ortadoğu'nun hiçe sayılan, hemen her güç tarafından kullanılıp posası çıkarılan Kürtler, şimdi kendisiyle birlikte bütün Ortadoğu halklarının kaderine müdahale ediyorlar. Buradaki bütün gericiliği, sömürgeciliği ve bunun arkasındaki emperyalizmi karşıya almanın “*büyük tehlikesi*”ne rağmen, öncülüğe oynuyorlar. Dünyanın en hassas noktasına yönelerek “*ateşle*” oynuyorlar. Burada yüzyılın en büyük eylemine cesaret etme kararı veriliyor. Böyle bir riski göze almak zorundadır. Ya Kürtler yok olup gidecekti, ya da sonu daha kötü bir yok oluşla da bitebilecek bu müdahaleye cesaret edilmeliydi. İkincisine karar kılındı ve büyük kazanıldı. Zaten büyük risklerin sonuçları da büyük olur; ister olumlu, ister olumsuz olsun böyledir.

Kürdistan önemli bir nüfusa sahip olarak Ortadoğu'nun stratejik bir noktasında yer alıyor. Kürdistan ve Kürtler bağımsız ve özgür güç konumuna yükseldiğinde, Ortadoğu'nun eskisi gibi kalacağını kimse iddia edemez. Ortadoğu dengelerinin yerinden oynaması için Kürdistan ulusal hareketinin yürütülüşü komple bir gerekçedir. Eskiden dengeleri, statükosu, hatta kültürü istendiği şekilde tutulan Ortadoğu, Kürdistan ulusal hareketiyle yeni bir çehre kazanmış, halkların kurtuluşu ve özgürlüğü yolunda yeni bir statü oluşmaya başlamıştır. Şekillenmeye başlayan bu yeni Ortadoğu düzende, bölgenin dış egemen güçlerinin eskisi gibi yerleri yoktur.

Diğer güçlerle birlikte özellikle ABD, İsrail ve Türkiye kolay kolay at koşturamayacaklardır.

İşte şimdi ABD, İsrail ve Türkiye'nin artan Ortadoğu diplomasisi, şekillenmeye yüz tutan yeni halklar düzenine karşı bir tedbir veya bir savaş anlamına gelmektedir. Yapılan bu görüşmelerin merkezine PKK'nin konulması, aslında bu işin gerisinde yatan sinisi plan ve kötü niyeti ortaya koymaktadır. Teslim alınmak istenen Suriye'ye "*büyük tavizler*" karşılığında "*PKK'nin kovulması*" dayatılmaktadır. (Suriye'yi teslim alabilirler mi alamazlar mı konusu bu yazının çerçevesi dışındadır.) Ortadoğu'nun değişmemesi için telaffuz edilen "*barış*"ın önündeki en büyük engel olarak PKK görülmektedir. Açıkça dile getirildiği gibi "*üçlü ittifak*"ın (ABD, İsrail, Türkiye) mantığı "*PKK ortadan kaldırılmadığı süre müddetçe Ortadoğu'ya barış gelmez*" noktasında biçim kazanıyor. Aslında düşünülen "*barış*"a göre, bu görüş yanlış değildir. Dolayısıyla yürütülen diplomasinin hedefinde Kürtlerin olduğu doğrudur. Özellikle PKK yerine Kürtler de diyorsam, daha iyi anlaşılması içindir. Çünkü hiçbir ikiyüzlü politika, Kürtlerin ayrı, PKK'nin ayrı yerde durduğunu kabul ettiremez. PKK'nin imhası durumunda, kazanan Kürtler mi olacak sanki? Öyleyse imha etmeye çalışanlar ne amaçla bunu başarmak istiyorlar? Komik, aynı zamanda büyük öfke uyandıran bu politikalar geçerliliğini yitirmiştir. Bu gerçek Ortadoğu'nun derinliklerine sinmiştir. Yok etme çabaları buna yöneliktir. Kaybeden bir Kürdistan veya PKK, kazanan Ortadoğu halkları ve gerçek barışı olmayacağına göre, "*üçlü ittifak*"ın oynamak istediği tehlikeli oyuna karşı durmak, anti-emperyalist, anti-sömürgeci ve anti-siyonist cephede tarihsel buluşmayı gerçekleştirmek için yeni bir görev olarak ortaya çıkıyor. Kürtler veya ulusal kurtuluş hareketi bu cephenin bir gerekçesi ve vazgeçilmez bir ittifak gücüdür.

Bugün, alttan alta TC özel savaşını besleyen İsrail de, artık açıktan Kürtlerin imhasını önüne hedef koyan cepheyi ayakta tutmanın çabası içerisinde ve kendini gizleme gereğini duymamaktadır. İsrail siyonizmini mahkum etmek ne kadar gerekliyse, Yahudi halkının anti-emperyalist cephede yer almasını sağlamak da o kadar gerekli-

dir. Yahudi halkının geleceği, kendi devletinin çirkin emellerine karşı çıkma mücadelesindedir. Özellikle İsrail’in, soykırımı dayatan Türk zel savaşını ve rejimini ayakta tutma planlarını baltalamalı ve Kürtlerin kardeşliğini savunmalıdır. Kürtler bütün Ortadoğu halkları gibi, Yahudi halkını da kardeş olarak görmek istemekte ve bunun gereklerini mücadele gerçeğinde temsil etmektedir.

Ortadoğu’da emperyalist, siyonist ve sömürgeci “barış” cephesinin n; halkların kardeşliği ve gerçek barışla alınabilir. Ortadoğu halkları böyle bir başarıya hem kudretli ve hem de layıktır.

10 Ocak 1996

Onlar “terörist” olsun ya siz nesiniz?

Onlar “terörist”ti. Farklıydılar “terörist” olmayanlardan. Hiç kimse tanımamıştı onlar gibi “terörist”leri. Her şeyleriyle başkaydılar. Bunlar yle “terörist”tiler ki, bir halkı da kendileriyle birlikte “terörist”leştirdiler. Dünyada görülmemiş “terörist”lerin bir halkı “terörist”leştirme başarısı.

Dünyanın başka yerlerinde de “teröristler” yaşadı, mücadele etti. Başarılı olamadılar: Tutuklandılar, ldrldler, dnştrldler. Kürdistan “terörist”leri gibi ayakta kalamadılar, halkı “terörist”leştirmedikleri gibi, halktan destek alamadılar.

Türkiye, Kürdistan “terörist”lerini aynı şekilde ortadan kaldırlacağını umarken, tersine bu “terörist”ler halkı “terörist”leştirerek devlete karşı savaştırdılar. İşlerin başka türlü ilerlediği, devletin bitirilme noktasına getirildiği görüldü.

Türk devleti, bu noktadan sonra “terristlik sizin yaptığınız gibi değil” derecesine hakiki terristlik örneğini sergiledi. Kürdistan “terörist”lerinin başlarını kesti, baş kesenler ellerindeki başlarla poz verdi. zgrlk savaşçılarının yaptıkları kastedilen anlamda terristse, artık bu noktadan sonra, herkes için “terörist” olmaktan kutsal bir görev olabilir mi? İnsanım diyenin “terörist”likten kaçınması kabul edilebilir mi?

Onlar “*terörist*” olsun, peki onlara “*terörist*” diyerler nedir, kimdir? İnsan olduklarını kabul etmek isterdik, ama yürüttükleri faaliyet insanın çalışması olabilir mi? İnsan insanın başını kesebilir mi? Kesilen başları elleriyle kaldırıp objektiflere poz verebilir mi? “*Teröristlik*” kavramının olması gerektiği gibi tırnak içinde kullandım. Diyelim, tırnak dışında, gerçekten terörist olarak kabul etsek bile onlara karşı uygulanacak vahşetin böyle olması için nasıl bir neden olabilir? Bununla birlikte “*terörist*” olsalar bile onlar insandır. İnsan hırslı, kinli ve öfkeli, hatta düşman olabilir ve buna göre öldürebilir. Bunun bir izahı vardır, ama kafa kesmenin değil. Kafa kesenler; delirenlerdir, cinnet getirenlerdir. İspanyol faşistlerinin sloganlaştırdıkları “*Yaşasın ölüm*”cülerdir. Burada insanlık yoktur. İnsan olmayan hayvan da değildir.

Kafası kesilenler insandı. İnsan olmanın bir görevi olarak insanın insanca ve özgürce yaşaması için kendileri gibi insan kafasını kesme çılgınlığında ifadesini bulan vahşetin durdurulması için dağlara çıktılar. Oradan özgürlük taşıyorlardı insanlığa. Onlar insanın yapabileceği her zorluğu göğüslemek için hiçbir şey esirgemediler. Hepimiz için insanlık ve tarih için vahşetin boyutunu hesaba katarak, kendilerini bir kutsal davaya adadılar. Onlar büyük insanlardır. “*Küçük adam*” olmaya razı olmuş insanı-insanları gerçek büyük insanlaşma mücadelesine atılmaları için yerleşik düzeni yaşamadılar.

Onların kafaları gövdelerinden adı konulmayan yaratıklar tarafından koparıldı. Onların maruz kaldığı vahşet, gören herkesin duygularını altüst ediyor. Onlara uygulanan vahşetin somutunda insanlığın başına bela olan Türk egemenlik gerçeği daha açık görülüyor.

Gerçekten şimdiye kadar hiçbir söz, hiçbir değerlendirme, hiçbir araştırma, (küçümsemiyorum ama) bu vahşet kadar TC gerçeğini açığa çıkarmamıştır. İnsan bir aynada kendisini görür gibi, bu vahşet fotoğraflarında TC’yi görebiliyor. TC’yi tanımak için daha nelerin olması gerekiyor? Artık tek bir başın kesilmesine gerek yok.

Ve yeter artık!

Kürdün kafası, kurban koyun kesilir gibi kesilmiştir. “*Bana ne, terörist Kürdün kafası kesilmiştir, bunu hak etmiştir*” diyen, dünyanın en aşağılık yaratığı değil mi? Değil deyip de, böyle diyeni hoşgören de bu yaratıktan farklı değil. Kemalist şovenizm amaçlı olan “*ey Türk titre ve kendine gel*” deyimi vardır. Bu Türk titreyecekse, titreyip de kendine gelsin ve görsün kimin için, ne amaçla titrediğini anlasın. Anlamak zorundadır, çünkü insandır. TC’nin gazaba gelen canavar olduğunu, kurbanını sadece Kürt’ten değil Türk’ten de seçtiğini ve bunu bundan sonra daha acımasız yapacağını unutmasın. Unuttuğu şu andan itibaren çok kaybetmeye yol aldığını bilsin.

Kafası kesilen Kürt ne yapmalıdır? Bu manzara karşısında büyük kin duyduğu, duygusal altüst oluşu yaşadığı, bunu tartıştığı kesindir. Eğer hepsi bu olacaksa, o zaman vahşetin boyutunu hiç anlamamıştır, kutsal gördüğü halkına ve gerillasına sahip çıkamamıştır. Fotoğrafların yayınlandığı gün, haydi diyelim ikinci gün binler, onbinler, hatta yüzbinler sokaklara dökülmedi. Ellerde vahşet fotoğrafları kaldırılarak bağırılmadı, bütün dünya ayağa kalkana kadar yapılabilecek her şey yapılmadı. Bu hak kullanılmadı. Bu vahşetin çok aşağısında olan olaylar karşısında Batılı devletler ve kamuoyu günlerce ve aylarca protestolar yaparken, Kürtler için aynı duyarlılığı göstermedi. Bu vahşet örneği, birçok uluslararası insan hakları sözleşmesine imza atmış, hümanist kuruma üye olmuş “*demokratik*” Türkiye tarafından gerçekleştirilmiştir.

Yapılabilecek o kadar çok gösteri biçimi vardır ki, bunu Avrupa’da yaşayan bütün Kürtler biliyor. Bilinen ve yapılması gereken yapılır. Bilen herkes harekete geçseydi, dünyanın gündeminde yeni bir Kürt olayı gelişirdi. Kürdistan sorununun çözümü için verilen mücadelede bir dönüm noktası olabilirdi. En kararlı bir şekilde “*bu kesilen baş benimdir*” bilincine ulaştıktan sonra bir başkasının şöyle yap veya böyle yap demesine gerek yoktur. İyi bir sınav verilmelidir. Bu bir kimlik hakkıdır. Bu hakkı hak etmek gerekir. Başka yol yok. Kayıtsız kalmak, sadece üzülmekle yetinmek anlayışla karşılanacak bir tutum değil.

Bu vahşet emrini veren ve uygulayanlara söylenmesi gerekenler vardır: Siz her şey olduğunuzu ispatlayabilirsiniz belki. Ama ispatlayamayacağınız bir şey var: İnsan olmak. Bu barbarlık ve bu vahşet asla sizi kurtaramaz. 30-40 milyon için 30-40 milyon bıçağınız yoktur. Hepsi körelmiş ya da kırılmıştır. Körelmiş kasaturalarınız kesemiyor. Bu kör kılıçlarınızla milyonların kafalarını uçuramazsınız. Siz eski günlerinizi, içine düştüğünüz sendromundan dolayı rüyalarınızda bile göremezsiniz. Gündüzünüzde ve gecenizde, ayak bastığınız her yerde “*terörist*”lerin dindi-remediğiniz korkusunu yaşıyorsunuz.

Cellatlar ölüdür zaten. Öldürmeyi meslek edinenler, ölüm işiyle geçinenler ölüdür. Yaşama düşmanlığınız bundandır. Çağımızda gerçek anlamda yaşama gücünün tek yolu insan olmaktan geçiyor. Siz aykırısiniz şu yeryüzünde. Yaşamak için öldürüyorsunuz. İnsan olmaktan çıkıyorsunuz. Sizin bu kafa yapınız belki gövdenizin üstünde duruyor ama insanca çalışmıyor. Bu anlamda kafasını kaybeden sizler, aynı zamanda beyinsizsiniz. Daha doğrusu siz her şeyinizi kaybettiniz. Siz öldünüz. Kafası kesilen “*terörist*”lerin kesin kazandığını belgeleyen, sizin uyguladığınız bu vahşettir.

Göreceksiniz, tarih ve insanlar hangi fırtınalara tanık olacaklar.

17 Ocak 1996

Bu bir final

Bugünkü gelişmeler ve olası sonuçlarını değerlendirmek için tarihte örnekler var. Çok uzaklardan bugüne örnekler taşımaya gerek yok. Yakın tarih hafızalarda daha taze. Yakın tarih dediğimiz de, en çok on-yirmi yıl öncesi. Kısa bir tarih yolculuğuna çıkılırsa, bugüne ışık tutan birikimle dönülebilir. Böylece daha bir güvenle bugünkü aşamanın adına final denilebilir.

Onaltı yıl öncesinin Türkiye'si ile onaltı yıl sonrasının Türkiye'si'ne bakıp da bir değerlendirme yapılırsa, gelişmelerin ufkunda nelerin belirdiği görülür. Onaltı yıl önce, bugün varlaştan hiç-

bir şey yoktu. Askerden, baskıdan, işkenceden ve faşist egemenlikten başka hiçbir şey... Bırakalım Kürt, Kürdistan kavramlarını; komünizm, sosyalizm, devrim vb. kavramları telaffuz etmenin bile karşılığı ağır cezalardı. Demokrasiden ve insan haklarından yana olduğunu söyleyen birileri çıksa, kamuoyunda büyük ilgi toparlardı, bazılarınca da kahraman olarak karşılanırdı. Çünkü bu büyük bir cesaret işiydi.

Ama o gün cesaret isteyen işler bugün gerçekleşmiştir. O karanlık dönemde yapılanlar, bugün cesarete ihtiyaç duymuyor. Belki sıradan işler durumunda. Hem o gün yapılanlar bugün de yapılırsa ilerletmeye cevap vermez. İhtiyaç bu değil. Zaten savaşıyan tarafların da yaptığı bu değil, başkadır.

Sorun beklenmeyen gelişmelere hazır olmaktır. Eski Sovyet sistemini göz önüne getirdiğinizde, yine örnek ders olarak bir hayli yararlanabilirsiniz. Yanlış politikalar, halkı yönetim biçimleri on yıllarca bir birikim yaratmıştı. Her şey eskisinden farklı olarak köklü bir yenilenmeyi gerekli kılıyordu. Emperyalist bir sistemi durduran “sosyalist” devletler topluluğu, tıkanan sistemini ya aşacak, ya aşacaktı. Güç düzeyi ne olursa olsun kendini dönüştürmek zorundaydı. Bunu yapmaya çalıştı. Ama büyük yanılgısını büyük yıkılışla ödeyecekti. Nasıl patlamaya hazır olduğunu görememişti. Sonuçta beklemediği bir fırtınaya tutularak alaşağı olmuştu.

Türkiye, Sovyetlerin yıkılışını çok iyi inceleyebilir. Doğru ve akılcı politikalara ulaşarak, daha kötü kaybetmek istemiyorsa, yakın dönem tarihinden dersler çıkarmalıdır. Birincisi; TC en güçlü döneminden, bir avuç öncü gerillanın başlattığı savaşın sonucunda nasıl en zayıf dönemine girdi? İkincisi; PKK neyi görerek ve nasıl savaşılarak finale çıkmayı başardı? Üçüncüsü; “sosyalist” sistem nasıl beklenmedik bir yıkılışı yaşadı? Bu üç sorunun doğru cevaplarını veren bir Türkiye; yıkılmamış, demokratik bir Türkiye olacaktır. Bu, Kürdistan sorununun da çözümü dışında olmayacaktır.

Bu izah edilen bir yaklaşımdır; Türkiye’den bir beklentiye ifade etmiyor, etmemesi gerekiyor. Şimdiki Türkiye, yenilgili gerçeğini kabullenen bir Türkiye değildir. Tersine bu kabullenmemenin ver-

diği büyük kızgınlıkla büyük çılgınlıklardan vazgeçmeyen, sağduyusunu yitiren bir Türkiye'dir.

Bu, bugüne kadarki Türkiye'dir. Asıl bundan sonraki Türkiye'yi seyretmeye hazırlanmak gerek. Bu Erbakan'ın dediği “*karşıda oturarak, kahvemizi içip tiyatroya seyredeceğiz*” türünden bir seyretme olmayacaktır. Bu farklı; Erbakan'ın tiyatrosu ayrı, bizimkisi ayrı.

Kürt ulusal hareketi, '95'le başlayıp '96'yla kesinleşen bir şekilde ikili kazanmaya başlamıştır. Türkiye rejiminin “*ulusal mutabakat*” sağlama gerekçelerinin tümünü kaybetmiş olması, yeni bir durum yaratmıştır. Bunun sanıldığından çok daha fazla ulusal özgürlük hareketine sunduğu avantajlar var. Özel savaşla yapılabilecek ne varsa hepsi yapılmıştır. Aslında kimsenin korkmasına gerek yoktur: “*Acaba ne yapacak, başımıza ne gelecek?*” gibi kabuslar yaşamak ve can telaşına düşmek anlamsızdır. Özel savaş rejiminin yap(a)madığı tek bir şey kalmıştır: Kürdistan'ı coğrafyası ve insanıyla yerin dibine batırmak ya da dümdüz etmek. Türkiye'nin bir intikam savaşına sarıldığı doğru: Ama hangi çağda yaşıyoruz? Karamsarlık üretebilecek zemin ortadan kaldırılmıştır; umut hem maneviyatta, hem de maddiyatta boy vermiştir. Özel savaş canavarı en ağır darbeleri almıştır. Kükrüyor. Kükredikçe, gazaba geldikçe kayalıklardan taşlar kopuyor, insanlar düşüyor ama yutma eylemine güç yetiremiyor.

En güçlü döneminden en zayıf dönemine giren bir Türkiye gerçeği, karşı güç (Kürdistan özgürlük hareketi) tarafından sıfırdan başlamak üzere oniki yılda yaratılmıştır. Bu duruma getirilen Türkiye'nin kazandırıcı potansiyeli kalmamıştır. Buna karşılık özgürlük hareketi de kazanmak için ihtiyaç duyduğu bütün birikimleri yakalamış durumda.

İşte final dediğimiz gelişme budur. Bundan sonraki mücadele bu noktada yükselecek değerlendirmesi gerçekçidir. İster askeri, ister siyasi cephelerde olsun, yoğunlaşacak savaş finale göre düzenlenmek zorundadır. Türk özel savaş politikasında birlikçi yaklaşım kalmamıştır. Bütün kurumlar, politikacılar aynı yaklaşı-

mı benimsemiyorlar. Kürdistan sorununun çözümünü farklı farklı düşünüyorlar. Özellikle şiddet yanlılarından kopuşlar artıyor. İm-hada ısrar eden eğilim güçlü durumdadır, ama yüksek sesli olmasa da bu eğilime muhalif olan kesimler de güç kazanıyorlar. Şiddetten umudunu kesen eğilim güç kazandıkça, şiddetçi eğilim güç kaybedecektir. Bu çatışmalı bir sürece dönüşecektir. Güçlükonak katliamının PKK üzerine atılamaması, erkenden Avrasya feribotu olayıyla gündemden düşürülmesi Türkiye yönetimi arasındaki parçalanmışlıkla yakından ilgilidir. Şiddetle değil de, bunun dışındaki yöntemlerle PKK'yi tasfiye etmeyi hesaplayanlara göre, Güçlükonak katliamı Türkiye'nin lehinde değildir. Aslında yanılmıyorlar da. Bu katliam çok riskli bir provokasyondur. Türkiye'yi deşifre etti; bundan sonra bu yönlü komplolara başvurmasının önünü kesti. Şiddet yanlılarının beceriksizliklerini, dezavantajlarını ortaya serdi.

Bir yol ayrımına da gelindiğinde hemfikir olmak gerekiyor. Kürdistan sorununun dünyanın etkili güçlerinin de gündeminde ağırlık kazandığı gözönüne getirilirse, '96 yılı sürece bambaşka içerik ve heyecan kazandırabilir. Tarihin beklenmeyen altüst oluşlara tanık olması için koşullar yeterli bir olgunluktadır. Türk devletinden başka kimse bu savaşın devam etmesinden yana değildir. Siyasi eğilim öne çıkmaya çalıştığında, imhacı eğilim komplolara başvuracaktır. Sonuçta, özel savaş Türkiyesi sadece dışarıya karşı savaşmayacak, aynı zamanda kendi içinde çatışmalı bir süreci yaşayacaktır. Bu rejimi oldukça zorlayacak bir durumdur. Devrimci savaş karşısında her zamandan daha fazla taktik hatalar yapmaya açık olacaktır. Bir final süreci yaşandığından dolayı olabilecek bazı ciddi taktiksel hatalar, sahibinin büyük yenilgisi için yeterli neden olabilecektir.

Zaten bundan sonraki sürecin bir özelliği, savaşırken taktik hataların en aza indirilmesinin kaçınılmazlığıdır. Bütün final mücadelelerinde olması gereken de budur.

Kürt çocuklarında birliği görmek

Yazmaya başlamak üzereydim ki, MED-tv'deki Jiyana Gel programında küçük bir çocuğın onbini aşkın insan topluluğuna hitaben okuduğu şiir benim de dikkatimi çekti. İçten sesiyle etkileyiciydi. Şiirinde Kürt halkının mücadele içinde yarattığı kazanımları aktarıyordu. Coşkulu alkışlar eşlik ediyordu. Orada işte bir ulusal birlik vardı. Zaten başka bir Kürt *“kim Kürdün bir araya gelemeceğini söylüyor? (Kalabalığı işaret ederek) İşte birlik”* diyordu. Böyle bir tablodan Kürt olan heyecanlanır, gururlanır, sahiplenir hakkı olarak. Neden olmasın ki. Her Kürdün hayalinde beslenen Kürdün bu coşkulu birliğidir.

Tabii ki heyecanlanmak, coşmak, sevinmek yetmiyor. Bizzat bu ruhu yaşamadan, bu gelişmenin yaratımında yer almadan, ne değişen Kürt insanını, ne de onun kazanımlarını anlamak mümkün değildir. Bu çok zorlu ve amansız günlerde bir sınavı yaşıyoruz. Bütün gücümüzle yüklenip bu sınavı aşmazsak, bunun başarısı için birlikte hareket etmezsek, bu sınavda çakılıp kalmamız için uğraşan güçler başaracaktır. Şakası hiç yok bu dönemin. Sonuna kadar her şeyi ya ciddiye alıp kazanacağız, ya da yaşayabilirsek bunun hayalini kuracağız. Neden buna ihtiyaç duyduğumuz çok açık. Biliriz hepimiz. Biliriz de neden bu bilinene göre davranmayız? Sorun burada düğümleniyor ya zaten.

Türk özel savaş devletinin yaptıklarına bakmak, bir Kürdün nasıl düşünmesi ve ne yapması gerektiğini bilmek için yeterli. Özel savaş cephesinde Kürtlerin imhası konusunda yoğunlaşıldığı kadar, Kürtler buna karşı yaşama savaşı için yoğunlaşmıyor. Dünyada Kürtler ciddiye alındığı kadar, Kürtler kendilerini ciddiye almıyorlar. Dışarda Kürtlerin kazanacağına olan inanç kadar, Kürtler kazanacaklarına inanmıyorlar.

Bu şaşırtıcı değildir. Anlaşılmalı ve tanımlanmalıdır. Kendini iyi tanımak, beklentilerini gerçekçi kılmak demektir. Tarihimiz boyunca halk olarak üzerimizde ayrımcılık yapıldı. Buna zorla alıştırdık, zamanla gönüllü alışanlar olduk. Zorla parçalandık, sonra

Kürt çocuklarında birliği görmek

Yazmaya başlamak üzereydim ki, MED-tv'deki Jiyana Gel programında küçük bir çocuğın onbini aşkın insan topluluğuna hitaben okuduğu şiir benim de dikkatimi çekti. İçten sesiyle etkileyiciydi. Şiirinde Kürt halkının mücadele içinde yarattığı kazanımları aktarıyordu. Coşkulu alkışlar eşlik ediyordu. Orada işte bir ulusal birlik vardı. Zaten başka bir Kürt *“kim Kürdün bir araya gelemeceğini söylüyor? (Kalabalığı işaret ederek) İşte birlik”* diyordu. Böyle bir tablodan Kürt olan heyecanlanır, gururlanır, sahiplenir hakkı olarak. Neden olmasın ki. Her Kürdün hayalinde beslenen Kürdün bu coşkulu birliğidir.

Tabii ki heyecanlanmak, coşmak, sevinmek yetmiyor. Bizzat bu ruhu yaşamadan, bu gelişmenin yaratımında yer almadan, ne değişen Kürt insanını, ne de onun kazanımlarını anlamak mümkün değildir. Bu çok zorlu ve amansız günlerde bir sınavı yaşıyoruz. Bütün gücümüzle yüklenip bu sınavı aşmazsak, bunun başarısı için birlikte hareket etmezsek, bu sınavda çakılıp kalmamız için uğraşan güçler başaracaktır. Şakası hiç yok bu dönemin. Sonuna kadar her şeyi ya ciddiye alıp kazanacağız, ya da yaşayabilirsek bunun hayalini kuracağız. Neden buna ihtiyaç duyduğumuz çok açık. Biliriz hepimiz. Biliriz de neden bu bilinene göre davranmayız? Sorun burada düğümleniyor ya zaten.

Türk özel savaş devletinin yaptıklarına bakmak, bir Kürdün nasıl düşünmesi ve ne yapması gerektiğini bilmek için yeterli. Özel savaş cephesinde Kürtlerin imhası konusunda yoğunlaşıldığı kadar, Kürtler buna karşı yaşama savaşı için yoğunlaşmıyor. Dünyada Kürtler ciddiye alındığı kadar, Kürtler kendilerini ciddiye almıyorlar. Dışarda Kürtlerin kazanacağına olan inanç kadar, Kürtler kazanacaklarına inanmıyorlar.

Bu şaşırtıcı değildir. Anlaşılmalı ve tanımlanmalıdır. Kendini iyi tanımak, beklentilerini gerçekçi kılmak demektir. Tarihimiz boyunca halk olarak üzerimizde ayrımcılık yapıldı. Buna zorla alıştırdık, zamanla gönüllü alışanlar olduk. Zorla parçalandık, sonra

kaderimiz diye kanıksadık. Bugün üzerimizde etkili olan bütün kötü özelliklere, eski alışkanlıklara baktığımızda hepsinin dış ege-men güçler tarafından benimsetildiğini görebiliriz. Maddi ve ma-nevi olarak böyle kaybettik kendi Kürt kimliğimizi.

Bugünkü koşullar geçmişle karşılaştırılamayacak kadar farklı. Kimliğimizi kabul ediyor, ettirmeye çalışıyor ve bunun için müca-dele ediyoruz. Kazanımlarımız büyük ve anlamlı. Bir araya gel-mek, ulusal birlikte bütünleşmek, bütün bireysel ve grupsal güçle-rimizi birleştirmek için zemin ve imkanlar var. İşte bugün elimiz-den ne geliyorsa, ne kadar düşünebiliyorsak, her şeyi Kürtlerin mücadele birliği için seferber etmek durumundayız.

Her Kürdün sorunu aynı. Aynı yerden kaynaklanıyor, aynı bi-çimde çözülebilir. Herkesin amacı da farklı değildir. Bir Kürdün kazanımı diğer Kürdün kaybı değil. Tersine bir Kürdün kazanımı diğer Kürdün kazanımıdır. Kürtlerin hareket zemini budur. Diğer zeminler Kürtlere ait değildir. Kaybettiren ve bu yönüyle Kürtle-rin birliğini istemeyen, bu konuda hep engeller çıkaran güçlerin hazırladığı zeminlerdir. Hiç istemediğimiz zeminlerde politika yapmamız, tavır sahibi olmamız ne kadar ulusal sorumlulukla bağdaşabilir?

Amacımızda netlik varsa, anlaşmazlık ve uyuşmazlık sorunu-muzun olmaması gerekiyordu. Ama oluyor. Ulusal birlikte hiç de küçümsenmeyecek bir mesafe aldığımızı görüyoruz. Bu yeterli de-ğil. Bütün Kürtler neden bir araya gelmiyor? Ayrı gruplar halinde örgütlenmek doğal. Herkesin aynı çatı altında bir araya gelmesine gerek yok. Ama bütün grupların, örgütlerin aynı cephede buluşma-ları, ortak hedeflere yürümeleri şart. Yaşam ve düşüncedeki farklı-lıkları ulusal birleşmenin önünde engel yapmak değil; renklerin birliği, çeşitliliği daha heyecan verici ve kapsayıcıdır.

Bu konuda zaafılar vardır. Bu yetmezlikler zaman zaman öne çıkmakta, zıtlaşmakta, gerginlik yaratmakadır. Bu tür durumlarda doğru tavrın sahibi olmak önemli ve gereklidir. Şartlanmak, önyar-gılı davranmak için aslında hiçbir engel yok. *“Sizin bu tavrınız, bu politikanız yanlış”, “haklı olan biziz”, “siz böyle yaptığınız için,*

biz de öyle yapacağız, kabul etmeyeceğiz” ve buna benzer yaklaşımlar kimi zamanlarda Kürtler arası gerginliklere yol açıyor. Halbuki bu tür yaklaşım ve anlayışlar çoktan aşılmış olmalıydı. Ulusal özgürlük ve ulusal kimlik mücadelemizin yarattığı bu gelişme aşamasında tartışacaklarımız bu tür sorunlar olursa, bundan sonraki ulusal inşayı nasıl başaracağız sorusu çıkar karşımıza? Sonra “neden bir araya gelemedik” şikayetine kimin ne hakkı olabilir?

Aslında hiçbir halkta Kürtler kadar birikmiş sevgi, birlik ve kardeşlik duyguları, bilinen nedenlerden dolayı yoktur. Bu yönlü özgürce kendini ifade edememiştir. Sevgiye, birliğe ve kardeşliğe samsamıştır. İddia ediyorum ki, birbirlerini sevmeye de hazırlar. Fakat bunun ifadesi önünde engel teşkil eden tutumlar var. Bu tutumlar Kürt gruplarını birbirlerine karşı mesafeli tutuyor, önyargılar oluşturuyor, gergin tutuyor. Kendi halkının ulusal özgürlüğünü, kimliğini, çıkarını savunan her Kürt bir an için düşünsün: Hangi örgütün politik görüşleri savunulursa savunulsun, diğer bir Kürtle birlikte sohbet etmek, güzel güzel tartışmak, hareket etmek için engelleyici hiçbir neden yoktur. Neden bütün zamanlar, aynı çevrelerde bulunan insanlar arasında değerlendirilsin? Yine aynı politik görüşler, ideolojiler olsun; bir araya gelip kaynaşmak için bunlar engel olmamalıdır. Kaldı ki, biz Kürtlerin böyle bir kaynaşmaya çok ihtiyacı vardır.

Tabii ki, hayalci de olmamak gerekiyor. Düşündüklerimizin, istediklerimizin gerçekleşmesi önündeki engellere karşı bir çabamız da olmak zorunda. Bu engellerin ideolojik-politik yanlarını araştırarak doğru tutumun sahibi olursak çok muhtaç olduğumuz büyük ulusal birliği başarmamız zor olmayacaktır. Bizim ölçümüz, Kürt ulusunun çıkarları neyi gerektiriyor; bunun mücadelesi ve savunması neyi dayatıyor; hangi politik tutum ulusal davayı temsil gücünü gösteriyor; geliştiren ve başaran kim, gerileten ve başarmayan kim konularında olmalıdır. Bizim için önemli olan bundan başkası değil. Tutumumuzun şu veya bu örgüte göre olmasının kabul edilebilir hiçbir gerekçesi yoktur. “*Şu örgüt yaparsa doğru, diğeri yaparsa yanlış*” demek ya da bu anlama getirmek fanatikçe bir tutumun da

gerisinde olur. Kaldı ki, doğru ile yanlış, başarılı ile başarısız görmek zor değildir. Yaşanan bir mücadele pratiğın ve bu pratiğın kazanımları ortadadır.

Birlik önündeki her çabanın ve tutumun mahkum edilmesi, her Kürdün ulusal sorumluluğudur. İşler ancak ulusal sorumlulukla halledilebilir. Süreç özellikleriyle her Kürt bireyine böyle bir görev yüklüyor. Birey ve örgüt kaygıları, dışardan geliştirilen oyun ve provokasyonları durdurmaya yetmez. Bu tür süreçler kendi içinde çok ciddi tehlikeler taşımaktadır. Emperyalizmi ve Türk sömürgeciliğini çok iyi biliriz. Kürdü birbirine karşı kullanma konusunda oldukça yaşanmış bir tecrübe vardır. Kürdistan sorununun halkımızın lehinde bir çözüme gitmemesi için türlü türlü oyunlar hazırdır. Bu oyunları en çok ulusal birlik durdurabilir.

Bütün Kürt çocukları kimliklerini telaffuz ediyor, “*Bijê Kurdistan*” diyor, zafer işaretini yapıyorlar, en temiz saf duygularıyla. Çocuklar kendi paylarına ulusal birliği çoktan başarmışlar. Büyükler çocukları örnek alırsa, daha da büyümezler mi?

14 Şubat 1996

Rekor sözcük ‘birlik’ ve ‘birbirinize güvenin’

Bazı sözler, bazı açıklamalar vardır. Kimi zaman insana çok sıradan gibi gelir. Belki bu doğaldır. Çünkü günlük olarak duyarsın bu tür sözleri. Çevrenden, arkadaşından, yakınından sıkça dinlersin. Bir tekrarı işitir kulakların. Kimi zaman ise aynı söz ve açıklamalar çok anlam yüklü gelir sana. Bu ses yerinde çıkmıştır ve gereklerini dayatmıştır.

Şubat’ın 17-18. günlerinde Kürdistan Gazeteciler Birliği’nin kuruluş toplantısında gazeteciler arasında yetmiş yaşa yaklaştığını söyleyen ak saçlı yurtseverin konuşmasını dinleyecektiniz. Bizden biriydi. “*Ben sizim*” diyordu zaten. Belki diğerlerimizde olmadığı kadar coşkulu, heyecanlı ve umutluydu. Çok yaşadığı, çok gördüğü sözlerinden ve yüz ifadelerinden belliydi. “*Her taşın altında*

Kürt kanı var” derken, yüzünde bütün acıları birikiyordu. Ve “*ben-de Kürdistan sevgisi var*” sözleriyle, bundan ne kadar gurur duyduğunu yansıtıyor ve diğerlerimize de yaşıtıyordu. Bizlerden istediğini de bir anahtar deyimle özetliyordu: “*Birbirinize güvenin!*” Doğal olarak büyük alkışlar...

İşte bu söz o gün çok anlamlıydı. Sıradan değildi. Tekrarı çağrıştırmıyordu. Daha da önemlisi, boşuna veya gelişigüzel söylenmemiştir. Tam yeriye ve bir çağrıydı.

Bu değerli yurtsever, sayın Yaşar Kaya’nın konuşmasında belirttiği gibi “*arşivi ve belleği yok edilen bir halkın*”, açığa çıkan bir parçasıydı.

Çok önemli bir tablo vardı toplantıda. Gençler “*yaşlı*”lardan etkilenirken, “*yaşlı*”lar da gençlerden etkileniyordu. Eleştiriler ve yetersiz değerlendirmeler de vardı. Fakat karşılıklı etkilenim ege-men çıktı ve Kürtlerin birleşmek için her an ve her zaman nedenleri de olduğu görüldü. Birbirini anlamak, güvenmek, yakınlaşmak bizim bir ihtiyacımız. Başka halklarda olmayan bazı olay ve olgular bizim için tam bir sorun. Çözmenin zamanı da bugün. Önyargısız değerlendirme gücüne ve perspektifine sahip olarak anlayışlı olmak, ayrımsız düşünmek kazandırır. Birlik sorununa yaklaşıırken, hangi siyasal görüşten olursak olalım, hareket noktamız çatışan değil birleşen yönümüz olmalıdır. Çatışmayandan yola çıkarak çatışan yandaki çatışmayı çözmek mümkün.

Kürtler zaten bölündü. Bir de biz kendimizi bölmeyeceğiz. Üzerimizde oynanan büyük bölücülük, parçalayıcılık oyununu halkın büyük birliğiyle boşa çıkardığımız gün, bizim kesin kazandığımız gündür. Gazeteciler Birliği toplantısında bunun örnekleri sergilendi. Hep “*birlik*”ten konuşuldu. İki günlük toplantının rekor sözcüğü “*birlik*”ti.

Davetlilerin hepsi gelmemekle birlikte, Girişim Komitesi’nin beklediğinin üstünde gazeteci bir araya gelmişti. Bir araya gelişin nedenleri ikiye. Birisi gazetecilikken, ikincisi ülke ve halk gerçekliğimiz, bunun mutlaka duyulması gereken sorumluluğuydu. Bu bizim ortak noktamız ve avantajımızdı. Hemen hemen tüzük

maddelerinin tümü tartışıldı. Kuşkusuz daha iyisinin yakalanması içindi. Ama tartışılmayan ve bunun yanısıra ayakta alkışlanan *“Kürdistan Gazeteciler Birliği, ülke dışında oluşturulmuş bir kurum olsa bile, ana hedefi ülkeye dönüştür. Kürdistan halkının ulusal ve toplumsal mücadelesinin gelişimine paralel olarak da kurumlaşmasını ülkeye taşımanın hazırlığını yapar. Birlik kendini ülkeye dönüş için her zaman hazır ve mecbur hisseder”* şeklinde ifade edilen tüzük maddesi vardı.

Bu, bizim için bir ölçü ve gazetecilik mesleğimizin yanında ortak siyasal yanımız. Ülkemezi ve halkımıza kazandıran her adım hepimizindir. Sahip çıkmak da görevimizdir.

Demek ki, sıra geliyor başarmaya. Geçmişe dönüp takılacağımız bir engel yok. İsteme bağlıdır. İstem de olduğuna göre, ne duruyoruz demeye bile hem gerek yok, hem de fırsat.

Kürdistan böyle gerçek olur. Gazeteciler Birliği’ni bu inşanın bir parçası olarak düşünmek yerindedir. Kürdistan tarihinde ilk defa bir Kürdistan Gazeteciler Birliği kuruluyor. Bir *“ilk”* tir. *“İlk”* lerin tarihteki yeri başkadır ve anlamlıdır. Hele bir de henüz toplumsal özgürlük ve kurtuluş mücadelesini veren Kürdistan gibi bir ülkenin tarihinde gerçekleşiyorsa, bu çok daha büyük anlamlıdır. Yıllar sonra da bu çok daha yerini bulacak ve anlaşılacaktır.

Başta Yönetim Kurulu olmak üzere, birliğin bütün üyeleri, bir anlamda Kürdistan tarihi için çalışacaklarına dair imza verdiler. Sorumluluğu ciddidir. Tarih yapıcı olma imkanı her zaman bulunmaz. Görevlerin ağırlığını hissederek, yerine getirmenin duyarlılığını taşıyanlar yıllar, onyıllar sonra bugün daha farklı duygularla bakarlar. Bunun bir muhasebesini yaparlar. Yaptıklarıyla ve yapmadıklarıyla kendilerini bir yerlere koyarlar. Tabii bir daha bugün o güne gitmez ya da o gün bugüne geri dönmez.

Öyleyse daha bugünden o günü düşünme gücüne ulaşarak Birliğin çalışmalarına değer biçmek gerekiyor. Bu geniş perspektiften bakıldığı zaman, Birlik yöneticilelerinin ve üyelerinin sıradan yaklaşma hakkı yok. *“Bir birlik daha kurduk, oldu bitti”* demek olmaz. *“Neden bu birliği kurduk, neler yapacağımızı kararlaştırdık”*

sorusuna cevabımız pratik olmalıdır. Bu Birliğin başarı gerekçeleri ve zemini geniştir. Ülkemizin ve halkımızın da ihtiyacı büyüktür. Hangi dönemde kurulduğumuz ve hangi işleve sahip olduğumuz iyi kavranırsa, sonuç başarıdan başka bir şey olmaz.

Kürdistan Gazeteciler Birliği'nin en dikkate alınması gereken bir yanı, ulusal birlik motifini başarmış olmasıdır. Seçilen yönetimin bileşimine bakıldığı zaman bunu görmek mümkün. Değişik çevrelerden gelen gazeteciler şahsında Kürt gazetelerinin birliği söz konusu oldu. Bu bir örnektir veya olması gerekendir. Halkımızın bir istemine cevap oluşturan bir adım atıldı. Başarılı olmada iddialı kılan bir temel neden de budur.

Halkızın ve onun ulusal özgürlük mücadelesinin en temel sorunlarından biri, yaşadığı gerçeklerin duyurulamamış ya da duyulmamış olmasıdır. Gazetecilikte gerçeklerin sesi olmak kutsal bir ilkedir. Bu sesin birleşmesinin temel adımı atıldı. Bunun iyi örgütlenmesi, güçlü kurumlaştırılması durumunda Türk özel savaş rejiminin imha politikası önünde ciddi bir barikat kurabilir. En azından Kürdistan'da Türk devleti tarafından yürütülen kirli savaşı bütün çirkinliğiyle uluslararası sahada teşhir edebilir.

Birlik Kürt uluslaşma sürecinde tarihi bir adım olurken, dünya medyası karşısında da bir muhatap Kürt medyası işlevini görecektir. Ülkemizdeki olayların ve gelişmelerin haber kaynağı olacaktır. Kısacası, Kürt Gazeteciler Birliği, bu önemli işlevinden dolayı, sadece gazetecileri değil, bütün Kürt ulusunu ilgilendiren bir oluşumdur. Desteklenmesi bir görevdir.

6 Mart 1996

Yürekteki fırtına dışarıda eserse

Kürdistan'da yüzyıllar sonra, tarih eskinin tam tersini yazıyor. Karamsarlık yerine, umut büyüyor. Ölü anıtı yüzler yerine, artık gülümseyen yüzler de renk renk çiçekler açıyor. Kürdistan ağlamıyor. Eskinin kapkaranlık coğrafyasında güneş batmıyor. Dağlar

gündüz ve geceleri yalnız geçirmiyor. İnsanlar ayrı yollara düşüp bilinmeyen yerlere yürümüyor. Kürtlerin yaşadığı topraklarda sarı-kırmızı-yeşil bayrak göklere yükselmeye başlıyor. Yeni bir tarih, Kürtlerin özgür insanlık tarihi tamamlanmaya doğru ilerliyor.

Bize ait olan; kanımızın, canımızın, alınterimizin hakkı olan bu tarihi sırtında taşıyan bir kesim de bizim kadınlarımız. Hani, son on-yirmi yıla kadar köle erkeğin kölesi olan o kadınlarımız.

İki gün sonra bütün kadınların günü olan 8 Mart. Bugün onların günü. Sahip çıkıyorlar haklarına. Onlar kazandılar bugünü. Bugünü kazandıkları gibi korumadıkları için tekrar kaybettiler. Egemen erkek anlayışı, bu kez onları daha “*modernce*” köleleştirdi. Ama erkek egemenliğine karşı savaşım devam edegeldi, bugünün 8 Mart’ına kutlu olsun bu 8 Mart da.

Geçenlerde YAJK’lı (Kürdistan Özgür Kadın Birliği) bazı arkadaşlarla karşılaştık; yoğunlaşıyorlardı. Bu 8 Mart’ı en güzel bir biçimde nasıl kutlayacaklarının hazırlığını yapıyorlardı. Zaman vardı. Epey sohpet ettik, tartıştık. Hepsinin kadın özgürlüğüne ilişkin söyleyecekleri vardı. Biri diğerinden daha kararlıydı. Kendilerinden emindiler. Başarmak onlar için yaşamın her sahasında en kutusal kavramdır.

Öyle kolay değil özgürlük. Mücadelesi müthiş çetindir. Dünyanın en zor işidir. Onun için, dünyanın en üstün yaşamıdır ya “*özgürleşmek istiyorum*” diyen milyonlar, kadın ve erkekler var. Ama bu milyonların ne kadarı yaşamını özgürlüğün kazanılmasına adanmıştır? Her şeyden daha çok “*sevdikleri*” özgürlükten ne kadar kaçmıyor? Bu soruların cevapları irdelendiğinde, belki de beklediğinizin çok çok üstünde şaşırtıcı bir tablo ile karşılaşacaksınız. Herhalde kime, “*özgürleşmek istemiyorsun ya da korkuyorsun*” diye sorduğunuzda alacağınız cevap, “*ne demek, özgürlük en çok istediğimiz bir yaşam biçimidir*” şeklinde olacaktır.

Özgürlük, her şeyden önce, insani hiçbir gelişmenin kalmadığı ya da insanın insan olmaktan çıkarıldığı, bunalımlı bir toplumsal gelenekten insanın kendisini kurtarması ve kazanmasıdır. Toplumsal gerici gelenekler insanı fethetmeye görsün, bundan uzaklaşmak

için en büyük riskin göze alınması zorunlu olur. Tek başına kalmaya, dünyanın yükünü sırtlamaya, kendi yaşamını kendine dayandırmaya hazır olacaksın. Özgürlük kendin için ve toplum için ihtiyaç duyulan her türlü sosyal gelişmenin, senin öz mücadelenle kazanıldığı yaşam demektir. Senin hiçbir dış etki altında kalmadan bağımsızca düşünebildiğin, caydırıcı hiçbir engel tanımadan eylem sahibi olduğun bir olaydır.

Özgürlüğü biraz kavrayan herkes, ona ulaşmanın zorunluluğunu ve zorluğunu tartışmasız kabul eder. Hangi koşullarda hedeflediğin çoktan daha çok önemli ve belirleyicidir. Ancak bu durumun bilincinde olunursa, soruna yaklaşımın gerçekliği ortaya çıkar. Bir de var olan bu koşulların insanın beyninde ve ruhunda hükmedici bir rol oynadığı göz önüne getirilirse, çözüm gücü olabilmenin nasıl bir yaman savaşçılık gerektiği kendiliğinden anlaşılır.

Kadın sorun ya da özgürlüğü, bugün veya son yüzyıllarda ortaya çıkmadı. Dolayısıyla hem tarihsel, hem güncel sık bağları vardır. Bin yılların gelenekleri çok katı ve çirkin alışkanlıklar yaratmıştır. Taş gibi bir statüko oluşmuştur. Ve sen de, bu taşın bir parçası durumunda bulunuyorsan, kendini nasıl eritip özgürlüğe akıttacaksın? Yine çok iyi bilmeli ve unutmamalısın ki, bu özgürlük erimesini başarmadığın sürece, söylemin ve istemin ne olursa olsun, taşın bir parçası olduğunu kanıtlayamazsın. Yani şakası yok bu işin. Bu başka hiçbir işe benzemez. Kendin bir “*var*” ederek, özgürlük maratonuna başlayacaksın. Henüz “*yok*”ken özgürlük iddiasında bulunmak fazla anlamlı olmaz.

Yani işler çok zor, ciddi ve kapsamlıdır. Söz konusu olan Kürt kadını ise, bu, birkaç kat daha geçerli bir özelliğe sahiptir. Geleneklerin tutulacak yanı yok. Erkekler köleleştirildiği kadar (gücü yettiği için) kadını ikinci bir kez köleleştiren erkeklerdir. Anlayacağınız ya da anlayacağımız, Kürt kadınının lehinde olan tarihsel ve geleneksel hiçbir mirası yok. Ve var olan her şey onun özgürlüğüne karşı savaşım halindedir.

Bunları belirtmek, karamsarlık ve güvensizlik anlamına gelmez. Erkeğin de sorun olduğu ya da kadın sorunun aynı zamanda bir er-

kek sorunu olduğu bir dünyada, yani Kürdistan'da yaşıyoruz. Gerçeğin kendisi böyledir, ama bu korkutmamalıdır. Bu korku cesaretsizlik yaratmamalıdır. Eğer kadın sorununa yaklaşımda korku ve cesaretsizlik yer edinmişse, bu yaklaşımdan çözüm beklemek, sadece bir hayal kırıklığı yaratır.

Ortam, çevre ve kişilikler radikal söylem ve pratiğe hazır değil diye düşünerek, hep temkinli yaklaşmak, yanlış eğilim ve sapmalar gelişebilir anlayışıyla korkmak doğru değildir. Bir atılıma kesin ihtiyaç vardır. Daha erken değil, tersine çok değerli olan zaman geçiyor bile. Hemen bugün gerekli. Bugün değilse yarın; yarın değilse bir sonraki gün. Yani hiçbir şekilde ertelenecek bir durum yok ortada.

Tartıştığımız bayan arakadaşlarda böyle bir yanılgının izleri vardı. Pratikleri, düşüncelerinde tasarladıklarını karşılamıyor. Bu konudaki birikimlerinin radikal bölümünü (şimdilik) saklamalarına gerek yok. Kürdistan'daki ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin gelişim seyri bir ölçü alınmalıdır. Bu mücadelenin karakterinde çözüm geliyor. Bundan geri kalmak, çözüm yerine çözümsüzlüktür.

Kürt kadınının mücadelesi fırtınalı geçmek zorunda. Bir kere özgürlüğün ucu yakalanmıştır. Sorunu, köleliği erkek köleliği düzeyine çıkarıp eşitleşmek değil. Erkeğin kendisi de çirkindir. Çirkinliklerden çirkinlik beğenilmez. Kürt kadını bunu kendine yakıştırmaz.

13 Mart 1996

Genç yeniye doymak bilmez

Kürdistan'da genç olmak ya da ülke dışında Kürt genci olmak: Böyle bir konumun yüklediği sorumluluklar var. Düşüncede, duyguda ve davranışta sadece değişik değil, bambaşka olmak, Kürt genci için temel bir özelliktir.

Bunun nedenleri sıralanmakla bitmez. Fakat çok önemli ve be-

lirleyici nedenlerin açılması yerinde ve gerekli bir değerlendirmedir.

Gençlik mücadelesi için sayısal bir sorun yok. Yürüyüş, gece vb. etkinliklerde çoğunluğu oluşturan gençliktir. (Bu arada hatırlatayım: Gençlikten sadece erkekler anlaşılmasın, genç kızlar da var. Kaldı ki 8 Mart günleridir, kadın-erkek eşitliğinden ve özgürlüğünden bahsediliyor; erkek egemenliğini tabii ki reddedeceğiz. Erkek olduğu kadar kadına da yer olacaktır.) Bu hatırlatma amaçlı parantezi kapattıktan sonra devam edelim: Gençliğin nicelik sorunu olmadığını söyledik. Kürdistan devriminin bu bakımdan nüfus sıkıntısı yok zaten. Bu durum o kadar belirleyici de değil. Nitel gelişme, yeni kişilik ve yaşam problemleri 'var'dan da öte ağırdır.

Bugün ülkesi için yaşayan, hiçbir fedakarlıktan çekinmeyen, cesaretle sınır tanımayan Kürt gençleri az değil ve hepimizin de böyle tanıdığı gençler de var. Ama dedik ya, Kürt genci olmak bambaşka olmaktır. Kürt gencinin bu ölçülere ulaşma sorunu ve görevi vardır. Bu ölçülerin alışılmışın dışında olması şart. Kürdistan gerçekliği olağanüstü özellikler taşıyorsa, bunun mücadelecisi kişiliğinin de olağanüstü güç kazanması zorunlu.

Bugün Kürdistan toplumunun en mücadelecisi kesimini gençler oluşturmalıdır. Bilinen ve çokça tekrarlanan kalıpla bir tanımlamaya gidilmemelidir. Soruna, gençlik dinamiktir, enerjiktir deyip bakmamak gerekir. Bu çok genel bir yaklaşımdır. Geniş ufuklu bir perspektif değildir. Olağan koşullar için yeterli olan ölçülerin olağanüstü koşullara cevap veremeyeceği unutulmamalıdır. Bu nedenle her anı mücadele içinde geçirmek şarttır. Kürt genci için her şeyin önünde gelen, bu yaşam biçimidir. Sömürgeci ve emperyalist metropoller, özellikle de gençlik için her adım başı bir tuzaktır. Vurup kırmaktan bahsetmiyoruz. En kolayı budur. Bununla her şey tamamlanmaz. Örneğin bir cesaretli genci her türlü eyleme kaldırılabirsin, hareketlendirebilirsin. Eğer bir genci hep bunun için düşünürsen, bir yere kadar gidebilirsin. Daha ilerisine adım atamazsın. Öğrenmeye ve yeniye açık olan genç, bu konuda doyuma ulaştıktan sonra daha başka eğilimlere yönelir. Duy-

guda, yaşamda yeni arayışlara ilgi duyar. Aradığını bulamazsa, durgunlaşır ve mevcut olana teslim olur. Dolayısıyla gençlik özelliklerini yitirir.

Egemen burjuvazi, dünyanın her yerinde toplumun en dikkate aldığı kesimi gençliktir. Çok çeşitli yöntemlerle gençliğin sistem dışına çıkmasını engellemeye çalışır. Yine sistem içinde erimesi için elinden gelen her şeyi yaparak, aslında çok büyük tavizler vererek, onun özgürlük istemini dikkate alarak kendi aleyhinde bir arayışa girmesi önünde barikatlar kurar. Öyle ki, gençliğin düşünmesini durdurmak için ne gerekiyorsa, onu yapar. Tabii sömürgeci ve emperyalist metropollerde hakim kılınan yaşam biçimi kendiliğinden gelişen bir arabesk yaşam olarak değerlendirilirse, bu, çok ciddi bir yanılgı olur. Bir olay, onun sonuçlarına göre değerlendirilmesi yeterli değil. Olayın nedenleri ve bağlantıları, sonucunun bütün yönleriyle sağlıklı değerlendirilmesinde gereklidir. Görüntü, yani gözler önünde olan her şey yanıltıcıdır, aslının maskesidir. Bunun arka perdesi açılmadan, her taraftan hücum eden görüntünün etkisinden kurtulunamaz. Oldukça önemsenmesi gereken bir husus şudur: Bir ortamda insanın düşünmesini ve arayışını engelleyecek koşullar oluşturulmuş ve çeşitli araçlarla örgütlendirilmişse, orada bireyin birey olması beklenemez. Çünkü bu ortamın tablosu, ilk etapta hatırlanacak ne varsa hepsini barındırıyor. Ve mutlaka görülmesi gereken ise, bu tablonun çok ince yöntemlerle çekici kılınması ve ulaşılmaz bir yerde asılmış olmasıdır. Bu tablonun hemen her noktası, altındaki insanın zayıflıklarına hitap etmesidir. Bu durumda insanın kendini gereksiz ve düşüncesiz hissetmesi için çok neden doğmuş oluyor. İçinde yaşadığı boşluğu hemen doldurmak, her zayıf insanın duyduğu ihtiyaçtır. Egemen durumdaki güçlüler, böyle bir boşluğun yaratıcılarıdır. Yarattıkları boşluğu doldurmanın araç ve arayışlarını da kendi ellerinde bulunduruyorlar.

Bu koşulların veya ortamın şekillendirdiği gençliğin sorunları doğal olarak çok çeşitlidir. Dünyası karmaşıktır. Duyguları kendisine ait değildir. Yanlış olan her şeye eğilimlidir. Önemli olan, gör-

düğünün onun ilgisini çekmiş olmasıdır. Yanlış ile doğruyu sorun yapmaz. Tabii ki, böyle özelliklere sahip olan bir gencin gerçeği dikkate alınmak zorundadır. Onun eğilimlerine alternatif olabilecek, daha çekici gelebilecek ilişki ve yaşam biçimi ortaya çıkarılmalıdır. Yani kazanmak isterken, iç dünyasına girilebilmelidir. Yoksa dışarıda ne yaparsan yap, kalıcı bir başarıyı sağlayamazsın.

Toplumun en çok eğitime ihtiyaç duyan kesimi de gençliktir. Bu acildir, ertelenmeye gelmeyen veya fırsat vermeyen bir görevdir. Çünkü gençlik doğası gereği hep alma eğilimindedir. Doğruyu alsa yanlış, yanlış alsa doğruyu almaz. Burada gözardı edilmemesi gereken hep alma isteğinin canlı olmasıdır. Bir ince nokta daha var: Gençlik hangi noktadan nasıl alabilir sorusunun doğru cevabını yakalamak. Çekici söylem ve yaşam vazgeçilmez önemdedir.

Bir Kürt gencine yapılabilecek en büyük iyilik; ona gelecek yaratan yaşamı yakalatabilmektir. Bu yaşama adımını atan gencin geriye dönmesi için hiçbir neden kalmaz. Şunu unutmamak gerekiyor: Çekiciliği ne olursa olsun yaşanmış bir olay tekrar tekrar aynı çekicilikte yaşanamaz, ilgi göremez. İleriye yürüyen bir insan yeniyi gördükçe, bir başka yeninin arayışına girer. Yeniyi gördükçe, eskiyi aramaz, eskiden kopuşu gerçekleştirir. Zorlukları olsa da Kürt gencinin böyle bir şansı vardır. Her şeyin değeri, onun uğruna katlanılan zorluk, verilen bedelle ölçülür.

Devrimler yüzyıllık fırsatlardır, yüzyıllık şanslardır. Tarih yazmanın imkanları her zaman istendiği an bulunamaz. Ülkemizin işgal edilmiş olması tarihi bir yara, bir büyük sorundur. Ama bu ülkeyi işgal altından kurtarmak bir o kadar doyurucu mutluluktur. Bu dünyada öz mücadeleyle kazanmak, başkasının yaşamına teslim olmamak, kendini kendine ait kılmak kadar daha değerli, daha soylu bir davranış olamaz. Sürekli bir güçlüye dayanarak, onun ilgisine ihtiyaç duyarak yaşamak, onurlu bir yaşam değildir. Böyle bir kişiliğin, “git” denildiği zaman giden, “dur” denildiği zaman duran bir kişiliğin çekici ve yaratıcı olması hiçbir zaman düşünülemez.

En güçlü, en başarılı, en çekici ve en coşkulu insan, özgücüne

dayanarak yaratabilen, düşünebilen, değişen ve değiştirebilen insandır. Hep çaba sarfedip de bir türlü başaramayan, sonuç alamayan bir insan dönüp kendi kişilik özelliklerine bakmalıdır. Boşuna hayal kırıklığına düşmeye gerek yok; yaratamayan insan “yok” insandır. Bunun anlaşılması gerekiyor.

Newroz’un kızı...

Bahar gelsin de, Newroz gelsin de, sen aramızda nasıl olmazsın...

Kesin kaç ay olduğunu hatırlamıyorum. Ama yıl bin dokuzyüz doksanüç, mevsim sonbahardı. Havalar iyiden iyiye kapanmış, insanın sıcağı her an özlediği kadar soğumuştur artık. Kışa ilerliyordu zaman “*bahar Kürdistan’da güzeldir*” dediğini duyduğumda.

İşte baharda aramızdan ayrılmıştın. Kürdistan’da baharı yaşamak var ya, onu en iyi sen hissetmiştin. Seninki bir başka yaşamaktı. Herkesin yaşama gücünü gösteremeyeceği kadar anlamlı. Berivan’la birlikte yolculuk yapacaktın Kürdistan baharına. Onbinlerin sevgi yağmuru ve uğurlamasıyla.

Yüzyılın kahramanları olarak tarihe kayıtlarınızı yaptınız da gittiniz. Her şeyinizi taşıdınız o güzel Kürdistan baharlarına. Bir daha hiç dönmemecesine... Bizlere de büyük bir acı ve büyük bir gurur armağan ettiniz ki, yaşadıkça unutulmayacak türden işledi iliklerimize...

Senin Kürdistan’da yaşadığın bahardan bu yana bir bahar geçti, ikincisine de yeni girdik. Sensiz geçirmedi bu baharları. Her yerde sen vardın. Yeni doğan çocuklara senin ismin yakıştı. Kimbilir büyüdüklerinde, seni tanıyacaklar ve sevinecekler, şanslı sayacaklar kendilerini. Resimlerini kalplerde, yürüyüşlerde, gecelerde, yurtsever evlerde, gerilla kamplarında gördüklerinde bakacaklar. Newrozlarda ise adımbaşı resimlerini, posterlerini taşıyacaklar...

Yarın senden sonraki ikinci Newroz’u kutlayacağız. Almanya

yasağı kaldırmaya cesaret etmedi daha. Biliyorsun, haberin var senin. Bu yasağı kabullenmemiştin. Kendini yakarak protesto etmiştin Berivan'la birlikte. Anlayamadı bunu Almanya. Bir insan nasıl kendini yakabilir sorusuna cevap bulamadı. Kürdün tarihsel yarasının çekilmez acılarını yaşamadan anlaşılamaz bir insanın kendini diri diri yakması. Bazı insanlar düşmanlık beslediklerini yakarak hırslarını aldıklarında, bu, medyada haber olur ve bir vahşet olarak değerlendirilir. Doğrudur, bir insanı ateşe verip yakmak için en azından çılgın olmak gerekir. Tüyler üpertici bir olay. Duyulduğunda insan gerçekte yanmasa da, yanar gibi acı çeker. Ama insanın kendi kendini yakması, verdiğimiz örnekle alakası olmayan bir olay. Çok soylu bir amaç olmazsa, bu amacın bütünü yürekte yer edinmezse, insanın yaşamını bu şekilde adamasına hiçbir güç dayanamaz.

Sen bunu başardın. Yüzyılda bir ancak parmakla sayılabilecek kadar az sayıda insanın cesaret edebileceği büyük bir eylem riskini göze alabildin. Bilinçli ve planlıydı. Kimselerin farkedip de söndüremeyeceği bir mesafeyi seçmiştin Bêrîvan'la. Onun için sen büyük insan olarak Kürdistan baharına döndün. Yerini boş bırakmadın. İkinci günde, yani 22 Mart'ı görecektin sen. Mannheim nasıl da inliyordu. Ronahî ve Bêrîvanların sert adımları altında. O gün Alman polisine rağmen, kalplere yerleştiğin Mannheim'e nasıl da bir akın vardı. Her bir Kürt Ronahî ve Bêrîvanlaşmıştı. Sizden öğrenmişlerdi...

Seninle konuşurduk, tartışırdık. Öğrenmede gösterdiğin hırsla kim hayran kalmazdı. Doymazdın tartışmaya. Umudun, coşkun yüreğinden akardı, ağzından çıkan kelimelere yüklü olarak. Gündüzler kısa gelirdi, günlük yapmak istediklerin için. Yanlışın mahkumiyetinde kaşların çatardı, ellerin yumruklaşırdı. Kadın özgürlüğünde hassastın. Henüz yeniydin ama özgürlüğe açılan yola gözlerinin iyiden iyiye takıldığı belliydi. Bu konuda yazdıkların yayınlanmıştı Jina Serbilind'da. Bir değerli neferi olduğun özgürlük hareketi önderliğinin kadın sorunu konusunda yaptığı çözümlemelerin çoğunda senin yaklaşımın örnek veriliyor.

9 Mart'ta YAJK, 8 Mart günü vesilesiyle bir yürüyüş yaptı, Bonn'da. Polis yine harekete geçti. Senin protesto ettiğin Alman yasağı nedeniyle taşınan bayraklara müdahale etti. Kürt kadınları indirmede bayrakları. Polis saldırınca onlar da misilleme haklarını kullandılar. Karşılıklı mücadele gecenin 24.00'üne kadar devam etti. MED-tv'nin haberlerinde eylemin görüntülerini bir grup arkadaşla izledik. Görüşler alınmıştı eylemcilerden. Analar, genç kızlar konuşuyordu. Müthişti. “Çok güzel oldu, çok sevinçliyim” diyordu hepsi. Yüzlerinden gurur, sözlerinden kararlılık parlıyordu. Zaten bir Alman polisin “ben böyle hırçın kadınları görmedim” dediğini duyduk. Yani yeriniz boş kalmıyor, yeni Ronahîlerde, Bêrîvanlarda yaşıyorsunuz siz...

Tarih böyle yazılır. Şanssızlıklar, talihsizlikler aslında doğru değerlendirilirse, ele geçmez şanslara ve talihlere dönüşürler. Bunun bedelsiz bir yolu da yoktur. Hiç kolay değil. Özgürlük insan için en arzu edileniyse, en zor olanıdır da. Arkadaşlar anlatmışlardı; kaldırıldığı hastanede canlı olduğun son andaki son sözlerin olarak “*Bijî Serok Apo*” demişsin. En bilimsel bağlılığı senin gösterdiğin Serok Apo'nun “*Nasıl Yaşamalı?*” adlı bir değerlendirmesinde “*özgürlük kolay olsaydı Ronahî ile Bêrîvan kendilerini yakmazlardı*” diye bir arabaşlık geçiyor.

Şimdi Kürdistan'ın yüzü gülüyor. Kürdistan'ın baharları daha iyi yeşeriyor. Çiçeklerin renkleri daha güzelleşiyor ve çeşitleniyor. Sular daha duru akıyor. Özgürlük, altında sonsuz bir uykuda olduğun toprağa adım adım yaklaşıyor. Kürdistan kazandığında zafer çiğliklerini duyarsın. Çok derin bir uykuda olsan da. Bilirsin, Kürdistan dünyanın tanık olacağı en büyük sarsıntılardan biri olacak. Özlemin buydu ya zaten...

Sen en doğrusunu, en kahramancasını yaptın. Bu baharda arkadaşların daha iyi anlıyor ve görüyor. Tarihe geçmeyi başardın sen. Kürtler ve Kürdistan için; aynı zamanda insanlık için. Ne mutlu sana. Sen sınavı alınının akıyla geçtin. Ulusal değerler arasında ef-saneleştin. Seni gerçekten sevenler, sana gerçekten bağlı olanlar, bunu, büyük insan ruhunu taşımakla, büyük özgürlüğü yaşamakla

kanıtlamak zorundadırlar. Bunun yolu kendini yakmak değil. Bunu sen tam zamanında ve yerinde gerçekleştirdin. Burada önemli olan şunu ya da bunu yapmak değil. Büyük eylemi, tarihi etkileyen eylemi yaratan düşünce ve yaşam gücüne ulaşmak önemlidir. İnsan inandığının ve yarattığının militanlığını yapma özgürlüğünü yakalarsa, bunun doğru eylemini başarmak kolaylaşır. Senin sevenlerin, senin ardılların seni böyle anladığı oranda Ronahileşirler. Seni, senden sonra geçen iki bahar ve iki Newroz boyunca hep beyinlerinde ve yüreklerinde yaşarlar.

Yarın 21 Mart, Newroz bayramı. Senin günün. Mazlum Doğan'la başlayan çağdaş geleneğe yeni halkalar ekleyen Zekiyelelerin, Rahşanların ve seninle birlikte Newrozlaşan Bêrîvanların gününü. Türkülerde, halaylarda, zılgıtlarda, yanan meşalelerde, yüzleri bayram mutluluğunda gülen milyonların kalbinde baş konuk olacaksın. Birer birer merhabalaşacağız seninle. Ve Newroz'un kızı olarak aramıza alacak, halaylar çekeceğiz seninle...

20 Mart 1996

Bê MED-tv nameşe

Bazı şeylerin değeri, olmadıkları ya da elde edilip de kaybedildikleri zaman daha iyi anlaşılır ve hissedilir. En sıradan insanın gereksinim duyduğu şeylerde bile bu böyleyse, tarihi kazanımlar için bir daha düşünün. Tarihsiz olduğunuzda, bir öz tarihe sahip olmanın hayalini kurmak nasıl bir şey? Tersinden söylenirse, kendi tarihinize sahipken, sonra sorumsuz ve umursamaz davranarak bu tarihi kaybetmek nasıl bir eziklik? Kölesiniz, özgürlüğün rüyasını görüyorsunuz. Özgürsünüz, yenilip esir düşüyorsunuz. Benzer örnekler vardır. İsteyen daha da karşılaştırabilir, uzatabilir.

Bunu bilmek her insan, her toplum, her örgüt için de bir ihtiyaçtır. Kaybetmemek, gafil avlanmamak, kazanımlarını gözbebeği gibi korumak, kişisel olarak en sevdiği ve en kutsadığı her şeyden önce bunu düşünmek; hiç kimsenin engelleyemeyeceği bir başarı

yolunu tutmaktır. Tarihin yazılmasında söz sahibi olan kişilikler, kendilerini tarihin bir parçası olarak, hep tarihi düşünce ve eylemin başarısına göz dikerek ölümsüzleştiler.

Böyle bir değerlendirmenin her Kürdün aklına gelmesi için gerekçeden fazla gerekçe var. Böyle bir zeminin halısı üstünde yürüyoruz. Yani böyle düşünmek biz Kürtler için bir marifet değil, bir yaşamsal ihtiyaçtır demek istiyorum. Ama bende bunu çağrıştıran bu sefer MED-tv'ye yönelik baskılar oldu.

Bir yaşını geride bırakıp ikinci yaşına bastı Bizim Televizyonumuz. Bu vesileyle yazmayı zaten düşünmüştüm. Ama başlamadan önce Bizim Televizyonumuz'un 18.30 ana haber bültenlerini izledim. Haberlerden birincisi Alman devletinin Kürt halkının mücadelesine yönelik baskı politikası ve bu mücadelenin önderliğini karalama kampanyasına ilişkindi. İkincisi ise Bizim Televizyonumuz'un yayınıni durdurma girişim ve baskılarına yönelikti. Haber spikeri arkadaşın "*sayın seyircilerimiz...*"le başlayan bu haberiyle birlikte Bizim Televizyonumuz'un programından ekrana getirilen görüntüler vardı. Hele Bizim Televizyonumuz'un çok etkileyici güzel müziği karşısında kim neler hissetti bilmiyorum ama beni en olmak istediğim o yerlere, bin yılların rüyasının gerçekleşmiş dünyasına doğru yolculadı. Ve bir de "*Gerilla Rojbaş*" müziği eşliğinde yeşil ülkemizin dağlarında halay çeken gerillalarımızın yüzünden okunan bizim tarihimiz, bizim ulusal emeğimiz, bizim ulusal kazanımlarımız ve bir daha Bizim Televizyonumuz...

Bir kez daha anladım spiker arkadaşın bu haber sonunda kullandığı "*Bê MED-tv nameşe*"nin ne kadar anlamlı bir içerik taşıdığını. Gerçekten Bizim Televizyonumuz'suz olmaz. Artık bundan sonra böyle düşünmek bile zor gelir. Kürt çocukları nerede "*Nûbihar*"ı izleyecek? Kürtler haberleri Star'dan, atv'den, Show'dan dinlemekle mi yetinecek? Acılarını, sevdalarını, değerlerini, mücadelelerini işleyen sanatçıları hangi ekranlarda arayacak? Ve diğer programları "*Gap-tv*"den mi takip edecek?

Olmaz, hiçbirisi olmaz. Çünkü "*Bê MED-tv nameşe!*"

Düşünün her gün akşamları Avrupa'dan Asya'ya, Türkiye'den Kürdistan'a, oradan da Ortadoğu'daki Kürtlere kadar hepsi ortak duyguları yaşayacak, ortak düşüncede birleşecek. Yürekləri, özlemleri, amaçları ve sesleri tekleşecek. Özgürlüğün yürüyüşünde türküler, şiirler okuyacaklar. Marşları yükseltecekler. Zorlukları paylaşacaklar. Halaylar çekecekler. Coşkularından sevinecekler, ağlayacaklar, gülecekler, anacaklar. Zılgıtlarla Kürt askerlerine moral verecekler. Ortak mesajlar alacaklar. Umutlarını büyütecekler... Hepsini hepsini birlikte yaşayacaklar. Büyüyecekler, güçlenecekler. Yollarındaki dağları yıkacaklar...

Bütün bunlar Bizim Televizyonumuz'un sayesinde... Bizim Televizyonumuz'un sayesinde olduğu binbir fedakarlık, gurur duyulacak kahramanlıklar, abideleşmiş şehadetler, efsaneleşmiş büyük isimler... Sayın sayabildiğiniz kadar...

Her akşam bir yere yolculuk yaparsınız... Kendi ülkenize. Kendi ülkenizin dışındaki coğrafyalara. Kendi halkınızla kucaklaşırsınız. Dünya halklarıyla tanışırsınız. Kültürünüzü izlersiniz. Başka kültürlerle kaynaşırsınız. Kürdistan turuna çıkarsınız. Diyarbakır'la özleminizi giderirsiniz. Ağrılara çıkarsınız. Bembeyaz kar denizinde kartopu oynarsınız. Yaylalara çıkar, temiz havasında mola verirsiniz. Asi dağlarda gerilla ararsınız. Kürdistan'ı bir baştan bir başa doya doya dolaşırsınız. Soğuk sularından kana kana içersiniz. Daha da umutlanır, heyecanlanırsınız. O günü daha merak eder, hemen yaşamak istersiniz. Kürdistan'ın bir Kuzey'inde, bir Güney'inde, bir Güneybatı'sında ve bir Doğu'sunda... Ne çok sevdiğinizi, sevmeniz gerektiğini düşündürürsünüz. Ve bir de bu gezintiyi kendi müziğiniz eşliğinde yaparsanız, o zaman duygularınızda isyanı başlatırsınız. Hani benim ülkem nerede diye sormadan edemezsiniz. Olduğunuz yerde, ben nereden geldim, neden dururum sürgünde diye kendinizi sorgularsınız. Gördüklerinizle gülersiniz, ağlarsınız, umutlanır ve heyecanlanırsınız... Daha da aklıma gelen ama bu köşeye sığmayan neler yaşamazsınız?..

Bunları her akşam yaşayıp da bir an bunları kaybettiğinizi düşü-

nün. Her gün bunun özlemini duyma fırsatını bile bulamamayı düşünün. Yani Bizim Televizyonumuz'suz olmayı yaşamayı düşünün. Neler hissedersiniz? Üzerinize binecek dünyanın ağırlığını nasıl taşırsınız?

Demek ki “*Bê MED-tv nameşe!*”

Ama biliyorsunuz, sorsanız sayısını bilmeyecek kadar çok televizyonları olan Türkiye ve Almanya gibi devletler, Bizim Televizyonumuz'u bize fazla görüyorlar. Bizim bir tek televizyonumuza tahammül edemeyecek kadar küçüklük girişimlerinde bulunuyorlar. Kendi çok televizyonları ve gazetelerini de harekete geçirerek Bizim Televizyonumuz'un yayınıni durdurmak için diplomasi yürütüyorlar, gizli görüşmeler yapıyorlar.

Bizde “*Bê MED-tv nameşe*” olduğunu biliyorlar. Çok önemsiyorlar. Bizler için Bizim Televizyonumuz'un nasıl bir ruh, duygu ve düşünce birliği yarattığını kavriyorlar. Bizim Televizyonumuz'un ekranlarında vatanımıza gözlerimizi dikmemizden korkuyorlar.

Onlar hep bildiler. Şimdi de biliyorlar. Bundan sonra da bilecekler...

Biz de onların bildiklerini biliyor muyuz? Bilmenin neleri bize görev kıldığını da biliyor muyuz?

Biz de hep bildik. Şimdi de biliyoruz. Bundan sonra da bileceğiz. Ama onlardan daha fazla. Bir iki üç... daha fazla adım önde olarak, önde olmak zorunda kalarak... Bizim tarihe ihtiyacımız var. Büyük tarihe. Hep olağanın üstünde büyük düşünerek ve büyük yaşayarak...

Kimse vermedi bize Bizim Televizyonumuz'u. Kazandık, hiç kimsenin kazanmadığı şekilde. Bedellerimiz karşılığında, ölümlerimiz pahasına. Unutulmamalıdır: Burası Almanya ya da Belçika... Fransa da olabilir, İngiltere de... Bir başka kıta da olmaz değil... Örneğin Avustralya, Amerika ve Afrika gibi. Kısacası dünyanın her kıtası... Ama bir yer değil: Kürdistan... Kürdistan Kürdistan'da da değil daha... Böyle gitmez, böyle yaşanmaz, böyle dayanılmaz. Zaman akar, dağlar bekler, şehirler bakar... Ne zaman ve nereye kadar?..

Şimdi bahar. Ronahî'nin dediği gibi “*bahar Kürdistan'da daha güzel...*”

Şu unutulmamalıdır: Kürtler ne olursa olsun bir daha kaybetmemeli. Onlar için kazanmak değil, kaybetmek zor olmalı. Bütün varımız yoğumuz değerlerimiz ve kazanımlarımızdır; bunlardan oluşan güç odaklarımızdır; yükselttiğimiz kalelerimizdir. Kazandıktan sonra kaybetmek mi? Her şey belki de, ama bu değil...

Kürtler hep düşünmeli, hep yoğunlaşmalı, hep çalışmalı, gecesini gündüzüne katmayı sıradan saymalı. Rahatlık mı, asla... En son düşünmesi gereken bile değil. Bir halkın tüm bireylerinden rahatlığı unutmalarını beklemenin hayal olduğunu bilmiyor değiliz. Ama Kürtlere yakışanın bu olmadığını da biraz daha iyi biliyoruz. Kaldı ki, biz Kürtler ve rahatlık! Yan yana getiremiyor insan. Halepçeleri hatırladıkça... Güçlükönakları yaşadıkça... Bayramlarda coplar altında karakollara götürülürken... Ulusal imha etrafımızı turlarken... Kurtlar varlığımıza ulurken... Rahatlık buysa, rahatsızlık tutkumuz olsun...

Anlaşılmayız belki bazılarınca. Anlaşılmıyoruz ya zaten doğru dürüst. Ama biz anlarız bizi anlamayan ya da anlayamayanları. Onlara yardımcı olma görevimizi de unutmayız...

Biz yarattıklarımızla yaşayabiliriz. Kazanımlarımız dışına çıktığımızda yaşayamadık, çok kötü, hem de hiç aklımızdan geçirmedüğümüz şekilde kaybettik. Kaybettikçe kaybedenlerin, artık kazanabildikçe kazanma hakları vardır. Bu hakkımızı tam ve zamanında kullandığımız gün, Bizim Televizyonumuz değil bizim televizyonlarımız olacak...

Bizim gibi kaybeden halk çok az. Ama aynı zamanda bizim gibi şanslı olan halk da çok az: Çünkü biz bir tarih kazanmaya mahkumuz. Yıllar önce bir yazıda okumuştum ve bir cümlesi beynime kazılı kaldı da bugüne geldi: “*Kürdistan ya tam kazanacak ya da yanıp külleri savrulacak...*”

3 Nisan 1996

Bunalım ve atılım...

Bir kişilik ve yaşam ideali olan, insanı gördükçe, tanıdıkça, karşılaştıkça yaşamın ne kadar zor ve bu yaşam içinde şekillenen kişiliklerin de ne kadar çekilmez olduğunu daha iyi anlar ve kendi sorularından birine daha bir parça cevap bulur. Bu yaşamın kendi özelemlerine göre olmadığını, kendini zorlayan olaylarla dolu olduğunu daha iyi görür. Çok beklentiliyse ve idealistse eğer, beklenti ve ideallerine ters bir durumla karşılaştığında, ne kadar çok yanılgıların taşıdığını en azından kendi kendine itiraf eder.

Buradan bakınca: Yaşamak gerçekten kolay değil. Eğer onurlu ve sorumlu bir yaşamı sorun etmiyorsan, bu, karın tokluğuna olan bir yaşamı kabul etmişsin demektir. Bu yaşam türü her yerde ve her zaman vardır. Bunun için bir çaba gerekmez. Canlı bir varlık olmak yeterlidir. Ölümcül bir kazaya, saldırıya veya bir hastalığa yenik düşmezsen yaşarsın, bedeninde can taşıdığın müddetçe.

Böyle bir yaşamı, kendine insan sıfatını yakıştıran hiç kimse istemez. En azından insan olmak gerektiğine inandığın zaman, bu yaşamı yaşam olarak göremezsin. Dışarıdan böyle bir gözlemde bulunmak, bunun izahını geliştirmek çok fazla bir bilinç düzeyini gerektirmez. Fakat böyle bir yaşamın içinde veya sınırında bulunup da, dışarıdaki gibi değerlendirmek sadece ileri bir bilinç düzeyini gerektirmekle birlikte, amansız bir iç ve dış mücadeleyi olmazsa olmaz şartına bağlar.

Dış koşulların etkisi çok güçlüdür. Yaşamın geçtiği dış egemenlik sahalarının sınırlarını ve ölçülerini belirleyen yasalar kılıç keskinliğinde, ya da delip geçen ok ucu kadar sivridir. Bırakalım bunları, yanındaki güçlü arkadaşından zayıf olan insan bile, kendisini terk edip kendini güçlü arkadaşında aramaması için büyük mücadele zorunludur. Örneğin, iki zayıf insanın ilişkisi ve dostluğu kesinlikle sağlam değildir. Eğer zayıflıklarının yanında sınırlı olan güç düzeylerini birleştirip ortak güçlenmeyi, bunun için yardımlaşmayı hedefliyorlarsa bu anlamlıdır ve olmalıdır da. Fakat zayıflıklarına kadercî gözüyle bakıyor ve “*ancak biz birbirimizi anlarız*” amacıyla hareket

ediyorlarsa, bu çok tehlikelidir. İki gücün değil iki zayıflığın birleşip büyümesidir. Birisi güç ortaklığı, diğeri zayıflık ortaklığıdır. İnaniyorum ki, herkes daha çok ikinci ilişki biçimine tanık oluyor.

Bu ilişki biçimi sahtedir. Mücadeleci olmayan, kendisini kazanaarak kendine ait kılmayan, bunu insan olmanın bir gereği saymayan insanın, bir bireyin hem kendisine ve hem de bulunduğu çevreye karşı çalıştığını tespit etmek zor değil. Bir insan için karşıdaki zayıf insanın acıklı durumu çekici geliyorsa, onun ruh halinde kendini buluyorsa, bu korkunçtur. Onun için gözyaşı dökebilir, onun için yemek içmekten kesilebilir, hatta onun için canını bile verebilir. Bütün bunlara rağmen hepsi çaresizliğin ve sahteliğin adıdır. Yarın bir gün kendisinin de aynı duruma düşebileceğini düşünerek, kendi haline ağlamakta ve gerektiğinde kurtuluşunu ölümden aramaktadır.

Bir insanın kendi özgücüne dayalı kazanılmış bir yaşamı yoksa, o insanın kendisi de sıradan bir hükmetme olayında yoktur. Özellikle tek başına kaldığında kendini ayakta tutmanın yollarını başkalarında arar. Bir “*kabul edici*”yi ilk gördüğü yerde, kaybetme korkusuyla kendini hemen teslim eder. Onun gündeminde onurlu yaşamı yaratma, doğruyu pratikte gerçekleştirme sorunu yoktur. Kendini “*benim gibi küçüklere mi kalmış?*” anlayışına inandırmıştır bir kere.

Bu tür yaşam sahibi insanların sorunları ağır, anlayışları ya yok, ya da çok dar. Hiçbir zaman bireysel inisiyatifle gündemi yakalayamazlar. Bu nedenle de “*söyleneni yaparım*” demelerine rağmen yapamıyorlar, yapamazlar da. Bir defa kendilerini kendilerinde kaybedenlerin büyük projeler peşinde koşma sorunları ve gündemleri yoktur. Sonuçta şuradan buradan derleme olan bir kişilikle büyük iddialar birbirine uymuyor, çok ayrı duruyor birbirinden.

Yaşamak bu değil; adına yaşam denilen bu hayat bunalımının kendisidir. Böyle olduğunun anlaşılması için çokça örnekleri, pratik yansımaları vardır. Bu zorluk karşısında, ani bir karar durumunda, bir sorun yaşandığında içerisine girilen tutum, bu yaşamın ne kadar bunalımlı olduğu gözlerimizin içine bata bata kendini hissettirir. Konuşmaların içeriğinde, sohbetlerin konusunda ve

davranışların biçiminde görüyorsun ki, bu yaşamın hiçbir çekiciliği, iz bırakıcılığı yoktur. Kendinden vazgeçmiş ölü ve uzaklaştırıcı bir ruh halinin vahim gelişmelere işaret ettiğini farkedebiliyorsun.

Böyle bir yaşam ve ruh haline sahip olarak, özgür insan ve özgür insan savunucusu kesilmek kendini kandırmaktır. İddia, herkesin cesaret edemeyeceği ve güç yetiremeyeceği kadar büyük, kişilik ve yaşam olarak ise ya çok küçük ya da çok silik olunca, arada korkunç bir uçurum ortaya çıkıyor. Bu çelişki çözüme kavuşturulmadan kendini hep tekrarlamamanın yakın veya uzak zamandaki kaçınılmaz olan sonu, bu kişiliğin kendi eseri olan uçurumdan yuvarlanmasıdır. Zaten şimdiye kadar yuvarlanan yuvarlanana...

Kürdistan'daki ulusal ve toplumsal dönüşüm süreci, derinden derine yerleşen özgürlük olayı, bu kişiliğin artık bu bunalımlı yapısıyla, bırakalım başkasını, kendisine bile verebileceği hiçbir şeyi kalmadığını kesinleştirmiştir. Çok kötü bir durumdur bu aslında; yorgun düşmek yenilmektir. Ancak sevindirici yönü, bu gelişmenin tanımladığımız kişilik tarafından görülmüş ve kendi içinde bunun rahatsızlığını hissetmiş olmasıdır.

Ortada iki seçenek netleşmiş olarak duruyor: Ya bunalım içinde yitip gitmek, ya da bu bunalımı dağıtacak kadar güçlü bir atılım yapmak. Sönmüş heyecan, bitmeye yüz tutmuş coşku, azalmış umut yeniden yaşanmalıdır. Kürdistan özgürlük ve kimlik mücadelesi en çok bugün savunulmaya ve yükseltilmeye ihtiyaç duyuyor. Kürdistan mücadelesi zengin içerikli ve çok yöntemlidir. Bir kalıba da sığmaz, bir tarza da. Daha da önemlisi herhangi birimizin keyfine ve niyetine göre değildir. Ülkemiz, işgalci güçler tarafından insafa gelip terk edilecek ve bize bağışlanacak kadar önemsiz bir vatan değildir. İnkarımız üzerinde devletler kurulmuş, dengeler yaratılmış, uluslar şekillendirilmiştir. Bugün Kürtler için oyunların, komploların binbir çeşidi geliştiriliyor. En azından ulusal onurumuzun gereği bile olsa, bir çıkış, bir atılım bizim için yaşamsal bir gerekliliktir.

Kürdistan üzerinde fırtınalar esiyor. Kürdistan coğrafyası sarsılıyor. Heyecan ve umut karışımı duygular insanları yeni arayışlara zorluyor. Var olan doyurmuyor, tatmin etmiyor. Bugünkü gelişme

ne oldu; yarın ne olacak; nasıl bir sonuca gidecek vb. sorular, bir canlama, bir silkinme ve gündemi sıcağı sıcağına tartışmayı kaçınılmaz kılıyor. İlgi gören, güç kazanan, gelişmeler altında ezilmeyen kişilik bunu başaranıdır.

Günceli yaşamayan, onu değerlendirmeyen ve ulusal birikim hanesine kazandırmayan insan, bugün zavallıdır, bunalımlıdır. Bundan sıyrılmamak, kişilerin tasarruflarında değil. Bir çıkış yapmak, topyekün hareketlenmek, başarı esaslarına dayalı politikalar geliştirmek, bir yenilenmeyi başlatmak önümüzde duran ulusal bir sorumluluktur. Bireylerin böyle bir hakkı vardır; yoksa ulusal solumsuzluk değil.

10 Nisan 1996

Eleştirimiz, özeleştirimiz olmasın mı?

Kürt kimliği artık utanılacak bir kimlik değil. Geçmişte bu kimlik, sahibinde ne kadar eziklik yaratmışsa, bugün de o kadar gurur yaratıyor. Çok yetersiz ve bizim için sıradan bir belirleme olsa da, M. Ali Birand'ın geçenlerde *“PKK Apo'yu da aşan boyutlara ulaştı”* başlıklı yazısı ilginçti; karşı taraf bile artık gerçeklere yaklaşmak zorunda kalıyor. Bu düzeyin nasıl yakalandığını, özelliklerinin neler olduğunu izah etmeye gerek yok sanıyorum.

Bugün Kürt özgürlük ve kurtuluş hareketinin en önemli özelliği, boyutlarının bütün bir ulusu sarmasıdır. İster PKK'yi beğensin, ister beğenmesin, her Kürt bireyi bu ulusal dalganın etkisi altındadır. Politik görüşler ne olursa olsun, bu dalganın dışına çıkamıyor, bir noktaya endeksli olmaktan kurtulamıyor. Bugün Türkiye Cumhuriyeti'nin, hatta Batılı devletlerin kendisi bile PKK'nin öncülük ettiği ulusal dalgayı kıramıyor, alternatif bir Kürt politikasını oluşturamıyor, PKK'nin peşinde sürükleniyor. Bu Kürt ulusal dalgasına karşı estirilen hiçbir gerici dalga etkili olamıyor; bu fırsatı bulamıyor.

Böyle olunca bırakalım yurtsever Kürdü, en sıradan olanının bi-

le kendi kimliğini gururla taşıma isteği doğuyor. Kürdistan kurtuluş mücadelesinin ulusal boyutlarını oturttuğunu tespit etmek zor değil. Her Kürt insanını politize edecek, ona mücadele imkanını sunacak, onu kapsamına alacak kadar geniştir. Böyle bir ulusal gelişme sahasında her görevin peşinde PKK'nin ya da kadrolarının koşması, koşsa bile başarması mümkün değildir. Bu Kürt devriminin çizgisine de terstir. Özellikle bu aşamada herkesin yapabilecekleri, yapması gerekenler vardır. Kürdistan devrim bahçesinde çalışmanın şartı da PKK'li olmak değildir. PKK böyle bir şartı koşmuyor. O zaman PKK'li olmayan bir başkası da böyle bir şartı dayatma hakkına sahip olmadığını unutmamalıdır.

Daha önceleri bir başka yazının konusunda, PKK'nin kendisi için değil, Kürdistan halkı ve onun somutunda insanlık için bir devrimi gerçekleştirmek amacıyla olduğunu söylemiştik. Evet, PKK yarattığı her şeyi kendisine saklayıp, başkalarının kendi kazandıklarına sahip çıkmasını referansa bağlamıyor. Dolayısıyla kazanılan bütün değerler hem halkımızın, hem de insanlığındır. İsteyen istediği kadar sahip çıkabilir, gözbebeği gibi koruyabilir, sonuna kadar benimdir de diyebilir. Bunda yadırganacak hiçbir şey olmaz, olmamalıdır. Çünkü diğer türlü devrimi kalıcılaştırmaz ve geliştirmez. Halk en büyük güç ve en kalıcı gerçektir. Halkın sahiplenmediği bir birey, bir örgüt ve bir devlet kendi içinde her zaman yenilgilidir. Halka rağmen, ancak halkın çıkarları savunularak başarılabılır, başka hiçbir şey yapılamaz.

Bir süre önceye kadar “*aydın aydını sorguluyor*” adı altında Kürt aydınlarının tartışması yapıldı. Başka zamanlarda da yazılı ve sözlü tartışmalar geliştirildi. Ortak nokta, bireycilik ve çekeme mezlik olarak kendisini gösterdi.

Suçlamalarda veya tartışmalı olan eleştirilerde “*yağcılık*” veya “*dalkavukluk*” vb. gibi yakıştırmalar ağır basıyor. Tabii ki yağcılık veya dalkavukluk hiçbir zaman kabul görececek bir tutum olamaz: Sahtekarlıktır, ikiyüzlülüktür. Görüldüğü yerde ve zamanda eleştirilecek, mahkum edilecek bir tutumdur. Kuşkusuz yağcılar ve dalkavuklar dışında herkesin yaklaşımı budur.

Ama çok önemli bir nokta olarak, eleştiri deyip geçmemek ve onun iki özelliğine dikkat çekmek gerekiyor. Eleştirinin üslubu, amacı doğru tutturulmadığı zaman rolünün tersine yıkıcı, yıpratıcı olur. Kazandırmaz, kaybettirir. Eleştiri adı altında kendi niyetini konuşturmak, öfkesini boşaltmak, ‘benden sonra tufan’ tutumunda olmak, yağcılık ve dalkavukluktan daha fazla mahkum edilmesi gereken bir tutumdur. Eleştirinin yeri ve zamanı da önemlidir. İkili bir sohbette, bir panelde yapmak ayrıdır; bir günlük gazetede, bir televizyonda yapmak ayrıdır. Eleştiriye günlük yayınlar aracılığıyla yapmak istiyorsan, gücüne bakacaksın, haklılığını yoklayacaksın. Onbinler, yüzbinler, belki de milyonlar okuyacak ve duyacaktır. Ciddiyet ister, sorumluluk ister. Bir yere, bir güçlüye veya merkeze dayanarak eleştiri yapmak sosyal insanın işi değil. Yağ çekeerek yağcılığın eleştirisi yapılamaz.

Yazının başında, PKK’nin öncülük ettiği ulusal dalganın bütün ölçülerin merkezi durumunda olduğunu söyledik. Şimdi öyledir diye, yağcılık ve dalkavukluğun yapıp yapılmadığını, eleştirilen veya suçlanan kişilerin PKK’ye karşı yaklaşımlarından, ama kendi niyetine göre çıkarmak doğru değil. Bazen saygı diye düşündüğümüzün saygısızlık olduğunu bilebilmek için biraz zahmet edip de kendini yoklamak yeterli gelebilir. Zaman zaman yazılara ve sözlerle yansıyan çekememezlik, çekiştirmek, suçlamak neye hizmet ediyor? Bundaki amaç nasıl belirleniyor? PKK’ye yakın duranların “yağcı” ya da “dalkavuk” damgasını yemesi kaçınılmaz bir kader midir? Şimdiye kadar kaçınıcı kezdir; PKK’ye veya onun öncülük ettiği özgürlük mücadelesine olumlu yaklaşım gösteren hemen herkes “yağcı” ve “dalkavuk” oluyor. Aydınlar özgürlük hareketinden uzak mı kalsın? İyiniyetli herkesin cevabı hayır olduğuna göre, o zaman neyi tartışıyoruz, ne kazanıyor ve ne kazandırıyoruz?

Tartışmanın veya eleştirinin konusu büyük olmalı. Kürt medyası; Kürt televizyonu, gazeteleri, dergileri ve radyoları büyük bedeller karşılığında kazanıldı. Şu an Kürt medyası görmezden gelinemeyen bir kuvvet durumunda. Bu kuvvet kendi içinde kendisini vurursa, kendi kendisiyle uğraşırsa, ülke ve halk çıkarlarını görmezden ge-

lirse, onun alternatif medya özelliği nerede kalacak? Birbirini sevmeyenler, çekemeyenler, mutlaka bir kusur arayanlar kendilerini gizlemesinler, cesaretli davransınlar, her şeyden önce kendilerine dayansınlar. Eleştirilerini kendi güçleri kapsamında yapsınlar. Yaptırım gücü olan kurumlara, örgütlere, yerlere dayanarak yaklaşımlarını belirlemesinler. Yarattıkları kadar etkili olabileceklerini unutmamasınlar. Kürt basın-yayın organları adına hareket etmesinler, kullanmasınlar. Herkes ancak kendi yarattıklarının militanlığını ve kazandıklarının sahipliğini yapsın. Örneğin; söz hakkım yaptığım ve başardığım kadardır. Söz hakkı benimse, onu ben kullanacağım.

Aslında bu tür yaklaşımların felsefik, sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel boyutları var. Başlı başına bir inceleme konusudur. Köşelere sığdırılacak kadar dar değildir. Bu arada hatırlatırım ki, Özgür Politika'nın açtığı köşelerin sorumluluğunu duymanın gerekli olduğuna inanıyorum. Kürt yazarlarının ülkesi olan yazarlar gibi bir lüksü yok. Bu lüksü yakalamak için yazılarda mücadele veriyoruz ya.

Kürt gerillası, bütün Kürtlerin gerillasıdır. Kürt gerillasının kanı ve canıyla kazandığı değerler bütün Kürtlerin değerleridir. PKK mücadelesinin kazandığı kimlik, bütün Kürtlerin kimliğidir. Burada eleştirilmesi gereken nokta, neden sahip çıkıldığı ve bunun yağcılık olduğu değil, neden sahip çıkılmadığıdır. Yapıldı mı yağcılıktır, yapılmadı mı soysuzluktur yaklaşımı çok basittir. Denilecektir ki, bazıları farklı niyetlerle sahip çıkıyor; hesaplar peşinde koşuyor, kendine yer açmak istiyor vb. vb. Bunu bilmeyen mi var? Hatta biraz da kendisinden bilmiyor mu? Yani bunu ölçü alanların, hatta hepimizin dönüp bir de kendisine bakması gerekmiyor mu? Şunu da unutmamak gerekiyor: PKK'ye yakın durmak, şu veya bu örgüte, hatta şu veya bu devlete yakın durmak gibi bir kolay duruş değil. Köklü bir karar ve dönüşüm gerektirir. Büyük kazanabilirsin de, kötü yanabilirsin de. Çoğalacakken, birleşecekken, daha fazla çoğalmanın, daha fazla birleşmenin sorunlarını tartışmak, diğer ihtiyaçlarımızdan önce gelir.

17 Nisan 1996

Ortadoğu yıkılmayacak

Daha da mı anlaşılmaz! Ortadoğu bombalanıyor. Üstün savaş tekniği hem deneniyor, hem öldürüyor. Bir taşla iki kuş yani. Zaten adres ihtiyacı duymuyor bombalar. Çocuklar da, kadınlar da, yaşlılar da parçalanarak can veriyor. İstendiği için böyle kanlar dökülüyor. Zirvenin Ortadoğu'nun başkentlerinden biri olan Kahire'-de toplanması boşuna değildi.

Almanya Almanya'yı Kürtlere yasakladı! Asılsız ithamlarda ve tehditlerde bulundu. Başaramadı. Türk ordusu harekete geçti: Kürdistan dağlarını en güzel günlerinde, yeşil baharında bombaladı. Halklarımızın beklentisi ise barıştı. Savaşın durdurulmasıydı. Beklentiler ve umutlar katledildi. Baharın sularına kanlar karıştı.

Bir anda “*terör*” gündemin ana konusu yapıldı. Bunlar “*barış*” ve “*demokrasi*” adı altında yapılacaktı.

Lübnan daha savaş yorgunluğunu doğru dürüst üstünden atmamışken, bir kez daha bombaların şiddetiyle sarsıldı. Hizbullah'a karşı yapıldığı söylenen “*Gazap Üzümleri*” operasyonu Lübnan'ı vururken, Suriye ve İran gibi ülkelere, diğer Ortadoğulu kurtuluş hareketlerine de mesaj veriyor. Sözümona acımasız terörizme karşı acımasız imha bombardımanı.

Lübnan da Ortadoğu... Kürdistan bombalanır, Lübnan bombalanır ses yok, haber ve görüntüler dışında. Haber ve görüntüler de diğerlerine tehdit için. Buna karşı direnen halklar, hareketler, devletler için suçlama hazır tabii ki: Terörizm. Daha da mı şaşırsın: Geçmiş tarihte de böyle oldu, bundan sonra da istisnalar hariç tutulursa farklı olmayacak. Vururlar, öldürürler, yasaklarlar, bunlara karşı bir direniş sergilendiğinde de “*terörist*” suçlamasını yapıştırırlar.

Ama bir daha bu vesileyle Türkiye'sini, İsrail'ini, Almanya'sını, ABD'sini ve benzerlerini daha iyi tanımak gerekiyor. Verecekleri yok, ama almak istedikleri çoktan daha çok. Alamadıkları noktalarda savaş teknikleri ateşlemeye hazır. Bombalar yağdırırlar üstünüze. Hiç acımazlar size.

Artık bilinmeli ki, Ortadoğu halkları ne kadar uyuşuk, üzerle-

rindeki ölü toprak tabakası ne kadar kalın olursa olsun, bu bombaların depreminde kendine mutlaka gelirler. Çelişkiler derinleşecek, dostlar ile düşmanlar ister istemez netleşecektir. Saflar yeniden belirlenecek ve sıklaştırılacaktır.

Gelişmeler iyidir ve Ortadoğu halklarının lehinedir. Bu bombalar “*Ortadoğu barışı*”nın iflasına bir öfkedir. İsrail siyonizmi ile kemalist Türkiye’nin siyasi ilişkilerinin yanısıra askeri anlaşmalara da gitmeleri, Ortadoğu’nun aşılamayan halklar direnişinin sonucudur. Birbirinin oluşumlarına yol açan ve daha sonra birbirini besleyen ikiz kardeşler, emperyalizmin de desteğiyle karakolluk görevlerinde kendilerini sürece göre donatıyorlar.

Ortadoğu’nun kör talihi varsa, bunun yazıcıları da siyonizm ve kemalizmdir. Halklar düşmanı bu iki sistem yıkılmadığı müddetçe Ortadoğu halklarının kurtuluşu çok zor olacaktır. Ortadoğu’nun aydınlatan bir güneşi yoksa, bunu kapatan siyonizm ve kemalizmin karabulutlarıdır. Eskiden gizli olan ilişkileri, Ortadoğu direnişi karşısında sıkışınca açıktan ilişkiler kurmaya ve anlaşmalar yapmaya başladılar. Kardeşlerin hiçbir zaman birbirlerine bu kadar ihtiyaçları olmadı. Özellikleri birbirine çok yakındır. Dünyada benzer iki kardeş daha yoktur. Nitekim dünyayı karşılına alma pahasına inkarcı, ırkçı politikalarını uygulamakta ısrarcıdırlar. Bu açıdan da neden bu kadar katı politika ve sistemleri dayattıklarını ancak onlar anlarlar. Aslında arkalarındaki emperyalist güçlerin başına da beladırlar. Ancak Ortadoğu gibi dünyanın kalbi sayılabilecek bir coğrafyada, bölge halklarına karşı kullanılmaya en uygun iki rejim olduklarından dolayı destekleniyorlar. Emperyalizmle karşılıklı çıkar ilişkileri onları yan yana aynı cephede tutuyor.

Ortadoğu en sıkıntılı, en rahatsız günlerini yaşıyor. İsrail-Filistin “*barışı*”yla getirilmek istenen düzenin nasıl bir tuzak olduğunu gün geçtikçe daha iyi görüyor. Siyonizm ve kemalizmden dost olunamayacağını günlük olarak yaşıyor. Barış adına dayatılan anlaşma maskesini iyi tanıyor.

Emperyalizm, siyonizm ve kemalizm, Ortadoğu’nun dev bir uyanış içinde olduğunu ve artık kanmasının kolay olmayacağını

görünce, terör zirveleriyle, gizli ilişkilerle yeni bir politikaya yö-neldiler. Yeni koşullarda yeni bir Körfez savaşını deniyorlar şimdi.

Bu bir çözüm değil. Kemalizm Kürdistan'da ne kadar sonuç alabiliyorsa, siyonizm de Lübnan'da o kadar sonuç alabilir. Kür-distan'da yıllar yılı imhanın, tasfiyenin, sorunu ortadan kaldırma-nın bütün yöntemleri denendi. Denendi denenmesine de, kendi çıkmazını daha çok derinleştirdi. Artık 'nasıl kazanırım'dan çok 'nasıl kaybetmeyeceğimi' planlıyor. Aynı durum siyonizm için de ortaya çıkacaktır. Çünkü kemalist ve siyonist rejimler artık taşına-mayacak ağır yük oluyor Ortadoğu halklarının sırtında.

Ortadoğu bundan sonra adına layık bir mücadeleye tanık ola-caktır. Katliam, şiddet ve terör karşısını yaratacaktır. Emperyaliz-me, siyonizme ve kemalizme karşı direnmekten başka seçeneğin kalmadığı görülecektir. Anti-emperyalist, anti-siyonist ve anti-ke-malist cephelerin zemini daha da güçlenecektir. Türk, Kürt, misak-ı millide yaşayan diğer halklar, Yahudiler, Araplar ve Farslar bu cephelerde yerlerini almak zorunda kalacaklardır.

Artık Ortadoğu halklarına kan kusturan emperyalizmin, siyoniz-min ve kemalizmin gerçek yüzleri görülmeli ve bu yaptıklarına se-yirci kalınmamalıdır. Bu rejimler demokrat da, özgürlükçü de de-ğiller. İnsan haklarından ve adaletten hiç yana değiller. Sistemleri-ne dokunmadığı, egemenliklerindeki toplumu uyuşturduğu oranda demokratırlar, özgürlükçüdürler, insan haklarından ve adaletten yanadırlar. Hepsi bu kadar; fazlası yok.

Kürdistan'da, Lübnan'da ve dünyanın diğer coğrafyalarında ölenler insan olarak kabul ediliyorsa; emperyalizm, siyonizm ve kemalizmin bu gerçek yüzüne tükürülmelidir. İnsanlık onurumuz çiğnenmesin, yaşama hakkımız katledilmesin. İsrail yahudi ma-sumluğu yaparak kandırmassın, kemalizm "terörizmi" gerekçe gös-tererek kendini yutturmassın, emperyalizm de demokrasicilik oyna-yarak inandırmassın. Her şeyin ölçüsü Lübnan'da akan kan, Kür-distan'ı işgal eden ölüm mangalarının yaptıkları katliamdır.

Büyük insan büyüklüğünü bugün ortaya koyar.

24 Nisan 1996

Yıllarca ve defalarca

Yıllarca ve defalarca kendini tekrarlayan insanın yaşadığı bir dünya çok sıkıcıdır. Sıkılmayan kimse, o da kendini tekrarlayan ve sıkkan insandır. Buna hakları yoktur.

Şu dünya denilen yeryüzünde bütün yönleriyle açığa çıkmış insan çok azdır. Parmakla sayabileceğin kadar. Belki de parmak sayısı fazladır bu tür insan sayısından. Konuyu açmadan hemen hatırlatmak gerekiyor tabii: Bu yadırganacak, şaşılacak bir durum değil. İnsanlığın var oluşundan bu yana kişilik tarihi böyle gelişti. Bundan sonra da kendi çağına uyarlanmış olarak böyle gelişecektir. İnsanın kendini kontrol altında tutmasının büyük başarı sayılabileceği koşullarda, dünyayı değiştirme, toplumsal yaşamı dönüştürme mücadelesi de aslında insanın kendisinden vazgeçmesi kaçınılmazdır. Durum, bu konudaki iddiaya göre değişir. Yüzde yirmi-beşini, yüzde ellisini, yüzde yüzünü ya da bu yüzde içerisinde herhangi bir oranını katarsın. Ne kadar katarsan, ne kadarını gözden çıkarırsan o kadar başarılı olursun.

Bir insan, iddiasının (gereklerinin yerine getirilmesi koşuluyla) büyüklüğüne göre büyük olur, küçüklüğüne göre ise küçük. Doğrusu böyledir. Herkes kendi iddiasında samimi olursa, burada bir ölçü karışıklığı olmaz. İşler yolunda gider. Ama bunun gerçekleşmesini bugün yarın ya da bir yıl iki yıl içinde beklemek bir hayaldir. İnsan kolay anlaşılacak ve dönüştürülecek kadar sıradan bir problem değildir.

İnsan zayıftır. Düşünebilmesi, çıkarını görebilmesi, hesaplarını ayarlayabilmesi, onun başarılı ve güçlü olduğunu göstermez. Bu insan kapasitesinin çok az bir kısmıdır. Bu en az kapasite bir insanı toplumsal ve devrimci mücadele iddiasında başarılı kılamaz. Bu bir yaşam biçimidir. Bu kapsama hapsedilmiş yaşamın bir de ürettiği psikoloji-ruh hali vardır.

Kendi yüzde yüzü olmayan bir insanın, doğruları yüzde yüz görmesi; görse bile yüzde yüz doğru değerlendirmesi zor. Beklememek ve kanmamak gerekiyor.

İnsanın güçsüzlüğü, iddiasına ters bir süreci izlemesi buradan geliyor. Dikkat ettiniz mi, sıra konuşmada oldu mu, bazen zorbela araya girip bir şeyler söyleyebiliyorsun. Sorunları dağ gibi insanın önüne dökerler, kendilerini bu sorunların “dışında” görürler ve yerden yere çalarlar. Hiçleştirirler, varlık değerlerini sıfırlarlar. Bunu sürekli tekrarlarlar. Bu dile getirilenleri artık aşmanın zamanı geldiğini düşünerek, gereklerini yerine getirmek, sözlerine bağlı kalmak yerine günümüzde geçersizleşmiş bu tür özeleştiriyi daha iyi nasıl yapmanın yarışı içine girerler. (Yanlış anlaşılmasın, burada özeleştirmenin gereksiz olduğu söylenmiyor; tersine insan yaşadıkça, ister bireysel, ister toplumsal koşullarda olsun, her zaman kendini sorgulaması özgürleşmenin birincil sıradaki silahıdır.) Bu kendine bir inançsızlık ve güvensizliktir. Zaten olmayan iradenin olası gelişmesi önüne de engel dikiliyor.

Bir sefer, iki veya üç seferlik böyle bir değerlendirmede bulunmak anlaşılır bir durumdur. Ama yıllarca, yüz defalarca bunu tekrarlamak çok kötüdür. İnsan inanmadığını savunamaz; inanmadığını kabul ettiremez; inanmadığını takip edemez; inanmadığını sorun yapamaz. Bütün bunlar kaybetmenin nedenidir.

Örneğin; dürüst olan, dürüst olmayan ve biraz dürüst olan üç ayrı insan bir konu hakkında doğruyu söylesin. Sen bu üç kişiliği de tanıyorsun. Üç ayrı zamanda ve yerde bunlar tarafından dile getirilen doğruya nasıl bir anlam verirsin? Hangisini nasıl dinlersin? Hangisine ne kadar saygı duyarsın? Kaldı ki, politize olmuş her insanın buna göre bir tavır içine girmesi zor mudur? Zaten dürüst olan dürüst olduğunu, ikiyüzlü olan ikiyüzlü olduğunu biliyor. Bunu bilmek demek, bazı durumlar hariç tutulursa, bu konuda herkesin birbirini tanıması demektir.

Buradan insanların neden birbirlerinden rahatsız oldukları, neden birbirlerini beğenmedikleri, neden olayları ve olguları kendilerine göre değerlendirdikleri de ortaya çıkıyor. Bu biline biline kim kendi çevresinden nasıl bir uyum, nasıl bir saygı bekleyebilir? Nasıl karşıdakinin filan tavrından, filan sözünden yakınabilir? Nasıl yeri geldi mi en keskin söylemle kendini doğruların şaşmaz savu-

nucusu olarak dayatabilir? Nasıl kendini yerden yere çalarak, günah keçisi yaparak, her şeyi sıfırlayacak düzeyde eleştiri yapabilir? Böyle yapmakla dikkate alınacağını, yaptırım gücü olacağını mı sanabilir? Derler ya, köprünün altından çok sular geçti. Bu tür yaklaşımlar da artık geçmişte kaldı. İnsanı ciddiye aldirtmıyor, doyurmuyor, yürütmüyor, daha doğrusu ayakta bile tutamıyor.

Gerçekte hiç kimsenin özel bir kurtarıcısı yoktur. Ama herkes kendi kendine bir kurtarıcı yaratmıştır. Kendi yaşamını yaratmak yerine yaşamını, pratiğini, (varsa bu çerçevede) amacını bu kurtarıya sonuna kadar bağlamıştır. Moralliliği ve moralsizliği, başarısı ve başarısızlığı kendi kurtarıcısının durumuna bağlıdır. Bu “büyü”nün yıkılması, bütün hayallerinin yıkılması demektir.

Olmuyor artık. Silkinmek, yeni bir ruh kazanmak Kürdün ayakta kalmasının kesin bir gereğidir. Rahatsız olmak ve rahatsız etmek, yük olmak ve yük edinmek istemiyorsan, kendinden yeniyi başlatmalısın.

Tarih heyecan verici gelişmelerin haberini veriyor. Statü noktasına gelip dayanan Kürdistan üzerinde fırtınalar koparılıyor. Kürdistan sorununun adil çözümünü engellemeye çalışan devletlerin medyaları ve rejimleri insan inancını yok etmeyi hedefleyen, umutsuzluğu ve başarısızlığı yağdıran çok ağır bir psikolojik savaş için seferberlik halindedir. Bu psikolojik kuşatma altında inancı ve umudu korumak, Kürt gerillasının vahşi Türk ordusunun kuşatmasını yarmasından daha kolay değil. Anı anına çaba ve yoğunlaşmayı gerektirir. Siyasal perspektifini tarih bilincinden alıp güncelle birleştirmedeğin, bunun günlük sorgusunu yapmadığın zaman kendini direnen ve başaran bir kişilik olarak garantide göremezsin. Bu anlamda garantinin belli bir zamana kadar süresi ve kapsamı yoktur; süreklidir ve yakıcıdır. Son yıllar içinde yeni yeni yapılanmaya başlayan Kürt kişiliği için başarmak açlık ve susuzluk ihtiyacı gibidir. Son tahlilde başarmayan, yaratmayan ve gelişmeyen insan bunalımlıdır, iddiasızdır. Kısacası yenilmiş kişiliktir.

Her şey çok değişiyor. İnsanlar, gelişmeler ve süreçler değişiyor. Başarılar artık eskisi gibi kazanılmıyor. Yenilgiler de artık bil-

diğimiz kaba hatalar sonucu alınmıyor.

Büyük iddiaları olanlar, değişim sürecine uyum sağlamadan kazanamayacaklarına kesinlikle inanmalıdırlar. Herkesin aşağı yukarı kendileri gibi başarılı ya da başarısız olduklarını sanıp da duyarsızlığın yerleşmesine izin vermemelidirler. İyi ve güzel düşünmelidir ama bunun pratiğini başarmak için hayatın gerçekliğindeki acımasızlığı da dikkate almalıdırlar.

1 Mayıs 1996

Son söz söylenemeyecek...

Tarih devam ediyor. Ama kendiliğinden değil. Daha her şey yaşanmadı, son söz söylenmedi. Tarihin sonu yoksa son söz de yoktur. Kaldı ki, hiçbir zaman her şey yaşanmış ve son söz söylenmiş olmayacaktır. Bu doğa ve insan biliminin değişmez bir ilkesidir. Bunun yasasını bir dönemin ideoloji ve politikaları belirlemez. Yapılabilecek olan, insanın bu yasa içinde kendine yer bulmasıdır. En iyisini yaratmasıdır. Sonraki kuşağa miras bırakması ve gelecek için yeniye teşvik biriktirmesidir.

Adı sosyalizm olarak konulan sosyal sistem yenilmedi, yenilemeyecektir. Yaşayan tarihle, yaşayan insanla birlikte ilerilere akmaya devam edecektir. Ama nasıl sorusu gözardı edilmeden. Hiç yanlış anlaşılmasın: Yıkılan reel sosyalizm veya kitaplarda yazılı marksizm-leninizmin yeniden alternatif olduğu düşünülmesin. Bir kez daha kanıtlanan; kapitalizmle birlikte reel sosyalizmin de insanlık yaşamını düzenleme, doyurucu kılma gücünde olmadığıdır. Doğa ile insan değişti ve değişiyor. Ama tutucu kültürler, ekonomiler, sosyaliteler toplumun ve bireyin eğilimlerine cevap veremiyor. Bugünün insanı dünden var olana ilgi duymuyor, dinlemiyor, etkilenmiyor, sıkılıyor, reddediyor.

Bir başlangıç noktasındayız:

Sosyalizm denilince ilk aklımıza gelen yetmiş yıllık reel sosyalizmdir. Ne inkarcı, ne de savunmacı yaklaşmak, doğru bir tutum için

yeterli değildir. Daha önceden potansiyeli gelişmiş olup, özellikle ’-90’lı yıllardan sonra “*sosyalizm kaleleri*”nin bu kadar kolay yıkılması, daha çok teknik yönleriyle, kitaplarda yazılı biçimleriyle değerlendirildi. Marks’ın, Lenin’in ve diğerlerinin kitaplarından alıntılar yapılarak tahlil edilmeye çalışıldı. Bu eleştiriler ve araştırmalar alternatif bir sistem yaratmadı. Gerçi alternatif bir sistem yaratmak, bugün-yarın başarılabilir ya da tamamlanacak bir çalışma değildir. Şunun da altını çizmeden geçmemek gerekir: Eski reel sosyalist devletlerde eski komünistlerin devamı olan partilerin kitle desteğini kazanmasını, kestirmeden sosyalizmin lehine değerlendirmek gerçekçi değildir. Aynı zamanda bu kapitalizmin halkların çıkarına olan bir sistem olmadığına da yeterli bir gerekçe oluşturmaz. Ölçü bu olamaz. Bu bilimsel değil, duygusal ya da arzusal bir değerlendirmedir. Kendini sosyalist görenlerin olmasını istediği bir sonuçtur.

Zaten reel sosyalizmin temel eksiklerinden biri, mekanik değerlendirmelere ve teknik araştırmalara mahkum edilmiş, insan gerçeğinin unutulmuş olmasıdır. Marksizm-leninizm teknik araştırmanın temellik ettiği bir eleştiridir. Kendi döneminde insanın iç dünyasını keşfetmiş değildir. Esas olarak fabrikaları, patronların, zenginlerin, işçilerin ve fakirlerin maddi koşulları değerlendirilmiştir. Yani tarihin bir döneminde yapılmış araştırmalar kendi döneminde anlamlı olabilir, ama bütün dönemler için bu anlam devam edip gitmez. Bir dönem sonrasında ise aynısını uygulamak için değil, ders çıkarmak için anlamlıdır. Her çağa yaklaşımda bilimsel yöntemi esas almak, kaba materyalist yaklaşımın gerekçesi değildir.

İnsana dönmek kaçınılmazdır. Bir dönem için öfkeleri, duyguları örgütlemek bir şey kurtarmıyor. Kendini yönetebilen, kendisi için düşünebilen, kendi özgür iradesiyle karar verebilen insan ortaya çıkmadıkça sosyalizm gelişmeyecektir. Önce bu insan, sonra bu insana göre bir sosyalizm! Bu insanın henüz ortaya çıkmadığı koşullarda, bunun mücadelesinin verildiği zamanlar dışında bir başkası için düşünmekten, bir başkası adına karar vermekten daha tehlikeli ve gerici bir tutum olamaz. İnsanı “yok” sayan bu tutumun her yerde yeri olabilir, ama sosyalizmde değil.

Kürdistan devriminin pratiği, son tahlilde Ekim devrimiyle başlayan süreçten bu yana en öğretici olan bir gelişmedir. Kürdistan’da insan “yok”tu. Her şey baştan alındı, bir seviyeye getirildi. Yıllara vurulursa, yaratılan gelişme dünyanın başka hiçbir yerinde ortaya çıkmadı. İnsana nasıl yaklaşıldı; hangi insan tipi kazandırdı ve hangi insan tipi kaybettirdi sorularına cevap aranırsa, mevcut klasik sosyalist anlayışların kapitalist anlayışlar kadar bile insana değer vermediği, insanı anlamadığı, bu insanın beklentilerine cevap oluşturamadığı hemen görülecektir.

Bu konuda Kürdistan özgürlük hareketinin önderlik yaklaşımını şimdiye kadar çok az insan ancak anlayabilmiştir. Önderliği ve onun gücünü bireyde tekelleştirmek yerine kurumlaştırmak, tarihte benzersiz bir pratiktir; çok yenidir. Bu, halka önderlik etmenin yeni bir stilidir. Bu önderliğin mutlaka ciddiye alınması gereken bir belirlemesi var: *“Bizde kişinin adı ünü değil; yine birinci veya ikinci adam olma konumu yoktur, hizmet yarışı vardır...”* Bireyi, bireyin gelişmesi, güçlenmesi ve özgürleşmesi önünde engel olmaktan çıkarmada bundan daha etkili ve mükemmel bir yaklaşım olabilir mi? Bu anlayışın bir sonucu olarak, insan yaşamının belki de en egemen yanı olan duygularda mülk olmamak ve mülk edinmemek sosyalizm değilse, sosyalizm yoktur. Kimliği, duyguyu, sosyaliteyi ve kültürü dikkate almayan bir sosyalizm, neye dayanarak gelişecek veya temel olan insanın nesini etkileyecektir?

Sadece sosyalistlerin sevdiği bir sosyalizm sosyalizm değildir. Acıdır ama sosyalist de en az kapitalist kadar realitelerden hareket ettiği zaman her şey değişmeye yüz tutacaktır.

8 Mayıs 1996

*Zamandan karardı dudaklarım, uzaktan karardı
dudaklarımda ismin bekliyor, duyulmak için
ismin bekliyor
Bu sahranın kapısı ardındaymış evin
terkedilmiş bir gül ortamıymış,
kurumuş zaman parçaları
içinde, kurumuş kan renginde taşlar....*

Ve Selçuk için...

Büyük arayışçı yoldaşıma

Nisan yağmurlarının dolu dizgin kendini bıraktığı bir gündü. Hemen senin “*beni köyümün yağmurlarında yıkayın*” şarkını ne kadar da iyi hatırladım. Zap’ı kucakları arasına alacakmış gibi heybetli duran Kurê Jahro’nun Şerefli’ye bakan yamaçlarında yağmurluğun altında cihaz haberlerini dinlemeye çalışıyorum. Ses oldukça parazitli. Muhabereci Baran arkadaşın sesi bu nedenle bir gidip bir geliyor. Arkadaşların çoğu sabaha karşı görevden döndükleri için uyuyorlar. Dışarıda yalnızca yağmurluğa ardarda düşen damlalarla, nöbetçilerin ayak sesleri var. Kulağım birazdan başlayacak günlük tekmilde. Nihayet Baran alıştığımız sesiyle ilk önce Güney Kürdistan’a sesleniyor, “*Şırnak Şırnak. Selamlar saygılar heval, sizde yeni bir şey var mı?*” Ardından senin bir yıl beraber kalıp da çok bağlandığın Şahanımız başta olmak üzere verdiğimiz şehitlerin anısını hep yüreğinde taşıdığın Zagros’a, cihazdaki adıyla Cilo’ya sesleniyor. Sen ise hep Herekol’da. Hani iki ay önce Zap kıyısında ayrılırken söylediğin gibi “*daha önce gençleri çağırdığımız, şimdi ise bizlerin yolcusu olduğu*” Botan’ın haberlerini bekliyoruz. Nihayet günler sonra Herekol’dan haber var. Onbinlerce asker, yüzlerce uçak ve helikopterin kullanıldığı operasyon sonrası kurulan ilk bağlantı bu. Tekmili cümle cümle vermeye başlıyor muhabereci. Yağmurun engellemesi nedeniyle Baran söylenenleri ancak bir-iki kez tekrarlattıktan sonra anlayabiliyor. Kahretsin ben ise zor bela duyabiliyorum. Oldukça kapsamlı bir teknik ve çok az anlayabiliyorum.

23 Nisan tarihli bugünkü tekminin bir kısmı ARGK Anakarargah Komutanlığı muhabere defterine şöyle geçecektir: “*İlk gün çatışmalar Bestlerin dört yerinde birden başladı. İlk çatışma sabah saat 03.30 sıralarında helikopterlerin Derike Mehmedê Husso’da indirme yaparken vurulması ile başladı. İlk vuruşta bir helikopter darbe aldı. Burada indirme yapılmadı. İçinde ölü ve yaralıları var.*

Bu alanın altında sadece bir helikopter indirme yapabildi. Diğerleri ise sabahı bekledi. Sabahleyin güçlerimiz Derike Mehmedê Husso'nun çıplak tarafını bıraktı. Düşman buraya yoğun indirme yaptı. Çatışmalar başladı, akşama kadar sürdü. Düşman her türlü tekniği yoğun kullandı. Buradaki tek bir tepeye kırk adet kazan vurdu. Bu kazan atışlarında Selçuk, Rizgar, Tekin, Şahin, Çiya arkadaşlar şehit düştü.”

Yağmur damlalarının dinmeyen sesi altında kulağımı radyoya yapıştırmış bir haldeyken ismin beynimde çınladı. Tam duyamamıştım ama sezmiştim senin olduğunu, inanmamaya çalıştım. İçimde iyi anlayamadığıma dair bir kuşku payı bırakmak istedim. Ancak yağmurluğun altından çıkıp Kurê Jahro'nun tepesine uzanan derin vadi boyunca yukarıya bakınca Karker (Abdullah Pekköz), yılların zindan direnişçisi Akif (Hüseyin Aytimur), Canda arkadaşlar başta olmak üzere bu tepede geçen sonbahar verdiğimiz şehitler seni hatırlattı. Bu coğrafyada attığımız her adımda karşımıza çıkan, partimizin bir şehitler partisi olduğu gerçeği bir kez daha suratıma çarptı. Zaten birkaç gün içinde ayrıntıları da öğrendik. Botan'da Bestler'in ortasında tam kırk adet kazan bombasının vurulduğu tepede şehit düşen yoldaşlardan biri de sendin. Evet o büyük arayışçı yürek ve beyni ancak kırk kazan ile susturabileceklerini sanmışlardı.

Ancak senin hatıran her an gözümüzün önünde. İnatçılığın, iddiacılığın, hatta sen çok küçükken öldüğü için babanı bile yalnızca “*anamın kocası*” diye tanımlayışın, tabii ki bir de yazıların. “*Aca-ba bugün neyi yazdın?*” sorusunu sorduğum tek kişiydin. Bizler hep benzer şeyler yazıyoruz, benzer konularla ilgileniyoruz. Üstelik de bir kısmımızın da anlamayarak kabul etmediği, çoğumuzun ise şaşıttığı bir ilgi alanı zenginliğine sahiptin. Değişikliği yakalama tutkun, bir büyük arayışçı yürek, uslanmaz bir savaşçıydın. Ancak hepsinden de önemlisi; sen büyük bir bağlılığın çocuksu bir saflıkla sürdürülmesinin simgesiydin bizim için. Bu, belki başlarda pek bilinçli bir adımla atılan mağrur yürüyüşü değildi. Ama giderek derinleşen, kendini aşmaya çalışan bir bilinç ve duygu birikimi

oluştı sende. Bunu yazmayı ve yansıtmayı çok istedin ve ısrarla denedin. Ülkede geçirdiğin kısa sürede doldurduğun iki defter bunun örneği. Ha..! sakın meraklanma her iki defter de sağlamda. Bu yıl başladığın üçüncü deftere ne olduğunu ise hâlâ öğrenemedik. Hani “*bu kez roman tarzı yazacağım*” dediğin defter. Ama peşindeyiz meraklanma.

Rahibe Teresa’dan Avaşîn Hastanesi’nde şehit düşen Ekin yoldaşa kadar okuyucularını şaşırtacak zenginlikteki yazıların emekçisi olmakla gurur duyduğun Serxwebûn’a ulaştı. Hani o ondört yıl önce 15 Ağustos Atılımı’nın hemen ardından güzel resim yapıyor diye gittiğin o Serxwebûn’da arkadaşlar şimdi harıl harıl yazılarını diziıyorlar. Ama sen zaten hazırlıklıydın. Tam iki yıl önce bu zamanlar Avrupa’dan ayrılırken, önce tüm yazılarını nasıl düzenleyeceğini Diyar’a söyleyerek yola koyulmuştun.

Serxwebûn nasıl ülkemiz için bir ‘amentu’ haline gelmişse senin için de dünyaya gerçekten gözlerini açtığın yerdin. “*Ben her şeyi Serxwebûn’da öğrendim*” derdin. Özellikle senin için yaşamının en önemli yönü olan yazmayı kastederken. 1984’ten ’95’e kadar yedi ay bilmem kaç gün hariç hep o okuldaydın. O, yedi ay bilmem kaç günü de 1991-92 arasında Mahsum Korkmaz Akademisi’nde geçirmiştin. Dirilişin başarıldığı, kurtuluşun imkan dahiline sokulduğu o onbir yıl boyunca bitmeyen kavgaların, mücadelelerin tanığı ve parçasıydın. Ardından da kurucusu olduğun Özgür Politika ve Gazeteciler Birliği süreçleri başladı.

Ve sonunda sana yakışan bir kavgayla yeni bir yaşama adımını attın. Yıllar önce ayrıldığın ülkeye dönüşü başlattın. Evet artık ülkeye onurlu dönüşün yolu Selahaddin Eyyubi’lerin şehrinden Zagrosların sarp dağlarından, Botan’ın derinliklerinden geçiyordu. Sen de bunu takip ettin. Bilgisayarın önünde saatler boyunca yazılarla uğraşan, telefonla boğuşan sen; artık dağların, uzun ve ince yolların, cebinden eksik etmediğin küçük defterinle zamanın bir savaşçıydın. (Acaba üzerine kırk kazan yağarken o küçük defterin de cebinde miydi?) Özellikle Zagros, coğrafyası ve savaşçılarıyla senin ayrılmaz bir parçan oldu. Bir yıla yakın bir süre kaldığın

Zagros'tan ayrılırken, silinmeyen anıların yanına ismine de 'Şahan'ı eklemiştin. Final savaşının ilk yılı olan '97'yi Zagros'ta yaşarken, '98'le birlikte Botan'a adım attın. Botan, senin için özüne dönüşün, Kürtleşmenin en derin adımıydı. Söylemezsen de hissediyorduk; bu adımı Kurucu'ya kadar taşımak istediğini. Bu yine olacak, biliyor ve inanıyoruz. Sen yazılarınla, ardında kalan yoldaşlarınla ve hepsinden önemlisi de büyük bir bağlılıkla kendini adadığın Başkan Apo'nun mücadelesiyle; yalnız Kurucu'ya değil, yalnız bu yıl içinde değil, tüm zamanlar ve mekanlar için taşırılacak. Buna hepimizden çok senin inandığını biliyoruz. Yanılmıyoruz. Yanılanlar senin savaşçılığını anlamayanlardır, aydın olma sorumluluğunun ne anlama geldiğini gerçekten bilmeyenlerdir. Ve senin deyimle "PKK'mizi" yaşamayanlardır. Senin çocuk saflılığınla yaklaşımının ardında yatan derin bağlılığı, büyük iradeyi kavramayanlardır... Ülkeye bağlılığın, önderliğe bağlılığın derinliğini göremeyenlerdir. İnanıyorum ki, kısa süreli de olsa yaşamın, yazdıkların ve şehadetin onlara gerçek aydınının kim olduğunu göstermiştir. Sana ve yoldaşlarına atılan kırk bomba, onların yanılmalarına atıldı. Onları toprağa gömdü. Seni ise sonsuzluğa taşıdı. Onlar, senin Başkan Apo'ya, PKK'ye bağlılığındaki derinliği anlamadılar. Ama olsun, Başkan Apo seni tanıyor, Kürdistan dağları ve savaşçıları tanıyor. Biliyorsun, *"Geçer devran. Takvimler el değiş-tirir. Gün gelir durum da göçer. Zaman örter her şeyin üstünü. Uzağı gören çocuklar bilir; gelecek uzun sürer."* Evet, ben partiye bağlılık sözünün kefilini yitirdim. Xezik Küçük Enver'ini, Serxwebûn emektarı Selçuk'u, Özgür Politika kurucusu Hüseyin Savaş'ı, ARGK savaşçısı Selçuk Şahan'ı yitirdi. Ama duyuyorsun değil mi? Kürdistan kazanıyor.

Silah arkadaşı Şenol

Bir dosta mektup

Şimdi artık yazmak zamanı. Yıllardır alışık olduğum durgunluğu aşıyorum. Yılları aşan duygularımı duyuyorum. Güney Kürdistan'a dayalı yüreğim. Şimdi sayfalar arasından çıkan bir yüreğin dağlara vuruşunu görüyorum.

Sevginin bazen dağlara sığındığını biliyorum. Gazete ve mecmua satırları arasından çıkan sedanın en yakınımda olanı, sohbetlerimde en derin duran dostum.

Sayfalara işleyen kalemle, kimliğini Botan'a taşıyan arkadaşım. Yazmak için geciktim.

Yüreğimin coşkusuna kulak verdim ve gerilla Selçuk'u buldum. Dağların en sarp olanına haykırışlar işledin.

Sevdanın en yücesine kelimeler söyledin.

Dostum, geciktiğini söyledin.

Sınır tanımadın. Giderken ayak seslerini duydum. Çırpındın.

Gidenlerin ufkunu biliyorum.

En tuzak dağın, özgürlüğü çektiğini biliyorum.

Arayan adamın aydınlığa çıktığını biliyorum.

İnsan ölüme gitmez.

Güzele gidenler ölümü sevmez.

Ölümün bazen sadece son bir çıkış olduğunu Sokrates fısıldıyor.

Feylesof Seneca Sokrates'e benzemek için ölümü beğeniyor. Ölmek için savaşıyor, ölmüyor ama.

Bazen yaşamak en kötü ibare oluyor.

En güzel yaşayan, özgürlük müptelası adamdır.

İnsanı “öldürmüyorlar” bazen, ölmeye muhtaç ediyorlar en güzel dostum.

Ve günün birinde, gömdüklerinin ölmediğini kabul etmek mecburiyetinde kalıyorlar.

En yaşayan, diriliğimize seslenen arkadaşım.

Şimdi duruyorum.

Sınır tanımayan insanı özlüyorum.

Bir sınır var mı acaba?

Şimdi yaşayan sen değil misin?

Yaşayanlar mı bu yürüyenler?

Hesap zamanıdır.

Gidene, yolun açık olsun, seni yüreğimize gömdük diyenlerin çok olduğunu biliyorum.

Barzani'den ve Çevik Bir'den gelen kurşuna hedef olan yüreğin yitmediğini görüyorum.

Şimdi sevmek zamanı.

Cudi'de bahar var.

Haftanın'e konuk olanların gölgeleri silinmez hiç.

Şimdi de kavga zamanı.

Diyarbakır'da kod adıyla dolaşan bir yiğit tanıyorum.

Diyarbakır'ı Duhok'a bağlayan kırmızı hattın sihirini çözdüğünü biliyorum.

Aydınlıkta şavkının bastığını görüyorum.

Rahatım gibi geliyor bana. Uyumaktayım ve en şiddetli rüzgarıyla esiyor Selçuk.

Selçuk kimdir?

Bana anlattı, bu gerilla sevgisine sığınan adam.

Duran Kalkan'ın yetiştirdiği Bolşevik.

Kitap muharriri.

Yüzlerce yapıtı yaşama uyarlayan sessiz seda.

Selim Ferat

Rüyanın kıyısında

Masanın başında oturan bu adamı gözlemliyorum. Biraz utan-
gaç. İlk defa karşılaşıyoruz.

Uzağındayım, aramızda açık kapı var. Ne o bana merhaba de-
mek için kapıdan geçip yanıma geliyor, ne de ben ikimiz arasında-
ki bu darboğazı aşmak düşüncesindeyim.

Bu öteki adamı merak ediyorum. Merakımı tanışacağım bu ada-
mın disiplinine uyarlıyor ve bekliyorum. Burası Berxwedan gaza-
tesinin Düsseldorf'taki merkezi ve yıl 1989-90...

Gazete yazarlarıyla ilgili ilk toplantılarından biri: “Yabancı” ya-
zarlar Berxwedan'a yazacaklar. Geçmişin kırgınlıkları yerini titiz
bir arayışa bırakmış. Tereddüt içinde olanlar; kucaklanmalarını be-
kleyen yazarlar...

Gazetenin temsilcilerinin mütevazı olduklarını söylememe ge-
rek yok. Sorumluluğun ağır yükü altında hata yapmamak için ça-
bıyorlar.

İlk deneme ve herkes biraz sabır diliyor kendisine.

Gelenlerin birlikte taşıdıkları hikayeleri var:

Hücrelerin duvarlarını yıkıp gelen mapuslar....

Yeni bir yol arayışında olanlar...

Gerilla marşına ayak uydurmak için yola çıkanlar ve Kürt ortak
dünyasında hisse sahibi olmak isteyenler...

Ve ben hep suskunca ve biraz utangaçça ancak etrafındakileri
keskin bir takibe koyulan, birazdan tanışacağım bu adamı izliyo-
rum.

O da meraklı.

Sanki merakını gidermek için hiçbir şey yapmıyor gibi...

İlk görüşmelerden bilmem kaçınıcı olan bu toplantı bittikten
sonra, akşam saatlerinde “tirşik” pişirilen şu meşhur Berxwedan
mutfağına giriyoruz. Selamlaşıyoruz. Adını söylüyor ve böylece
altı yıl sürecek uzun dostluğumuz başlıyor.

Ve sonradan adım adım Kürt bölünmüşlüğünü ve giderek tümleşmesini takibe koyuluyoruz.

Meşhur Düsseldorf davasıyla başlayan Kürt kadınlarının Avrupa'daki karşı koyuşları, Düsseldorf'taki ilk diri yürüyüşler, bariyerler, sökülüp atılamayan insan duvarları, bir asır boyu kümelenmiş sindirilmiş öfkenin ses borusundaki tozu, kir ve pası sökerek ayyuka tırmanışı...

Daha sonra yasaklar...

Toz duman içinde kaybolan bir kesim “*Kürt intelligentijası*” ve zulmün doruğunda kendini keşfeden yeniler...

Tüm bunlara tanık olan bu adama günün birinde bir haber geldi.

Kürtlere “*koyun*” diyen bir yabancı yazara karşı koyması son doğru yaptıklarındandı.

Bir günün sabahı doğruldu yatağından, yüz hatları belirgindi, uzunca bir siması vardı. Bazen kendisini kızdıranlar sınırı aşınca, o da inadına doğru bulduğunu savunuyor ve karşısındakini bu inadı tutmuş adama karşı bağırmaya ve hırçınlaşmaya zorluyordu. İnat onun en sıkıştığı anda yardımını istediği kural oluyordu.

Hiç bağırmayan bu inat adamı, aldı çantasını ve yürüdü.

'98'de Gurbetelli'den sonra... Ve bir ilk bahar günü O'nun adı bir şamar gibi indi suratıma ve uyandım.

Bu inadı tutan adam, sınırları geride bırakarak aramızdan ayrılıp gitti.

Bu adam şimdi yine aramızda açık bir kapı tutuyor.

Ve sessizce, biraz utangaç, inadına süzüyor bizi.

Yaşamdan yaşama koşan adam...

Kavganın içinde coşan adam...

Yüreğinde inat, karanlığa kafa tutan; Serxwebûn redaktörü, Berxwedan'dan Özgür Politika'ya, oradan Metina'ya uçan inat adam: Rüyamın kıyısındaki SELÇUK...

Selim Ferat

Sevgili Selçuk, güzel arkadaşım

Hiçbir zaman unutamayacağım, yaşanmış acı ve tatlı anılarımızda anacağız değerli yoldaşım. Doğrusu hiç beklemiyordum vakitsiz ayrılışını. Daha ağzımda teninin sıcaklığı varken, vatan sevinciyle dolu dolu vuran yürek atışların dinmezken kulaklarımda “*kendine iyi bak heval*” deyip başarı dileyen sesiniz yankılanırken, böyle habersiz sonsuzluğa yürüyüşün neden? Hiç sevmezdin merhabaları olmayan ayrılıkları. Peki neden bu zamansız ayrılışın? “*Ayrılık acı bir soluk gibidir, kimin içinde koparsa acısını da en çok o çeker*” dizelelerini okuduğunda hüznülenerek “*bir daha merhabaları olmayan ayrılıklar yaşanmasın*” demiştin. Botan’ın asi duruşu gibiydin. Önce Şahan, ardından Zinarîn, Meryem, Berfin ve diğerleri... Sonra da sen Selçuk. Biliyorum sevdamızı yeşertmek için gittiğinizi. Gözlerinizi ufuklara çevirip sonsuzluğa daldığınızda bile, gülücüklerinizi bozmadan merhabalarınızı esirgemediğiniz yoldaşlarınıza. Çünkü ayrılık yoktur lugatınızda. Önce merhaba diyorum. Öncesiz ve sonrasız duygularla seni, sizi seven yoldaşlar adına. Geride bıraktığınız zor, ama güçlü deneyimlerle dolu zamanlar adına merhaba! Güzel aydınlık ve özgür yarınlar adına merhaba sevgili arkadaşım.

Bitmez tükenmez ayrılıkların, yorulmak bilmeyen insanın seninle sohbet etmesi ne kadar hoş ve huzur vericiyse, inan seni anlatmak, seni yazmak o kadar da hüznölendirici, bir o kadar da zordur. Nasıl, hangi Selçuk’u anlatsam? Bilmem ki. Yüreği ülke sevdasıyla yanıp tutuşan, taş, toprak ve tozlu yollarında dolaşmaya özlem duyan, ülkenin yaz akşamlarına, bahar sabahlarına, dağına, toprağına, suyuna, yaprağına hasret Selçuk’u mu, ya da Avrupa rehabetinin kartarmaya gücünün yetmediğı, her gün akımıyla inanç ve iradesini bileyen umudu ve sevdayı hep aydınlık belleğinde yeşerten dağlara umut, dağlara bilinç ekerek yaşamın onuru ve soylu olanıyla bütünleşen Enver Polat’ı mı anlatsam? Bilemem ki. Nisan yağmuru ve Mayıs papatyası arasındaki diyalektik uyumunu yazmak ne kadar

kültürel birikim ve incelik istiyorsa, seni anlatmak da gerçekten sannatta yaratıcılık ister. Onun için zordur seni anlatmak. Çünkü sen, bu uyumun kendisisin ve güzellik yasalarıyla anlatılırsın ancak.

Bir anımızı anımsatarak sohbetimize devam etmek istiyorum. Belki anlaşılmana yardımcı olur. Bir sonbahar akşamıydı. Ülke sohbetlerimize hep misafir ettiğimiz Melsa arkadaş ile birlikte kamelyada oturuyorduk. Akademi günlerinin en hareketli olanlarından bir günü yaşamıştık. Akşamın alaca karanlığında, sen ve Melsa hararetle bir tartışmaya tutuşmuştunuz. İnan, kızmalarınız da sevgi yüklüydü ve yoldaşçaydı. Sen birdenbire “*Melsa Melsa! Ben öldüğümde, mezar taşıma ‘anlaşılmadı’ diye yazın*” demiştin. Melsa da tebessümle; “*doğru, anlaşılmadı, ama bizi de hiç anlamadı*” diye takılmıştı sana. Bu anımızı Yekmal’e giderken anımsamıştık, ne kadar da güzümüştük o gün.

Dostların, yoldaşların tarafından ne kadar anlaşıldın bilemiyorum, ama yeni insanın üstün özelliklerini bağrında taşıdığın kesindir. Sıradan kalmak, kendini tekrarlamak, varolanla yetinmek sana çok yabancı şeylerdi. Yeniyi, doğruyu ve güzeli arayıp bulmak, heyecan veren arayışların peşinde olmak, kimsenin düşünemediğini düşünmek, yapamadığını yapmak, yaratamadığını yaratmak, hep taktir ettiğim özelliklerindendir. En çok da yeteneklerinle kendini gerçekleştirmen, kendini başkalarında yaşatmayı başarmen, hep uğraş içinde olman ve hırsla çalışman seni farklılaştırıyordu. Gerçekten bu yönüyle sen başkaydın. Tartışmalarımızda sıradışı ya da düzen sınırlarını aşmak, diyorduk. Düzene uymak vasatlaşmaktır, vasatlaşmak büyümeyi engeller, büyüemeyen güç olamaz, güç olmayan kişilik her zaman kaybetmeye ve hiçleşmeye mahkumdur. Ama düzen sınırlarından kaçmak da yürek ister, yücelik ister ve irade ister. Kyakser aşiret düzenin dışına çıkmayı başardı, medyayı insanlığa armağan etti. Bab Mervani devletini kurdu. Selahattini Eyyubi aşiret ilişkilerine hapsolmayarak, islam ordularının komutanı oldu. En önemlisi de, büyük insan Başkan Apo; insanı hiçleştiren düzen sınırlarını aşarak insanlığın özüyle bütünleşti. Öyle ki, Ulusal Önder olma düzeyini de aşarak emek dünyasının, halklarının

umudu haline geldi. Ama tarih tersi olanlara da tanıklık etmiştir. Arpagos, aşiret sınırlarını aşayım derken tarihler boyu sürecek olan ihanet olayının başı oldu. İdris-i Bitlisi bu yolda yürüdü. Bugün anılan en lanetli kişilik sıfatını taşıyarak ihanet batağında boğuluyor. Kürdistan’da bu durum sırat köprüsünden geçmeye benziyor. Can yoldaşım, sen bu köprüyü geçerek Kyakser soyluluğunu sürdürüp, Başkan’ın ışıklı yolunda yürümeyi onurluca başardın. İşte senin farkın bu Selçuk. Sen çoğunlukla kendine benzedin. Doğru bildiğini yapan, ilkeli yaşamayı başaran bir duruşun sahibi olman, seni yoldaşların ilgi odağı haline getirdi.

Akademi günlerinde tanışmıştık seninle. İlk göze çarpan özelliğin, gelişkinliğinin hemen farkediliyor olmasıydı. Bu anlamda farklıydın sen. Aynı takıma düşmüştük seninle. Basın emekçisi olduğunu öğrendiğimde ilgim daha da artmıştı. “*Düşünen bir beyin daha da komutanlaşacak*” deyip içten içe sevinmiştim. Dile kolay tam oniki yıl o onurlu meslekte dirsek çürütmüştün. O aynı zamanda savaş sahasında zayıf yanını da tespit edebilirdi. Ama hayır. Savaş bir mantık işidir, bu da sende mükemmel var. Bana göre Avrupa’da sıradanlaşmadan yaşamasını başarmak önemli savaşlar sınavından geçmektir. Yaban ellerde erimemek, beyin ve yüreklerin gücünü doldurmak, öze dönüşü gerçekleştirmek “*savaşta zafer, yaşamda özgürlük*” ilkesine uygun yaşamasını bilmektir. İşte sen bunu da başardın Selçuk. Derya gibi bir bilinçle, tükenmeyen inançla, kırılmayan iradenle ülkeye yöneldiğinde soylu duygularla dolup taşıyordun. Yıllar sonra bu kutsal topraklara kuvuşuyordun, sevincin sonsuzdu. Duyduğun özlem ve hasret, nihayet son buluyordu. Yağmur sonrası toprak kokusunu soluyan, nefes nefese sevdalandığın toprağınla, soylu kavganla kucaklaştığında, seni tepeden tırnağa saran duygularını “*toprağımla buluştum*” diyerek, oldukça mütevazı bir tarzda ifade etmiştin. Ne kadar da kıvançlı, ne kadar da mutluydun o an. Evet evet toprağınla buluştun ayrılmamacasına...

Genişletilmiş 4. Merkez Toplantısı’ndan sonra askeri eğitime gitmiştik beraber. Dağlar, vadiler karla örtülüydü. Zorlu bir eğitime başladık. Ne kadar coşkulu, ne kadar hevesli ve istekliydin. Karın

dondurucu soğuğuna aldırmadan içtenlikle katılmıştık eğitimlere. “*Bu dağlarda savaşmadan kendini yaşatmak zordur*” cümlesini hep kullanırdın ve eklerdin “*önemli olan da zoru başarmaktır.*” Ve sen adeta zoru başarmak için yaratılmıştın. Dağla, silahınla ve yoldaşlarınla ne çabuk da kaynaşmıştın öyle. Eğitim sonrası daha bir güven kazanmıştın. Dola Şivê’den Zap vadisine geldiğimizde için içine sığmıyordu. Düzenleme sonrası Zagroslara gideceğin kesinleşince, gözlerinde umut parıltıları belirivermişti, sevinç çığlıkları atmamak için kendini zor tutmuştun. Bir çırpıda tamamlamıştın hazırlıklarını. Bir yoldaş “*Sen Zagros’a, Zagros sana yakışır*” demişti. Gururlandığın her halinden belli oluyordu. Hayret, kaybetmişken bulunmuşluğun sevinci sinmişti, hayallerin bir bir gerçekleşiyordu. Şubat’ın o buz kesen havasında Temmuz sıcağı gülüşünle, yoldaşlarını ısıtmayı ustaca başarıyordun. Deli dolu akan Zap’ın kıyılarına indiğimizde ayrılığın buruk acısını duyar gibiydin. Sımsıkı sarılmıştın her birimize. İnan buram buram ülke kokuyordu her sözün. Toprağın, bilincin ve dinmeyen sevdan uğruna, savaşa biraz daha yakınlaşıyordun. Damarlarındaki kan ayaklanmıştı sanki, yangına dönmüştü yüreğin, gözlerin sevgi pınarına, tepeden tırnağa umut kesilmişti. En güzel duygular, Zap’la yarışıyor adeta. Vefa, bağlılık, sevgi ve yoldaşlık yürek yüreğe akıyordu. Ve sen yüceleşen duygularınla, tanrıların bile başeğdirip düzen veremediği Zagros yolcuğuna çıkarken, dudaklarında biriken “*serkeftin*” sözcüğü doldurmuştu başarıyla kilitli yürekleri.

Aylar sonra Metina’da kucaklaştık seninle. Savaşın kızgın örsü seni daha da çelikleştirmişti. Mevsim yine kıştı ve hâlâ sımsıcacık vuruyordu yüreğin. Her fırsatta ben Haftanın’i ve Botan’ı, sen de Zagrosları anlatıyordun. O kadar güzel ve canlı anlatıyordun ki, Zagros aşkı uyandı bende. Zagros tanrıların yaşadığı bir kutsal toprak, kültürlerin boy verdiği uygarlık. Antlaşmamıza ve yurtlaşmamıza kucak açan medeniyet, dünyaya sığmayan İskender ve ordularına geçit vermeyen yücelik, tarihin güneş başlı çocuğu Kyakser’e bilinç ve cesaret aşılayarak, doruklarını halkların ordulaşmasına açan ululuk, koruyan ve yaşatan vatan yüreği. Zagrosları ne kadar yumuşak,

ne kadar sade ve ne kadar sevgi dolu anlatıyordun. Hele Avaşîn'le Basya'yı kol kola mavi, yeşil akışını yürek dolusu anlatıyordun. Kış olmasına rağmen, elma ve üzümünü bizden esirgemeyen Yekmal'-in bahçelerine kadar anlatmıştın Zagrosları. Sohbetimizin bir de hoş olmayan acı yanı vardı Selçuk. Şehadetler... Ne acı değil mi? Sevdiklerimizin çoğu uçak saldırısında ölümsüzleşmişlerdi. Yani Şahan, yani Berfîn ve Zinarîn. Neden böyle oldu? Neden hep en çok sevilenlerimiz çekip gider aramızdan? O gün de çözmemiştik bunun sırrını. Kimbilir bizden sonrakiler çok daha tartışacaklar bu güzel insanların yaşam umutlarını.

Operasyon heberlerinin yoğunlaşması üzerine '97 yılı savaş pratiğini değerlendirmek üzere gerçekleştirilen toplantımızın yerini hava saldırılarına karşı tedbir olsun diye değiştiriyoruz. Her zaman olduğu gibi yol boyu tartışıyoruz. Bu kez Zagroslarda sergilenen tasfiyeci pratiği kavratmaya çalışıyorsun. İtiraf etmeliyim ki, o gecede hiç hüznün eksilmedi. Sorumluluk bilinciye sana bunu yaşatan. Başardım diyememenin hüznü çökmüştü buruk sesime. Gece boyu sırtımdaki çantayla birlikte bir de bunun acısını taşıdım, yol boyu seni teselli etmeyi düşünmedim. Çünkü biliyordum ki, güç ve bilincindi seni böyle konuşturan. Yine biliyordum ki, başarısızlıkları yargılamak için erişenler, yani başarılarla göz dikmeye cesaret edenlerdir. İşte o karlı gecede sende bunu gördün. Yargıç olmayı başarmıştın. Zaten sana yaraşan da buydu.

Toplantı sonrası yeni düzenlemeler yapılıyordu. Görev alanı belli olan yoldaşlar vedalaşıp giderken, senin içinde fırtınalar kopuyordu. Bir an önce pratiğe çıkabilmenin sabırsızlığını yaşıyordun. Her defasında savaşmak ve özgürleşmek değişmez ilkendi. Hatta süreç içerisinde deney kazandıra kazandıra özlemini gidermeye çalışıyordun. Ama belleğindeki bilinç meşalesi, yüreğindeki kor ve özgürlüğe vurgun oluşun seni zaptedilmez kılıyordu. Derken beklediğin gün gelip çatmıştı ve sen kanatlanmıştın adeta. O ne görkemli coşku, o ne çılgık çılgılığa sevinçti öyle. Her yoldaşla Botan sevincini paylaşıyordun. Bana da hikmet olsun diye gelip manganın önünde oturmuştu. *“Hele biraz Botan'ı anlat”* demiştin. Ben Kurêjahro'nun

yolunu tutarken, sen de Parti Önderliği ile telefon konuşmasından sonra yönünü Botan'a çevirmiştin. Dün Zagros, bugün Botan. Ülke özlemi böyle giderilirdi ancak.

Onları Botan'da selamlamak bir ayrıcalıktır. Ve görkemliliğiyle gök kubbeye şekil veren, içiçe bir şafak vakti uyanırsın. Başın göğe daha yakın, özgürlüğü doyasıya yudumlarsın. Ve her yerinden çimen boyu, yeşil gözlü Besta'nın bahar sabahlarında gezinirsin. Durgun yeşil atom vadilerinden birine kapılır bedenin. Herekol'da bir yaz seyredersin akşamın kızılığını secdeye duran gözlerle. Gabar bir harikadır. Baktıkça, tarihe uzanır bilincin. Babil'in asma bahçelerini kıskandıran güzellikleriyle büyülenir insan. Ya Masiro'ya ne demeli? İnsanı sevgi yumağına çeviren bir sevdadır kapılar. Kapı kapı özgürlüğe uzanan muhteşem güzellikleriyle, her biri sevda pınarı akar sularıyla, zümrüt ovalarıyla. Gem vurulmayan yüksekleriyle, isyanlarıyla. Zafere sevdalı yiğitlerin şanlı sevdasıdır Botan! Binbir efsanedir halkımızın tarihinde. Botan'da yaşamak kolay değil, sevdalanmak gerekir. Hele savaşmak ve kazanmak hiç kolay değil, yücelik ister. Unutmak ki, direniş ve zafer yaraşır Botan'a. Kızgın alnına kutsal öpücükler kondurduğum güzel yoldaşım. Sen Botan'ı, Botan da seni sevdi. Bir bahar sabahında toprağınla onurluca kucaklaştın. Kutlu olsun.

Şehit Zinarîn'e adadığım şiiri okuduğunda gülerek; “*duygular senin, dizeler senin*” demiştin. Madem ki dizelerine duygularını yüklemişsin, paylaşmak için yazıyoruz.

Mücadelemizin verdiği en güzel güçle, seni sevgiyle kucaklıyorum.

11 Mayıs 1998

Cuma Tak

Bir yudum özgürlük

mor renkli dağların ceylanı
uykusuz gecelerde aradım seni
gök kubbede yıldız yıldız
kızıl şafaklardan sordum seni
tan yeli mahsur
seher yeli melil
nereden bulayım seni
bulayım da
ruhumun derinliklerine
bilincimin enginliklerine
nakşedeyim
yağmur damlasından
içeyim seni
çocuk gülümsemelerinden öpeyim
sorayım ilk kalp atışlarında
papatya sarısında
ilk tomurcuk patlamasından duyayım
sarmaşık edasıyla sarayım seni
rengarenk gökkuşağında
sen yaşanmamış aşkların meleği
kelebek kanadında sözleşmeye
ne dersin?

Eylül 1996
Haftanın

Özgür geleceği sosyalist insanda gören, bu uğurda zaman ve mekanın hapsedici sınırlarını tanımadan çarpışırken toprağa düşen PKK militanı Şehit Selçuk'a ithafen

Aşk olsun...

Göğüs kafeslerini daralttın
beklenmedik haberinle,
“kötü haber tez yayılır” derler
aynen öyle oldu
aynen öyle...
tez yayıldı bahtsız haberi kutsal gidişinin
duyduk!..
duyduk ki
bir olmuşsun özünle
aramaktan şaşmadığın dağlarını
dağ gibi heybetinle
nakşetmişsin
okyanuslarca hasret kokan
son gülüşüne
Aşk olsun be hevalim
aşk olsun sana...

Kimbilir ne düşündün
kızıl ve sıcacık kanın süzülürken
sevgili,
öfkeli
ve barutlu ca'nım toprağa...
Bilincin tam da
gerillacılığın kutsal ateşle demlenecekken
buram buram hayat kokuyorken

aşk olsun...

Biliyorum tarih geldi aklına,
tutsak gökten ölüm yağdıran canavar oyuncakların
altında

“haberim O’na bu kadar erken mi gidecekti?”

deyip şaşarken

harbin acımasızlığına belki kendin de

El salladın Şahan’a, Ekin’e

onlarca yıl hasretini çektiğin vatana

ve vatan kokan gül hevallerine

yapamadıklarını düşündün

son bir iç çekerek

vasiyeti derinden ve kanlı

Artık yabancısı olduğun Avrupalara

basın cephesine

bizlere de konuk olmuşsundur

uğruna ölünesi son nefesinde

Oysa,

oysa daha gazetemizin

tertemiz yeni nüshasında

kendi ellerinle

bir gül yoldaş için yazdıkların

yayınlanacakken

inatlarının

kimi zaman öfkeliendiren

kimi zaman gururlandıran kokusu bile

taptazeyken hatırlarımızda

aşk olsun,

aşk olsun sana Avaşîn’in umudu yüklü çocuk...

“Keşke” demişsindir

“keşke daha iyi dinleseydim

O’nu

tarihin gözünü...”

Sevmiştin

inanmıştın
dimdirek duruyordun
Sahte bağlanmışlıkların yüreğine
diken gibi batıyordun
soğuk diyarların ateşli cehennemlerinde
aşk olsun sana hevalim...

Emek kokuyordun sen
ilk kurşunlarla
tarihin özüne yolculuk yapan
Kürdistan'ın basıncı prometeus'u

Hepinizin ortak özelliği
ARAMAK hep ARAMAK
hep
“*daha daha göklerde olanı aramak*”
siz hep vatani ve sade insanı aradınız
bıkmadan
yılmadan
ve inatla

Asla inanamadık
inanamayacağız gidişine...
Sana doğru daha da yolkontROLSÜZ yolculuk yaptık
duyalıberi bahtsız haberi
kaç kez ve yine
sürgün kuşları
gündoğuşunu müjdeleyene dek
yanımızdaydın gül yoldaş
VATANDın sen
hey-e-can hey-e-can
hasreet hasreet...
öfke! öfke!!

tarihin kalp atışı olmak
ne de güzel yakışıyor sana...

Aşk toprak gibi aramakmış meğer,
sevmekse özlemle çıldırtmak yüreği
gerekirse ta cehennemin içindeki ateşlerde

Ama bağışla bizi
ağladık...
ağladım hıçkırık dolusu
yeminler kuşanırım hayat suyu akıtan bedenim üzerine ki
sahte değil
yüreklere akıtırken gözyaşlarını
karara akıtırken
darılma, gülme
birkaçı damlaların
yanağımdan basınçla süzülüverdi(!)..
biliyorum nefes zümrüttü
gülmekse en ciddi iş cenk vaktinde...

Biliyoruz,
en iyi sen tattın acısını
arkadan korkakça vurulmanın
söz anlatamaz!..
en iyi sen hakettin
hayallerinden çıkıp topraklaşarak
son gölgelikleri de altetmeyi
“İşte buradayım!” diye haykırarak
“İşte buradayım!” diye haykırarak
çarptın suratına yalanın
çünkü sen doğrunun askeri
dürüstün yoldaşıydın
İşte bu nedenle
hep genç kaldın
hep genç kalacaksın
aşk olsun sana hevalim...

Canımız,
biricik yoldaşımız
cigerimin telleri koptu sanki
onurlu ve heybetli durduğun fotoğrafları
uğruna cenge girilesi güzel insanların arasında
“E” harfine yerleştirirken
bembeyaz arşiv raflarında...
arkasına
sen olmaktan çıkan,
ama yine de seni özetleyen
o kutsal iki nişanı yazarken
ve başına da “ŞEHİT”...
titredi ellerim
nemlendi gözlerim
ve dar gelen tenim
ışık hızıyla hareketlendi
bir türlü kabullenemeyen
düşünceler,
düşünceler
içinde
sigara dumanını bir kez daha zavallı ilan ettiğim
düşünceler...

Aşk olsun sana hevalim...
ne de tez uçup ta gökleştin?
Ciğerim,
senin kavga kadar ak alnından öpüyorum

Şehit Selçuk Şahan,
diğer adıyla Enver Polat
doğumu şeklen Hezik köyünde
ama asıl Kasım '84'te
kendini aradığı fırtınaların içinde,

orta yerinde

yani dostlar,

O bir Bingöllü anadan doğdu,

hiç aramadı anasını belki,

ama en hayırlı oğul oldu

erken gidişiyle toprak anayı da

yüreği vatan acısıyla yanan Kürt anayı da

ağlatsa da

dostlar,

O ilk kurşunların çocuğu

sürgüneyken buruk

ama vatanda gerçek gibi

uğruna eğilesi özüyle buluştu

“Avrupa’da tanıştım PKK’yle, PKK’yle Kürtleştim,

Kürdistan’ı PKK’yle sevdim”

aşk olsun sana be hevalim...

gölgelerin gri alnına

ahdım olsun ki

çıplak yüreğimle gerçeğini kazarım...

Şahan’la, Zaman’la

acıların Ekin’i nasıl şaha kalktıysa

öyle şahlandık şimdi

senin harcınla yoğrulan görev aşkıyla

Kapılar hep aynı dürüstlüğe çıkıyor

anahtarı

fani ihanete batanlar için

kaf dağının ardında

Newroz kadar yakıcı ateşlere düşerek...

Bilesin,

biliyorsun

onlar zamanın eksi kutbuna hapsolup

“yaşamak” adına ölenlerdir

neo-insan mezarlıklarında

tarihin hafıza kaybına gömülenlerdir

Ne mutlu bize şehidimiz
seni tanımanın zenginliğini yaşıyoruz
Ne mutlu bize ey yüce emekçi,
“insanlığa dayatılan tüm suçları
bedeninde yakan” fırtınada
O’nunla
Sen’inle
ve binlerle
yeniden ve yeniden
yeniden doğup fırtınalaşıyoruz
ama yine de
aşk olsun sana hevalim...

Aşk olsun ki,
seni senle anlatmak mümkün ancak
adaletin kılıcı yeni göğsüne kalkıyorken
neydi böyle hızlı gidişin?

Bir bilsen şehidim
yoluna sevdalandığım
ne değerlidir nefes alıp vermek
ne de güzel bağımsızlık için yaşamak
ve bu uğurda
yürek çatlarmışçasına
tarihimizin çılgın,
başdöndürücü
dipsiz kara kuyularında
savaşmak
ve şehidin vasiyeti hürmetine
“ASLA, ASLA!!!”
diye haykırarak
inadına sarılmak kutsal yaşama

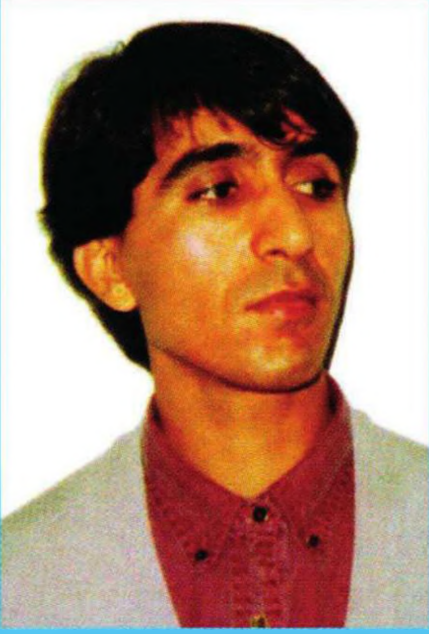
inadına direnmek
inadına aramak,
inadına sevmek...

Keşke başka büyüseydik de
böyle olmasaydı
KEŞKE!
Ama bu öfke artık ikiyüzlü
gerçeğin yolu
O'nda
sizde
içimizde
ve sınırsız önümüzde
var mı başka konuşacak dil?
AŞK OLSUN ŞEHİDİM...

Senin kanlı
tertemiz
halk ve bağımsızlık kadar kutsal alnından öpüyoruz
Amacınla yoğruluyoruz
hedefinde cenge tutuşuyoruz
Sana müjdeliyoruz:
Her şey özüne dönüyor
düşüyor maskeler
düşüyor
düşüyor!

Güzel insan
SENİ ÖLÜMÜNE DEĞİL,
YAŞAMINA SEVİYORUZ
ve inancımızın gücüyle
yoldaşlık andımız olsun ki
AN'ın başarılarını biriktirerek
silah, beyin, yürek ve kalemlerde
kanlarımızla yoğrulmuş
en dürüst tarih belleğine kazıyarak
insanlığa ilan ediyoruz!!!
AŞK OLSUN!..

Nisan 1998
Bêrîtan

*Yazılarımın kaybolmasındansa
ben öleyim daha iyi...
Kastettiğim sıradan yazılar değil,
içinde fikir olan, bir dönemin kişilik
duygularını belgeleyen,
değişim süreçlerini ortaya koyan,
o dönem mücadelesini yaşayan
vb. yazılar çok önemlidir
ve tarihe bir katkıdır.
Hepimiz yazsak,
yaşadıklarımızı belgelese
ve bunları gözümüzün nuru gibi
geleceğe saklasak,
dev gibi bir tarih ortaya çıkacak.
Müthiş bir heyecanı
şimdiden duyuyor musun?*

** * **

*Bugünlerde zor'u daha çok sevdim.
Daha doğrusu zor'un sonucunda
yaratılan güzelliği,
kazanımı daha yakından gördüm
ve sevdim.
Zaten kolayda kazanılacak
bir güzellik yoktur.
Zor'da ve riskte başarı vardır.
İnsan, kendine
'başarmak ve yaratmak için
bu dünyaya geldim'
şeklinde bir rol seçmeli
diye düşünüyorum...*